

ЦЕНТЪР ФЛОРС ЕООД

8000 гр. Бургас, Индустриална база „Бургас Комерс“, хале 6,
e-mail: center.flores.eood@gmail.com; тел.: +359 888 580 220

Инвентаризация, Горскостопански план

и

План за дейностите по опазване на горските територии от пожари

НА

ТП Държавно горско стопанство „ТЪРГОВИЩЕ“

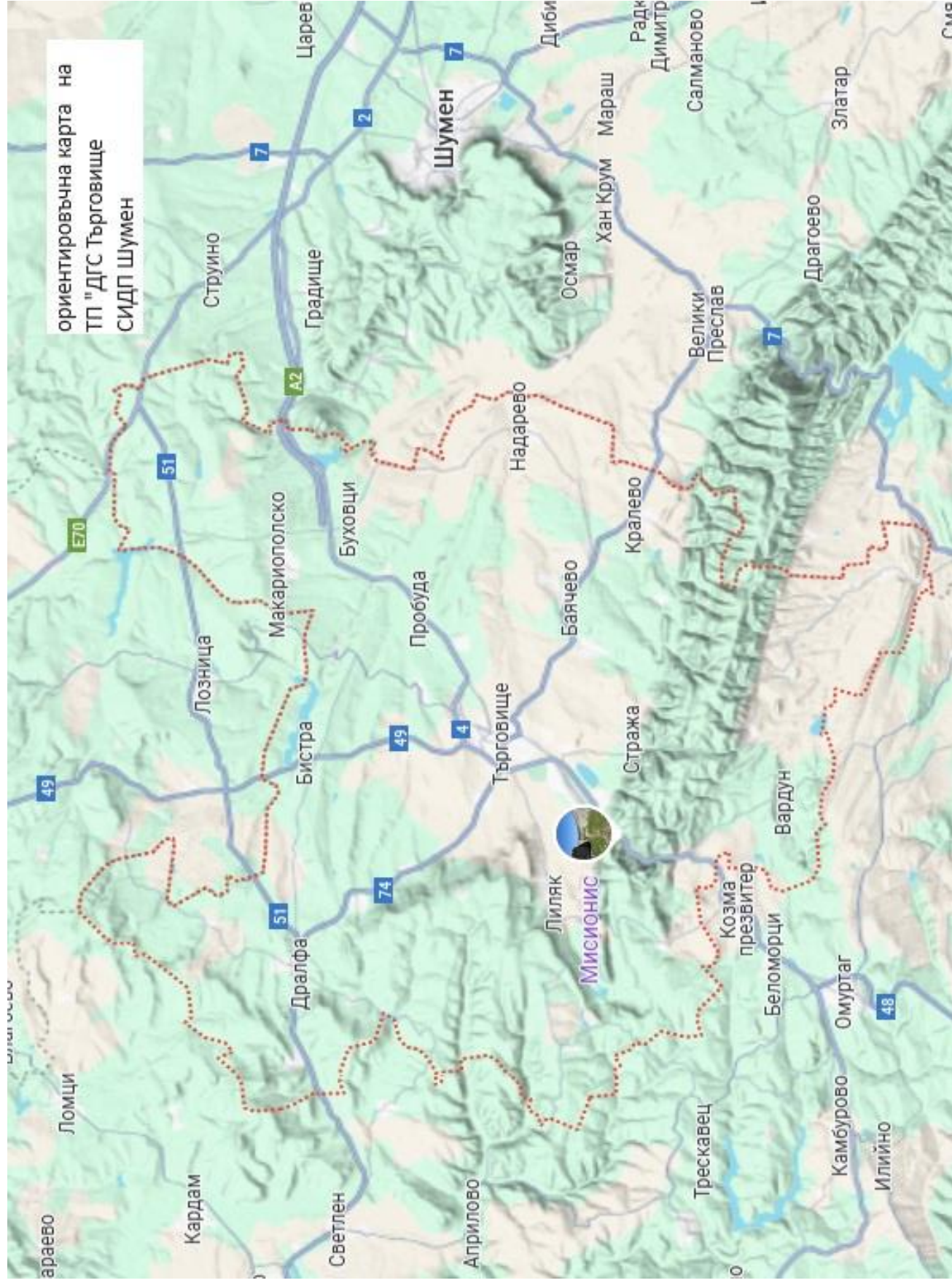
Област ТЪРГОВИЩЕ

СИДП гр. ШУМЕН

Том I

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Бургас, 2024г.

ориентировъчна карта на
ТП "ДГС Търговище
СИДП Шумен

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод.....	4

ТОМ I

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРТОРИИ В ТЕРИТОРИАЛНИЯ ОБХВАТ НА ТП ДГС „ТЪРГОВИЩЕ“

Глава първа - Природни условия. Типове месторастения и икономически ефект	6
1. Име и местонахождение на ТП ДГС „Търговище“.....	7
1.2. Физико – географска характеристика.....	4
1.3. Геоложки строеж и петрографски състав.....	10
1.4. Климатични условия.....	11
1.5. Почви.....	16
1.6. Ерозия.....	16
1.7. Растителност.....	16
1.8. Типове месторастения.....	18
1.9. Очакван технико-икономически ефект	22
2. Икономически условия	34
2.1. Площ и лесистост	34
2.2. Кратка икономическа характеристика	34
2.3. Роля и значение на ТП „ДГС Търговище“ за икономическото развитие на района	39
2. Таксационна характеристика на насажденията.....	43
3. Стопански класове.....	64
4. Турнуси на сеч.....	71
5. Защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000	90
6. Други специални горски територии по чл.5 от ЗГ	90

УТВЪРЖДАВАМ,
ИЗП. ДИРЕКТОР НА ИАГ:
гр. София,

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ на ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ
и
ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН за ДЪРЖАВНИТЕ ГОРСКИ
ТЕРИТОРИИ,
ПЛАН за ЛОВНОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ и ПЛАН за ДЕЙНОСТИТЕ по ОПАЗВАНЕ
от ПОЖАРИ
НА
ТП „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО ТЪРГОВИЩЕ“
ОБЛАСТ ТЪРГОВИЩЕ
ТОМ I

ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ, ПЛАН за ДЕЙНОСТИТЕ по
ОПАЗВАНЕ от ПОЖАРИ и ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН за ДЪРЖАВНИТЕ ГОРСКИ
ТЕРИТОРИИ

УВОД

Предмет на тази инвентаризация са горските територии и земеделските територии придобили характеристика на гори, отговарящи на определението за гора по ЗГ, независимо от собствеността им, попадащи в територията на дейност на ТП ДГС „Търговище“, на територията на Област Търговище.

Настоящата записка се състои от Обща инвентаризация, План за дейностите по опазване на горите от пожари, Горскостопански план за горските територии държавна собственост, данни за вододайните зони и данни за защитените зони в Натура 2000 на горските територии на ТП ДГС „Търговище“.

При инвентаризацията са показани всички гори, отговарящи на определението за гора в Закона за горите, независимо от вида територия и собственост.

Инвентаризацията на горските територии и Горскостопанският план са разработени въз основа на горскостопанските карти и кадастралните карти на землищата в обхвата на горското стопанство.

Горскостопанският план (ГСП) е изготвен въз основа на инвентаризацията на горските територии държавна собственост на ТП ДГС „Търговище“, извършена през периода от 10.02.2023 год. до 17.10.2023 год. и на базата на „Класификационна схема на типовете горски месторастения в Република България“ – 2011 год. Възрастта на горите е определена към 21.12.2023 год.

В Глава I са анализирани природните условия и типовете горски месторастения в района и е изчислен еколого-икономическият ефект от предвидения за месторастенията подходящ състав.

В плана въз основа на данните от инвентаризацията и дървопроизводителните възможности на месторастенията са дадени насоките за по-нататъшно стопанисване, както и общо за инвентаризираните територии, така и за всяко насаждение поотделно. Целта е да се постигне максимален качествен и количествен ефект от горскостопанската дейност, както от гледна точка на дървопроизводство, така и от съхраняването и използването на всички останали полезни функции на горите.

Във връзка с писмо относно „Оценка на съвместимост на лесоустройствените проекти с предмета и целите на защитените зони по чл.3, ал.1 т.1 от Закона за биологичното разнообразие (защитени зони по Натура 2000) е разработена глава с данни, необходими за извършване на оценка за очакваното въздействие на планираните мероприятия върху предмета и целите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие за горите, собственост на ТП ДГС „Търговище“.

Към горскостопанския план на горските територии е разработен и план за ловностопанските дейности, предмет на който е дивечът – местообитанията и популациите му във всички територии на ловностопанските райони и териториалния обхват на ТП ДГС „Търговище“.

Като отделни тонове към ГСП са подвързани таксационните описания – Работен проект за сечите и залесяването и Приложения (Протоколи, таксационна характеристика, таблиците за баланса на горските територии, картен материал).

ГЛАВА ПЪРВА

ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

1. ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ, ТИПОВЕ МЕСТОРАСТЕНИЯ И ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ

1.1. ИМЕ И МЕСТОНАХОЖДЕНИЕ НА ГОРСКОСТОПАНСКАТА ТЕРИТОРИАЛНА ЕДИНИЦА

ТП "Държавно горско стопанство Търговище" носи наименованието си от гр. Търговище, където е седалището на неговото административно управление.

Територията на стопанството попада в границите на част от община Търговище. Намира се в Североизточна България, в източната част на област Търговище. Горите на стопанството са разположени в радиус до 25 км около град Търговище. На север стопанството граничи с ДГС „Разград“, на североизток и изток с ДГС „Шумен“, на юг и югоизток ДГС "Преслав", на юг и югозапад с ДГС „Омуртаг“ и на запад и северозапад с ДЛС „Черни Лом“.

В сегашните си граници ДГС „Търговище“ обхваща територията на 44 землища, а именно: с. Алваново, с. Александрово, с. Баячево, с. Бистра, с. Божурка, с. Братово, с. Буйново, с. Буховци, с. Вардун, с. Васил Левски, с. Голямо Соколово, с. Горна Кабда, с. Давидово, с. Драгановец, с. Дългач, с. Здравец, с. Копрец, с. Кралево, с. Лиляк, с. Ловец, с. Макариополско, с. Мировец, с. Момино, с. Надарево, с. Овчарово, с. Осен, с. Острец, с. Пайдушко, с. Певец, с. Подгорица, с. Преселец, с. Пресиян, с. Пресяк, с. Пробуда, с. Пролаз, с. Ралица, с. Руец, с. Стража, с. Съединение, с. Твърдинци, гр. Търговище, с. Търновца, с. Цветница, с. Черковна. В границите на землището на гр. Търговище са включени кварталите Бряг и Въбел.

Останалите землища на община Търговище: с. Голямо Ново, с. Дралфа, с. Кошничари, с. Кръшно, с. Маково, с. Миладиновци и с. Росина са на територията на ДЛС „Черни Лом“ със седалище гр. Попово.

Град Търговище се намира на 320 км източно от столицата на страната София, на 121 км западно от големия черноморски и пристанищен център – Варна и на 99 км от пристанището на река Дунав – Русе. Съседните областни центрове - Разград, Шумен, Велико Търново, Сливен и Бургас са съответно на: 37, 41, 99, 130 и 195 км.

През територията на община Търговище преминават главните транспортни артерии - първокласен път I-4 (77 км.) и ЖП линия, която е двойна и електрифицирана (72 км.) по направление София – Варна. Има удобни транспортни връзки за Русе през Разград или Попово, и за Южна България през Котел. В северната част на общината се предвижда да премине трасето на автомагистрала А2 (Хемус). В процес на строеж в момента е Лот 10 – Буховци – Белокопитово от автомагистралата. В територията на общината, на 13 км. североизточно от гр. Търговище е разположено летище „Търговище“. По предназначението си е регионално – обслужване на областите Разград, Търговище и Шумен. Летището е преустановило дейността си изцяло през 1999 г. Община Търговище е направила през 2012 г. постъпки пред държавата да ѝ бъде прехвърлена собствеността върху него, но все още е държавна собственост след няколко провалени търга за продажбата му. Стопанството има възможност да използва за дейността си горски пътища, които свързват главните пътища и населените места с горските територии. По-важни от тях са: ГАП „Подгорица-Дюза“, ГАП „Подгорица-Отдел 173“, ГАП „Момино-Ловен дом“, ГАП „Стража-Гочеви култури“, ГАП „Коленец“, ГАП „Овчарово-Паметника“. Тези пътища имат стабилизирана настилка. По този начин почти всички горски комплекси са свързани с автомобилни пътища. Пътната мрежа осигурява добри условия за извършване на горскостопанска дейност в района на стопанството.

Във всички по-големи населени места в района на стопанството има телеграфопощенски станции, а телефонни постове има във всички населени места. Всички служителите на стопанството са снабдени с мобилни телефони.

Наличните съобщителни връзки в района на стопанството са достатъчни и спомагат за правилното стопанисване и опазване на гората и дивеча.

Административното управление на стопанството, както и на двата горскостопански участъка (I ГСУ "Момино" и II ГСУ Баячево) се намира в гр. Търговище.

До 02.08.2013 г. ТП "Държавно горско стопанство Търговище" беше териториално поделение на СЦДП гр. Габрово, а след това става териториално поделение на СИДП гр. Шумен. Контролът на територията на стопанството се осъществява от РДГ гр. Шумен.

1.2. ФИЗИКО - ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.2.1. Географско положение

ТП "Държавно горско стопанство Търговище" се намира между 43 градуса и 12 минути и 43 градуса и 23 минути северна ширина и 26 градуса и 20 минути и 26 градуса и 47 минути източна дължина. Обхваща част от района на източната природо-географска подобласт на Дунавската равнина и северната част на Предбалкана от старопланинската област.

Горите и горските територии в района на ДГС „Търговище“ са разположени по склоновете на Преславско - Драгоевската планина и Лилианските възвишения представляващи североизточни разклонения на Източна Стара планина, както и в по-големи комплекси сред земеделските площи на южните остатъчни плата на Лудогорието.

Основният горски масив се намира южно от гр. Търговище, който е част от Преславската планина. По форма представлява неправилен правоъгълник, простиращ се от запад-северозапад към изток-югоизток. Най - голямото разстояние (север - юг) на този комплекс е 8 км., а най - малкото (изток - запад) е 4 км.

Останалата част от територията на стопанството се състои от по - малки горски комплекси разположени сред обработваемите земи, които се намират северозападно, северно, североизточно, източно и югоизточно от град Търговище, както и югозападно и южно от основния горски масив.

Геометричната форма на стопанството наподобява неправилен четириъгълник , чиито център е град Търговище. Най - голямото разстояние между крайните точки на стопанството в посока запад - изток е около 41 км, а в посока север - юг е около 37 км.

1.2.2. Релеф

Територията на стопанството се характеризира с хълмист релеф, типичен за Източна Стара планина.

Част от територията на стопанството, южно и западно от град Търговище, обхваща планински терени от Преславско - Драгоевската планина и Северослонишкия плоскоридов район. Плоските и разлети била на планината имат платовиден характер. От тях се спускат умерено стръмни склонове. Изключение от това правят много стръмните склонове в пролома на река Врана при „Боаза“.

Централните и северни части от територията на стопанството , попадащи в Дунавската равнина и Лудогорското плато, обхваща хълмисти равнини и разчленени плата със заоблени форми, които на места са пресечени от дълбоки долове и ровини.

Посочените типове релеф със своите форми и повърхности обуславят растежните условия за развитие и разпространение на горите. Решаващо значение за географското разпространение на отделните дървесни видове и насаждения имат надморската височина, изложението и наклона на дървопроизводителните площи.

Преобладаващи за стопанството са равнинно - хълмистите терени.

ТП ДГС „Търговище“ попада изцяло в долния равнинно - хълмист и хълмисто предпланински пояс на дъбовите гори (0 - 600 м н.в.) и по - конкретно в подпояса на равнинно - хълмистите дъбови гори (0 - 400 м н.в.)

Според особеностите на релефа, **общата дървопроизводителна площ** на ТП ДГС „Търговище“ се разпределя по средна надморска височина, наклон и изложение, както е показано в таблици №№ 1, 2 и 3

Преобладават площи с надморска височина от 300 до 500 м. – 63.1% от дървопроизводителната площ на стопанството. С най - голям дял сред тях са площите разположени от 351 до 400 м н.в. което представлява 21.7 % от дървопроизводителната площ.

Таблица №1
Разпределение на ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНАТА ПЛОЩ по НАДМОРСКА ВИСОЧИНА – **общо за стопанството**

надморска височина	площ (ха)	%
101 - 150 m	379.0	2.0
151 - 200 m	1699.8	8.9
201 - 250 m	708.5	3.7
251 - 300 m	1668.4	8.7
301 - 350 m	1744.5	9.1
351 - 400 m	4135.7	21.7
401 - 450 m	3120.5	16.3
451 - 500 m	3063.2	16.0
501 - 550 m	1190.8	6.3
551 - 600 m	1400.4	7.3
601 - 650 m	1.8	0.0
всичко	19112.6	100.0

Средната надморска височина на стопанството е 381 м.

Разпределението на дървопроизводителната площ общо за стопанството по наклони е показано в таблица №2.

Таблица №2
Разпределение на ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНАТА ПЛОЩ по НАКЛОН на терена в градуси- **общо за стопанството**

Степени на наклон	Равно 0°-4°	Полегато 5°-10°	Наклонено 11°-20°	Стръмно 21°-30°	Много стръмно над 30°	Общо
площ хектари	2693.1	4601.3	9461.0	2338.2	19.0	19112.6
проценти	14.1	24.1	49.5	12.2	0.1	100.0

Преобладават наклонените терени – 49.5% от дървопроизводителната площ, следват полегатите терени – 24.1%, равните – 14.1%, стръмните – 12.2 % и много стръмните наклони са с 0.1% участие.

Разпределението на дървопроизводителната площ по изложение - общо за стопанството е показано в таблица №3.

Таблица №3

Разпределение на ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНАТА ПЛОЩ по ИЗЛОЖЕНИЕ на терена - **общо за стопанството**

Изложение	север	североизток	северозапад	изток	югоизток	югозапад	запад	юг	Всичко
площ хектари	4938.8	2134.7	2031.5	2061.5	1603.7	1042.1	1518.4	3781.9	19112.6
проценти	25.8	11.2	10.6	10.8	8.4	5.5	7.9	19.8	100.0

Изложения	Сенчести север, североизток, северозапад, изток	Припечни югоизток, югозапад, запад, юг	Всичко
площ хектари	11166.5	7946.1	19112.6
проценти	58.4	41.6	100.0

Разпределението по изложение на терена е разнообразно. Представени са всички изложения, като относително по - голямо участие имат сенчестите изложения, които заемат 58.4% от дървопроизводителната площ на стопанството, а припечните заемат останалите 41.6%. От сенчестите изложения с най – голямо участие са северните 25.8 %, следвани от североизточните 11.2 % и т.н. От припечните изложения с най – голямо участие са южните – 19.8 % и т.н. Превесът на сенчестите изложения се дължи на често срещащите се платовидни форми на релефа с лек северен наклон.

Посочените по - горе особености на релефа дават своето отражение върху разпределението на светлината, топлината, влагата, богатството на почвите и другите екологични фактори за формирането на различни типове месторастения.

Различията в надморската височина обуславят основните промени в климатично отношение и районирането на горско - растителните пояси и подпояси, които отразяват вертикалното разпределение на горската растителност. Изложението влияе върху формирането на различните типове месторастения, главно по отношение на почвената влажност. Микрорелефът, преминаването от една теренна форма в друга, водят до промени във водния и хранителен режим на почвите, а оттам до смяна на дървесния вид или неговата продуктивност.

Релефът е важен косвен фактор за разпределението на слънчевата радиация, за определянето на хидротермичния режим на почвата и обуславя формирането на различни типове месторастения.

1.2.3. Хидроложки условия

Силно нагънатия терен в района на стопанството е позволил да се образуват многобройни малки и големи водни течения, които са част от водосборите на река Врана и Вардунска река.

Река Врана има относително постоянно водно течение, което води началото си от Вардунския хребет (местността „Армутлукардъ“). Приемайки в горното си течение няколко притока от южните склонове на Търговищкия балкан и Лиляшкото плато, реката се спуска на север през Търговишки проход и преминава през град Търговище. При село Пробуда поема в югоизточна посока до вливането си в река Голяма Камчия., което става извън територията на стопанството. Десните притоци на река Врана просичат северните склонове на Търговищкия балкан с дълбоки долове като Рамиц, Калайджишки, „Коленец“, Кралевски и други. Левите притоци, водещи началото си от Лиляшкото и Макариополското плато, текат в широки долини с малък наклон, като пълнят няколко язовира като „Бистра“, „Фисека“ и „Лиляшки“.

Река Вардунска също води началото си от Вардунския хребет (местността „Карасолук“) и тече в посока от северозапад на североизток. Десните притоци на реката в района на стопанството се простират през обработваеми земи и малки горски комплекси. Левите притоци събират водите си от южните склонове на Търговищкия балкан, като образуват дълбоки долове със силно каменисти дъна и ерозирани крайречни. Вардунска река напуска района на стопанството в южна посока при село Драгановец, като по - късно се влива в язовир Тича.

Малки площи от територията на стопанството гравитират към водосборите на реките Черни и Бели Лом и то в поречия на техните притоци.

Подпочвените води в района на стопанството са на голяма дълбочина. Единственият топъл минерален извор с национално значение се намира в местността „Боаза“. Изкуствени напоителни канали излизащи от язовир „Бистра“ пресичат сравнително по - безводните северни и централни части на стопанството.

В района на стопанството падат недостатъчно валежи, малко са и изворите с постоянен дебит. Вследствие на това голяма част от доловете в Лиляшкото и Макариополското плато през летния сезон са безводни, а по - големите водни течения са с непостоянен воден отток. Годишното им разпределение се характеризира с:

- есенно - зимно пълноводие – от края на ноември до май;
- лятно маловодие – започва от юли и продължава до края на октомври.

1.3. ГЕОЛОЖКИ СТРОЕЖ И ПЕТРОГРАФСКИ СЪСТАВ

Основните почвообразуващи скали, които се намират в района на ДГС „Търговище“ са долнокредни наслаги с различна възраст (Апт, Воланж, Хотрив). Цялата Преславска планина е изградена от валанж, дебелината на който достига до 1000 м. В основата на формацията се развиват варовици, които се сменят с мергели и пясъчници. Хотрива е разпространен както и валанжа единствено в Северна България. Границата между тях е добре изразена. В границите на стопанството е разпространен хотрива мергелен тип. Мергелите обикновено са дебелослойни, примесени с пясъчници и глинести прослойки с дребнозърнеста структура и варовита спойка. Характеризират се с хоризонтално и вертикално призматично напукване. Почвите развити на тези скали са с по - лек механичен състав. Мергелите са по - варовити, а на места и по - пясъчливи. Като значително по - карбонатни скали те са здрави, плътни и в сравнително по - дебели пластове. Цветът на тези общо взето мергелни скали е сивогълъбов, синкав до зеленикав. Дълбочината на хотрива в района на Търговище достига до 700 м. На север хотрива в Мизийската плоча се покрива от тънък слой льос или льосови глинени – основно в Макариополското плато.

Варовиците са бели едрозърнести, сравнително компактни, примесени на места с пясъчници и мергели. В горните си части са с по - тежък механичен състав.

Разпределението на дървопроизводителната площ по вид на основната скала общо за стопанството е показано в таблица № 4

Таблица № 4
Разпределение на Залесената и Дървопроизводителната площ по ВИД на ОСНОВНАТА СКАЛА -
общо за стопанството

Основна скала	Залесена площ	Дървопроизводителна площ		Запас	
	ха	ха	%	куб.м	%
варовик	1278.4	1278.4	6.9	159535	5.9
варовит мергел	6159.5	6159.5	33.7	894390	33.1
льос	1339.7	1339.7	7.3	154155	5.7
мергел	7985.8	7986.4	43.7	1272845	47.0
пясъчник	399.2	399.2	2.2	62670	2.3
варовиков пясъчник	1125.8	1125.8	6.2	163375	6.0
Всичко	18288.4	18289.0	100.0	2706970	100.0

Площта на стопанството е разположена основно върху мергели 43.7 % от дървопроизводителната площ на стопанството, следват варовитите мергели, които заемат 33.7%, лъос – 7.3 % ,варовик – 6.9, варовиков пясъчник – 6.2 % и пясъчник – 2.2%. Общо взето основните скали са лесно податливи на почвообразуващи процеси поради това, че лесно изветряват и не са пречка за развитието на горскодървесна растителност.

Разпространението на различните скални разновидности. на територията на стопанството. е показано в картата на геоложките формации. в М 1:50000. Тя е извлечение от Геоложката карта на България, допълнена от извършените теренни проучвания.

1.4. КЛИМАТИЧНИ УСЛОВИЯ

Климатичните условия са решаващ фактор за развитието на горскодървесната растителност и формирането на отделни типове месторастения.

Според възприетата климатична класификация на Л. Събев и Св. Станев „Климатичните райони на България и техният климат“ – 1963 г., територията на стопанството се намира изцяло в източния край на средния климатичен район (на Дунавската хълмиста равнина) на Умерено континенталната климатична подобласт от Европейско континенталната климатична област.

Климатичните данни за територията са разгледани в съответствие с „Горско - растителното райониране в РБ“, 1979 г. Б. Захариев. Стопанството попада в Мизийска горскорастителна област, (подобласт Шуменско – Провадииска) и Тракийска област (подобласт Източна Стара планина). За естествена горскорастителна граница между двете области в района на стопанството се възприема коритото на река Врана. Горите и горските площи са разположени в три горскорастителни подпояса на Долния равнинно - хълмист и хълмисто - предпланински пояс на дъбовите гори.

В предвид недотам перфектно очертаната граница между горскорастителните области и наличието на метеорологична станция „Въбел“ разположена почти в центъра на стопанството на 210 м н.в., за характеризирание на климата в района са използвани данните събрани от станцията, а на усреднените статистически стойности изнесени в справочниците за целия климатичен район.

1.4.1. Температурен режим

В Таблица №6 са посочени данните за средните месечни и средната годишна температура, средните годишни от абсолютните минимални и абсолютните максимални температури и средните дати на началото и края на периода с устойчиво задържане на температурата на въздуха над 5°C и 10°C на територията на стопанството.

Таблица № 5

За средните температурни данни на въздуха по климатични райони и горскорастителни подпояси

Климатичен район Пояс м н.в.	Температура на въздуха за посочените месеци °С				Ср.год. t°	Ср.год. абс. мин. t°	Ср.год. абс. макс. t°	Ср. дата на трайно задържане на. t° на въздуха	
	I	IV	VII	X				над 5°C	над 10°C
Среден на Дунав Хълм. Равнина (150 - 450 м н.в.) Кл.станция „Въбел“	0,5	11,0	22,5	12,0	10,7	- 21,1	40,2	От 15-23.III До 17-21.XI	10 - 20.IV 20 - 26.X

Между факторите определящи микроклимата в района на стопанството на първо място е поставен „броят на дните с температура на въздуха над 10°C“, очертаващ продължителността на

активния вегетационен период. От този фактор в голяма степен зависи състава, разпределението и производителността на горската растителност. Периодът с температура на въздуха над 10°C започва между 10 и 20 април и завършва между 20 и 26 октомври и има средна продължителност около 184 дни. Вегетационният период за района на стопанството започва между 15 и 23 март, когато средните денонощни температури се задържат над 5°C и приключва между 17 и 21 ноември. Продължителността на периода с температури на въздуха над 5°C възлиза на около 240 дни.

Средната годишна температура е 11,0°C. Зимата е сравнително студена, като средната януарска температура за стопанството е -1,1°C. Средната годишна абсолютна минимална температура е минус 21,4° до минус 18°C.

Средната юлска температура за района на стопанството е 21,7°C, а средната годишна абсолютна максимална температура е 37 - 40,2°C.

Макар и като много рядко явление, падането на минималните температури до минус 20°C и отсъствието или пък недостатъчната дебелина на снежната покривка, създава опасност от мразоизтегляне в младите култури и най-вече в създадените на голи площи.

По данни от Климатичния справочник на България най-късната дата на последната пролетна слана е 22 май, а най-ранната дата на първата есенна слана е 19 септември. Средната продължителност на свободното от слана време е 195 дни.

От цитираните данни се вижда, че късни пролетни и ранни есенни слани в района на стопанството падат около началото и края на усилената вегетация. През отделните години те нанасят значителни повреди на дървесната растителност. Особено опасни са късните пролетни слани, които причиняват измръзване на младите леторасли и компрометират семеносенето.

1.4.2. Валежен режим

Средната годишна сума на валежите е 646 л/кв.м. Максимумът на валежите е в края на пролетта и началото на лятото, а минимумът е през зимата. Разпределението на валежите по сезони характеризира климата на района на стопанството, като континентален, тъй като зимните валежи са по-малко от летните.

Падащите макар и рядко проливни дъждове в началото на лятото, особено когато са придружени с градушка, както и продължителните засушавания в края на лятото, се оказват неблагоприятни за развитието и общото санитарно състояние на горската растителност.

В пряка връзка с валежите е засушаването, чиято продължителност е от голямо значение за развитието и общото санитарно състояние на горската растителност. Засушаванията с продължителност над 10 дена са най-продължителни в началото на есента, когато достигат средно до 20 - 22 дена. В района на стопанството средната годишна абсолютна влажност на въздуха е 7,5 - 8,0 мб, като хода на стойностите и по време са подобни с тези на температурата на въздуха - минимум през януари и максимум през юни.

Средната относителна влажност на въздуха в 14 часа в проценти за годината е сравнително ниска – от 50 до 70%. Максимумът от 80 - 85 % е през декември и януари, а минимумът през лятото – юли и август.

Индекса на сухотата, който представлява съотношението между годишната изпаряемост и годишната сума на валежите, определя достатъчно добре характера на горските формации, също и появата на габрови и букови формации при по-ниските стойности 1.2 - 1.3.

Пожароопасни са месеците март - октомври.

1.4.3. Снежна покривка

По данни от Климатичния атлас на България средната дата на трайно задържане на първата снежна покривка в района на стопанството е 10 декември за ниските части и 1 декември за високите части. Първите снеговалежи започват между 1 и 10 декември. Средната дата на последната снежна покривка е 10 март за ниските части и 20 март за високите части на стопанството. Средният брой на дните със снежна покривка е 50 дни за ниските части и 80 дни за високите части. Снежната покривка е неустойчива и средната ѝ височина се движи от 10 до 12 см, като рядко надвишава дебелина 20 см.

Късните пролетни и ранните есенни мразове имат неблагоприятно въздействие върху горскодървесната растителност, поради това, че се случват по време на вегетационния период. Най - късните пролетни измръзвания са около 20 април. Първите есенни мразове започват около 10 октомври.

1.4.4. Ветрове

Преобладаващи за района на стопанството са западни и северозападни ветрове. През зимата, пролетта и есента на второ място по честота са източните и североизточните ветрове. Скоростта на вятъра много рядко превишава 20 м/сек. Специфично явление за района на стопанството е фьонът – нередко появяващ се южен вятър със сравнително висока интензивност. Този вятър влияе сравнително неблагоприятно на относителната влажност на въздуха, а оттам и на горскодървесните формации.

Климатът в района на ДГС „Търговище“ може да се характеризира по следният начин: сравнително студена зима с малко валежи, от които около 45% са от сняг. Студените ветрове благоприятстват образуването на поледици по билните части, които причиняват повреди на насажденията и културите. Пролетта е хладна с малко валежи. Лятото не е много горещо, с по - големи валежни суми от другите сезони. Есента е сравнително топла с най - чести продължителни засушавания. Общо взето климатът в района на стопанството е благоприятен за развитието на горскодървесната растителност. Неблагоприятни фактори са късните пролетни и ранните есенни замръзвания, които нанасят поражения върху листната маса. Падащите мокри снегове от друга страна нанасят силни повреди върху иглолистните култури.

Вследствие на това, че в района падат недостатъчно валежи, агротехниката трябва да се насочи към по - високо влагонабиране и неговото ефективно и икономично изразходване чрез навременна и съобразена с типове месторастения почвоподготовка, отгледните грижи и избора на подходящи дървесни видове за залесяване.

Общо като комплекс, климатичните условия в района на стопанството благоприятстват развитието и възпроизводството на ценните местни видове като цера, благуна, ясена, липата, габъра и по - ограничено на бука, зимния дъб, акацията.

Добре се развиват на създадените на подходящи месторастения култури от червен дъб, липа, орех, акация. За ограничаване на вредното влияние от засушаванията върху прихващането и растежа на младите горски култури, трябва да се обърне особено внимание на почвоподготовката и отглеждането им. Необходимо е залесяването да се извършва в предварително дълбоко обработени почви, като се дава предимство на пролетните залесявания. Интензивното отглеждане на младите култури през месеците април, май и юни е предпоставка за подобряване на растежа им.

За охарактеризиране на климата в района на стопанството, са използвани данни от Климатичен справочник за НР България, издания от 1979г. до днес; Климатични райони на България и техният климат. Л. Събев и Св. Станев. 1963 г.; Климатът на България Св. Станев и М. Кючуков и др. - 1991 г.; География на България – БАН. 1997 г.; Горскорастително райониране на България – Б. Захариев., В. Донов и др. 1979.

1.5. ПОЧВИ

Установените почвени различия в района на ДГС "Търговище" се обуславят от разнообразието в различните показатели на релефа и релефните форми, растителността и от характера на почвообразуващите основни скали. Територията на стопанството не се отличава с голямо разнообразие по отношение на почвите.

За описване на почвеното разнообразие и установеното разпространение на почвените типове/видове в района на ТП ДГС „Търговище“ е използвана класификационна схема на типовете горски месторастения от 2011 година, като определените подтипове и видове са приведени в съответствие с класификацията на ФАО от 1990г. и Националната класификация на почвите в България от 1992г.

В териториалния обхват на ТП ДГС "Търговище" са разпространени следните почвени типове/видове:

- чернозем обикновен;

- сива горска тъмна;
- сива горска обикновена;
- сива горска светла;
- рендзина обикновена;

За уточняване на почвените разновидности, по - пълната характеристика на лесорастителните свойства на почвите и с оглед по - правилното и целенасочено проектиране на залесителните мероприятия, използвани са почвените проучвания от 35 почвени профила, заложени при последните три последователни инвентаризации - ПП NN№1 - 35. Резултатите от лабораторната обработка на почвените проби са дадени в Приложението на ГСП - "Ведомост на почвените разрези".

Пространственото разпределение на различните почвени типове и подтипове е показано на почвена карта в М 1:50000.

Площното и процентно разпределение на генетичните почвени типове е дадено в Таблица № 6.

Таблица № 6

Разпределение на дървопроизводителната площ /ха/ по почвени типове/видове и дълбочина на почвата – общо за стопанството

Дълбочина на почвата	тв.плитка 0-15 см	плитка 16-30 см	ср.дълбока 31-60 см	дълбока 61-120 см	мн.дълбока над 120 см	общо
хектари	0.0	2914.3	6973.3	8865.9	14.5	18768.0
проценти	0.0	15.5	37.2	47.2	0.1	100.0

Почвени типове	тв.плитка	плитка	ср.дълбока	дълбока	мн.дълбока	общо	%	средна дълбочина
	хектари							
обикновен чернозем	0.0	0.3	3.9	2375.8	0.0	2380.0	12.7	4.0
сива горска обикновена	0.0	2567.1	1235.3	2.4	8.2	3813.0	20.3	2.3
сива горска тъмна	0.0	7.6	4393.2	6487.7	6.3	10894.8	58.1	3.6
сива горска светла	0.0	0.0	22.8	0.0	0.0	22.8	0.1	3.0
канелена горска обикновена	0.0	0.0	1057.1	0.0	0.0	1057.1	5.6	3.0
рендзина обикновена	0.0	339.3	261.0	0.0	0.0	600.3	3.2	2.4
всичко	0.0	2914.3	6973.3	8865.9	14.5	18768.0		3.3
%	0.0	15.5	37.2	47.2	0.1	0.0	100.0	

На териториите на стопанството са разпространени следните типове и видове почви:

Сиви горски почви са основния почвен тип на територията на стопанството които заемат – 78.5% от дървопроизводителната му площ. Въз основа на главните морфологични признаци – дълбочина на шупване на профила , мощност и оцветяване на хумусно - акумулативния хоризонт, напращане със SiO₂ (с отиване от тъмните към обикновените и светлите почви хумусния хоризонт постепенно разсветлява и се увеличава напращването със SiO₂). *Рязка диференциация по механичен състав на хоризонтите в заложените почвени профили не се наблюдава. Почвите са предимно тежко пясъчливо глинести (процента на глината е от 40 до 50%). Реакцията на сивите горски почвие неутрална до слабо алкална, като обикновено в горния почвен слой киселинността е по - ниска вследствие биологичната акумулация на калий.*

Половината от хумусните запаси на тези почви са съсредоточени в първите 25 см на А хоризонт.

Сивите горски тъмни почви са установени на площ 10896.2 ха – 58.1% от дървопроизводителната площ на стопанството. Срещат се полегати до равни терени, предимно със северна компонента на изложение. Те са по - мощни от сивите горски обикновени почви и имат песъчливо - глинест механичен състав. Общият почвен профил е с голяма мощност – до 190 см. Съдържанието на хумус в хоризонт А е сравнително висок, от 4.56 до 5.78, при средна стойност 5,09%. В дълбочина на профила съдържанието на хумус рязко спада, като средната стойност на хоризонт В е 3,60%. Съдържанието на азотни съединения е сравнително добро, като за хоризонт А, така и за хоризонт В, като се движи от 0.062 до 0.652. Заложени са почвени профили №№ 1 - 6, 8, 12, 16, 17, 19, 21 - 23, 27, 28, 31, 32.

Това са много плодородни почви за района на стопанството и са благоприятна основа за развитието и разпространението на местна широколистна растителност с производителност I – III бонитет, като формират богати и средно богати до богати месторастения – Д2(12) и СД2(14).

Сиви горски обикновени почви са установени на площ 3812.5 ха – 20.3% от дървопроизводителната площ на стопанството. Срещат се по цялата територия на стопанството, на всякакви изложения и теренни форми. Тези почви имат добре изразен профил с мощност на А хоризонт от 7 до 33 см, с леко до тежко песъчливо - глинест механичен състав. Процентът на активната глина в А хоризонт варира от 54.45 до 18,00. Процентът на хумуса в А хоризонт варира от 0,20 до 5,45, а на общия азот от 0,138 до 0,394. Аналогично на сивите горски тъмни почви в дълбочина на почвения профил количеството на хумус рязко спада. Средната стойност на хоризонт В е 1,34% при пределни стойности от 0,57% до 2,49%. Количеството на хумус е сравнително високо, което съчетано със сравнително мощният почвен профил най - често с дълбочина над 60 см, създават добри потенциални възможности за развитие на горскодървесната растителност. По - лош е въздушният режим поради наличието на уплътнен преходен хоризонт. През периода на валежи и снеготопене в горния хоризонт се създава преовлажняване, което силно намалява аерацията. В зависимост от скалите върху които са развити, сивите горски почви имат от кисела рН 5,84 до неутрална реакция рН 7,89. Хоризонт В е по - голям от хоризонт а и е по - слабо запасен с хумус и азотни съединения. Заложени са почвени профили №№ 15, 18, 20, 24, 29, 30.

От горните данни се вижда, че сивите горски обикновени почви са средно богати до богати на хумус и бедни до средно богати на азотни съединения. В зависимост от дълбочината , влажността и надморската височина върху тях са формирани средно богати месторастения: С1(15) и С1(59).

Сиви горски светли почви са установени на площ 22.8 ха – 0.1% от дървопроизводителната площ на стопанството. Срещат се предимно на припечни и стръмни склонове. Почвите са предимно плитки, като рядко надвишават 30 см. Хумусният хоризонт е с мощност до 15 см с глинесто - песъчлив до песъчливо - глинест механичен състав. Почвите са средно богати на хумус (от 1,14% до 3,22) и бедни на азот с неутрална до слабо алкална реакция. Заложени са почвени профили №№ 7,13, 25, 35. Върху тях са формирани предимно бедни месторастения В1,2(61) и В1(138).

Обикновен чернозем е установен на площ 2377.7 ха – 12.7% от дървопроизводителната площ на стопанството. При тях А хоризонт има мощност до 40 см при слабо мощните дълбоко мицеларни и 60 - 80 см при средно мощните плитко мицеларни почви. Общата мощност на хумусния и преходния хоризонт (А+В) е 110 - 150 см. Линията на шупване е на дълбочина 25 - 70 см, в средата на А хоризонт. Карбонатният мицел се отлага на дълбочина 45 - 100 см. Не се наблюдава уплътняване на В хоризонт. Типичните черноземи върху льоса са тежко песъчливо - глинести. Заложени са почвени профили №№ 9 - 11, 14, 26. Върху тези почви се формират богати месторастения Д2(12).

Рендзини обикновени са формирани изключително върху варовици и са разпространени на площ 547.1 ха – 3.2% от дървопроизводителната площ на стопанството. Заложени са почвени профили №№ 33,34. Тези почви имат признаци на излужване – Рн от 6,8 до 7,30. Те са средно дълбоки до плитки почви с мощност на А хоризонт 10 - 30 см. Имат лек песъчливо - глинест състав. Съдържанието на хумус и другите хранителни вещества е високо. Наличието на калций

обулавя бързото оструктуриране на разпрашените почви. Хумусно - карбонатните почви имат слабо алкална до алкална реакция.

В основата си тези почви са сухи и сухи до свежи, с неблагоприятни лесорастителни качества, поради което върху тях са формирани средно богати и бедни месторастения – С2(121) и АВ1(122). Дървесните видове, които понасят карбонатите и могат с успех да се развиват върху тези почви в долната лесорастителна зона са благуният, церът, орехът, черния бор, махалебката и други. За характеризирание на почвеното богатство по типове почви за стопанството са използвани данните за процентното съдържание на хумуса, общия азот и физичната глина, показани в Табл. № 7.

Таблица № 7
Съдържание на хумус, общ азот и механичен състав почвите в района на стопанството

N	Почвен тип и вид	Хумус %		Общ азот %		Физ.глина< 0,01мм	
		ХОРИЗОНТИ					
		A	B	A	B	A	B
1	сива горска тъмна	5.22	3.60	0.413	0.139	41.11	44.36
2	сива горска оикновена	3.35	1.34	0.245	0.117	26.89	25.55
3	сива горска светла	2.18	0.90	0.191	0.081	31.78	32.03
4	Обикновен чернозем	4.25	1.29	0.284	0.086	21.56	24.00

Представа за разпределение на почвените типове дава приложената към този проект карта на почвите в района на ДГС „Търговище“.

1.6. ЕРОЗИЯ

Липсата на голи склонове, съчетани с добрата залесеност на терените, не създават условия за развитие на ерозионните процеси. Поради това те нямат особена практическа стойност за горско стопанство и имат ограничен характер.

През изтеклия ревизионен период в районана дейност на ТП-ДГС Търговище не са били проектирани и изпълнявани съоръжения срещу ерозионни процеси - баражи, диги и други. Ерозионните процеси са предимно скрити, под формата на плочно и повърхностно измиване и отнасяне на плодородните почвени частици от повърхностния слой. Най-често това се наблюдава като повърхностна ерозия от I, II степен (слабо до средно ерозиран почви), която в района имат ограничено разпространение, върху малки площи. Линеината ерозия се среща ограничено, като частично дълбочинно изравяне на леглата на водните течения.

Противоерозионната защита се е свеждала до своевременните залесявания на сечищата и голите площи, както и до поддържането на оптимална пълнота на културите, които са били създадени с противоерозионна и защитна цел.

Обезлюдяването на населените места, както и силното ограничаване на пашата, също е допринесло до ограничаване на ерозионните процеси.

1.7. РАСТИТЕЛНОСТ

Според схемата на горскакорастителното райониране, поместено в «Класификационна схема на типовете горски месторастения в република България» от 2011 година, територияна на ДГС „Търговище“ попада изцяло в долната лесорастителна зона, която обхваща равнинно - хълмистите и хълмисто - предпланински земи. Разпространението на естествената растителност следва хода на вертикалното зонирание. Върху припечни, стръмни и наклонени склонове с надморска височина между 200 и 400 м в хълмистите равнини са характерни дъбовите съобщества от благунови и благунови - церови гори. Смесени гори от зимен дъб и благуни, в които като примес на места участват цер, габър и други, са формирани на границата между чистите зимен дъбови формации и чистите благунови формации.

Церовите гори са най - разпространената формация на припечни, равни или

наклонени терени с дълбоки, богати и сухи почви по плата и хълмисти равнини на височина до 400 м надморска височина.

Липовите гори заемат главно сенчестите и равни до стръмни терени с надморска височина до 400 м на дълбоки и богати почви.

Горите от обикновен габър се срещат на сенчести и влажни месторастения, предимно в по - високите (над 400 м надморска височина) части на долния горскорастителен пояс. Смесените гори от липа и клен заемат по - сенчестите, свежи склонове в суходолията (северните склонове на Лилиашкото плато). В състава им често участват още цер, мъждрян, келяв габър.

Горите от келяв габър и мъждрян примесен с космат дъб са разпространени предимно по топлите и стръмни южни склонове с надморска височина до 400 м.

В суходолията, бреговете земи и подножията на склоновете със сенчеста компонента в изложението, успешно се развива бялата акация. В запазените от ветрове котловини и подножията на склоновете добър растеж показват създадените орехови култури. На свежите и богати месторастения успешно се развиват културите от червен дъб и липа – чисти и смесени с различно участие. На карбонатните и сухи и ерозираните месторастения черния бор показва добра жизненост и в бъдеще може да остане заедно с цера и айланта, като почво укрепващ фактор.

От храстите и полухрастите най - разпространени са глога, дряна, леската, шипката, капината, смрадликата и други.

Тревната покривка е сравнително бедна, като се представя предимно от житни, детелина, млечка, лепка и други.

Първичните растителни формации с преобладание на дъбовете, липата и бряста, вследствие на пресилена паша и безразборни изкоренявания в миналото са променили своя облик. Сега цера е получил значително по - широко разпространение.

Общо за стопанството може да се каже, че благоприятните климатично условия съчетани с потенциалните производителни възможности на почвите обуславят голямото видово разнообразие на дървесните видове, както и на изключително разнообразния състав на дървостойките, в които не рядко явление са тези с участие на шест дървесни вида в състава.

За голямото разнообразие както на видовия състав, така и на състоянието на дървостойките е оказало влияние антропогенната дейност в течение на столетия. Поради нея се наблюдава значително разместване на надморска височина по дървесни видове, което затруднява в значителна степен на границите на разпространението им по горскорастителни подпояси. Ето защо следващото по - долу описание на растителността по горскорастителни подпояси е до голяма степен условно.

Съгласно „Класификационната схема на типовете горски месторастения в Република България“ стопанството попада в две горскорастителни области – Мизийска и Тракийска.

Горите и горските територии на стопанството са разположени в:

1.7.1. Мизийската горскорастителна област-подобласт Шуменско-Провадийски плата

1.7.1.1. Подпояс на равнинно - хълмистите дъбови гори от 0 до 400 м н.в. /М - I - 2/

Почвите са сиви горски. Чисти и смесени издънкови насаждения от зимен дъб и благун дават облика на горската растителност на подпояса. На припечните склонове, с по-бедни месторастения, се срещат насаждения от келяв габър, мъждрян и храсти, както и от благун и цер в лошо състояние

1.7.1.2. Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори / 0 - 600 м н.в./

1.7.1.3. Подпояс на равнинно - хълмистите дъбови гори от 0 до 400 м н.в. /М - I - 2/

Почвите са сиви горски. Чисти и смесени издънкови насаждения от зимен дъб и благун дават облика на горската растителност на подпояса. На припечните склонове, с по-бедни месторастения, се срещат насаждения от келяв габър, мъждрян и храсти, както и от благун и цер в лошо състояние

1.7.1.4. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори от 0 до 400 м н.в. /М - I - 2/

Почвите са сиви горски. Чисти и смесени издънкови насаждения от зимен дъб и благун дават облика на горската растителност на подпояса. На припечните склонове, с по-бедни месторастения, се срещат насаждения от келяв габър, мъждрян и храсти, както и от благун

и цер в лошо състояние

1.7.1.5. Подпояс на хълмисто–предпланинските смесени широколистни гори от 400–600 м.н.в. / М – I – 3/

В него преобладават зимодъбовите и буковите чисти и смесени с габър естествени насаждения, и бялборови и черборови изкуствени насаждения. Почвите са сиви горски със сравнително голямо разнообразие на типовете месторастения.

1.7.2. Тракийската горскорастителна област - подобласт Източна Стара планина.

1.7.2.1. Долен равнинно - хълмист и хълмисто - предпланински пояс на дъбовите гори/ 0 - 700 м н.в./

1.7.3. Подпояс на равнинно – хълмистите дъбови гори от 0 до 500 м н.в. /Т - I - 2/

Естествената растителност е представена от зимен дъб, благун. цер, космат дъб, източен бук, габър, полски и планински ясен, явор, шестил, офика, скоруша, дива череша, турска леска, клен, полски бряст, мъждрян, сребролистна и дребнолистна липа. келяв габър и други. Тези дървесни видове формират чисти и смесени, а понякога и двуетажни насаждения с висока производителност.

ЗАБ.: ПОДРОБНО БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ И ЛЕЧЕБНИ РАСТЕНИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „ТЪРГОВИЩЕ“ са разгледани в РАЗДЕЛ V на ТОМ II НА ГСП.

1.8. ТИПОВЕ МЕСТОРАСТЕНИЯ

За определяне на типовете месторастения в ТП ДГС „Търговище“ е използвана Класификационна схема на типовете месторастения в Република България от 2011 година. Горските типове месторастения са определени на базата на относителната еднородност на климатичните, релефни и хидроложки условия. Те обхващат горски площи с относително еднакъв лесорастителен ефект. При еднакви други условия. Типовете месторастения се определят на базата на подтиповото разнообразие на генетичния тип почва, а в отделни случаи и на базата на самия тип почва. В стопанството са определени и картирани 10 типа горски месторастения, от които два с интразонално разпространение и два типа ерозирани месторастения.

Разпределението на дървопроизводителната площ и общия дървесен запас по типове месторастение е дадено в таблица № 8.

Таблица № 8

Разпределение на ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНАТА ПЛОЩ и ЗАПАС без клони по ГОРСКОРАСТИТЕЛНИ ОБЛАСТИ, ПОДОБЛАСТИ, ПОЯСИ, ПОДПОЯСИ И ТИПОВЕ МЕСТОРАСТЕНИЯ-общо за стопанството

Тип месторастение	Площ (ха)	%	Запас (куб.м)	%
Мизийска горскорастителна област				
Мизия - Шуменско-Провадийски плата				
М-I Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (от 0 до 600 /500-700/ м н.в.)				
М-I-2 Равнинно-хълмисти дъбови гори (0-400м н.в.)				
М-I-2 D-2 (12)	3810.4	20.8	519015	19.2
М-I-2 CD-2 (14)	4784.1	26.2	873745	32.3
М-I-2 C-1 (15)	1154.5	6.3	142415	5.3
М-I-2 B-1 (138)	300.3	1.6	20735	0.8
Тракийска горскорастителна област				
Тракия - Източна Стара Планина				
Т-I Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (от 0 до 700 /600-800/ м н.в.)				
Т-I-2 Равнинно-хълмисти дъбови гори (0-500м н.в.)				
Т-I-2 C-1 (59)	1064.0	5.8	137720	5.1
Т-I-2 CD-2,3 (60)	4424.2	24.2	890115	32.9

T-I-2 B-1,2 (61)	2167.2	11.8	76375	2.8
Интразонални месторастения				
МТЮ-I C-2 (121)	279.6	1.5	40185	1.5
МТЮ-I AB-1 (122)	298.5	1.6	6435	0.2
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ПОДОБЛАСТИ				
Тип месторастене	Площ (ха)	%	Запас (куб.м)	%
M-I-2 D-2 (12)	3816.6	20.9	519245	19.1
M-I-2 CD-2 (14)	4784.1	26.2	873745	32.3
M-I-2 C-1 (15)	1154.5	6.3	142415	5.3
T-I-2 C-1 (59)	1064.0	5.8	137720	5.1
T-I-2 CD-2,3 (60)	4424.2	24.2	890115	32.9
T-I-2 B-1,2 (61)	2167.2	11.9	76375	2.8
МТЮ-I C-2 (121)	279.6	1.5	40185	1.5
МТЮ-I AB-1 (122)	298.5	1.6	6435	0.2
M-I-2 B-1 (138)	300.3	1.6	20735	0.8
ОБЩО	18289.0	100.0	2706970	100.0

КРАТКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТИПОВЕТЕ ГОРСКИ МЕСТОРАСТЕНИЯ

А. Мизийска горско-растителна област

М - I - 2 Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори /0 - 400 м.н.в./

- Д 2 (1 2) Равнинно, богато, свежо, на чернозем обикновен или сива горска тъмна почва.

Това месторастене е широко разпространено - заема 3817.7 ха или 20.9% от дървопроизводителната площ на стопанството. Разпространено е на равнинни терени и полегати склонове със сенчесто изложение. Почвата е чернозем обикновен или сива горска тъмна, дълбока, слабо каменлива и свежа (ПП №№2, 4, 9 - 11, 14, 26, 27).

На това месторастене се срещат високопродуктивни чисти и смесени насаждения от цер, зимен дъб, габър, липа и с еденично участие на клен, череша, брекина и други предимно насаждения за превръщане. Създаването на иглолистни култури тук е неправилно и в бъдеще на това месторастене трябва да се създават дъбови и акациеви насаждения. Бонитетът на насажденията и културите е от I до IV. Производителността на част от сегашния дървостой е по - ниска от производителността на месторастенето.

Като се вземе потенциалната му продуктивност, в перспектива лесокултурните мероприятия ще бъдат насочени към запазване на съществуващите естествени широколистни дървостойи и подобряване на тяхното състояние чрез толериране на дървесните видове с по - висока продуктивност и ценна дървесина. Обликът на бъдещите насаждения ще се дава от коренната широколистна растителност и постигането на производителност от **I до II бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- С Д 2 (1 4) Свежо на склонове, средно богато до богато сива горска тъмна почва.

Това месторастенето е най - разпространеното в стопанството и заема 4791.0 ха или 26.2% от дървопроизводителната площ. Среща се на наклонени терени с предимно сенчести изложения. Почвата е сива горска тъмна, слабо до средно каменлива, свежа, дълбока, средно богата до богата, леко песъчливо - глинесто, с алкална реакция, хумусна, добре запасена с азот (ПП №№ 1, 8, 12, 22, 28).

На това месторастене се срещат чисти и смесени насаждения от цер, габър, келяв габър и липа и с еденично участие на клен, череша и други предимно насаждения за превръщане. Създаването на иглолистни култури тук трябва да се избягва и в бъдеще на това месторастене трябва да се дава приоритет на местните дървесни видове. Бонитетът на насажденията и

културите е от I до V. Производителността на част от сегашния дървостой е по - ниска от производителността на месторастенето. Постигането на производителност от **I до II бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- С 1 (15) Сухо на склонове, средно богато, сухо, сива горска обикновена почва.

Месторастенето заема 1155.2 ха или 6.3% от дървопроизводителната площ. Разпространено е на припечни, полегати и наклонени терени. Почвата е чернозем обикновен или тъмна и обикновена сива горска, суха, средно богата, средно богата на хумус, който рязко намалява в дълбочина. Богатството на общ азот е средно, а механичният състав средно до леко песъчливо - глинест (ПП №№ 15, 24, 29).

На това месторастение се срещат чисти и смесени насаждения от цер и благуи предимно насаждения за превръщане в семенни. В бъдеще се предвижда запазване на коренната растителност и постигането на производителност от **II и III бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- В 1 (138) Равнинно и на склонове, бедно, сухо, на сива горска светла почва.

Месторастенето заема 292.6 ха или 1.6% от дървопроизводителната площ. Разпространено е по равни до наклонени терени, предимно на припечни изложения. Почвата е обикновена сива горска или тъмна сива горска, плитка, плитка до средно дълбока, силно каменлива, суха, бедна на хумус и азот, с алкална реакция. По механичен състав е леко до средно песъчливо - глинеста до глинесто - песъчлива (ПП №35).

На това месторастение се срещат нископродуктивни смесени насаждения от келяв габър и мъждрян и черборови култури. Формираните на това месторастение насаждения са с доказана устойчивост към неблагоприятните почвени условия, поради което в бъдеще стопанисването **ще бъде насочено към запазване на тяхното участие.**

- Подпояс на хълмисто – предпланинските смесени широколистни гори от 400 – 600 м.н.в. / М – I – 3/

- В_{1,2} (21) На склонове, бедно, сухо до свежо, на сива горска светла почва.

Това месторастение заема най – малка площ 30.3ха. или 0.2% от дървопроизводителната площ. Разпространено е полегати и наклонени терени, предимно на припечни изложения. Почвата е светла сива горска, плитка, плитка до средно дълбока, силно до средно каменлива, суха, бедна на хумус и азот. На това месторастение се срещат нископродуктивни смесени насаждения от келяв габър и мъждрян и черборови култури.

Б. Тракийска горскорастителна област.

Т - I - 2 Подпояс на равнинно - хълмистите дъбови гори

- С 1 (59) Средно богато, сухо, на сива горска обикновена почва.

Месторастенето заема 1064.1 ха или 5.8% от дървопроизводителната площ. Разпространено е предимно на припечни и отчасти на сенчести изложения и наклонени терени. Почвата е сива горска обикновена, средно дълбока, средно каменлива, богата на хумус, който рязко намалява в дълбочина. Богатството на общ азот е средно, а механичният състав средно до леко песъчливо - глинест (ПП №№18, 20, 30).

На това месторастение се срещат чисти и смесени насаждения от цер, келяв габър и мъждрян с участие на сребролистна липа, клен, бряст, както и черборови култури. Бонитетът на насажденията и културите е от II до V. В перспектива лесокulturните мероприятия ще бъдат насочени към запазване на съществуващите естествени и изкуствени дървостойи и подобряване на тяхното състояние чрез толериране на дървесните видове с по - висока продуктивност и ценна дървесина. Постигането на производителност от **II и III бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- С Д 2, 3 (60) Средно богато до богато, свежо до влажно, на сива горска тъмна почва.

Месторастенето заема 4429.7 ха или 24.2% от дървопроизводителната площ. Разпространено е предимно на сенчести изложения, полегати и наклонени терени. Почвата е сива горска тъмна, дълбока, средно до слабо каменлива, богата на хумус, който рязко намалява в дълбочина. Богатството на общ азот е средно, а механичният състав средно до леко песъчливо - глинест (ПП №№ 3, 5, 6, 16, 17, 19, 21, 23, 31).

На това месторастение се срещат чисти и смесени високопроизводителни насаждения от бук, зимен дъб, габър, благуи и цер, с еденично или до три десети участие на сребролистна липа, явор, шестил, турска леска, брекина, череша и други, предимно широколистни високостъблени насаждения. В перспектива лесокulturните мероприятия ще бъдат насочени към запазване на съществуващите естествени и изкуствени дървостои и подобряване на тяхното състояние чрез толериране на дървесните видове с по - висока продуктивност и ценна дървесина. Постигането на производителност от от I и II бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.

- В 1, 2 (6 1) Бедно, сухо до свежо, на обикновена сива горска светла почва.

Месторастенето заема 2162.4 ха или 11.8% от дървопроизводителната площ. Среща се предимно на припечни изложения, наклонени и стръмни терени. Почвата е сива горска светла , плитка до средно дълбока, силна до средно каменлива, богата на хумус, който рязко намалява в дълбочина. Богатството на общ азот е средно, а механичният състав средно до леко песъчливо - глинест (ПП №№ 7, 13, 25, 32).

На това месторастение се срещат чисти и смесени нископродуктивни насаждения от келяв габър, мъждрян и черборови култури. В бъдеще се предвижда запазването на коренната растителност.

В. Интразонални месторастения

- С 2 (1 2 1) Средно богато, свежо на обикновени рендзини

Месторастенето заема площ – 253.4 ха или 1.4% от дървопроизводителната площ. Разпространено е предимно на сенчести и отчасти на припечни изложения, на полегат до стръмен терен. Почвата е **обикновена рендзина**, суха до свежа, с алкална реакция. Хумусно акумулативният хоризонт е богат на хумус и азот, но в дълбочина хранителните вещества рязко намаляват. Месторастенето се определя като средно богато поради малката мощност не само на хумусно - акумулативният хоризонт, но и на целият почвен профил (ПП № 33).

На това месторастение се срещат насаждения от габър, келяв габър и култури от чер бор. Бонитетът на насажденията и културите варира от I до V бонитет. В бъдеще се предвижда запазване на сегашната растителност и постигането на производителност от от I до III бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.

- А В 1 (1 2 2) Много бедно до бедно, сухо, на обикновена рендзина

Месторастенето заема 293.7 ха или 1.6% от дървопроизводителната площ на стопанството. Разпространено е предимно на припечни и от части на сенчести изложения, на **равен до стръмен терен**. Почвата е **обикновена рендзина** – плитка до твърде плитка, средно до силно каменлива, суха, бедна. Почвеният профил е много малък и въпреки че е богат на хумус и азот, не обуславя богатството на месторастенето. Хранителните вещества са практически неусвоими поради липсата на влага и алкалната реакция (ПП № 34).

На това месторастение се срещат малоценни насаждения от келяв габър, мъждрян и черборови култури. Предвижда се запазването на съществуващата растителност.

1.9. ОЧАКВАЕМ ТЕХНИКО - ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ

Съставянето на горскостопанския план на типологична основа, позволява да се определи оптимален бъдещ състав за всяко насаждение, култура или гола дървопроизводителна площ.

Този оптимален бъдещ състав отговаря на екологичните фактори на месторастенето и предполага значително по - висока продуктивност.

Чрез целевия състав или бъдещото разпределение на площите по дървесни видове и бонитети, се цели да се постигне увеличение на дървесния прираст и съответно на дървесния запас. Съпоставката на сегашния и бъдещия оптимален запас дава представа за ефекта от предвидените мероприятия. Тъй като на практика сравнението на дървесните запаси е невъзможно, се приема за целесъобразно да се използват условни единици - условен общ среден зрелостен прираст.

За тази цел, всички сегашни дървесни видове са приведени към **100** годишна възраст (с изключение на тополя, върба и акация) и нормална пълнота **1.0**. По опитни таблици е изчислен условния общ среден зрелостен прираст на сегашните дървостои. От предвижданията за оптималните бъдещи състави на отделните типове месторастения, са направени същите изчисления и е установен общ среден зрелостен прираст, отделно за залесената площ и общо за дървопроизводителната площ на стопанството. Резултатите от тези изчисления и сравнението на размера на условния общ среден зрелостен прираст при сегашния и оптималния бъдещ състав е дадено в таблица № **10**.

Таблица №10

Размер на условния общ среден ЗРЕЛОСТЕН ПРИРАСТ по дървесни ВИДОВЕ и БОНИТЕТИ при сегашния и подходящия състав на гората - **общо за стопанството**

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
		площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст	
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
ВИСОКОСТЪБЛЕНИ								
Бял бор	I	8.7	11.6	101	5.4	47	5.4	47
	II	7.5	102.0	765	199.7	1498	199.7	1498
	III	6.2	209.0	1296	113.6	704	113.6	704
	IV	4.9	39.5	194	0.4	2	0.4	2
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		362.1	2356	319.1	2251	319.1	2251
Смърч	I	11.4	2.4	27	0.5	6	0.5	6
	II	9.1	0.2	2	0.3	3	0.3	3
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		2.6	29	0.8	9	0.8	9
Черен бор	I	8.7	114.6	997	128.6	1119	128.6	1119
	II	7.5	417.7	3133	616.9	4627	616.9	4627
	III	6.2	762.0	4724	916.8	5684	916.8	5684
	IV	4.9	749.4	3672	106.1	520	106.1	520
	V	3.7	0.3	1	-	-	-	-
	Всичко		2044.0	12527	1768.4	11950	1768.4	11950
Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
		площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст	
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м

Зелена дуглазка	I	14.8	8.6	127	8.3	123	8.3	123
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		8.6	127	8.3	123	8.3	123
Бук	I	9.4	40.0	376	1284.8	12077	1284.8	12077
	II	7.8	8.1	63	96.1	750	96.1	750
	III	6.2	27.3	169	12.1	75	12.1	75
	IV	4.7	3.8	18	0.3	1	0.3	1
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		79.2	626	1393.3	12903	1393.3	12903
Червен дъб	I	7.8	194.1	1514	199.5	1556	199.5	1556
	II	6.4	56.5	362	57.9	371	57.9	371
	III	5.0	26.1	130	9.4	47	9.4	47
	IV	3.7	0.1	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		276.8	2006	266.8	1974	266.8	1974
Зимен дъб	I	7.8	7.9	62	213.7	1667	213.7	1667
	II	6.4	15.9	102	616.4	3945	616.4	3945
	III	5.0	12.5	62	306.1	1530	306.1	1530
	IV	3.7	6.6	24	20.2	75	20.2	75
	V	1.4	0.5	1	-	-	-	-
	Всичко		43.4	251	1156.4	7217	1156.4	7217
Летен дъб	I	7.8	-	-	2.5	20	2.5	20
	II	6.4	-	-	5.0	32	5.0	32
	III	5.0	0.3	2	17.7	88	17.7	88
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.3	2	25.2	140	25.2	140
Благун	I	7.8	10.2	80	36.3	283	36.3	283
	II	6.4	3.5	22	395.9	2534	396.3	2536
	III	5.0	10.7	54	186.0	930	186.0	930
	IV	3.7	6.3	23	47.0	174	47.0	174
	V	1.4	4.3	6	-	-	-	-
	Всичко		35.0	185	665.2	3921	665.6	3923
Цер	I	7.8	72.2	563	680.1	5305	680.1	5305
	II	6.4	78.3	501	1055.9	6758	1056.1	6759
	III	5.0	56.4	282	415.6	2078	415.6	2078
	IV	3.7	4.6	17	277.5	1027	277.5	1027
	V	1.4	18.9	26	4.4	6	4.4	6
	Всичко		230.4	1389	2433.5	15174	2433.7	15175
Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
		площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст	
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Габър	I	9.4	27.8	261	2085.1	19600	2085.1	19600
	II	7.8	27.1	211	732.7	5715	732.7	5715

	III	6.2	50.7	314	449.0	2784	449.0	2784
	IV	4.7	31.6	149	96.3	453	96.3	453
	V	2.6	2.0	5	1.2	3	1.2	3
	Всичко		139.2	940	3364.3	28555	3364.3	28555
Бряст	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.0	-	-	0.2	1	0.2	1
	IV	3.7	-	-	0.4	1	0.4	1
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		-	-	0.6	2	0.6	2
Топола	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	9.7	0.1	1	-	-	-	-
	Всичко		0.1	1	-	-	-	-
Трепетлика	I	8.9	0.5	4	0.8	7	0.8	7
	II	7.4	0.3	2	1.0	7	1.0	7
	III	5.4	3.0	16	4.3	23	4.3	23
	IV	4.2	2.3	10	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		6.1	32	6.1	37	6.1	37
Явор	I	9.4	20.0	188	22.2	209	22.2	209
	II	7.8	23.7	185	25.2	197	25.2	197
	III	6.2	15.3	95	38.1	236	38.1	236
	IV	4.7	4.1	19	5.8	27	5.8	27
	V	2.6	2.3	6	-	-	-	-
	Всичко		65.4	493	91.3	669	91.3	669
Бреза	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	5.7	-	-	7.0	40	7.0	40
	III	4.4	7.9	35	6.6	29	6.6	29
	IV	3.2	2.3	7	6.7	21	6.7	21
	V	2.2	1.5	3	-	-	-	-
	Всичко		11.7	45	20.3	90	20.3	90
Орех	I	7.8	-	-	2.0	16	2.0	16
	II	6.4	5.1	33	19.2	123	19.2	123
	III	5.0	18.5	92	41.2	206	41.2	206
	IV	3.7	41.4	153	12.0	44	12.0	44
	V	1.4	10.4	15	-	-	-	-
	Всичко		75.4	293	74.4	389	74.4	389
Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Космат дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.0	0.8	4	17.0	85	17.0	85

	IV	3.7	0.6	2	100.6	372	100.6	372
	V	1.4	2.1	3	-	-	-	-
	Всичко	3.5	9	117.6	457	117.6	457	
Брекина	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.0	-	-	0.5	2	0.5	2
	IV	3.7	0.5	2	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	0.5	2	0.5	2	0.5	2	
Бял бряст	I	7.8	0.2	2	0.2	2	0.2	2
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	0.2	2	0.2	2	0.2	2	
Полски бряст	I	7.8	0.3	2	2.1	16	2.1	16
	II	6.4	0.9	6	2.7	17	2.7	17
	III	5.0	0.2	1	14.3	72	14.3	72
	IV	3.7	1.0	4	101.2	374	101.2	374
	V	1.4	3.5	5	0.3	-	0.3	-
	Всичко	5.9	18	120.6	479	120.6	479	
Върба	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	6.2	0.1	1	-	-	-	-
	IV	4.9	-	-	0.3	1	0.3	1
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	0.1	1	0.3	1	0.3	1	
Бяла върба	I	8.7	-	-	3.0	26	3.0	26
	II	7.5	3.0	22	7.6	57	7.6	57
	III	6.2	14.5	90	6.0	37	6.0	37
	IV	4.9	-	-	0.3	1	0.3	1
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	17.5	112	16.9	121	16.9	121	
Джанка	I	7.8	0.1	1	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	3.7	-	-	0.4	1	0.4	1
	V	1.4	0.4	1	-	-	-	-
	Всичко	0.5	2	0.4	1	0.4	1	
Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха
Черна елша	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.1	0.7	3	0.5	2	0.5	2
	Всичко	0.7	3	0.5	2	0.5	2	

Клен	I	7.8	0.4	3	3.0	23	3.0	23
	II	6.4	-	-	26.9	172	26.9	172
	III	5.0	1.5	8	62.6	313	62.6	313
	IV	3.7	5.4	20	233.1	862	233.1	862
	V	1.4	4.4	6	7.4	10	7.4	10
	Всичко		11.7	37	333.0	1380	333.0	1380
Полски клен	I	7.8	2.3	18	13.8	108	13.8	108
	II	6.4	1.9	12	23.6	151	23.6	151
	III	5.0	1.4	7	16.0	80	16.0	80
	IV	3.7	-	-	40.9	151	40.9	151
	V	1.4	3.3	5	-	-	-	-
	Всичко		8.9	42	94.3	490	94.3	490
Круша	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.0	-	-	0.1	-	0.1	-
	IV	3.7	0.4	1	5.0	18	5.0	18
	V	1.4	6.6	9	-	-	-	-
	Всичко		7.0	10	5.1	18	5.1	18
Турска леска	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	1.4	9	1.4	9
	III	5.0	1.4	7	0.6	3	0.6	3
	IV	3.7	0.6	2	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		2.0	9	2.0	12	2.0	12
Едрolistна липа	I	6.4	-	-	0.7	4	0.7	4
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.2	9.0	38	0.6	3	0.6	3
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		9.0	38	1.3	7	1.3	7
Сребролистна липа	I	6.4	77.2	494	306.3	1960	306.3	1960
	II	5.3	350.2	1856	461.9	2448	461.9	2448
	III	4.2	344.9	1449	247.0	1037	247.0	1037
	IV	3.2	230.2	737	90.0	288	90.0	288
	V	2.2	81.8	180	-	-	-	-
	Всичко		1084.3	4716	1105.2	5733	1105.2	5733
Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Махалебка	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	0.1	1	0.1	1
	III	5.0	0.1	-	-	-	-	-

	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	0.1	-	0.1	1	0.1	1	1
Череша	I	7.8	-	-	1.7	13	1.7	13
	II	6.4	4.2	27	4.8	31	4.8	31
	III	5.0	2.6	13	1.7	8	1.7	8
	IV	3.7	2.7	10	2.7	10	2.7	10
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	9.5	50	10.9	62	10.9	62	62
Черница	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	1.4	0.2	-	-	-	-	-
	Всичко	0.2	-	-	-	-	-	-
Бяла черница	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	3.7	-	-	0.2	1	0.2	1
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	-	-	0.2	1	0.2	1	1
Шестил	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	7.8	1.3	10	0.8	6	0.8	6
	III	6.2	0.3	2	0.3	2	0.3	2
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	1.6	12	1.1	8	1.1	8	8
Американски ясен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	4.9	31	4.9	31	4.9	31
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	4.9	31	4.9	31	4.9	31	31
Планински ясен	I	7.8	2.4	19	6.4	50	6.4	50
	II	6.4	10.3	66	11.4	73	11.4	73
	III	5.0	13.1	66	10.7	54	10.7	54
	IV	3.7	4.8	18	1.5	6	1.5	6
	V	1.4	0.8	1	-	-	-	-
	Всичко	31.4	170	30.0	183	30.0	183	183
Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Полски ясен	I	7.8	2.4	19	2.4	19	2.4	19
	II	6.4	1.9	12	4.7	30	4.7	30
	III	5.0	10.6	53	12.0	60	12.0	60
	IV	3.7	3.1	11	1.2	4	1.2	4

	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	18.0	95	20.3	113	20.3	113	
тп Bachelieri	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	16.5	-	-	0.6	10	0.6	10
	III	9.7	1.3	13	0.7	7	0.7	7
	Всичко	1.3	13	1.3	17	1.3	17	
тп I-214	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	16.5	0.1	2	7.7	127	7.7	127
	III	9.7	11.1	108	3.5	34	3.5	34
	Всичко	11.2	110	11.2	161	11.2	161	
Всичко ВИСОКОСТЪБЛЕНИ		4610.3	26784	13471.9	94686	13472.5	94689	
ПРЕВРЪЩАНЕ								
Бук	I	6.6	1193.5	7877	-	-	-	-
	II	5.8	77.9	452	-	-	-	-
	III	4.4	10.0	44	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	1281.4	8373		-	-	-	-
Зимен дъб	I	6.9	7.6	52	-	-	-	-
	II	6.1	218.1	1330	-	-	-	-
	III	5.1	635.8	3243	-	-	-	-
	IV	4.0	170.0	680	-	-	-	-
	V	3.0	17.6	53	-	-	-	-
	Всичко	1049.1	5358		-	-	-	-
Летен дъб	I	6.9	0.2	1	-	-	-	-
	II	6.1	2.3	14	-	-	-	-
	III	5.1	5.0	26	-	-	-	-
	IV	4.0	17.4	70	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	24.9	111		-	-	-	-
Благун	I	6.9	3.1	21	-	-	-	-
	II	6.1	28.1	171	-	-	-	-
	III	5.1	372.6	1900	-	-	-	-
	IV	4.0	166.3	665	-	-	-	-
	V	3.0	59.1	177	-	-	-	-
	Всичко	629.2	2934		-	-	-	-
Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Цер	I	6.9	285.4	1969	-	-	-	-
	II	6.1	504.4	3077	-	-	-	-
	III	5.1	882.1	4499	-	-	-	-
	IV	4.0	264.2	1057	-	-	-	-
	V	3.0	184.6	554	-	-	-	-

		Всичко	2120.7	11156	-	-	-	-
Габър	I	6.6	1637.6	10808	-	-	-	-
	II	5.8	896.2	5198	-	-	-	-
	III	4.4	260.3	1145	-	-	-	-
	IV	3.1	183.9	570	-	-	-	-
	V	2.0	31.0	62	-	-	-	-
	Всичко	3009.0	17783		-	-	-	-
Бряст	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	4.0	0.1	-	-	-	-	-
	V	3.0	0.1	-	-	-	-	-
	Всичко	0.2	-	-	-	-	-	-
Космат дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.1	0.1	1	-	-	-	-
	IV	4.0	16.5	66	-	-	-	-
	V	3.0	104.0	312	-	-	-	-
	Всичко	120.6	379		-	-	-	-
Полски бряст	I	6.9	0.3	2	-	-	-	-
	II	6.1	1.4	9	-	-	-	-
	III	5.1	4.8	24	-	-	-	-
	IV	4.0	8.4	34	-	-	-	-
	V	3.0	100.2	301	-	-	-	-
	Всичко	115.1	370		-	-	-	-
Клен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.1	7.3	45	-	-	-	-
	III	5.1	51.6	263	-	-	-	-
	IV	4.0	41.3	165	-	-	-	-
	V	3.0	243.6	731	-	-	-	-
	Всичко	343.8	1204		-	-	-	-
Полски клен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.1	4.9	30	-	-	-	-
	III	5.1	33.3	170	-	-	-	-
	IV	4.0	19.3	77	-	-	-	-
	V	3.0	39.3	118	-	-	-	-
	Всичко	96.8	395		-	-	-	-
Всичко ПРЕВРЪЩАНЕ			8790.8	48063	-	-	-	-
Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха куб.м/ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
			ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
НИСКОСТЪБЛЕНИ								
Бук	I	6.6	4.5	30	-	-	-	-
	II	5.8	0.6	3	7.8	45	7.8	45
	III	4.4	1.9	8	2.8	12	2.8	12
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-

	Всичко	7.0	41	10.6	57	10.6	57

Зимен дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	5.8	0.1	1	0.1	1	0.1	1
	III	4.8	0.6	3	3.1	15	3.1	15
	IV	3.8	15.1	57	34.3	130	34.3	130
	V	2.8	11.0	31	-	-	-	-
	Всичко	26.8	92	37.5	146	37.5	146	146
Благун	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.8	0.1	-	3.1	15	3.1	15
	IV	3.8	2.6	10	13.1	50	13.1	50
	V	2.8	10.0	28	-	-	-	-
	Всичко	12.7	38	16.2	65	16.2	65	65
Цер	I	6.8	0.1	1	0.3	2	0.3	2
	II	5.8	2.7	16	1.8	10	1.8	10
	III	4.8	9.7	47	12.0	58	12.0	58
	IV	3.8	40.2	153	76.6	291	76.6	291
	V	2.8	22.6	63	0.3	1	0.3	1
	Всичко	75.3	280	91.0	362	91.0	362	362
Габър	I	6.6	0.3	2	0.3	2	0.3	2
	II	5.8	6.3	37	11.7	68	11.7	68
	III	4.4	52.3	230	27.6	121	27.6	121
	IV	3.1	45.0	140	97.9	303	97.9	303
	V	2.0	13.9	28	-	-	-	-
	Всичко	117.8	437	137.5	494	137.5	494	494
Бряст	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.8	0.2	1	0.2	1	0.2	1
	IV	3.8	-	-	0.1	-	0.1	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	0.2	1	0.3	1	0.3	1	1
Мъждрян	I	7.8	1.1	9	2.0	16	2.0	16
	II	6.4	1.9	12	4.2	27	4.2	27
	III	5.0	3.0	15	6.3	32	6.3	32
	IV	3.7	70.7	262	495.1	1832	495.1	1832
	V	1.4	506.4	709	0.1	-	0.1	-
	Всичко	583.1	1007	507.7	1907	507.7	1907	1907

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м

Акация	I	12.0	12.8	154	30.9	371	30.9	371
	II	8.7	81.4	708	312.1	2715	312.1	2715
	III	5.2	291.0	1513	617.3	3210	617.3	3210
	IV	3.4	597.2	2030	76.2	259	76.2	259
	V	1.9	62.9	120	-	-	-	-
	Всичко	1045.3	4525	1036.5	6555	1036.5	6555	6555

Космат дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.8	0.6	3	0.2	1	0.2	1
	IV	3.8	-	-	158.8	603	158.8	603
	V	2.8	139.3	390	-	-	-	-
	Всичко	139.9	393	159.0	604	159.0	604	
Келяв габър	IV	-	653.2	-	2703.3	-	2703.3	-
	V	-	2132.1	-	13.5	-	13.5	-
	Всичко	2785.3	-	2716.8	-	2716.8	-	
Полски бряст	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.8	-	-	1.5	7	1.5	7
	IV	3.8	0.8	3	1.2	5	1.2	5
	V	2.8	3.3	9	-	-	-	-
	Всичко	4.1	12	2.7	12	2.7	12	
Гледичия	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	8.7	1.7	15	6.3	55	6.3	55
	III	5.2	2.0	10	5.6	29	5.6	29
	IV	3.4	5.1	17	0.2	1	0.2	1
	V	1.9	0.2	-	-	-	-	-
	Всичко	9.0	42	12.1	85	12.1	85	
Клен	I	6.8	0.2	1	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.8	0.8	4	2.6	12	2.6	12
	IV	3.8	3.9	15	70.1	266	70.1	266
	V	2.8	57.4	161	0.4	1	0.4	1
	Всичко	62.3	181	73.1	279	73.1	279	
Полски клен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	5.8	0.4	2	0.1	1	0.1	1
	III	4.8	0.2	1	0.1	-	0.1	-
	IV	3.8	-	-	1.5	6	1.5	6
	V	2.8	4.1	11	-	-	-	-
	Всичко	4.7	14	1.7	7	1.7	7	

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Леска	IV	-	5.0	-	5.0	-	5.0	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	5.0	-	5.0	-	5.0	-	
Цариградски лешник	IV	-	-	-	8.8	-	8.8	-
	V	-	8.8	-	-	-	-	-
	Всичко	8.8	-	8.8	-	8.8	-	

Всичко НИСКОСТЪБЛЕНИ	4887.3	7063	4816.5	10574	4816.5	10574
ОБЩО ВСИЧКО	18288.4	81910	18288.4	105260	18289.0	105263

За изчисление на общия среден зрелостен прираст по дървесни видове и бонитети са използвани следните опитни таблици: култури от бял бор – по Кръстанов и колектив; култури от черен бор, атласки кедър – по Цаков; ела, дуглазка – по Герхард; бук, габър, явор, шестил – по Недялков за високостъблен бук; семенен дъб (всички видове), бряст, брекина, джанка, кестен, клен, круша, скоруша, киселица, ясен – по Вименауер; тополи, чинар – по Кръстанов и колектив; липа – по Матеев – Мотин; елша – по Давидов; акация, върба, келяв габър – по Георгиев; издънков бук, габър – по Недялков и колектив; издънкови дъбове и др. – по Шустов.

Отношението между сегашния и бъдещия условен зрелостен прираст, дава реална представа за ефекта от предвидените изменения в състава на дървостойте и за увеличението на прираста на гората. Данните от таблица № 10 показват, че сегашния общ зрелостен прираст на залесената площ е 81897 куб.м, а бъдещия 105263 куб.м или очакваното увеличение на прираста само от залесената площ е 28.5 %.

При сегашен среден зрелостен прираст на 1 ха залесена площ – 4.5 куб.м/ха, в бъдеще се очаква 5.8 куб.м/ха, което показва, че една част от насажденията, в сегашния си състав, не отговарят на производствените възможности на съответното им месторастение. При правилно и рационално разпределение на дървесните видове по типове месторастение и залесяване на голите дървопроизводителни площи, производителността на горите в перспектива може да се увеличи с 22.4 % при по - висок качествен състав на продукцията.

Представа за измененията, които настъпват в площите заети от дървесните видове при сегашния и бъдещия състав дава таблица № 11.

Таблица № 11

Сравнение на площта по дървесни видове при сегашния и бъдещия състав на гората – общо за стопанството

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
	Залесена площ		Залесена площ		Дървопр. площ	
	ха	%	ха	%	ха	%
Бял бор	362.1	2.0	319.1	1.8	319.1	1.8
Смърч	2.6	-	0.8	-	0.8	-
Черен бор	2044.0	11.2	1768.4	9.7	1768.4	9.7
Зелена дуглазка	8.6	0.1	8.3	-	8.3	0.1
Бук	1367.6	7.5	1403.9	7.7	1403.9	7.7
Червен дъб	276.8	1.5	266.8	1.5	266.8	1.5
Зимен дъб	1119.3	6.1	1193.9	6.5	1193.9	6.5
Летен дъб	25.2	0.1	25.2	0.1	25.2	0.1
Благун	676.9	3.7	681.4	3.7	681.8	3.7
Цер	2426.4	13.3	2524.5	13.8	2524.7	13.8
Габър	3266.0	17.9	3501.8	19.2	3501.8	19.2
Бряст	0.4	-	0.9	-	0.9	-
Топола	0.1	-	-	-	-	-
Трепетлика	6.1	-	6.1	-	6.1	-
Явор	65.4	0.4	91.3	0.5	91.3	0.5
Бреза	11.7	0.1	20.3	0.1	20.3	0.1
Мъждрян	583.1	3.2	507.7	2.8	507.7	2.8
Орех	75.4	0.4	74.4	0.4	74.4	0.4
Акация	1045.3	5.7	1036.5	5.7	1036.5	5.7
Космат дъб	264.0	1.5	276.6	1.5	276.6	1.5
Келяв габър	2785.3	15.2	2716.8	14.9	2716.8	14.8
Брекина	0.5	-	0.5	-	0.5	-

Бял бряст	0.2	-	0.2	-	0.2	-
Полски бряст	125.1	0.7	123.3	0.7	123.3	0.7
Върба	0.1	-	0.3	-	0.3	-
Бяла върба	17.5	0.1	16.9	0.1	16.9	0.1
Гледичия	9.0	0.1	12.1	0.1	12.1	0.1
Джанка	0.5	-	0.4	-	0.4	-
Черна елша	0.7	-	0.5	-	0.5	-
Клен	417.8	2.3	406.1	2.2	406.1	2.2
Полски клен	110.4	0.6	96.0	0.5	96.0	0.5
Круша	7.0	-	5.1	-	5.1	-
Леска	5.0	-	5.0	-	5.0	-
Турска леска	2.0	-	2.0	-	2.0	-
Едрolistна липа	9.0	-	1.3	-	1.3	-
Сребролистна липа	1084.3	5.9	1105.2	6.0	1105.2	6.0
Махалебка	0.1	-	0.1	-	0.1	-
Череша	9.5	-	10.9	0.1	10.9	0.1
Черница	0.2	-	-	-	-	-
Бяла черница	-	-	0.2	-	0.2	-
Шестил	1.6	-	1.1	-	1.1	-
Американски ясен	4.9	-	4.9	-	4.9	-
Планински ясен	31.4	0.2	30.0	0.2	30.0	0.2
Полски ясен	18.0	0.1	20.3	0.1	20.3	0.1
тп Vachelieri	1.3	-	1.3	-	1.3	-
тп I-214	11.2	0.1	11.2	0.1	11.2	0.1
Цариградски лешник	8.8	-	8.8	-	8.8	-
Всичко	18288.4	100.0	18288.4	100.0	18289.0	100.0

От таблицата се вижда, че в резултат на предвидените мероприятия свързани с оптимизирането на бъдещия състав се очаква да настъпят промени в площите по дървесни видове при сегашния и бъдещия състав на дървостойите, които не са съществени.

Главната цел при определянето на оптималния бъдещ състав е да се получат по-добри показатели за продуктивността на насажденията за стопанството, като се запазят в най-голяма степен естествените високопроизводителни и устойчиви биологически дървостойи.

Основни дървесни видове и за в бъдеще си остават широколистните дървесни видове - габър, келяв габър, цер, бук, акация, сребролистна липа, зимен дъб, благуи и др. Площите на основните дървесни видове се променят несъществено или запазват участието си в бъдещите състави. При сегашния състав иглолистните дървесни видове заемат част от месторастенията на широколистните, като в бъдеще площта им се редуцира за сметка на местните широколистни дървесни видове.

Очаква се бъдещите насаждения да бъдат по - устойчиви биологически, с по-висока продуктивност и по - добри защитни и естетико-ландшафни функции.

2. ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ

2.1. ПЛОЩ И ЛЕСИСТОСТ НА ИНВЕНТАРИЗИРАНАТА ТЕРИТОРИЯ, НА КОЯТО СЕ НАМИРА ТП ДГС „ТЪРГОВИЩЕ“

Териториално поделение Държавно горско стопанство „Търговище“ обхваща части от северните склонове на Източна стара планина и югоизточната част на Дунавската хълмиста равнина. На север граничи с ТП ДЛС "Черни лом" и ТП ДГС "Разград", на изток с ТП ДГС "Шумен" и ТП ДГС "Преслав", на юг с ТП ДГС "Преслав" и ТП ДГС "Омуртаг", на запад граничи с ТП ДГС "Омуртаг" и ТП ДЛС "Черни лом". ТП ДГС "Търговище" се намира в Търговишка област и обхваща част от територията на община Търговище.

Община Търговище обхваща територията на 44 землища, а именно: с.Алваново, с.Александрово, с. Баячево, с.Бистра, с.Божурка, с.Братово, с.Буйново, с.Буховци, с.Вардун, с.Васил Левски, с.Голямо Соколово, с.Горна Кабда, с. Давидово, с.Драгановец, с.Дългач, с.Здравец, с.Копрец, с.Кралево, с.Лиляк, с.Ловец, с.Макариополско, с.Мировец, с.Момино, с.Надарево, с.Овчарово, с.Осен, с.Острец, с.Пайдушко, с.Певец, с.Подгорица, с.Преселец, с.Пресиян, с.Пресяк, с.Пробуда, с.Пролаз, с.Ралица, с.Руец, с.Стража, с.Съединение, с.Твърдинци, гр.Търговище, с.Търновца, с.Цветница, с.Черковна. В границите на землището на гр. Търговище са включени кварталите Бряг и Въбел.

Останалите землища на община Търговище: с. Голямо Ново, с. Дралфа, с.Кошничари, с.Кръшно, с.Маково, с.Миладиновци и с.Росина са на територията на ДЛС „Черни Лом“ със седалище гр. Попово.

2.2. КРАТКА ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

В следващия текст са използвани данни от „План за интегрирано развитие на Община Търговище за периода 2021-2027 год.

2.2.1. СТОПАНСКИ СЕКТОР

Община Търговище е разположена в Североизточна България и е административен център на едноименната област. По данни от ОУП на община Търговище (съгласно ККР и КВС), площта на общинската територия е 840,39 кв. км (84038,86 ха). Сред общините в областта Търговище е най-голяма по площ и заема 31 % от цялата ѝ територия и около 5,7 % от територията на Североизточния район.

На север община Търговище граничи с община Лозница, на североизток с община Хитрино, на изток с общините Шумен, Велики Преслав и Върбица, на юг с Омуртаг, а на запад с общините Антоново и Попово.

Селищната мрежа е с мозаечна структура и се състои от 52 населени места – административния център град Търговище и 51 села, с добра изграденост, позиционирани равномерно по територията. 30 села имат статут на кметство, а 21 са кметски наместничества. Населените места, с изключение на града, са средни и малки селища, предимно компактни със свободно застрояване.

Към 31.12.2020 г. населението на общината е 53 716 души. В Таблица 3 може да се проследи отрицателната тенденция за броя на населението през годините от последното преброяване на населението през 2011 г. Гъстотата на населението в община Търговище за 2019 г. е 64,1 д/км², като е над средната за страната и е по-висока от средните стойности за областта и СИР, в т.ч. гъстота на общински център гр. Търговище с население 36 797 е 66,73 д./км²

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в община Търговище са машиностроенето, селското стопанство, търговските дейности, транспортните услуги, хотелиерските и ресторантьорски услуги.

Броят на предприятията в Търговище се задържа относително постоянен и общото нарастване е минимално – от 3005 през 2017 г. на 3012 през 2018 г. Броят на нефинансовите предприятия на 1000 души за 2018 г. е 54,7, а за 2019 г. – 55,7. Това е доказателство за относително стабилни икономически показатели и запазващо се предприемачество сред местното население. Най-голям относителен дял в местната икономика през 2018 г. имат предприятията, работещи в областта на търговията и услугите, приблизително 1000 броя, или 51.5% от всички фирми. В сектор „Промисленост“ развиват дейност около 13% от фирмите, а в „Транспорт, складиране и пощенски услуги“ работят около 10,9%.

Промислеността е основен отрасъл в икономиката на община Търговище, като производството е концентрирано основно в град Търговище. В този сектор развиват дейност около 13,0% от общия брой предприятия, включително средни и големи предприятия, развиващи дейност в подотрасъл „Преработваща промисленост“. В структурата на местната икономика, промишлените предприятия осигуряват малко повече от 50% от общите приходи.

Важното значение на индустрията се илюстрира и от факта, че относителният дял на наетите лица в нея в общия брой наетите лица в община Търговище е по-висок от средното равнище за страната.

Химическата промисленост се развива с бързи темпове, предимно в резултат на изградените производствени мощности на заводите на „Тракия глас България“ АД за производство и преработка на стъкло. Представители на стъklarската промисленост са „Гласко“ ООД и „Дакс“ ООД. Представител на химическата промисленост е „Екофол“ АД – производство и търговия с течни торове.

Хранително-вкусовата промисленост е добре развита в резултат на налична ресурсна основа и пазари. Отрасълът е с широка производствена специализация – млекопреработване и производство на млечни продукти, замразяване на плодове и зеленчуци, производство на халва, производство на пчелен мед, мелничарство, производство на вина и спиртни напитки, месодобив и месопреработване, производство на хляб и хлебни изделия, производство на безалкохолни напитки. По-големи представители на отрасъла са: „ЛВК-Търговище“ АД, „Търговище Ботълинг Къмпани“ ООД, Предприятие за месодобив и месопреработване - с. Здравец и др.

През последните години се забелязва ръст в *строителството*, съпроводен с нарастване на ръста на наетите в отрасъла. Представители на този отрасъл са „Поляница“ ООД, „Радита“ ООД, „Пътинженеринг“ ООД, „Стройкомерс -ТТ“ ООД, „Стройекспрес -НН“ ООД; Стоянов и Ненков“ ООД, и др.

Отрасълът търговия и услуги е с най-голяма конкуренция, което представлява и потенциал за развитие. Тук се включват търговия с хранителни продукти, с алкохол и безалкохолни напитки, с канцеларски материали, с горива и др. Предлагат се услуги в областта на хотелиерство и ресторантьорство, комунално–битови, транспортни, медицински и др. По-големи представители са: „Търговище Автотранспорт“ ЕООД, „Счетоводно-одиторска кантора Венков“ ООД, „Електроника Н.С.“ ЕООД, „Тера Европа“, хотелски комплекси „Рай“ и „Белия кон“ и др.

Съществува добра производствена и технологична база за развитие на отрасъл *машиностроене и електротехника*. Представители са: „Терем – Хан Крум“ АД – ковашки изделия, зъбни колела, оси, валове и др., и „Варна-про“ ООД– корабно електрооборудване, налични производствени мощности на „Зора“ и др.

Текстилната и шивашката промисленост има силни традиции в общината. Формират около 5% от промишлената продукция. Функционират няколко големи предприятия, предимно в частния сектор: „Божур – 71“ АД, „Дже Те Ка“ ЕООД, „Яви Мод“ ООД, „Це Фау Ве МОД“ ООД и др. Фирмите работят предимно по поръчка и на „ишлеме“. Голяма част от продукцията се изнася за страни от Европейския съюз.

В годините на прехода *дървообработваща промисленост* - този традиционен за Община Търговище отрасъл е почти напълно ликвидиран. В последните години чрез фирмите на малкия и среден бизнес общината успява да стабилизира позициите си. Водещи предприятия са „Мебел стил“ ООД, „Спринт 73“ ООД, Фабрика за врати и мебели „Лито“ и др.

Що се касае до чуждестранните инвестиции, продължава работа филиал на швейцарската фирма ХОВАГ ООД с предмет на дейност във фината механика и електроника, като непрекъснато увеличава дейността си. Продължават работа новите отрасли като стъклопроизводство и стъклопреработване (съответно заводите на „Тракия

Глас България” ЕАД и „ГласКо” ООД). Прекратено е производство на електрическо оборудване за автомобили („Зенон България” ЕООД) и Енерсис. Най-големите частни инвестиции през последните години в Търговище са на заводите за стъкло на „Тракия глас България” ЕАД (над 15 млн. щатски долара през 2017-2018 г. и близо 42 млн евро през 2019 г.).

В регулационните граници на град Търговище е изградена производствена зона, която е разположена североизточно на града. В зоната са разположени няколко типа производствени групи и съсредоточия: – големи производствени предприятия, малки и средни предприятия за производство и услуги, складови бази, бази на транспорта, строително-монтажни бази.

Характеристиката на сега съществуващата производствена зона включва: – достъп до ж.п. линия и автомобилен път. Разположението на производствената зона в близост до главни пътни артерии я прави подходящи за развитие на бизнес.

2.2.2. АГРАРЕН СЕКТОР

Селското стопанство е ключов отрасъл на общинската икономика в Търговище. То е сред основните източници на доходи и заетост за населението и ще продължава да играе важна роля за развитието на района в бъдеще.

Отрасълът се благоприятства от редица фактори, като наличието на равнинен релеф, улесняващ обработката на големи по площ масиви, подходящите почвено-климатични условия, традициите и производствения опит на населението в отглеждане на земеделски култури и селскостопански животни.

Растениевъдството, като основен подотрасъл на селското стопанство, се развива през последните години. То е специализирано основно в отглеждането на зърнени и технически (маслодайни) култури – пшеница, царевица, слънчоглед, рапица и др. Има значително търсене на пшеница, както от местни производители на брашно (в общината има 4 мелници), така и от търговски фирми от други райони на страната, извършващи експорт на селскостопанска продукция.

Наследник на традициите във винопроизводството е ЛВК-Винпром, гр. Търговище. Фирмата е основана през 1947 година чрез сливането на няколко малки изби в района на Търговище и през годините изживява както моменти на възход, така и критични времена. Справяйки се с трудностите на настоящето ЛВК-Винпром гради своето бъдеще черпейки от богатия си опит и следвайки изискванията на съвременното винопроизводство.

ЛВК-Винпром е една от малкото фирми в града, която успява да реструктурира производството си през годините на преход, запазвайки голяма част от работните места, позициите си на вътрешния пазар и немалка част от клиентите си зад граница. Основните лозови масиви се намират в землищата на търговишките села Вардун, Дългач, Кръшно и Кралево, както и в селата Избул, Новопазарско и Аврен, Варненско. Произвежданото грозде от собствените масиви задоволява до 90% от производствените нужди на предприятието.

В обобщение, въпреки наблюдаваните положителни тенденции в развитието на местната икономика, тя изостава спрямо средното равнище за страната. Ориентирането към иновационни и конкурентноспособни традиционни производства ще изисква значителни инвестиции. Липсват нови елементи в структурата на икономическия комплекс, способни да дадат силен тласък на производството като подобрят технологичната и бизнес среда.

2.2.3. ТУРИЗЪМ

Туризмът в град Търговище е свързан основно с развитието на културен и исторически туризъм, но градът може да бъде включен и в туристическите продукти на другите видове туризъм в общината и региона. За съжаление туристическото развитие в Търговище не е особено изявено и не отговаря на възможностите на региона. Това се дължи на различни причини, между които недостатъчно добре развитата туристическа инфраструктура в областта, сравнително слабо разнообразие и ниско качество на предлаганите туристически услуги – хотели и ресторанти, развлечения в заведенията за отдых. Изградени са фамилни хотели и частни квартири - подходящи за селски туризъм и предлагащи близки маршрути по природни пътеки и др. Голяма част от селските къщи в региона представляват малки селски стопанства, където може да се почувства уникалната селска атмосфера.

Съществуват и различни проблеми, свързани с развитието на културния туризъм основно свързани с материалната база, регулярното осъвременяване и попълване на експозициите, осигуряване на квалифицирани преводачи и екскурзоводи, освежаване фасадите на сградите – паметници на културата и други места, свързани с културния и исторически туризъм, изграждане на привлекателна градска среда, подобряване на архитектурния вид и състояние на стария български квартал „Вароша” и др. Слабо функционира рекламната и информационната система. Особено важно е в бъдеще да се реализират проекти от страна на общината, бизнеса и НПО, които да развият нови туристически атракции с оглед подобряване и рекламиране на туристическия продукт на територията. Особено важно е опазването на културното наследство в контекста на устойчивото развитие. В случая особено благоприятно значение за развитието на туризма на територията на общината се явява развитието на туризма в съседни и близки общини Велико Търново, Шумен, Разград, Варна, което създава предпоставка за изграждане на регионални маршрути, допълване на културния и спа туризма със селски, екологичен, религиозен и други видове туризъм. Разнообразяването туристическите услуги и местните атракции, създава възможности за удължаване престоя на туристите в региона на базата на по-големия избор от възможности за отдых и забавления. Разширяването на пакетите от услуги, изисква освен обединяването със съседните общини и обединяване усилията на различните населени места на общината, различните организации и институции в региона. Така ще се реализират повече съвместни инициативи и ще се увеличи местният капацитет в областта на обновяването и модернизирването на инфраструктурата и предоставянето на по-атрактивни услуги за гостите на общината.

Съгласно поддържан от Министерство на туризма Регистър на туристическите атракции (РТА), община Търговище е регистрирала следните туристически атракции:

1. Археологическа експозиция

Музей (археологическа експозиция, в структурата на РИМ Търговище), паметник на културата с местно значение; в гр. Търговище, платен достъп, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

2. Училище „Свети Седмочисленици“ (Славейковото училище)

Музей в структурата на РИМ Търговище; паметник на културата с национално значение, в гр. Търговище, платен достъп, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

3. Хаджи Ангеловата къща

Музей в структурата на РИМ Търговище; паметник на културата с национално значение, в гр. Търговище, платен достъп, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

4. Къща музей „Никола Симов“

Музей в структурата на РИМ Търговище; възстановка на родната къща на Никола Симов – Куруто, знаменосец на Ботевата чета, в гр. Търговище, платен достъп, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания.

5. Храм „Успение Пр. Богородица“

Действащ християнски храм, собственост на БПЦ, недвижима културна ценност, паметник на културата с местно значение, в гр. Търговище, безплатен достъп, без осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

6. Храм „Свети Иван Рилски“

християнски храм, собственост на БПЦ, недвижима културна ценност, паметник на културата с местно значение, в гр. Търговище, безплатен достъп, без осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

7. Сахат Джамя

Мюсюлмански храм, собственост на мюфтийството, недвижима културна ценност, паметник на културата с местно значение, в гр. Търговище, безплатен достъп, без осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

8. Художествена галерия „Никола Маринов“

Галерия, в гр. Търговище, безплатен достъп, екскурзовод, достъпност за хора с увреждания

9. Парк „Борово око“ – перлата на Търговище

В гр. Търговище, целогодишно достъпен, природна среда

10. Късноантична и средновековна крепост "Мисионис"

В м. Парка, на 7 км югозападно от гр. Търговище и на 1 км ход пеша от първокласен път София-Варна, археологически обект в процес на социализация, недвижима културна ценност, паметник на културата с местно значение; целогодишен платен достъп; има изградени екопътеки, поставени указателни табели, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания.

Предвижда се основните направления, свързани с развитието на туризма в общината да се базират на потенциала (природно и културно-историческо наследство), с който тя разполага като продуктовата диверсификация се осъществява чрез разработването на нови продукти. Даденостите на общината са предпоставка за развитието на следните видове туризъм:

- културно-познавателен,
- селски,
- екологичен,
- спортен
- винен.

2.3. РОЛЯ И ЗНАЧЕНИЕ НА ТП „ДГС ТЪРГОВИЩЕ“ ЗА ИКОНОМИКАТА НА РАЙОНА

Горите в района на ТП „Търговище“, като източник на дървесина, недървесни горски продукти и други екосистемни ползи, имат общонационално значение за икономиката на страната. Голямо е значението им и за икономическото развитие на селищата в района. Те са източници за задоволяване на нуждите на местното население от дърва за огрев и строителна дървесина.

Дървесината за промишлени цели се добива от фирми спечелили обектите чрез търг, а те от своя страна продават добития дървен материал на дървопреработвателни предприятия и цехове. Дървопреработващи предприятия на територията на стопанството няма. Най-големите и близки ползватели на дървесина са дървопреработвателните предприятия в град Велико Търново, Силистра, Котел и Твърдица.

Освен това горите на стопанството са източник и на различни недървесни горски продукти. От голямо значение за общината е пашата на добитъка, която се допуска върху територията на стопанството. Ежегодно се добиват значителни количества сено, листников фураж, билки, горски плодове, гъби и други.

Районът на стопанството представлява добра база за развитието на интензивно ловно стопанство със значителни дивечови запаси и видово разнообразие (благороден елен, сърна,

дива свиня, заек и други). Ловната площ възлиза на 69834.4 ха, разделена на 20 самостоятелни ловни района и ДУ „Момино“. В района се срещат дива свиня, също дребен дивеч – фазан, гривяк, гургулица и пъдпъдък. От хищниците са разпространени вълк, чакал, лисица, дива котка и бялка. Ловува се предимно за дива свиня и местен дребен дивеч. Възможен е трофеен отстрел на дива свиня (дължина на глигите до 24 см).

Има много добри условия за екотуризм и фотолов.

Непосредствената близост на горите около град Антоново и град Омуртаг, определят тяхната голяма защитна, водоохранна и здравно-украсна роля. Със защитните си и противоерозионни функции, те съдействат за подобрене на климата, предотвратяване на ерозията, възстановяване и запазване на почвата. Източник са на питейна вода за селищата от района на стопанството. Със здравните си и украсни функции създават приятни условия за туризм и почивка на населението от общините, от областта и от цялата страна.

Както вече се изтъкна в глава I, т.1, на територията на стопанството съществуват добри транспортни и съобщителни връзки, които са предпоставка за нормално провеждане на горскостопанска дейност.

Дървесният запас на горите в района нараства слабо, но за сметка на това се концентрира в по-младите насаждения. През последните години бяха забранени голите сечи в горите.

Преобладават отгледните сечи, а от възобновителните сечи – постепенно-котловинната сеч. Във връзка със спирането на голите сечи намаляха и площите, които се залесяват ежегодно. Разчита се все повече на естествено възобновяване на насажденията. От добитата дървесина все по-голям дял има технологичната и дървата за огрев, намалява дела на едрата строителна дървесина – трупите за фурнир, шперплат и за бичене. През последните две години се активизира събирането на билки и гъби, които представляват интерес както за вътрешни, така и за външни потребители. Този вид бизнес има добро бъдеще, като се има пред вид голямото количество от билки и гъби през пролетния, летния и есенния сезон. Подходящите природни условия (климат и релеф) гарантират достатъчно суровина през по-голямата част от годината.

Ловното и рибното стопанство със своите бази и дългогодишни традиции на територията на областта може да окаже силно влияние върху развитието на туризма. Проблем е недостига на едра строителна дървесина за фирмите от дървообработващата промишленост. Нараства дела на технологичната дървесина – потенциал за развитие на целулозната промишленост.

Наличието на големи количества билки и гъби създава потенциал за развитие на билкарството и гъбарството като алтернативен поминък в планинските и полупланинските райони на общината.

От гледна точка на рекреационните функции от голямо значение за град Търговище са обявените в околностите му курортни гори и зелена зона, служещи за отдиха и почивката на жителите и гостите на града и района

3. ЗАЩИТЕНИ ПРИРОДНИ ОБЕКТИ

В границите на ТП „ДГС Търговище“ попадат следните защитени природни обекти:

3.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

3.1.1. Природни забележителности

3.1.1.1. Природна забележителност „Коня“, „Водопада“-Заповед №97/13.03.1978 г. Природните забележителности са обявени със Заповед №97/13.03.1978 г. Намират се в живописната м. „Боаза“, образувана от коритото на р. Врана, живописно прорязваща склоновете на Преславската планина, дял от Източна Ст. планина.

ПЗ „Коня“ е скално образование – голина, наподобяващо изображение с форма на кон, намиращо се в близост до гл. път Варна-София, на площ от 0,5 ха в ДГТ на ДГС „Търговище“, землище гр. Търговище - подотдел 84 - 1.

ПЗ „Водопада“ също се намира в близост до гл.път Варна-София и е малък водопад, образуващ се от излизащ на скалната повърхност малък подземен приток на р. Врана, с площ

от 0,1 ха подотдел 81 - 5 в ДГТ на ДГС "Търговище", землище с. Пайдушко, Община Търговище. Стопанисват се и се охраняват от ДГС „Търговище“, под контрола на РИОСВ-Шумен.

Подробна разработка за ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ /33/ ОТ НАТУРА 2000 на територия на ТП ДГС „Пазарджик“ е направена в ТОМ II - ГСП Раздел IV ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ /33/ НАТУРА 2000 и ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ /3Т/.

3.2. ВЕКОВНИ ДЪРВЕТА

На територията на „ДГС Търговище“ се намират следните вековни дървета:

Таблица № 12
Вековни дървета на територията на „ДГС Търговище“

№	Дървесен вид	Вид на документа	Номер на документа	Дата	ДВ	Населено място	Община	РИОСВ	Възраст, години	Височина, м	Обиколка, м
1081	Цер	Заповед	216	5/4/1979	35/4.5.1979	с. Дългач, м. Игрището	Търговище	Шумен	200	27	2,80
1086	Цер- 10 бр.	Заповед	417	12/6/1979	56/1979	с. Дългач, м. Идиризова кория/м. Пладнището	Търговище	Шумен	200	26	2,6
1087	Цер- 2 бр.	Заповед	417	12/6/1979	56/1979	с. Дългач, м. Пладнището	Търговище	Шумен	300	27	-
1448	Девет вековни дървета от летен дъб, зимен дъб и цер	Заповед	1027	1/12/1982	101/1982	с. Пробуда	Търговище	Шумен	400/350/100/250/300/180/150/250/200	18/23/16/15/15/19/19/17/19	4.2/3.4/2.7/3.1/2.3/2.1/2.6/2.45/2.05
1646	Топола (бяла)	Заповед	1042	30/11/1984	102/1984	с. Преселец, на пътя м/у селата Преслец-Драгановци	Търговище	Шумен	70	21	3,75
1691	Дъб (летен)	Заповед	376	19/4/1985	38/1985	с. Лиляк, м. Бакаджик, ГС Търговище, отд. 111-ж	Търговище	Шумен	350	18	4,30

3.3. ЗАЩИТЕНИ РАСТИТЕЛНИ ВИДОВЕ И РЕДКИ РАСТЕНИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП „ДГС ТЪРГОВИЩЕ“

Посочените в следващия коментар растителни видове са съобразени с Приложение № 3 (чл.40) и Приложение № 4 (чл.41) от Глава III на Закона за биологичното разнообразие, приет от НС на 02.08.2002 г. (ДВ бр. 77/2002 г.).

Приложение № 3 от ЗБР: Растителни видове защитени на територията на цялата страна.

Забранява се:

-брането, събирането, отрязването, изкореняването или друг начин на унищожаване на екземпляри в техните естествени области на разпространение.

-притежаването, пренасянето, превозването, изнасяне зад граница, търговията и предлагането за продажба или размяна на взети от природата екземпляри.

Забраните са валидни за всички жизнени стадии от развитието на растенията.

ТП „ДГС Омуртаг“ съвместно с РИОСВ гр.Шумен и други обществени организации трябва да организира контрола при добиване на лечебните растения, съгласно чл.50, ал.4 от Закона за лечебните растения.

3.3.1. Застрашени и защитени растения в района на ТП „ДГС Търговище“ записани в Червената книга на Република България (електронно издание от 2015 г.) и в Приложение № 3 от Закона за биологичното разнообразие

Видове растерия, включени в Червената книга на Република България с категория „критично застрашени от изчезване вид“

Висши растения

давидов мразовец (*Colchicum davidovii*) – български ендемит. Расте по сухи и каменисти места, върху варовиков субстрат, сред храсталаци, в пояса на ксеротермните дъбови гори. Популациите са малочислени и с мозаечно разпределение на индивидите. Разпространен е в Североизточна България (Шумен, Търговище) и Източна Стара планина (Сливен) до 1000 м н.в.

Видът е с ниски миграционни способности и е привързан към специфичен рядък, и силно разпокъсан местообитание. Защитен е от Закона за биологичното разнообразие. Включен е в списъка на застрашените растения на IUCN от 1997 г. с категория „уязвим“.

Видове растения, включени в Червената книга на Република България с категория „застрашен от изчезване вид“.

Видове растения, включени в Червената книга на Република България с категория „застрашен от изчезване вид“.

Урумово лале (*Tulipa urumoffii*)

Обитава сухи каменисти места на варовита скална основа. Среща се в тревисти съобщества и разредени храсталаци с ограничен брой находища. Образува фрагментирани популации с много добра численост.

Разпространен е в Североизточна България, Стара планина (Иzt.), Софийски район, Знеполски район, Тунджанска хълмиста равнина; от 100 до 1000 m н. в.

Защитен вид съгласно от Закона за биологичното разнообразие и включен в Червената книга на Република България. Някои от находищата на вида се намират на територията на природен парк „Сините камъни“, резерватите „Патлейна“ край Преслав и „Острица“ на Голо бърдо, защитените местности „Урумово лале“ (с. Пайдушко, община Търговище), „Марашка кория“ (с. Мараш, община Шумен), природна забележителност „Лаликото“, западно от с. Венец и природна забележителност в землището на с. Чернево, община Суворово.

Част от находищата попадат в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

черноморска ведрица (*Fritillaria pontica*)

Многогодишно тревисто луковично растение с дълбоко триръбести стъбла, високо 20-50 cm, геофит. Листата са ланцетни, разположени от средата нагоре по стъблото, срещуположни или по три в прешлени. Цветовете са единични, с прост околоцветник от широкозвънчевидно венче с бледо виненочервен ръб и широка зелена ивица и три прицветни листа в прешлен., наведени на долу, дълги 2,5-3,5 cm и широки 1-1,5 cm. Цъфти в периода март – април, а плодоноси от юни до юли. Размножава се семенно и вегетативно. Среща се в широколистни и смесени планински и низинни гори и храсталаци в Източна и Южна България.

Видът е защитен и е включен в ЗБР, в Червена книга на Н.Р. България (Велчев и др. 1984) с категория „рядък“. Български субендемит.

Храсталачна глушина (*Vicia dumetorum* L.)

Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Стъблото е 80-150 cm високо, катерливо, от основата разклонено, четириръбо, с тесни надлъжни крила, голо. Листата са чифтоперести, на върха с разклонено мустаче. Прилистниците в двойките нееднакви помежду си. Чашката, звънчеста, гола. Цветовете са от 2 до 14, събрани в рехави гроздовидни съцветия. Венчелистчетата са сини до виолетови. Флагчето удължено обратно яйцевидно, на върха връзано, в цвят подвито нагоре, по дълго или равно на крилцата и ладийката, синьо или виолетово, голо. Крилцата, сини или виолетови, по дълги или равни на ладийката, голи. Ладийката, обратно яйцевидно ромбична, синя или виолетова, на върха по-тъмно оцветена, гола. Бобът продълговат, на върха източено подвит, сплеснат, кафяв, гол с 6-10 семена. Семената лещовидно кълбести, виолетово тъмнокафяви, гладки. Цъфти в периода май – юни, а плодоноси от юли до август. Размножава се семенно. Среща се в гори и храсталаци в планините и предпланините, главно на варовик.

Включен е ЗБР и в Червена книга на Н.Р. България (Велчев и др. 1984) с категория „рядък“.

Грахова глушина (*Vicia pisiformis* L.)

Многогодишно тревисто растение, хемикриптофит. Стъблото е увивно, голо, с плитки надлъжни ребра. Листата са чифтоперести, на върха с дълго разклонено мустаче. Цветовете са от 8 до 15 (30), събрани в гроздовидни съцветия, в пазвите на листата. Венчелистчетата са жълти, като по флагчето има виолетови жилки. Цъфти и плодоноси в периода юни – юли. Размножава се семенно. Среща се в гори и храсталаци в планините и предпланините.

Включен в Червена книга на Н.Р. България (Велчев и др. 1984) с категория „рядък“.

Елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii* Hooker f.)

Многогодишно луковично растение, геофит. Стъблото достига 20 cm. На върха си носи един увиснал надолу цвят, в основата на който е развит ципест зеленикав лист прикрепен с влагалище. Околоцветните листчета са шест: три външни бели (от 15 до 25 mm) разперени, лъжичковидни, вътрешните са три почти два пъти по-малки, докосващи се едно в друго със зелено петно на върхната и приосновната част. Цъфти в периода януари-април, плодоноси май-юни. Расте из храсталаци, гори и скални поляни в низинния, буковия и дъбовия пояси.

Видът фигурира в Червена книга на Р. България (Пеев и др.) с категория „застрашен“ и в ЗБР.

Горска съсънка (*Anemone sylvestris* L.)

Многогодишно тревисто растение с добре развито цилиндрично коренище, гъсто покрито с останки от листа. Цветното стъбло е око 30 cm високо. Приосновните листа са няколко или многобройни, на дълги дръжки, гъсто бяло влакнести. Стъбловите листа са 3, събрани в прешлен. от което излизат няколко листа. Цветовете са еднични. Околоцветникът е съставен от 5-10 бели, отвън влакнести венчелистчета. Плодът е сух сборен, съствен от многобройни орехчета. Цъфтежът е през април-май, плодоносенето през юли-септември. Среща се по сухи тревисти каменливи места в храсталаци и в крайнините на горите, обикновено на варовик.

Видът е включен в Червена книга на Н.Р. България (Велчев и др. 1984) с категория „застрашен“.

Блатно кокиче (*Leucojum aestivum*)

Многогодишно луковично растение, високо до 65 cm. Листата линейни, приосновно разположени, 2-6 на брой, широки 5-13 mm. Цветовете 3-7 на брой разположени на върха на стъблото с нееднакво дълги дръжки. Цветът е съставен от шест еднакви, бели, със зелени върхове, дълги 10-15 cm околоцветни листчета. Цъфти април-май. Цветовете излъчват силна приятна миризма. Растението е **отровно!**

Видът не е защитен от Закона за биологичното разнообразие, но е под специален режим на ползване съгласно заповед на министъра на околната среда и водите. Включен е в Червена книга на Народна Република България - том 1 - с категория "застрашен".

Обитава влажни ливади и мочурища и крайречни гори.

Установен е в следните флористични райони: Дунавска равнина, Североизточна България, Черноморско крайбрежие, Тунджанска хълмиста равнина, Тракийска низина, Западни Родопи, Струмска долина, Софийски район и Витоша.

Гъби

Agaricus squamulifer – застрашен от изчезване вид (ЧКБ). Расте на почва в иглолистни и широколистни гори и в тревни съобщества, на варовити почви. Намиран е по Южното Черноморско крайбрежие, Западен Предбалкан, Източна Стара планина, Знеполски район (Краище), Средни Родопи, Тракийската низина. Разпространен е в Европа и Азия. Включен е в Червен списък на гъбите в България, част от находищата на вида са в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

Agaricus macrocarpus – застрашен от изчезване вид (ЧКБ). Среща се на почва в иглолистни (смърч), смесени и широколистни (дъб, габър) гори и в тревни съобщества. Разпространен е по Черноморското крайбрежие, Източна и Западна Стара планина, Витошки район (Витоша), Северен Пирин, Рила, Западна Средна гора, Западни и Средни Родопи,

Тракийска низина, Тунджанска хълмиста равнина. Освен у нас се среща и в Австрия, Германия, Дания, Италия, Русия, Украйна, Унгария. Включен е в Червен списък на гъбите в България. Част от находищата са разположени на територията на природните паркове „Сините камъни“ и „Витоша“, националните паркове „Пирин“ и „Рила“ и в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

Hericium erinaceus – застрашен от изчезване вид (ЧКБ). Среща се в широколистни гори (дъб, бук). Развива се като слаб паразит на ствола и на дебели клони на стари дървета, често по наранени части. У нас ареалът на разпространение обхваща Черноморското крайбрежие, Източна и Средна Стара планина, Западна Средна гора, Източни и Западни Родопи, Странджа. Освен за България видът се посочва за други части на Европа, за Азия и Северна Америка. Включен е в Червен списък на гъбите в България. Една от популациите е на територията на природен парк „Българка“. Част от находищата на вида са в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

Boletus dupainii – застрашен от изчезване вид (ЧКБ). Обитава разредени светли ксеротермни дъбови гори върху бедни, плитчи почви. Среща се по Северното Черноморско крайбрежие, Източна Стара планина, Тунджанска хълмиста равнина, до около 400 м н.в. Освен у нас се среща в някои европейски страни (Австрия, Германия, Гърция, Испания, Италия, Русия, Словакия, Словения, Сърбия и Черна гора, Унгария, Франция, Хърватска, Швейцария) и в Мала Азия (Турция). Местообитанията на вида се нуждаят от приоритетна защита съгласно Закона за биологичното разнообразие. Включен е в Червен списък на гъбите в България. Находището в Източна Стара планина попада в границите на природен парк „Сините камъни“. Част от находищата са в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България. Включен в списъка на 33-те застрашени видове гъби в Европа, кандидати за включване в Приложение 1 на Бернската конвенция.

Boletus rhodopurpureus – застрашен от изчезване вид (ЧКБ). Образува облигатна микориза с различни видове дъб. Обитава разредени светли ксеротермни дъбови гори. Плодните тела се развиват поединично. Разпространен е по Черноморското крайбрежие, Източна Стара планина, Западна Средна гора, Тунджанска хълмиста равнина, до около 500 м н.в. Среща се в почти цяла Европа (без северните части) и Мала Азия (Турция). Включен е в Червен списък на гъбите в България. Част от находищата на вида са в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.____

Видове растения включени в Червената книга на Република България с категория „уязвим вид“.

Висши растения

Himantoglossum caprinum – обитава открити, слънчеви места, по-често на варовити каменисти почви, по слабо използвани пасища, сред храсталаци и на горски поляни в светли широколистни гори. Популациите обикновено заемат неголеми площи (до 0.01–1 ha) и са с неголяма численост (до 50–100 растения). Рядко са наблюдавани находища с по-големи площи (до 5 ha), но с ниска плътност на популациите. Среща се ограничено в цялата страна, до 1100 м н.в., сравнително по-често в карстовите райони на Предбалкана, Стара планина, Знеполски район, Източни Родопи. Видът е локализиран в Югоизточна Европа (на северозапад до Словакия, Унгария, Словения). Негативни фактори са залесяването с иглолистни култури, нерегулираната паша в сезона на цъфтеж и плодоносене и изоставянето на териториите (в последните десетилетия). През 70-те и 80-те години на миналия век превръщането на т. нар. пустеещи места във вилни зони е причина за унищожаване на много популации. Видът е защитен съгласно Закона за биологичното разнообразие. Има находища в защитени територии (природни паркове „Сините камъни“, „Русенски лом“, „Шуменско плато“; резервати „Лонгоза“, „Острица“, „Алиботуш“; защитени местности „Лакатнишки скали“, „Ликана“, „Дупката“ и др.), както и в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

***Carduus thracicus* – балкански ендемит.** Расте по сухи, каменисти места, върху силикатна основна скала, в пояса на ксеротермните дъбови гори. Популациите са от десетки индивиди с мозаечно разпределение. Среща се в Североизточна България, Предбалкана, Източна Стара планина, Южна Струмска долина, Средна гора, Родопи, Тракийска низина, Тунджанска хълмиста равнина, Странджа (с. Сливарово и между селата Бръшлян и Дингизово), до около 500 м н.в. Освен в България видът е разпространен още в Гърция и Турция. Отрицателно действащи фактори са усвояването на нови земи за земеделски цели, пашата, застрояването, ниската плътност на популациите. Видът е защитен съгласно Закона за биологичното разнообразие. Включен е в *1997 IUCN Red List of Threatened Plants* с категория „рядък“. Част от находищата попадат в природен парк „Странджа“ и в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

***Tulipa urumoffii* – български ендемит.** Обитава сухи каменисти места на варовита скална основа. Среща се в тревисти съобщества и разреждени храсталаци с ограничен брой находища. Образува фрагментирани популации с много добра численост. Разпространен е в Североизточна България, Източна Стара планина, Софийски район, Знеполски район, Тунджанска хълмиста равнина, от 100 до 1000 м н.в. Местообитанията деградират поради разработване на каменни кариери, бране за букети, събиране на луковичи за засаждане в градини или с търговска цел, паша. Видът е защитен съгласно Закона за биологичното разнообразие. Някои от находищата на вида се намират на територията на природен парк „Сините камъни“, резерватите „Патлейна“ край Преслав и „Острица“ на Голо бърдо, защитените местности „Урумово лале“ (с. Пайдушко, община Търговище), „Марашка кория“ (с. Мараш, община Шумен), природна забележителност „Лаликото“, западно от с. Венец и природна забележителност в землището на с. Чернево, община Суворово. Част от находищата попадат в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

Гъби

***Boletus satanas* – видът е уязвим (ЧКБ).** Обитава разреждени, светли дъбови и букови гори, върху варовити почви. У нас се среща по Черноморското крайбрежие, Източна и Западна Стара планина, Знеполски район, Рила, до около 1000 м н.в. Разпространен е в Европа и Северна Америка. Видът е включен в Червен списък на гъбите в България. Част от находищата се намират в защитени територии (природен парк „Сините камъни“) и в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България.

***Boletus regius* – според ЧКБ видът е с категория уязвим.** Образува облигатна микориза с различни видове дъб и бук. Обитава разреждени светли дъбови и букови гори, обикновено върху варовити почви, по Южното Черноморско крайбрежие, Стара планина, Софийски район, Знеполски район, Витошки район, Западна Средна гора, Беласица, Източни Родопи, Тракийска низина, до около 1000 м н.в. Освен в България е разпространен в други части на Европа и в Северна Америка. Включен е в Червен списък на гъбите в България. Едно от находищата попада на територията на природна забележителност „Янкоец“. Част от находищата на вида са в защитени зони от Европейската екологична мрежа НАТУРА 2000 в България. ____

Гола копривка (*Celtis glabrata* Stev.)

Храст или дърво високо до 8 m, фанерофит. Кората е гладка, сива. Листата са кожести, дълги 4–10 cm и широки 2–5 cm, ланцетни или неправилно ромбични с клиновидна основа, ръбът на петурата е напипен, долната повърхност е влакнеста, горната е грапава и гола. Цветовете са еднополови и двуполови, еднородни. Двуполовите и женските цветове са единични, а мъжките са събрани в дихазии. Околоцветникът е 5-делен, тичинките са 5, плодникът е продълговат. Плодът е с гладък или слабо набръчкан ендокarp и кафяво-червен екзокarp. Цъфти през пролетта (март-април), а плодовете узряват през есента (септември-октомври). Расте по сухи, скалисти и камениливи места, в гори и храсталаци от цер и келяв габър. Среща се поединично или на групи от

2–3 индивида в Североизточна България, Дунавска равнина, Стара планина (Изт.), Родопи (Изт.), Тракийска низина, Тунджанска хълмиста равнина, Странджа, до 450 m н. в.

Видът е включен в Червена книга на Н.Р. България (Велчев и др. 1984) с категория „рядък“ и в Червена книга на Р. България (Пеев и др.) с категория „застрашен“. Терциерен реликт.

Видове растения включени в Червената книга на Република България с категория „рядък вид“.

Висши растения

Български сърпец (*Serratula bulgarica* Acht. et Stoj.)

Многогодишно тревисто растение с добре развит, разклонен корен. Стъблото е високо 40–100 cm, изправено, влакнесто. Приосновните листа са яйцевидноланцетни, назъбени; стъблените листа са ланцетни, неравнозъбени до целокрайни. Кошничката е единична, с розови до пурпурновиолетови цветове. Външните обвивни листчета имат овални, неравни, ципести придатъци, вътрешните са с целокраен ципест ръб. Плодосемките са с хвърчилка от назъбени власинки. Цъфти от май до юли и плодоноси от юни до август. Насекомоопрашващо се растение. Размножава се със семена. Среща се в състава на тревни съобщества в Североизточна България и Дунавска до 500 m н. в.

Видът е включен в Червена книга на Н.Р. България (Велчев и др. 1984) с категория „рядък“, в Червена книга на Р. България (Пеев и др.) с категория „критично застрашен“, в ЗБР и в IUCN(R). Балкански субендемит.

Пролетна циклама (*Cyclamen coum* Mill)

Многогодишно тревисто растение с кръгла грудка. Листата са едри, целокрайни, с бърбековидна форма. Появяват се преди и по време на цъфтежа. От горната им страна често има бледозелен до белезникав концентричен контур или петно. Цветовете са едри, лилаво-розови, разположени на дълги дръжки. Цъфти от февруари до април. Плодът представлява кръгла кутийка, узряваща и разпукваща се в земята. Отровно растение. В България видът е разпространен в Странджа, Източна Стара планина и по Черноморското крайбрежие, където се среща в дъбови гори и храсталаци. Включен е в Закона за биологичното разнообразие – Приложение 3, както и в Червената книга на България – категория „Рядък“. Лечебно растение по смисъла на Закона за лечебните растения. Видът е защитен и в Европа. Включен е в Бернската конвенция за опазване на дивата европейска флора и фауна и природните местообитания. Силно уязвим при нерегламентирано бране за букети рано на пролет.

3.3.2. Растения под режим на опазване и регулирано ползване посочени в Приложение № 4 от Закона за биологичното разнообразие, които се срещат на територията на ТП „ДГС Търговище“

Режимите и условията на ползване са:

- предписания за достъп до определени райони;
- временна или местна забрана за ползване на вида или определени популации;
- срокове, правила и методи на ползване;
- условия за покупка, продажба, изнасяне зад граница и други;
- условия за отглеждане и размножаване на животински и растителни видове при контролирани от човека условия;

- въвеждане на разрешителен режим или определяне на квоти за ползване на екземпляри.

Зайча сянка – *Asparagus Officinalis* - многогодишно тревисто растение с тънки, голи стъбла, високи до 1 m. Листата са нишковидни, наподобяващи зелени клончета, излизат от пазвите на люсповидни листенца, като заменят същинските листа. Растението е двудомно, през третата година цъфти с дребни, жълтозелени, единични женски цветове с шест листен околоцветник. Плодът е червена обла ягода с 3–6 ръбести черни семена. Коренището е хоризонтално, люспесто и слабо разклонено. Растението цъфти през периода май-юни. Зайчата сянка се среща из храсталациите, горите и тревистите места навсякъде из страната.

Бодлив залист – *Ruscus Aculeatus* – вечнозелено храстовидно растение, достигащо 30 – 60 cm. Растението не е защитено у нас от Закона за биологичното разнообразие. Стъблата също

са много разклонения, изправени, набраздени, оцветени в зелено, лишени от кора, завършващи с много къси клонки. Крайните клонки са с елипсовидно-ланцетна форма, дълги 2,5 см., широки 1-1,5 см., заострени на върха. Разположени са последователно, твърди, кожести, тъмнозелени на цвят и приседнали. На тях се установяват много твърди, недоразвити листенца, приличащи на люспи, представляващи просто разширение на клончето. Истинските листата на растението са елипсовидни, заострени на върха, последователно разположени на стъблата, оцветени в тъмно зелено. Родното място на месарската метла е Средиземноморска Европа и Африка. Бодливият залист се установява във всички флористични райони, в рамките на надморска височина от 0 до 1000 метра. Сенкоиздръжливо растение е, затова може да се открие в гори и храсталаци. Други негови интересни места на растеж са крайбрежни скали, градини на домове и живи плетове.

В България вирее на места до 900 метра надморска височина, смята се за рядко, а събирането му се контролира. Бодливият залист е реликт, който предпочита ксеротермните (сухотлюбиви) дъбови гори в Странджа планина и по крайбрежието.

Червен божур - *Paeonia peregrina* - многогодишно тревисто растение с късо и вретеновидно надебелени, грудковидни корени. Цветовете са тъмно до светлочервени, рядко розови. Семената са черни и лъскави. Расте из храсталаци и редки гори по каменисти и тревисти места из цялата страна до 1000 м н.в.

Режимите и условията за ползване се въвеждат с ежегодна заповед на министъра на околната среда и водите, обнародвана в "Държавен вестник".

Със заповед на министъра на околната среда и водите се забранява събирането на 24 вида билки от естествените им находища в България. Това са бенедектински трън, волски език, пролетен горицвет, лечебна диланка, бодлив залист, изтравниче, исландски лишей, лечебен исоп, едроцветна какула, копитник, мечо грозде, момина сълза, бял оман, жълта папаронка, сантонинов пелин, пирински чай, пищялка, бухалковиден плаун, бял риган, лечебна ружа, салеп, жълт смил, обикновен плаун, цистозира.

С разрешение за събиране под специален режим са червен божур, зърнастец елшовиден, лечебна иглика, катраника, лазаркиня, лудо биле, лечебен ранилист, решетка безстъблена, лютивя тлъстига, трън кисел и шапиче. Ограниченията не се отнасят за растенията, събирани за лични нужди.

3.3.3. Лечебни растения в района на ТП "ДГС Търговище" според Хорологичния атлас на лечебните растения в Република България и Голямата билкова енциклопедия.

Известно е, че растителният свят представлява незаменим източник на нови лекарства. Развитието на научните изследвания в областта на фармацевтиката и фармакологията биха били немислими без използването на природните дадености, в частност растенията, които продължават да са неизчерпаем ресурс за получаване на биоактивни вещества. В днешния индустриализиран и замърсен свят все по-голямо внимание се обръща на екологично чистите райони, в които могат да се открият растения, притежаващи неизвестни досега пробиотични и биоактивни съставки. Съвременната наука открива нови приложения и употреба на тези вещества, заместващи с успех традиционните лекарствени средства и методи. Лечебните растения в естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване като част от естествения растителен генетичен фон със сегашна или бъдеща ценност.

Опазването включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации от видове лечебни растения.

ТП ДГС "Търговище" съвместно с РИОСВ гр. Шумен и други обществени организации трябва да организира контрола при добиване на лечебните растения, съгласно чл. 50, ал. 4 от Закона за лечебните растения.

Най-разпространените лечебни растения в ТП ДГС "Търговище" са някои от срещащите се тук дървесни видове като **бука** (*Fagus sylvatica*) – 7,5% от залесената площ на стопанството, и **габър** (*Carpinus betulus*) – 17,9%. С лечебна цел се използва кората от клоните и стъблата на по-младите дървета, която съдържа дъбилни вещества, танини и др.

Важни в областта на фитотерапията видове, характерни за района на стопанството са **зимният дъб** (*Quercus sessiliflora*), **благунът** (*Quercus conferta*) и **церът** (*Quercus cerris*). Зимният дъб, благунът и церът се срещат повсеместно в региона, в чисти или смесени с други видове насаждения. Зимният дъб заема 8,1%, благунът – 3,7%, а церът – 13,3% от залесената площ на стопанството. Състоянието на насажденията е сравнително добро. В още по-голяма степен от бука, кората от клоните и стъблата на по-младите дъбови дървета съдържа дъбилни вещества, танини и др., които могат да се използват с лечебна цел.

В състава на повечето насаждения влизат единично или с по 1 – 2 десети други дървесни видове - сребролистна липа, бряст, клен и горскоплодни - брекина, круша, джанка и др. В естествено състояние **сребролистната липа** (*Tilia argentea*) се среща на по-свежите месторастения на стопанството. Участва единично в състава на насажденията, но практически тези дървета не могат да се използват за добив на цвят. **Брястът** (*Ulmus minor*) се среща рядко, само в състава на смесените гори. Така че този вид няма голямо значение за използването му като лечебно растение. По подобен начин стоят нещата и с горскоплодните видове – **брекина** (*Sorbus torminalis*), **джанка** (*Prunus cerasifera*) и **круша** (*Pirus communis*). За стопанството те са от значение, защото при различните горско стопански дейности се използват предимно с ловностопанска цел.

В района на стопанството върху 13,2% от залесената площ са внесени изкуствено **черен бор** (*Pinus laricio*), **бял бор** (*Pinus silvestris*), **смърч** (*Picea abies*), **зелена дуглазка** (*Pseudotsuga mensiensii*) и др. иглолистни. Залесявани са предимно с цел борба с ерозията, както на бедни, така и на по-богати месторастения. Използваемите им части съдържат етерични масла, смоли, витамини и други полезни вещества.

На отделни изолирани места в района на стопанството се среща **смрадликата** (*Cotynus coggigia*). Тя се развива под склопа на насажденията. Състоянието на ресурсите е добро, макар че местообитанията са предимно бедни и по-каменливи, защото химичния състав на растението естествено го предпазва от пашата. Но значението ѝ като лечебно растение за района на стопанството не е голямо, поради силно ограниченото ѝ разпространение.

В горите на ТП ДГС “Търговище”, особено на местата с по-рехав склон е формиран подлес от храсти, повечето от които са лечебни растения. Плодовете на **дряна** (*Cornus mas*) съдържат глюкозиди, плодови киселини, витамини и други полезни вещества. Плодоноси рядко.

Обикновено в подлесни съобщества с него се среща и **червения глог** (*Crataegus monogina*). Плодоноси предимно на откритите места и по периферията на гората и е по-продуктивен от дряна. По краищата на горските комплекси са се развили гъсти храсталаци от **трънка** (*Prunus spinosa*). Районът е благоприятен за развитието на вида и обикновено цъфтежът, и плодоносенето му е много обилен. **Шипката** (*Rosa canina*) често се среща заедно с трънката. Разпространена е повсеместно, както сред подлеса, така и по голите площи. Тя е доста устойчив вид и може да се срещне, както на много бедни месторастения и скални терени, така и върху дълбоки плодородни почви. **Къпините** трудно виреят под склопа на насажденията, но много бързо се развиват и разпространяват, когато намерят благоприятни условия. Срещат се покрай камионните пътища или бързо заемат тези от тях които не се използват, в сечищата или wśród младите насаждения и култури. Коренищата и листата им са в достатъчни количества, където ги има, но районът е доста сух, което намалява плодоносенето и често плодовете изобщо не могат да узреят. Единично в смесени храстови формации, се среща **брадавичест чашкодрян** (*Euonymus verrucosus*), а из влажните и сенчести места, покрай жилища и огради – **кучешко грозде** (*Solanum nigrum*). На много места по единични възрастни дървета или във възрастни насаждения се среща паразитния вид **черен имел** (*Loranthus europaeus*). Количеството му е ограничено и е трудно за добив. Увеличеното му разпространение през последните години засилва опасността от влошаване санитарното състояние на горите. В някои части на стопанството в състава на храстовите формации, около по-големите дерета, край пътищата и по поляните се срещат представители на семейство Бъзови (*Caprifoliaceae*). Това са храстовидния **черен бъз** (*Sambucus nigra*) и **тревистия бъз** (*Sambucus ebulus*) като последния се среща много по-често. Макар и по-рядко, най-вече в близост до водните течения, под склопа на насажденията се среща **обикновената леска** (*Corylus avellana*). На достатъчно ресурси от листа и лескови кори не може да се разчита.

Освен дървесни и храстови видове в медицината се използват и някои паразитни растения и лиани. Такъв например е **бръшлянът** (*Hedera helix*), който се среща в дъбовите гори на по-свежи и влажни места. Бръшлянът покрива свободна от растителност повърхност и с помощта на адвентивните си корени се увива около стволите на дърветата. Друго увивно растение което се среща често е **поветът** (*Clematis vitalba*). Увива се предимно около храсти и дървета по краищата на горските комплекси. Има възможност да се събират надземните му части, но количествата са незначителни.

Много ценни билки са и някои тревисти растения, които се срещат в района. Всред тревните формации по откритите места, сечищата, поляните, голините се срещат редица ценни растения като **жълт и червен кантарион, енъовче, бял равнец, обикновен риган, лайка, млечка** и много други. На първо място по значение трябва да се спомене **жълтият кантарион** (*Hypericum perforatum* - лечебна звъника), който е международно признато и търсено лечебно растение. За съжаление трябва да се каже, че безогледната експлоатация на находищата от жълт кантарион са довели до силната им редукция.

По горските поляни, а често и под склопа на изредените насаждения се среща **горската ягода** (*Fragaria vesca*). С лечебна цел се събират листата, а плодовете имат много добри вкусови качества. По-влаголюбиви лечебни растения като **копривата** (*Urtica dioica*), **ментата** (*Mentha aquatica*), **дивия джоджен** (*Mentha spicata*), **маточината, обикновения и теснолистия жиловлек** се срещат в микропониженията и на свежи изложения.

Освен изброените растения в района има редица билкови растения, които често се явяват като плевелни видове. Такъв плевел е **троскотът**, който наред с вредите, които нанася на културните растения, съдържа много полезни вещества в корените си, използвани в съвременната медицина. По подобен начин стоят нещата и с **магарешкия бодил** (*Oporodon acanthium*). През есента започва цъфтежа на **есения минзухар** (кърпикожух) (*Colchicum mitumnale*), с който трябва да се внимава защото е отровно растение. Друго ценно лечебно растение срещащо се в района на дъбовите формации това е **подъбичето** (*Teucrium lamifolium*).

По-долу са изброени вече споменатите и много други лечебни растения, за които е описано съдържанието на ценни вещества и дроги, съдържащи се в цветовете, плодовете, листата, кората и корените и коренищата, основното им действие, и приложението им във фитотерапията и народната медицина.

- **Бабини зъби (трабузан) – *Tribulus terrestris*** – едногодишно тревисто растение със стъбло 10 – 60 см. Расте по пясъчливи и каменливи места, край пътища и като плевел. Използва се надземната част – стръкове или цели растения, събрани по време на цъфтеж. Това е билка богата на стероидни фитосапонини. От нея се извлича активното вещество *Tribulus*. Екстрактът от билката стимулира производството на лутенизиращ хормон, което влияе пряко върху производството на тестостерон. Прилага се при отоци, заболявания на бъбреците и простатата, при запек и хемороиди, за прочистване на кръвта.

- **Блатен аир – *Acorus calamus*** – многогодишно тревисто растение. Коренището е дебело, миризливо, дълго, пълзящо, малко сплескано, разклонено, покрито с остатъци от стари листа, с множество тънки шнуровидни немиризливи корени. Съцветието е цилиндрично, наподобяващо кочан, подпрян в основата на един покривен лист, слабо конично към върха. Цветчетата са дребни, многобройни, зеленикавожълти, с шестлистен прост околоцветник, двуполови. При нашите условия плодовете не узряват, поради което у нас растението се размножава вегетативно. Коренищата и листата имат приятна миризма и парлив вкус. Цъфти през юни — юли. Коренищата съдържат до 4,8% етерично масло, в състава на което влизат фенилпропановото производно азарон, пинен, камфен, борнеол, еугенол, метилеугенол, кариофилен, каламен, акорон, сесквитерпеновият лактон акоренон, нроазулени и др. Освен етерично масло коренищата съдържат горчивия глюкозид акорин, дъбилни вещества, аскорбинова киселина (до 150 мг%), скорбяла (до 40%), слузни вещества и др. Листата съдържат етерично масло и дъбилни вещества, както и до 130 мг% витамин С. За главен причинител на миризмата се смята азарилалдехидът. Голямо приложение намира етеричното масло като ароматизиращо средство в сладкарската, хранително-вкусовата, ликьорената и парфюмерийната промишленост. Влиза в състава на нашия препарат неутрацид, употребяван против язвена болест на стомаха и дванадесетопръстника.

Някъде нарязаните листа от растението се употребяват за ароматизиране на жилищни помещения, а корените служат и за подправка.

- **Блян бял – *Hyoscyamus albus*** – едно-, две- или многогодишно, лепкаво и неприятно миришещо тревисто растение с меко окосмено, разклонено стъбло, високо до 80 см. Листата му са пересто нарязани, отгоре тъмнозелени, отдолу по-светли. Среща се най-вече по каменливи места и край пътищата, из цялата страна. Използват се листата на двегодишните растения, брани през време на цъфтежа (юни-септември). Блянът съдържа алкалоидите хиосциамин, атропин, скополамин; гликозидите хиосцерин и хиосцирозин, хиосципикрин; восъкообразно вещество, смолисто вещество и др. Семената съдържат още мазнини и ненаситени киселини. Блянът притежава противоспастично и болкоуспокояващо действие; предизвиква намаляване на секрецията на слюнчените, стомашните и потните жлези. В българската народна медицина се употребява при стомашни и чревни болки, невралгии, магарешка кашлица, менингит, ревматизъм, парализи (нервни и мозъчни), главоболие, възбуденост у атеросклеротици и алкохолици, старческо треперене, безсъние и др.

- **Блян черен - *Hyoscyamus niger*** - двегодишно (по рядко едногодишно) тревисто растение с дебел вретеновиден корен. Расте по сметища, буренливи места, край огради, пътища, изоставени зеленчукови градини и терените, които обилно се наторяват с естествен тор. Използва се в билколечението, само под лекарски контрол. Много от отровните вещества, които се съдържат в различните части на черния блян, в малки дози, имат лечебна сила. Затова във фармацевтичните фирми главно от събраните и изсушени през пролетта приосновни листа на растението се приготвят лекарства против главоболие, невралгии, бронхит, астма, спазми в стомаха и червата и други болести, а също и за разширяване на зениците.

- **Брей обикновен - *Tamus communis*** - тревисто многогодишно растение с месесто грудесто коренище. Плодът прилича на червена ягода и е силно отровен. Както коренът, така и стеблото съдържат лютиво вещество, което дразни кожата. Разпространено из храсталаци и гори, предимно в по-топлите части на България до 1000 м н.в. Цъфти през май-юли. Използва се предимно коренището, което се изкопава през есента, като местно дразнещо средство при ставен ревматизъм, ишиас и други възпалителни процеси. Корените съдържат силно дразнещи вещества, кортикостероиди, алкалоиди, гликозиди, сапонини и др. Извлекът от корените на брея има ревулсивно действие (предизвиква прилив на кръв към кожата). При по-голяма концентрация на извлек, приложен локално, може да причини изгаряне на кожата. Прилага се външно при ревматизъм, бодежи, ишиас, невралгии, простудни заболявания и др.

- **Боянка - *Erysimum diffusum*** – едногодишно тревисто растение с къс, вретеновиден корен. Стъблото е покрито с двуделни власинки. Цветовете са в гъсти гроздовидни съцветия. Разпространена е по сухи, тревисти и каменливи места, край пътища и огради и като плевел в нивите в цялата страна до 800 м н.в. Използват се стръковете по време на цъфтежа. Има успокояващо действие, подобрява кръвоснабдяването на сърцето и премахва проявите на сърдечна недостатъчност. Прилага се при сърдечна недостатъчност, аритмина сърдечна дейност, стенокардии.

- **Бръшлян - *Hedera helix*** – вечнозелено, увивно или пълзящо растение, с адвентивни коренчета на стъблата. При подходящи условия бръшлянът се среща във всички части на страната. Расте из храсталаци, поляните и разсветлените гори. Отровно! Използва се във фитотерапевтичната практика. Употребява се само под лекарски контрол. Съдържа сапонинови гликозиди, минерални соли, витамин Е, каротин, танин, пектин, смоли и др. Има противовъзпалително, секретолитично и отхрачващо действие. Повишава и укрепва физическата издръжливост след прекарани тежки заболявания. Ускорява растежа на косми и нокти. Използва се при хронични бронхити, общо изтощение, косопад, възпаление на половите органи, жлъчно-чернодробни възпалителни заболявания с хроничен характер. Външно се употребява при мазоли, брадавици, полипи, гноини рани от изгаряне.

- **Бударица – *Galeopsis tetrahit*** - едногодишно тревисто растение. Расте из сухи тревисти и каменливи места, плевел из посевите. Използва се цъфтящата надземна част. Препоръчва се също при обща слабост като тонизиращо средство. При поемане на големи количества от растението е възможно да се появят признаци на интоксикация, изразяващи се в силни болки в мускулатурата, особено при активни движения. Съдържа танини, силикати, сапонини, смоли, восък, мазнини и др. Действа отхрачващо, улеснява изхвърлянето на храчките, намалява кашлицата и по такъв начин успокоява лигавицата на бронхите и трахеята. Водни извлеци от билката оказват противовъзпалително и обезболяващо действие. Прилага се при хронични заболявания на белите дробове и дихателните пътища, при хронична форма на туберкулоза (заедно с хвощ), при хронична форма на анемия и левкемия, локално, против гноини кожни заболявания.

- **Бъз черен – *Sambucus nigra*** – ниско, листопадно дърво, което достига до 10 м височина. Цветовете са събрани в сложни гроздове (метлици). Сърцевината е мека. Среща се в състава на смесените широколистни гори като подлесен елемент, край реки и потоци, на плодородни и влажни почви, но понася и засушавания. Използват се корените, листата, цветовете и плодовете. Цветовете съдържат гликозиди, етерично масло, витамин С, дъбилни и слузни вещества, смоли, органични киселини, следи от алкалоиди. Плодовете съдържат още провитамин А, багрила, витамини от групата В, аминокиселини, захари, каротини, антоцианиди и др. Действа пикочогонно, слабително и потогонно. Подобрява отхрачването при възпаления на дихателните пътища. Подпомага функцията на черния дроб, понижава кръвното налягане. Продължителната употреба на бъзов цвят действа успокояващо върху нервната система. Плодовете действат общоукрепващо и имуностимулиращо. Използва се при бронхит, кашлица, прегракнал глас, ангина, високо кръвно налягане, запек, лениви черва, пролетна умора, отоци. Цветовете се използват в парфюмерията.

- **Бъзак (тревист бъз) – *Sambucus ebulus*** - многогодишно тревисто растение. Расте масово в плътни популации край пътища, потоци, храсталаци и сечища. Мезофит, привързан към богати и влажни почви. Използва се корена. Расте из сухи тревисти и каменливи места, плевел из посевите. За лечение се използва цъфтящата надземна част. Използува се като отхрачващо средство при бронхити. При поемане на големи количества от растението е възможно да се появят признаци на интоксикация, изразяващи се в силни болки в мускулатурата, особено при активни движения. Основното действие на бъзака е диуретично, антисептично, отхрачващо, улеснява отделянето на храчки при възпаления на дихателните пътища.

- **Бял имел – *Viscus albus*** – малък полупаразитен храст, вечно зелен, вилучно разклонен. Прикрепва се към растението гостоприемник посредством т.н. хаустории и използва от тях вода и минерални соли, а фотосинтезира самостоятелно. Плодът е топчеста бяла ягода с дребни лепкави семена. Среща се из цялата страна. Използват се листата. Съдържа витамин С, восъци, смолисти вещества, холин, ацетилхолин, флавоноиди танини, олеанолова киселина и токсин с белтъчна природа — вискотоксин. Билката спомага за обогатяването на организма с калций, важен за костната система, регулира кръвното налягане (при хипертонии и хипотонии) и подобрява сърдечното здраве, премахва нарушенията в метаболизма. Лекува нередовна менструация, бъбречни заболявания, стерилитет при жените, бронхиална астма, нервни разстройства, изблици на паника и безпокойство, световъртеж, нарушено равновесие, безсъние, главоболие. Има кръвоспиращо и съсирващо действие.

- **Бял равнец – *Achillea millefolium*** - многогодишно тревисто растение. Расте из ливади и пасища, каменисти и тревисти места, изоставени ниви, край пътища и селища, вторично като плевел в посеви. Съдържа 0,1-0,5% етерично масло (азулен), горчиво вещество ахилеин, холин, танини, апигенин, слузни вещества, инулин, аскорбинова киселина и др. Противовъзпалителното действие се дължи главно на дъбилните вещества и етеричното масло. Азуленът може да се съдържа до 20% в маслото. Дрогата се прилага като ароматно и горчиво средство за възбуждане на апетита и за засилване на екскрецията на стомашните жлези при диспепсии и хиперацидитет. Повишава съсирваемостта на кръвта и действа кръвоспиращо при кръвоизливи (маточни и бъбречни), хемороиди, кървене от носа и венците, при лечение на рани. Действа адстринентно

при диарии, стоматит, гингивит и противовъзпалително при гастрит, колит с диария и колики, възпаление на бъбреците и пикочния мехур, ревматизъм. Прилага се още като холеретично средство при дискинезии на жлъчния мехур и жълтеница. При предозиране са възможни отравяния.

- **Бял трън – *Silybium marianum*** – едногодишно или двугодишно растение с право, неразклонено или слабо разклонено стъбло, високо до 1,5 метра. Цветовете са в кошнички, пурпурночервени. Плодовете са с хвърчилки от бели власинки. Среща се по пътища и около изоставени сгради докъм 1300 м н.в. Използват се листата, корените и семената. Семената на белия трън съдържат 0,08% етерично масло, смоли, биогенни амини (тирамин, хистамин), флавонови, слузни вещества. Намира приложение при възпаление на черния дроб, жлъчните пътища и далака, при болки от жлъчни камъни и пясък и при хепатит.

- **Бяла бреза – *Betula alba*** – дърво с кора на характерни бели и черни петна. Листата са ромбовидни или сърцевидни, на дълги дръжки. Цветовете са събрани в реси. Плодът е крилато орехче. Среща се в цялата страна в иглолистни и широколистни гори, сечища и по скалистите места. Това е най-светлолюбивият широколистен вид. Изкачва се до 2000 м н.в. Използват се пъпките, кората, сокът рано напролет и листата. Листните пъпки съдържат етерично масло, смолисти вещества, сапонини. В листата се съдържат етерично масло, провитамин А, витамин С, никотинова киселина, горчиви вещества, сапонини, гликозиди, дъбилни вещества, захари и др. Корите съдържат етерично масло, дъбилни вещества, гликозиди, терпени и др. Действа пикочогонно и потогонно. Отвара от листата оказва противоревматично действие, спомага за изчистване на бъбреците от пясък, намалява пикочната киселина в кръвта, увеличава отделянето на жлъчен сок. Сокът от корени на брезата оказва общоукрепващо действие. Прилага се при пясък в бъбреците, пикочния и жлъчния мехур, при подагра, отоци, ревматизъм, атеросклероза, язвена болест.

- **Бяла върба - *Salix alba*** - едnodомно дърво, високо до 25-30 м, с широка корона и надлъжно напукана кора. Расте по влажни и блатисти места, край потоци, реки, блата и езера, из крайбрежните гори и храсталаци, заедно с други видове върби и тополи. Използва се във фитотерапевтичната практика. Кората съдържа алкалоида салицил, основна съставка на аскорбиновата киселина (аспирин), както и гликозиди, танини, оксалати, дъбилни вещества, флавоноиди, минерали и др. Прилага се при простудни заболявания, при ревматизъм, подагра, главоболие, при възпаление на пикочния мехур, при жлъчно-каменна болест и смущения в отделянето на жлъчен сок, при чернодробни заболявания, при възпаление на устата, гърлото, при пародонтоза, при изгаряне, при хемороиди, при потене на краката, при продължителна менструация, при кожни обриви, против пърхот.

- **Великденче - *Veronica officinalis*** - многогодишно тревисто влакнесто растение с тънко, пълзящо коренище. Среща се из цялата страна, особено в умерено влажните гористи и храсталачни места. Използва се във фитотерапевтичната практика. Дрогата от великденче съдържа гликозида аукубин, горчиви и дъбилни вещества, етерично масло, сапонини, органични киселини, смоли и др. Улеснява откашлянето и действа секретолитично при хронични бронхити и бронхиална астма. Притежава диуретично действие. Действието на дрогата е слабо.

- **Вратига - *Tanacetum vulgare*** - многогодишно тревисто растение. Расте из храсталачни места, разредени гори, горски покрайнини и поляни, из сечища, тревисти и каменисти места, като елемент на естествената растителност, по-рядко вторично по изоставени буренливи места. Среща се в разредени съобщества на дъб, бук, бял бор, смърч и други. Популациите са с мозаечна структура, на места значително плътни. Използва се във фитотерапевтичната практика. Билката съдържа горчиви вещества, флавоноиди, смоли, галова киселина и 1% етерично масло. Главна съставка на маслото е кетонът туйон (до 70% от маслото). Вратигата тонизира гладката мускулатура. Прилага се при запек, язва на стомаха и дванадесетопръстника. Има противовъзпалително и болкоуспокояващо действие при колики и метеоризъм. Прилага се още при ставни болки, ревматизъм. Външно отвара от вратига се използва за миене на косата при

пърхут и за бани при ревматизъм, при нервни разстройства, главоболие, подагра и др. Вратигата трябва да се използва само под лекарски контрол, тъй като drogата от цветовете ѝ е токсична.

- **Вълнест напръстник - *Digitalis lanata*** - двегодишно до многогодишно тревисто растение. Расте по сухи до умерено влажни тревисти и каменисти места, из храсталаците и в крайнините на редките широколистни гори. Събират се листата през фазите пъпкуване и цъфтеж. Използват се във фитотерапевтичната практика и народна медицина. В листата се съдържат сърдечно действащи гликозиди, стероидни сапонини, флавоноиди, антрахинови гликозиди. Класическо средство за лечение на сърдечна слабост. Засилва работоспособността на сърдечния мускул, регулира сърдечния ритъм, увеличава количеството денонощна урина. За пръв път проф. Петър Николов доказва терапевтичните възможности на тази билка и приложението ѝ наред с **червения напръстник (*Digitalis purpurea*)** за лечение на хроничната сърдечна слабост, при различните видове аритмии, за подобряване на кръвообращението на сърцето и като пикочогонно средство при воднянка. Употреба само под контрол на лекар – при предозиране са възможни отравяния!

- **Върбинка - *Verbena officinalis*** - многогодишно тревисто растение с изправени или възходящи стъбла. Среща се във всички части на страната. Расте по влажни и умерено влажни и буренливи места в низините и планините, до към 1000 м н.в. Използва се в официалната и народната медицина. Върбинката съдържа етерично масло аромат на камфор, витамин С, фитонициди, алкалоиди, каротин, гликозиди, терпентини, дъбилни и горчиви вещества, танини, слюз, танини и др. Премахва умората и отпадналостта, действа тонизиращо на простатата, противотемпературно действие при простуда и грип, противоалергично, диуретично при задържане на течности в организма, засилва млечната секреция при кърмачки, при пясък и камъни в бъбреците и пикочния мехур, при анемия, при чернодробни заболявания, при атеросклероза, при кожни обриви, лишеи и трудно зарастващи рани, като антиоксидант при ендокринни и неврологични проблеми, при болезнена или нередовна менструация, стимулира храносмилането, стимулира метаболизма.

- **Глог червен (обикновен) - *Crataegus monogyna*** - бодлив храст. Среща се из цялата страна до към 1500 м н.в. Расте из храсталаци и гори, край пътеките в цялата страна. Умерено светлолюбив мезофит. Плодоноси предимно на открито. Използва се в официалната и народната медицина. В листата на глога се съдържат различни активни съставки хиперозит, кверцетин, витексин, кафена и хлорогенова киселина, левкоцианидин, катехин и др. Използва се за лечение на сърдечно-съдови заболявания – леки форми на хипертония, сърдечни неврози, гръдна жаба, атеросклероза, безсъние, нервна възбуда, повишена функция на щитовидната жлеза и др. Използва се при лечението на синдрома на сърдечно-съдовата недостатъчност, стабилизира сърдечно-съдовия ритъм и намалява риска от поява на аритмия, използва се с превантивна цел от всички, които претоварват сърцето си, подобрява кръвообращението в кръвоносните съдове, които снабдяват сърдечния мускул, подобрява кръвообращението на крайниците, справя се със свободните радикали благодарение на своите антиоксидантни свойства, глогът се бори успешно и с друго сърдечно-съдово заболяване – ангина пекторис. Глогът може да бъде полезен и в процеса на възстановяване след прекаран инфаркт.

- **Глухарче – *Taraxacum officinale*** - многогодишно тревисто растение с млечен сок. Расте повсеместно по пясъчливи места, из ливади и пасища, край пътищата, по зелените площи на паркове и градини. Използват се коренът, листата и млечния сок. Всички части съдържат тритерпени, стероли и каучукови вещества. Корените съдържат още гликозиди, инулин, фенолни киселини, а листата и цветовете – каротиноиди, флавоноиди, витамините В2 и С, провитамин А. Действа жлъчегонно, жлъчетворно, общо тонизиращо, пикочогонно. Подобрява функцията на стомашните жлези и увеличава стомашната секреция, като по такъв начин възбужда апетита, засилва чревната перисталтика, повишава обмяната на веществата, увеличава денонощното количество урина, увеличава кърмата. Намалява холестерола. Прилага се при жлъчнокаменна и бъбречнокаменна болест, когато камъните са много дребни, при възпаление на жлъчния мехур и бъбречните легенчета, при запек, атеросклероза, анемия, липса на апетит, затлъстяване, пролетна умора, гнойни циреи (фурункулоза), брадавици, кожни болести и др.

- **Голо изсипливче - *Herniaria glabra*** - едногодишно или двугодишно растение. Расте по пясъчливи, тревисти и скалисти места, свежи до влажни. Използва се във фитотерапевтичната практика, само под лекарски контрол. Съдържа сапонините херниарин (около 3%) и малко количество херниарова киселина (производно на тритерпеновите сапонини), кумарина метилумбелиферон (също наричан херниарин), танини, флавоноиди, минерални вещества и около 0,6% етерично масло. Тези вещества са причина за основното действие на дрогата, което е диуретично и спазмолитично. Освен отбелязаното заслужава внимание и присъствието на дъбилни вещества и на антоциани, които съставки несъмнено допринасят за адстрингиращия и противовъзпалителния ефект на дрогата, който е на по-заден план.

- **Голяма телчарка - *Polygala major*** - многогодишно тревисто растение. Расте из ливади, по тревисти места и в храсталаци (по-често на варовит терен). Използва се във фитотерапевтичната практика. Билката съдържа сапонинови вещества, гликозиди, танини, микроелементи и др. Основното ѝ действие е отхрачващо. Билката спомага за втечняване на храчките и по-лесното им изхвърляне. Подпомага възстановяването на увредената лигавица не само на бронхите и трахеята, но също на стомашно-чревния тракт, и бъбречните пътища. Възбужда стомашната секреция. Прилага се при остър и хроничен бронхит, бронхиална астма, бронхиектазии, белодробен емфизем, коремни колики, безапетитие, за увеличаване на кърмата, за бързо заздравяване на рани и екземи.

- **Горска ягода - *Fragaria vesca*** - многогодишно тревисто растение с хоризонтално или косо люспесто коренище. Расте масово в разсветлените гори, също из храсталаци, сечища и тревисти места и по-рядко по поляните сред горите. Плодоноси през юни - септември и се размножава предимно вегетативно чрез столони. Възобновителния ритъм е добър, дори в условията на ползване. Плодовете съдържат пектин, захари, аскорбинова киселина, флавоноиди, антоциани, танини, фосфати, органични киселини и др. В листата се съдържат следи от алкалоиди, витамин С, етерично масло, флавоноиди, танини, силициева киселина и др. Действа противовъзпалително и пикочогонно. Експериментално е установено, че листата от билката подобряват работата на сърцето и понижават кръвното налягане. Тонизират също маточната мускулатура. Освен незаменимите органолептични качества, плодовете на ягодата притежават лечебно действие при хронично възпаление на черния дроб и увеличават отделянето на жлъчен сок. Добър ефект оказва при стомашно-чревни (диария, хроничен колит), чернодробни и жлъчни заболявания. В народната медицина горската ягода се използва с успех за лечение на пясък в жлъчния мехур и в бъбреците, при анемия и хемороиди. Понякога ягодата причинява уртикариални обриви.

- **Горски енчец – *Solidago virga-aurea*** – многогодишно тревисто растение с късо коренище. Стъблото му е изправено, преминава в крилата дръжка. Цветовете са събрани в цилиндрични кошнички, в гроздовидно или метличесто съцветие. Плодът е ресничеста хвърчилка. Коренището е възлесто. Расте из храсталаци и редки гори, по тревисти и скални места докъм 2300 м н.в. Използва се цялото растение. Билката притежава подчертано пикочогонно и затягащо действие. Проявява и кръвоспиращи свойства. Прилага се като средство при бъбречни страдания – хронични нефрити, албумин в урината, при застой на течности в организма, увеличение на простатата, диарии, захарна болест, кръвохрачене, при чернодробни заболявания, неволно напикаване, силна и продължителна менструация. Препоръчва се като диуретично средство при смущения в обмяната на пикочната киселина, при ревматизъм, подагра и отоци. Пресни или изсушени листа се използват за налагане на гнойни рани.

- **Градско омайниче - *Geum urbanum*** - многогодишно тревисто растение. Среца се в цялата страна. Расте из храсталаци, по сенчести места, в покрайнините на горите, по поляни, край селища и сгради, по изоставени места и други. Използва се във фитотерапевтичната практика. Коренището на градското омайниче е богато на дъбилни вещества, скорбяла, захари и багрилни вещества, съдържа етерично масло, в състава на което влиза еugenol, на който се дължи приятната му карамфилова миризма. В надземните части също има дъбилни вещества и флавоноиди. Градското омайниче действа затягащо, нервоуспокояващо, свиващо кръвоносните

съдове. Билката се прилага при нервни заболявания, диария, дизентерия, хемороиди. В българската народна медицина корените на омайничето се употребяват и при лошо храносмилане, повръщане, бяло течение, газове, чревни и стомашни болки, при нерви и др. Използва се при кървящи венци, възпаление на стомаха, за успокояване и заздравяване на рани. Външно билката се прилага за компреси при възпаление на очите, за жабурене при кръвотечение от венците и за промивки при бяло течение. Може да се използва за ароматизиране на вина, за боядисване на вълна в кафяв цвят, за дъбене на кожи.

- **Гръмотрън обикновен (бодлив) - *Ononis spinosa*** - многогодишно тревисто растение. Расте из цялата страна по сухите, тревисти и песъчливи места, по бреговете на реките, докъм 1500 м н.в., из покрайнините на горите и из храсталаци на добре осветени места. Вторично се среща като плевел из ниви, зеленчукови и овощни градини и лозя. Използва се във фитотерапевтичната практика, само под лекарски контрол. Корените съдържат 0,20% етерично масло, нишесте, захари, смоли, дъбилни вещества и до 10% минерални соли. Смята се, че биологично активните вещества са изофлавоновите гликозиди ононин, който при хидролиза се разлага на агликона формононетин и глюкоза, и оноспин. Сладкият вкус се дължи на гликозида ононид. Корените имат пикочогонно и противовъзпалително действие. Прилагат се при отоци, камъни и пясък в бъбреците и пикочния мехур, хронични възпаления на пикочните пътища, ревматизъм, подагра, кожни обриви и др.

- **Дебрия - *Sanicula europaea*** - многогодишно тревисто растение с изправено, гладко, тънко стъбло. Коренището е възлесто и нишковидно. Цветовете са събрани в сложен сенник. Има силен мирис и горчив вкус. Надземните части на растението съдържат етерично масло, един кристален сапонин, дъбилни вещества, смоли, горчиви вещества, калиеви соли, витамин С. Съдържат също ябълчна, лимонена, малонова и оксалова киселина. Коренищата заедно с корените съдържат малко етерично масло, дъбилни и горчиви вещества и други още неуточнени съставки. Напоследък от подземните части на билката е изолиран алантоин в кристален вид и смес от сапонини, от която след хидролиза е получен сапогенин. От билката също е изолиран един сапонин с противомикробно действие. Установено е също, че сапонините, изолирани от листата и корените на билката, имат бактерицидно действие. Изолиран е също сапогенол. Изолирани са и квантитативно са доказани хлорогенова и розмаринова киселина. Използва се цялото растение като изстискан сок за спиране на кръвенето или като запарка за вътрешни кръвоизливи.

- **Дива тиква - *Bryonia alba*** - многогодишно тревисто едnodомно (рядко двудомно) растение с грудковидно задебелен, жълтеникаво-белезникав корен. Расте из храсталаци и край пътища, предимно по влажни местообитания, из ниви и синори от морското равнище до към 1000 м н.в. Отровно. Използва се във фитотерапията. Употребява се само под лекарски контрол. Корените съдържат гликозиди, смоли, органични киселини, етерично масло, ферменти и др. Има слабително и пикочогонно действие. Наличието на етерично масло осигурява антисептично (противомикробно) действие. От корените на дивата тиква напоследък са изолирани активни вещества, на които се приписва противотуморно действие. В много малки дози и внимателно, се използва като слабително средство, а също и за увеличаване отделянето на урина. В по-големи дози дразни силно чревната лигавица и може да предизвика диарии и възпаление на бъбреците. Заслужава внимание действието на билката при възпаление на лимфните възли, плеврити, ревматизъм и подагра, както и при глисти. Във ветеринарната практика се използва за лечение на болестта гърлица при свинете.

- **Диланка - *Valeriana officinalis*** - многогодишно тревисто растение от семейство Двусемеделни. Стъблото му е право, надлъжно набраздено, цилиндрично и достига до височина 1,5-2 м. Листата му са сложни, перести с 3 до 26 двойки линейно – ланцетни листчета. Цветовете са бледорозови и са събрани в щитовидни полусенници. Коренището е дебело и късо, отвътре е кухо и вертикално. От основата му излизат многобройни снопчести и надебелени коренчета. Лечебно растение използвано още от дълбока древност. Използват се корените заедно с коренищата. Корените на диланката се вадят, когато надземните стебла започват да изсъхват.

Изушените корени са светлокафяви, с характерен мирис и сладникаво-горчив вкус. Характерният мирис се появява при сушенето. Диланката съдържа етерично масло, алкалоиди, изовалерианова киселина, борнеол, миртенол, камфен, сесквитерпени, лимонен, холин, гликозиди, хлорогенова киселина, ензими, захари, скорбяла, дъбилни и смолисти вещества, флавоноиди и др. Действа успокоително при безсъние и нервна възбуда, при нервна и психическа преумора, при чревни и жлъчни спазми, при епилепсия, премахва сърдечни спазми, нормализира сърдечния ритъм, понижава кръвното налягане, при болезнена менструация, при критическа възраст, при базедова болест, при мигрена, при неврози.

- **Дяволска уста - *Leonurus cardiaca*** - многогодишно тревисто растение с вдървено коренище. Среща се като рудерално растение, единично или образува по-големи групи край селища, бунища, пътища, в края на синуриите, сред храсталаци, пасища и горски поляни. Използва се в официалната и народната медицина. Съдържа етерични масла, алкалоиди, флавонолови гликозиди, сапонини, дъбилни вещества, смоли, плодови киселини, витамин С и др. Действа успокояващо, противогърчово, антиаритмично. Билката разширява кръвоносните съдове, регулира сърдечната дейност, понижава кръвното налягане, премахва гърчовите състояния, при сърцебиене води до нормализиране на сърдечната честота, притежава кръвоспиращо действие, увеличава отделянето на урина. Прилага се при безсъние, невроза, неврастения, сърдечна невроза, критическа възраст, високо кръвно налягане в началния стадий, безплодие, умствена преумора, оточни състояния, гуша, болезнена менструация, анемия, главоболие и др.

- **Елшовиден зърнастец - *Frangula alnus*** - храст, висок 1-3 м, или дърво, високо 5-7 м. Расте из влажните, крайречни храсталаци и редки горички, край блата, реки и потоци. Среща се рядко в низините и планините из цялата страна до 1000 м н.в. Събира се кората през април-май и зрелите плодове последователно през август и септември. Използват се във фитотерапевтичната практика. Корите съдържат антрахинови и антранолови глюкозиди, смолисти вещества, захари, дъбилни вещества, багрила, горчиви вещества, етерично масло и др. Има очистително действие. Билката усилва перисталтиката на дебелото черво, без да дразни лигавицата на тънките черва. Затова корите на зърнастеца се считат за нежно слабително средство, подходящо за тежко болни и бременни. По своето действие зърнастецът е сходен с ревена и александрийския лист. Прилага се при хроничен запек, лениви черва, запек при бременни, хемороиди, чернодробни заболявания и др.

- **Еньовче - *Galium odoratum*** - многогодишно тревисто растение, с дълго, разклонено коренище. Расте по умерено сухи или умерено влажни тревисти места, из ливади и пасища, често с нарушен тревостой, в горски поляни, покрай ниви и пътища. Използва се в народната медицина. Съдържа кумарини, флавоноиди, танини и иридоиди - главно глюкозида асперулозид. Стръковете от еньовче имат диуретично, адстрингентно и противовъзпалително действие. Използва се при стомашно-чревни заболявания и др.

- **Живениче - *Scrophularia nodosa*** - многогодишно тревисто растение с подземно хоризонтално коренище с грудки. Расте из горски, влажни, сенчести места, изкопи, край пътища, по заливни крайречни тераси. Сенкоиздръжлив мезофит. Събират се коренища след узряване на плодовете. Използват се във фитотерапевтичната практика. Употребява се само под лекарски контрол. Възбужда апетита, действа против гуша, повлиява скрофули, използва се против рак и бяс, има противовъзпалително и противохемороидално действие, кардиотонично действие - усилва сърдечната дейност и увеличава диурезата, използва се за лечението на хронична съдова недостатъчност, сърдечна невроза, тиреотоксикоза, струма, екзема, краста, кожни обриви от неустановено естество, брадавици.

- **Жълт кантарион (звъника) - *Hypericum perforatum*** - многогодишно тревисто растение с хоризонтално, пълзящо коренище. Расте по сухи, тревисти, каменисти и храсталачни месторастения, в разредени гори и сечища, по необработваеми места, край пътища. Светлолюбив ксерофит - ксеромезофит. Събира се горната част на стъблото с листата и цветовете. Използва се във фармацевтичната промишленост, фитотерапевтичната практика, в ликьорената и кожухарската промишленост. Най-много употребяваната в България билка. Цветовете на

звъниката съдържат антраценови производни (хиперицин, псевдохиперицин), флавоноиди (хиперозид, рутин, кверцетин, кверцитрин, изокверцитрин, мирицетин, левкоделфинидин), дъбилни вещества, етерични масла (гераниол, цинеол, Р-пинени), каротиноиди, витамин С и др. Най-важният ефект на звъниката е влиянието върху нивото на серотонин в централната нервна сисетма. Този ефект се дължи преди всичко на хиперицина и по тази причина звъниката се счита за растителен антидепресант и се използва при състояния свързани с нервни разстройства. Растението притежава също противовъзпалително, спазмолитично, укрепващо, антисептично, и репаративно свойство. Ето защо неговото използване е ефективно при лечението на язви, абсцеси, изгаряния, пиодермии, ринит, синусит, стоматит, хемороиди, заболявания на дихателната и пикочо-половата система. Звъниката подобрява апетита, стимулира секретарната функция на стомашните жлези, оказва жлъчогонно действие. Притежава фотосенсибилизиращи свойства, което трябва да се има пред вид при съответната чувствителност. От друга страна звъниката може да се използва при лечение на витилиго.

- **Жълта комунига – *Melilotus officinalis*** – среща се из цялата страна. Расте по сухи стрънища, в тревисти местности, храсталаци, покрай реките и нивите. Стръковете се берат през периода от май до август. Съдържат кумарини, гликозиди, флавоноиди, дъбилни вещества, слузести вещества, смоли и др. Билката притежава противосъсирващо, нервноуспокояващо, болкоуспокояващо и омекчително действие. Пречи на съсирването на кръвта, оказва противовъзпалително действие, удължава съня, предотвратява гърчовите състояния, влияе благоприятно върху черния дроб. Приложена външно подпомага зарастването на рани, циреи и др. Използва се при неврози, неврастения, хистерия, критическа възраст, при катар на горните дихателни пътища, болки в пикочния мехур и бъбреците, чревни колики и газове, мигрена, главоболие, вследствие на високо кръвно налягане, при гнойни рани, при циреи, фурункули, отоци при ревматизъм, болезнена менструация, подагра.

- **Жълтуга – *Genista tinctoria*** – силно разклонен храст или полухраст, достигащ височина 30-60 см. Цветовете са жълти, събрани в рехави, гроздовидни съцветия. Плодът е дълъг тъмнокафяв боб. Расте из храсталаци и просветлени гори до 1500 м н.в. в цялата страна. Използват се цъфтящите и облистени връхни части. Съдържа алкалоиди от хинолизидиновата група (цитизин, N-метилцитизин, анагирин и др.) и флавоноиди (генистеин, генистин, лутеолин, даидзеин и др.). Основно действие - диуретично, лаксативно. Диуретичният му ефект определя използването му при лечение на бъбречнокаменна болест, както и камъни в пикочния мехур. Растението притежава също и лаксативен ефект. Както диуретичният, така и лаксативният ефект на растението се дължи на лутеолина. Алкалоида цитизин притежава аналептичен ефект. Той повишава артериалното кръвно налягане и възбужда дишането. Макар и рядко, растението може да се използва и с такава цел. Според Попов (1967), както и според Гамерман и Юркевич (1965) растението се използва и при лечение на някои чернодробни заболявания. Нежелани ефекти - при поемане на големи количества от растението може да се развие никотиноподобно отравяне поради съдържанието на цитизин в него. Това задължава използването му да става предпазливо.

- **Жълтурче - *Ranunculus acris*** - многогодишно тревисто растение. Расте по влажни ливади, из храсталаците и широколистните гори. Сенкоиздръжлив вид, с известно предпочитание към разсветлените места. Използва се в народната медицина за лечение на маясъл, подагра, кожни обриви и ревматизъм. Билката има противобактериално действие. Употребява се при главоболие, ревматизъм, невралгия, подагра, малокръвие. Външно билката се употребява за бани при ревматизъм, трудно зарастващи и гнойни рани, подагра и хемороиди. Лечението се прилага при строго лекарско предписание, защото растението е отровно.

- **Зимзелен – *Vinca minor*** – многогодишно тревисто растение с пълзящи стъбла. Листата са вечнозелени, кожести. Цветовете са синьо-виолетови. Среща се из храсталаци и по-сухи каменливи места, предимно по варовити терени в цялата страна до 1300 м н.в. Отглежда се като декоративно растение. Използват се листата. Те съдържат алкалоиди, танини, флавоноиди, горчиво вещество и др. Действа хипотензивно, т.е. понижава кръвното налягане, благодарение разширяването на кръвоносните съдове, едновременно притежава успокояващо и слабо

пикочогонно действие, понижава кръвната захар. Има данни, че притежава и кръвосъсирващо действие. Прилага се при високо кръвно налягане, при мозъчно-съдова склероза, при кръвотечения и др.

- **Змийско мляко - *Chelidonium majus*** - многогодишно тревисто растение с гъст, оранжев, млечен сок. Расте на каменисти, сенчести или открити влажни места, в храсталаци, на рудерализирани места край селища и в тях, в разредени гори, градини, по изоставени места до 1500 м н.в. Събират се надземните части във фаза на цъфтеж и в началото на плодообразуването. Използват се във фитотерапията, народната медицина. Приложението му във фитотерапията изисква лекарски контрол. Билката съдържа изохинолинови алкалоиди, флавоноиди, органични киселини, витамин С и др. Увеличава жлъчната секреция, действа обезболяващо и успокоително. Наличието на различни алкалоиди стимулира образуването и отделянето на жлъчен, слюнчен и стомашен сок и усилва чревната перисталтика. Повишава се тонусът на маточната мускулатура. Наблюдава се умерено пикочогонно действие. Змийското мляко оказва спазмолитичен ефект върху жлъчните пътища, но този ефект е по-изразен при сок от свежо растение, докато при престояла повече от една година билка действието е почти два пъти по-слабо. Билката стимулира и функцията на черния дроб. Някои сравняват действието на змийското мляко с това на морфина, тъй като има успокояващо действие. Но за разлика от последния, към билката няма пристрастяване. Използва се при чернодробни и жлъчни заболявания (жлъчни камъни, пясък, жълтеница), при гастрити, диарии, смущения в храносмилането. В народната медицина билката се употребява при глисти, подагра, хемороиди, нередовна менструация и др. Има данни, че пресният сок влияе благоприятно при псориазис, екземи, рак на кожата, брадавици и др.

- **Зърника – *Rhamnus catharticus*** – храст или неголямо дърво, с къси клонки, някои от които бодливи. Цветовете са зеленикави, по 10-15 в пазвите на листата. Плодът е сочен, костилков, черен и лъскав. Среща се из храсталаци, край реките, докъм 1200 м н.в. Цъфти през юни. В медицината се използват плода, листата и кората. Прясната кора съдържа предимно димерни, редуцирани производни на антрона и антраиола, които дразнят стомашната лигавица и предизвикват гадене и повръщане. След изсушаване и отлежаване те претърпяват редица промени, като окисление, ензимна хидролиза и др. Престоялата кора съдържа мономерния антрахинонов гликозид глюкофранулин — до 7%, който е главната действаща съставка на кората, гликозида франгулин и малки количества свободен франгула-емодин, хризофанол, рамноцерин, фитостероловия алкохол рамнол и горчиви вещества. Освен тези съединения се съдържат около 10% дъбилни вещества, органични киселини, етерично масло (следи). Билката притежава слабително или очистително действие в зависимост от дозата. Има и жлъчегонно действие. Най-добър ефект се получава при атоничен хроничен запек. Слабителното действие отслабва при продължителна употреба на билката едновременно с настъпване на токсични прояви — безсилие, мускулна слабост, обезводняване на организма, диарии. Може да се предизвика аборт.

- **Изтравниче – *Asplenium trichomanes*** – многогодишна папрат с пълзящо, туфеско коренище, покрито с кафяви люспи и власинки. Разпространено е по влажни, сенчести и каменливи терени и скални пукнатини. В медицината се използва надземната част и коренището. Обикновеното изтравниче съдържа етерично масло, захар, танин, клей, и др. В надземната част на билката са установени аминокиселините ацетилорнитин, гама-окси-алфа-аминопимелинова киселина и нейният лактон. Отвара от листата му се използва като успокоително средство при силна уплаха. Използва се и като средство за лечение на косопад. Под формата на отвара билката лекува фебрилни заболявания, също е от полза при кашлица, хроничен катар, дрезгав глас, грип, астма, и т.н. Също така е ефикасна при плеврит. Стръковете на билката се прилагат като отхрачващо средство.

- **Кисел трън – *Berberis vulgaris*** - бодлив, силно разклонен храст, висок до 3 метра. Клоните са покрити с триделни и петделни бодли. Плодът е червена, продълговата ягода и заедно с листата има кисел вкус. Расте по сухи и каменливи места, в изредени гори и храсталаци до 1900 м н.в. Използват се листата, плодовете и кората на корените. Прилага се при чернодробни и

жлъчни заболявания и при възпаление на бъбреците и пикочния мехур. Установено е, че декокти (отвари) и тинктури от коренови кори на киселия трън, както и тоталната алкалоидна смес стимулират жлъчната секреция, повишават диурезата, увеличават тонуса и перисталтичната дейност на гладката мускулатура на храносмилателния тракт и съкращенията на матката, забавят сърдечната дейност и понижават краткотрайно кръвното налягане. Алкалоидите с протоберберинова структура (берберин, берберубин, колумбаин, палматин и ятроризин) упражняват широка гама от ефекти. Действайки върху централната нервна система, киселият трън потиска спонтанната активност, намалява мускулния тонус, удължава хексобарбиталовия сън. Алкалоидите на киселия трън оказват стимулиращо действие на билирубин и жлъчни киселини влияние, повишават жлъчния ток и съкращават жлъчния мехур. Най-подчертан жлъчкогонен ефект притежава берберинът, следван от бербамина, а най-продължителен - оксиакантинът. Гладката мускулатура на храносмилателния тракт и матката под влияние на алкалоидите на киселия трън повишават тонуса и съкратителната си активност. На техен фон влиянието на ацетилхолина се усилва. На кръвното налягане киселият трън оказва слабо и преходно понижавашо действие. Апорфин-бисбензиловите бази (бербамин, оксиакантин и изотетрандрин) като димерни алкалоиди оказват цитостатично действие, понижават значително и продължително кръвното налягане, упражняват отрицателен ино- и хронотропен ефект върху сърцето, стимулират съкращенията на чревната гладка мускулатура.

- **Киселица – *Malus silvestris*** – високо до 15 м дърво, има широка корона и тъмнозелени, широко леко назъбени елиптични листа. Цветовете са бели до бледорозови, ароматни, събрани по 5-6 в сенници. Плодовете са топчести, зелено-жълти, тръпчивокисели с 2-3 см в диаметър. У нас се среща като единично дърво в равнините. Понася добре засушаванията и градските условия. Изисква плодородна, умерено влажна почва. В практиката се използва за единични и групови засаждания. Дивите ябълки се консумират по същият начин, както и култивираните. Ядат се сурови, след като се обелят, или сготвят. Прекалено са твърди, така че е по-добре да се сварят или изпекат, като след това се пасират. С кашата може да се овкусят и други храни, използвайки я като заместител на захарта. Ако се налага да се съхраняват за по-дълъг период – нарязват се на тънки резенчета и се изсушават. Те са добър източник на витамини.

- **Коприва обикновена – *Urtica dioica*** – многогодишно тревисто растение, достигащо на височина до 200 см, с дълго пълзящо разклонено коренище. Расте по слънчеви, закътани и влажни места. У нас се среща като диворастваща в цялата страна. Копривата не е капризно растение, което вирее на всякакъв тип почви, с изключение на блатистите и мочурливи тежки глинести почви. С лечебна цел се използват свежите листа, стръковете и корените. Копривата е богата на витамини – А, В, С, D, Е и К, минерали, дъбилни вещества, протеини, захари, пантотенова киселина, аминокиселини, каротиноиди, ферменти, хлорофил, багрилни вещества, ситостерол, хистамин, нишесте и минерални соли – калций, манган, желязо, калий, цинк, магнезий и мед. Има усилващо, кръвоспиращо и противовъзпалително действие. Благоприятствува регенеративните процеси, стимулира епителизацията и грануляцията, ускорява заздравяването на рани, включително и на язвени ниши. Подобрява обменните процеси, понижава кръвната захар, увеличава млякото у кърмачките, действа обезболяващо

при жлъчни, чернодробни и ревматични заболявания, действа кръвоспиращо. Използва се при анемия, общо изтощение, безапетитие, кръвотечение, кървящи хемороиди, захарна болест, разширени вени и варикозни язви, бавно заздравяващи рани, продължителна и обилна менструация, ревматични болки, жлъчно-чернодробни оплаквания, косопад и др.

- **Кукувича прежде - *Cuscuta europaea*** - едногодишно безхлорофилно паразитно растение, увиващо се около гостоприемника и прикрепващо се за него. Паразитира по различни тревисти растения и храсти. Използва се във фитотерапевтичната практика. Съдържа около 6% танини, глюкозида кускутин, флавоноиди, флобафени, лейкоантоциани и неуточно вещество с пургативно действие. Основното действие е пургативно, диуретично, болкоуспокояващо. Растението е използвано като лаксативно, диуретично и болкоуспокояващо средство, а в тибетската медицина — и за кръвоспиране. Прилага се при стомашно-чревни заболявания. Външно – за бани при кожни заболявания.

- **Къпина - *Rubus sp.*** – подрод храсти от сем. Розоцветни. В България растат 45 – 50 вида, предимно в равнинни местности, по сухи хълмове, гори, сечища, храсталаци и по скалистите части на планините. Стъблата са бодливи, пълзящи, дъговидно извити, до 2 м височина. Листата са текоперести. Цветовете са бели или розови. Плодът е сборен, съставен от многобройни орехчета, тъмночервен до черен след като узрее. Използват се неразтворените цветове, корените (*Radix Rubi fruticosi*), листата (*Folia Rubi fruticosi*) и плодовете (*Fructus Rubi fruticosi*). Съставът на корените не е добре проучен, листата съдържат 5 — 14% танини, флавоноиди, витамин С, органични киселини, слюз и следи от етерично масло. Плодовете съдържат органични киселини (предимно лимонена), захари, пектини, слюзи, антоциани, белтъчини и др. Основното действие е адстрингентно, запичащо, противовъзпалително. Експериментално е установено, че водни извлекци от листа на къпина имат силно виростатично действие спрямо херпес-вирусите и умерено цитотоксично действие.

- **Кървавочервен здравец – *Geranium sanguineum*** – многогодишно тревисто растение с вечнозелени, силно нарязани листа и разклонено коренище. Расте по сухи, тревисти и каменливи места, из храсталаци и горски поляни по цялата страна почти до 2000 м н.в. Използва се коренището. В кръвния здравец се съдържат етерично масло, танини, дъбилни и лепкави вещества, слюз, смоли, нишесте, пектин, захар, витамин С, провитамин А и др. Има кръвоспиращо и капиляроукрепващо действие, прилага се при гастрити, колити, диария, при кожни възпаления, сърбежи, фистули, рани, бяло течение, хемороиди, възпаление на дебелото черво, при злокачествени заболявания на кръвотворните органи.

- **Лайка – *Matricaria chamomilla*** - едногодишно тревисто растение с изправено и силно разклонено в горната част стъбло. Съцветието е кошничка. Расте по сухи места, пасища, бедни почви, като плевел в пролетните култури до около 1200 м н.в. Използват се кошничките. Цветът от лайка е богат на етерично масло. То съдържа голямо количество парафин и сесквитерпени от кадиленов тип (около 10%), както и каприлова, нонилова и изовалерианова киселина. Главните му съставки са бизаболол и неговите кислородни производни фарнезен и хамазулен, съдържащи се във вариращи количества - от 1 до 15%. Дрогата е богата още на кумарини, флавонови гликозиди, слюзни вещества, никотинова киселина, салицилова киселина, глицериди на олеиновата, палмитиновата, стеариновата и линоловата киселина, каротин, витамин С и горчиви вещества. Лайката е мощно лечебно средство поради богатия си състав на полезни вещества. Етеричното масло на лайката има противовъзпалително и омекчаващо действие. Използва се при заболявания на храносмилателния път - колики в стомаха и червата, гастрит, колит, метеоризъм, стоматит, гингивит, и при възпалителни процеси на дихателните пътища - тонзилит, фарингит, ларингит (инхалация с парите на маслото). Външно за промивка се прилага при възпаление на лигавицата на очите, на матката и при хемороиди. Има благоприятен ефект при възпалителни процеси, камъни в бъбреците и пикочния мехур. Етеричното масло увеличава броя на сърдечните съкращения и разширява съдовете на главния мозък. Гликозидите засилват отделянето на стомашен и чревен сок, повишават отделянето на жлъчен сок и подобряват апетита. Флавоноидите и кумарините показват умерено спазмолитично действие. Хамазуленът има добре изразено противоалергично действие (при астма) и местно анестетично действие. Той влияе благотворно и върху обмяната на веществата в организма. При варене се разпада, затова дрогата се употребява под форма на запарка или студен извлек. Запарка от цветовете на лайката под форма на компреси се употребява при трудно заздравяващи рани. Лайката намира приложение и като потогонно средство при лечение на бронхиална астма, ревматизъм, невралгични болки, алергични гастрити, колити, нервна възбудимост, епилепсия, главоболие, компреси при мокри екземи, отоци, болезнена менструация, маточни кръвоизливи, потене на краката и др.

- **Левурда (мечи лук) – *Allium ursinum*** - многогодишно тревисто луковично растение. Стъблото е тристенно, обхванато в основата от листни влагалища. Листата са две. Съцветието е полукълбовиден сенник. Цветовете са бели, плодът е тригнездна кутийка. Расте из сенчести, широколистни гори в цялата страна докъм 1200 м н.в. Използват се луковиците. Луковиците съдържат етерично масло, слюзни вещества, минерални соли, захари, антибиотика алицин, витамини и др. Има противомикробно и антисклеротично действие. Екстракт от билката оказва

потискащо действие върху развитието на едни от най-честите причинители на стомашно-чревните инфекции. Сокът от пресни луковичи предизвиква значително понижаване на серумния холестерол. При продължителна употреба се констатира понижаване на кръвното налягане. Екстрактът има предпазно действие и срещу оловно отравяне. Сокът се препоръчва като укрепващо средство поради наличието на витамини. Притежава противоглистно действие спрямо острици. Външно приложен действа много добре при гнойни рани. Използва се при бактериални чревни инфекции с разстройство, при острици, при високо кръвно налягане и високи стойности на серумния холестерол, при опасност от оловно отравяне. Билката е противопоказна при язвена болест и гастрити.

- **Лечебен росопас - *Fumaria officinalis*** - едногодишно тревисто растение. Расте из храсталаци, изоставени и рудерални местообитания, по угари и като плевел в градини, лозя и окопни култури. Светлолюбив, студеноустойчив мезофит. Използва се във фитотерапевтичната практика под лекарски контрол. Съдържа алкалоиди, фумарова киселина, слузни, смолисти и горчиви вещества и др. Има жлъчегонно, спазмолитично и обезболяващо действие. Билката подпомага изпразването на жлъчния мехур, като разхлабва гладката мускулатура на жлъчните пътища. Подобно действие оказва и по отношение на пикочните пътища. Отстранява лошия дъх от устата, повишава в умерена степен понижаването на кръвното налягане, увеличава количеството на отделената урина за едно денонощие, усилва потоотделянето. Повишава тонуса на маточната мускулатура, намалява теглото. Прилага се при жлъчни колики, язва на стомаха, мигрена, хроничен запек, хемороиди, газове, затруднение в уринирането, лош дъх в устата, ниско кръвно налягане, затлъстяване.

- **Лечебна иглика - *Primula veris*** - многогодишно тревисто растение. Расте из храсталаци, по горски поляни, покрайнините и в разредените широколистни гори, а на места навлиза и в иглолистния пояс. Събират се листата, цветовете и коренищата. Използват се във фитотерапевтичната практика и за приготвяне на фитопрепарати. В корените са налични сапонини, етерично масло (до 0,08%) и гликозидите примулаверин (примулаверозид) и примверин (примверозид), примулагенин А, примулагенин D и волемит, както и естери на салициловата киселина. В листата на игликата се съдържат сапонини (около 2%), а в цветовете са налични сапонини и флавоноиди. Във всички части на игликата има аскорбинова киселина, примулова киселина и каротин, който е най-много в листата – до 3мг/100 г изсушени листа и подпомага имунната система. Действието на билката се дължи основно на сапонините, чието откашлечно и отхрачващо действие е доказано при заболявания като бронхиален катар, коклюш, астма, респираторни заболявания, грип. Наличието на салицилова киселина е причина игликата да се прилага за облекчаване болките при ревматизъм. Препарати, в които е вложена лечебна иглика действат успокоително при безсъние, неврози, епилепсия и други нервни неразположения. Билката проявява меко диуретично и слабително действие и може да се прилага при отоци и запек, подагра, но е желателно това да става под контрол на специалист.

- **Лечебна комунига - *Melilotus officinalis*** - двугодишно растение. Расте по влажни тревисти места в границите на естествената растителност или по нарушени терени край пътища и селища, в низините и предпланините до към 800 м н.в. Използва се във фитотерапевтичната практика, само под лекарски контрол. В прясното растение се съдържат кумаринови гликозиди, които при сушенето се разпадат и отделят кумарин. Дрогата съдържа още флавоноиди, дъбилни вещества и смоли. Комунигата успокоява централната нервна система, има сънотворно и болкоуспокояващо действие. Освен това тя има спазмолитично и противосъсирващо действие. Прилага се при повишена възбуда на нервната система, при неврастения, хистерия, нервни припадъци, безсъние, главоболие, климактерични нервни оплаквания. Използва се от народната медицина още при високо артериално налягане, нередовна менструация, за увеличаване млякото на кърмачки, при диарии, газове в червата.

- **Лечебна медуница - *Pulmonaria officinalis*** - многогодишно тревисто, грубовлакнесто растение. Расте из сенчести, храсталачни и умерено влажни широколистни гори главно в предпланините и планините. Събират се листа и цъфтящи надземни части. Използват се във

фитотерапевтичната практика. Лечебната медуница има противовъзпалително, омекчаващо и отхрачващо действие. Използва се при заболявания на дихателните пътища (ларингит, остър и хроничен бронхит, бронхиална астма и кашлици от всякакъв произход), диарии и други заболявания на стомаха и червата, при възпаление на бъбреците, кървава урина, камъни в пикочния мехур, женски болести, хемороиди.

- **Лечебно птиче просо – *Lithospermum officinale*** – многогодишно тревисто растение с вретеновиден корен, с изправено и разклонено към върха си стъбло. Цветовете са кремаво-бели. Плодът е яйцевидно орехче. Среща се в посеви и тревисти места до 1400 м н.в. Използват се семената, листата и връхните съцветия. Използва се при камъни и пясък в бъбреците и пикочния мехур, при нощно напикаване на деца.

- **Лечебно сапунче - *Saponaria officinalis*** - многогодишно растение с пълзящо коренище. Расте по песъчливи и чакълести места край реки, потоци и ж.п. линии, по диги на канали, в храсталаци и други. Използва се в билколечението. Корените съдържат до 5% сапонини, главно сапурбин и сапурбинова киселина, производни на пентацикличните терпени гипсогенин-тритерпенов сапонин. Надземната част съдържа флавоновия глюкозид сапонарин, който при хидролиза дава смес от агликоните сапонаретин и витексин (производни на апигенина); листата са богати на витамин С - около 1%. Основно действие - отхрачващо, диуретично, потогонно. Установено е, че водните извлеци на сапунчето имат цитотоксично действие. В народната медицина запарка от корените на билката сапунче се използва като отхрачващо, слабително и диуретично. Предизвиква изпотявания. Бронхиалният секрет се разводнява и отхрачването се облекчава. В зависимост от концентрацията на сапонините в запарката може да се предизвика дразнене на лигавицата на фаринкса и стомаха. Парите на запарката дразнят лигавиците на очите и носа и предизвикват сълзотечение и кихане. В народната медицина сапунчето се използва най-вече като отхрачващо при бронхити и фарингити с жилави секрети; при простудни заболявания — като потогонно средство.

- **Липа дребнолистна - *Tilia cordata*** - дърво, с височина на стъблото до 30 метра. Расте по сенчести и умерено влажни места, из смесените широколистни гори. Студоустойчив вид, но зле понасящ ниската почвена и въздушна влажност. Не понася добре замърсения въздух в населените места. Във фитотерапията се използват цветовете на липата с или без прицветника, бране по време на цъфтежа – юни-юли. При брането цветовете не се мачат, защото при сушенето потъмняват. Съдържат етерично масло (главно от фарнезол), флавоновия глюкозид хесперидин, гликозида тидиацин, сапонини, дъбилни вещества, провитамин А, витамин С, слюз и др. Липата проявява силно потогонно и пикочогонно действие. Притежава също и противоспазмични, тонизиращи и противомикробни свойства. Прилага се като отхрачващо средство при болести на дихателните пътища (bronхити, пневмонии, катарии, ангини), при температурни състояния, ревматични болки и неврити. Употребява се и при заболявания на пикочните органи. В българската народна медицина липата се прилага още при болки в стомаха и червата, шарка, кожни обриви, главоболие, епилепсия, виене на свят, хистерия, пресипнал глас, диария и др. Външно липовия цвят се препоръчва за бани при нервни болести, за гаргара при гърлени възпаления и зъбобол.

В района се срещат и другите два вида липи характерни за страната - **Липа едролистна - *Tilia platyphyllos*** - дърво, с височина на стъблото до 40 метра (расте почти изключително във влажните и по-топли планински долини, където участва в образуване на смесените широколистни гори) и **Липа сребролистна - *Tilia tomentosa*** - дърво с височина на стъблото 25 метра (расте в смесени широколистни гори в равнините, предпланините и планините върху относително сухи почви. Изисква по-топъл климат и по-добро осветление в сравнение с другите липи, но е по-сухоустойчива). Лечебната характеристика на дрогата (цветовете) е като на първия вид.

- **Лопен (овча опашка) — *Verbascum phlomoides*** – расте из храсталаци, горски поляни, сечища и каменисти склонове. Представлява тревисто едролистно растение на височина до метър и половина, с прости или в горната си част разклонени стъбла. Използват се венечните листа, без чашката, набрани по време на цъфтежа. Билката съдържа етерично масло, сапонини, алкалоиди,

сапогенини, горчиви вещества, мастни киселини, каротин, кумарини, флавоноиди и др. Действа отхрачващо и болкоуспокояващо. Втечнява секретите в дихателните пътища и спомага за полесното им изхвърляне. Билката понижава кръвното налягане, спомага за по-бързо заздравяване при язва на стомаха, действа обезболяващо при спазми на стомашно-чревния тракт, жлъчните и пикочните пътища.

- **Лопен гъстоцветен - *Verbascum densiflorum*** - двугодишно тревисто растение. Среща се из цялата страна. Расте из храсталаци и редки гори, по слънчеви тревисти места, по бунища и буренливи терени. Използва се във фитотерапевтичната практика и народната медицина. Характеристиката на билката е същата като предходния вид.

- **Лудо биле – *Atropa belladonna*** – многогодишно тревисто растение с късо, едро, многоглавесто коренище и силно развит главен корен. Плодът е черно-виолетова, лъскава, сочна ягода. Расте по влажни и богати на хумус почви в разредени широколистни гори в среднопланинския пояс, особено по склоновете със североизточно изложение докъм 1500 м н.в. Използват се листата и корените. Листата и корените съдържат алкалоидите хиосциамин, скополамин, атропин, беладонин и др. Алкалоида атропин се използва в офталмологията и други области на медицината. Има спазмолитично и обезболяващо действие, и помага срещу паркинсонова болест. Алкалоидите на лудото биле действат болкоуспокояващо при спазми на гладката мускулатура на стомашно-чревния тракт (остър гастрит, язва на стомаха), при спазми на жлъчните и пикочните пътища, както и при спазми на матката. Билката потиска слюнчената и стомашната секреция, предизвиква разширение на зениците, отпуска бронхиалната мускулатура, ускорява сърдечната дейност, умерено понижава кръвното налягане, в умерени дози възбужда централната нервна система, като при предозиране предизвиква халюцинации. Прилага се при язвена болест, жлъчнокаменна и бъбречнокаменна болест, бронхиална астма, при силно потоотделяне, паркинсонизъм, нощно напикаване, морска и планинска болест, хемороиди, задух и др. Наличието на скополамин в лудото биле дава основание на народния лечител Иван Раев да я използва за лечение на паркинсоновата болест. Създаденият от И. Раев метод на лечение е известен под названието „българско лечение“. Антипаркинсоновият ефект на беладоната се постига много по-добре с екстракт от билката, отколкото с чист атропин. Атропинът се използва като антагонист при отравяне със сърдечни гликозиди. Растението е силно отровно! Лечение се осъществява само под лекарски контрол!

- **Лютива тлъстига – *Sedum accre*** - многогодишно тревисто растение с разклонено в основата си пълзящо стъбло. Коренчето е тънко и пълзящо. Листата са месести, сочни и овални. Имат парлив вкус. Расте по сухи и каменливи места до 2000 м н.в. В съвременната медицина се употребява надземната част. Билката съдържа алкалоиди, руган, дъбилни вещества, органични киселини, слузни вещества и др. Има общоукрепващо, понижаващо кръвното налягане и болкоуспокояващо действие. Билката стимулира жизненоважни функции на организма. Спомага за увеличаване на серумните протеини, фибриногена и други клетъчни елементи. Успокоява болките при спазми на дебелото черво. Подпомага заздравяването на рани чрез стимулиране на епителизацията. Прилага се при хемороиди, фисури на ануса, преболели от тежки инфекциозни заболявания, при тежки изгаряния, след кръвозагуба, при хронично възпаление на черния дроб, епилепсия, катар на горните дихателни пътища, кожен рак, рани, пролапс на ректума и др.

- **Магарешки трън (гингер) – *Onopordum acanthium*** - едногодишно или двугодишно тревисто растение с височина до 2,5 метра. Стъблото е бодливо, силно разклонено в горната си част, покрито с бели власинки. Цветните кошнички са полукулбовидни, многоцветни, единични или разположени по 2-3 на върха на стъблото. Обитава сухи, каменливи места, в населените места или като плевел в нивите докъм 1500 м н.в. Използват се кошничките. Билката от гингер има кардиотонично, диуретично, кръвоспиращо, бактерицидно и тонизиращо действие. Използва се като подобряващо сърдечната дейност и повишаващо артериалното налягане средство, а също за стимулиране секрецията на жлезите от стомашно-чревния тракт.

- **Маточина - *Melissa officinalis*** - тревисто многогодишно растение с многобройни стъбла. Расте най-често край населени места, огради, гробища, пътища и в разредени храсталаци и горски поляни. Привързано е към умерено влажни и влажни, добре проветрени местообитания с богати почви. Използва се в парфюмерията, народната медицина, пчеларството. В листата се съдържат етерично масло, алдехиди, дъбилни вещества, горчиви вещества, тритерпенови киселини, ензими и др. Има успокояващо и антиспастично действие. Билката подобрява съня, отстранява чувството на възбуда и напрежение, премахва раздразнителността, безпокойството, тревогата, страха. Забавя сърдечната честота, понижава кръвното налягане, отстранява спазмите в стомаха и червата. Подобрява зрението. Прилага се при неврастения, невроза, мигрена, хипохондрия, депресия, безсъние, епилепсия, критическа възраст, смущения в менструацията, полова възбуда, сърцебиене, сърдечна невроза, гръдна жаба, язва на стомаха и дванадесетопръстника, гастрити, ентрити със спазми, колики, повръщане у кърмачета, високо кръвно налягане, възпаление на венците и циреи.

- **Мащерка - *Thymus vulgaris*** - полухрастче, високо до 20 см. Расте по тревисти места, край пътища и орници, в покрайнини и храсталаци и разредени горички. Използват се листата и цветовете. Събират се от април до октомври. Използва се във фитотерапевтичната практика. Главната съставна част на етеричното масло е тимол и карвакрол, които притежават бактерицидни свойства. Освен етеричното масло, мащерката е богата на органични киселини, дъбилни вещества, минерални соли, витамин С (до 55 мг%) и др. Използват се свежите и изсушените листа и цветове. Мащерката е универсален лек и е една от най-широко използваните билки у нас. Тя е и сред най-употребяваните от българите подправки. Спокойно може да бъде наречена лек за всичко. Поради богатото съдържание на етерично масло притежава отхрачващо, антисептично, противовъзпалително, спазмолитично и газогонно действие. Тя има и болкоуспокояващ ефект. Идеално успокояващо средство при нервна възбуда, безсъние, главоболие, малокръвие. Използва се за гаргара при зъбобол и възпаление на устната лигавица. Добре действат бани с отвара от мащерка при ставни и нервно-мускулни заболявания, радикулит, неврит, миозит, както и за лапи при гнойни рани от изгаряне и циреи.

- **Медицинска ружа - *Althea officinalis*** - многогодишно тревисто растение. Расте по влажните места покрай реките, на наносните почви, край пътищата и др. Употребяват се корените, листата и цветовете. Тъй като се употребява интензивно като лекарствено растение, природните запаси са силно редуцирани. Съдържа около 20% слузни вещества, 30% нишесте, пектини, танини и др. Слузните вещества се разтварят в студена вода. В практиката е въведен течен екстракт от корените (1:2). В народната медицина намират приложение и листата на растението. Листата и цветовете съдържат по-малко слузни вещества, следи от етерично масло, флавоноидни вещества и др. Основно действие: омекчаващо, отхрачващо и противовъзпалително. Тези въздействия на лечебната ружа се свързват с богатото съдържание на слизести вещества в корените ѝ. Корените на медицинската ружа се използват широко и са с доказана терапевтична активност. Показания за прилагането им на първо място са заболявания на дихателните пътища, придружени от упорита кашлица, магарешка кашлица, бронхити, трахеити и на второ място заболявания на храносмилателния канал (язвена болест, хиперактивни гастрити). Препоръчва се прилагането на ружата и при хронични колити и дори при дизентерия. В тези случаи ружата оказва и противодиарично действие. Ружата се препоръчва и за външно прилагане при възпалителни заболявания на устната кухина, при гингивити, тонзилити и при конюнктивити. Противовъзпалителното действие на извлека от медицинска ружа се свързва и с присъствието на полизахариден комплекс, изграден предимно от хексози и пентози. Корените на медицинската ружа намират приложение и в една друга област - в диететиката, в състава на т. нар. слузеста диета.

- **Мехунка - *Physalis alkekengi*** - многогодишно тревисто растение. Расте из сенчести храсталаци и влажни местообитания. Използва се във фитотерапевтичната практика, само под лекарски контрол. Плодовете съдържат червено багрило, алкалоиди, органични киселини, витамин С, провитамин А, мазнини, захари, органични киселини и др. Има пикочогонно действие. Билката спомага за изхвърлянето на уратни камъни от бъбреците, повлиява благоприятно функцията на черния дроб при жлъчнокаменна болест и жълтеница, действа обезболяващо при

ставен ревматизъм и зъбобол. Прилага се при пиелонефрити (възпаление на бъбречното легенче), при пясък в бъбреците, жълтеница, хронично възпаление на черния дроб, ревматизъм, зъбобол и др.

- **Момина сълза – *Convallaria majalis*** - многогодишно тревисто растение с пълзящо хоризонтално коренище. Цветоносното стъбло е без разклонения и листа. Листата са приосновни. Съцветието е връхно, гроздовидно. Плодът е кълбовидна, месеста, оранжево-червена ягода. Цъфти април – юни. Расте из светли, широколистни гори и храсталаци, в равнините и планините, нарядко в цялата страна, предимно на свежи месторастения до около 2000 м н.в. Използваема част са листата и преди всичко цветовете в началото на цъфтежа. Цветовете и листата съдържат сърдечни гликозиди, сапонини, етерично масло, органични киселини и др. Билката укрепва сърдечната дейност. Засилва сърдечните съкращения, увеличава обема на протичащата кръв през сърцето, повишава умерено кръвното налягане, нормализира нарушения сърдечен ритъм, намалява налягането във вените и особено в белодробното кръвообращение, като по такъв начин намалява задуха. Подобрява съня. Общото състояние на болните, лекувани с момина сълза, се подобрява, особено ако се съчетае със съвременни сърдечни лекарства. Действа диуретично и лаксативно. Използва се при хронична сърдечна слабост, сърдечна невроза, аритмия, безсъние, критическа възраст, сърдечен задух, тиреотоксикоза, подагра, водянка (асцит), епилепсия.

- **Мразовец (есенен минзухар, кърпикожух) – *Colchicum autumnale*** - многогодишно, цъфтящо, едносемеделно растение, чиито подземен орган е дребна клубено-луковица. Известен е като кърпикожух, обикновен мразовец, или есенен минзухар. Обитава тревисти места, храсталаци, ливади и др. Съдържа алкалоидите колхицин и демеколцин, които имат противотуморно действие, но са силно отровни. Демеколцинът е 5 до 15 пъти по слабо отровен от колхицина и намира приложение за лечение на рак на кожата под формата на унгвент. Колхицинът е една от най-силните клетъчни отрови. Влияе върху деленето на клетките (спира митозата) и намира приложение в генетиката. В малки дози, причинява разширение на капилярите и подобрява оросяването на крайниците. Поради силно отровното действие, дължащо се на алкалоидите, препаратите от есенния минзухар се прилагат само в болнична обстановка. Използва се за лечение на подагра, някои форми на ревматизъм, перикардит икожен рак. Прилага се само под лекарски контрол!

- **Мъждрян - *Fraxinus ornus*** - храст или дърво до 15 метра. Среща се доста често в страната. Расте по каменистите склонове на дефилетата при пълно слънчево осветление. Видът е силно пластичен. Издържа добре засушаванията, понася засенчванията и е непридирчив към почвените условия. Често формира самостоятелни съобщества. Кората се използва като суровина във фармацевтичната промишленост за производство на кумаринови производни, предимно ескулин, ескулетин, фраксин, фраксинол, танини, манит, флавоноловия глюкозид кверцитрин, смоли, гуми и др. Използува се и засъхналият сок (манна – Manna), който изтича от нареди по стеблото. Съдържа от 40 до 80% манит, фруктоза, глюкоза, слузи, смоли и др. Основното действие е адстрингентно. От Ламбрев и съавт. (1961) е установено наличието на бактериостатично действие на алкохолни екстракти от кори спрямо *Staphylococcus aureus*. Високото съдържание на ескулин определя използването на растението като суровина за получаването му. Добивът на ескулин от мъждрян възлиза на 3,8%. Ескулинът притежава капилярно укрепващо, противовъзпалително и венотонично действие. Корите на мъждряна намират приложение в народната медицина като средство за лечение на диарии. Адстрингентният ефект на растението може да бъде обяснен с високото съдържание на танини в него. Сокът от дървото, получен след нарязване на кората, притежава леко лаксативно действие, което се обуславя от високото съдържание на манитол, широко известен като осмотичен диуретик.

- **Мъжка папрат - *Dryopteris filix-mas*** – многогодишно тревисто растение с едро, до 30 см дебело коренище. Листата са дълги до 1 м, пересто нарязани. Размножава се чрез спори. Расте из влажни и сенчести гори и храсталаци в планините до 1800 м н. в. Използват се коренището и листата. Коренищата на тази папрат съдържат ценното вещество филицин, етерични масла, мазнини, дъбилни и горчиви вещества и много други. Действието им е против глисти и тении. С

отвара от коренища се препоръчват външно бани срещу кожни болести, подагра, ревматизъм, разширени вени и др. Да се взема под лекарско предписание!

- **Обикновен дрян - *Cornus mas*** - храст с кафяво зеленикави клонки. Расте разпръснато или групово в смесени, главно дъбови гори, където се явява като подлес, както и из храсталаци и скалисти склонове върху различни почви. Плодовете на дряна съдържат глюкозиди, плодови киселини, витамини и други полезни вещества. Плодоноси рядко. Използва се във фитотерапията. Дренките са сладки, колкото сливите. Те са едни от най-витаминозните плодове. Съдържат големи количества пектин. Използват се за приготвянето на сладка, пестил, компоти, вино, безалкохолни напитки. Особено полезни са при простудни заболявания и стомашни разстройства. Чаят от дренки е изпитано средство против дизентерия. Отварата от корите на младите клонки успокоява болки на венците.

- **Обикновен киселец - *Rumex acetosa*** - многогодишно двудомно растение. Расте по влажни поляни, ливади и тревисти места из цялата страна докъм 2300 м н.в. Събират се листа и млади стъбла преди началото на цъфтежа. Използват се в народната медицина и фитотерапевтичната практика, като зеленчук в свежо или преработено състояние. Листата са богати с витамини (С, В1, В2, РР, каротин), белтъчни вещества, минерални соли на калия, желязото и фосфора, ябълчена, лимонена и янтарна киселини. Екстракт от надземната част на киселеца има антисептични и леки стягащи свойства.

- **Обикновен повет - *Clematis vitalba*** - многогодишно катерливо или увивно растение. Расте из горите и храсталаците предимно на влажни места, от морското равнище до 1000 м н.в. Светлолюбив мезофит. Събират се листата, корените и цветовете от юни до август. Използват се във фитотерапевтичната практика. Листата съдържат алкалоиди, восък, органични киселини и някои още неизяснени вещества. Има противогъбично и противомикробно действие. Има и местно болкоуспокояващо и противовъзпалително действие. Наличието на силно токсични вещества в свежата билка е причина да не се препоръчва като лекарство за вътрешна употреба. Тя се използва само за външно приложение под формата на лапи със зехтин, които се поставят на болното място (при шипове, ревматични болки, артрози, разширени вени) при условие, че се използва изсушена билка, която губи своята токсичност.

- **Обикновен риган - *Origanum vulgare*** - многогодишно тревисто растение. Среща се из цялата страна. Расте из храсталаци, разредени гори и горски поляни от низините до 2000 м н.в. Използва се в парфюмерията и фитотерапията. Риганът съдържа етерично масло, провитамин А, витамини С, дъбилни и горчиви вещества, танини, минерални соли, флавоноиди, аскорбинова киселина, пигменти, мазнини и др. Действа отхрачващо и успокоително при кашлица, потогонно при трахеит, остър и хроничен бронхит, помага за преодоляване спазми и болки в стомаха и червата, при жлъчни и чернодробни възпаления, при безсъние, напрегнатост, епилепсия, при гъбични инфекции, при обриви, лишеи, екземи, има силно антиоксидантно действие, използва се за борба с чревни паразити, при болезнени ревматични отоци, при циреи и навяхвания, при ушни инфекции, понижава нивото на холестерола.

- **Обикновена леска - *Corylus avellana*** - храст или малко дърво. Формира самостоятелни съобщества-храсталаци на мястото на изсечени или унищожени гори. Среща се и като подлес в дъбови и габъррови гори. Търпи изсичане, при което се формират нови гнезда от многобройни млади стъбла. Използва се в медицината. Дрогите съдържат до 10% кондензирани танини, мономерни катехини, флавоноиди, следи от етерично масло, смолисти киселини, ситостирол, бетулин и др. В листата са установени танини, флавоноиди, парафини, систостерол. Имат действие укрепващо стените на вените и капилярите и при възпаление на простатната жлеза. Има също адстрингентна (затягаща) и противовъзпалителна активност.

- **Обикновена луличка - *Linaria vulgaris*** - многогодишно тревисто растение с вретеновиден корен. Расте по тревисти места, край пътища и орници, в покрайнини и храсталаци, и изредени горички, както и като плевел в окопните култури със слята повърхност. Използва се

във фитотерапевтичната практика. Съдържа алкалоида пеганин с възбуждащо действие върху гладката мускулатура и жлъчегонно действие. Изолирани са и флавоновите гликозиди линарин (гликозид на акацетина), неолинарин и пектолинарин. Установени са освен това фитостерол, аскорбинова киселина и други органични киселини. Има очистително, диуретично, жлъчегонно и болкоуспокояващо действие. Билката се прилага при лениви черва като очистително, при нощно напикаване у децата, болезнено уриниране, възпаление на простатата жлеза, главоболие, жълтеница и др. Външно се използва при циреи, хемороиди, възпаление на конюнктивите, ухапване от насекоми и др. Дрогата е отровна. Тя дразни стомаха, предизвиква диария, затруднява дишането, отслабва сърдечната дейност и др. Затова трябва да се прилага внимателно под лекарски контрол.

- **Обикновена мента (джоджен) - *Mentha spicata complex*** - изправено многогодишно растение с надземни и подземни коренища. Среща се по влажни, тревисти места, край реки и блата, в низините и планините. Култивира се като подправка. Използва се и във фитотерапевтичната практика. Във всички надземни части на растението се съдържа етерично масло, чиято основна част е ментол (45-65%). Освен етерично масло, ментата съдържа още каротин и витамин С. Като билка намира допълнително приложение в ароматерапията и козметиката под формата на съставка за сапуни, пасти за зъби, вода за уста и други. Ментовото масло е важна суровина в парфюмерийната, захарната и алкохолната промишленост. Ментата е една от най-популярните билки поради множеството й полезни действия. От изсушена мента се приготвя трапезен чай, който е особено полезен през есенно-зимния сезон. Студеният ментов чай, от една страна, е отлична разхлаждаща напитка по време на летните жеги, докато горещият чай от мента има ясно изразени антиоксидантни, антимикробни и антивъзпалителни свойства. Ментоловото масло е добро средство за успокояване на стомашно-чревни неразположения (болки, гадене, метеоризъм, разстройство) и спазми в храносмилателните пътища. Чаят от мента възвръща апетита, а освен това има жлъчегонно и противовъзпалително действие. В българската народна медицина ментата се прилага за лечение на безсъние, главоболие, световъртеж, депресия, епилепсия и други.

- **Обикновена хвойна – *Juniperus communis*** - храст, много рядко ниско дръвче, с червеникавокафяви леторасли и сиво-кафява кора. Единично или групово по сухите и каменливи склонове, скали, храсталаци и като подлес в широколистни и иглолистни насаждения докъм 1500-1700 м н.в. Не се среща в равнините. В съвременната медицина се използват месестите шишарки, които се берат през есента (септември — ноември). Плодовете на хвойната съдържат етерично масло (0,5-1,5 %) със състав: α-пинен, кадинен, борнеол, юниперол, камфен, терпинеол, юнен, α-терпинен, феландрен, дипентен, сабинен, цидрол, хвойнова камфора и др. Съдържа също инвертна захар (30%), горчивия гликозид юниперин, флавонови гликозиди, багрилни вещества, пектин, органични киселини и др. Има диуретично и дезинфекциращо действие върху пикочните пътища. Плодчетата регулират уратната обмяна при подагра извън пристъп. Имат благоприятно действие при невралгии, тендовагинити, миалгии. Маслото от хвойна се използва при ревматични заболявания за разтриване на ставите.

- **Обикновено подъбиче - *Teucrium chamaedrys*** - многогодишно тревисто растение. Расте по сухи тревисти и каменисти места, в разредени, смесени гори и храсталаци. Използва се във фитотерапията. Има запичащо и кръвоспиращо действие. Прилага се при запек, за подобряване на храносмилането и апетита, грип, при полова слабост, при болки в стомаха и червата, при пясък в жлъчния мехур. Външно – за промивка при бяло течение у жените, хемороиди, компреси и промивки при младежки пъпки, екземи, рани, възпаления при конюнктивити.

- **Оман черен - *Symphitum officinale*** – многогодишно тревисто растение с крехък корен. Стъблото е изправено, в горната си част разклонено, ръбесто и грапаво. Цветовете са виолетови, рядко розови или бели. Плодът е лъскаво черно орехче. Среща се по влажни места из крайречни храсталаци, край огради и пътеки из низините и предпланините. Използва се корена. Черният оман съдържа пуриновото производно алантоин, алкалоиди, танини, холин, слузни вещества, гликозиди, скорбяла, инулин, смоли, аспарагин, етерично масло и др. Дрогата от корените има противовъзпалително действие. Черният оман стимулира растежа на фибробластите и подпомага

възстановяването на тъканите при костни възпаления, остеомиелит, контузии, навяхване, изкълчване.

- **Оман бял - *Inula helenium*** – многогодишно тревисто растение с дебело късо месесто многоглаво коренище с многобройни придатъчни корени. Цъфти юли — септември. Расте по влажни тревисти места, край реки и потоци. Разпространено нарядко, главно в източните части на страната и Дунавската равнина докъм 1000 м надморска височина. Среща се в Югоизточна Европа, отглеждано в миналото и натурализирано почти в цяла Европа. Използваема част – корени и коренища. Съдържа етерично масло, сесквитерпенови лактони (алантолактон, изоалантолактон), около 45% инулин, тритерпени (фриделин, дамарадиенол). Основно действие противовъзпалително, отхрачващо, противоглистно, антипаразитно, антисептично, антибактериално, противогъбично, храносмилателен стимулант, успокоява кашлицата при асма, бронхит и хронична обструктивна белодробна болест (ХОББ). Етеричното масло, съдържащо се в белия оман в количество до 3%, определя в общи линии терапевтичната

противовъзпалителна активност на drogата. Съставна част на етеричното масло е сесквиерпеновият лактон алантолактонът, който по химична структура и действие е близък до сантонина. Друга важна в терапевтично отношение съставка на белия оман е инулинът (до 45%). Всичко това оправдава прилагането на белия оман като средство на избор (всред билките) при лечението на възпалителните обструктивни заболявания на белите дробове, като тук противовъзпалителното му действие се съчетава с отхрачващата му секретолитична активност.

- **Орлова папрат - *Pteridium aquilinum*** – многогодишно тревисто растение с едри листа, дълги до 2 метра. В народната медицина се използват коренищата и листата. Съдържат производни на флороглучина (филицин, филиксова киселина, флавапсидова киселина, аспиндол, албаспидин), етерично масло, мазнини, флавоноиди, дъбилни и горчиви вещества, восък, захари, фенол, цинеол, смола и др. Коренището на мъжката папрат се цени за съдържащите се в него флороглучинови производни, главно филицин, който действа парализиращо, а според други автори — като протоплазмена отрова, токсично при тении, конски глисти и метил. Прилага се главно против тении, глисти и метил при човека и животните. Българската народна медицина препоръчва коренищата на мъжката папрат при подагра, ревматизъм и разширени вени, външно — за бани при кожни обриви и разширени вени.

- **Паричка - *Bellis perennis*** - Многогодишно тревисто растение без надземно стъбло и с пълзящо коренище. Листата са събрани в при основна розетка. Цветовете са събрани в съцветие кошничка. Плодът е хвърчилка. Расте по тревисти места и храсталаци в цялата страна до 1400 м н.в. Използват се листата и цветовете. Цветовете съдържат сапонини, етерично масло, флавоноиди, гликозиди, тлъсто масло, органични киселини, витамин С и др. Има противокашлично и противовъзпалително действие. Билката повлиява благоприятно възпалителните заболявания на дихателните пътища, съпроводени с упорита кашлица. Действа благотворно при възпаление на млечната жлеза при кърмачки. Има данни, че билката оказва лечебно действие при възпаление на бъбречните легенчета, пикочния мехур, при маточни кръвотечения и при ревматични заболявания. Притежава и очистително действие. Прилага се при бронхити, упорита кашлица с неизяснени причини, бронхопневмония, ревматични оплаквания, възпаление на млечната жлеза, остри и хронични заболявания на бъбречните легенчета, възпаление на пикочния мехур, маточни кръвотечения.

- **Пача трева - *Polygonum aviculare*** - едногодишно тревисто растение. Расте като плевел в посевите, както и по тревисти места край селищата, по синорите, пътищата и дори по утъпкани терени от крайбрежието до към 1200 м н.в. Използва се надземната част във фитотерапевтичната практика, народната медицина и за оцветяване. Съдържа дъбилни вещества, следи от етерично масло, въглехидрати, витамин С, глюкозида авикуларин, следи от алкалоиди, провитамин А, смоли, восък, силициева киселина и др. В корените се намерени оксиметилан-трахинони. Билката проявява кръвоспиращо и пикочогонно действие, повишава кръвното налягане и вентилационния обем на белите дробове. Прилага се при белодробна туберкулоза, кръвоизливи от стомаха и

червата, маточни и туберкулозни кръвоизливи. В българската народна медицина пачата трева се употребява още при камъни в жлъчката, болки и язва в стомаха и червата, хемороиди, диария, изобилна менструация, бяло течение, малария, при пясък и камъни в бъбреците и пикочния мехур, кръвотечения от стомаха, червата, матката - язва, кървава диария, обилна менструация, при хемороиди, бяло течение у жените, глисти, отоци, сърдечни заболявания, ускоряващо и подпомагащо заздравяването на раните Външно прясната билка се използва за лапи при рани.

- **Пелин обикновен (горчив) – *Artemisia absinthium*** – многогодишно благоуханно растение, със сребристи сиво-зелени листа и силно горчив вкус. Расте на припек по тревисти и каменисти места главно в равнините и предпланините до около 1600 м н.в. Среща се из храсталаци, край огради, пътища, необработени места и развалини. Използват се цъфтящите облистени върхни части, по време на цъфтежа през юли-август за приготвяне на запарки и тинктури. Богат е на вещества с противовъзпалително, противобактериално и противогъбичково действие. Съдържа сесквитерпенови лактони, органични киселини, провитамин А, витамин В6 и др. Действа апетитовъзбуждащо, тонизира мускулатурата на храносмилателните органи и стимулира отделянето на повече стомашни сокове, стимулира образуването и отделянето на жлъчен сок. Използва се като антипиретично и противоглистно средство, прилага се при хронично възпаление на черния дроб, гинекологични проблеми – нередовна менструация, бяло течение, укрепване на маточната мускулатура, при лош дъх в устата, анемия, безсъние, стимулира дейността на сърдечно-съдовата и централната нервна системи, бронхиална астма, екземи, рани, ухапвания от насекоми, лечение на пърхот, натъртвания, плоско стъпало, ставни отоци, възпаления, при артрит, невралгия, ревматизъм, инфекции, възпаления на гърлото и белите дробове.

- **Петниста бударица - *Galeopsis tetrahit*** - едногодишно растение. Расте по умерено влажни, тревисти и каменисти места в изредени гори, в сечища, и като плевел из нивите. Използва се във фитотерапевтичната практика. Билката съдържа силициева киселина (до 10%), сапонини, дъбилни вещества, смола, мазнини, етерични масла, восък и др. Има отхрачващо действие, прилага се при туберкулоза, при кашлица, бронхит, бронхиална астма, използва се при болести на далака, срещу злокачествена анемия, при гуша.

- **Пипериче - *Persicaria hydropiper*** - едногодишно растение. Расте из влажни мочурливи места край езера, реки, потоци, канали, изкопи и като плевел в оризища, окопни култури, и зеленчукови градини. Използва се във фитотерапевтичната практика, народната медицина, в хранително-вкусовата промишленост (като подправка и за оцветяване). Медоносно и фуражно растение. Билката съдържа флавоноиди (рамназин, рутин, хиперозид, кверцитин и др.), танини, глюкозида полигопиперин, етерично масло, съдържащо нафталинови въглеводороди. Корените съдържат антрахинонови съединения (емодин, полигонин, хризофанова киселина и др.). Има основно кръвоспиращо (най-често при маточни и хемороидални кръвотечения) и утеротонизиращо действие. Освен че спира кръвотечението, водното пипериче увеличава кръвното налягане. Това е важно особено в случаите на обилна менструация, когато кръвното налягане обикновено се понижава. Билката действа общо тонизиращо на целия организъм. Клиничната проверка също напълно потвърждава данните на народната медицина за кръвоспиращото действие на водното пипериче. Приема се, че това действие зависи, от една страна, от съдържащите се в растението флавонови глюкозиди, които понижават капилярната проницаемост, от друга страна, в растението се съдържат и вещества, които повишават съсирваемостта на кръвта. В клиниката препаратите от водно пипериче са се оказали особено ефикасни при менорагии (обилно маточно кървене), дисменорея (болезнена менструация) и кървящи хемороиди. Екстрактът от водно пипериче предизвиква и усиление на контракциите на маточната мускулатура подобно на препаратите от мораво рогче, макар и значително по-слабо. Във връзка с упражнявано деконгестивно действие върху органите в малкия таз водното пипериче се прилага като помощно средство и при хипертрофия на простатата.

- **Планински очиболец - *Potentilla erecta*** – многогодишно тревисто растение с почти хоризонтално, дебело, възлесто коренище. Цветът е жълт. Расте из мочурливи влажни ливади в

предпланините и планините, от 500 до 2800 м н.в. Използват се коренищата. Те съдържат гликозиди, органични киселини, танини, етерично масло, восък, скорбяла и др. Действа кръвоспиращо и запичащо. Билката спира кръвотечението от носа, от стомаха, от кървящи хемороиди и при маточни кръвотечения. Притежава и противовъзпалително действие при възпаление на венците и сливиците. Прилага се при кръвотечение от носа, стомаха, хемороиди, при кръвохрак от белите дробове, при кръв в урината, при маточни кръвоизливи. Използва се и при възпаление на гърлото, при рани, контузии, мокри екземи, напукана кожа, ентероколити, кървящи хемороиди и др.

- **Подбел - *Tussilago farfara*** - многогодишно тревисто растение. Расте по насипи, влажни брегове, край канали, изоставени места на глинеста почва. На места се развива като плевел из влажни зеленчукови и овощни градини. Използва се във фитотерапевтичната практика. Билката съдържа от 5 до 10% слузни вещества, горчивото вещество тусилагин, танини, сапонини, органични киселини, пигменти, следи от пиролизидинови алкалоиди. Билката влиза в състава на гръдния чай (*Species pectoralis*). Подбелът действа противовъзпалително и отхрачващо при остри възпалителни процеси на дихателната система, облекчава експекторацията, успокоява кашлицата, кашличните пристъпи, особено нощем. Благодарение на тези свойства подбелът се употребява често в лечебната фитотерапевтична практика главно при катарите на горните дихателни пътища, остри бронхити, ларингити, емфизема на белите дробове и силикоза. Подбелът има благоприятно въздействие при задух и туберкуозна кашлица, притежава и антисептично действие. В народната медицина подбелът се употребява при бронхити, бронхиална астма, кожни обриви, ревматизъм, нередовна и болезнена менструация, а външно — при флебити, пърхот и червен вятър. По нови данни пиролизидиновите алкалоиди, които се съдържат в следи в подбела, имат канцерогенно действие.

- **Полски хвоц - *Equisetum arvense*** - многогодишно тревисто спорово растение. Расте край реки, потоци, често като плевел в градини, ливади, необработени места и ниви, по-рядко в сенчести гори. Използва се във фитотерапевтичната промишленост. Полският хвоц съдържа сапонина еквиетонин, каротин, витамин С, голямо количество силициева киселина (алкални и алкалоземни силикати — първите са разтворими, а вторите — неразтворими във вода), флавоноидите едвизетрин, лутеолин и изокверцитин, горчиви вещества, смолисти вещества, алкалоидите паустрин, никотин и еквиетин, мазнини, аконитова киселина, еквиетова киселина, оксалова киселина, дъбилни вещества, белтъци, смоли и др. Високото съдържание на силикати и богатият състав на билката определят разностранното ѝ действие и приложение. Силициевата киселина, разтваряйки се във водата, образува соли, лесно резорбиращи се в стомашно-чревния канал. Тези соли са необходим компонент в жизнената дейност на различни системи, играят важна роля в метаболизма и функционалната дейност на съединителната тъкан, лигавиците, укрепват стените на кръвоносните съдове. Те са особено важни за развитието на костната тъкан. В урината силициевите съединения образуват защитни колоиди, пречат на кристализацията на минералните компоненти, като по този начин пречат на образуването на бъбречни камъни. Билката и препаратите от нея притежават силно изразено диуретично действие. Предизвикват усилена дейност на сърцето и засилване на кръвообръщението, при което отделителната работа на бъбреците се подобрява. Антимикробното и противовъзпалително действие на полския хвоц се дължи на 5-гликозид-лутеолина. Това обуславя приложението му при възпаление на пикочните пътища, камъни в бъбреците и пикочния мехур, отоци от сърдечен или бъбречен произход (при остър нефрит са противопоказни, тъй като силно дразнят бъбреците). Те повишават обмяната на веществата и се прилагат с успех при заболявания на жлезите с вътрешна секреция и особено в периода на климакса, при отоци на краката от нарушена обмяна и др.). Засилват устойчивостта на съединителната тъкан, на което се дължи приложението им при ревматични заболявания, хроничен полиартрит, артроза, белодробна и костна туберкулоза, болестни процеси на кожата и кожните образувания (косопад), счупвания на костите и др. Подчертано е кръвоспиращото действие на полския хвоц при кръвохрачене, маточни кръвотечения и хемороиди. Благоприятен е ефектът и при астма. Билката участва в състава на противоастматичните и пикочогонните чайове. Установено е и противогнилостно действие. Експериментално е доказано, че полският хвоц оказва дезинтоксикационно действие, като способства за изхвърлянето на оловото от

организма. Народната медицина препоръчва полски хвощ още и при ишиас, подагра, хематурия, кръвно налягане, стомашни болки, напикаване, атеросклероза, белодробен кръвоизлив, разширени вени, екземи, бяло течение, трудно зарастващи рани (прах от стрит полски хвощ), възпаление на гърлото (гаргара).

- **Птиче просо - *Lithospermum officinale*** – многогодишно тревисто растение с вретеновиден корен, с изправено и разклонено към върха си стъбло. Цветовете са кремаво-бели. Плодът е яйцевидно орехче. Среща се в посеви и тревисти места до 1400 м н.в. Използват се семената, листата и връхните съцветия. Всички части на растението съдържат вещество, което потиска секрецията на хормони на хипофизата (гонадотропен хормон) Има диуретично действие. Прилага се при камъни и пясък в бъбреците и пикочния мехур, и при нощно напикаване на деца; екстракта от билката притежава контрацептивни свойства.

- **Пчелник – *Marrubium vulgare*** - многогодишно тревисто растение с четириръбесто стъбло, разклонено в основата, осяено с власинки и вретеновиден дървенист корен. Среща се покрай пътищата, по хълмисти места, на сухи, наклонени терени до 1500 м н.в. Използват се връхните съцветия и листата. Съдържа етерично масло, горчиво вещество, алкалоиди, органични киселини, танини, смоли и др. Има отхрачващо, обезболяващо, жлъчегонно действие. Билката понижава кръвното налягане, оказва противокашличен ефект. Възбужда апетита. Подобрява функцията на черния дроб, действа благоприятно при стомашно-чревни заболявания. Прилага се при бронхити, жлъчни заболявания, възпаление на черния дроб, язвена болест, високо кръвно налягане, липса на апетит, колит, нередовна менструация.

- **Пълзящ очиболец (петопръстник) - *Potentilla reptans*** - многогодишно тревисто растение. Расте по тревисти места, край селища, из долове, край реки и потоци. Използва се във фитотерапевтичната практика и народната медицина. Билката съдържа гликозидите торментилин и торментол, хининова и елагова киселина, скорбяла, до 35% танини (главно катехини и катехинови флобафени, повече в коренището), смолисто вещество, восък, витамини от В група и каротин (предимно в стръковете), етерично масло, и др. Действа противовъзпалително, затягащо, кръвоспиращо. Билката се използва при простудни заболявания на дихателните органи, бяло течение, миома на матката, тумори, хемороиди, възпаления на стомаха, червата и бъбреците, диария, чернодробни заболявания, възпаление на очите, ушите, венците и др. Външно се прилага при изгаряне, мокреци екземи и бяло течение. Обикновено няма странични ефекти, но във високи дози може да затегне червата.

- **Ранилист – *Betonica officinalis*** – многогодишно тревисто растение с изправено, гладко, четириръбесто, финовлакнесто стъбло. Разпространен е по неплодни земи, в разредени гори, върху глинести и пясъчливи почви до 1700 м н.в. Използват се стръковете, корена и листата. Стръковете съдържат пиразолидинови алкалоиди, танини, горчиви вещества, каротиноиди и флавоноиди. Има регенеративно действие. Билката стимулира епителизацията на раните. Облекчава кашлицата и улеснява отхрачването, действа противовъзпалително върху бъбреците, пикочния мехур и половите органи. Оказва туморостатично действие. Използва се при бронхити, магарешка кашлица, възпаление на бъбречните легенчета, пикочния мехур, при главоболие, виене на свят, рани, отоци, рак и др.

- **Репей голям – *Arctium lappa*** – двегодишно тревисто растение със силно разклонено стъбло, високо до 2 метра. Расте предимно на необработвани терени и край изоставени сгради. Използват се едногодишните корени. Корените съдържат протеини, етерично масло, гликозиди, фитостерин, танини, мазнини, органични киселини, микроелементи, горчиви вещества, дъбилни вещества, слузни вещества и др. Действа регенеративно, стимулиращо обмяната, пикочогонно и потогонно. Билката стимулира функцията на черния дроб. Успокоява спазма на бронхиалната мускулатура. Влияе благоприятно при увредена стомашна лигавица. Ускорява растежа на косата. Оказва противотуморно действие. Прилага се при бронхити, ларингити, язвена болест, възпаление на черния дроб, ревматични заболявания, подагра, хемороиди, при злокачествени новообразувания. Външно се използва при косопад, дерматити, екземи и др. С подобни данни са

и срещащите се в района **дребен репей (*Arctium minus*)** и **сенколюбив репей (*Arctium nemorosum*)**.

- **Решетка – *Carlina acanthifolia*** - многогодишно тревисто растение, на което стъблото атрофира още в ембрион, с мощен, цилиндричен, сочен вертикален корен. Съцветието е кошничка. Расте по тревисти и каменливи места от 400 до 2000 м н.в. Използваемата част е корена. Билката съдържа етерично масло, смоли, дъбилни вещества и др. Действа пикочогонно, спазмолитично, потогонно, успокояващо, противовъзпалително, противомикробно. Влияе благоприятно при възпаление на бъбречните легенчета и пикочния мехур. Подобрява състоянието при стомашно-чревни заболявания, съпроводени с болки и киселини. Оказва обезболяващ ефект при хемороиди. Прилага се при бъбречнокаменна болест, възпаление на бъбречните легенчета, колит, гастрит, хемороиди, цистит, кожни заболявания, нередовна менструация, глисти и др.

- **Рунянка (миши уши) – *Hieracium pilosella*** - многогодишно тревисто растение с дълги пълзящи надземни издънки с дребни листчета. Цъфти юни — август. Расте из планински ливади и храсталаци, по изоставени места и из посевите. Разпространено из цялата страна в планините между 800 и 2000 м надморска височина. Среща се в цяла Европа. Използва се надземната част на растението (*Herba Hieracii*). Билката е малко проучена. Намерен е кумаринът умбелиферон, отчасти като глюкозид. Прилага се при стомашно-чревни разстройства, камъни в бъбреците, слабо кървене от различно естество (маточно, чревно и др.), белодробни възпаления, бронхит, циреи, кокоша слепота (вътрешно). Отварата от билката има изразено хипотензивно действие. Има експериментални данни за потискащо действие върху растежа на някои микроорганизми и по-специално на *Brucella melitensis*, *Br. abortus bovi*, *Br. suis*. В народната медицина диуретичният ефект на мишите уши се използва при кардио ренални отоци, при бъбречни заболявания, където може да понижи нивото на кръвната урея. Съобщава за спадане на повишената кръвна урея след прилагане на инфуз от прясна билка 10/100; заедно с общото подобрене изчезват главоболието, повръщането, безсънието. Подчертава се обаче прилагането на прясната билка. Освен като диуретично средство билката се препоръчва при маточни кръвотечения, както и при други кръвотечения — при хемороиди, дизентерия и хеморагични колити.

- **Синя жлъчка (цикория) - *Cichorium intybus*** - многогодишно тревисто растение. Среща се из цялата страна. Расте из ливади, изоставени и буренливи места, край селища, пътища, ж.п. линии, като плевел в градини, лозя и окопни култури, в низините и планините от морското равнище докъм 1000-1500 м н.в. Използва се във фитотерапевтичната практика. Корените съдържат 50-60% инулин и следи от горчиви вещества; листата — сесквитерпенони лактони (лакуцин, лакукопикрин) с горчив вкус, тритерпени, цикориенова киселина; цветовете - кумариновият глюкозид цикорий. Основното действие е холагогно; стимулира храносмилането, понижава нивото на кръвната захар. Засилва рефлексорно стомашно-чревната секреция и перисталтика, регулира дефекацията, повишава апетита. Това е една от предпочитаните билки за лечение на чернодробни и жлъчни заболявания. Счита се, че засилва жлъчната секреция. Препоръчва се особено при застой в областта на порталното кръвообращение. Като богата на инулин дрога корените на цикорията подобряват обмяната на веществата в организма. Взема се и за ревматични състояния и подагра. Сокът е леко слабително и е особено подходящ за деца и възстановяващи се болни. Може да се използва за гаргара при възпалено гърло. Запарки се използват за лечение на хемороиди, туберкулоза, коремни спазми и обриви.

- **Сиротица – *Gratiola officinalis*** - многогодишно тревисто растение с пълзящо и възлесто коренище и кухо стъбло. Листата са срещуположни и приседнали. Плодът е кутийка. Расте по влажни ливади, край мочурища и по бреговете на водоеми в цялата страна. Използват се надземните органи, събрани по време на цъфтеж. Действа слабително и диуретично. Основното действие на растението се свързва със съдържащия се в него в количество до 0,30% глюкозид с все още неизяснена химична природа и с най-общо наименование грациотоксин. Освен присъщото на дрогата диуретично действие се доказва (използува се надземната част на растението) още и усилващ сърдечните контракции (дигиталисоподобен) ефект. Както е добре

известно, кардиотоничните глюкозиди проявяват и определено диуретично действие. Освен това в билката се съдържат и други вещества, например тритерпеновият дериват грациолон и веществото грациолин, което вероятно лежи в основата на слабителната активност на билката. През последните години от растението са изолирани и флавоноиди – флавонови ацилглюкозиди. Билката се препоръчва и като противоглистно средство. Външното прилагане под формата на компрес се препоръчва при упорити сърбящи обриви.

- **Сладка папрат – *Polypodium vulgare*** - многогодишно тревисто растение с хоризонтално, пълзящо коренище, често разположено и над земята. Размножава се със спори. Расте по влажни, сенчести, каменливи места в горите из цялата страна. Използва се коренището. Коренището съдържа сапонини, тлъсто масло, слюзни и дъбилни вещества, белтъчини, нишесте, захари. Действа отхрачващо, противоглистно, жлъчегонно. Извлек от коренището влияе парализиращо върху дребните глисти (острици), които се изхвърлят от организма след прилагане на очистително. Сладката папрат втечнява храчките и улеснява тяхното откашляне. При застойни явления в жлъчния мехур билката спомага за евакуирането на жлъчен сок. Оказва и лек до умерен очистителен ефект. Действа болкоуспокояващо при подагра. Използва се при бронхити, ларингити, трахеити, жлъчнокаменна болест, еластичен колит, хроничен запек, подагра, глисти и др. Билката е противопоказана при възпаления на бъбреците и пикочния мехур.

- **Слез – *Malva sylvestris*** – двугодишно, по-рядко едногодишно или многогодишно тревисто растение с приповдигащи се или изправени стъбла. Цветовете са разположени в пазвите на листата. Използват се коренът, листата и цветовете. Листата съдържат слюзни вещества, антоцианови гликозиди, танини, витамин С, провитамин А, минерални вещества и др. Билката действа омекчаващо и отхрачващо. Оказва благоприятно въздействие върху възпалителните процеси на дихателните пътища, като действа омекчаващо на лигавиците и облекчава отхрачването. Действа омекчаващо и върху чревната лигавица. Макар и по-слабо, билката оказва лечебен ефект и върху бъбречните легенчета и пикочния мехур, като потиска възпалителните процеси. Облекчава уринирането. Прилага се при ангина, остри и хронични бронхити, стомашно-чревни колики, невроза, безсъние, възпаление на бъбреците и пикочния мехур и др.

- **Смрадлика - *Cotinus coggygria*** - храст, рядко ниско дърво. Расте по сухи и каменисти почви из храсталаци, в дъбови гори, предимно върху варовици, в равнините и предпланинските райони. Образува и самостоятелни вторични съобщества на мястото на унищожените дъбови и други гори. Листата на смрадликата са особено ценни, защото съдържат до 25% дъбилни вещества, етерични масла, флавоноиди и др. Действа затягащо, противовъзпалително, антисептично. Поради високото си съдържание на дъбилни вещества смрадликата е растението с най-силно проявено затягащо и противовъзпалително действие. В по-големи дози понижава кръвното налягане. Стимулира зарастването на повърхностни рани и язви в стомаха и дебелото черво. Влияе противовъзпалително и при засягане на бъбречните легенчета. Използва се при диарии, кървящи хемороиди, язвен колит, възпаление на венците (пародонтоза), зъбобол, ангина, заболявания на бъбреците, язва на стомаха и дванадесетопръстника. Външно се използва при бяло течение, рани, циреи и др. Използва се във фитотерапевтичната практика, парфюмерията, като багрило и като декоративно растение. При вътрешно използване е отровно. Употреба само под лекарски контрол!

- **Теменуга миризлива - *Viola odorata*** - многогодишно тревисто растение. Расте по влажни и умерено влажни, каменисти, песъчливи и тревисти места, край потоци и реки. Използва се във фитотерапията, парфюмерийната промишленост и като декоративно растение. Коренището с корените съдържа сапонини, горчиво вещество, около 0,04%, етерично масло с метилов етер на салициловата киселина. Надземната част съдържа сапонин, етерично масло с виолотозид (метилов естер на салициловата киселина), слюз, одоратин - вещество, понижаващо кръвното налягане. В миризливата теменуга, растяща в България, не се откриват алкалоиди. Цветовете съдържат 0,03% етерично масло с ментолов етер на салициловата киселина, а- и b-ион, а- и b-йонин (еднопръстенни ненаситени кетони с теменужна миризма), виолорутин, цианин (синьо оцветено багрило) киселини, слюз, захар. Действа отхрачващо, слабо диуретично. В народната

медицина теменугата се използва при коклюш, както и при някои сърдечни заболявания, придружени с оточни състояния. Проведени са експериментални и клинични проучвания на горската теменуга, въз основа на което тя е намерила широко приложение за лечение на заболяванията на дихателната система. При тях билката оказва омекчаващо лигавицата и отхрачващо действие. Притежава известно антисептично, а от там и противовъзпалително действие. Някои автори са установили, че теменугата има и слабо хипно-седативно действие. Външно се употребява при различни дерматити.

- **Теменуга трицветна – *Viola tricolor*** – едногодишно или двегодишно тревисто растение. Стъблото високо 10-40 cm. Листата са яйцевидни до яйцевидно ланцетни, тъпо назъбени. Цветовете са единични, разположени в пазвите на средните и горните листа. Цъфти през месеците май-септември. Среща се из сухи тревисти места, ливади, пасища, храсталаци. В стръковете на билката се съдържат алкалоиди, етерично масло, витамин С, сапонини, минерални вещества, танини, слузни вещества и др. Действа отхрачващо и пикочогонно. Понижава кръвното налягане, оказва очистително и дезинфекционно действие, макар и в по-слаба степен. Използва се при магарешка кашлица, бронхити, кожни обриви, гнойни пъпки по кожата, ревматизъм, подагра, атеросклероза, за отводняване.

- **Теснолистен живовляк - *Plantago lanceolata*** - многогодишно тревисто растение със силно разклонено коренище. Расте из ливади, пасища, по сухи и умерено влажни, тревисти и пясъчливи места, край пътища, като плевел в градини, лозя и окопни култури. Използва се във фитотерапевтичната практика. При вътрешна употреба са възможни отравяния. Лечебно действие – при разстройство на стомаха, метеоризъм, колики, хроничен гастрит, ентерит, дуоденална и стомашна язва, заболявания на дихателните органи, кашлица, бронхит, пресипналост, при възпаление на пикочния мехур, против бъбречни и жлъчни камъни, хемороиди чернодробни заболявания, при увеличена простата.

- **Синя тинтява – *Gentiana cruciata*** – многогодишно тревисто растение с право неразклонено, гъсто облистено стебло. Расте по каменливите склонове, из храсталаците и горските поляни във всички наши планини. Използва се надземната, брана през време на цъфтежа част – юли-август. Билката усилюва секрециите на стомашните жлези, възбужда апетита, действа противоспастично, жлъчегонно и противоглистно. Прилага се при слаба стомашна дейност, при стомашни и чревни колики, газове в червата, лениви черва, малокръвие, жълтеница, против глисти. С подобни данни са и срещащите се в района **блатна тинтява (*Gentiana pneumonanthe*)**, **жълта тинтява (*Gentiana lutea*)** и **петниста тинтява (*Gentiana punctata*)**.

- **Трепетлика – *Populus tremula*** – дърво с гладка, зелена кора, достигащо до 30 м височина. Короната е широка и рехавата. Листата са закръглени, триъгълни или ромбовидни, на дълги дръжки. Цъфтежът е преди разлистването. Плодът е разпуклива кутийка, семената са с хвърчилка. Расте из гори, сечища и пожарища, предимно в планините докъм 1800 м н.в. Използват се кората, дървесината и листата в свежо състояние. Прилага се при нарушения на сърдечния ритъм, помага при треска и зъбобол, срещу стресови реакции, използва се като допълнително лечение срещу алкохолизъм, за лечение на натрапчиви мисли, сомнамбулизъм, говорене на сън, събуждане от кошмари, трудно заспиване, пристъпи на безпричинно безпокойство, изпотяване, сърцебиене, тръпки, при треперене на ръцете, при спазми и гърчове, смущения в храносмилателния апарат и колики, страхове у деца и възрастни, астматични пристъпи.

- **Троскот – *Cynodon dactylon*** – многогодишно тревисто растение с пълзящо коренище. У нас е повсеместно разпространен по тревисти места, пасища, ливади, храсталаци и като плевел до около 1200 м н.в. Използва се коренището. Коренищата съдържат сапонини, захари, нишесте, слузни вещества, полизахариди и др. Действа пикочогонно и очистително. Понижава кръвното налягане, вследствие на съдоразширяващото си действие. Това действие при склерозирани съдове обаче е слабо. Билката засилва сърдечните съкращения, като забавя сърдечната дейност. Прилага се при отоци, запек, еластичен колит, високо кръвно налягане.

- **Трънка – *Prunus spinosa*** - храст със силно разклонено стъбло. Расте из храсталаци, по синори, пасища, пустеещи места, край пътища, в покрайнините на дъбови гори. Дребноплодно растение. Понякога образува самостоятелни храстови съобщества. Използва се във фитотерапевтичната практика. Лечебно действие: трънката е отлично затягащо средство. Може да се използва в лечението на диария. Пектиновите компоненти имат успокояващ ефект върху разстроеният или възпален стомах. Отвара или настойка от растението може да се използва като леко слабително при лечение на запек. Плодовете на трънката могат да бъдат използвани за стимулиране на обмяната на веществата и могат да бъдат много подходящи за използване в случаи на екзема, херпес, алергии, настинки, катар, лошо храносмилане, камъни в бъбреците и жлъчката и заболявания на пикочния мехур. Потопени във вряща вода, цветовете имат леко диуретични, тонизиращи и слабителни свойства.

- **Хмел - *Humulus lupulus*** - многогодишно увивно двудомно растение. Расте из влажни широколистни гори и храсталаци, край реки и потоци. При подходящи условия се среща из цялата страна докъм 1000 м н.в. В хранително-вкусовата промишленост и във фитотерапевтичната практика се използват женските съцветия, събрани преди цъфтежа. Има нерво и болкоуспокояващо, противовъзпалително и пикочогонно действие. Нервоуспокоителния ефект се дължи на етеричното масло, също на хумулоне, лупулоне и лупароле. Горчивите вещества, съдържащи се в билката имат противобактериално действие. Хмелът има слабително и сънотворно действие, и възбужда апетита. При предозиране са възможни отравяния - употреба само под лекарски контрол!

- **Червен божур – *Paeonia peregrina*** - многогодишно тревисто растение с късо и вретеновидно надебелени, грудковидни корени. Цветовете са тъмно- до светлочервени, рядко розови. Семената са черни и лъскави. Расте из храсталаци и редки гори по каменисти и тревисти места из цялата страна до 1000 м н.в. Използват се корена, венчелистчетата и семената. Корените съдържат алкалоида перегринин, пеоново масло, танин и глутамин, а венечните листа – антоцианови багрила и дъбилни вещества. Действа успокояващо и обезболяващо. Извлек или настройка от билката понижава кръвното налягане, забавя сърдечната дейност, подобрява съня и улеснява настъпването му. Подтиска тиковете на периферните мускули. Облекчава дишането и успокоява кашлицата.

- **Червен кантарион - *Centaurium erythraea*** - двегодишно тревисто растение. Расте по умерено влажни до сухи тревисти и каменисти места из пасища, изоставени обработваеми земи и ливади, в крайнините на храсталаци и редки гори като елемент на естествената растителност. Събират се напълно цъфнали стръкове. Използват се във фитотерапията. Билката има апетитовъзбуждащо действие, тонизира стомаха и стимулира отделянето на стомашен сок, жлъчка и панкреатичен сок. Приписва се и газогонно действие. Експериментално е доказано, че има противоглистно действие.

- **Червена калина – *Viburnum opulus*** – храст, силно разклонен, висок до 4 метра.

Цветовете са бели, събрани в щитовидни съцветия. Среща се из гори и храсталаци, главно в планините, почти до 2000 м н.в. Използва се кората, понякога и цветовете. Кората има съдосвиващо и кръвосъсирващо действие; понижава кръвното налягане. Плодът засилва сърдечната дейност, има и пикочогонно действие. Действието на корите се дължи на дъбилните вещества, галотанините, кверцитина, катехините. Прилага се при различни кръвотечения, при маточни кръвоизливи, болезнена менструация, авитаминоза. Действа успокояващо, понижава артериалното налягане, използва се при белодробни заболявания с кашлица, при болки и спазми на стомаха и червата, при сърдечни и бъбречни заболявания като противооточно средство; в комбинация с листа от мента и змийско мляко се препоръчва при възпаление на жлъчката и жлъчните пътища.

- **Черна елша - *Alnus glutinosa*** – светлолюбиво дърво от средна величина. Расте край потоците и някои водоеми, от низините до долния планински пояс, докъм 1000 м н.в. Събират се шишарковидните женски съцветия. Използват се във фитотерапевтичната практика. Основно действие - антидиарично, адстрингентно. Във връзка със съдържанието на дъбилни вещества, тритерпени, багрила и други, кората се използва под форма на отвара за изплакване на устата и гаргара при ангина и фарингит. Листата, корите и съцветията имат добър лечебен ефект при остър

и хроничен ентероколит. Водни извлеци от корите и плодовете на черната елша са прилагани с успех за лечение на остри и хронични ентероколити, съпровождащи се от диарични изпражнения. Добър ефект е отчетен и при деца, без да са отбелязани нежелани ефекти. Тези ефекти се обуславят в голяма степен от високото съдържание на танини в растението. Листата на черната елша се прилагат при простудни заболявания като потогенно средство. Шишарките притежават температуропонижаващи свойства и могат да се използват за лечение на малария. Таниновото съдържание определя използването на елшата при възпалителни кожни заболявания, варикозни язви и изгаряния – за локални апликации.

- **Червено кучешко грозде - *Solanum dulcamara*** – лиана, с вдървенена долна част на стъблото. Коренището е пълзящо, силно разклонено. Стъблото е разклонено, ръбесто, голо, достигащо до 1 м височина. При благоприятни условия обаче то пълзи по повърхността на почвата или се увива около околните предмети и може да достигне до 2 м дължина. Цъфти през лятото. У нас се среща доста често из влажните и сенчестите храсталаци и горите, покрай потоците, речните брегове и др., обикновено до 1000 м надморска височина. Употребяема част: Изсушените млади тревисти клонки заедно с листата. Червеното кучешко грозде е познато на народите като лекарствена билка още от средните векове, употребявано външно при кожни заболявания и изриви, сърбящи кожни екземи и възпаления, при простудни заболявания за налагане. Счуканите във вид на каша пресни листа и плодове с дървено масло се употребяват в нашата народна медицина за налагане на циреи, отоци, рани от изгорено. Да не се приема продължително време и в по-големи дози. Всички части на билката са повече или по-малко отровни. Декоративна билка за влажните полусенчести паркове. Засаждат го и за закрепване на стръмни терени.

- **Черно кучешко грозде - *Solanum nigrum*** - едногодишно тревисто растение. Расте по изоставени буренливи и необработени места, градини, покрай пътища, огради като плевел и бурен в цялата страна. Използва се в билколечението и народната медицина. Съдържа глюкоалкалоиди, танини, витамин С, алкалоида соланин, сапонини, органични соли и др. Билката има дезинфекционно, успокоително и болкоуспокоително действие. Употребява се при психични заболявания, епилепсия, менингит, главоболие, гърчове, спазми, възпаление на стомаха и червата. Прилага се само под лекарски контрол. Отровна билка!

- **Чобанка - *Petasites hybridus*** - многогодишно тревисто двудомно растение. Расте по влажни, каменисти, песъчливи и тревисти, крайпоточни и крайречни места. Използва се във фитотерапията. Билката съдържа слуз, инулин, холин, пектинови вещества, сапонини, органични киселини, смоли и др. Има противовъзпалително, спазмолитично, потогонно и омекчително действие. Употребява се при бронхит, кашлица, задух, стомашни болки, липса на апетит, подагра. Коренът се използва и при епилепсия и малокръвие. Външно - счукани листа за налагане на рани, изгаряния, екземи.

- **Шапиче – *Alchemilla subcrenata*** – многогодишно тревисто растение с дребни, жълто-зелени цветове, събрани в метличести съцветия. Среща се по тревисти места, из влажни ливади, край планински потоци до около 1000 м н.в. Използват се листата, а понякога цялото растение с коренището. Надземната част с корените съдържа до 8% танини, горчиви вещества, витамин С, слуз, скорбяла и други неуточнени вещества. Билката действа пикочогонно, затягащо. Широко се употребява при болести на женските полови органи (бяло течение, изобилна менструация, понижена функция на яйчниците), а също и при отоци (воднянка, ревматизъм и затлъстяване).

- **Шипка – *Rosa canina*** – често се среща заедно с трънката. Разпространена е повсеместно както сред подлеса, така и по голите площи. Тя е доста устойчив вид и може да се срещне както на много бедни месторастения и скални терени, така и върху дълбоки плодородни почви. Обилно плодоноси като плодовете ѝ са особено ценни с голямото си съдържание на витамин С. Поради богатото съдържание на витамини и флавоноиди плодът на шипката има разнообразно действие. Притежава диуретично, кръвоспиращо и запичащо действие. Понижава съдържанието на холестерол в кръвта, забавя отлагането на атероматозни плаки в кръвоносните съдове. В плодовете на шипката се съдържат почти всички витамини – С, Р, В, Е, К и каротин. Те активизират ензимните системи, усилват регенерацията на тъканите, синтеза на хормоните и влияят благоприятно върху въглехиратната обмяна и проникваемостта на съдовете. Съдържанието на витамин Р (рутин) способства за намаляване чупливостта на капилярите, подпомага използването на аскорбиновата киселина от организма. Витамин К взема участие в образуването на протромбина и влияе върху нормалното съсирване на кръвта. Другите витамини имат важни

физиологични функции. Билката действа благоприятно при авитаминоза и като укрепващо средство в реконвалесцентния период. Използва се при застой на течности в организма, пясък и камъни в пикочните пътища, жлъчнокаменна болест, амфодонтози, маточни кръвотечения, анемия, изтощение на организма, при атеросклероза, като средство, повишаващо съпротивителните сили на организма в борбата му срещу местни или общи инфекции и интоксикации (скарлатина, дифтерия, пневмония, коклюш и др.), при бавно зарастващи рани, за нормално зарастване на костите при счупване, при понижена секреторна дейност на стомаха, за подобряване на кръвотворната функция на костния мозък и на обмяната на веществата в организма.

- **Широколистен живовляк - *Plantago major*** - многогодишно тревисто растение. Расте по влажни, тревисти, пясъчливи и наводнени места, край реки, блата, изкопи, край пътища и сечища. Използва се във фитотерапевтичната практика. При вътрешна употреба са възможни отравяния. За лечение се употребяват листата, събрани по време на цъфтеж. Съдържанието на билката е от слузни вещества, които са съставени от неутрални полизахариди, гликозида аукубин, ензими, витамин А, С и К, лимонена киселина, танини, стероидни сапонини, флавоноиди и каротини. Има противовъзпалително, обезболяващо и секретолитично действие. Установено е и противомикробно, противовирусно и слабително действие. Използва се при възпаление на горните дихателни пътища, фарингити, ларингити, остър и хроничен бронхит, пневмония, язва на стомаха и дванадесетопръстника, колит, заболявания на жлъчните пътища, цистити с хематурия и др.

Отрицателно действащи фактори върху лечебните растения

Изсичане на горите - влияе отрицателно на голям брой горски видове, като се унищожават популации, прекъсва се обмена на генетична информация, поради фрагментация на местообитанията. Особено голата сеч унищожават разнообразието на дървесни и храстови видове, като тези от рода на шестил, явор, турска леска, полски клен, дива череша, киселица, дива круша, брекина, скоруша, различните видове чашкодряни и др.

Залесяване с иглолистни култури - създавани са върху каменливи терени на мястото на ксеротермични тревни и храстови съобщества, но също така и на мястото на смесени букови, буково-дъбови, буково-габъррови и дъбово-габъррови формации т.е. тези култури се изграждат на мястото на най-богатите хабитати в района. Загубите на биоразнообразие, особено когато се засаждат обширни гъсти масиви, без да се оставят рефугиуми за естествената флора и фауна, са огромни. Иглолистните насаждения влияят върху растителността и на съседните територии, тъй като те потребяват значително количество влага и предизвикват засушаване на целия район около тях. Залесяването с иглолистни трябва да се ограничава върху бедни месторастения, ерозирани терени или площи, където се извършва рекултивация на терена.

Горски пожари - в района те са сериозен екологичен фактор върху биоразнообразието от исторически времена като в малки мащаби, независимо от унищожаването на конкретни находища на отделни видове, имат и положително значение, защото осигуряват място за по-светлолюбиви или по-неконкурентно способни видове. Опожаряването на значителни площи имат локално катастрофално значение за екологичното и биогеографското разнообразие и е необходимо предприемане по-строги мерки за предотвратяване на подобни пожари. Лечебните растения и естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване устойчивото им ползуване като част от естествения растителен генофонд. Опазването трябва да се извършва чрез система от мерки и дейности, целящи запазване на биологичното разнообразие и ресурси. Трябва да се обърне специално внимание на режима.

Приоритетни мерки за опазване на лечебните растения и разнообразието им

Лечебните растения и естествените им находища трябва да се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване устойчивото им ползуване като част от естествения растителен генофонд. Опазването трябва да се извършва чрез система от мерки и дейности, целящи запазване на биологичното разнообразие и ресурси. Трябва да се обърне специално внимание на режима за бране на жълт кантарион, липов цвят и някои други широко използвани билки за да не се унищожат находищата им. Опазването трябва да включва поддържане и съхраняване на екосистемите и естествените местообитания.

Стриктно трябва да се спазва ежегодната заповед на министъра на МЗХГ за забранителен и ограничителен режим на ползване на определени видове лечебни растения.

4. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

4.1.   Обща площ на горската териториална единица, настъпилите промени от извършването на предишната инвентаризация и разпределението и по категории, според основните им функции

4.1.1.   Общата инвентаризирана площ на ТП ДГС „Търговище” е 19112.6ха. Разпределението и по вид на подотдела и група гори е посочено в таблица № 13.

По група на горите тя се разпределя така: най - голяма е площта на издънковите за превръщане – 50.1 % от общата площ на стопанството, следват нискостъблените – 26.5 %, иглолистните – 14.4 % и широколистни високостъблени – 9.0 %.

Общата залесената площ на стопанството е 18288.4 ха, което е 95.7 % от общата инвентаризирана площ. По група на горите тя се разпределя така: най-голяма е площта на издънковите за превръщане – 9352.4 ха или 51.1 % от залесената площ, следват нискостъблените гори – 4646.2 ха или 25.4%, иглолистните гори – 2621.9 ха или 14.3 %, и широколистни високостъблени – 1667.9 ха или 9.1 %.

Площта на насажденията и културите с пълнота (0.4 – 1.0) е 18149.7 ха, а тази на изредените култури и насаждения (с пълнота 0.1 – 0.3) е 138.7 ха. Горските култури са с площ 3646.3 ха, като склопените култури са – 3640.6 ха, несклопените са 5.7 ха. Голата дървопроизводителна площ е 0.6 ха, изцяло голини. Недървопроизводителни площи са с площ от – 823.6 ха, като най - много са поляните – 279.9 ха, следват автомобилни пътища (III и IV категория) – 53.8 ха, просеки - 85.8 ха, лесонепригодни голини– 174.1ха, кариери – 64.0 ха и други.

Таблица № 13

Разпределение на общата площ по вид на подотдела и група гори
Общо за стопанството

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широколистни високостъблени	издънкови за превръщане	нискостъблени	Всичко	
естествен произход 0.4-1.0	0.3	637.5	9234.0	4637.3	14509.1	75.9
склопени култури	2621.6	1019.0	0.0	0.0	3640.6	19.1
несклопени култури	0.0	5.7	0.0	0.0	5.7	0.0
естествен произход 0.1-0.3	0.0	5.7	118.4	8.9	133.0	0.7
изредени култури	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
всичко насаждения	2621.9	1667.9	9352.4	4646.2	18288.4	95.7
клек	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
всичко залесена площ	2621.9	1667.9	9352.4	4646.2	18288.4	95.7
сечище	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
пожарище	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
голина	0.0	0.6	0.0	0.0	0.6	0.0
всичко незал.дървопр.	0.0	0.6	0.0	0.0	0.6	0.0
поляна	61.7	13.2	79.4	125.6	279.9	1.5
обработваема площ	0.8	0.0	3.1	0.3	4.2	0.0
разсадник	0.0	22.2	0.0	0.0	22.2	0.1
дворно място	2.6	2.2	4.1	3.7	12.6	0.1
просека	11.7	18.3	44.0	11.8	85.8	0.5
лесонепригодна голина	5.9	2.2	1.3	164.7	174.1	0.9
лесонепригодна площ	0.0	0.0	0.3	19.7	20.0	0.1

скали	0.2	8.2	0.9	11.7	21.0	0.1
кариера	0.1	0.0	0.0	63.9	64.0	0.3
гъол	0.0	0.0	0.4	0.1	0.5	0.0
прокар	1.9	0.0	1.6	2.3	5.8	0.0
дивечова нива	16.8	1.6	36.3	4.9	59.6	0.3
дивечова ливада	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0
свлачище	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
канал	0.0	0.5	0.2	1.8	2.5	0.0
парк	0.5	0.0	0.0	0.5	1.0	0.0
каптаж	0.1	0.0	0.3	0.0	0.4	0.0
паметник	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5	0.0
затон	0.0	0.5	14.1	0.0	14.6	0.1
водопад	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0
автомобилен път III категория	1.4	0.2	2.5	4.7	8.8	0.1
автомобилен път IV категория	7.9	0.8	30.6	5.7	45.0	0.2
пчелин	0.1	0.3	0.3	0.1	0.8	0.0
всичко недървопр. площ	111.8	70.3	219.4	422.1	823.6	4.3
всичко инвентаризирана площ	2733.7	1738.8	9571.8	5068.3	19112.6	100.0
в т.ч. дървопр. площ	2621.9	1668.5	9352.4	4646.2	18289.0	95.7

Промените на площите в ТП ДГС „Търговище“ при двете последни инвентаризации през 2013 и 2023 година са дадени в таблици №№14 и 15, и се разпределя както следва:

Таблица № 14

Сравнение на площта на горските територии в ТП ДГС „Пазарджик“ при двете последни инвентаризации – **общо за стопанството**

ПЛОЩ	инвентаризации				
	2013г.	%	2024г.	%	разлика +/-
	площ-ха		площ-ха		
залесена	18529.6	95.9	18288.4	95.7	- 241.2
незалесена	-	-	0.6	0.0	0.6
дървопроизводителна	-	-	-	-	-
недървопроизводителна	820.1	4.1	823.6	4.3	3.5
Обща инвентаризирана площ	19349.7	100.0	19112.6	100.0	- 237.1

Таблица № 15

Сравнение на площта по собственост при двете последователни инвентаризации

Собственост	Устройство		Разлики
	2014г.	2024г.	
1.Държавна	15505	15262.3	-242.9
2.Общинска	2875.5	2848.9	-26.6
3.Частна	912.4	1001.4	89.0
В.т.ч. на физич.лица	641.4	644.8	3.4
на юрид. лица	271	324.3	53.3
4.Религиозна	47.4	28.0	-19.4
5.Чуждестранна	7.8	0.0	-7.8
6.Съсобственост	0.7	4.3	3.6
7.Насел. места	0.7	0.0	-0.7

Общо за стопанството	19350	19112.6	-237.1

През периода от последната инвентаризация през 2013г. към настоящия момент края на 2023г. по документи в площта на стопанството са настъпили следните промени:

НАМАЛЕНИЕ:

- със заповед № РД 49-189/15.10.2013 г. на министъра на земеделието и храните, поради промяна на предназначението, от горския фонд са **изключени 3,2540 ха.** за обект „Обслужващ път към кариерата в с. Кraleво“ – **поземлен имот № 000328 - частна държавна собственост** в земл. на с. Кraleво (части от подотдели 250 „а“; 251 г-ж, 4; 252-5);

- на основание писмо № 12-4945/12.12.2018 г. на министъра на земеделието, храните и горите е **променено предназначението на 0,1 ха** горски територии, попадащи в обхвата на национален обект АМ „Хемус“ – **имоти публична държавна собственост с идентификатори 07154.9.137 и 07154.9.138** в земл. на с. Буховци;

- На основание писмо № 12-4269/26.10.2018 г. на министъра на земеделието, храните и горите е **променено предназначението на 5,8024 ха.** горски територии, **собственост на община Шумен**, за изграждане на обект АМ „Хемус – **имоти с идентификатори 07154.9.140, 142, 143; 07154.12.82** в земл. на с. Буховци;

- с решение № 6-1/16.12.2020 г. на комисията в РДГ Шумен е **променено предназначението на 4,9104 ха** горски територии за обект „Добив на подземни богатства-строителни материали от находище „Кraleво“ – **имот с идентификатор 39390.222.19, държавна собственост** в земл. на с. Кraleво

През 2013 г. като земеделски територии, придобили характеристика на гора са инвентаризирани 10 ха горскоплодни орехови култури градински тип (схема 10/12), собственост на физически и юридически лица, които не следва да се инвентаризират като такива.

Намаление по документи

- 24.1 ха

Общата площ на ТП ДГС „Търговище“ би трябвало да бъде 19325.6 ха, но в действителност е 19112.6 ха. Разликата от – 213.0 ха се дължи на:

При предходната инвентаризация са били ново инвентаризирани над 1300ха гори в земеделските, водни и други територии. При сегашната инвентаризация част от тях са прекартирани гори, а други е установено че са площи с липса на дървесна и храстова растителност вследствие на изсичане с цел използването на площите като земеделски, а някои от тях и тогава са си били такива, също така са били инвентаризирани и недървопроизводителни площи извън ГФ или поне настоящият кадастър показва така. Като например: 11/т,у; 12т,щ голи площи в ССФ, 11/ч; 23/е,ж,с,х,ш,е1; 179/ю и други голи на 2/3 от площта земи в ССФ, 35/1,3; 81/5; 211/2; 212/2 и други голи площи в ССФ и територия води(ТВ). Това е основната причина за намалението на общата инвентаризирана площ.

На територията на стопанството без да се изключват от горските територии са предоставени за ползване площи, както следва:

Сервитути (по чл. 61 от ЗГ) – 0.9241 ха:

- Безсрочен сервитут с обща площ **0,8586 ха** със заповед № 751/17.09.2020 г. на ИАГ за изграждане и обслужване на водопровод от каптаж „Чоортлян чешме“ до връзка с водопровода от каптаж „Коленез чешме“ до НВ 140 куб.м. с. Овчарово – **имоти с идентификатори 53223.22.257 в с. Овчарово и 73701.5.6. в с. Търновца;**

- Безсрочен сервитут с площ 0,0655 ха със заповед № ЗАП-1014/23.12.2020 г. на ИАГ за изграждане и обслужване на ел. кабел ниско напрежение за външно електрозахранване на приемно-предавателна станция - имот с идентификатор 73626.200.167 в гр. Търговище в полза на „Ценин България“ ЕАД;

Право на строеж (по чл. 54 от ЗГ) – 0.2086 ха:

- Безсрочно право на строеж върху площ 0,0400 ха със заповед № 98/19.06.2014 г. на ИАГ в полза на „Космо България Мобайл“ ЕАД за изграждане на базова станция – имот с идентификатор 73626.200.16 в зем. на гр. Търговище;

Безсрочно право на строеж върху площ 0,0077 ха, със заповед № 634/06.08.2014 г. на ИАГ за изграждане на стълбове за безжичен интернет, в полза на „Електроника НС“ ЕООД – имот с идентификатор 73626.200.166 в зем. на гр. Търговище;

Безсрочно право на строеж върху площ 0,0184 ха, със заповед № 552/10.07.2014 г. на ИАГ за изграждане на базова станция в полза на „Мобилтел“ ЕАД – имот с идентификатор 73626.200.322 в зем. на гр. Търговище;

Безсрочно право на строеж върху площ 0,0400 ха, със заповед № 846/19.07.2016 г. на ИАГ за изграждане на стълб за телекомуникационно оборудване и съоръжения за техническата инфраструктура към него в полза на „Теленор България“ ЕАД – имот № 000125 в зем. на с. Руец;

Безсрочно право на строеж върху площ 0,0400 ха, със заповед № 465/18.06.2020 г. на ИАГ за изграждане на стълб за телекомуникационно оборудване и съоръжения за техническата инфраструктура към него в полза на „А1 България“ ЕАД – имот с идентификатор 06882.1.25 в с. Буйново;

Безсрочно право на строеж върху площ 0,0625 ха, със заповед № ЗАП-1015/23.12.2020 г. на ИАГ за изграждане на стълб за телекомуникационно оборудване и съоръжения за техническата инфраструктура към него в полза на „А1 България“ ЕАД – имот с идентификатор 55201.400.84 в с. Пайдушко

През изтеклия период 2013 – 2023г. не е извършена продажба на горски територии по реда на § 123 от ЗГ, както и не е извършена замяна на такива.

1.4.РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ОБЩАТА И ЗАЛЕСЕНА ПЛОЩ И ОБЩИЯ ДЪРВЕСЕН ЗАПАС ПО КАТЕГОРИИ ГОРИ СПОРЕД ФУНКЦИИТЕ ИМ.

Сравнение на общата площ на стопанството по функционални групи при двете последователни инвентаризации е дадено в таблица № 16.

Таблица № 16

Сравнение на общата площ на стопанството по функционални групи при двете последователни инвентаризации

ФУНКЦИОНАЛНИ КАТЕГОРИИ	инвентаризации				
	2013г.	%	2023г.	%	разлика +/-
	площ-ха		площ-ха		
Стопански функции	10613.3	54.8	9577.6	50.1	- 1035.7
Специални и защитни функции	8736.4	45.2	9535.0	49.9	+ 798.6
Обща инвентаризирана площ	19349.7	100.0	19112.6	100.0	- 237.1

Разпределението на площта и запаса /без клони/ на стопанството по групи гори е дадено в таблица № 17.

Таблица № 17

Разпределение на ОБЩАТА ПЛОЩ/ха/ и ЗАПАСА без клони/куб.м/ по групи гори и функционални групи – **общо за стопанството**

Горски територии по категории и функции	Иглолистни			Широколистни			Всичко		
	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м	Обща площ, ха	Залесена площ, ха	Запас, куб.м
защита на водите	742.4	705.5	179280	4262.7	3997.0	499930	5005.1	4702.5	679210
защита на почвите	0.0	0.0	0	32.0	30.1	1415	32.0	30.1	1415
защита на урбанизирани територии	1.0	1.0	320	13.6	13.6	2025	14.6	14.6	2345
защита на сгради и инфраструктури	45.9	44.6	11850	104.0	94.4	8155	149.9	139.0	20005
защита на горна граница гора	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
защитни горски пояси	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
технически проект за борба с ерозия	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
Общо защитни функции	789.3	751.1	191450	4412.3	4135.1	511525	5201.6	4886.2	702975
резервати, национални паркове	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
природни паркове	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
природни забележителности	0.0	0.0	0	1.1	0.1	0	1.1	0.1	0
защитени местности	0.0	0.0	0	44.2	31.3	3865	44.2	31.3	3865
защитени зони Натура 2000	1411.7	1369.0	370955	5689.5	5456.7	619860	7101.2	6825.7	990815
други с особен режим	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
Общо специални функции по т.1	1411.7	1369.0	370955	5734.8	5488.1	623725	7146.5	6857.1	994680
семепроизводствени насаждения и градини	10.6	10.6	2190	220.8	220.8	49810	231.4	231.4	52000
горски разсадници	0.0	0.0	0	22.8	0.5	45	22.8	0.5	45
опитни и географски култури	1.6	1.6	310	0.0	0.0	0	1.6	1.6	310
дендрариуми	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
учебно-опитни гори	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
токовища	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
200м около хижи и манастири	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
БИСД	0.0	0.0	0	153.3	139.9	25590	153.3	139.9	25590
Общо специални функции по т.2	12.2	12.2	2500	396.9	361.2	75445	409.1	373.4	77945

горски територии с рекреационно значение	0.1	0.0	0	0.0	0.0	0	0.1	0.0	0
за поддържане на ландшафта	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0	0.0	0.0	0
гори с висока консервационна стойност	0.0	0.0	0	762.8	762.8	83720	762.8	762.8	83720
Общо специални функции по т.3	0.1	0.0	0	762.8	762.8	83720	762.9	762.8	83720
Общо Специални функции по т.1+т.2+т.3	1424.0	1381.2	373455	6894.5	6612.1	782890	8318.5	7993.3	1156345
Общо защитни и специални функции	2213.3	2132.3	564905	11306.8	10747.2	1294415	13520.1	12879.5	1859320
стопански функции	520.4	489.6	131775	5072.1	4919.3	715875	5592.5	5408.9	847650
Всичко	2733.7	2621.9	696680	16378.9	15666.5	2010290	19112.6	18288.4	2706970

В разпределението на залесената площ и запаса по функционални групи и категории преобладават горите със **защитни и със специални функции**. Те заемат 70.4 % от залесената площ и 68.7 % от запаса. Делът на горите със стопански функции е 29.6 % от площта и 31.3 % от запаса.

В Таблица № 17 горските територии са посочени само по водещата си функция, но поради факта, че в един подотдел може да има няколко различни специални и защитни функции е изготвен пълен списък на подотделите по функции.

Списък на териториите със защитни и специални функции

1. Горски територии за защита на водите

1.1. Защитни ивици (200 м) около язовир, обособени съгласно чл. 5, ал. 2 от ЗГ, отдели и подотдели: **5:с, ф, х, ц, ч; 12:ю, я, а1, б1, д1, 9, 10, 11; 13:л1; 21:б, в, м; 22:а, б, в, д, з, и, 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9; 150:н**; със залесена площ 35.5 ха.

1.2. Вододайна зона, каптаж в землището на с. Руец, отдели и подотдели: **208:2**; със залесена площ 0.1 ха

1.3. Гори около източници на питейни води: **9:4; 12:3; 17:б; 25:в; 33:б; 43:ж, и; 51:в; 52:е; 63:д; 111:1; 114:а; 119:б; 122:а; 155:з; 156:1; 158:г; 160:г; 162:б; 167:е; 168:д; 250:4**; със залесена площ 189.8 ха.

1.4. Санитарно охранителна зона I - отдели и подотдели: **47:у, ф; 52:2**; със залесена площ 3.6 ха.

1.5. Санитарно охранителна зона II - отдели и подотдели: **48:у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 2, 8; 51:е; 76:д, и, к; 81:а, г, ж, з, т, ц, ч, я, 3, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 15; 82:л; 202:щ, ю, б1, х1, ш1, н2, о2; 251:т, щ, ю, б1**; със залесена площ 35.0 ха.

1.6. Санитарно охранителна зона III - отдели и подотдели: **15:а, в, г, д, е, з, и, к, м, н, п, р, с, 1, 2; 16; 19; 20:а, б, в, г, д, ж, з, и, 1; 21; 22; 23:а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, с1, т1, у1, ф1, х1, ц1, ч1, ш1, щ1, ю1, я1, а2, б2, в2, г2, д2, е2, ж2, з2, и2, к2, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20; 24:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, ц, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, с1, т1, у1, ф1, х1, ц1, ч1, ш1, щ1, ю1, я1, а2, б2, в2, г2, д2, е2, ж2, з2, и2, к2, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 25; 26:а, б, в, д, е, ж, 1, 2, 3, 4; 27; 28; 29:б, в, г, д, е, ж, 1; 30; 31; 32; 33; 34; 35; 36; 37:г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4; 38; 39; 40; 41; 42; 43; 44; 45; 46; 47:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, х, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 48:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9; 49:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, а1, б1, в1, г1, д1, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 50; 51:а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5; 52:а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 3; 53; 54; 55; 56; 57:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14; 58; 59; 60; 61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 68; 71; 72; 73; 74; 75; 76:а, б, в, г, е, ж, з, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 77; 78; 79; 80; 81:б, в, д, е, и, к, л, м, н, о, п, р, с, ф, х, ш, щ, ю, а1, 1, 2, 4, 5, 6, 11, 12, 16, 17, 19, 20, 21, 22; 82:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 13; 83; 84:ч, ш; 85:ю, я, 10; 87; 88; 89; 90; 91; 92; 93; 103; 104; 109; 111; 112; 113; 114; 115; 116; 117; 118; 149; 150; 151; 152; 154; 158; 159; 160; 161; 162; 167; 168; 174; 175; 177; 178:б, в, г, 1, 2; 179; 180; 181; 182; 183; 184; 185; 186; 187; 188; 189; 190; 191; 192; 193; 198:у, 8; 202:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, я, а1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, н1, о1, п1, р1, с1, т1, у1, ц1, ч1, щ1, ю1, я1, а2, б2, в2, г2, д2, е2, ж2, з2, и2, к2, л2, м2, 1, 2; 209; 210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221; 222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229; 230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237; 238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, у, ф, х, ц, ч, ш, я, а1, 1, 2, 3, 4; 252; 253; 254; 255; 256; 263; 264; 265; 266; 267; 268; 269; 270; 271; 272; 273; 274; 275; 276; 277; 278; 279; 280:я, а1, б1, г1**; със залесена площ 11735.1 ха.

2. Горски територии за защита на почвите

Гори, разположени на терени с наклон над 30 градуса - обособени съгласно чл.43, ал.1, т.1 от Наредба №18 от 07.10.2015 г. за инвентаризация и планиране в горските територии, притурка към ДВ, бр. 82 от 23.10.2015 г. – отдели и подотдели: **20:е, ж; 21:з; 42:д; 45:г; 46:в, г; 48:б, г, е, ж, с, у, ч; 61:г; 74:ж; 76:а; 87:ж; 104:п; 230:б; 233:в; 234:з; 237:л; 242:г; 243:н; 244:а; 250:а, в;**

3. Горски територии за защита на техническата инфраструктура

3.1. Защитна ивица магистрала(100 м) от двете страни на АМ „Хемус“, обособени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ- отдели и подотдели: **23:е, ж, к, л, м, н, р, т, ч, ж1, б2, д2, к2, 12, 13;** със залесена площ 21.8 ха.

3.2. Защитна ивица шосе(50 м) от двете страни на първокласен път София-Варна, обособени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ – отдели и подотдели: **5:ю; 7:а, б, в, д, ж, о, п, 2; 8:з; 9:а; 13:у; 14:е, 1; 19:д, ж, и; 23:и, ф, ю1, 6, 8, 9; 33:о, р, с, т, х; 43:а; 46:е, ж, з, 2, 3, 7, 10; 47:а, б, в, г, д, ж, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11; 48:а, б, г, е, н, с, т, у, ф, х, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9; 49:а, б, ф, х, ц, ч, ш, д1, 1, 2, 6, 7; 57:д, е, ж; 74:з, и, к; 84:3;**

3.3. Защитна ивица жп (50 м) от двете страни на жп линия София-Варна, обособени съгласно чл.5, ал.2 от ЗГ – отдели и подотдели: **33:п, у; 167:м; 179:в, е, ж, и, к, л, м, н, о, 3; 182:и, к, л, м, н, о, п, р, с, у, 4; 183:з, и, к, л, 4, 9; 184:к, л;**

4. Горски територии включени в границата на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии

4.1. Природни забележителности

4.1.1. Природна забележителност **“Водопада”** намира се в близост до гл.път Варна-София и е малък водопад, образуващ се от излизащ на скалната повърхност малък подземен приток на р. Врана, с площ от 0,1 ха подотдел 81 - 5 в ДГТ на ДГС “Търговище”, землище с. Пайдушко, Община Търговище. Стопанисват се и се охраняват от ДГС „Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

4.1.2. ПЗ “Коня” е скално образование – голина, наподобяващо изображение с форма на кон, намиращо се в близост до гл. път Варна-София, на площ от 0,5 ха в ДГТ на ДГС “Търговище”, землище гр. Търговище - подотдел 84 - 1.

4.1.3. Природна забележителност **ДЕРВЕНТСКАТА ПЕЩЕРА** Разположена в землището на 1.3 км СИ от с.Пролаз, община Търговище , област Търговище. Обявена със Заповед № 534/25.9.1978 , с площ 1.00 ха. Дължина 2 442м., най-голямата пещерна зала в България с дължина 360м., височина 51м. , площ 21 декара, обем ~650 хил.куб.м.

4.2. Защитени местности

4.2.1. Защитена местност „иглика поляна“. Разположена в землището на гр. Търговище. Обявена със Заповед №РД - 955/25.07.2003 г. МОСВ, с обща площ 9.2 ха. с цел опазване естествено находище на растителния вид лечебна иглика (*Primula veris* L.), лечебно растение под ограничителен режим на ползване. Прекатегоризирана от природна забележителност “Игликина поляна”, обявена със заповед № 448 от 25.IV.1984 г. на председателя на Комитета за опазване на природната среда, в защитена местност със същото наименование.

4.2.2. Защитена местност “Урумово лале”. Разположена в землището на с. Пайдушко, община Търговище. Обявена със Заповед №РД - 957/25.07.2003 г. МОСВ, с обща площ 12 ха. с цел опазване естествено находище на растителния вид урумово лале (*Tulipa urumoffii* Науек), български ендемит, застрашен от изчезване вид, представен в трите му форми - жълта, червена и пъстра, включен в Червената книга на България. Прекатегоризирана от природна забележителност “Свиржи баир”, обявена със заповед № 853 от 10.VIII.1983 г. на председателя на Комитета за опазване на природната среда, в защитена местност с наименование “Урумово лале”. Вкл. са още 8,6 ха през 2006г.-само протокол, но няма заповед.

4.2.3. Защитена местност “Петка балкан”. Разположена в землището на с. Братово, община Търговище. Обявена със Заповед №РД - 959/25.07.2003 г. МОСВ, с обща площ 5.4 ха. с цел опазване вековна смесена гора от видовете цер, благун, зимен дъб на възраст около 150 г. с неравномерен строеж. Прекатегоризирана от природна забележителност “Петка балкан”, обявена със заповед № 215 от 5.IV.1979 г. на председателя на Комитета за опазване на природната среда, в защитена местност със същото наименование.

4.2.4. Защитена местност „Божур поляна”, Обявена със Заповед №РД - 315/30.05.2006 г. МОСВ, с обща площ 18 ха обявена с цел опазване находище на червен божур (*Paeonia peregrina*), лечебна иглика (*Primula veris* L.), както и на защитени растителни и животински видове.

5. Защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000, обособени по Закона за биологичното разнообразие

5.1. Защитени зони, обявени по Директива 92/43/ЕЕС за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна от екологичната мрежа Натура 2000

5.1.1. Защитена зона за опазване на местообитанията „Овчарово“ с код BG 0002093 е приета със Заповед № РД-844 от 17 ноември 2008 година на МОСВ в землищата на с. Кралево, с. Овчарово, с. Певец, с. Руец и с. Стража, община Търговище, с обща площ 14 780,369 дка.

Предмет на опазване са следните видове птици по чл.6, ал.1 т.3 от Закона за биологичното разнообразие: Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Синявица (*Coracias garrulus*), Полска бърбрия (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*) – отдели и подотдели: **198:** л, м, н, о, р; **207:** а, д; **215:** б; **216:** ж; **220:** г; **221:** ж, 1; **229:** а, б, в, г, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15; **233:** п, у; **234:** а, б, в; **237:** б, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1; **242:** з, и; **251:** а, б, г, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ш, щ, ю, я, а1, б1; **252:** я, с площ 99.0 ха.

5.1.2. Защитена зона „Преславска планина“ е приета със Заповед № РД-293 от 31 март 2021 година на МОСВ и обхваща следните землища на община Търговище: с. Вардун, с. Копрец, с. Кралево, с. Овчарово, с. Преселец, с. Пролаз, с. Разбойна, с. Руец, с. Стража, гр. Търговище с обща площ 14 600,127 дка. Предмет на опазване в защитена зона BG0000421 „Преславска планина“ са следните типове природни местообитания по чл. 6, ал. 1, т. 1 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР): 6110 * Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*; 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); 6240 * Субпанонски степни тревни съобщества; 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; 6510 Низинни сенокосни ливади; 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; 8310 Неблагоустроени пещери; 9150 Термофилни букови гори (*CephalanthoFagion*); 9170 Дъбово-габъррови гори от типа *GalioCarpinetum*; 9180 * Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове; 91E0 * Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*); 91G0 * Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*; 91H0 * Панонски гори с *Quercus pubescens*; 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори; 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа; – отдели и подотдели: **18:** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, ц, ш, 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14; **34; 35; 36; 37:** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, н, 1, 2, 3, 4; **38; 39:** а, б, г, ж, з, и, к, л, м, н, о, ц, ч, 1, 2, 3, 4, 5; **40; 41; 42; 43; 44; 45; 46:** а, б, в, г, д, з, и, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12; **47:** д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, у, ф, х, б, 8; **48:** в, д, ж, з, и, к, л, м, о, п, р, 7; **49:** в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, 3, 4, 5; **50; 51; 52; 53; 54; 55; 56; 57:** а, б, в, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12; **58:** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; **59:** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28; **60:** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, р, с, т, у, 1, 2, 3, 4; **61; 62; 63; 64; 65; 66; 67; 68; 209:** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, с, т, 1, 2, 4, 5; **210; 211; 212; 213; 214; 215; 216; 217; 218; 219; 220; 221:** а, б, в, г, д, е, 1; **222; 223; 224; 225; 226; 227; 228; 229:** г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 11; **230; 231; 232; 233; 234; 235; 236; 237:** а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3; **238; 239; 240; 241; 242; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251:** в, д, е, ж, з, и, к, л, м, ф, х, ц, ч, 1, 2, 3, 4; **252:** в, е, ж, з, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, 1; **253; 254; 255; 256; 257:** а, б, в, г, д, е, ж, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; **258; 259; 260;**

261; 262; 263: а, б, в, г, д, е, ж, н, о, п, р, с, т, у, 1, 2, 4, 5, 6; **264; 265; 266; 267; 268; 269; 270:** а, б, в, г, д, е, ж, ш2, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22; **271; 272; 273; 274; 275; 276; 277; 278; 279.**

5.1.3. Защитена зона „Марина дупка“, приета със Заповед № РД-100 от 9 февруари 2015 година на МОСВ с обща площ 26,592 дка. Предмет на опазване са типът природно местообитание 8310 – неблагоприятно структурирани пещери по чл.6, ал.1, т.1 от ЗБР и местообитанията на следните видове бозайници по чл. 6, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие: Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Голям нощник (*Myotis myotis*). – отдели и подотдели: **81:** з, л, м, н, п, т, ц, ч, 10, 14, 15, 17.

5.2. Местообитания на следните видове по чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР:

5.2.1. бозайници – Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*);

5.2.2. земноводни и влечуги – Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

5.2.3. риби – Обикновен щипок (*Cobitis taenia*);

5.2.4. растения – Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*).

6. Други специални горски територии по чл. 5 от ЗГ

6.1. Семепроизводствени насаждения, одобрени от Изпълнителния директор на ИАГ с Протокол за актуализирането им от 02.05.2024г., съставен от Комисия в пет членен състав съгласно чл.5, ал.3, т.2 от Закона за горите, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г., изм. и доп. бр.60 от 07.08.2015 г, в сила от 07.08.2015 г. – отдели и подотдели: 12 "е, ж", 17 "о", 34 "д, ж, и", 42 "в", 43 "г", 67 "а", 88 "к, о", 110 "ж, з", 120 "в", 148 "д", 149 "б", 153 "в, д, з, л", 160 "к", 163 "д", 167 "з", 174 "а", 180 "е", 182 "ж", 194 "д, к", 203 "д"; с обща площ 329.1 хектара .Всички са в добро санитарно състояние.

6.2. Географски култури в подотдели: 12–а; 201–к, като общата им площ е 2.1 ха.

6.3. Базис за интензивно стопанисване на дивеча, обособени съгласно чл.5, ал.3, т.2 от Закона за горите, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г., изм. и доп. бр.60 от 07.08.2015 г., в сила от 07.08.2015 г. и писмо с изх.№ ИАГ -32442/28.09.2011 г. на ИАГ/МЗХ – отдели и подотдели: **153:**в, г, д, е; **154:**а, б, в, г, д, е, з, п, р, с, т, ф, 1, 2, 3, 4; **155:**б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5, 6; **156:**в, г, д, е, 2, 3, 4; **157:**у, ф, х, 8;

7. Горски територии с рекреационно значение.

Обособени са съгласно чл.5, ал.3, т.2 от Закона за горите, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г, изм. и доп. бр.60 от 07.08.2015 г, в сила от 07.08.2015 г.

7.1. Зелена зона окол град Търговище отдели и подотдели: 40:а, б, ж, з, к, 1, 2, 3, 4; 42; 47:а, и, к, л, м, 1, 2, 3, 8, 10;

7.2. Лесопарк „Младост“ отдели и подотдели: 41; 43; 44; 45; 46; 51;

7.3. Курортна гора отдели и подотдели: 34:а, б, в, г, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5; 35:з; 48:к, л; 52:г, д, е, ж, з, 1, 2, 3; 53:ж; 54:з, и; 61:а; 62; 63; 64:б, в, 1; 65; 66; 67:в, г, д, е, ж, з, 3, 4; 212:д, е, ж, з, 1; 213:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3; 214:к; 215:д, е, ж, з, и; 216:в, г, д, е; 218; 219; 220:а, б, в, г, д, е, 1, 2; 224; 225:а, б, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, т, у, 1; 226:л, 2, 4, 5, 7; 230:д, е, ж, з, и, к, л, м; 231:е, ж, з, и, к, л, 2, 3, 4, 5; 232:ж, з, и, н, 2, 3, 4; 235:е, ж, л, 1, 3; 236:е, ж, з, 1; 239:д, ж, з, и, к, л; 240; 243:д, н, п, т, 11; 244; 245:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, с, т, 1, 2, 3, 4; 247:а, в, д, е, ж, з; 250:а, б, в, н, о, 1; 251:в, д, е, ж, з, и, к, л, ф, х, ц, ч, 1, 2, 3, 4; 252:з, х, ц, ч, щ,

1; 262:а, б, в, г, ж, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 264:а, б, 3; 265:а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3; 267:а, б, в, г, д, з, м; 268; 269:а, б, в, г, к, л, м, н, о, п, р, 1, 5; 272:а, б, в, г, д, е, л, м; 273:а, б, в, г, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13; 274:б, в; 279;

8. Горски територии с висока консервационна стойност.

Обособени съгласно чл.5, ал.3, т.3 от Закона за горите, обнародван ДВ бр. 19 от 08.03.2011 г, чл.43, ал.11 от Наредба №18 от 07.10.2015 г. и проучване извършено в периода януари-май 2017 г, във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП „ДГС Търговище“ и в изпълнение на Принцип 9 от стандарта за сертификация управлението на гори по системата на FSC.

ТП „ДГС Търговище“ е сертифицирано по FSC и актуализацията на доклада е от 2022 г. Във връзка с това са определени горите с висока консервационна стойност подробно описани по степен на ВКС по отдели и подотдели в доклада за сертификация.

8.1. Представителни образци на основните екосистеми (ПрЕКО), определени съгласно сертификационен доклад - отдели и подотдели:

8.2. Гори във фаза на старост - определени съгласно Приложение 6 към Заповед РД 49-421/02.11.2016 г. на министъра на МЗХГ и сертификационен доклад – отдели и подотдели: **6:и; 12:б; 17:м; 18:л, п; 22:к; 26:а; 32:м; 34:б, в, о; 35:в; 40:а, з; 42:г; 44:а, б, в, г, д, е; 45:г; 50:е, л; 51:а; 53:в; 58:а, б, в, г, д, е, п; 64:в, г, е, ж, з, и, л, о; 68:а, г; 70:г; 71:г; 72:б, в; 74:д; 75:д; 76:в, е, ж, к; 77:ж; 85:з; 94:е; 105:з; 111:ж, з; 112:е, з, к, л; 118:а, б; 119:в; 124:а; 125:б; 126:а, г; 135:м, н; 156:а; 157:а, б; 160:б; 161:з, л; 176:г; 184:к; 208:л; 214:е; 217:б; 220:а, и, л, о; 221:г; 222:а, б, в, г, е; 223:г; 229:а; 231:а; 232:е, л; 236:е; 243:и; 244:а; 245:а; 250:г; 252:т, у, х; 253:а, в, д, з; 254:а, б, г, д, е, з, и, к, л, н; 257:ж; 258:д; 259:в; 261:б; 281:з;**

8.3. ГВКС 1 – определени съгласно сертификационен доклад - отдели и подотдели: **34:б, в, о, 2, 3, 4, 5; 44:а, ж, 3; 50:7; 81:5; 82:б, 5, 6, 7; 83:в, и, 9, 11; 84:1; 94:е, 1, 2, 3, 4, 5;**

8.4. ГВКС 2 – определени съгласно сертификационен доклад - отдели и подотдели: **18:б, в, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, 1, 2, 7, 8, 9, 10; 34; 35; 36; 37:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, н, 1, 2, 3, 4; 38; 39:ж, з, и, к, л, м, н, ч, 1, 2, 3, 4, 5; 40; 41; 42; 43:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; 44; 45; 46:а, б, в, г, д, з, и, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12; 47:е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, у, ф, х, б, 8; 48:в, д, ж, з, и, к, л, м, о, п, р, ц, 7; 49:в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, 3, 4, 5; 50; 51; 52; 53; 54; 55; 56; 57:а, б, в, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12; 58:а, б, в, г, д, е, з, и, к, л, м, н, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12; 59:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28; 60:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, р, 1, 2, 3, 4; 61; 62; 63; 64:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4; 65; 66; 67; 68; 81:г, л, р, с, а1, 14, 15; 209:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, с, т, 1, 2, 4, 5; 210:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 211:а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2; 212; 213; 214; 215:а, в, г, д, е, ж, з, и, 1; 216:а, б, в, г, д, е; 217:а, б, в, г, д, е; 218; 219; 220; 221:а, б, в, г, д, е, 1; 222; 223; 224:а, б, в, г, д, ж, м, 1, 2; 225:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, н, о, п, р, с, 1; 226; 227; 228; 229:д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 11; 230; 231; 232; 233:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2; 234:г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3; 235; 236; 237:а, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3; 238; 239; 240; 241; 242:а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4; 243; 244; 245; 246; 247; 248; 249; 250; 251:е, ж, з, и, к, л, м, ч, 1, 2, 3, 4; 252:з, к, л, м, т, у, ф, х, ц, ч, щ, 1; 253; 254; 255; 256:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 257:а, б, в, г, д, е, ж, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8; 258:а, б, в, г, д, е, ж, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 259:а, б, в, г, д, е, 1, 2; 260:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3, 4, 5, 6; 261:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; 262; 263:н; 269:а, в, г, д, е, ж, з, и, к, м, н, о, 2, 3, 4, 6; 270:а, б, в, г, д, е, ж, ш2, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22; 271; 272; 273; 274; 275; 276; 277; 278; 279;**

8.5. ГВКС 3 – определени съгласно сертификационен доклад - отдели и подотдели: **6:и; 12:б; 18:л, п; 22:к; 24:л; 26:а; 32:м; 34:б, в, о; 35:в, з; 40:а, з; 42:г; 43:е; 44:а, б, в, г, д, е; 45:б, в, г, д; 46:б, г, е, з; 47:д, ж, з, и, к, л, м, н, о, с, у, ф, х; 48:г, д, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, у, ф, х, ц, ч, ш, щ; 49:а, б, в, г, з, м, н, п, р, т, х, ш, ю, я, б1, в1; 50:а, в, д, е, з, и, к, л, м; 51:а, д; 53:в, з; 57:а, в, е, и, к, с, т; 58:а, б, в, г, д, е, п; 64:в, г, е, ж, з, и, л, м, н, о, п; 68:а, б, в, г, е, з; 70:г, к; 71:г; 72:б, в; 74:д; 75:д; 76:а, б, в, е, ж, з, к; 77:ж; 81:а, б, в, д, з, л, м, н, о, п, т, х, ц, ч, ю, я; 82:а, г, е, ж, з, к, л; 83:а, б, г, е, ж, з; 85:ж, з, л, ю; 87:а, б, ж; 89:ж, з; 94:е; 105:з; 111:е, ж, з, к, л, о; 112:е, з, к, л; 118:а, б; 119:в; 124:а; 125:б; 126:а, г; 135:м, н; 156:а; 157:а, б; 160:б, п; 161:з, и, к, л, м, н; 168:в; 175:г, ж, з, м; 176:г; 208:л; 211:в; 214:е; 216:б; 217:б; 220:а, и, л, о; 221:г; 222:а, б, в, г, е; 223:г; 226:г, з;**

229:а; 231:а; 232:е, л; 234:л; 236:е; 239:г; 241:з; 243:е, и; 244:а; 245:а; 247:г; 250:г; 252:т, у, х, ч; 253:а, в, д, з; 254:а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, н; 257:ж; 258:в, д; 259:в; 261:б; 281:з;

8.6. ГВКС 4 – определени съгласно сертификационен доклад - отдели и подотдели:
5:ю; 12:з; 14:е, 1; 18:з, и, к, л, м, н, п; 20:е; 21:з; 25:в; 33:б; 34:б, в, и, к, о, 2, 3, 4, 5; 42:д; 43:а, ж, и; 44:а, ж, 3; 45:г; 46:в, г, е, ж, з, 2, 3, 7, 10; 47:а, б, в, г, д, ж, л, м, н, с, т, ф, 1, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11; 48:а, б, г, д, е, ж, з, и, к, л, н, о, п, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9; 49:а, б, ф, х, ц, ч, ш, д1, 1, 2, 6, 7; 50:7; 51:в; 52:е; 54:а, в, д, е, ж; 55:а, г, е; 56:а, б, ж; 57:д, е; 58:г, м; 61:г; 63:д; 64:б, в; 66:б, г, д, е; 67:а, б, в, е; 68:б, в, г, д, е, з; 73:г; 74:а, б, д, е, ж, з, и, к; 75:ж; 76:а; 81:5; 82:б, 5, 6, 7; 83:в, и, 9, 11; 84:1, 3; 87:ж; 94:е, 1, 2, 3, 4, 5; 104:п; 111:1; 114:а, б; 115:з; 119:б; 122:а; 126:а; 135:к; 156:1; 158:г; 160:г; 162:б; 167:е, м; 168:д; 179:в, е, ж, и, к, л, о; 182:и, м, н, о, п, р, с, у; 183:з, и, 4, 9; 202:щ, ю, б1, ж1; 219:а; 230:б; 233:в; 234:з; 237:л; 242:г; 243:н; 244:а; 250:а, в, 4; 252:щ; 269:ж, и, м; 270:б, г; 271:а, б, д, ж; 273:д;

8.7. ГВКС 6 – определени съгласно сертификационен доклад - отдели и подотдели:
41; 43:а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9; 44:б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7; 45; 46; 51; 94:е;

Определянето и инвентаризацията на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) в **държавните** горски територии е направено съгласно Сертификационен доклад от 2022 г., одобрен от ДП СИДП - гр. Шумен и според чл.5, ал.3, т.3 от ЗГ и чл. 43 на Наредба № 18 за инвентаризация и планиране на горските територии, като ГВКС са актуализирани съгласно Практическо ръководство „Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България“, разработено с подкрепата на WWF и работната група по разработване на национален FSC стандарт – 2016 г. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за горските територии, управлявани от ТП “ДГС Търговище”.

Списък на категориите ГВКС, съгласно сертификацията по FSC е даден в Приложение III.3.5. В защитените зони, обявени по Директива 92/43/ЕЕС за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна от екологичната мрежа Натура 2000 с помощта на “Ръководство за определяне на местообитания с европейска значимост” са установени местообитания с площ **1751,3 ха**, като разпределението им е показано в таблица № 18.

Таблица № 18
Разпределение на горските местообитания в защитените зони по площ и запас

Местообитани я	широкол.	изд.за	нискоостъ блени	Всичко	%	в т.ч. ГФС		в т.ч. ГВКС.3	
	високост ъблени	превърщ ане				ха	% от площта на местооби- танието	ха	% от площта на местооби- танието
	хектар								
общо 9130	0	0	10.4	10.4	0.4	10.4	100	10.4	100
общо 9150	0.6	577.5	3.4	581.5	20.7	35.1	6	45	7.7
общо 9180	0	0.6	0	0.6	0	0	0	0	0
общо 91G0	11.5	1881.3	0	1892.8	67.4	132.4	7	340.3	18
общо 91H0	0	17.1	17.7	34.8	1.3	0.9	2.6	0.9	2.6
общо 91M0	0	75.9	0	75.9	2.7	4.8	6.3	4.8	6.3
общо 91Z0	155.2	56	0	211.2	7.5	19.9	9.4	51	24.1
ВСИЧКО	167.3	2608.4	31.5	2807.2	100	203.5	7.2	452.4	16.1

4.2. ТАКСАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАСАЖДЕНИЯТА

Залесената площ на ТП „ДГС Търговище“ е 18288,4 ха, като 70,4% от нея са гори със защитни и специални функции и 29,6 % са със стопански функции. Разпределението ѝ, както и това на дървесния запас общо за горите (без клони), по типове месторастения в границите на обособените условни стопанските класове е дадено в таблица № 19. Залесената инвентаризирана площ на ТП ДГС „Търговище“ е **18288.4 ха**. Запасът на основните насаждения е **2706970 куб.м (без клони)**, а на надлесните дървета **1260 куб.м (без клони)**.

Таблица № 19

За разпределение на залесената площ и общия дървесен запас (без клони) по условни стопански класове и типове месторастения

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Условен стопански клас Иглолистни култури - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	132.3	6.2	34720	6.1	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	250.8	11.8	69905	12.4	0	0.0
M-I-2 C-1	15	201.7	9.5	50255	8.9	0	0.0
T-I-2 C-1	59	231.4	10.8	63365	11.2	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	1100.5	51.6	303780	53.8	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	77.0	3.6	15715	2.8	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	57.4	2.7	10270	1.8	0	0.0
МТЮ-I AB-1	122	10.3	0.5	675	0.1	0	0.0
M-I-2 B-1	138	70.9	3.3	16220	2.9	0	0.0
Всичко		2132.3	100.0	564905	100.0	0	100.0
Условен стопански клас Култури от червен дъб - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	218.3	91.8	42400	91.0	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	18.5	7.8	4200	9.0	0	0.0
M-I-2 C-1	15	1.0	0.4	15	0.0	0	0.0
Всичко		237.8	100.0	46615	100.0	0	100.0
Условен стопански клас Липов - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	176.1	26.6	39720	25.2	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	317.7	48.0	78660	49.8	0	0.0
M-I-2 C-1	15	0.8	0.1	70	0.0	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	158.1	23.9	38355	24.3	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	9.4	1.4	1185	0.7	0	0.0
Всичко		662.1	100.0	157990	100.0	0	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Условен стопански клас Широколистен В - 3СпФ							
M-I-2 D-2	12	57.6	44.4	7645	40.5	20	100.0
M-I-2 CD-2	14	45.4	35.4	6810	36.3	0	0.0
T-I-2 C-1	59	4.1	3.2	120	0.6	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	20.8	16.3	3970	21.1	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	0.4	0.3	35	0.2	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	1.4	1.1	315	1.7	0	0.0
Всичко		129.7	100.0	18895	100.0	20	100.0
Условен стопански клас Буков ВП - 3СпФ							
M-I-2 CD-2	14	269.8	35.1	60795	35.0	0	0.0
M-I-2 C-1	15	2.1	0.3	470	0.3	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	496.0	64.6	112410	64.7	0	0.0
Всичко		767.9	100.0	173675	100.0	0	100.0
Условен стопански клас Буков ВП - 3СпФ							
M-I-2 D-2	12	7.3	0.4	1330	0.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	503.4	26.6	95330	26.0	0	0.0
M-I-2 C-1	15	79.2	4.2	11080	3.0	0	0.0
T-I-2 C-1	59	3.5	0.2	680	0.2	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	1227.0	64.9	246070	67.0	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	7.3	0.4	1270	0.3	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	62.8	3.3	11310	3.1	0	0.0
Всичко		1890.5	100.0	367070	100.0	0	100.0
Условен стопански клас Дъбов В П - 3СпФ							
M-I-2 D-2	12	27.3	16.7	5740	18.6	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	43.8	26.8	10270	33.2	0	0.0
T-I-2 C-1	59	44.3	27.2	6860	22.2	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	47.7	29.3	8030	26.0	0	0.0
Всичко		163.1	100.0	30900	100.0	0	100.0
Условен стопански клас Габъров СрН П - 3СпФ							
M-I-2 CD-2	14	13.2	8.2	1265	6.5	0	0.0
M-I-2 C-1	15	9.8	6.1	1440	7.4	90	100.0
T-I-2 C-1	59	3.8	2.3	530	2.7	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	120.5	74.6	14410	74.3	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	14.3	8.8	1760	9.1	0	0.0
Всичко		161.6	100.0	19405	100.0	90	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Условен стопански клас Дъбов СрН П - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	261.7	28.0	30160	26.9	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	205.9	22.1	25840	23.1	0	0.0
M-I-2 C-1	15	49.2	5.3	4085	3.6	0	0.0
T-I-2 C-1	59	71.2	7.6	8860	7.9	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	280.8	30.1	39640	35.4	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	5.3	0.6	300	0.3	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	59.3	6.3	3145	2.8	0	0.0
Всичко		933.4	100.0	112030	100.0	0	100.0
Условен стопански клас Смесен В П - ЗСпФ							
M-I-2 CD-2	14	107.5	22.5	21180	21.2	0	0.0
T-I-2 C-1	59	0.1	0.0	10	0.0	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	312.0	65.4	65630	65.6	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	57.7	12.1	13160	13.2	0	0.0
Всичко		477.3	100.0	99980	100.0	0	100.0
Условен стопански клас Смесен СрН П - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	167.3	29.9	8275	19.5	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	179.9	32.2	17280	40.7	0	0.0
M-I-2 C-1	15	73.7	13.2	6615	15.6	0	0.0
T-I-2 C-1	59	44.3	7.9	1705	4.0	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	67.7	12.1	6340	14.9	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	14.6	2.6	950	2.2	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	3.9	0.7	350	0.8	0	0.0
M-I-2 B-1	138	7.6	1.4	1000	2.3	0	0.0
Всичко		559.0	100.0	42515	100.0	0	100.0
Условен стопански клас Церов В П - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	259.4	79.5	44450	79.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	55.9	17.1	9910	17.7	0	0.0
M-I-2 C-1	15	11.1	3.4	1605	2.9	0	0.0
Всичко		326.4	100.0	55965	100.0	0	100.0
Условен стопански клас Церов П - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	323.5	64.6	33945	62.8	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	82.5	16.5	9150	16.9	0	0.0
M-I-2 C-1	15	19.3	3.9	2375	4.4	0	0.0
T-I-2 C-1	59	46.9	9.4	5255	9.7	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	28.0	5.5	3330	6.2	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	0.3	0.1	15	0.0	0	0.0
Всичко		500.5	100.0	54070	100.0	0	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	Но	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Условен стопански клас Акациев - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	484.7	82.7	16630	82.0	420	98.8
M-I-2 CD-2	14	50.1	8.6	1405	6.9	5	1.2
M-I-2 C-1	15	20.6	3.5	1040	5.1	0	0.0
T-I-2 C-1	59	18.2	3.1	650	3.2	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	12.6	2.1	540	2.7	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	0.3	0.0	10	0.1	0	0.0
Всичко		586.5	100.0	20275	100.0	425	100.0
Условен стопански клас Келявгабърров - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	5.0	0.2	350	0.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	81.1	2.4	3665	3.9	0	0.0
M-I-2 C-1	15	174.1	5.2	4895	5.2	0	0.0
T-I-2 C-1	59	135.0	4.0	4305	4.6	10	100.0
T-I-2 CD-2,3	60	408.3	12.2	15290	16.3	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	2041.5	61.1	56245	60.0	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	27.1	0.8	425	0.4	0	0.0
МТЮ-I AB-1	122	288.1	8.6	5760	6.1	0	0.0
M-I-2 B-1	138	184.3	5.5	2900	3.1	0	0.0
Всичко		3344.5	100.0	93835	100.0	10	100.0
Всичко		12872.6		1858125		545	

Таблица № 20

За разпределение на залесената площ и общия дървесен запас (без клони) по стопански класове и типове месторастения

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	No	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
стопански клас Иглол. Култури - ИК							
M-I-2 D-2	12	78.3	16.0	25300	19.2	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	95.0	19.4	29190	22.1	0	0.0
M-I-2 C-1	15	93.9	19.2	23190	17.6	0	0.0
T-I-2 C-1	59	151.3	30.9	34845	26.5	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	71.1	14.5	19250	14.6	0	0.0
Всичко		489.6	100.0	131775	100.0	0	100.0
стопански клас Култури от червен дъб - ЧДБ							
M-I-2 D-2	12	175.0	68.2	41260	80.5	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	48.4	18.9	7090	13.8	0	0.0
M-I-2 C-1	15	33.0	12.9	2890	5.7	0	0.0
Всичко		256.4	100.0	51240	100.0	0	100.0
стопански клас Липов - Л							
M-I-2 D-2	12	176.3	74.4	43480	79.8	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	45.6	19.3	8835	16.2	0	0.0
M-I-2 C-1	15	9.1	3.8	995	1.8	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	6.0	2.5	1200	2.2	0	0.0
Всичко		237.0	100.0	54510	100.0	0	100.0
стопански клас Широколистен В - ШВ							
M-I-2 D-2	12	21.9	29.1	3595	25.8	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	45.6	60.6	9130	65.7	0	0.0
M-I-2 C-1	15	2.2	2.9	270	2.0	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	5.6	7.4	910	6.5	0	0.0
Всичко		159.7	100.0	19875	100.0	0	100.0
стопански клас Буков високобонитете за превръщане - БВП							
M-I-2 CD-2	14	211.1	91.8	49985	93.8	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	18.9	8.2	3310	6.2	0	0.0
Всичко		230.0	100.0	53295	100.0	0	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	No	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
стопански клас Габърв Високобонитетен за превръщане - ГВП							
M-I-2 D-2	12	79.0	7.1	17120	7.9	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	966.8	87.6	186440	87.2	130	100.0
M-I-2 C-1	15	17.9	1.6	2445	1.2	0	0.0
T-I-2 C-1	59	4.8	0.5	695	0.3	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	35.9	3.2	7370	3.4	0	0.0
Всичко		1104.4	100.0	214070	100.0	130	100.0
стопански клас Дъбов В П - ДВП							
M-I-2 D-2	12	12.8	6.3	2360	6.0	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	166.6	82.1	32750	83.6	0	0.0
M-I-2 C-1	15	23.6	11.6	4050	10.4	0	0.0
Всичко		203.0	100.0	39160	100.0	0	100.0
стопански клас Дъбов Средно и нискобонитетен за превръщане - СрНП							
M-I-2 D-2	12	25.9	14.6	3550	12.7	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	128.1	72.0	22110	78.7	0	0.0
M-I-2 C-1	15	11.5	6.5	1610	5.7	0	0.0
T-I-2 C-1	59	12.4	6.9	830	2.9	0	0.0
Всичко		177.9	100.0	28100	100.0	0	100.0
стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане - СмВП							
M-I-2 D-2	12	46.5	15.7	6920	12.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	226.1	76.6	45995	82.6	0	0.0
M-I-2 C-1	15	22.6	7.7	2760	5.0	0	0.0
Всичко		295.2	100.0	55675	100.0	0	100.0
стопански клас Смесен Средно и нискобонитетен за превръщане - СмСрНП							
M-I-2 D-2	12	117.7	28.3	7370	34.9	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	62.3	15.0	4350	20.6	0	0.0
M-I-2 C-1	15	73.5	17.7	4220	20.0	0	0.0
T-I-2 C-1	59	161.5	38.8	5155	24.4	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	0.7	0.2	25	0.1	0	0.0
Всичко		415.7	100.0	21030	100.0	0	100.0
Стопански клас Церов високобонитетен за превръщане - ЦВП							
M-I-2 D-2	12	395.9	64.0	66110	64.3	80	100.0
M-I-2 CD-2	14	222.3	36.0	36745	35.7	0	0.0
Всичко		618.2	100.0	102855	100.0	80	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	No	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Стопански клас Церов - Ц							
M-I-2 D-2	12	156.4	30.8	17250	34.1	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	231.8	45.5	19700	38.8	0	0.0
M-I-2 C-1	15	101.2	19.9	11340	22.4	0	0.0
T-I-2 C-1	59	18.3	3.6	2220	4.4	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	1.0	0.2	180	0.3	0	0.0
Всичко		508.7	100.0	50690	100.0	0	100.0

Стопански клас Акациев - А							
M-I-2 D-2	12	332.0	73.8	13875	72.4	445	88.1
M-I-2 CD-2	14	87.3	19.4	4130	21.6	60	11.9
M-I-2 C-1	15	30.5	6.8	1145	6.0	0	0.0
Всичко		449.8	100.0	19150	100.0	505	100.0

Стопански клас Келявгабърров - Кгбр							
M-I-2 D-2	12	0.8	0.3	15	0.3	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	8.3	3.1	240	3.9	0	0.0
M-I-2 C-1	15	92.0	34.9	3455	56.3	0	0.0
T-I-2 C-1	59	112.9	42.9	1635	26.7	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	5.0	1.9	75	1.2	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	6.8	2.6	100	1.6	0	0.0
MTЮ-I AB-1	122	0.1	0.1	0	0.0	0	0.0
M-I-2 B-1	138	37.5	14.2	615	10.0	0	0.0
Всичко		263.3	100.0	6135	100.0	0	100.0
Всичко СтФ		5408.9		847650	0	715	

4.2.1. Гори със защитни и специални функции

Залесената площ на горите със защитни и специални функции общо за стопанството е 12872.6 ха, което е 70,4% от общата залесена площ. По условни стопански класове площта се разпределя както следва:

4.2.1.1. Условен стопански клас Иглолистни култури – ИК

Площта на този условен стопански клас е 1804.4 ха, което представлява 12.4 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени с преобладание на бял и черен бор култури извън естествения ареал със средна производителност – III (2.9) бонитет. Тук са включени и 0.3ха. култури от смърч и 9.8 ха. култури от зелена дуглазка. Средната възраст на класа е 48 години.

Културите са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно. Над 90% от площта на културите попада във височинния диапазон до 500 м.н.в..

4.2.1.2. Условен стопански клас култури от червен дъб – Кчдб

Площта на този условен стопански клас е 225.7 ха, което представлява 1.6 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от чисти насаждения и култури от червен дъб от I до III бонитет. Тук са отнесени и всички чисти насаждения и култури от цер 98.4 ха. Средната производителност на стопанския клас е – II (1.9) бонитет. Средната възраст на класа е 43 години.

Насажденията и културите са разположени на средно богати до богати и богати месторастения. Общото им санитарно състояние е добро. Средната възраст на класа е 66 години.

4.2.1.3. Условен стопански клас Широколистен високоствъблен – ШВ

Площта на този условен стопански клас е 94.8 ха, което представлява 0.7 % от залесената площ на ДГТ. Тук са включени всички смесени с и без преобладание естествени насаждения и култури от явор, габър, планински ясен, бук, бреза, сребролистна липа и други от I - V бонитет. Поради липса на площ, тук са включени и всички семенни насаждения от бук и габър, с площ от 6.3 ха., както и култури и насаждения от тополи с площ 3,5 ха. Средната производителност на класа е III (2.9) бонитет, а средната възраст е 52 години. Тук са включени насажденията от зимен дъб и културите от благун с обща площ 8,1 ха.

Насажденията и културите са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото санитарно състояние на условия клас е сравнително добро.

4.2.1.4. Условен стопански клас Липов – Л

Площта на този условен стопански клас е 556.7 ха, което представлява 3.8 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с и без преобладание $\geq 5/10$ на липа насаждения и култури, със средна производителност – III (2.7) бонитет. Средната възраст на класа е 63 години.

Насажденията и културите са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Общото им санитарно състояние е добро

4.2.1.5. Условен стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП

Площта на този условен стопански клас е 756.8 ха, което представлява 5.2 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с преобладание на бук високобонитетни издънкови насаждения от I и II бонитет. Средната производителност на класа е I (1.1) бонитет. Средната възраст е 80 години. Насажденията са разположени на средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е много добро.

4.2.1.6. Условен стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП

Площта на този условен стопански клас е 1776.9 ха, което представлява 12.2 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени издънкови насаждения с преобладаване на габър с висока производителност II (1.5) бонитет. В този стопански клас са включени и три насаждения, в които габъра е с участие 5 десети. Средната възраст е 74 години. Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения.

4.2.1.7. Условен стопански клас Габъров средно и нискобонитетен за превръщане – ГСрНП

Площта на този условен стопански клас е 133.6 ха, което представлява 0.8 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени издънкови насаждения с преобладаване на габър със средна производителност III (3.1) бонитет. Средната възраст е 54 години. Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения.

4.2.1.8. Условен стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП

Площта на този условен стопански клас е 163.1 ха, което представлява 1.1 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с и без преобладаване на зимен дъб и благун високобонитетни издънкови насаждения от II и част от III бонитет със средна производителност III (2.6) бонитет. Средната възраст е 75 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро.

4.2.1.9. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП

Площта на този условен стопански клас е 661.9 ха, което представлява 4.6 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с преобладаване на зимен дъб, благун, космат дъб и летен дъб, както и смесени без преобладаване от четирите дървесни вида средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III, IV, V бонитет. Средната производителност на класа е IV (3.7) бонитет. Средната възраст е 73 години.

Насажденията са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно до добро.

4.2.1.10. Условен стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП

Площта на този условен стопански клас е 245.9 ха, което представлява 1.7 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с преобладаване на цер средно и нискобонитетни издънкови насаждения от I, II, и част от III бонитет. Средната производителност на класа е II (1.9) бонитет. Средната възраст е 64 години. Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро до средно.

4.2.1.11. Условен стопански клас Церов за превръщане – ЦП

Площта на този условен стопански клас е 323.8 ха, което представлява 2.2 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с преобладаване на цер средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III, IV, V бонитет. Средната производителност на класа е III (3.4) бонитет. Средната възраст е 78 години. Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно до добро.

4.2.1.12. Условен стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП

Площта на този условен стопански клас е 477.0 ха, което представлява 3.3 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от смесени без преобладание високобонитетни издънкови насаждения от I, II и част от III бонитет от зимен дъб, благун, бук, цер, габър и други със средна производителност II (1.5) бонитет, а средната възраст е 80 години.

Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е добро.

4.2.1.13. Условен стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП

Площта на този условен стопански клас е 198.1 ха, което представлява 1.4 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от смесени издънкови средно и нискобонитетни насаждения без преобладание от зимен дъб, благун, цер, бук, габър, клен и други, част от III, IV и V бонитет. Средната производителност на класа е IV (3.8) бонитет, а средната възраст е 56 години.

Насажденията са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно до добро.

4.2.1.14. Условен стопански клас Акациев – А

Площта на този условен стопански клас е 456.4 ха, което представлява 3.1 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени насаждения и култури с и без преобладание ≤ 5 на акация със средна производителност IV (3.7) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 10 години.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно.

4.2.1.15. Келявгабъргов условен стопански клас – Кгбр

Общата площ на този условен стопански клас е 2980.9 ха, което представлява 20.5 % от общата залесена площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени с и без преобладание $\geq 5/10$ на келяв габър насаждения със средна производителност - V (4.8) бонитет. Тук са включени и всички издънкови насаждения от мъждрян – 17.9ха, както всички и смесени издънкови насаждения без преобладание от келяв габър и мъждрян. Средната възраст на стопанския клас е 63 години.

Насажденията са разположени на много бедни до бедни, бедни, средно богати, средно богати до богати месторастения и богати. Общото санитарно състояние на стопанския клас е средно.

Общо за горите със защитни и специални функции

Средната възраст е 61 години

Средната пълнота е 0.73

Средния бонитет е III (3.2)

Общия дървесен запас е 1859320 куб.м. (без клони)

Средния запас е 144 куб.м./ха

Общия среден годишен прираст е 33 232 куб.м.

Средния прираст на 1 ха е 2.58 куб.м./ха

4.2.2. Гори със стопански функции (СтФ)

Залесената площ на горите със стопански функции е 5408.9 ха или 29.6% от общата залесена площ. По стопански класове тя се разпределя, както следва:

4.2.2.1. Стопански клас Иглолистни култури – ИК

Площта на този стопански клас е 371.4 ха, което представлява 2.6 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени култури с и без преобладание на бял и черен бор, както и 0.2 ха култури от смърч, всички извън естествения ареал на разпространение от I до IV бонитет, със средна производителност – III (2.9) бонитет. Средната възраст на класа е 46 години.

Културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото им санитарно състояние е средно. Всички култури се намират във височинен диапазон до 500 м.н.в.

4.2.2.2. Стопански клас Култури от червен дъб – Кчдб

Площта на този стопански клас е 212.1 ха, което представлява 1.5 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от чисти култури от червен дъб от I до IV бонитет, както и такива без преобладание на червения дъб – 14,1 ха. Тук са отнесени и всички чисти и смесени насаждения и култури от цер 51.6 ха. Средната производителност на стопанския клас е – II (1.7) бонитет. Средната възраст на класа е 38 години.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото им санитарно състояние е добро.

4.2.2.3. Стопански клас Широколистен високостъблен – ШВ

Площта на този стопански клас е 54.2 ха, което представлява 0.4 % от залесената площ на ДГТ. Тук са включени всички смесени с преобладание и без преобладание насаждения и култури от полски ясен, планински ясен и явор от I до V бонитет. Поради малката си площ тук са включени и 28.1 ха естествени насаждения от бук от III и IV бонитет, също така е включено и едно насаждение от габър с площ от 0.5 ха., както и едно насаждение от трепетлика с площ от 0,3 ха. Средната производителност на класа е III (2.8) бонитет, а средната възраст на класа е 69 години. Общото санитарно състояние на стопанския клас е сравнително добро.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

4.2.2.4. Горскоплоден стопански клас - ГПл

Площта на този стопански клас е 82.9ха., което представлява 0.6% от общата залесена площ на ДГТ. Стопанският клас е съставен от чисти култури от Орех, Леска, Цариградски лешник и череша, със средна производителност IV(4.0) бонитет. Средната възраст на културите е 49 години. Разположени са на средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е сравнително добро, с оглед на което те могат да изпълняват функциите си.

4.2.2.5. Липов стопански клас – Л

Площта на този стопански клас е 170.1 ха, което представлява 1.2 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание на липа от I до V бонитет, със средна производителност III (2.7) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 53 години. Общото санитарно състояние на стопанския клас е добро.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

4.2.2.6. Стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП

Площта на този стопански клас е 229.2 ха, което представлява 1.6 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с преобладание на бук високобонитетни издънкови насаждения от I и II бонитет. Средната производителност на класа е I (1.0) бонитет. Средната възраст е 80 години.

Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е добро.

4.2.2.7. Стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП

Площта на този стопански клас е 900.7 ха, което представлява 6.2 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени издънкови насаждения с преобладание на габър от I, II и част от III бонитет с висока производителност II (1.2) бонитет. Освен това тук са причислени и всички средно и нискобонитетни издънкови габърски насаждения част от III, IV и V бонитет, с обща площ 37.0 ха. Средната възраст е 69 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

4.2.2.8. Стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП

Площта на този стопански клас е 190.5 ха, което представлява 1.3% от общата залесена площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени издънкови високобонитетни насаждения с преобладание на зимен дъб или благун, както и смесени насаждения без преобладание от зимен дъб и благун от II и част от III бонитет. Средна производителност на стопанския клас е III (2.5) бонитет.

Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати и богати месторастения.

Средната възраст на стопанския клас е 80 години. Общото санитарно състояние на стопанския клас е средно до добро.

4.2.2.9. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП

Площта на този стопански клас е 118.5 ха, което представлява 0.8 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с преобладание на зимен дъб и благун, както и смесени без преобладание от четирите дървесни вида, средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III и IV бонитет. Средната производителност на класа е III (3.2) бонитет. Средната възраст е 73 години.

Насажденията са разположени на среднобогати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно.

4.2.2.10. Стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП

Площта на този стопански клас е 297.3 ха, което представлява 2.0 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с преобладание на цер високобонитетни издънкови насаждения от I, II и част от III бонитет със средна производителност II (1.9) бонитет. Средната възраст е 59 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е сравнително добро.

4.2.2.11. Стопански клас Церов за превръщане – ЦП

Площта на този стопански клас е 235.6 ха, което представлява 1.6 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е изцяло от чисти и смесени с преобладание на цер средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III, IV и V бонитет. Средната производителност на класа е III (3.4) бонитет. Средната възраст е 54 години.

Насажденията са разположени на средно богати , средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро до средно.

4.2.2.12. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП

Площта на този стопански клас е 268.6 ха, което представлява 1.6 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от смесени без преобладание високобонитетни издънкови насаждения от I, II и част от III бонитет от зимен дъб, благун, цер, бук, габър и други със средна производителност II (1.8) бонитет, а средната възраст е 69 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро.

4.2.2.13. Стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП

Площта на този стопански клас е 124.6 ха, което представлява 0.9 % от залесената площ на ДГТ. Съставен е от смесени без преобладание издънкови насаждения от зимен дъб, цер, габър, клен и издънкови насаждения средно и нискобонитетни от част от III, IV и V със средна производителност IV (4.0) бонитет, а средната възраст е 41 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

4.2.2.14. Стопански клас Акациев – А

Площта на този стопански клас в горите със стопански функции е 261.5 ха, което представлява 1.8 % от общата залесена площ на ДГТ. Съставен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание на акация със средна производителност IV (3.5) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 12 години.

Насажденията и културите са разположени на среднобо богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото санитарно състояние на стопанския клас е средно до добро.

4.2.2.15. Келявгабъров Стопански клас – Кгбр

Площта на този стопански клас в горите със стопански функции е 147.9 ха, което представлява 1.0 % от общата залесена площ на ДГТ.

Съставен е от чисти и смесени с и без преобладание на келяв габър и мъждрян $\geq 5/10$, или смесени помежду им издънкови насаждения със средна производителност - V (4.5) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 65 години.

Насажденията са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото санитарно състояние на стопанския клас е средно.

Общо за горите със стопански функции

Средната възраст е 54 години

Средната пълнота е 0.74

Средния бонитет е III (2.7)

Общия дървесен запас е 847650 куб.м. (без клони)

Средния запас е 157 куб.м./ха

Общия среден годишен прираст е 16 512 куб.м.

Средния прираст на 1 ха е 3.05 куб.м./ха

Общо за гората

Средната възраст е 59 години

Средната пълнота е 0.73

Средния бонитет е III (3.1)

Общия дървесен запас е 2 706 970 куб.м. (без клони)
 Средния запас е 148 куб.м./ха
 Общия среден годишен прираст е 49 745 куб.м.
 Средния прираст на 1 ха е 2.72 куб.м./ха

Таблица № 21

За разпределение на залесената площ и дървесния запас (с клони) по класове на възраст при двете последователни инвентаризации - **общо за стопанството**

Година на инвентаризация	Мярка	Класове на възраст								Общо
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	
		1-20	21-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	над 141	
2013	ха	1790.5	5030.4	6178.7	5256.8	192.0	61.9	14.2	5.1	18529.6
	%	9.7	27.1	33.3	28.4	1.0	0.3	0.1	0.1	100.0
2024	ха	1292.5	2962.5	4675.0	7631.4	1554.2	155.9	11.9	5.0	18288.4
	%	7.1	16.2	25.6	41.7	8.5	0.9	0.1	0.0	100.0
разлика	+				2598.0	1111.8	92.6			
	-	470.1	2065.1	1477.9				2.0	0.1	212.8
2013	куб.м	93695	702955	1012800	988755	26275	6135	1575	580	2832770
	%	3.3	24.8	35.8	34.9	0.9	0.2	0.1	-	100.0
2024	куб.м	53700	391205	1101950	1271190	321375	19770	1440	950	3161580
	%	1.7	12.4	34.8	40.2	10.2	0.6	-	-	100.0
разлика	+			89150	282435	295100	13635		370	328810
	-	39995	311750					135		

Намаление се наблюдава при площта с 237.2 ха, което се дължи на променените условия на ползването на някои имоти(които не са ДГТ), които преди са били описани като гора, а при сегашната инвентаризация са установени като голи площи – земеделски, урбанизирани или водни територии.

Увеличение са наблюдава по запас с 296810 куб.м., което се се обяснява с разликата между прираста и действителните добиви, които са с 32000 куб.м. по-малко него, като не отчитаме добивите от недържавни гори. Според ДГС запаса (с клони) при предходната инвентаризация е бил по-голям, което е наложило актуализация на ГСП от 2013 год.

В Таблица № 22 са представени средните таксационни показатели по функции и условни стопански класове общо за стопанството.

Таблица № 22
Средни таксационни показатели по функции и условни стопански класове - **общо за
СТОПАНСТВОТО**

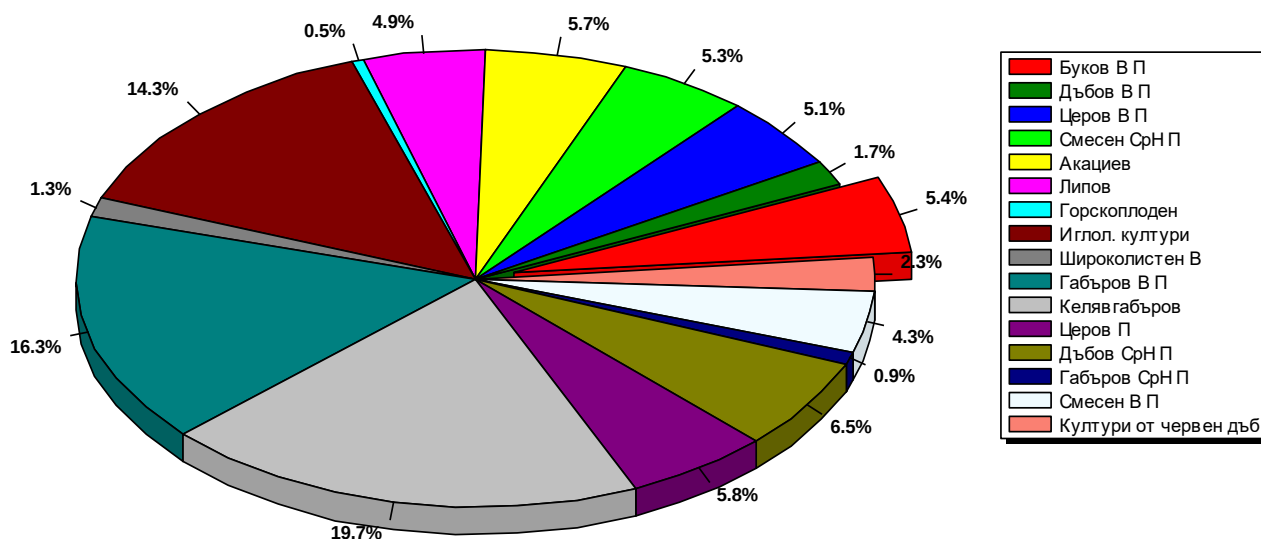
Стопански класове	Залесена		Сре дна възр аст	Среден	Средна	Среден	Среден	Общ	Общ дървесен		Надлесни	
	площ			бонитет	пълнота	запас	прираст	среден	запас		запас	
						на 1 ха	на 1 ха	годишен				
								прираст	без	с	без	с
									клони	клони	клони	клони
	ха	%	год.			куб.м/ха	куб.м/ха	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м
А. Горски територии със Защитни и специални функции												
Иглол. култури	2132.3	11.7	48	III (3.0)	0.77	265	5.59	11921	564905	689615	0	0
Култури от червен дъб	237.8	1.3	45	II (2.1)	0.81	196	4.61	1096	46615	61410	0	0
Липов	662.1	3.6	63	III (2.5)	0.8	239	4	2646	157990	179510	0	0
Широколистен В	129.7	0.7	52	III (2.9)	0.7	146	3.14	407	18895	22885	20	20
Буков В П	767.9	4.2	81	I (1.3)	0.74	226	2.85	2192	173675	199100	0	0
Габъров В П	1897.1	10.4	73	II (1.8)	0.75	194	2.74	5195	368240	429410	0	0
Габъров СрН П	161.6	0.9	54	III (3.4)	0.73	120	2.38	385	19405	23960	90	100
Дъбов В П	163.1	0.9	75	III (2.6)	0.77	190	2.57	419	30900	34220	0	0
Дъбов СрН П	933.4	5.1	72	IV (3.6)	0.66	120	1.73	1612	112030	124270	0	0
Церов В П	326.4	1.8	60	II (1.9)	0.67	172	3.12	1017	55965	61835	0	0
Церов П	500.7	2.7	72	III (3.3)	0.59	108	1.67	837	54095	59635	0	0
Смесен В П	477.3	2.6	80	II (1.8)	0.73	210	2.67	1275	99980	113260	0	0
Смесен СрН П	559	3.1	46	IV (4.2)	0.63	76	1.62	904	42515	48555	0	0
Акациев	586.5	3.2	12	IV (3.6)	0.85	35	2.97	1744	20275	21225	425	445
Келявгабъров	3344.6	18.1	63	V (4.8)	0.71	28	0.47	1583	93835	105300	10	10
Всичко горски територии със ЗСпФ	12880	70.3	61	III (3.2)	0.73	144	2.58	33233	2Е+06	2Е+06	545	575
Б. Горски територии със стопански функции												
Иглол. култури	489.6	2.7	45	III (3.1)	0.81	269	5.88	2877	131775	161445	0	0
Култури от червен дъб	256.4	1.4	41	II (1.9)	0.81	200	4.52	1160	51240	66955	0	0
Горскоплоден	84.4	0.5	49	IV (3.9)	0.65	71	1.39	117	5970	7880	0	0
Липов	237	1.3	52	III (2.6)	0.79	230	4.66	1105	54510	63410	0	0
Широколистен В	75.3	0.4	62	III (2.6)	0.64	185	3.63	273	13905	16330	0	0
Буков В П	230	1.3	80	I (1.2)	0.74	232	2.93	675	53295	60945	0	0
Габъров В П	1104.4	6	66	II (1.7)	0.74	194	3.02	3334	214070	251685	130	150
Дъбов В П	203	1.1	80	II (2.4)	0.73	193	2.44	495	39160	43290	0	0
Дъбов СрН П	177.9	1	77	III (3.3)	0.71	158	2.07	369	28100	31125	0	0
Церов В П	618.2	3.4	55	II (1.8)	0.73	166	3.36	2075	102855	114305	80	90
Церов П	508.7	2.8	55	IV (3.5)	0.67	100	1.83	930	50690	55855	0	0
Смесен В П	295.2	1.6	67	II (2.0)	0.71	189	2.92	863	55675	63735	0	0
Смесен СрН П	415.7	2.3	37	V (4.5)	0.63	51	1.38	573	21120	23570	0	0
Акациев	449.8	2.5	11	IV (3.5)	0.87	43	3.47	1559	19150	20095	505	545
Келявгабъров	263.3	1.4	58	V (4.5)	0.63	23	0.41	107	6135	6765	0	0
Всичко горски територии със СтФ	5408.9	29.7	54	III (2.7)	0.74	157	3.05	16512	847650	987390	715	785
ОБЩО	18288	100	59	III (3.1)	0.73	148	2.72	49745	3Е+06	3Е+06	1260	1360

За онагледяване са изготвени и десет диаграми:

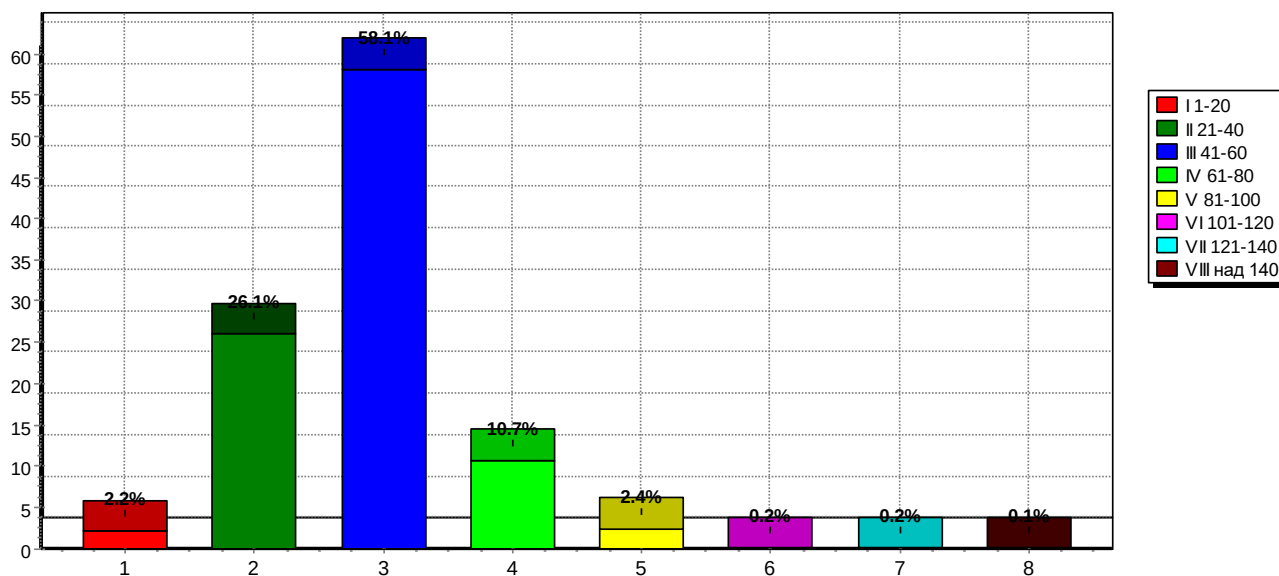
1. За разпределение на залесената площ по стопански класове в проценти.
2. За разпределение на залесената площ по класове на възраст във високостъблените гори.
3. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст във високостъблените гори.
4. За разпределение на залесената площ по класове на възраст в издънковите гори за превръщане.
5. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст в издънковите гори за превръщане.
6. За разпределение на залесената площ по класове на възраст в нискостъблените гори.
7. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст в нискостъблените гори.
8. За разпределение на залесената площ по дървесни видове.
9. За разпределение на дървесния запас по дървесни видове.
10. За разпределение на залесената площ по видове гори в проценти.

ДИАГРАМА № 1

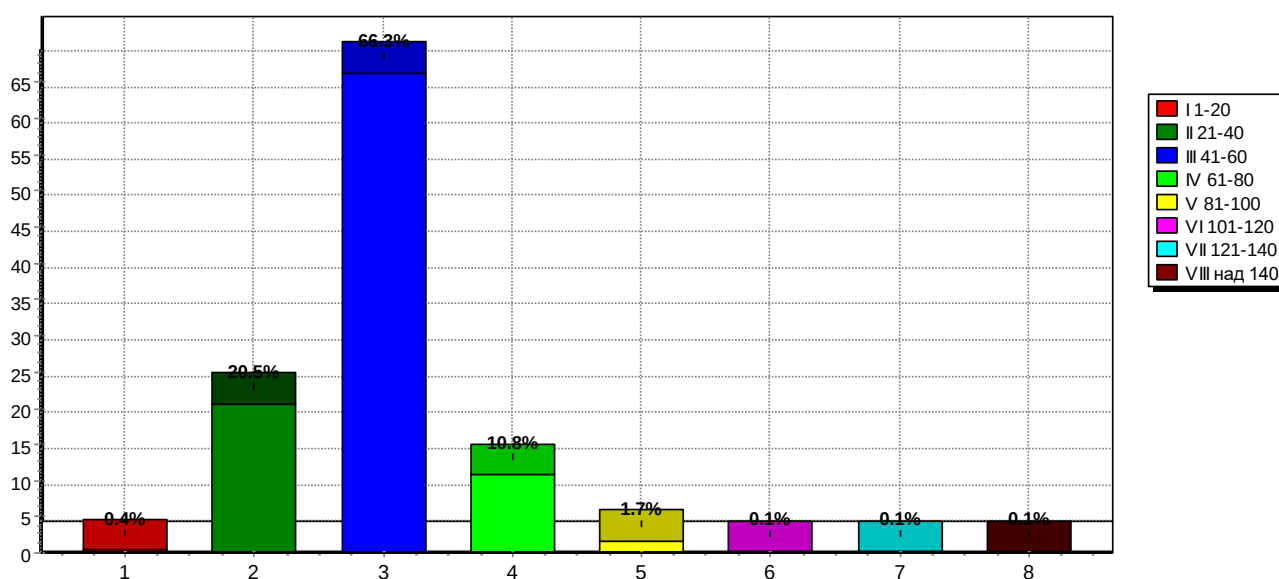
**Разпределение на залесената площ на ТП "ДГС Търговище" 2023 г.
по стопански класове, изразено в проценти от залесената площ**

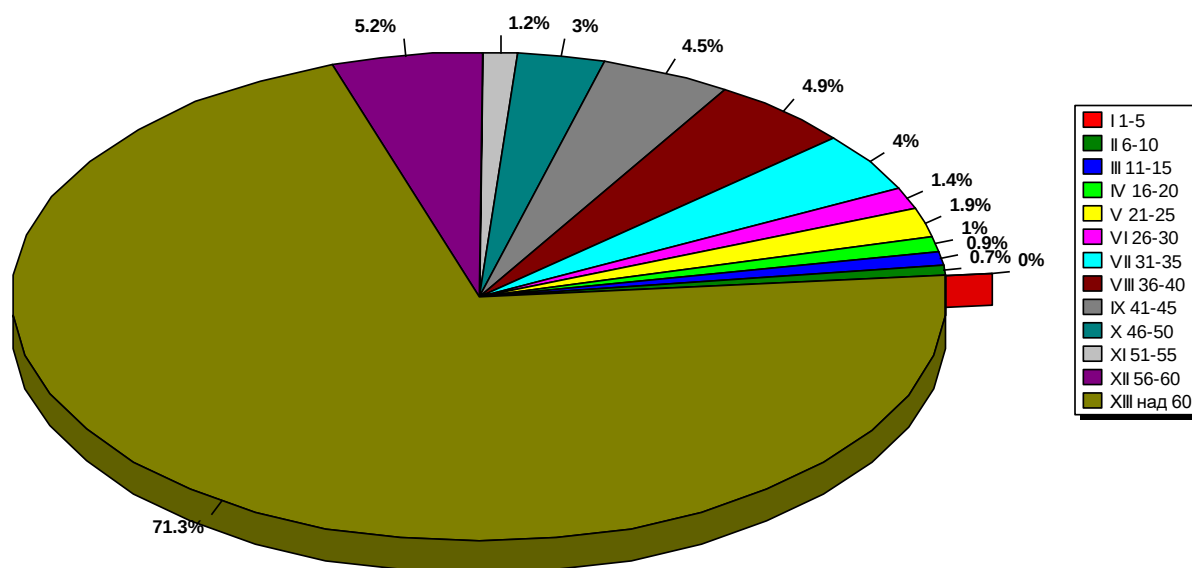
ДИАГРАМА № 2
Разпределение на залесената площ по класове на възраст
във високостъблените гори на ТП “Търговище” 2023 г.

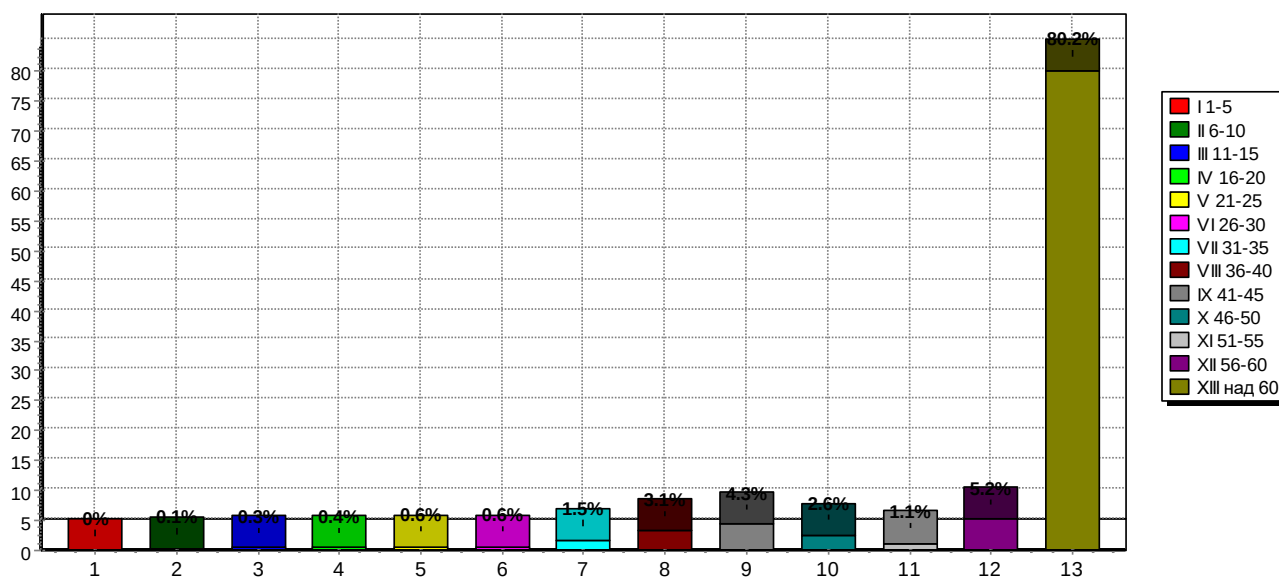
ДИАГРАМА № 3
Разпределение на дървесния запас по класове на възраст
във високостъблените гори на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.

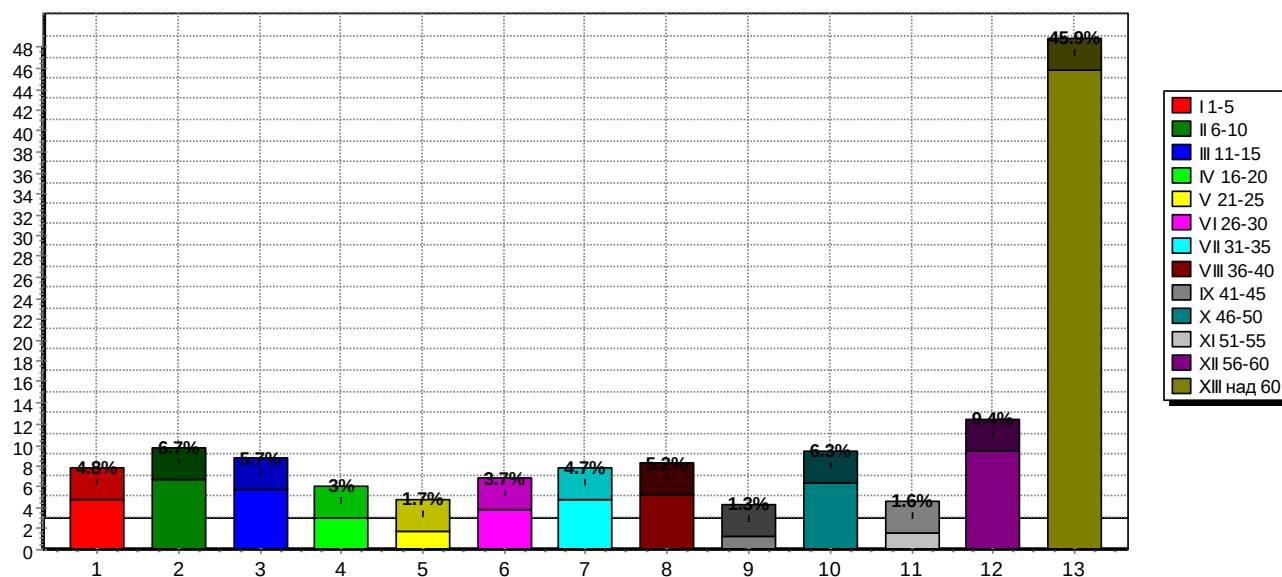
ДИАГРАМА № 4
Разпределение на залесената площ по класове на възраст в
издънковите гори за превръщане на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.

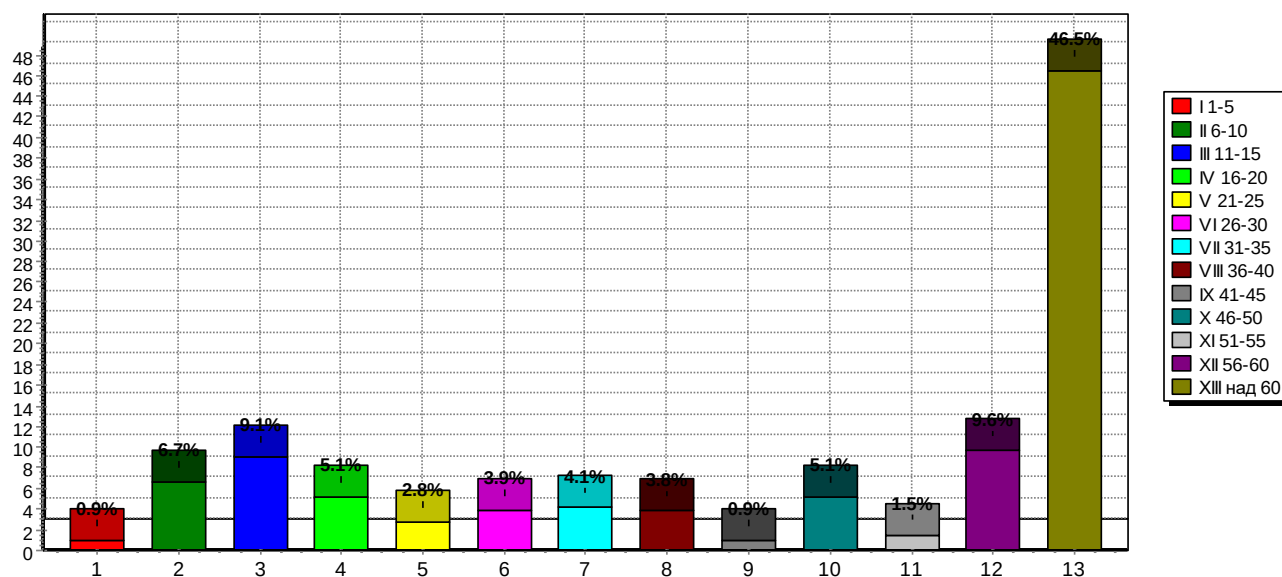
ДИАГРАМА № 5
Разпределение на дървесния запас по класове на възраст в
издънковите гори за превръщане на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.

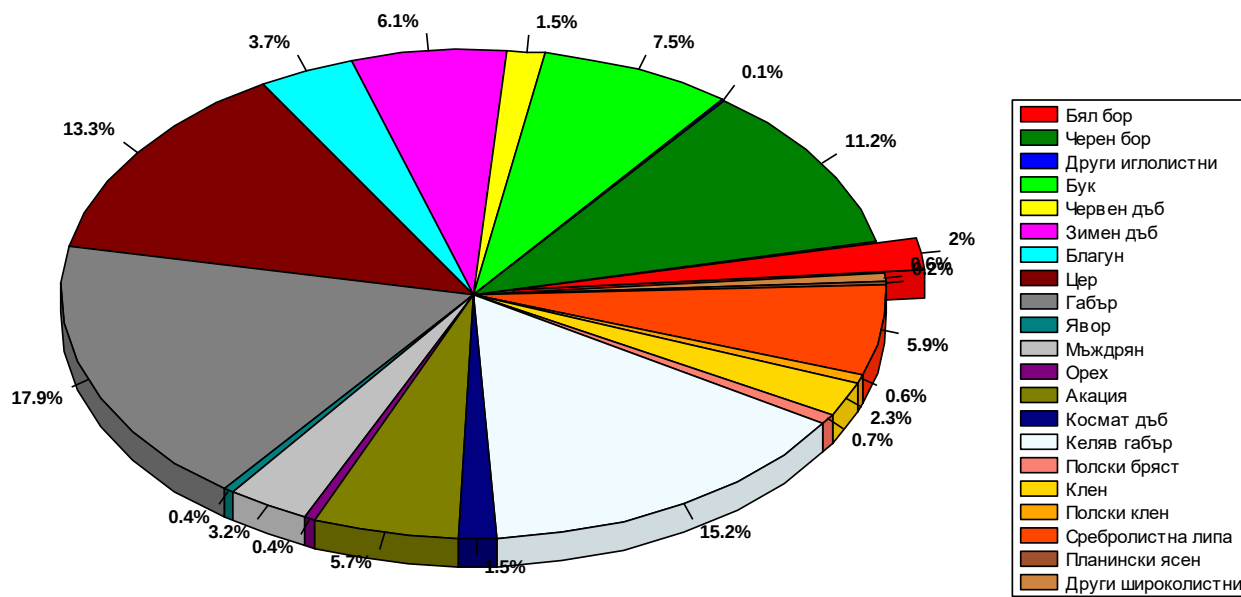
ДИАГРАМА № 6
Разпределение на залесената площ по класове на възраст в
нискоствъблени гори на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.

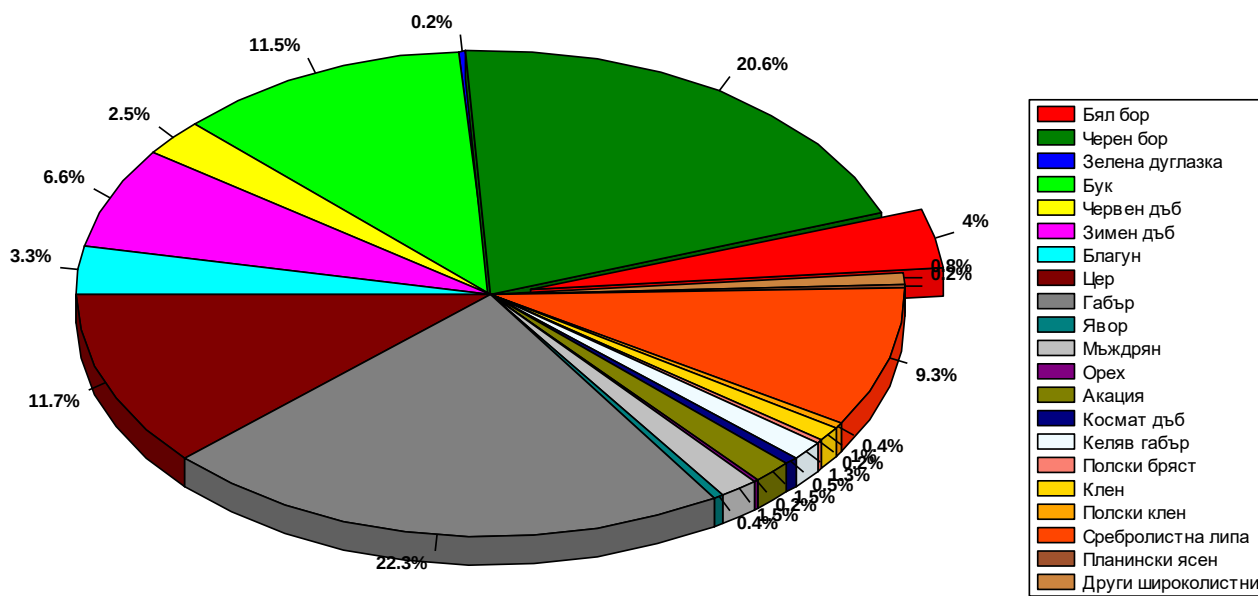
ДИАГРАМА № 7
Разпределение на дървесния запас по класове на възраст в
нискоствъблени гори на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.

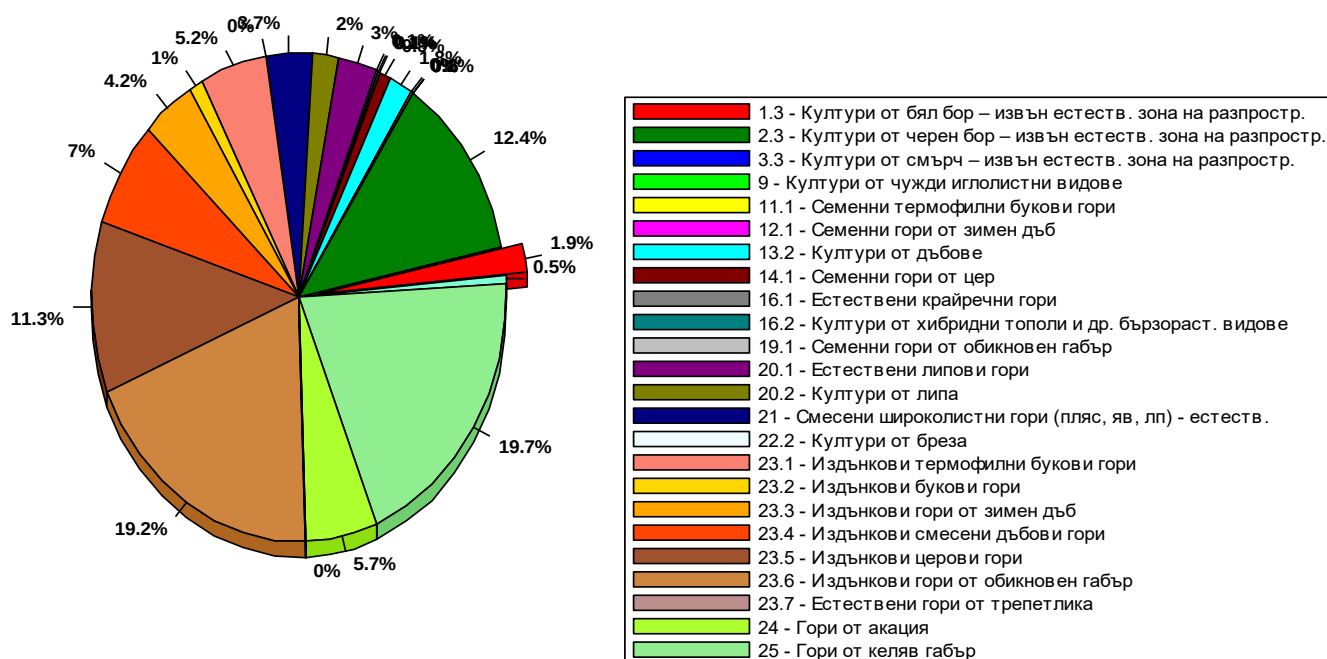
ДИАГРАМА № 8
Разпределение на залесената площ на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.
по дървесни видове

ДИАГРАМА № 9
Разпределение на дървесния запас на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.
по дървесни видове

ДИАГРАМА № 10
Разпределение на залесената площ на ТП „ДГС Търговище“ 2023г. по видове гори

4.3. УСЛОВНИ СТОПАНСКИ КЛАСОВЕ

При предишната инвентаризация 40.5 % от залесената площ на стопанството е била с дървопроизводителни и средообразуващи функции, а 69.5 % със защитни и рекреационни функции и гори в защитени територии. При сегашната инвентаризация 74.8 % от залесената площ на ТП „ДГС Търговище“ са горски територии със защитни и специална функции. Сравнение по условни стопански класове е направено общо, независимо от функционалната принадлежност на горите.

При предишния ГСП са били обособени 17 стопански класа и 15 условни стопански класа. Съгласно Заданието и действащите нормативни актове и документи, променените условия следствие досегашното стопанисване, при настоящето планиране са обособени 15 стопански класа в горите със стопански функции и 15 условни класа в териториите със защитни и специални функции.

Отпада Нискостъбленият стопански клас. Стопанският клас Смесен широколистен (СмШ) става Широколистен високоствъблен (ШВ), стопанските класове ББК и ЧБК се обединяват в ИК, Липов високобонитетен и Липов средно и нискобонитетен се преобразуват в Липов, ЗдВП и БлВП стават ДВП. Създават се стопански класове Култури от Червен дъб и Келяв габър.

Около 38.0 % от площта на стопанството попада в границите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) – Натура 2000 – общо три на брой.

В таблица № 23 е направено сравнение в наименованията и площите на условните стопански класове между двете последователни инвентаризации.

Таблица № 23
За сравнение на залесената площ по **условни**
стопански класове при двете последователни инвентаризации

Функционални групи горски територии и стопански класове	2013г.		2024г.	Разлика	
	ха	%	ха	%	+/-
1.Иглолистни	1275.1	8.8	1804.4	12.4	529.3
Бялборови култури – ББК	230	1.6			-230
Черборови култури – ЧБК	1045.1	7.2			-1045.1
Иглолистни култури – ИК			1804.4	12.4	1804.4
2.Широколистни високоствъблени	349.3	2.2	877.2	6.0	877.2
Култури от Червен дъб			225.7	1.6	225.7
Дъбов средно и нискобонитетен – ДСрН	39.8	0.3			-39.8
Смесен Широколистен – СмШ	33.3	0.2			-33.3
Широколистен Високоствъблен			94.8	0.7	94.8
Липов високобонитетен – ЛВ	242.2	1.7			-242.2
Липов средно и нискобонитетен – ЛСрН	34	0.2			-34
Липов – Л	0	0	556.7	3.8	556.7
3.За превръщане	3415.7	23.5	4465.9	30.8	1050.2
Буков високобонитетен за превръщане – БВП	601.4	4.1	756.8	5.2	155.4
Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП	1654.2	11.4	1776.9	12.2	122.7
Габъров средно и нискобонитетен за превръщане – ГСрНП		0	133.6	0.9	133.6
Зимендъбов високобонитетен за превръщане – ЗдВП	235	1.6		0.0	-235
Благунов високобонитетен за превръщане – БлВП	65.9	0.5		0.0	-65.9
Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП			163.1	1.1	163.1
Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП			661.9	4.6	661.9
Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП	17.1	0.1	245.9	1.6	228.8
Церов за превръщане – ЦП	67.2	0.5	323.8	2.2	276.7
Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП	774.9	5.3	477.0	3.3	-297.9
Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП			198.1	1.1	198.1
4.Нискоствъблени	2635.1	18.2	3437.3	23.7	802.2
Акациев – А	41.6	0.3	456.4	3.1	173
Келявгабъров – Кгбр	2593.5	17.9	2980.9	20.5	387.4
Общо	14520.8	100	14521.1	100.0	0.3

4.4. ТУРНУСИ НА СЕЧ

За постигане на поставените пред ТП „ДГС Търговище“ цели, за всеки условен стопански клас са възприети турнуси на сеч съгласно действащата Наредба № 18, указанията на ИАГ за стопанисване на горите и Заданието за проектиране.

Турнусите на сеч са приети от ЕС на ИАГ към МЗХ на 25.04.2025 Год.

А. Горски територии със защитни и специални функции

Залесената площ на групата гори със защитни и специални функции е 12 879.5 ха. или % от залесената площ. В тази група гори са обособени условни стопански класове по същите критерии, както и в горите със стопански функции.

4.4.1. Услове стопански клас иглолистни култури – ИК (ЗСпФ) – 1804.4 ха

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на бял и черен бор култури извън естествената зона на разпространението им (до 600 м н.в.)

Горските територии със защитни функции са 751.1 ха, а останалите са със специални функции: защитени зони по Натура 2000 – 64.2 %, семепроизводствени насаждения – 10.6 ха, географски култури – 1,6 ха.

Средна производителност – III (2.9) бонитет. Тук са включени и 0.3 ха. култури от смърч и 9.8 ха. култури от зелена дугласка. Средната възраст на класа е 49 години. Културите са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е средно.

Цел на стопанисване - поддържане и подобряване на защитните и специални функции на културите, трансформирането им в естествени гори от местни видове, производство и добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см и средна строителна дървесина за тези с влошено състояние при ориентировъчен турнус на сеч 60 години, съобразно състоянието. Културите в добро санитарно състояние на богати месторастения - Турнус 80 години и цел на производство и добив на едра строителна дървесина с дебелина на тънкия край 18 см, съобразно Указанията за стопанисване на иглолистните култури извън естествения им район на разпространение и решенията на националното съвещание "Перспективи и насоки на стопанисване на изкуствено създадените иглолистни гори", проведено на 28 и 29.01.2016г. в района на гр.Кюстендил.

4.4.2. Условен стопански клас култури от червен дъб–Кчдб(ЗСпФ)–237.8 ха

Обособен е от чисти насаждения и култури от червен дъб от I до III бонитет. Тук са отнесени и всички чисти насаждения и култури от цер - 104.9 ха. Горските територии със защитни функции са 204.6 ха, което е 86.0 %. Семепроизводствените насаждения са 20.3 ха. ГВКС са на площ 5.7 ха. Средната производителност на стопанския клас е – II (1.9) бонитет. Средната възраст на класа е 43 години.

Цел на стопанисване - поддържане и подобряване на защитните и специалните им функции, производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

4.4.3. Условен стопански клас Широколистен високостъблен–ШВ (ЗСпФ)–129.7 ха

Обособен е от всички смесени с и без преобладание естествени насаждения и култури от явор, габър, планински ясен, бук, бреза, сребролистна липа и други от I - V бонитет. Поради липса на площ, тук са включени и всички семенни насаждения от бук и габър, както и култури и насаждения от тополи. Горските територии със защитни функции са 86.9 ха – 67 %. Защитени зони по Натура 2000 – 24.7 ха, семепроизводствени насаждения – 6.8 ха, ГВКС – 10.8 ха.

Насажденията и културите са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото санитарно състояние на условия клас е сравнително добро.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията и културите. Целта на производство и турнусите на сеч са диференцирани в зависимост от дървесните видове както следва:

- За насажденията с преобладание на бук - турнус на сеч 120 години и цел поддържане и подобряване на защитните и специалните им функции, производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 30 см.

- За насаждението от зимен дъб и културите от благун – турнус на сеч 120 години и цел поддържане и подобряване на защитните функции, производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 30 см.

- За културите от бреза - турнус на сеч 60 години.

- за културите от хибридни тополи добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 8 см при турнус на сеч 12 години за нетипичните тополови месторастения.

4.4.4. Условен стопански клас Липов – Л – 662.1 ха

Обособен е от чисти и смесени с и без преобладание $\geq 5/10$ на липа насаждения и култури, със средна производителност – III (2.7) бонитет. Средната възраст на класа е 63 години. Горските територии със защитни функции са 413,4 ха – 62.4 %. Защитени зони по Натура 2000 са 163.1 ха, семепроизводствени насаждения – 30.0 ха, БИСД – 26.4 ха, ГВКС – 29.2 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията и културите. Целта на производство е едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

4.4.5. Условен стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП – 767.9 ха

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на бук високобонитетни издънкови насаждения от I и II бонитет. Средната производителност на класа е I (1.1) бонитет. Средната възраст е 80 години. Насажденията са разположени на средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е много добро. Горските територии със защитни функции са 241.5ха – 31.5%. Защитени зони по Натура 2000 са 471.8 ха, семепроизводствени насаждения – 19.5 ха, БИСД – 109 ха, ГВКС – 24,2 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, целта на производство е добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18см.

4.4.6. Условен стопански клас Габърв високобонитетен за превръщане – ГВП – 1897.1 ха

Обособен е от чисти и смесени издънкови насаждения с преобладание на габър с висока производителност II (1.5) бонитет. В този стопански клас са включени и три насаждения, в които габъра е с участие 5 десети. Средната възраст е 74 години. Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Горските територии със защитни функции са 464.8ха – 24.5%. Защитени зони по Натура 2000 са 1211.0 ха, семепроизводствени насаждения – 26.9 ха, БИСД – 42.7 ха, ГВКС – 151,7 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е едра строителна дървесина с диаметър над 18 см. на тънкия край.

4.4.7. Условен стопански клас Габърв средно и нискобонитетен за превръщане – ГСрНП – 161.6 ха

Обособен е от чисти и смесени издънкови насаждения с преобладание на габър със средна производителност III (3.1) бонитет. Средната възраст е 54 години. Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Горските територии със защитни функции са 4.6 ха – 2.8%. Защитени зони по Натура 2000 са 137.7 ха, БИСД – 0.7 ха, ГВКС – 18,6 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина.

4.4.8. Условен стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП – 163.1 ха

Обособен е от от чисти и смесени с и без преобладание на зимен дъб и благун високобонитетни издънкови насаждения от II и част от III бонитет със средна производителност III (2.6) бонитет. Средната възраст е 75 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро. В този условен стопански клас няма

горските територии със защитни функции. Защитени зони по Натура 2000 са 92.0 ха, БИСД – 8.2 ха, ГВКС – 7,9 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

4.4.9. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП – 933.4 ха

Обособен е от от чисти и смесени с преобладание на зимен дъб, благун, космат дъб и летен дъб, както и смесени без преобладание от четирите дървесни вида средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III, IV, V бонитет. Средната производителност на класа е IV (3.7) бонитет. Средната възраст е 73 години.

Насажденията са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно до добро. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 487.3 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 318.6 ха, БИСД – 27.1 ха, ГВКС – 75,2 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина.

4.4.10. Условен стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП – 326.4 ха

Обособен е от от чисти и смесени с преобладание на цер средно и нискобонитетни издънкови насаждения от I, II, и част от III бонитет. Средната производителност на класа е II (1.9) бонитет. Средната възраст е 64 години. Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро до средно. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 306.3 ха. Няба защитени зони по Натура 2000, а семеипроизводствените насаждения са с площ 20,1 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

4.4.11. Условен стопански клас Церов за превръщане – ЦП – 500.7 ха

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на цер средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III, IV, V бонитет. Средната производителност на класа е III (3.4) бонитет. Средната възраст е 78 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно до добро. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 357.0 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 35.8 ха, БИСД – 1.6 ха, ГВКС – 106.3 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина.

4.4.12. Условен стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП – 477.3 ха

Обособен е от смесени без преобладание високобонитетни издънкови насаждения от I, II и част от III бонитет от зимен дъб, благун, бук, цер, габър и други със средна производителност II (1.5) бонитет, а средната възраст е 80 години.

Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е добро. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 72.6 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 288.6 ха, семеипроизводствени насаждения – 17.9 ха, БИСД – 10.9 ха, ГВКС – 76.4 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

4.4.13. Условен стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП – 559.0 ха

Обособен е от смесени издънкови средно и нискобонитетни насаждения без преобладаване от зимен дъб, благуи, цер, бук, габър, клен и други, част от III, IV и V бонитет. Средната производителност на класа е IV (3.8) бонитет, а средната възраст е 56 години.

Насажденията са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно до добро. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 405.2 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 39.5 ха, семеипроизводствени насаждения – 2.7 ха, ГВКС – 111.6 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина.

4.4.14. Условен стопански клас Акациев – А – 586 ха

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с и без преобладаване ≤ 5 на акация със средна производителност IV (3.7) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 10 години.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 547.7 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 29.6 ха, БИСД – 9.2 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 8 см. при турнус на сеч 20 години.

4.4.15. Келявгабъров условен стопански клас – Кгбр – 3344.4 ха

Обособен е от чисти и смесени с и без преобладаване $\geq 5/10$ на келяв габър насаждения със средна производителност - V (4.8) бонитет. Тук са включени и всички издънкови насаждения от мъждрян – 17.9ха, както всички и смесени издънкови насаждения без преобладаване от келяв габър и мъждрян. Средната възраст на стопанския клас е 63 години.

Насажденията са разположени на много бедни до бедни, бедни, средно богати, средно богати до богати месторастения и богати. Общото санитарно състояние на стопанския клас е средно. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 543.2 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 2644.3 ха, ГВКС – 145.2 ха.

Целта на стопанисване е запазване и поддържане жизнеността на насажденията, както на техните екологични и защитни функции. Целта на производство дърва за огрев при турнус на сеч 40 години.

4.5. Гори със стопански функции (СтФ)

Горските територии със стопански функции са с площ 5408.9 ха (29.6% от залесената площ).

4.5.1. Стопански клас Иглолистни култури – ИК

Обособен е от чисти и смесени култури с и без преобладаване на бял и черен бор, както и 0.2 ха култури от смърч, всички извън естествения ареал на разпространение от I до IV бонитет, със средна производителност – III (2.9) бонитет. Средната възраст на класа е 46 години.

Културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото им санитарно състояние е средно. Всички култури се намират във височинен диапазон до 500 м.н.в..

Целта на стопанисване е трансформация на иглолистните култури в естествени гори от местни видове и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см и средна строителна дървесина за културите с влошено здравословно състояние, при ориентировъчен турнус на сеч 60 години, за културите в добро състояние и на богати месторастения 80 години.

4.5.2. Стопански клас Култури от червен дъб – Кчдб

Обособен е от чисти култури от червен дъб от I до IV бонитет, както и такива без преобладаване на червения дъб – 14,1 ха. Тук са отнесени и всички чисти и смесени насаждения и култури от цер 51.6 ха. Средната производителност на стопанския клас е – II (1.7) бонитет. Средната възраст на класа е 38 години. Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото им санитарно състояние е добро.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

4.5.3. Стопански клас Широколистен високоствъблен – ШВ

Стопанския клас има сборен характер.

Обособен е от всички смесени с преобладаване и без преобладаване насаждения и култури от полски ясен, планински ясен и явор от I до V бонитет. Поради малката си площ тук са включени и 28.1 ха естествени насаждения от бук от III и IV бонитет, също така е включено и едно насаждение от габър с площ от 0.5 ха., както и едно насаждение от трепетлика с площ от 0,3 ха. Средната производителност на класа е III (2.8) бонитет, а средната възраст на класа е 69 години. Общото санитарно състояние на стопанския клас е сравнително добро.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Целта на стопанисване и турнусите на сеч са диференцирани в зависимост от дървесните видове, както следва:

- 120 години за буковите среднобонитетни насаждения и цел производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край 30 см.
- 40 години за насажденията от трепетлика, с цел добив на средна строителна дървесина.
- 100 години турнус на сеч за всички останали чисти и смесени насаждения и култури, с цел производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

4.5.4. Горскоплоден стопански клас - ГПл

Обособен е от чисти култури от Орех, Леска, Цариградски лешник и череша, със средна производителност IV(4.0) бонитет. Средната възраст на културите е 49 години. Разположени са на средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е сравнително добро, с оглед на което те могат да изпълняват функциите си.

Стопанският клас ще се стопанисва с цел производство на плодове, без турнус за сеч съгласно ЗГ.

4.5.5. Липов стопански клас – Л

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладаване на липа от I до V бонитет, със средна производителност III (2.7) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 53 години. Общото санитарно състояние на стопанския клас е добро.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Стопанския клас ще се стопанисва с цел производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см. при турнус на сеч 90 години.

4.5.6. Стопански клас Бук високобонитетен за превръщане – БВП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на бук високобонитетни издънкови насаждения от I и II бонитет. Средната производителност на класа е I (1.0) бонитет. Средната възраст е 80 години. Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е добро.

Стопанския клас ще се стопанисва с цел производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см. при турнус на сеч 90 години.

4.5.7. Стопански клас Габър високобонитетен за превръщане – ГВП

Обособен е от чисти и смесени издънкови насаждения с преобладание на габър от I, II и част от III бонитет с висока производителност II (1.2) бонитет. Освен това тук са причислени и всички средно и нискобонитетни издънкови габърви насаждения част от III, IV и V бонитет, с обща площ 37.0 ха. Средната възраст е 69 години. Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Ще се стопанисва с диференциран турнус:

- за високобонитетните турнус на сеч 90 години и цел превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см..

- за средно и нискобонитетните турнус на сеч 55 години, при цел превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на средна строителна дървесина.

4.5.8. Стопански клас Дъб високобонитетен за превръщане – ДВП

Обособен е от чисти и смесени издънкови високобонитетни насаждения с преобладание на зимен дъб или благуна, както и смесени насаждения без преобладание от зимен дъб и благуна от II и част от III бонитет. Средна производителност на стопанския клас е III (2.5) бонитет.

Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати и богати месторастения.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см. при турнус на сеч 90 години.

4.5.9. Стопански клас Дъб средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на зимен дъб и благуна, както и смесени без преобладание от четирите дървесни вида, средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III и IV бонитет. Средната производителност на класа е III (3.2) бонитет. Средната възраст е 73 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 55 години.

4.5.10. Стопански клас Цер високобонитетен за превръщане – ЦВП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на цер високобонитетни издънкови насаждения от I, II и част от III бонитет със средна производителност II (1.9) бонитет. Средната възраст е 59 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е сравнително добро.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 60 години.

4.5.11. Стопански клас Церов за превръщане – ЦП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на цер средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III, IV и V бонитет. Средната производителност на класа е III (3.4) бонитет. Средната възраст е 54 години. Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро до средно.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина при турнус на сеч 55 години.

4.5.12. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП

Обособен е от смесени без преобладание високобонитетни издънкови насаждения от I, II и част от III бонитет от зимен дъб, благуи, цер, бук, габър и други със средна производителност II (1.8) бонитет, а средната възраст е 69 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 80 години.

4.5.13. Стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП

Обособен е от смесени без преобладание издънкови насаждения от зимен дъб, цер, габър, клен и издънкови насаждения средно и нискобонитетни от част от III, IV и V със средна производителност IV (4.0) бонитет, а средната възраст е 41 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина при турнус на сеч 55 години.

4.5.14. Стопански клас Акациев – А

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание на акация със средна производителност IV (3.5) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 12 години. Насажденията и културите са разположени на среднобо богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото санитарно състояние на стопанския клас е средно до добро.

Ще се стопанисва с диференциран турнус:

- за акацията 20 години и цел на производство средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край 8 см.
- за гледичията 40 години и цел на производство едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край 18 см.

4.5.15. Келявгабър Стопански клас – Кгбр

Обособен е от чисти и смесени с и без преобладание на келяв габър и мъждряи $\geq 5/10$, или смесени помежду им издънкови насаждения със средна производителност - V (4.5) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 65 години.

Насажденията са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото санитарно състояние на стопанския клас е средно.

Насажденията ще се стопанисват издънково с основна цел запазване и поддържане жизнеността на насажденията, както на техните екологични функции, биоразнообразието и добив на дърва за горене при турнус на сеч 40 години.

4.6. ВИДОВЕ ГОРИ

За всички залесени площи е определен вида гора съгласно Приложение № 5 от Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии. В Таблица № 24 е посочено разпределението на залесената площ по видове гора и условия стопански класове.

В таблица № 25 са дадени средните таксационни показатели на отделните видове гори и общо за гората.

Таблица № 24
За разпределението на залесената площ по видове гора и условни стопански класове

Видове гори	Стопански класове															Общо	%
	Иглол. култури	Култури От червен дъб	Липов	Широко Листен В	Буков В П	Габъ ров В П	Габъ Ров СрН П	Дъбов В П	Дъбов СрН П	Церов В П	Церов П	Смесен В П	Смесен СрН П	Ака циев	Келяв Габъ ров		
	хектари																
1. Гори от бял бор	300.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	300.7	2.3
1.3 - Култури от бял бор – извън естеств. зона на разпростр.	300.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	300.7	2.3
2. Гори от черен бор	1821.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1821.5	14.2
2.3 - Култури от черен бор – извън естеств. зона на разпростр.	1821.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1821.5	14.2
3. Гори от смърч	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0
3.3 - Култури от смърч – извън естеств. зона на разпростр.	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0
9. Култури от чужди иглолистни видове	9.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9.8	0.1
11. Термофилни букови гори	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0
11.1 - Семенни термофилни букови гори	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0
12. Гори от зимен дъб	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0
13. Смесени дъбови гори (здб, бл, цр)	0.0	132.9	0.0	6.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	139.7	1.1
13.2 - Култури от дъбове	0.0	132.9	0.0	6.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	139.7	1.1
14. Гори от цер	0.0	104.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	104.9	0.8
14.1 - Семенни гори от цер	0.0	104.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	104.9	0.8
16. Крайречни гори	0.0	0.0	0.0	22.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	22.7	0.2
16.1 - Естествени крайречни гори	0.0	0.0	0.0	10.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	10.6	0.1
16.2 - Култури от хибридни тополи и др. бързораст. видове	0.0	0.0	0.0	12.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	12.1	0.1

19. Гори от обикновен габър	0.0	0.0	0.0	16.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	16.8	0.1
19.1 - Семенни гори от обикновен габър	0.0	0.0	0.0	16.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	16.8	0.1
20. Гори от липи	0.0	0.0	662.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	662.1	5.1
20.1 - Естествени липови гори	0.0	0.0	475.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	475.9	3.7
20.2 - Култури от липа	0.0	0.0	186.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	186.2	1.4
21. Смесени широколистни гори (пляс, яв, лп) - естествени	0.0	0.0	0.0	75.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	272.1	0.0	0.0	347.5	2.7
22. Гори от бреза	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0
22.2 - Култури от бреза	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0
23. Група издънкови за превръщане	0.0	0.0	0.0	0.5	767.9	1897.1	161.6	163.1	933.4	326.4	500.7	477.3	286.6	0.0	0.0	5514.6	42.8
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	0.0	0.0	0.0	0.0	734.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.8	0.0	0.0	0.0	739.7	5.7
23.2 - Издънкови букови гори	0.0	0.0	0.0	0.0	33.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	138.0	0.0	0.0	0.0	171.0	1.3
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	126.7	376.9	0.0	0.0	47.4	0.0	0.0	0.0	551.0	4.3
23.4 - Издънкови смесени дъбови гори	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	36.4	556.5	0.0	0.0	118.6	181.0	0.0	0.0	892.5	6.9
23.5 - Издънкови церови гори	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	326.4	500.7	0.0	29.5	0.0	0.0	856.6	6.7
23.6 - Издънкови гори от обикновен габър	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1897.1	161.6	0.0	0.0	0.0	0.0	168.5	76.1	0.0	0.0	2303.3	17.9
23.7 - Естествени гори от трепетлика	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0
24. Гори от акация	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	586.5	0.0	586.8	4.6
25. Гори от келяв габър	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3344.6	26.0
27. Орехови култури	0.0	0.0	0.0	1.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.8	0.0
ВСИЧКО	2132.3	237.8	662.1	129.7	767.9	1897.1	161.6	163.1	933.4	326.4	500.7	477.3	559.0	586.5	3344.6	12879.5	100.0

Таблица № 25
Средни таксационни показатели по видове гори и общо за гората

Вид гора	Залесена площ		Средна възраст	Среден бонитет	Средна пълнота	Среден запас на 1 ха	Среден прираст на 1 ха	Общ среден прираст	Общ дървесен запас		Надлесни запас	
	ха	%	години			куб.м/ха	куб.м/ха	куб.м	без клони	с клони	без клони	с клони
									куб.м	куб.м	куб.м	куб.м
1.3 - Култури от бял бор – извън естеств. зона на разпростр.	351.8	1.9	53	III (2.7)	0.74	297	5.64	1985	104475	125875	0	0
2.3 - Култури от черен бор – извън естеств. зона на разпростр.	2259.8	12.4	46	III (3.1)	0.78	260	5.63	12729	587540	719500	0	0
3.3 - Култури от смърч – извън естеств. зона на разпростр.	0.5	0.0	54	I (1.0)	0.58	250	4.00	2	125	155	0	0
9 - Култури от чужди иглолистни видове	9.8	0.1	56	I (1.0)	0.74	463	8.27	81	4540	5530	0	0
11.1 - Семенни термофилни букови гори	32.3	0.2	95	III (3.1)	0.42	217	2.82	91	7020	8180	0	0
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	1.3	0.0	70	III (3.0)	0.80	223	3.08	4	290	360	0	0
13.2 - Култури от дъбове	337.6	1.8	42	II (1.5)	0.81	231	5.32	1797	77990	102450	0	0
14.1 - Семенни гори от цер	168.2	0.9	45	II (2.4)	0.81	135	3.06	515	22745	29700	0	0
16.1 - Естествени крайречни гори	15.6	0.1	34	III (2.8)	0.47	86	2.44	38	1335	1480	0	0
16.2 - Култури от хибридни тополи и др. бързораст. видове	12.1	0.1	26	III (3.0)	0.54	131	4.63	56	1590	1835	0	0
19.1 - Семенни гори от обикновен габър	17.3	0.1	103	III (3.4)	0.54	160	1.56	27	2770	3100	0	0
20.1 - Естествени липови гори	541.5	3.0	71	III (2.5)	0.77	244	3.62	1958	132345	148810	0	0
20.2 - Култури от липа	357.6	2.0	44	III (3.2)	0.83	224	5.01	1793	80155	94110	0	0
21 - Смесени широколистни гори (пляс, яв, лп) - естеств.	670.5	3.7	38	IV (4.3)	0.66	73	1.79	1201	48750	56175	20	20
22.2 - Култури от бреза	1.7	0.0	47	III (3.0)	0.79	141	2.94	5	240	270	0	0
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	955.4	5.2	80	I (1.1)	0.74	227	2.87	2746	216500	248210	0	0
23.2 - Издънкови букови гори	192.2	1.1	82	I (1.0)	0.72	222	2.75	529	42750	48535	0	0
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	764.8	4.2	77	III (3.0)	0.69	160	2.14	1633	122635	136290	0	0
23.4 - Издънкови смесени дъбови гори	1284.7	7.0	67	III (3.4)	0.67	130	1.92	2467	166735	185835	0	0
23.5 - Издънкови церови гори	2064.9	11.3	60	III (2.6)	0.67	134	2.48	5131	276435	306085	80	90
23.6 - Издънкови гори от обикновен габър	3517.3	19.2	69	II (1.6)	0.74	189	2.80	9837	664385	777525	220	250
23.7 - Естествени гори от трепетлика	0.8	0.0	48	I (1.4)	0.55	150	2.50	2	120	135	0	0
24 - Гори от акация	1036.6	5.7	11	IV (3.6)	0.85	38	3.19	3303	39435	41330	930	990
25 - Гори от келяв габър	3607.9	19.5	63	V (4.8)	0.71	28	0.47	1690	99970	112065	10	10
27 - Орехови култури	86.2	0.5	49	IV (4.0)	0.64	71	1.38	119	6095	8040	0	0
ОБЩО	18288.4	100.0	59	III (3.0)	0.73	148	2.72	49739	2706970	3161580	1260	1360

ГЛАВА II

ПЛАН ЗА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ ОТ ПОЖАРИ

Настоящата глава представлява план за дейностите по опазване на горските територии от пожари на ТП "ДГС Търговище", включващ съгласно утвърденото задание само горските територии, независимо от тяхната собственост. Всички мероприятия за защита на горските територии от пожари са планирани съгласно чл. 136 от Закона за горите от 08.03.2011 г. (влязъл в сила от 09.04.2011 г.), Наредба № 18 от 7.10.2015 г. (ДВ бр.82 от 2015 г.) и са спазени изискванията на новата Наредба № 8/11.05.2012 год. на МЗХ при планирането на дейностите по опазване на горите от пожари.

ОПРЕДЕЛЯНЕ СТЕПЕНТА НА РИСКА ОТ ГОРСКИ ПОЖАРИ

Определянето на степента на риска от възникването на горски пожари в териториалния обхват на ТП "ДГС Търговище" е съгласно "**Методика за определяне на риска от горски пожари на територията на страната**", утвърдена от ИАГ, приложена за територията на стопанството.

Оценка на пожарната активност

За оценка на пожарната активност в горските територии се отчитат средногодишния брой на възникналите пожари и средногодишната опожарена от тях площ за предходния десетгодишен период.

Броя на възникналите горски пожари и средногодишната опожарена площ е на база от отчета за досегашното стопанисване за територията на стопанството.

Броя на възникналите горски пожари и средногодишната опожарена площ е на база от отчета за досегашното стопанисване на територията на стопанството.

Общия брой на възникналите пожари през последните единадесет години е 10 бр. или 0.9 бр./год., съответно площите, засегнати от пожар са общо 7.2 ха (72 дка) или 0.65 ха/год., като са само низови.

Съгласно методиката са определени:

- Плътност на горските пожари ($R_{пл}$) – 0.0045
- Фактическа горимост на горските територии ($R_{ф.гор.}$) – 0.04

Рискът от горски пожари е определен като интегриращ показател, включващ числените стойности за плътността на горските пожари и фактическата горимост на горската територия.

Отчитайки тези стойности се определя степента на риска от горски пожари като интегрален показател ($R_{п.риск}$), като в дадения случай е 0.02 %.

Процент на горските територии попадащи в I-ви клас с висока пожарна опасност – 4,6 %.

Степента на риска от горски пожари се определя на основата на получените числени стойности за пожарния риск ($R_{п.риск}$), по приложената скала.

Скала за определяне на степента на риска от горски пожари

Стойности на интегралния показател $R_{п.риск}$	Степен на риска от горски пожари
$R_{п.риск} \leq 0,1$	нисък
$R_{п.риск} > 0,1$ и $\leq 0,3$	среден
$R_{п.риск} > 0,3$	висок

Съгласно методиката за територията на стопанството, степента на риска от възникването на горски пожари се определя като **нисък**.

Териториален обхват	Плъност на горски пожари	Фактическа горимост на ГТ	Интегрален показател за риска	ГТ попадащи в I клас на пожарна опасност	степен на риска
	R _{пл}	R _{ф.гор}	R _{п.риск}	%	
ТП „ДГС Търговище	0.0045	0.04	0.02	4.6	нисък

При наличие на 50% и повече от горската територия, попадаща в I клас на пожарна опасност, съгласно методиката степента на риска от горски пожари преминава в следващата по-висока степен.

Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са показани на стопанска карта в мащаб 1:25000 – съществуващите ротивопожарни мероприятия с черен цвят и новопланираните със син цвят. На същите карти са оцветени и класовете на пожарна опасност: с червен цвят – I клас, с оранжев цвят – II клас, с зелен цвят – III клас, както и пътищата за движение на противопожарна техника – с червена непрекъсната линия. Всички водни площи са оцветени със светлосин цвят. На картите са нанесени и всички съществуващи и планирани противопожарни мероприятия: бариерни прегради, лесокултурни прегради, минерализовани ивици, водоизточници за противопожарни нужди, места за палене на огън, места за паркиране и почивка и други.

Горските територии, стопанисвани от ТП “ДГС Омуртаг” са разпределени според степента на пожарен риск в три класа:

Към **I клас** с висока пожарна опасност са отнесени всички иглолистни насаждения и култури на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения, насаждения със съхнещи, ветровални и снеговални петна, непочистени сечища и пожарища, както и намиращите се в съседство голи площи, с обща площ **836,5 ха** (4,6%).

Към **II клас** със средна пожарна опасност са отнесени всички иглолистни насаждения и култури на свежи до сухи месторастения, както и всички широколистни дървостои на много сухи, сухи и сухи до свежи месторастения. Тук са отнесени и намиращите се в съседство незалесени голи площи. Общата площ на териториите, отнесени към този клас е **4761,8 ха** (26,0%).

Към **III клас** с ниска пожарна опасност са отнесени всички иглолистни насаждения и култури на свежи до влажни и влажни месторастения, както и всички широколистни дървостои на свежи до сухи, свежи, свежи до влажни и влажни месторастения и намиращите се в съседство голи площи, с обща площ **12690,1 ха** (69,4%).

Най-малката единица за обособяване на клас на пожарна опасност в ГСП се приема отделът, като той се определя като среднопретеглена стойност от класовете на подотделите.

Противопожарните дялове са обособени от участъци с еднакъв клас на пожарна опасност и са показани на стопанска карта в мащаб 1:25000 – съществуващите противопожарни мероприятия с черен цвят и новопланираните със син цвят. На същите карти са оцветени и класовете на пожарна опасност: с тъмночервен цвят – I клас, с жълт цвят – II клас и със зелен цвят – III клас, както и пътищата за движение на противопожарна техника (с лилава непрекъсната линия - достъпните за тежка техника и червена непрекъсната линия – достъпните за високопроходима техника). На картите са нанесени и всички съществуващи и планирани противопожарни мероприятия: бариерни прегради, лесокултурни прегради, минерализовани ивици, водоизточници за противопожарни нужди, места за палене на огън, места за паркиране и почивка и други.

При определяне класовете на пожарна опасност са взети предвид следните таксационни характеристики:– за иглолистни – участие на дървостоя; пъплнота; процент на покритие на площта с подлес и храсти от следните видове – келяв габър, трънка, шипка, мъждрян; месторастене.

– за широколистни – процент на покритие с подлес и храсти, като изброените по-горе видове, месторастене.

– за незалесени площи – покритие и големина на тревната покривка и месторастенето.

Класовете на пожарна опасност по подотдели са посочени в Приложение II.

Основните фактори за възникване на горските пожари са: небрежна, непредпазлива или умишлена дейност на човека или природни явления.

Най-честите причини са следните:

- Изгаряне на треви и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат непосредствено с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и фасове;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири, туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Късо съединение и аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Умисъл;
- Самозапалване на сухи треви или дървета при природни явления (мълнии).

Таблица № 25а

Разпределение на площта според класовете на пожарна опасност по ГСУ и собственост

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		Клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	376.8	1835.7	6208.9	8421.4
	процент	2.1	10.0	33.9	46.0
ГСУ 2	площ	459.7	2926.1	6481.2	9867.0
	процент	2.5	16.0	35.5	54.0
ВСИЧКО	площ	836.5	4761.8	12690.1	18288.4
	процент	4.6	26.0	69.4	100.0
<i>в т.ч. Държавна частна собственост</i>	<i>площ</i>	<i>683.5</i>	<i>3783.1</i>	<i>9994.5</i>	<i>14461.1</i>
	<i>процент</i>	<i>3.7</i>	<i>20.7</i>	<i>54.8</i>	<i>79.2</i>
<i>в т.ч. Общинска собственост</i>	<i>площ</i>	<i>77.8</i>	<i>646.5</i>	<i>1565.9</i>	<i>2290.2</i>
	<i>процент</i>	<i>0.4</i>	<i>3.5</i>	<i>8.6</i>	<i>12.5</i>
<i>в т.ч. Частна собственост</i>	<i>площ</i>	<i>63.7</i>	<i>121.4</i>	<i>456.0</i>	<i>641.1</i>
	<i>процент</i>	<i>0.3</i>	<i>0.7</i>	<i>2.5</i>	<i>3.5</i>
<i>в т.ч. Съсобственост</i>	<i>площ</i>	<i>0.8</i>	<i>0.3</i>	<i>3.2</i>	<i>4.3</i>
	<i>процент</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>
<i>в т.ч. Врем.стол. от общината</i>	<i>площ</i>	<i>5.0</i>	<i>104.6</i>	<i>322.8</i>	<i>432.4</i>
	<i>процент</i>	<i>0.0</i>	<i>0.6</i>	<i>1.8</i>	<i>2.4</i>
<i>в т.ч. Религиозна собственост</i>	<i>площ</i>	<i>0.0</i>	<i>0.6</i>	<i>27.1</i>	<i>27.7</i>
	<i>процент</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.1</i>	<i>0.1</i>
<i>в т.ч. Юридически лица</i>	<i>площ</i>	<i>5.7</i>	<i>82.1</i>	<i>230.2</i>	<i>318.0</i>
	<i>процент</i>	<i>0.0</i>	<i>0.4</i>	<i>1.3</i>	<i>1.7</i>
<i>в т.ч. Кооперативна собственост</i>	<i>площ</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.3</i>	<i>0.3</i>
	<i>процент</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>
<i>в т.ч. Държавна публична собственост</i>	<i>площ</i>	<i>0.0</i>	<i>8.7</i>	<i>51.3</i>	<i>60.0</i>
	<i>процент</i>	<i>0.0</i>	<i>0.0</i>	<i>0.3</i>	<i>0.3</i>
<i>в т.ч. Общинска публична собственост</i>	<i>площ</i>	<i>0.0</i>	<i>14.5</i>	<i>38.8</i>	<i>53.3</i>
	<i>процент</i>	<i>0.0</i>	<i>0.1</i>	<i>0.2</i>	<i>0.3</i>

Поради това, че основен източник на пожари са запалени стърнища и други подобни по време на работа в селскостопанските територии, а също така и неправилно запалени огньове от овчари, дървари, гъбари, всички предвидени по-долу мероприятия трябва задължително да се проведат в първите 2-3 години от влизане в сила на плана.

1. Бариерни противопожарни прегради

Съществуващи бариерни прегради – техните функции се изпълняват от пътищата с асфалтова настилка, просеки, реките и дерета с течаща вода - с обща дължина 15.5 км. Нови не са планирани, тъй като съществуващите такива разделят гората на дялове не по-големи от 4000 ха.

2. Лесокултурни прегради

Това са просеки и автомобилни пътища (чакълирани или землени) широки 6–15 метра, почистени от растителност и растителни отпадъци. Планират се и се изграждат с цел да се забави и евентуално преустанови разпространението на нисови пожари с определени характеристики и да се създадат условия за успешното им гасене, да послужат за придвижване на гасачи и евентуално техника по време на пожар, както и да се използват за опорна линия за косвена атака срещу настъпващ пожар. Залагат се през 2 км в горските територии от I клас на пожарна опасност, през 2 до 5 км в горските територии от II клас на пожарна опасност и през 5 до 7 км в горските територии от III клас на пожарна опасност.

Съществуващи лесокултурни прегради - общата им дължина е 149.4 км, като за такива ще бъдат използвани съществуващите дерета с течаща вода, автомобилни, тракторни пътища и просеки, като в ДГТ са с дължина 104.3 км, а останалите 45.1 км са в горите недържавна собственост /предимно общинска собственост/.

Планирани лесокултурни прегради - Проектирани - нови не се предвиждат. Предвижда се да се разширят и прочистят някои тракторни пътища, пътеки и била, с цел да се използват и при бъдещите сечи. Особено внимание да се обърне на по – големите иглолистни масиви граничещи с регулацията на населените места.

В горските територии държавна собственост на ТП “ДГС Търговище” са планирани при необходимост технически сечи за прочистване на съществуващи просеки в следните отдели и подотдели: 164 „д“, 166 „а“, 169 „в“, 170 „ж“, 171 „к“, 191 „1“, 203 „2“

3. Минерализовани ивици

Минерализованите ивици са изкуствено построени противопожарни прегради, почистени от всички горими материали до минералния почвен слой с ширина поне 1,5 м.

Минерализованите ивици са заложили по средата на бариерни и лесокултурни прегради, по периферията на горските територии откъм страната на пожарния риск в комбинация със санитарна ивица и около постоянни нелинейни обекти в горските територии, ж.п. линиите и републиканските пътища, както и около местата за спиране и паркиране, къмпинги, лагери и др.

По реда на наредбата по чл. 138, ал. 1 от Закона за горите са планирани минерализовани ивици около временни обекти, покрай населени места, вилни зони, хижи, зони за отдих, както и други обекти в горски територии.

Широчината на минерализованите ивици е:

- от 1,5 до 3 метра в случаите когато са по средата на бариерни и лесокултурни прегради, около постоянни нелинейни обекти в горските територии, ж.п. линии и републикански пътища;
- от 3 до 6 метра в случаите, когато са по периферията на горските територии, граничещи с пасища и земеделски територии.

Общата им дължина е 4,3 км, като всичките са съществуващи. Не се планира направата на нови минерализовани ивици.

4. Санитарни ивици

Това са ивици, почистени от суха маса, паднали дървета и други растителни отпадъци по краищата на горските територии и от двете страни на републикански пътища и ж. п. линии.

В иглолистни гори се прилага и окастряне на клоните на височина до 2 метра. В залезалесени площи санитарните ивици представляват окосени и почистени площи.

Широчината на санитарните ивици е не по-малка от 10 м.

Общата дължина е 200,1 км, от които 72,7 км съществуващи и 127,4 км планирани.

От тях на държавна територия общо са 87,5 км, от които 42,6 км съществуващи и 44,9 км планирани.

5. Пътища за движение на противопожарни автоцистерни

Съгласно Прил. №39 към чл.134, ал.2 от Наредба №18 е изчислена гъстотата на пътната мрежа за движение на противопожарна техника за територията на стопанството. Наличните пътища в горските територии или в близост до тях са 183 км. Гъстотата на пътната мрежа общо за стопанството е 1.0 км/100ха. За I ГСУ – 0.9 км/100 ха, а за II ГСУ 1.0 км/100 ха.

На картите са нанесени всички пътища в ГТ, по които е възможно движението на противопожарни цистерни, както и тези, за които е предвиден ремонт за привеждане в желаното състояние пътища с обща дължина 408 км. Нанесени са местата за промяна на посоката на движение.

Общата дължина на автомобилните пътища в горските територии е 65,8 км, от които 71,6 км съществуват и 2,0 км планирани.

От тях на държавна територия общо са 38,9 км, от които 2,0 км планирани за ремонт. Трасетата на пътищата за ремонт са две:

6. Водоизточници за противопожарни нужди

Съществуват 31 бр. водоизточници и площадки към тях пригодени за противопожарни цели.

Намират се до населени места или са естествени водоизточници (в т.ч. 11 бр. в държавни територии). Има и противопожарни хидранти във всички населени места.

Планирани са два броя водоизточници, но те се намират на общинска територия. Точните местоположения на планираните водоизточници са отразени на картите на противопожарните мероприятия.

Преди обявяване на пожароопасния сезон е необходимо да се извърши проверка на годността на водоизточниците и подстъпите към тях.

7. Стационарни наблюдателни пунктове

Съгласно “Национална схема за разполагане на средства за наблюдение и откриване на пожари в горските територии” е планирано изграждането на един противопожарен наблюдателен пункт с и UTM координати: N 43.25043467; E 26.39087546. Той трябва да бъде оборудван с инфрачервена камера, която да засича скрито и открито горене, като разстоянието на действие е от 200 м до 15 км, площ на сканиране 360 градуса с диапазон до 700 кв.км. Време за сканиране 10 сек. Време за потвърждение 60 сек.

8. Табели и билбордове с противопожарно съдържание

Поставят се покрай пътищата водещи към горските масиви, на местата за почивка и палене на огън, край паркингите, на по-важните кръстовища и на други места. Общият им брой е 30, в това число в държавни горски територии 25 бр. Всяка година да се прави инвентаризация на табелите и да се подновяват при необходимост.

9. Места за палене на огън

На територията на ТП „ДГС Търговище“ са определени следните места за палене на огън: при всеки от ловните заслони, както и при всички обособени кътове за почивка и отдих, като местата определени за такива са посочени на противопожарните карти.

10. Противопожарни депа

Оборудването им е съгласно наредбата по чл.138, ал.1 от Закона за горите. Броят и местата им се съобразяват с броя гасачи, които трябва да бъдат обезпечени, но за всеки стопански участък трябва да има минимум едно депо.

Депата се устройват в седалищата на ДГС/ДЛС, УОГС, общински и други структури, горски пунктове, стопански и жилищни сгради, по възможност в близост до пожароопасните насаждения. Където няма подходящи за целта помещения се предвижда изграждането на специализирани противопожарни депа.

На територията на ТП “ДГС Търговище” има обособени две депа държавна собственост: в гр. Търговище – административна сграда на стопанството и в с.Баячево – горския разсадник.

Депата са обозначени със специалните знаци на противопожарните карти.

Противопожарни депа следва да съдържат следния инвентар:

- гръбни пръскачки – 4 бр.
  - кофи за вода – 4 бр.
  - лопати – 10 бр.
  - брадви – 3 бр.
  - кирки – 3 бр.
  - тупалки – 15 бр.
  - съд с 200 л вода - 1 бр.
  - моторни триони – 2 бр.
  - мотики – 5 бр.
  - съдове за питейна вода от 10 л – 5 бр.
  - железни гребла – 5 бр.
  - моторна помпа – 1 бр.
  - електрически фенери – 5 бр.
  - радиостанции – 4 бр.
  - 200 метра шлангове с два броя струйници и сечение, съобразно използваните противопожарни помпи – 1 бр.
- При необходимост трябва да се дооборудват съгласно наредбата.

11. Площадки за кацане на авиационна техника

Съществуват три броя места, подходящи за кацане на хеликоптери в горските територии. Следва да са обозначат на терена съгласно Наредба № 14 за летищата и летищното осигуряване (ДВ бр. 103/104 от 2000 г.). Точното им местоположение е отбелязано на картите на противопожарните мероприятия. Достатъчни са за противопожарните нужди на стопанството.

За такива могат да се използват:

Местност	Координати
Поляната на границата на отдели 232/ 235/ 262 в местност Яйлата	4780461.237, 591250.263
Поляната между отдели 89 и 90 в местност Ичме	4786182.747, 576647.601
Ливадата – отд. 63 “1”	4783198.953, 584654.199

12. Места за почивка и паркиране

Разположени са основно около подхода за средновековно селище „Мисионис“ и хижа „Младост“.

13. Бариери на горски автомобилни пътища

На всички горски автомобилни пътища, които не са за обща употреба и водят в горски масиви от първи клас на пожарна опасност, могат да се планират и поставят бариери за ограничаване достъпа във вътрешността на горите при висока пожарна опасност. В момента няма необходимост от поставяне на такива, имайки предвид изчисленият нисък риск от възникване на пожари съгласно методиката и определения нисък клас на пожарна опасност - 4,6 % от ГТ.

14. Места за промяна на посоката на движение на противопожарни автоцистерни

На територията на стопанството съществуват общо 14 бр. места за промяна на посоката на движение на противопожарна техника, като от тях в държавни горски територии 11 бр. Поради това, че тези пътища преминават през горски територии с различна собственост ежегодното им поддържане трябва да се извършва съвместно със собствениците.

АНАЛИЗ НА ПРОТОВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ЗА ПЕРИОДА 2013 - 2023г.

През изтеклия 11 годишен период на действие на ГСП (2013 -2023г.) на територията на ТП ДГС „Пазарджик“ през годините са възникнали различен брой пожари, като бройката им, опожарени площи и причините за тях са показани в таблица № 26.

Таблица № 26

Видове пожари, опожарени площи и причините за тях периода 2013 - 2023 г.

Година	Пожари - бр.			Опожарени площи - дка.			Причини за пожарите - бр.				естест. причини
	низови	върхови	Общо	низови	върхови	Общо	не спазв. ППП	небрежност	умишлени	неизвестни	
2013	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0
2014	1	0	1	2	0	2	0	1	0	0	0
2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	3	0	3	44	0	44	0	3	0	0	0
2020	2	0	2	13	0	13	0	1	0	1	0
2021	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
2022	2	0	2	12	0	12	0	0	0	2	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Всичко:	10	0	10	72	0	72	0	6	0	4	0

От възникналите пожари общо 10 броя за десетилетието, всички са приземни, като засегнатите територии са с обща площ от 72 дка. Най – голям брой пожари е имало през 2019г. – 3 броя, през 2020г. и 2022г. – по 2 броя и т.н.

През десетилетието на територията на ТП ДГС „Търговище“ и съседни на него земи са възникнали горски пожари, поради следните причини и фактори:

Причини за възникване на пожари:

Умишлени палежи на сухи треви от пастири, с цел да се осигури свежа трева за пашуване на СС животни, които в рядко случаи преминават в горските територии ;

Палене на огън, извън зоните за отдих, рекреация и туризъм.

Други подобни причини, породени от невнимание;

Неустановена;

Фактори за опасност:

Гръмотевична буря;

Сухи треви;

Непочистени просеки в територии нестопанисвани от ДГС;

Продължителни засушавания през летните месеци;

Човешка лекомисленост

През изтеклото последните години на ревизионния период са извършени следните противопожарни мероприятия в ТП ДГС „Търговище“ показани в таблица № 26а.

Таблица № 26а
НА ПРОЕКТИРАНИТЕ И ИЗПЪЛНЕНИ ПРОТИВОПОЖАРНИ МЕРОПРИЯТИЯ/ППМ/ за
периода 2021г. на територията на ТП ДГС „Търговище“

Показател	Мярка	По ГСП от 2013 г.		По Годишен план за 2021 г.			
		Съществ у-ващи	Проект и-рани	Натура		Стойност (лв.)	
				разчет	отчет	разчет	отчет
Бариерни прегради	км	15,50					
Лесокултурни прегради	км	149,40					
Минерализ. ивици Съществуващи в ДГТ Изградени от арендатори в ОГТ Изградени от арендатори в ДГТ	км	6,51		4,31	4,31 2,70 16.71	1 500	1 250
Почистване на просеки под електропроводи							
Пожаронаблюдателни кули В проект за изграждане	бр.						
ПП Депа	бр.	2				500	
Защитни облекла В т.ч. налични За дооборудване	бр.	8 8					
Табели и материали	бр./10 г.		130				
Други							
Пожаронаблюдатели	бр.						
Специализирана група	Бр.		5	5			
Общо средства						2 000	1 250

По данни на стопанството за 2021 г. за ППМ са изразходвани – 1250 лв.

Показател	Мярка	По ГСП от 2013 г.		По Годишен план за 2022 г.			
		Съществ у-ващи	Проекти -рани	Натурални показатели		Стойност (лв.)	
				разчет	отчет	разчет	отчет
Бариерни прегради	км	15,50					
Лесокултурни прегради	км	149,40					
Минерализ. ивици Задълж. В ДГТ от ТП ДГС Т-ще Задълж. В ДГТ от арендатори В ДГТ от арендатори В ОГТ от арендатори	км	6,51		4,31	2,60 1,71 4,70 2,15	1500	999
Почистване на просеки под електропроводи							
Пожаронаблюдателни кули В проект за изграждане	бр.						
ПП Депа	бр.	2				1000	
Защитни облекла В т.ч. налични За дооборудване	бр.	8 8				1000	
Табели и материали	бр./10 г.		130				
Други						1000	
Лекарства							
Гориво							89
Храна							
Пожаронаблюдатели	бр.						
Специализирана група	Бр.		5	5			
Общо средства						4500	1088

По данни на стопанството - методите и средствата, които са използвани през изтеклото десетилетие за предотвратяване, наблюдение и борба с пожарите в ТП ДГС „Търговище“ са следните:

1. Оборудване на противопожарните депа – 2 броя, определени със Заповед на директора на стопанството, където се съхраняват противопожарни екипи и др. необходими средства за целта, към които служителите на поделението имат 24 часов достъп, което спомага за навременна реакция към създалата се ситуация
  2. Изграждане на специализирана група за гасене на горски пожари;
  3. Обучение на специализираната група;
  4. Актуален регистър на техниката и водачите която се използва за гасене на пожари. ТП ДГС „Шумен“ поддържа директна връзка с националната система за обслужване спешни повиквания на тел. 112, където получават обаждания за пожари и др. посегателства върху ГТ.
  5. Инструктаж на всички лица с достъп до горските територии;
  6. Проходимост на всички горски автомобилни пътища за автомобили на службите на ПБЗН;
  7. Актуализиране на лицата и средствата за осведомяване в групите за борба с пожарите в горските територии;
  8. Огледи на просеките на електропроводите преминаващи през горски и селскостопански територии;
  9. Пълна забрана за паленето на открити огньове по време на пожароопасния сезон;
  10. Поддържане на автомобилните и тракторни пътища в горски територии от 1 и 2 клас на пожарна опасност до ниво чисти от сухи треви и дървесни отпадъци;
  11. Изграждане на водоизточници за осигуряване на пожарогасителни дейности.
  12. Автопатрулиране през пожароопасния сезон, като с приоритет се обхождат горските територии с потенциално висока възможност от възникване на пожари;
- Стопанството набляга значително на превенцията, по отношение на възникващите пожари. Във връзка с това се реализират информационните кампании, които целят съобщенията по ПП безопасност да достигнат до максимален брой хора. Партньори на ТП са местните електронни издания, кметовете на населени места, радио и телевизия.
- Чрез информационната кампания стопанството се опитва да достигне до различните целеви групи от широката общественост в териториалния си обхват на дейност.
- Преди обявяване на пожароопасния сезон, стопанството провежда съвещание, на което информира служителите на специализираната група, опреснява методите, начините на взаимодействие между служителите, начините за реакция при подаден сигнал за възникнал пожар, взаимодействието в РД „ПБЗН, РДГ-Шумен, отговорника по защитата на ГТ от пожари при ЦУ на СИДП ДП - Шумен и др.

2. МЕРКИ И МЕРОПРИЯТИЯ ПО ОПАЗВАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ ОТ ПОЖАРИ. ПРОТИВОПОЖАРНО УСТРОЙСТВО

2.2. Лесокултурни прегради

2.2.1. Съществуващи - с обща дължина 149.4 км, като за такива са използвани съществуващите дерета с течаща вода, автомобилни, тракторни пътища и просеки, като в ДГТ са с дължина 104.3 км, а останалите 45.1 км са в горите недържавна собственост /предимно общинска собственост/.

2.2.2. Проектирани - нови не се предвиждат. Предвижда се да се разширят и прочистят някои тракторни пътища, пътеки и била, с цел да се използват и при бъдещите сечи. Особено внимание да се обърне на по – големите иглолистни масиви граничещи с регулацията на населените места.

За поддържане на наличните лесокултурни прегради през десетилетието ще са необходими 353 000 лева (в ДГТ 307400 лв. и 45600 лв. за недържавните горски територии).

За лесокултурни прегради ще се използват и новопроектираните горски автомобилни пътища на територията на I и II ГСУ.

2.3. Минерализовани ивици

2.3.1. Съществуващи - с обща дължина 4.3 км. направени в отдели с №№ 7 н. През пожароопасния сезон минерализованите ивици следва да се поддържат във вид отговарящ на тяхното предназначение, като се дискуват или разорават веднага след избуйване на тревната

растителност, двукратно или трикратно през сезона, според необходимостта. Там където клони и храсти пречат за качественото извършване на мероприятиято, същите да бъдат почистени своевременно.

Преди жътвената кампания се уведомяват собствениците на житни култури граничещи с горските територии за задълженията им да направят орни пояси за предотвратяването на евентуални пожари, съгласно наредба № 8 от 11.05.2022г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

За поддържане на наличните ивици през десетилетието ще са необходими 50 000 лева, (в ДГТ 40000 лв. и 10000 лв. за недържавните горски територии).

. Подробно минерализованите ивици са описани в кратките записки на проекта.

2.3.2. Планирани – направата на нови не се предвижда.

2.5. Противопожарни депа

С цел ефикасната борба при евентуални горски пожари в ТП ДГС „Търговище“ са обособени две противопожарни депа, като инвентара, съгласно Приложението на Наредба № 8/11.05.2012 г. се съхранява в създадените депа в адм. сграда на стопанството и горски расадник с. Баячево

Списък

на налични противопожарни средства за гасене на пожар, налични в съществуващите противопожарни депа на територията на ТП ДГС „Търговище“ за 2023 година

№ по ред	Машини и инструменти	Изискуем ПП инвентар по Наредба №8 от 11.05.2012г.	Наличен ПП инвентар в двете депа, броя
1	Моторни триони	2	4
2	Гръбни пръскачки	4	13
3	Кофи за вода	4	8
4	Лопати	10	20
5	Брадви	3	6
6	Кирки	3	6
7	Тупалки	15	30
8	Мотики	5	10
9	Съд с 200л. вода	1	2
10	Железни гребла	5	10
11	Съдове с питейна вода	5 x 10 литра	10
12	Моторна помпа	1	1
13	Електрически фенери	5	10
14	Радиостанции	4	-

През десетилетието в ДГТ се предвижда:

Доокомплектоване и подмяна на амортизирания инвентар за противопожарните депа.

За дооборудване на депата съгласно нормативната уредба, подмяната на амортизираните инструменти и закупуването на изброените по – горе необходими през десетилетието се предвиждат 20000 лв.

ТП ДГС „ТЪРГОВИЩЕ“ РАЗПОЛАГА СЪС:

СПЕЦИАЛИЗИРАНА ГРУПА ЗА ГАСЕНЕ НА ВЪЗНИКНАЛИ ПОЖАРИ В ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ НА ТП ДГС „Търговище“ /чл.40,т.2 от Наредба 8 от 11май 2012г./ от десет човека, осигурени с лични предпазни средства и защитни облекла – каска, защитни очила, защитна върхна дреха и панталон от трудно горими естествени материали, защитни обувки и ръкавици.

На разположение на групата са и следните автомобили със регистрационни номера:

НИВА Т 05-25 КТ

НИВА Т 60-00 ТТ

НИВА Т 60-00 АТ
НИВА Т 71-01 АК
Грейт Уол Т 29-67 ВТ
Грейт Уол Т 29-68 ВТ
Тойота „Хайлукс“ Т 25-08 АК
Сузуки „Джимни“ Н 69-46 ВС

2.6. Противопожарни кули

На територията на ТП ДГС „Търговище“ няма съществуваща противопожарна кула.

2.6.1. Планирани – предвижда се изграждането на една противопожарна кула в землището на с. Пресиян с координати: 43.25043467 N и 26.39087546 E на обща стойност 1 200 000 лв.

2.7. Площадки за кацане на авиационна техника

За такива могат да се използват:

Местност	Координати
Поляната на границата на отдели 232/ 235/ 262 в местност Яйлата	4780461.237, 591250.263
Поляната между отдели 89 и 90 в местност Ичме	4786182.747, 576647.601
Ливадата – отд. 63 “1”	4783198.953, 584654.199

2.8. Подстъпи към водоеми

с. Буйново – язовир до селото;
с. Макариополско – язовир в селото и над него;
с. Буховци – язовир “Фисека”;
с. Съединение – язовир “Съединение”;
с. Бистра – язовир “Съединение”;
с. Голямо Соколово – язовир “Съединение”;
с. Ралица – язовир “Ралица”;
с. Подгорица – язовир под селото в посока с. Г. Соколово;
с. Момино – язовир в посока с. Кошничари;
с. Лиляк – язовир над селото;
с. Цветница – язовир под селото;
с. Братово – язовир под селото;
с. Пролаз – река “Врана”;
с. Вардун – язовир в посока с. Пр. Козма, водоема под селото;
с. Черковна – язовир под селото;
с. Копрец – язовир под селото;
с. Търновца – язовир под селото;
с. Драгановец – река под селото;
с. Кралево – язовир “Кралево” и язовир “Имренчево”;
с. Овчарово – язовир над селото;
с. Руец – язовир над селото;
с. Стража – язовир под селото;
с. Баячево – язовир под селото и водоем над него;
с. Певец – река “Калайджи дере”;
с. Дългач – река “Калайджи дере”;
с. Надарево – язовир под селото;
с. Острец – река “Врана” и язовир под селото;
с. Ловец – река “Врана” и язовир под селото;
с. Васил Левски – река “Врана” и язовир под стопанския двор;
кв. “Бряг” – река “Врана”;
кв. Въбел – водоем в селото.

Общата сума необходима през десетилетието за поддръжка на съществуващите стари постъпи е 20000 лева.

2.9. През пожароопасния сезон ежегодно да се назначават двама пожаронаблюдатели за всеки ГСУ за ДГТ, които ще извършват наблюдение чрез патрулиране, съоръжени с транспортна и съобщителна техника. Необходимите средства за назначаване на пожаронаблюдатели през десетилетието ще бъдат около 160000 лв. Пожаронаблюдателите е необходимо да бъдат съоръжени с мотор, радиостанция с пълен обхват за цялото стопанство и бинокъл.

За да се избегне опасността от възникване на пожари е необходимо да се проведат следните мероприятия:

- Покрай пътищата минаващи през горите с висока пожарна опасност за да се избегне опасността от пожари ежегодно да се извършва окосяване на тревата и изнасянето и. Редовно да се извършва събиране на сухата и паднала маса и другите леснозапалими материали да са на 10 - 20 м от двете страни на пътя. За тези мероприятия през десетилетието ще са необходими 9000 лв.

- Паленето на огън през пожароопасния сезон да се забрани. Да се забрани паленето на стърнища в близост до горските комплекси.

2.10. Табели и билбордове с противопожарно съдържание да се поставят и поддържат в добър вид на подходящи места край населените места, вилни зони и курортни местности, по пътищата за основните горски територии, туристическите пътеки, местата за къмпирене и палене на огън и др. Предвижда се годишно да се подновяват и опресняват 30 броя противопожарни табели по утвърден образец (25 бр. в ДГТ и 5 бр. в недържавни гори), като за това ще са необходими 16500 лв. за десетилетието.

2.11. Местата за почивка и паркиране да се ограничават с минерализовани ивици, които напълно да ги изолират от околните насаждения и да се обозначат съгласно БДС. Тези места са нанесени на Противопожарните карти.

2.12. Местата за палене на огън - на територията на ТП ДГС „Търговище“ са определени следните места за палене на огън при всеки от ловните заслони, както и при всички обособени кътове за почивка и отдих, местата определени за такива, които са посочени и на Противопожарните карти.

2.13. Местата за обръщане на противопожарни автоцистерни, както и местата за тяхното разминаване в ТП ДГС „Търговище“ са нанесени на Противопожарните карти.

2.14. Пътищата, по които ще се придвижва противопожарна техника е необходимо да се поддържат в добро състояние и да се извърши тяхното уширение за безпроблемно придвижване по тях, както и просветляването им двустранно.

Гъстотата на пътната мрежа общо за стопанството е 1.0 км/100ха. За I ГСУ – 0.9 км/100 ха, а за II ГСУ 1.0 км/100 ха.

- Предвид зачестилите пожари през последните години ще са необходими средства за пожарогасене, които ще се използват при извънредни ситуации и за десетилетието се предвиждат 30000 лв. (за ДГТ – 25000 лв. и за недържавни гори – 5000 лв.).

Стопанството да провежда ежегодно разяснителна и агитационна работа на лицата извършващи определена дейност в горите, като се подписват и съответните противопожарни декларации по образец от всички пребиваващи в гората – ползватели, горски работници, пастири, почиващи, а също туристи, билкари, гъбари, ловци и др.

Временните обекти в горите по дърводобивна и залесителна дейност да се оборудват с противопожарни средства съгласно изискванията.

За изпълнението на набелязаните противопожарни мероприятия са предвидени общо за десетилетието 1 857 000 лева (за ДГТ - 1 796 400 лв., за недържавните гори - 60 600 лв., като цените са приблизителни и са към 31.03.2024г.), които ще се изразходват по годишните предвиждания за борба с горските пожари.

Необходимо е набелязаните противопожарни мероприятия да се изпълнят в първите пет години от влизането в сила на плана.

ГЛАВА III

ГОРСКОСТОПАНСКИ ПЛАН НА ДЪРЖАВНИТЕ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

1. ПРИРОДНИ УСЛОИЯ, ТИПОВЕ ГОРСКИ МЕСТОРАСТЕНИЯ И ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ

1.1. ИМЕ И МЕСТОНАХОЖДЕНИЕ НА ДЪРЖАВНОТО ГОРСКО СТОПАНСТВО

Териториално поделение "Държавно горско стопанство Търговище" (ТП „ДГС Търговище“) е получило името си от гр. Търговище, който е областен и общински център. Тук се намира и седалището на администрацията му. Горското планиране е извършено в границите на община Търговище, област Търговище.

В административно отношение ТП „ДГС Търговище“ се числи към Североизточно държавно предприятие гр.Шумен и е разположено в териториалния обхват за контрол на Регионална дирекция по горите гр.Шумен.

Пътната мрежа в района на стопанството е много добре развита. Асфалтови пътища и автобусни връзки свързват град Търговище с всички селища в района. През територията на стопанството преминава първокласния път София – Варна, който осъществява връзки с цялата страна. В експлоатация е и част от автомагистрала "Хемус" – около 3 км, а останалата част е в процес на изграждане.

Стопанството разполага с относително гъста мрежа от горски пътища, някои от тях чакълирани, които свързват откъснати горски комплекси с държавната пътна мрежа и създават условия за водене на стопанска дейност в гората.

През изминалия ревизионен период е провеждана правилна горскостопанска дейност, която е била съобразена с лесовъдските изисквания и не е повлияла отрицателно на горскорастителната и екологична обстановка.

Наличните транспортни и съобщителни връзки благоприятстват правилното организиране, управление, стопанисване и опазване на горите в района на стопанството, за което допринасят в значителна степен и съвременните мобилни средства за комуникация. Осигурена е и постоянна интернет връзка.

ТП „ДГС Търговище“ със Заповед № 2 от 08.01.2025 год. е разделено на три горскостопански участъка. Това са: "Момино", "Божурка" и "Баячево". Седалищата и на трите на горскостопански участъка са в град Търговище.

1.2. ФИЗИКО - ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

1.2.1. Географско положение

В географско положение ТП "Държавно горско стопанство Търговище" се намира между 43 градуса и 12 минути и 43 градуса и 23 минути северна ширина и 26 градуса и 20 минути и 26 градуса и 47 минути източна дължина. Обхваща част от района на източната природо-географска подобласт на Дунавската равнина и северната част на Предбалкана от старопланинската област.

Горите и горските територии в района на ТП „ДГС Търговище“ са разположени по склоновете на Преславско - Драгоевската планина и Лилянските възвишения представляващи североизточни разклонения на Източна Стара планина, както и в по-големи комплекси сред земеделските площи на южните остатъчни плата на Лудогорието.

Основният горски масив се намира южно от гр. Търговище, който е част от Преславската планина. По форма представлява неправилен правоъгълник, простиращ се от запад-северозапад към изток-югоизток. Най - голямото разстояние (север - юг) на този комплекс е 8 км., а най - малкото (изток - запад) е 4 км.

Останалата част от територията на стопанството се състои от по - малки горски комплекси разположени сред обработваемите земи, които се намират северозападно, северно, североизточно, източно и югоизточно от град Търговище, както и югозападно и южно от основния горски масив.

Геометричната форма на стопанството наподобява неправилен четириъгълник, чиито център е град Търговище. Най-голямото разстояние между крайните точки на стопанството в посока запад - изток е около 41 км, а в посока север - юг е около 37 км.

1.2.2. Релеф

Релефът на държавните горски територии е твърде разнообразен. Част от територията на стопанството, южно и западно от град Търговище, обхваща планински терени от Преславско - Драгоевската планина и Северослонишкия плоскоридов район. Плоските и разлети била на планината имат платовиден характер. От тях се спускат умерено стръмни склонове. Изключение от това правят много стръмните склонове в пролома на река Врана при „Боаза“.

Централните и северни части от територията на стопанството, попадащи в Дунавската равнина и Лудогорското плато, обхваща хълмисти равнини и разчленени плата със заоблени форми, които на места са пресечени от дълбоки долове и ровини.

Посочените типове релеф със своите форми и повърхности обуславят растежните условия за развитие и разпространение на горите. Решаващо значение за географското разпространение на отделните дървесни видове и насаждения имат надморската височина, изложението и наклона на дървопроизводителните площи.

Преобладаващи за стопанството са равнинно - хълмистите терени.

ТП ДГС „Търговище“ попада изцяло в долния равнинно - хълмист и хълмисто предпланински пояс на дъбовите гори (0 - 600 м н.в.) и по-конкретно в подпояса на равнинно - хълмистите дъбови гори (0 - 400 м н.в.)

Според особеностите на релефа, **общата дървопроизводителна площ** на ТП ДГС „Търговище“ се разпределя по средна надморска височина, наклон и изложение, както е показано в таблици №№ 1, 2 и 3

Преобладават площи с надморска височина от 300 до 500 м. – 63.1% от дървопроизводителната площ на стопанството. С най-голям дял сред тях са площите разположени от 351 до 400 м н.в. което представлява 21.7 % от дървопроизводителната площ.

Таблица № 27

Разпределение на ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНАТА ПЛОЩ по НАДМОРСКА ВИСОЧИНА –
Държавни горски територии

надморска височина	площ (ха)	%
101 - 150 m	201.2	1.3
151 - 200 m	1078.8	7.1
201 - 250 m	315.8	2.1
251 - 300 m	1125.2	7.4
301 - 350 m	1265.1	8.3
351 - 400 m	3179.0	20.8
401 - 450 m	2817.6	18.5
451 - 500 m	2900.5	19.0
501 - 550 m	1044.3	6.8
551 - 600 m	1333.2	8.7
601 - 650 m	1.6	0.0
всичко	15262.3	100.0

Средната надморска височина на стопанството е 381 м.

Разпределението на дървопроизводителната площ общо за стопанството по наклони е показано в таблица № 28.

Таблица № 28

Разпределение на ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНАТА ПЛОЩ по НАКЛОН на терена в градуси-
Държавни горски територии

Степени на наклон	Равно 0°-4°	Полегато 5°-10°	Наклонено 11°-20°	Стръмно 21°-30°	Много стръмно над 30°	Общо
площ хектари	1907.3	3355.6	7892.9	2087.5	19.0	15262.3
проценти	12.5	22.0	51.7	13.7	0.1	100.0

Преобладават наклонените терени – 51.7% от дървопроизводителната площ, следват полагатите терени – 22.0%, стръмните – 13.7 %, равнинните – 12.5 % и много стръмните наклони са с 0.1% участие.

Разпределението на дървопроизводителната площ по изложение - общо за стопанството е показано в таблица № 29.

Таблица № 29

Разпределение на ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНАТА ПЛОЩ по ИЗЛОЖЕНИЕ на терена –
Държавни горски територии

Изложение	север	североизток	северозапад	изток	югоизток	югозапад	запад	юг	Всичко
площ хектари	3953.2	1635.9	1725.2	1761.2	1247.0	735.6	1312.0	2892.2	15262.3
проценти	26.0	10.7	11.3	11.5	8.2	4.8	8.6	18.9	100.0

Таблица № 30

Разпределение на ОБЩАТА ПЛОЩ по ИЗЛОЖЕНИЯ на терена – обобщена
Държавни горски територии

Изложения	Сенчести север, североизток, северозапад, изток	Припечни югоизток, югозапад, запад, юг	Всичко
площ хектари	9075.5	6186.8	15262.3
проценти	59.5	40.5	100.0

Разпределението по изложение на терена е разнообразно. Представени са всички изложения, като относително по - голямо участие имат сенчестите изложения, които заемат 59.5 % от дървопроизводителната площ на стопанството, а припечните заемат останалите 40.5%. От сенчестите изложения с най – голямо участие са северните 26.0 %, следвани от източните 11.5 % и т.н. От припечните изложения с най – голямо участие са южните – 18.9 % и т.н.

Превесът на сенчестите изложения се дължи на често срещаните се платовидни форми на релефа с лек северен наклон.

Посочените по - горе особености на релефа дават своето отражение върху разпределението на светлината, топлината, влагата, богатството на почвите и другите екологични фактори за формирането на различни типове месторастения.

Различията в надморската височина обуславят основните промени в климатично отношение и районирането на горско - растителните пояси и подпояси, които отразяват вертикалното разпределение на горската растителност. Изложението влияе върху

формирането на различните типове местораствения, главно по отношение на почвената влажност. Микрорелефът, преминаването от една теренна форма в друга, водят до промени във водния и хранителен режим на почвите, а оттам до смяна на дървесния вид или неговата продуктивност.

Релефът е важен косвен фактор за разпределението на слънчевата радиация, за определянето на хидротермичния режим на почвата и обуславя формирането на различни типове местораствения.

1.2.3. Хидроложки условия

Силно нагънатия терен в района на стопанството е позволил да се образуват многобройни малки и големи водни течения, които са част от водосборите на река Врана и Вардунска река.

Река Врана има относително постоянно водно течение, което води началото си от Вардунския хребет (местността „Армутлукардъ“). Приемайки в горното си течение няколко притока от южните склонове на Търговишкия балкан и Лиляшкото плато, реката се спуска на север през Търговишки проход и преминава през град Търговище. При село Пробуда поема в югоизточна посока до вливането си в река Голяма Камчия., което става извън територията на стопанството. Десните притоци на река Врана просичат северните склонове на Търговишкия балкан с дълбоки долове като Рамиц, Калайджишки, „Коленец“, Кралевски и други. Левите притоци, водещи началото си от Лиляшкото и Макариополското плато, текат в широки долини с малък наклон, като пълнят няколко язовира като „Бистра“, „Фисека“ и „Лиляшки“.

Река Вардунска също води началото си от Вардунския хребет (местността „Карасолук“) и тече в посока от северозапад на североизток. Десните притоци на реката в района на стопанството се простират през обработваеми земи и малки горски комплекси. Левите притоци събират водите си от южните склонове на Търговишкия балкан, като образуват дълбоки долове със силно каменисти дъна и ерозирани крайречни. Вардунска река напуска района на стопанството в южна посока при село Драгановец, като по - късно се влива в язовир Тича.

Малки площи от територията на стопанството гравитират към водосборите на реките Черни и Бели Лом и то в поречия на техните притоци.

Подпочвените води в района на стопанството са на голяма дълбочина. Единственият топъл минерален извор с национално значение се намира в местността „Боаза“. Изкуствени напоителни канали излизащи от язовир „Бистра“ пресичат сравнително по - безводните северни и централни части на стопанството.

В района на стопанството падат недостатъчно валежи, малко са и изворите с постоянен дебит. Вследствие на това голяма част от доловете в Лиляшкото и Макариополското плато през летния сезон са безводни, а по - големите водни течения са с непостоянен воден отток. Годишното им разпределение се характеризира с:

- есенно - зимно пълноводие – от края на ноември до май;
- лятно маловодие – започва от юли и продължава до края на октомври.

1.3. ГЕОЛОЖКИ СТРОЕЖ И ПЕТРОГРАФСКИ СЪСТАВ

Основните почвообразуващи скали, които се намират в района на ДГС „Търговище“ са долнокредни наслаги с различна възраст (Апт, Воланж, Хотрив). Цялата Преславска планина е изградена от валанж, дебелината на който достига до 1000 м. В основата на формацията се развиват варовици, които се сменят с мергели и пясъчници. Хотрива е разпространен както и валанжа единствено в Северна България. Границата между тях е добре изразена. В границите на стопанството е разпространен хотрива мергелен тип. Мергелите обикновено са дебелослойни, примесени с пясъчници и глинести прослойки с дребнозърнеста структура и варовита спойка. Характеризират се с хоризонтално и вертикално призматично напукване. Почвите развити на тези скали са с по - лек механичен състав. Мергелите са по - варовити, а на места и по - пясъчливи. Като значително по - карбонатни скали те са здрави, плътни и в сравнително по - дебели пластове. Цветът на тези общо взето мергелни скали е сивогълъбов, синкав до зеленикав. Дълбочината на хотрива в района на Търговище достига до 700 м. На север хотрива в Мизийската плоча се покрива от тънък слой льос или льосови глинени – основно в Макариополското плато.

Варовиците са бели едрозърнести, сравнително компактни, примесени на места с пясъчници и мергели. В горните си части са с по - тежък механичен състав.

Разпределението на дървопроизводителната площ по вид на основната скала общо за стопанството е показано в таблица № 31

Таблица № 31
Разпределение на Залесената и Дървопроизводителната площ по ВИД на ОСНОВНАТА
СКАЛА – **Държавни горски територии**

Основна скала	Залесена площ	Дървопроизводителна площ		Запас	
	ха	ха	%	куб.м	%
варовик	1110.9	1110.9	7.6	143925	6.4
варовит мергел	5548.7	5548.7	38.2	833390	36.9
лъос	619.8	619.8	4.3	67715	3.0
мергел	5881.6	5882.2	40.5	1019855	45.2
пясъчник	329.2	329.2	2.3	54375	2.4
варовиков пясъчник	1030.9	1030.9	7.1	136620	6.1
Всичко	14521.1	14521.7	100.0	2255880	100.0

Площта на стопанството е разположена основно върху мергели 40.5 % от дървопроизводителната площ на стопанството, следват варовитите мергели, които заемат 38.2%, варовик – 7.6, варовиков пясъчник – 7.1 %, лъос – 4.3 % и пясъчник – 2.3 %. Общо взето основните скали са лесно податливи на почвообразуващи процеси поради това, че лесно изветряват и не са пречка за развитието на горскодървесна растителност.

Разпространението на различните скални разновидности. на територията на стопанството. е показано в картата на геоложките формации. в М 1:50000. Тя е извлечение от Геоложката карта на България, допълнена от извършените теренни проучвания.

1.4. КЛИМАТИЧНИ УСЛОВИЯ

Климатичните условия са решаващ фактор за развитието на горскодървесната растителност и формирането на отделни типове месторастения.

Според възприетата климатична класификация на Л.Събев и Св.Станев „Климатичните райони на България и техният климат“ – 1963 г., територията на стопанството се намира изцяло в източния край на средния климатичен район (на Дунавската хълмиста равнина) на Умерено континенталната климатична подобласт от Европейско континенталната климатична област.

Климатичните данни за територията са разгледани в съответствие с „Горско - растителното райониране в РБ“, 1979 г. Б. Захариев. Стопанството попада в Мизийска горскорастителна област, (подобласт Шуменско – Провадииска) и Тракийска област (подобласт Източна Стара планина). За естествена горскорастителна граница между двете области в района на стопанството се възприема коритото на река Врана. Горите и горските площи са разположени в три горскорастителни подпояса на Долния равнинно - хълмист и хълмисто - предпланински пояс на дъбовите гори.

В предвид недотам перфектно очертаната граница между горскорастителните области и наличието на метеорологична станция „Въбел“ разположена почти в центъра на стопанството на 210 м н.в., за характеризирание на климата в района са използвани данните събрани от станцията, а на усреднените статистически стойности изнесени в справочниците за целия климатичен район.

1.4.1. Температурен режим

В Таблица №6 са посочени данните за средните месечни и средната годишна температура, средните годишни от абсолютните минимални и абсолютните максимални температури и средните дати на началото и края на периода с устойчиво задържане на температурата на въздуха над 5°C и 10°C на територията на стопанството.

Таблица № 32
За средните температурни данни на въздуха по климатични райони и горскорастителни пояси

Климатич.район Пояс м н.в.	Температура на въздуха за посочените месеци °С				Ср.год. t°	Ср.год. абс. мин. t°	Ср.год. абс. макс. t°	Ср. дата на трайно задържане на. t° на въздуха	
	I	IV	VII	X				над 5°C	над 10°C
Среден на Дунав Хълм. Равнина (150 - 450 м н.в.) Кл.станция „Въбел“	0,5	11,0	22,5	12,0	10,7	- 21,1	40,2	От 15-23.III До 17-21.XI	10 - 20.IV 20 - 26.X

Между факторите определящи микроклимата в района на стопанството на първо място е поставен „броят на дните с температура на въздуха над 10°C", очертаващ продължителността на активния вегетационен период. От този фактор в голяма степен зависи състава, разпределението и производителността на горската растителност. Периодът с температура на въздуха над 10°C започва между 10 и 20 април и завършва между 20 и 26 октомври и има средна продължителност около 184 дни. Вегетационният период за района на стопанството започва между 15 и 23 март, когато средните денонощни температури се задържат над 5°C и приключва между 17 и 21 ноември. Продължителността на периода с температури на въздуха над 5°C възлиза на около 240 дни.

Средната годишна температура е 11,0°C. Зимата е сравнително студена, като средната януарска температура за стопанството е -1,1°C. Средната годишна абсолютна минимална температура е минус 21,4° до минус 18°C.

Средната юлска температура за района на стопанството е 21,7°C, а средната годишна абсолютна максимална температура е 37 - 40,2°C.

Макар и като много рядко явление, падането на минималните температури до минус 20°C и отсъствието или пък недостатъчната дебелина на снежната покривка, създава опасност от мразоизтегляне в младите култури и най - вече в създадените на голи площи.

По данни от Климатичния справочник на България най - късната дата на последната пролетна слана е 22 май, а най - ранната дата на първата есенна слана е 19 септември. Средната продължителност на свободното от слана време е 195 дни.

От цитираните данни се вижда, че късни пролетни и ранни есенни слани в района на стопанството падат около началото и края на усилената вегетация. През отделните години те нанасят значителни повреди на дървесната растителност. Особено опасни са късните пролетни слани, които причиняват измръзване на младите леторасли и компрометират семеносенето.

1.4.2. Валежен режим

Средната годишна сума на валежите е 646 л/кв.м. Максимумът на валежите е в края на пролетта и началото на лятото, а минимумът е през зимата. Разпределението на валежите по сезони характеризира климата на района на стопанството, като континентален, тъй като зимните валежи са по - малко от летните.

Падащите макар и рядко проливни дъждове в началото на лятото, особено когато са придружени с градушка, както и продължителните засушавания в края на лятото, се оказват неблагоприятни за развитието и общото санитарно състояние на горската растителност.

В пряка връзка с валежите е засушаването, чиято продължителност е от голямо значение за развитието и общото санитарно състояние на горската растителност. Засушаванията с продължителност над 10 дена са най - продължителни в началото на есента, когато достигат среднодо 20 - 22 дена. В района на стопанството средната годишна абсолютна влажност на въздуха е 7,5 - 8,0 мб, като хода на стойностите и по време са подобни с тези на температурата на въздуха - минимум през януари и максимум през юни.

Средната относителна влажност на въздуха в 14 часа в проценти за годината е сравнително ниска – от 50 до 70%. Максимумът от 80 - 85 % е през декември и януари, а минимумът през лятото – юли и август.

Индекса на сухотата, който представлява съотношението между годишната изпаряемост и годишната сума на валежите, определя достатъчно добре характера на горските формации, също и появата на габърви и букови формации при по - ниските стойности 1.2 - 1.3.

Пожароопасни са месеците март - октомври.

1.4.3. Снежна покривка

По данни от Климатичния атлас на България средната дата на трайно задържане на първата снежна покривка в района на стопанството е 10 декември за ниските части 1 декември за високите части. Първите снеговалежи започват между 1 и 10 декември. Средната дата на последната снежна покривка е 10 март за ниските части и 20 март за високите части на стопанството. Средният брой на дните със снежна покривка е 50 дни за ниските части и 80 дни за високите части. Снежната покривка е неустойчива и средната ѝ височина се движи от 10 до 12 см, като рядко надвишава дебелина 20 см.

Късните пролетни и ранните есенни мразове имат неблагоприятно въздействие върху горскодървесната растителност, поради това, че се случват по време на вегетационния период. Най - късните пролетни измръзвания са около 20 април. Първите есенни мразове започват около 10 октомври.

1.4.4. Ветрове

Преобладаващи за района на стопанството са западни и северозападни ветрове. През зимата, пролетта и есента на второ място по честота са източните и североизточните ветрове. Скоростта на вятъра много рядко превишава 20 м/сек. Специфично явление за района на стопанството е фьонът – нерядко появяващ се южен вятър със сравнително висока интензивност. Този вятър влияе сравнително неблагоприятно на относителната влажност на въздуха, а оттам и на горскодървесните формации.

Климатът в района на ДГС „Търговище“ може да се характеризира по следният начин: сравнително студена зима с малко валежи, от които около 45% са от сняг. Студените ветрове благоприятстват образуването на поледици по билните части, които причиняват повреди на насажденията и културите. Пролетта е хладна с малко валежи. Лятото не е много горещо, с по - големи валежни суми от другите сезони. Есента е сравнително топла с най - чести продължителни засушавания. Общо взето климатът в района на стопанството е благоприятен за развитието на горскодървесната растителност. Неблагоприятни фактори са късните пролетни и ранните есенни замръзвания, които нанасят поражения върху листната маса. Падащите мокри снегове от друга страна нанасят силни повреди върху иглолистните култури.

Вследствие на това, че в района падат недостатъчно валежи, агротехниката трябва да се насочи към по - високо влагонабиране и неговото ефективно и икономично изразходване чрез навременна и съобразена с типовете месторастения почвоподготовка, отгледните грижи и избора на подходящи дървесни видове за залесяване.

Общо като комплекс, климатичните условия в района на стопанството благоприятстват развитието и възпроизводството на ценните местни видове като цера, благуна, ясена, липата, габъра и по - ограничено на бука, зимния дъб, акацията.

Добре се развиват на създадените на подходящи месторастения култури от червен дъб, липа, орех, акация. За ограничаване на вредното влияние от засушаванията върху прихващането и растежа на младите горски култури, трябва да се обърне особено внимание на почвоподготовката и отглеждането им. Необходимо е залесяването да се извършва в предварително дълбоко обработени почви, като се дава предимство на пролетните залесявания. Интензивното отглеждане на младите култури през месеците април, май и юни е предпоставка за подобряване на растежа им.

За охарактеризиране на климата в района на стопанството, са използвани данни от Климатичен справочник за НР България, издания от 1979г. до днес; Климатични райони на България и техният климат. Л. Събев и Св. Станев. 1963 г.; Климатът на България Св. Станев и М. Кючуков и др. - 1991 г.; География на България – БАН. 1997 г.; Горскорастително райониране на България – Б. Захариев., В. Донов и др. 1979.

1.5. ПОЧВИ

Установените почвени различия в района на ДГС "Търговище" се обуславят от разнообразието в различните показатели на релефа и релефните форми, растителността и от характера на почвообразуващите основни скали. Територията на стопанството не се отличава с голямо разнообразие по отношение на почвите.

За описване на почвеното разнообразие и установеното разпространение на почвените типове/видове в района на ТП ДГС „Търговище“ е използвана класификационна схема на типовете горски месторастения от 2011 година, като определените подтипове и видове са приведени в съответствие с класификацията на ФАО от 1990г. и Националната класификация на почвите в България от 1992г.

В териториалния обхват на ТП ДГС "Търговище" са разпространени следните почвени типове/видове:

- чернозем обикновен;
- сива горска тъмна;
- сива горска обикновена;
- сива горска светла;
- рендзина обикновена;

За уточняване на почвените разновидности, по - пълната характеристика на лесорастителните свойства на почвите и с оглед по - правилното и целенасочено проектиране на залесителните мероприятия, използвани са почвените проучвания от 35 почвени профила, заложили при последните три последователни инвентаризации - ПП №1 - 35. Резултатите от лабораторната обработка на почвените проби са дадени в Приложението на ГСП - "Ведомост на почвените разрези".

Пространственото разпределение на различните почвени типове и подтипове е показано на почвена карта в М 1:50000.

Площното и процентно разпределение на генетичните почвени типове е дадено в Таблица № 33.

Таблица № 33

Разпределение на дървопроизводителната площ /ха/ по почвени типове/видове и дълбочина на почвата – **държавни горски територии**

Почвени типове	тв.плитка	плитка	ср.дълбока	дълбока	мн.дълбока	общо	%	средна дълбочина
	хектари							
обикновен чернозем	0.0	0.3	1.3	1448.0	0.0	1449.6	9.7	4.0
сива горска обикновена	0.0	2238.6	987.3	2.4	8.2	3236.5	21.7	2.3
сива горска тъмна	0.0	7.6	4102.1	4906.4	6.3	9022.4	60.4	3.5
сива горска светла	0.0	0.0	22.8	0.0	0.0	22.8	0.1	3.0
канелена горска обикновена	0.0	0.0	619.1	0.0	0.0	619.1	4.2	3.0
рендзина обикновена	0.0	336.3	248.3	0.0	0.0	584.6	3.9	2.4
всичко	0.0	2582.8	5980.9	6356.8	14.5	14935.0		3.3
%	0.0	17.3	40.0	42.6	0.1	0.0	100.0	

На териториите на стопанството са разпространени следните типове и видове почви:

1.5.1. Сиви горски почви (Gray Luvisols) са основния почвен тип на територията на стопанството които заемат – 82.2 % от дървопроизводителната му площ. Въз основа на главните морфологични признаци – дълбочина на шупване на профила, мощност и оцветяване на хумусно - акумулативния хоризонт, напращане със SiO₂ (с отиване от тъмните към обикновените и светлите почви хумусния хоризонт постепенно разсветлява и се увеличава напращането със SiO₂). *Рязка диференциация по механичен състав на хоризонтите в заложените почвени профили не се наблюдава. Почвите са предимно тежко песъчливо глинести (процента на глината е от 40 до 50%). Реакцията на сивите горски почвие неутрална до слабо алкална, като обикновено в горния почвен слой киселинността е по - ниска вследствие биологичната акумулация на калий. Половината от хумусните запаси на тези почви са съсредоточени в първите 25 см на А хоризонт.*

1.5.1.1. Сивите горски тъмни почви (Molic) са установени на площ 9022.4 ха – 60.4% от дървопроизводителната площ на стопанството. Срещат се полегати до равни терени, предимно със северна компонента на изложение. Те са по - мощни от сивите горски обикновени почви и имат песъчливо - глинест механичен състав. Общият почвен профил е с голяма мощност – до 190 см. Съдържанието на хумус в хоризонт А е сравнително висок, от 4.56 до 5.78, при средна стойност 5.09%. В дълбочина на профила съдържанието на хумус рязко спада, като средната стойност на хоризонт В е 3,60%. Съдържанието на азотни съединения е сравнително добро, като за хоризонт А, така и за хоризонт В, като се движи от 0.062 до 0.652. Заложени са почвени профили №№ 1 - 6, 8, 12, 16, 17, 19, 21 - 23, 27, 28, 31, 32.

Това са много плодородни почви за района на стопанството и са благоприятна основа за развитието и разпространението на местна широколистна растителност с производителност I – III бонитет, като формират богати и средно богати до богати месторастения – Д2(12) и СД2(14).

1.5.1.2. Сиви горски обикновени почви (Haplic) са установени на площ 3236.5 ха – 21.7 % от дървопроизводителната площ на стопанството. Срещат се по цялата територия на стопанството, на всякакви изложения и теренни форми. Тези почви имат добре изразен профил с мощност на А хоризонт от 7 до 33 см, с леко до тежко песъчливо - глинест механичен състав. *Процентът на активната глина в А хоризонт варира от 54.45 до 18,00.* Процентът на хумуса в А хоризонт варира от 0,20 до 5,45, а на общия азот от 0,138 до 0,394. Аналогично на сивите горски тъмни почви в дълбочина на почвения профил количеството на хумус рязко спада. Средната стойност на хоризонт В е 1,34% при пределни стойности от 0,57% до 2,49%. Количеството на хумус е сравнително високо, което съчетано със сравнително мощният почвен профил най - често с дълбочина над 60 см, създават добри потенциални възможности за развитие на горскодървесната растителност. По - лош е въздушният режим поради наличието на уплътнен преходен хоризонт. През периода на валежи и снеготопене в горния хоризонт се създава преовлажняване, което силно намалява аерацията. В зависимост от скалите върху които са развити, сивите горски почви имат от кисела рН 5,84 до неутрална реакция рН 7,89. Хоризонт В е по - голям от хоризонт а и е по - слабо запасен с хумус и азотни съединения. *Заложени са почвени профили №№ 15, 18, 20, 24, 29, 30.*

От горните данни се вижда, че сивите горски обикновени почви са средно богати до богати на хумус и бедни до средно богати на азотни съединения. В зависимост от дълбочината, влажността и надморската височина върху тях са формирани средно богати месторастения: С1(15) и С1(59).

1.5.1.3. Сиви горски светли почви (Albic) са установени на площ 22.8 ха – 0.1% от дървопроизводителната площ на стопанството. Срещат се предимно на припечни и стръмни склонове. Почвите са предимно плитки, като рядко надвишават 30 см. Хумусният хоризонт е с мощност до 15 см с глинесто - песъчлив до песъчливо - глинест механичен състав. Почвите са средно богати на хумус (от 1,14% до 3,22) и бедни на азот с неутрална до слабо алкална реакция. Заложени са почвени профили №№ 7, 13, 25, 35. Върху тях са формирани предимно бедни месторастения В1,2(61) и В1(138).

1.5.2. Обикновен чернозем (Haplic) е установен на площ 1449.6 ха – 9.7% от дървопроизводителната площ на стопанството. При тях А хоризонт има мощност до 40 см при слабо мощните дълбоко мицеларни и 60 - 80 см при средно мощните плитко мицеларни почви. Общата мощност на хумусния и преходния хоризонт (А+В) е 110 - 150 см. Линията на шупване

е на дълбочина 25 - 70 см, в средата на А хоризонт. Карбонатният мицел се отлага на дълбочина 45 - 100 см. Не се наблюдава уплътняване на В хоризонт. Типичните черноземи върху лъоса са тежко песъчливо - глинести. Заложени са почвени профили №№ 9 - 11, 14, 26. Върху тези почви се формират богати месторастения Д2(12).

1.5.3. Рендзини обикновени са формирани изключително върху варовици и са разпространени на площ 584.6 ха – 3.9 % от дървопроизводителната площ на стопанството. Заложени са почвени профили №№ 33,34. Тези почви имат признаци на излужване – Ph от 6,8 до 7,30. Те са средно дълбоки до плитки почви с мощност на А хоризонт 10 - 30 см. Имат лек песъчливо - глинест състав. Съдържанието на хумус и другите хранителни вещества е високо. Наличието на калций обуславя бързото оструктуряване на разпрашените почви. Хумусно - карбонатните почви имат слабо алкална до алкална реакция.

В основата си тези почви са сухи и сухи до свежи, с неблагоприятни лесорастителни качества, поради което върху тях са формирани средно богати и бедни месторастения – С2(121) и АВ1(122). Дървесните видове, които понасят карбонатите и могат с успех да се развиват върху тези почви в долната лесорастителна зона са благуният, церът, орехът, черния бор, махалебката и други. За характеризирание на почвеното богатство по типове почви за стопанството са използвани данните за процентното съдържание на хумуса, общия азот и физичната глина, показани в Табл. № 34.

Таблица № 34

Съдържание на хумус, общ азот и механичен състав почвите в района на стопанството

N	Почвен тип и вид	Хумус %		Общ азот %		Физ.глина< 0,01мм	
		ХОРИЗОНТИ					
		A	B	A	B	A	B
1	сива горска тъмна	5.22	3.60	0.413	0.139	41.11	44.36
2	сива горска оикновена	3.35	1.34	0.245	0.117	26.89	25.55
3	сива горска светла	2.18	0.90	0.191	0.081	31.78	32.03
4	Обикновен чернозем	4.25	1.29	0.284	0.086	21.56	24.00

Представа за разпределение на почвените типове дава приложената към този проект карта на почвите в района на ДГС „Търговище“.

1.6. ЕРОЗИЯ

Липсата на голи склонове, съчетани с добрата залесеност на терените, не създават условия за развитие на ерозионните процеси. Поради това те нямат особена практическа стойност за горско стопанство и имат ограничен характер.

През изтеклия ревизионен период в районана дейност на ТП-ДГС Търговище не са били проектирани и изпълнявани съоръжения срещу ерозионни процеси - баражи, диги и други. Ерозионните процеси са предимно скрити, под формата на площно и повърхностно измиване и отнасяне на плодородните почвени частици от повърхностния слой. Най-често това се наблюдава като повърхностна ерозия от I, II степен (слабо до средно ерозиран почви), която в района имат ограничено разпространение, върху малки площи. Линейната ерозия се среща ограничено, като частично дълбочинно изравяне на леглата на водните течения.

Противоерозионната защита се е свеждала до своевременните залесявания на сечищата и голите площи, както и до поддържането на оптимална пълнота на културите, които са били създадени с противоерозионна и защитна цел.

Обезлюдяването на населените места, както и силното ограничаване на пашата, също е допринесло до ограничаване на ерозионните процеси.

1.7. РАСТИТЕЛНОСТ

1.7.1. Характеристика на растителните условия

Според схемата на горскорастителното райониране, поместено в «Класификационна схема на типовете горски месторастения в република България» от 2011 година, територията на ДГС „Търговище“ попада изцяло в долната лесорастителна зона, която обхваща равнинно -

хълмистите и хълмисто - предпланински земи. Разпространението на естествената растителност следва хода на вертикалното зонироване.

Върху припечни, стръмни и наклонени склонове с надморска височина между 200 и 400 м в хълмистите равнини са характерни дъбовите съобщества от благунови и благунови - церови гори. Смесени гори от зимен дъб и благун, в които като примес на места участват цер, габър и други, са формирани на границата между чистите зимен дъбови формации и чистите благунови формации.

Церовите гори са най - разпространената формация на припечни, равни или наклонени терени с дълбоки, богати и сухи почви по плата и хълмисти равнини на височина до 400 м надморска височина.

Липовите гори заемат главно сенчестите и равни до стръмни терени с надморска височина до 400 м на дълбоки и богати почви.

Горите от обикновен габър се срещат на сенчести и влажни месторастения, предимно в по - високите (над 400 м надморска височина) части на долния горскорастителен пояс.

Смесените гори от липа и клен заемат по - сенчестите, свежи склонове в суходолията (северните склонове на Лиляшкото плато). В състава им често участват още цер, мъждрян, келяв габър.

Горите от келяв габър и мъждрян примесен с космат дъб са разпространени предимно по топлите и стръмни южни склонове с надморска височина до 400 м.

В суходолията, бреговете земи и подножията на склоновете със сенчестата компонента в изложението, успешно се развива бялата акация. В запазените от ветрове котловини и подножията на склоновете добър растеж показват създадените орехови култури. На свежите и богати месторастения успешно се развиват културите от червен дъб и липа – чисти и смесени с различно участие. На карбонатните и сухи и ерозирани месторастения черния бор показва добра жизненост и в бъдеще може да остане заедно с цера и айланта, като почво укрепващ фактор.

От храстите и полухрастите най - разпространени са глога, дряна, леската, шипката, капината, смрадликата и други.

Тревната покривка е сравнително бедна, като се представя предимно от житни, детелина, млечка, лепка и други.

Първичните растителни формации с преобладание на дъбовете, липата и бряста, вследствие на пресилена паша и безразборни изкоренявания в миналото са променили своя облик. Сега цера е получил значително по - широко разпространение.

Общо за стопанството може да се каже, че благоприятните климатично условия съчетани с потенциалните производителни възможности на почвите обуславят голямото видово разнообразие на дървесните видове, както и на изключително разнообразния състав на дървостойките, в които не рядко явление са тези с участие на шест дървесни вида в състава.

За голямото разнообразие както на видовия състав, така и на състоянието на дървостойките е оказало влияние антропогенната дейност в течение на столетия. Поради нея се наблюдава значително разместване на надморска височина по дървесни видове, което затруднява в значителна степен на границите на разпространението им по горскорастителни подпояси. Ето защо следващото по - долу описание на растителността по горскорастителни подпояси е до голяма степен условно.

Съгласно „Класификационната схема на типовете горски месторастения в Република България“ стопанството попада в две горскорастителни области – Мизийска и Тракийска.

Горите и горските територии на стопанството са разположени в:

1.7.2. Мизийската горскорастителна област-подобласт Шуменско-Провадийски плата

1.7.2.1. Подпояс на равнинно - хълмистите дъбови гори от 0 до 400 м н.в. /М - I - 2/

Почвите са сиви горски. Чисти и смесени издънкови насаждения от зимен дъб и благун дават облика на горската растителност на подпояса. На припечните склонове, с по-бедни месторастения, се срещат насаждения от келяв габър, мъждрян и храсти, както и от благун и цер в лошо състояние

1.7.2.2. Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори / 0 - 600 м н.в./

1.7.2.3. Подпояс на равнинно - хълмистите дъбови гори от 0 до 400 м н.в. /М - I - 2/
Почвите са сиви горски. Чисти и смесени издънкови насаждения от зимен дъб и благун дават облика на горската растителност на подпояса. На припечните склонове, с по-бедни месторастения, се срещат насаждения от келяв габър, мъждрян и храсти, както и от благун и цер в лошо състояние

1.7.2.4. Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори от 0 до 400 м н.в. /М - I - 2/
Почвите са сиви горски. Чисти и смесени издънкови насаждения от зимен дъб и благун дават облика на горската растителност на подпояса. На припечните склонове, с по-бедни месторастения, се срещат насаждения от келяв габър, мъждрян и храсти, както и от благун и цер в лошо състояние

1.7.2.5. Подпояс на хълмисто–предпланинските смесени широколистни гори от 400–600 м.н.в. /М – I – 3/
В него преобладават зимнодъбовите и буковите чисти и смесени с габър естествени насаждения, и бялборови и черборови изкуствени насаждения. Почвите са сиви горски със сравнително голямо разнообразие на типовете месторастения.

1.7.3. Тракийската горскорастителна област - подобласт Източна Стара планина.

1.7.3.1. Долен равнинно - хълмист и хълмисто - предпланински пояс на дъбовите гори/ 0 - 700 м н.в./

1.7.4. Подпояс на равнинно – хълмистите дъбови гори от 0 до 500 м н.в. /Т - I - 2/
Естествената растителност е представена от зимен дъб, благун, цер, космат дъб, източен бук, габър, полски и планински ясен, явор, шестил, офика, скоруша, дива череша, турска леска, клен, полски бряст, мъждрян, сребролистна и дребнолистна липа, келяв габър и други. Тези дървесни видове формират чисти и смесени, а понякога и двуетажни насаждения с висока производителност.

1.8. ТИПОВЕ МЕСТОРАСТЕНИЯ

За определяне на типовете месторастения в ТП ДГС „Търговище“ е използвана Класификационна схема на типовете месторастения в Република България от 2011 година.

Горските типове месторастения са определени на базата на относителната еднородност на климатичните, релефни и хидроложки условия. Те обхващат горски площи с относително еднакъв лесорастителен ефект. При еднакви други условия. Типовете месторастения се определят на базата на подтиповото разнообразие на генетичния тип почва, а в отделни случаи и на базата на самия тип почва. В стопанството са определени и картирани 10 типа горски месторастения, от които два с интразонално разпространение и два типа ерозирани месторастения..

Разпределението на дървопроизводителната площ и общия дървесен запас по типове месторастение е дадено в таблица № 35.

Таблица № 35

Разпределение на ДЪРВОПРОИЗВОДИТЕЛНАТА ПЛОЩ по типове МЕСТОРАСТЕНИЯ
държавни горски територии

Месторастене	ха	%
М-I-2 D-2	12 2352.9	16.2
М-I-2 CD-2	14 3782.6	26.1
М-I-2 C-1	15 900.0	6.2
Т-I-2 C-1	59 636.0	4.4
Т-I-2 CD-2,3	60 4135.2	28.5
Т-I-2 B-1,2	61 1870.0	12.9
МТЮ-I C-2	121 266.9	1.8
МТЮ-I AB-1	122 295.5	2.0
М-I-2 B-1	138 282.6	1.9
Всичко	14521.7	100.0

КРАТКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТИПОВЕТЕ ГОРСКИ МЕСТОРАСТЕНИЯ

А. Мизийска горско-растителна област

М - I - 2 Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори /0 - 400 м.н.в./

- Д2(12) Равнинно, богато, свежо, на чернозем обикновен или сива горска тъмна почва.

Това месторастение е широко разпространено - заема 3817.7 ха или 20.9% от дървопроизводителната площ на стопанството. Разпространено е на равнинни терени и полегати склонове **със сенчесто** изложение. Почвата е чернозем обикновен или сива горска тъмна, дълбока, слабо каменлива и свежа (ПП №№2, 4, 9 - 11, 14, 26, 27).

На това месторастение се срещат високопродуктивни чисти и смесени насаждения от цер, зимен дъб, габър, липа и с еденично участие на клен, череша, брекина и други предимно насаждения за превръщане. Създаването на иглолистни култури тук е неправилно и в бъдеще на това месторастение трябва да се създават дъбови и акациев насаждения. Бонитетът на насажденията и културите е от I до IV. Производителността на част от сегашния дървостой е по - ниска от производителността на месторастенето.

Като се вземе потенциалната му продуктивност, в перспектива лесокултурните мероприятия ще бъдат насочени към запазване на съществуващите естествени широколистни дървостойи и подобряване на тяхното състояние чрез толериране на дървесните видове с по - висока продуктивност и ценна дървесина. Обликът на бъдещите насаждения ще се дава от коренната широколистна растителност и постигането на производителност от **I до II бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- СД2(14) Свежо на склонове, средно богато до богато сива горска тъмна почва.

Това месторастенето е най - разпространеното в стопанството и заема 4791.0 ха или 26.2% от дървопроизводителната площ. Среща се на наклонени терени с предимно сенчести изложения. Почвата е сива горска тъмна, слабо до средно каменлива, свежа, дълбока, средно богата до богата, леко песъчливо - глинесто, с алкална реакция, хумусна, добре запасена с азот (ПП №№ 1, 8, 12, 22, 28).

На това месторастение се срещат чисти и смесени насаждения от цер, габър, келяв габър и липа и с еденично участие на клен, череша и други предимно насаждения за превръщане. Създаването на иглолистни култури тук трябва да се избягва и в бъдеще на това месторастение трябва да се дава приоритет на местните дървесни видове. Бонитетът на насажденията и културите е от I до V. Производителността на част от сегашния дървостой е по - ниска от производителността на месторастенето. Постигането на производителност от **I до II бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- С1(15) Сухо на склонове, средно богато, сухо, сива горска обикновена почва.

Месторастенето заема 1155.2 ха или 6.3% от дървопроизводителната площ. Разпространено е на припечни, полегати и наклонени терени. Почвата е чернозем обикновен или тъмна и обикновена сива горска, суха, средно богата, средно богата на хумус, който рязко намалява в дълбочина. Богатството на общ азот е средно, а механичният състав средно до леко песъчливо - глинест (ПП №№ 15, 24, 29).

На това месторастение се срещат чисти и смесени насаждения от цер и благуи предимно насаждения за превръщане в семенни. В бъдеще се предвижда запазване на коренната растителност и постигането на производителност от **II и III бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- В1 (138) Равнинно и на склонове, бедно, сухо, на сива горска светла почва.

Месторастенето заема 292.6 ха или 1.6% от дървопроизводителната площ. Разпространено е по равни до наклонени терени, предимно на припечни изложения. Почвата е обикновена сива горска или тъмна сива горска, плитка, плитка до средно дълбока, силно каменлива, суха, бедна на хумус и азот, с алкална реакция. По механичен състав е леко до средно песъчливо - глинесто до глинесто - песъчлива (ПП №35).

На това месторастение се срещат нископродуктивни смесени насаждения от келяв габър и мъждрян и черборови култури. Формираните на това месторастение насаждения са с доказана

устойчивост към неблагоприятните почвени условия, поради което в бъдеще стопанисването ще бъде насочено към запазване на тяхното участие.

- **Подпояс на хълмисто – предпланинските смесени широколистни гори от 400 – 600 м.н.в. / М – I – 3/**

- В_{1,2} (21) На склонове, бедно, сухо до свежо, на сива горска светла почва.

Това месторастение заема най – малка площ 30.3ха. или 0.2% от дървопроизводителната площ.Разпространено е полегати и наклонени терени, предимно на припечни изложения.Почвата е светла сива горска, плитка, плитка до средно дълбока, силно до средно каменлива, суха, бедна на хумус и азот. На това месторастение се срещат нископродуктивни смесени насаждения от келяв габър и мъждрян и черборови култури.

Б. Тракийска горскорастителна област.

Т - I - 2 Подпояс на равнинно - хълмистите дъбови гори

- С1 (59)Средно богато, сухо, на сива горска обикновена почва.

Месторастенето заема 1064.1 ха или 5.8% от дървопроизводителната площ. Разпространено е предимно на припечни и отчасти на сенчести изложения и наклонени терени. Почвата е сива горска обикновена, средно дълбока, средно каменлива, богата на хумус, който рязко намалява в дълбочина. Богатството на общ азот е средно, а механичният състав средно до леко пясъчливо - глинест (ПП №№18, 20, 30).

На това месторастение се срещат чисти и смесени насаждения от цер, келяв габър и мъждрян с участие на сребролистна липа, клен, бряст, както и черборови култури. . Бонитетът на насажденията и културите е от II до V. В перспектива лесокulturните мероприятия ще бъдат насочени към запазване на съществуващите естествени и изкуствени дървостои и подобряване на тяхното състояние чрез толериране на дървесните видове с по - висока продуктивност и ценна дървесина. Постигането на производителност от **II и III бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- СД2,3(60)Средно богато до богато, свежо до влажно, на сива горска тъмна почва.

Месторастенето заема 4429.7 ха или 24.2% от дървопроизводителната площ. Разпространено е предимно на сенчести изложения, полегати и наклонени терени. Почвата е сива горска тъмна, дълбока, средно до слабо каменлива, богата на хумус, който рязко намалява в дълбочина. Богатството на общ азот е средно, а механичният състав средно до леко пясъчливо - глинест (ПП №№ 3, 5, 6, 16, 17, 19, 21, 23, 31).

На това месторастение се срещат чисти и смесени високопроизводителни насаждения от бук, зимен дъб, габър, блаун и цер, с еденично или до три десети участие на сребролистна липа, явор, шестил, турска леска, брекина, череша и други, предимно широколистни високостъблени насаждения. В перспектива лесокulturните мероприятия ще бъдат насочени към запазване на съществуващите естествени и изкуствени дървостои и подобряване на тяхното състояние чрез толериране на дървесните видове с по - висока продуктивност и ценна дървесина. Постигането на производителност от **от I и II бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- В1,2 (61) Бедно, сухо до свежо, на обикновена сива горска светла почва.

Месторастенето заема 2162.4 ха или 11.8% от дървопроизводителната площ. Среща се предимно на припечни изложения, наклонени и стръмни терени. Почвата е сива горска светла , плитка до средно дълбока, силна до средно каменлива, богата на хумус, който рязко намалява в дълбочина. Богатството на общ азот е средно, а механичният състав средно до леко пясъчливо - глинест (ПП №№ 7, 13, 25, 32).

На това месторастение се срещат чисти и смесени нископродуктивни насаждения от келяв габър, мъждрян и черборови култури. В бъдеще се предвижда запазването на коренната растителност.

В. Интразонални месторастения

- С2 (121) Средно богато, свежо на обикновени рендзини

Месторастенето заема площ – 253.4 ха или 1.4% от дървопроизводителната площ. Разпространено е предимно на сенчести и отчасти на припечни изложения, на полегат до

стръмен терен. Почвата е **обикновена рендзина**, суха до свежа, с алкална реакция. Хумусно акумулативният хоризонт е богат на хумус и азот, но в дълбочина хранителните вещества рязко намаляват. Месторастенето се определя като средно богато поради малката мощност не само на хумусно - акумулативният хоризонт, но и на целият почвен профил (ПП № 33).

На това месторастене се срещат насаждения от габър, келяв габър и култури от чер бор. Бонитетът на насажденията и културите варира от I до V бонитет. В бъдеще се предвижда запазване на сегашната растителност и постигането на производителност от **I до III бонитет за бъдещите насаждения е основна цел на проектираните мероприятия.**

- АВ1 (122) Много бедно до бедно, сухо, на обикновена рендзина

Месторастенето заема 293.7 ха или 1.6% от дървопроизводителната площ на стопанството. Разпространено е **предимно на припечни и от части на сенчести изложения, на равен до стръмен терен.** Почвата е **обикновена** рендзина – плитка до твърде плитка, средно до силно каменлива, суха, бедна. Почвеният профил е много малък и въпреки че е богат на хумус и азот, не обуславя богатството на месторастенето. Хранителните вещества са практически неусвоими поради липсата на влага и алкалната реакция (ПП № 34).

На това месторастене се срещат малоценни насаждения от келяв габър, мъждрян и черборови култури. Предвижда се запазването на съществуващата растителност.

1.9. ОЧАКВАЕМ ТЕХНИКО - ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ

Съставянето на горскостопанския план на типологична основа, позволява да се определи оптимален бъдещ състав за всяко насаждение, култура или гола дървопроизводителна площ. Този оптимален бъдещ състав отговаря на екологичните фактори на месторастенето и предполага значително по - висока продуктивност.

Чрез целевия състав или бъдещото разпределение на площите по дървесни видове и бонитети, се цели да се постигне увеличение на дървесния прираст и съответно на дървесния запас. Съпоставката на сегашния и бъдещия оптимален запас дава представа за ефекта от предвидените мероприятия. Тъй като на практика сравнението на дървесните запаси е невъзможно, се приема за целесъобразно да се използват условни единици - условен общ среден зрелостен прираст.

За тази цел, всички сегашни дървесни видове са приведени към **100** годишна възраст (с изключение на топола, върба и акация) и нормална пълнота **1.0**. По опитни таблици е изчислен условния общ среден зрелостен прираст на сегашните дървостои. От предвижданията за оптималните бъдещи състави на отделните типове месторастения, са направени същите изчисления и е установен общ среден зрелостен прираст, отделно за залесената площ и общо за дървопроизводителната площ на стопанството. Резултатите от тези изчисления и сравнението на размера на условния общ среден зрелостен прираст при сегашния и оптималния бъдещ състав е дадено в таблица № 36.

Таблица № 36

Размер на условния общ среден ЗРЕЛОСТЕН ПРИРАСТ по дървесни ВИДОВЕ и БОНИТЕТИ при сегашния и подходящия състав на гората – **държавни горски територии**

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
ВИСОКОСТЪБЛЕНИ								
Бял бор	I	8.7	11.6	101	5.4	47	5.4	47
	II	7.5	86.8	651	170.2	1276	170.2	1276
	III	6.2	181.7	1127	95.9	595	95.9	595
	IV	4.9	26.0	127	0.4	2	0.4	2
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		306.1	2006	271.9	1920	271.9	1920
Смърч	I	11.4	2.4	27	0.5	6	0.5	6
	II	9.1	0.2	2	0.3	3	0.3	3
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		2.6	29	0.8	9	0.8	9
Черен бор	I	8.7	109.1	949	99.7	867	99.7	867
	II	7.5	361.7	2713	515.5	3866	515.5	3866
	III	6.2	633.2	3926	718.0	4452	718.0	4452
	IV	4.9	562.9	2758	96.5	473	96.5	473
	V	3.7	0.3	1	-	-	-	-
	Всичко		1667.2	10347	1429.7	9658	1429.7	9658
Зелена дуглазка	I	14.8	8.6	127	8.3	123	8.3	123
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		8.6	127	8.3	123	8.3	123
Бук	I	9.4	39.9	375	1276.8	12002	1276.8	12002
	II	7.8	8.1	63	88.3	689	88.3	689
	III	6.2	25.3	157	12.1	75	12.1	75
	IV	4.7	3.8	18	0.3	1	0.3	1
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		77.1	613	1377.5	12767	1377.5	12767

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Червен дъб	I	7.8	165.5	1291	167.9	1310	167.9	1310
	II	6.4	50.5	323	51.9	332	51.9	332
	III	5.0	22.0	110	9.4	47	9.4	47
	IV	3.7	0.1	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		238.1	1724	229.2	1689	229.2	1689
Зимен дъб	I	7.8	7.3	57	203.2	1585	203.2	1585
	II	6.4	13.5	86	526.2	3368	526.2	3368
	III	5.0	7.8	39	270.1	1350	270.1	1350
	IV	3.7	6.6	24	9.3	34	9.3	34
	V	1.4	0.5	1	-	-	-	-
	Всичко		35.7	207	1008.8	6337	1008.8	6337
Летен дъб	I	7.8	-	-	2.5	20	2.5	20
	II	6.4	-	-	4.9	31	4.9	31
	III	5.0	0.3	2	17.7	88	17.7	88
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.3	2	25.1	139	25.1	139
Благун	I	7.8	9.5	74	28.2	220	28.2	220
	II	6.4	3.5	22	272.9	1747	273.3	1749
	III	5.0	7.2	36	122.3	612	122.3	612
	IV	3.7	6.3	23	29.0	107	29.0	107
	V	1.4	4.3	6	-	-	-	-
	Всичко		30.8	161	452.4	2686	452.8	2688
Цер	I	7.8	57.8	451	373.5	2913	373.5	2913
	II	6.4	65.7	420	655.3	4194	655.5	4195
	III	5.0	55.7	278	220.2	1101	220.2	1101
	IV	3.7	4.6	17	155.1	574	155.1	574
	V	1.4	9.9	14	0.3	-	0.3	-
	Всичко		193.7	1180	1404.4	8782	1404.6	8783
Габър	I	9.4	27.8	261	2000.3	18803	2000.3	18803
	II	7.8	25.6	200	634.7	4951	634.7	4951
	III	6.2	42.2	262	313.8	1946	313.8	1946
	IV	4.7	29.9	141	37.8	178	37.8	178
	V	2.6	2.0	5	0.1	-	0.1	-
	Всичко		127.5	869	2986.7	25878	2986.7	25878

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Трепетлика	I	8.9	-	-	0.3	3	0.3	3
	II	7.4	0.3	2	1.0	7	1.0	7
	III	5.4	3.0	16	4.3	23	4.3	23
	IV	4.2	2.3	10	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		5.6	28	5.6	33	5.6	33
Явор	I	9.4	19.0	179	21.6	203	21.6	203
	II	7.8	21.6	168	22.2	173	22.2	173
	III	6.2	14.4	89	37.4	232	37.4	232
	IV	4.7	4.1	19	5.8	27	5.8	27
	V	2.6	2.3	6	-	-	-	-
	Всичко		61.4	461	87.0	635	87.0	635
Бреза	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	5.7	-	-	7.0	40	7.0	40
	III	4.4	7.0	31	4.7	21	4.7	21
	IV	3.2	1.8	6	6.7	21	6.7	21
	V	2.2	1.5	3	-	-	-	-
	Всичко		10.3	40	18.4	82	18.4	82
Орех	I	7.8	-	-	2.0	16	2.0	16
	II	6.4	5.1	33	19.2	123	19.2	123
	III	5.0	17.5	88	38.5	192	38.5	192
	IV	3.7	39.0	144	10.3	38	10.3	38
	V	1.4	9.7	14	-	-	-	-
	Всичко		71.3	279	70.0	369	70.0	369
Космат дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.0	0.8	4	15.0	75	15.0	75
	IV	3.7	0.6	2	77.0	285	77.0	285
	V	1.4	0.7	1	-	-	-	-
	Всичко		2.1	7	92.0	360	92.0	360
Брекина	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	5.0	-	-	0.5	2	0.5	2
	IV	3.7	0.5	2	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.5	2	0.5	2	0.5	2

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Бял бряст	I	7.8	0.2	2	0.2	2	0.2	2
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.2	2	0.2	2	0.2	2
Полски бряст	I	7.8	0.3	2	1.8	14	1.8	14
	II	6.4	0.5	3	1.0	6	1.0	6
	III	5.0	-	-	3.7	18	3.7	18
	IV	3.7	0.3	1	13.6	50	13.6	50
	V	1.4	2.1	3	-	-	-	-
	Всичко		3.2	9	20.1	88	20.1	88
Върба	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	6.2	0.1	1	-	-	-	-
	IV	4.9	-	-	0.3	1	0.3	1
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.1	1	0.3	1	0.3	1
Бяла върба	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	6.2	3.9	24	4.0	25	4.0	25
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		3.9	24	4.0	25	4.0	25
Джанка	I	7.8	0.1	1	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.1	1	-	-	-	-
Клен	I	7.8	0.4	3	2.9	23	2.9	23
	II	6.4	-	-	18.8	120	18.8	120
	III	5.0	1.5	8	28.9	144	28.9	144
	IV	3.7	5.0	18	47.0	174	47.0	174
	V	1.4	3.4	5	0.6	1	0.6	1
	Всичко		10.3	34	98.2	462	98.2	462

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Полски клен	I	7.8	2.3	18	13.8	108	13.8	108
	II	6.4	1.9	12	18.8	120	18.8	120
	III	5.0	1.4	7	12.1	60	12.1	60
	IV	3.7	-	-	10.1	37	10.1	37
	V	1.4	3.0	4	-	-	-	-
	Всичко		8.6	41	54.8	325	54.8	325
Круша	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	3.7	0.4	1	0.9	3	0.9	3
	V	1.4	2.9	4	-	-	-	-
	Всичко		3.3	5	0.9	3	0.9	3
Турска леска	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	1.4	9	1.4	9
	III	5.0	1.4	7	0.6	3	0.6	3
	IV	3.7	0.6	2	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		2.0	9	2.0	12	2.0	12
Едролистна липа	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.2	9.0	38	0.6	3	0.6	3
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		9.0	38	0.6	3	0.6	3
Сребролистна липа	I	6.4	57.9	371	228.9	1465	228.9	1465
	II	5.3	294.6	1561	377.5	2001	377.5	2001
	III	4.2	245.9	1033	203.8	856	203.8	856
	IV	3.2	200.1	640	77.1	247	77.1	247
	V	2.2	67.0	147	-	-	-	-
	Всичко		865.5	3752	887.3	4569	887.3	4569
Махалебка	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	-	-	0.1	1	0.1	1
	III	5.0	0.1	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.1	-	0.1	1	0.1	1

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Череша	I	7.8	-	-	1.7	13	1.7	13
	II	6.4	4.1	26	4.7	30	4.7	30
	III	5.0	2.1	10	1.4	7	1.4	7
	IV	3.7	2.6	10	2.6	10	2.6	10
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		8.8	46	10.4	60	10.4	60
Шестил	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	7.8	1.3	10	0.8	6	0.8	6
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		1.3	10	0.8	6	0.8	6
Планински ясен	I	7.8	2.4	19	6.4	50	6.4	50
	II	6.4	10.1	65	11.2	72	11.2	72
	III	5.0	13.0	65	10.6	53	10.6	53
	IV	3.7	4.8	18	1.5	6	1.5	6
	V	1.4	0.8	1	-	-	-	-
	Всичко		31.1	168	29.7	181	29.7	181
Полски ясен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.4	0.9	6	3.5	22	3.5	22
	III	5.0	7.5	38	9.1	46	9.1	46
	IV	3.7	1.9	7	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		10.3	51	12.6	68	12.6	68
тп Bachelieri	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	9.7	0.7	7	0.7	7	0.7	7
	Всичко		0.7	7	0.7	7	0.7	7
тп I-214	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	16.5	0.1	2	1.9	31	1.9	31
	III	9.7	2.7	26	0.9	9	0.9	9
	Всичко		2.8	28	2.8	40	2.8	40
Всичко ВИСОКОСТЪБЛЕНИ			3800.2	22308	10593.8	77322	10594.4	77325

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
ПРЕВРЪЩАНЕ								
Бук	I	6.6	1186.8	7833	-	-	-	-
	II	5.8	72.5	420	-	-	-	-
	III	4.4	10.0	44	-	-	-	-
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	1269.3	8297	-	-	-	-	-
Зимен дъб	I	6.9	4.8	33	-	-	-	-
	II	6.1	220.7	1346	-	-	-	-
	III	5.1	543.7	2773	-	-	-	-
	IV	4.0	136.2	545	-	-	-	-
	V	3.0	7.0	21	-	-	-	-
	Всичко	912.4	4718	-	-	-	-	-
Летен дъб	I	6.9	0.2	1	-	-	-	-
	II	6.1	2.3	14	-	-	-	-
	III	5.1	4.9	25	-	-	-	-
	IV	4.0	17.4	70	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко	24.8	110	-	-	-	-	-
Благун	I	6.9	3.1	21	-	-	-	-
	II	6.1	29.2	178	-	-	-	-
	III	5.1	253.7	1294	-	-	-	-
	IV	4.0	111.8	447	-	-	-	-
	V	3.0	32.3	97	-	-	-	-
	Всичко	430.1	2037	-	-	-	-	-
Цер	I	6.9	133.2	919	-	-	-	-
	II	6.1	290.1	1770	-	-	-	-
	III	5.1	510.7	2605	-	-	-	-
	IV	4.0	131.5	526	-	-	-	-
	V	3.0	93.0	279	-	-	-	-
	Всичко	1158.5	6099	-	-	-	-	-
Габър	I	6.6	1549.3	10225	-	-	-	-
	II	5.8	823.6	4777	-	-	-	-
	III	4.4	206.8	910	-	-	-	-
	IV	3.1	54.9	170	-	-	-	-
	V	2.0	8.2	16	-	-	-	-
	Всичко	2642.8	16098	-	-	-	-	-

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Космат дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	4.0	14.8	59	-	-	-	-
	V	3.0	77.5	232	-	-	-	-
	Всичко		92.3	291	-	-	-	-
Полски бряст	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.1	1.4	9	-	-	-	-
	III	5.1	2.0	10	-	-	-	-
	IV	4.0	2.2	9	-	-	-	-
	V	3.0	12.3	37	-	-	-	-
	Всичко		17.9	65	-	-	-	-
Клен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.1	5.0	30	-	-	-	-
	III	5.1	36.1	184	-	-	-	-
	IV	4.0	28.4	114	-	-	-	-
	V	3.0	42.7	128	-	-	-	-
	Всичко		112.2	456	-	-	-	-
Полски клен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	6.1	3.6	22	-	-	-	-
	III	5.1	27.5	140	-	-	-	-
	IV	4.0	16.2	65	-	-	-	-
	V	3.0	8.1	24	-	-	-	-
	Всичко		55.4	251	-	-	-	-
Всичко ПРЕВРЪЩАНЕ			6715.7	38422	-	-	-	-
НИСКОСТЪБЛЕНИ								
Бук	I	6.6	4.5	30	-	-	-	-
	II	5.8	0.6	3	7.8	45	7.8	45
	III	4.4	1.9	8	2.8	12	2.8	12
	IV	-	-	-	-	-	-	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		7.0	41	10.6	57	10.6	57
Зимен дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	5.8	0.1	1	0.1	1	0.1	1
	III	4.8	0.6	3	3.1	15	3.1	15
	IV	3.8	15.1	57	34.3	130	34.3	130
	V	2.8	11.0	31	-	-	-	-
	Всичко		26.8	92	37.5	146	37.5	146

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Благун	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.8	0.1	-	3.1	15	3.1	15
	IV	3.8	2.6	10	12.1	46	12.1	46
	V	2.8	9.0	25	-	-	-	-
	Всичко		11.7	35	15.2	61	15.2	61
Цер	I	6.8	0.1	1	0.1	1	0.1	1
	II	5.8	2.5	14	1.8	10	1.8	10
	III	4.8	4.7	23	4.9	24	4.9	24
	IV	3.8	38.1	145	64.6	245	64.6	245
	V	2.8	13.8	39	-	-	-	-
	Всичко		59.2	222	71.4	280	71.4	280
Габър	I	6.6	0.3	2	0.3	2	0.3	2
	II	5.8	6.3	37	11.0	64	11.0	64
	III	4.4	50.7	223	27.5	121	27.5	121
	IV	3.1	44.6	138	94.0	291	94.0	291
	V	2.0	11.1	22	-	-	-	-
	Всичко		113.0	422	132.8	478	132.8	478
Бряст	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.8	0.2	1	0.2	1	0.2	1
	IV	3.8	-	-	0.1	-	0.1	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		0.2	1	0.3	1	0.3	1
Мъждрян	I	7.8	1.1	9	2.0	16	2.0	16
	II	6.4	1.9	12	4.2	27	4.2	27
	III	5.0	2.8	14	6.3	32	6.3	32
	IV	3.7	62.1	230	435.5	1611	435.5	1611
	V	1.4	454.1	636	-	-	-	-
	Всичко		522.0	901	448.0	1686	448.0	1686
Акация	I	12.0	12.8	154	13.2	158	13.2	158
	II	8.7	44.1	384	209.1	1819	209.1	1819
	III	5.2	207.9	1081	441.9	2298	441.9	2298
	IV	3.4	380.8	1295	47.9	163	47.9	163
	V	1.9	71.2	135	-	-	-	-
	Всичко		716.8	3049	712.1	4438	712.1	4438

Видове гори и дървесни видове	бонитет	ус.ср.зр. прираст на 1 ха	СЕГАШЕН СЪСТАВ		ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ			
			залесена площ		залесена площ		дървопр. площ	
			площ	прираст	площ	прираст	площ	прираст
		куб.м/ха	ха	куб.м	ха	куб.м	ха	куб.м
Космат дъб	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.8	0.6	3	0.2	1	0.2	1
	IV	3.8	-	-	133.8	508	133.8	508
	V	2.8	120.6	338	-	-	-	-
	Всичко		121.2	341	134.0	509	134.0	509
Келяв габър	IV	-	584.8	-	2275.9	-	2275.9	-
	V	-	1761.3	-	3.3	-	3.3	-
	Всичко		2346.1	-	2279.2	-	2279.2	-
Полски бряст	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	-	-	-	-	-	-	-
	IV	3.8	-	-	0.1	-	0.1	-
	V	2.8	2.5	7	-	-	-	-
	Всичко		2.5	7	0.1	-	0.1	-
Гледичия	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	8.7	0.7	6	5.3	46	5.3	46
	III	5.2	1.7	9	2.6	14	2.6	14
	IV	3.4	2.6	9	0.2	1	0.2	1
	V	1.9	0.2	-	-	-	-	-
	Всичко		5.2	24	8.1	61	8.1	61
Клен	I	6.8	0.2	1	-	-	-	-
	II	-	-	-	-	-	-	-
	III	4.8	0.8	4	0.3	1	0.3	1
	IV	3.8	3.9	15	63.4	241	63.4	241
	V	2.8	51.1	143	-	-	-	-
	Всичко		56.0	163	63.7	242	63.7	242
Полски клен	I	-	-	-	-	-	-	-
	II	5.8	0.4	2	0.1	1	0.1	1
	III	4.8	0.1	-	-	-	-	-
	IV	3.8	-	-	0.4	2	0.4	2
	V	2.8	3.2	9	-	-	-	-
	Всичко		3.7	11	0.5	3	0.5	3
Леска	IV	-	5.0	-	5.0	-	5.0	-
	V	-	-	-	-	-	-	-
	Всичко		5.0	-	5.0	-	5.0	-
Цариградски лешник	IV	-	-	-	8.8	-	8.8	-
	V	-	8.8	-	-	-	-	-
	Всичко		8.8	-	8.8	-	8.8	-
Всичко НИСКОСТЪБЛЕНИ			4005.2	5309	3927.3	7962	3927.3	7962
ОБЩО ВСИЧКО			14521.1	66039	14521.1	85284	14521.7	85287

За изчисление на общия среден зрелостен прираст по дървесни видове и бонитети са използвани следните опитни таблици: култури от бял бор – по Кръстанов и колектив; култури от черен бор, атласки кедър – по Цаков; ела, дуглазка – по Герхард; бук, габър, явор, шестил – по Недялков за високостъблен бук; семенен дъб (всички видове), бряст, брекина, джанка, кестен, клен, круша, скоруша, киселица, ясен – по Вименауер; тополи, чинар – по Кръстанов и колектив; липа – по Матеев – Мотин; елша – по Давидов; акация, върба, келяв габър – по Георгиев; издънков бук, габър – по Недялков и колектив; издънкови дъбове и др. – по Шустов.

Отношението между сегашния и бъдещия условен зрелостен прираст, дава реална представа за ефекта от предвидените изменения в състава на дървостойките и за увеличението на прираста на гората. Данните от таблица № 10 показват, че сегашния общ зрелостен прираст на залесената площ е 66039 куб.м, а бъдещия 85284 куб.м или очакваното увеличение на прираста само от залесената площ е:

$$85287 : 66039 \times 100 = 129.15 \%$$

При сегашен среден зрелостен прираст на 1 ха залесена площ – 4.5 куб.м/ха, в бъдеще се очаква 5.8 куб.м/ха, което показва, че една част от насажденията, в сегашния си състав, не отговарят на производствените възможности на съответното им месторастение. При правилно и рационално разпределение на дървесните видове по типове месторастение и залесяване на голите дървопроизводителни площи, производителността на горите в перспектива може да се увеличи с 22.4 % при по - висок качествен състав на продукцията.

Представа за измененията, които настъпват в площите заети от дървесните видове при сегашния и бъдещия състав дава таблица № 37.

Таблица № 37

Сравнение на площта по дървесни видове при сегашния и бъдещия състав на гората –
държавни горски територии

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ			ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ					
	залесена площ			залесена площ			дървопр. площ		
	ха	куб.м	куб.м/ха	ха	куб.м	куб.м/ха	ха	куб.м	куб.м/ха
Бял бор	306.1	2006	6.6	271.9	1920	7.1	271.9	1920	7.1
Смърч	2.6	29	11.2	0.8	9	11.3	0.8	9	11.3
Черен бор	1667.2	10347	6.2	1429.7	9658	6.8	1429.7	9658	6.8
Зелена дуглазка	8.6	127	14.8	8.3	123	14.8	8.3	123	14.8
Бук	1353.4	8951	6.6	1388.1	12824	9.2	1388.1	12824	9.2
Червен дъб	238.1	1724	7.2	229.2	1689	7.4	229.2	1689	7.4
Зимен дъб	974.9	5017	5.1	1046.3	6483	6.2	1046.3	6483	6.2
Летен дъб	25.1	112	4.5	25.1	139	5.5	25.1	139	5.5
Благун	472.6	2233	4.7	467.6	2747	5.9	468.0	2749	5.9
Цер	1411.4	7501	5.3	1475.8	9062	6.1	1476.0	9063	6.1
Габър	2883.3	17389	6.0	3119.5	26356	8.4	3119.5	26356	8.4
Бряст	0.2	1	5.0	0.3	1	3.3	0.3	1	3.3
Трепетлика	5.6	28	5.0	5.6	33	5.9	5.6	33	5.9
Явор	61.4	461	7.5	87.0	635	7.3	87.0	635	7.3
Бреза	10.3	40	3.9	18.4	82	4.5	18.4	82	4.5
Мъждрян	522.0	901	1.7	448.0	1686	3.8	448.0	1686	3.8
Орех	71.3	279	3.9	70.0	369	5.3	70.0	369	5.3
Акация	716.8	3049	4.3	712.1	4438	6.2	712.1	4438	6.2
Космат дъб	215.6	639	3.0	226.0	869	3.8	226.0	869	3.8
Келяв габър	2346.1	-	-	2279.2	-	-	2279.2	-	-
Брекина	0.5	2	4.0	0.5	2	4.0	0.5	2	4.0
Бял бряст	0.2	2	10.0	0.2	2	10.0	0.2	2	10.0
Полски бряст	23.6	81	3.4	20.2	88	4.4	20.2	88	4.4

Дървесни видове	СЕГАШЕН СЪСТАВ			ПОДХОДЯЩ СЪСТАВ					
	залесена площ			залесена площ			дървопр. площ		
	ха	куб.м	куб.м/ха	ха	куб.м	куб.м/ха	ха	куб.м	куб.м/ха
Върба	0.1	1	10.0	0.3	1	3.3	0.3	1	3.3
Бяла върба	3.9	24	6.2	4.0	25	6.3	4.0	25	6.3
Гледичия	5.2	24	4.6	8.1	61	7.5	8.1	61	7.5
Джанка	0.1	1	10.0	-	-	-	-	-	-
Клен	178.5	653	3.7	161.9	704	4.3	161.9	704	4.3
Полски клен	67.7	303	4.5	55.3	328	5.9	55.3	328	5.9
Круша	3.3	5	1.5	0.9	3	3.3	0.9	3	3.3
Леска	5.0	-	-	5.0	-	-	5.0	-	-
Турска леска	2.0	9	4.5	2.0	12	6.0	2.0	12	6.0
Едролистна липа	9.0	38	4.2	0.6	3	5.0	0.6	3	5.0
Сребролистна липа	865.5	3752	4.3	887.3	4569	5.1	887.3	4569	5.1
Махалебка	0.1	-	-	0.1	1	10.0	0.1	1	10.0
Череша	8.8	46	5.2	10.4	60	5.8	10.4	60	5.8
Шестил	1.3	10	7.7	0.8	6	7.5	0.8	6	7.5
Планински ясен	31.1	168	5.4	29.7	181	6.1	29.7	181	6.1
Полски ясен	10.3	51	5.0	12.6	68	5.4	12.6	68	5.4
тп Vachelieri	0.7	7	10.0	0.7	7	10.0	0.7	7	10.0
тп I-214	2.8	28	10.0	2.8	40	14.3	2.8	40	14.3
Цариградски лешник	8.8	-	-	8.8	-	-	8.8	-	-
Всичко	14521.1	66039	4.5	14521.1	85284	5.9	14521.7	85287	5.9

От таблицата се вижда, че в резултат на предвидените мероприятия свързани с оптимизирането на бъдещия състав се очаква да настъпят промени в площите по дървесни видове при сегашния и бъдещия състав на дървостойките, които не са съществени.

Главната цел при определянето на оптималния бъдещ състав е да се получат по-добри показатели за продуктивността на насажденията за стопанството, като се запазят в най-голяма степен естествените високопроизводителни и устойчиви биологически дървостойки.

Основни дървесни видове и за в бъдеще си остават широколистните дървесни видове - габър, келяв габър, цер, бук, акация, сребролистна липа, зимен дъб, благуи и др. Площите на основните дървесни видове се променят несъществено или запазват участието си в бъдещите състави. При сегашния състав иглолистните дървесни видове заемат част от месторастенията на широколистните, като в бъдеще площта им се редуцира за сметка на местните широколистни дървесни видове.

Очаква се бъдещите насаждения да бъдат по - устойчиви биологически, с по-висока продуктивност и по - добри защитни и естетико-ландшафтни функции.

2. ИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ

2.1. ПЛОЩ И ЛЕСИСТОСТ НА РАЙОНА, В КОЙТО СЕ НАМИРА ТЕРИТОРИАЛНО ПОДЕЛЕНИЕ “ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО ”Търговище”

Териториално поделение Държавно горско стопанство „Търговище“ обхваща части от северните склонове на Източна Стара планина и югоизточната част на Дунавската хълмиста равнина. Територията на стопанството попада в границите на част от община Търговище. Намира се в Североизточна България, в източната част на област Търговище. Горите на стопанството са разположени в радиус до 25 км около град Търговище. На север стопанството

граница с ДГС „Разград“, на североизток и изток с ДГС „Шумен“, на юг и югоизток ДГС „Преслав“, на юг и югозапад с ДГС „Омуртаг“ и на запад и северозапад с ДЛС „Черни Лом“.

В сегашните си граници ДГС „Търговище“ обхваща територията на 44 землища, а именно: с.Алваново, с.Александрово, с. Баячево, с.Бистра, с.Божурка, с.Братово, с.Буйново, с.Буховци, с.Вардун, с.Васил Левски, с.Голямо Соколово,с.Горна Кабда, с. Давидово, с.Драгановец, с.Дългач, с.Здравец, с.Копрец, с.Кралево, с.Лиляк, с.Ловец,с.Макариополско, с.Мировец, с.Момино, с.Надарево, с.Овчарово, с.Осен, с.Острец, с.Пайдушко, с.Певец, с.Подгорица, с.Преселец, с.Пресиян, с.Пресяк, с.Пробуда, с.Пролаз, с.Ралица, с.Руец, с.Стража, с.Съединение, с.Твърдинци, гр.Търговище, с.Търновца, с.Цветница, с.Черковна. В границите на землището на гр. Търговище са включени кварталите Бряг и Въбел.

Останалите землища на община Търговище: с. Голямо Ново, с. Дралфа, с.Кошничари, с.Кръшно, с.Маково, с.Миладиновци и с.Росина са на територията на ДЛС „Черни Лом“ със седалище гр. Попово.

2.2. КРАТКА ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА

В следващия текст са използвани данни от „План за интегрирано развитие на Община Търговище за периода 2021-2027 год.

2.2.1. СТОПАНСКИ СЕКТОР

Община Търговище е разположена в Североизточна България и е административен център на едноименната област. По данни от ОУП на община Търговище (съгласно ККР и КВС), площта на общинската територия е 840,39 кв. км (84038,86 ха). Сред общините в областта Търговище е най-голяма по площ и заема 31 % от цялата ѝ територия и около 5,7 % от територията на Североизточния район.

На север община Търговище граничи с община Лозница, на североизток с община Хитрино, на изток с общините Шумен, Велики Преслав и Върбица, на юг с Омуртаг, а на запад с общините Антоново и Попово.

Селищната мрежа е с мозаечна структура и се състои от 52 населени места – административния център град Търговище и 51 села, с добра изграденост, позиционирани равномерно по територията. 30 села имат статут на кметство, а 21 са кметски наместничества. Населените места, с изключение на града, са средни и малки селища, предимно компактни със свободно застрояване.

Към 31.12.2020 г. населението на общината е 53 716 души. В Таблица 3 може да се проследи отрицателната тенденция за броя на населението през годините от последното преброяване на населението през 2011 г. Гъстотата на населението в община Търговище за 2019 г. е 64,1 д./км², като е над средната за страната и е по-висока от средните стойности за областта и СИР, в т.ч. гъстота на общински център гр. Търговище с население 36 797 е 66,73 д./км²

Структуроопределящи отрасли за местната икономика в община Търговище са машиностроенето, селското стопанство, търговските дейности, транспортните услуги, хотелиерските и ресторантьорски услуги.

Броят на предприятията в Търговище се задържа относително постоянен и общото нарастване е минимално – от 3005 през 2017 г. на 3012 през 2018 г. Броят на нефинансовите предприятия на 1000 души за 2018 г. е 54,7, а за 2019 г. – 55,7. Това е доказателство за относително стабилни икономически показатели и запазващо се предприемачество сред местното население. Най-голям относителен дял в местната икономика през 2018 г. имат предприятията, работещи в областта на търговията и услугите, приблизително 1000 броя, или 51.5% от всички фирми. В сектор „Промисленост“ развиват дейност около 13% от фирмите, а в „Транспорт, складиране и пощенски услуги“ работят около 10,9%.

Промислеността е основен отрасъл в икономиката на община Търговище, като производството е концентрирано основно в град Търговище. В този сектор развиват дейност около 13,0% от общия брой предприятия, включително средни и големи предприятия, развиващи дейност в подотрасъл „Преработваща промисленост“. В структурата на местната икономика, промишлените предприятия осигуряват малко повече от 50% от общите приходи.

Важното значение на индустрията се илюстрира и от факта, че относителният дял на наетите лица в нея в общия брой наетите лица в община Търговище е по-висок от средното равнище за страната.

Химическата промишленост се развива с бързи темпове, предимно в резултат на изградените производствени мощности на заводите на „Тракия глас България“ АД за производство и преработка на стъкло. Представители на стъкларската промишленост са „Гласко“ ООД и „Дакс“ ООД. Представител на химическата промишленост е „Екофол“ АД – производство и търговия с течни торове.

Хранително-вкусовата промишленост е добре развита в резултат на налична ресурсна основа и пазари. Отрасълът е с широка производствена специализация – млекопреработване и производство на млечни продукти, замразяване на плодове и зеленчуци, производство на халва, производство на пчелен мед, мелничарство, производство на вина и спиртни напитки, месодобив и месопреработване, производство на хляб и хлебни изделия, производство на безалкохолни напитки. По-големи представители на отрасъла са: „ЛВК-Търговище“ АД, „Търговище Ботълинг Къмпани“ ООД, Предприятие за месодобив и месопреработване - с. Здравец и др.

През последните години се забелязва ръст в *строителството*, съпроводен с нарастване на ръста на наетите в отрасъла. Представители на този отрасъл са „Поляница“ ООД, „Радита“ ООД, „Пътинженеринг“ ООД, „Стройкомерс -ТТ“ ООД, „Стройекспрес -НН“ ООД; Стоянов и Ненков“ ООД, и др.

Отрасълът търговия и услуги е с най-голяма конкуренция, което представлява и потенциал за развитие. Тук се включват търговия с хранителни продукти, с алкохол и безалкохолни напитки, с канцеларски материали, с горива и др. Предлагат се услуги в областта на хотелиерство и ресторантьорство, комунално–битови, транспортни, медицински и др. По-големи представители са: „Търговище Автотранспорт“ ЕООД, „Счетоводно-одиторска кантора Венков“ ООД, „Електроника Н.С.“ ЕООД, „Тера Европа“, хотелски комплекси „Рай“ и „Белия кон“ и др.

Съществува добра производствена и технологична база за развитие на отрасъл *машиностроене и електротехника*. Представители са: „Терем – Хан Крум“ АД – ковашки изделия, зъбни колела, оси, валове и др., и „Варна-про“ ООД– корабно електрооборудване, налични производствени мощности на „Зора“ и др.

Текстилната и шивашка промишленост има силни традиции в общината. Формират около 5% от промишлената продукция. Функционират няколко големи предприятия, предимно в частния сектор: „Божур – 71“ АД, „Дже Те Ка“ ЕООД, „Яви Мод“ ООД, „Це Фау Ве МОД“ ООД и др. Фирмите работят предимно по поръчка и на „ишлеме“. Голяма част от продукцията се изнася за страни от Европейския съюз.

В годините на прехода *дървообработваща промишленост* - този традиционен за Община Търговище отрасъл е почти напълно ликвидирал. В последните години чрез фирмите на малкия и среден бизнес общината успява да стабилизира позициите си. Водещи предприятия са „Мебел стил“ ООД, „Спринт 73“ ООД, Фабрика за врати и мебели „Лито“ и др.

Що се касае до чуждестранните инвестиции, продължава работа филиал на швейцарската фирма ХОВАГ ООД с предмет на дейност във фината механика и електроника, като непрекъснато увеличава дейността си. Продължават работа новите отрасли като стъклопроизводство и стъклопреработване (съответно заводите на „Тракия Глас България“ ЕАД и „ГласКо“ ООД). Прекратено е производство на електрическо оборудване за автомобили („Зенон България“ ЕООД) и Енерсис. Най-големите частни инвестиции през последните години в Търговище са на заводите за стъкло на „Тракия глас България“ ЕАД (над 15 млн. щатски долара през 2017-2018 г. и близо 42 млн евро през 2019 г.).

В регулационните граници на град Търговище е изградена производствена зона, която е разположена североизточно на града. В зоната са разположени няколко типа производствени групи и съсредоточия: – големи производствени предприятия, малки и средни предприятия за производство и услуги, складови бази, бази на транспорта, строително-монтажни бази.

Характеристиката на сега съществуващата производствена зона включва: – достъп до ж.п. линия и автомобилен път. Разположението на производствената зона в близост до главни пътни артерии я прави подходяща за развитие на бизнес.

2.2.2. АГРАРЕН СЕКТОР

Селското стопанство е ключов отрасъл на общинската икономика в Търговище. То е сред основните източници на доходи и заетост за населението и ще продължава да играе важна роля за развитието на района в бъдеще.

Отрасълът се благоприятства от редица фактори, като наличието на равнинен релеф, улесняващ обработката на големи по площ масиви, подходящите почвено-климатични условия, традициите и производствения опит на населението в отглеждане на земеделски култури и селскостопански животни.

Растениевъдството, като основен подотрасъл на селското стопанство, се развива през последните години. То е специализирано основно в отглеждането на зърнени и технически (маслодайни) култури – пшеница, царевица, слънчоглед, рапица и др. Има значително търсене на пшеница, както от местни производители на брашно (в общината има 4 мелници), така и от търговски фирми от други райони на страната, извършващи експорт на селскостопанска продукция.

Наследник на традициите във винопроизводството е ЛВК-Винпром, гр. Търговище. Фирмата е основана през 1947 година чрез сливането на няколко малки изби в района на Търговище и през годините изживява както моменти на възход, така и критични времена. Справяйки се с трудностите на настоящето ЛВК-Винпром гради своето бъдеще черпейки от богатия си опит и следвайки изискванията на съвременното винопроизводство.

ЛВК-Винпром е една от малкото фирми в града, която успява да реструктурира производството си през годините на преход, запазвайки голяма част от работните места, позициите си на вътрешния пазар и немалка част от клиентите си зад граница. Основните лозови масиви се намират в землищата на търговишките села Вардун, Дългач, Кръшно и Кралево, както и в селата Избул, Новопазарско и Аврен, Варненско. Произвежданото грозде от собствените масиви задоволява до 90% от производствените нужди на предприятието.

В обобщение, въпреки наблюдаваните положителни тенденции в развитието на местната икономика, тя изостава спрямо средното равнище за страната. Ориентирането към иновационни и конкурентноспособни традиционни производства ще изисква значителни инвестиции. Липсват нови елементи в структурата на икономическия комплекс, способни да дадат силен тласък на производството като подобрят технологичната и бизнес среда.

2.2.3. ТУРИЗЪМ

Туризмът в град Търговище е свързан основно с развитието на културен и исторически туризъм, но градът може да бъде включен и в туристическите продукти на другите видове туризъм в общината и региона. За съжаление туристическото развитие в Търговище не е особено изявено и не отговаря на възможностите на региона. Това се дължи на различни причини, между които недостатъчно добре развитата туристическа инфраструктура в областта, сравнително слабо разнообразие и ниско качество на предлаганите туристически услуги – хотели и ресторанти, развлечения в заведенията за отдих. Изградени са фамилни хотели и частни квартири - подходящи за селски туризъм и предлагащи близки маршрути по природни пътеки и др. Голяма част от селските къщи в региона представляват малки селски стопанства, където може да се почувства уникалната селска атмосфера.

Съществуват и различни проблеми, свързани с развитието на културния туризъм основно свързани с материалната база, регулярното осъвременяване и попълване на експозициите, осигуряване на квалифицирани преводачи и екскурзоводи, освежаване фасадите на сградите – паметници на културата и други места, свързани с културния и исторически туризъм, изграждане на привлекателна градска среда, подобряване на архитектурния вид и състояние на стария български квартал „Вароша“ и др. Слабо функционира рекламната и информационната система. Особено важно е в бъдеще да се реализират проекти от страна на общината, бизнеса и НПО, които да развият нови туристически атракции с оглед подобряване и рекламиране на туристическия продукт на територията. Особено важно е опазването на културното наследство в контекста на устойчивото развитие. В случая особено благоприятно значение за развитието на туризма на територията на общината се явява развитието на туризма в съседни и близки общини Велико Търново, Шумен, Разград, Варна, което създава предпоставка за изграждане на регионални маршрути, допълване на културния и спа туризма със селски, екологичен, религиозен и други видове туризъм.

Разнообразяването на туристическите услуги и местните атракции, създава възможности за удължаване престоя на туристите в региона на базата на по-големия избор от възможности за отдых и забавления. Разширяването на пакетите от услуги, изисква освен обединяването със съседните общини и обединяване усилията на различните населени места на общината, различните организации и институции в региона. Така ще се реализират повече съвместни инициативи и ще се увеличи местният капацитет в областта на обновяването и модернизирването на инфраструктурата и предоставянето на по-атрактивни услуги за гостите на общината.

Съгласно поддържан от Министерство на туризма Регистър на туристическите атракции (РТА), община Търговище е регистрирала следните туристически атракции:

11. Археологическа експозиция

Музей (археологическа експозиция, в структурата на РИМ Търговище), паметник на културата с местно значение; в гр. Търговище, платен достъп, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

12. Училище „Свети Седмочисленици“ (Славейковото училище)

Музей в структурата на РИМ Търговище; паметник на културата с национално значение, в гр. Търговище, платен достъп, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

13. Хаджи Ангеловата къща

Музей в структурата на РИМ Търговище; паметник на културата с национално значение, в гр. Търговище, платен достъп, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

14. Къща музей „Никола Симов“

Музей в структурата на РИМ Търговище; възстановка на родната къща на Никола Симов – Куруто, знаменосец на Ботевата чета, в гр. Търговище, платен достъп, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания.

15. Храм „Успение Пр. Богородица“

Действащ християнски храм, собственост на БПЦ, недвижима културна ценност, паметник на културата с местно значение, в гр. Търговище, безплатен достъп, без осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

16. Храм „Свети Иван Рилски“

християнски храм, собственост на БПЦ, недвижима културна ценност, паметник на културата с местно значение, в гр. Търговище, безплатен достъп, без осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

17. Сахат Джамия

Мюсюлмански храм, собственост на мюфтийството, недвижима културна ценност, паметник на културата с местно значение, в гр. Търговище, безплатен достъп, без осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания

18. Художествена галерия „Никола Маринов“

Галерия, в гр. Търговище, безплатен достъп, екскурзовод, достъпност за хора с увреждания

19. Парк „Борово око“ – перлата на Търговище

В гр. Търговище, целогодишно достъпен, природна среда

20. Късноантична и средновековна крепост "Мисионис"

В м. Парка, на 7 км югозападно от гр. Търговище и на 1 км ход пеша от първокласен път София-Варна, археологически обект в процес на социализация, недвижима културна ценност, паметник на културата с местно значение; целогодишен платен достъп; има изградени екопътеки, поставени указателни табели, осигурен екскурзовод, без достъп за хора с увреждания.

Предвижда се основните направления, свързани с развитието на туризма в общината да се базират на потенциала (природно и културно-историческо наследство), с който тя разполага като продуктовата диверсификация се осъществява чрез разработването на нови продукти. Даденостите на общината са предпоставка за развитието на следните видове туризъм:

- културно-познавателен,
- селски,
- екологичен,
- спортен
- винен.

2.3. РОЛЯ И ЗНАЧЕНИЕ НА ТП „ДГС ТЪРГОВИЩЕ“ ЗА ИКОНОМИКАТА НА РАЙОНА

Горите в района на ТП “Търговище”, като източник на дървесина, недървесни горски продукти и други екосистемни ползи, имат общонационално значение за икономиката на страната. Голямо е значението им и за икономическото развитие на селищата в района. Те са източници за задоволяване на нуждите на местното население от дърва за огрев и строителна дървесина.

Дървесината за промишлени цели се добива от фирми спечелили обектите чрез търг, а те от своя страна продават добития дървен материал на дървопреработвателни предприятия и цехове. Дървопреработващи предприятия на територията на стопанството няма. Най-големите и близки ползватели на дървесина са дървопреработвателните предприятия в град Велико Търново, Силистра, Котел и Твърдица.

Освен това горите на стопанството са източник и на различни недървесни горски продукти. От голямо значение за общината е пашата на добитъка, която се допуска върху територията на стопанството. Ежегодно се добиват значителни количества сено, листников фураж, билки, горски плодове, гъби и други.

Районът на стопанството представлява добра база за развитието на интензивно ловно стопанство със значителни дивечови запаси и видово разнообразие (благороден елен, сърна, дива свиня, заек и други). Ловната площ възлиза на 69834.4 ха, разделена на 20 самостоятелни ловни района и ДУ „Момино“. В района се срещат дива свиня, също дребен дивеч – фазан, гривяк, гургулица и пъдпъдък. От хищниците са разпространени вълк, чакал, лисица, дива котка и бялка. Ловува се предимно за дива свиня и местен дребен дивеч. Възможен е трофеен отстрел на дива свиня (дължина на глигите до 24 см).

Има много добри условия за екотуризъм и фотолов.

Непосредствената близост на горите около град Антоново и град Омуртаг, определят тяхната голяма защитна, водоохранна и здравно-украсна роля. Със защитните си и противоерозионни функции, те съдействат за подобрене на климата, предотвратяване на ерозията, възстановяване и запазване на почвата. Източник са на питейна вода за селищата от района на стопанството. Със здравните си и украсни функции създават приятни условия за туризъм и почивка на населението от общините, от областта и от цялата страна.

Както вече се изтъкна в глава I, т.1, на територията на стопанството съществуват добри транспортни и съобщителни връзки, които са предпоставка за нормално провеждане на горскостопанска дейност.

Дървесният запас на горите в района нараства слабо, но за сметка на това се концентрира в по-младите насаждения. През последните години бяха забранени голите сечи в горите.

Преобладават отгледните сечи, а от възобновителните сечи – постепенно-котловинната сеч. Във връзка със спирането на голите сечи намаляха и площите, които се залесяват ежегодно. Разчита се все повече на естествено възобновяване на насажденията. От добитата дървесина все по-голям дял има технологичната и дървата за огрев, намалява дела на едрата строителна дървесина – трупите за фурнир, шперплат и за бичене. През последните две години се активизира събирането на билки и гъби, които представляват интерес както за вътрешни, така и за външни потребители. Този вид бизнес има добро бъдеще, като се има пред вид голямото количество от билки и гъби през пролетния, летния и есенния сезон. Подходящите природни условия (климат и релеф) гарантират достатъчно суровина през по-голямата част от годината.

Ловното и рибното стопанство със своите бази и дългогодишни традиции на територията на областта може да окаже силно влияние върху развитието на туризма. Проблем е недостига на едра строителна дървесина за фирмите от дървообработващата промишленост. Нараства дела на технологичната дървесина – потенциал за развитие на целулозната промишленост.

Наличието на големи количества билки и гъби създава потенциал за развитие на билкарството и гъбарството като алтернативен поминък в планинските и полупланинските райони на общината.

От гледна точка на рекреационните функции от голямо значение за град Търговище са обявените в околностите му курортни гори и зелена зона, служещи за отдиха и почивката на жителите и гостите на града и района

3. ДОСЕГАШНО СТОПАНИСВАНЕ

3.1. КРАТЪК ПРЕГЛЕД ЗА ДОСЕГАШНИТЕ ИНВЕНТАРИЗАЦИИ

Устройството на горите в района на стопанството започва през 1949/50 година от лесовъда на частна практика Георги Дечев. До тогава са били устройвани общинските гори на селата: Момино (1932г.), Пресиян (1933 г.), Здравец, Подгорица и Лиляк (1934 г.), Пролаз, Черковна, Копрец и Мировец (1945 г.) и гр. Търговище (1937 г.). Останалите гори от стопанството са стопанисвани по временни програми.

При устройството на горите 1949/50 година, таксацията на общинските гори на селата Пролаз, Черковна, Копрец и Мировец не е извършена, а са взети данните от устройството през 1945 година. Горите на стопанството не са разделени на технически участъци, а са устроени на принципа на нискостъблено стопанисване – 40 сечищни вериги, съобразно съществуващите общински съвети. Турнусът на сеч е определен на 30 години. За картна основа са използвани карти на общинските гори в мащаб 1:5000. За горите на с. Алваново картата е била в мащаб 1:2000, а за селата Черковна, Пролаз, Здравец, Мировец, Подгорица и гр. Търговище в мащаб 1:10000.

За втори път стопанството е устройвано през 1967/68 година, а за трети 1979/80 год., за четвърти 1991/92 г., за пети 2002/2003 г., през 2012/13 г. се планира за шести път и по настоящем 2023/2024 г. се планира и инвентаризира за седми пореден път. При устройството през 1979/80 г. (главна ревизия) стопанството е било разделено на два технически участъка. За картна основа са били използвани ортофотопланове в мащаб 1:10000 и топографски карти в мащаб 1:10000 репродукция от мащаб 1:5000.

За създаване на правилна организация, стопанисване и управление ТП „ДГС Търговище“ е било разделено на два горскостопански участъка (I ГСУ „Момино“ и II ГСУ Баячево) се намира в гр. Търговище.

До 02.08.2013 г. ТП "Държавно горско стопанство Търговище" беше териториално поделение на СЦДП гр. Габрово, а след това става териториално поделение на СИДП гр. Шумен. Контролът на територията на стопанството се осъществява от РДГ гр. Шумен.

Общата площ на стопанството е била разделена на 281 отдела с №№ от 1 до 281, като разпределението по ГСУ е било следното:

I горскостопански участък „Момино“ с площ 6767.0 ха, от която залесена 6372.2 ха и незалесена 394.8 ха – 130 отдела с №№ 1-17, 19-33, 71-126, 134-175

II горскостопански участък с площ 8495.3 ха, от която залесена 8088.9 ха и незалесена 406.4 ха – 144 отдела с №№ 18, 34-70, 176-281

Общата площ на държавните горски територии със стопански функции е била 8070.4, а на тези със защитни и специални функции 7185.5 ха.

На основание чл. 5, ал. 3 от Закона за горите, чл. 6 и чл. 8 на Закона за биоразнообразието към категорията "специални" са отнесени площите, попадащи в защитени зони по Натура 2000: "Овчарово" BG0002093, "Преславска планина" BG0000421, "Марина дупка" BG0000589, определени по Директива на ЕС 92/43 (за местообитанията).

Залесената площ е била разделена на следните условни стопански класове:

Функционални групи гори и стопански класове:

I. Гори със стопански функции /СтФ/

1. Стопански клас Бялборови култури – ББК
2. Стопански клас Черборови култури – ЧБК
3. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен – ДСрН
4. Стопански клас Смесен Широколистен СмШ
5. Горскоплоден стопански клас - ГПл
6. Стопански клас Липов високобонитетен – ЛВ
7. Стопански клас Липов средно и нискобонитетен – ЛСрН
8. Стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП
9. Стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП
10. Стопански клас Зимендъбов високобонитетен за превръщане – ЗдВП
11. Стопански клас Благунов високобонитетен за превръщане – БлВП
12. Стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП
13. Стопански клас Церов за превръщане – ЦП
14. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП
15. Стопански клас Акациев – А
16. Стопански клас Келявогабъров – Кгбр
17. Стопански клас Нискостъблен – Н

II. Защитни и специални функции /ЗСПФ/ - условен стопански клас

1. Стопански клас Бялборови култури – ББК
2. Стопански клас Черборови култури – ЧБК
3. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен – ДСрН
4. Стопански клас Смесен Широколистен СмШ
5. Стопански клас Липов високобонитетен – ЛВ
6. Стопански клас Липов средно и нискобонитетен – ЛСрН
7. Стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП
8. Стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП
9. Стопански клас Зимендъбов високобонитетен за превръщане – ЗдВП
10. Стопански клас Благунов високобонитетен за превръщане – БлВП
11. Стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП
12. Стопански клас Церов за превръщане – ЦП
13. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП
14. Стопански клас Акациев – А
15. Стопански клас Келявогабъров – Кгбр

3.2. ОБЩ ПРЕГЛЕД НА ПОЛЗВАНЕТО ПРЕЗ РЕВИЗИОННИЯ ПЕРИОД

Запасите са изчислени по средната височина на насажденията за всички с височина по-голяма от 3 метра включително. Запасът на 1 ха е закръглен до 1 куб.м, а запасът на цялата площ на 5 и 10 куб.м. Навсякъде в работния проект запасът е изчислен с и без клони.

В таблица № 38 е направено сравнение между предвидените по проект и действително изведените през ревизионния период сечи по площ и вид на сечта, по данни предоставени от стопанството.

Таблица № 38

Сравнение между предвидените по ГСП и изведените сечи през ревизионния период

Вид на сечта	Проектирано по горскостопански план	Изпълнено	% от ГСП
1	2	3	4
I. Възобновителни сечи			
1. Краткосрочно постепенна сеч	973.5	619.1	63.6
1.1 фаза 1	121.6	75.2	61.8
1.2. фаза 2	605.2	424.9	70.2
1.3. окончателна фаза	246.7	119.0	48.2
2. Постепенно-котловинна сеч	414.7	529.9	127.8
3. Неравномерно-постепенна сеч	229.8	242.9	105.7
4. Групово-изборна сеч	0	17.8	-
5. Групово-постепенна сеч	169.3	198.8	117.4
5.1. в т.ч. окончателна фаза	0	8.7	-
6. Гола сеч (нискоствъблени, тополови и акациевы гори)	542.0	418.7	77.3
7. Сечи за лов. стоп. мер.	65.4	15.5	23.7
Всичко :	2394.7	2042.7	85.3
II. Отгледни сечи			
1. Осветление	32.8	28.3	86.2
2. Прочистка	147.2	27.2	18.5
3. Прореждане	1766.7	1923.1	108.8
4. Пробирка	3204.0	4024.6	125.6
5. Селекционна	274.7	211.6	77.0
Всичко :	5425.4	6214.8	114.5
III. Санитарни сечи	43.2	69.8	161.6
IV. Други сечи /СПМ/	0	0	-
V. Технически сечи	0	4.2	-
ОБЩО :	7863.3	8331.5	105.9

Според проектираните мероприятия на предишния ГСП, в ТП ДГС „Търговище“ е следвало да се изведат следните видове сечи: възобновителни, отгледни и санитарни.

3.2.1. Сечи

Възобновителни сечи

В ГСП от 2013 г. е било предвидено да се водят следните възобновителни сечи: краткосрочно - постепенна; постепенно – котловинна; групово – постепенна; неравномерна - постепенна и гола сеч в тополови и акациевы гори. Общата площ на която са били проектирани възобновителните сечи е 2394.7 ха, а са изведени на площ от 2042.7 ха или 85.3 % от предвиденото. Това е един много висок процент на изпълнение близък до това предвидено по ГСП, като се има предвид обективните причини за неизпълнението им.

Неизпълнението на някои от проектираните възобновителни и отгледни сечи се дължи главно на Нормативни промени касаещи интензивността на ползването - заложи в Новата наредба за сечите, както и с прекатегоризацията на част от горите в Натура в гори във фаза на старост, както и на заделянето по Сертификация на категорията – представителни екосистеми(подотдели, в които не се извеждат сечи) в горите със ЗСпФ.

- КРАТКОСРОЧНО - ПОСТЕПЕННА СЕЧ – е бил основния вид възобновителна сеч и е била планирана на площ от 973.5 ха в стопанството, като изпълнението е 619.1 ха или 63.6 % от предвиденото по ГСП. Неизпълнението на сечта, като цяло така и по фази се дължи на нормативни изменения, както в ЗГ, така и в наредбата за сечите.

- Осеменителна фаза - предвидена е била на площ от 121.6 ха, което е 12.5 % от общата площ на предвидените за постепенна сеч насаждения. Интензивността на сечта е била от 30 - 35 %.

- Осветителна фаза е била предвидена на обща площ 605.2 ха, което е 62.2% от общата площ на предвидените за постепенна сеч насаждения. Насаждения предвидени за тази фаза са с пълнота 0.4 - 0.7, в които наличието на жизнен подраст е над 50 %. Интензивността на сечта е от 35 – 50 %.

- Окончателна фаза е била планирана на обща площ 246.7 ха, което е 25.3 % от общата площ на предвидените за постепенна сеч насаждения. Предвидена е била в насаждения с пълнота 0.3 – 0.4, в които подраста е укрепнал и е над 80% от площта. След извеждането на сечта е предвидено съответно отглеждане на подраста

- **ПОСТЕПЕННА - КОТЛОВИННА** сеч е бил втория основен вид възобновителна сеч (с предварително естествено възобновяване). Предвидена изцяло в различните дъбови насаждения от високостъблените и горите за превръщане, както и в липовите стопански класове с обща площ 414.7 ха.

Сечта е планирана в насаждения с пълноти 0.4 - 0.8, в които има налично възобновяване, като интензивността на сечта е била 30 - 50 %.

Общата площ на изведените през изтеклото десетилетие постепенно - котловинни сечи възлиза на 529.9 ха или 127.8 % от предвиденото по ГСП.

- **ГРУПОВО - ПОСТЕПЕННА** сеч е била предвидена да се изведе на обща площ от 169.3 ха.

Сечта ще се изведе в насаждения с пълнота 0.6 - 0.9, както и в насаждения с групово разположение на подраста. Интензивността на сечта е 25 - 40%.

При извеждането на сечта откриването на нови прозорци става в местата, където е започнало естествено възобновяване или има изкуствено създадено, като се откриват такива на един или два пъти в насажденията и части от тях с висока склопеност. Разширяването на прозорците се извършва, когато подраста е в достатъчно количество и добре укрепнал. Извеждането на групово – постепенната сеч създава условия за опазване на подраста, както и за повишаване на водоохранните и други защитни функции на гората. При неуспешно естествено възобновяване в прозорците, може да се извърши подпомагане чрез залесяване.

Общата площ на изведените през изтеклото десетилетие групово - постепенни сечи възлиза на 198.8 ха или 117.4 % от предвиденото по ГСП.

- **НЕРАВНОМЕРНО – ПОСТЕПЕННА** сеч е била предвидена е да се изведе на обща площ от 229.8 ха.

Сечта е била предвидена да се изведе в насаждения с пълнота 0.7 - 0.8, както и в насаждения с групово разположение на подраста. Интензивността на сечта е 20 - 30%.

Неравномерно - постепенната сеч се провежда за създаване на насаждения със сложна вертикална, хоризонтална и възрастова структура при възобновителен период не по-малък от 40 години за светлолюбивите дървесни видове и не по-малък от 80 години за сенкоиздържливите.

При провеждане на неравномерно - постепенната сеч в насажденията се оформят участъци за възобновяване, участъци за отглеждане и участъци с висока склопеност, в които се задържа възобновяването, и участъци, в които няма да се провеждат лесовъдски мероприятия.

Сечта започва в зоната около транспортната граница чрез отваряне на прозорци/котли в местата с подраст, а при липса на възобновяване прозорците/котлите се отварят на два пъти. При всяка следваща сеч се разширяват съществуващите прозорци/котли в посока към извозния път, следвайки хода на естественото възобновяване, а при необходимост се отварят нови. Във възобновените участъци се провеждат съответните отгледни сечи, а в невъзобновените участъци се провеждат мероприятията за възобновяването им.

Общата площ на изведените през изтеклото десетилетие неравномерно - постепенни сечи възлиза на 242.9 ха или 105.7 % от предвиденото по ГСП.

- **ГРУПОВО ИЗБОРНА** – този вид възобновителна сеч не е бил планиран да се извежда по ГСП, но е изведена на обща площ от 17.8 ха.

- **ГОЛА СЕЧ** - е била проектирана е на обща площ от 542.0 ха. планирана е в Акациев, Нискостъблен и Тополов нетипичен стопански клас. Общата площ на изведените през изтеклото десетилетие голи сечи възлиза на 418.7 ха. или 77.3 % от предвиденото по ГСП.

Изведените възобновителни сечи са били изпълнени в съответствие с действащите нормативни документи и резултатите са положителни. С извеждането на тези сечи са били създадени условия за успешно развитие на естественото възобновяване и създаването на здрави и устойчиви млади семенни и издънкови насаждения.

3.2.2. Отгледни сечи

С цел регулиране бъдещия състав на културите и насажденията, подържане на добро санитарно състояние и съкращаване срока за производство на технически зряла дървесина, през десетилетието е било планирано да се водят отгледни сечи в насаждения и култури с обща площ 5425.4 ха, което представлява 69.0 % от общата площ предвидена за сеч. Изведени са върху площ от 6214.8 ха, което прави изпълнение от 114.5 %, което е висок процент на изпълнение спрямо предвижданията на ГСП.

- **ОСВЕТЛЕНИЕТО** е едно много важно мероприятие и е било планирано в насаждения и култури, в които има опасност от заглушаване на фиданките от нежелана дървесна и храстова растителност на обща площ 32.8 ха.

Осветленията са били планирани само по площ. Целта на осветлението е създаване на нормални условия за развитието на желаните от екологична или стопанска гледна точка дървесни видове. Предвидено е било да се извърши средно по два пъти през десетилетието.

През десетилетието осветление е било извеждано на площ от 28.3 ха на територията на ТП ДГС „Търговище“, което представлява 86.2 % от предвиденото.

- **ПРОЧИСТКА** е била предвидена да се води в склопени насаждения и култури (с пълноти 0.9 - 1.0, а при пълнота 0.8 само при наличие на гъсти групи с пълнота над 0.9) на възраст от 11 до 20 години. Интензивността на прочистките в зависимост от пълнотата, бонитета, типа месторастене, наклона на терена, дървесния вид, функциите, които изпълняват и схема на създаване на културите е от 15 – 25 % С прочистките се цели регулиране на състава, произхода и пълнотата на насажденията и културите. В насаждения или култури, в които има акация достигнала турнусна възраст интензивността на сечта може да стиге и до 30%. През десетилетието е било предвидено да се изведат прочистки с обща площ 147.2 ха, изпълнението е 27.2 ха или 18.5 % от предвиденото по ГСП. Неизпълнението на тази сеч, е свързано главно с липсата на средства, както и липсата на рентабилност при извеждането им.

- **ПРОРЕЖДАНЕ** е било предвидено да се провежда в периода на интензивен растеж на дърветата по височина за регулиране на броя на дърветата с желани качества, осигуряване на условия за нарастването им по височина и подобряване и поддържане на стабилността и механичната устойчивост на насажденията. Интензивността на сечта е 15 – 25 % в зависимост от пълнотата и бонитета на насажденията и културите. Прореждания са били предвидени да се водят на обща площ от 1766.7 ха, а са изведени на площ от 1923.1 ха или 108.8 ха от ГСП.

- **ПРОБИРКА** е била предвидена да води в периода на интензивен растеж на дърветата по диаметър до започване на възобновителна сеч за създаване на условия за нарастването на дърветата с желани стъблени форми по диаметър, както и за подобряване на индивидуалната им стабилност и механична устойчивост, като след сечта пълнотата и склопеността на насаждението не се допуска да бъде по - малка от 0.7. Интензивността е 15 - 25 % в зависимост от пълнотата и бонитета на подотделите. Пробирки са били предвидени да се водят на обща площ от 3204.0 ха, а са изведени на 4024.6 ха или 125.6 % от ГСП.

При всички отгледни сечи е било възприето еднократно влизане през ревизионния период (с изключение на осветленията) с оптимална интензивност, като се създават условия за благоприятно развитие на дърветата от възобновителните дървесни видове с добри генетически и технически качества. С тези сечи се цели и запазване и регулиране смесения характер на насажденията, както и повишаване на устойчивостта им срещу повреди от биотичен и абиотичен характер и подготовката им за възобновяване.

- **СЕЛЕКЦИОННА СЕЧ** била е предвидена да се води в насажденията определени за семепроизводствени бази подотдели на площ от 274.7 ха, а са изведени на площ от 211.6 ха или 77.0 % от предвиденото по ГСП.

Селекционните сечи се провеждат за постигане на следните основни цели:

- запазване на генетичното разнообразие на популационно и вътревидово ниво;
- регулиране на формовото разнообразие и селекционната структура на насажденията;
- осигуряване на условия за редовно и обилно семеносене или плодосене;
- увеличаване добива на висококачествени в наследствено отношение репродуктивни материали.

Насажденията и интензивността на проектираните селекционни сечи са били съгласувани с ГСС – София.

Изведените отгледни сечи са били изпълнени в съответствие с действащите нормативни документи и резултатите са положителни. С извеждането им са били постигнати целите, за които се извеждат. В много редки случаи има отклонения от нормативните документи – снижена пълнота под необходимата, наличие на повредени дървета от сечта, отсечени немаркирани дървета и др.

3.2.3. Санитарни сечи - са били предвидени да се изведат в тези насаждения и култури санитарното състояние, на които налага това и друг вид отгледна сеч не може да се изведе. Интензивността ѝ зависи от степента на повредите, като варира от 15 до 30% и цели отстраняването на повредите на дървостойките от биотичен и антропогенен характер и подобряване на санитарното им състояние с обща площ 43.2 ха, а е изведена на площ от 69.8 ха. Постигнатото изпълнение от санитарни сечи в сравнение с предвиденото в ГСП, по площ е 161.6 %, което се дължи на изведените допълнителни санитарни сечи, вследствие на различни фактори възникнали и нанесли различни поражения на насажденията и културите през десетилетието.

3.2.4. Техническа сеч не е била предвидена по ГСП за извеждане през изтеклото десетилетие - не я е имало по Нормативни документи. С промяната и приемане на новата Наредба за сечите такава сеч е била изведена от ТП ДГС „Търговище“ на площ от 4.2 ха

3.3. ОБЩ РАЗМЕР НА ПОЛЗВАНЕТО ПРЕЗ РЕВИЗИОННИЯ ПЕРИОД

През ревизионния период, по данни на стопанството са отсечени от всички видове сечи общо 447470куб.м. стояща маса (**данните се отнасят само за ДГТ**).

При сравнение на отсечената маса с предвидената се вижда, че през ревизионния период са отсечени по - малко 15785 куб.м. – 3.4 % (таблица № 39) или изпълнението е 96.6 % от предвиденото по ГСП, което е много добър атестация за стопанството,

Ползването от възобновителни сечи е изпълнено 75.9 %, от отгледни е изпълнено 114.8 % и от санитарни 95.8 %.

Несъществени разлики в предвидено по ГСП и реално добитото се определя от конюнктура на пазара, както и причините описани в изпълнението на сечите по площ.

Ръководството на стопанството е действало изключително професионално и адекватно съобразно икономическите и конюнктурни условия.

В таблица № 40 е дадена структурата на сортиментите добити при различните сечи и видове гори.

Основната тенденцията, която се наблюдава във всички гори е увеличението на процента на дървата, за сметка на строителната дървесина, което е свързано непосредствено с пазарната конюнктура и традиционното за по - голяма част от населението на региона отопление на твърдо гориво - дърва. Това определя и съществени разлики в сортиментите по ГСП и реално добитото.

От възобновителните сечи в широколистни високостъблени, издънкови за превръщане и нискостъблените гори е добивана в процентно съотношение по - малко едра, средна и дребна строителна дървесина и много повече дърва, сравнено с плануваното по ГСП. Подобно е положението и с отгледните сечи във всички гори.

Таблица № 39

За сравнение на предвиденото ползване по ГСП и отсеченото през ревизионния период по видове сечи и общо

Години	Възобновителна сеч				Отгледна сеч				Санитарна сеч				Всичко			
	Предвидено по ГСП	Отсечено	В сравнение с предвиденото		Предвидено по ГСП	Отсечено	В сравнение с предвиденото		Предвидено по ГСП	Отсечено	В сравнение с предвиденото		Предвидено по ГСП	Отсечено	В сравнение с предвиденото	
			В повече	в по-малко			В повече	в по-малко			В повече	в по-малко			В повече	в по-малко
кубически метри стояща маса																
2013	19600	19020		580	20990	20860		130	280	0		280	40870	39880		990
2014	19600	25140	5540		20990	21340	350		280	1120	840		40870	47600	6730	
2015	19600	14150		5450	20990	28840	7850		280	970	690		40870	43960	3090	
2016	19600	9490		10110	20990	34350	13360		280	0		280	40870	43840	2970	
2017	19600	20800	1200		20990	18620		2370	280	0		280	40870	39420		1450
2018	19600	16350		3250	20990	29460	8470		280	440	160		40870	46250	5380	
2019	19650	16010		3640	23725	25380	1655		280	420	140		43655	41810		1845
2020	19590	9850		9740	23725	28670	4945		280	0		280	43595	38520		5075
2021	19590	12840		6750	23725	24000	275		280	0		280	43595	36840		6755
2022	19590	13150		6440	23725	28240	4515		280	0		280	43595	41390		2205
2023	19590	6940		12650	23725	21020		2705	280	0		280	43595	27960		15635
	215610	163740	6740	58610	244565	280780	41420	5205	3080	2950	1830	1960	463255	447470	18170	33955
Всичко	215610	163740		51870	244565	280780	36215		3080	2950		130	463255	447470		15785
%	100.0	75.9		24.1	100.0	114.8	14.8		100.0	95.8		4.2	100.0	96.6		3.4

Таблица № 40
Размер на годишното ползване и добитите материали по групи сортименти през
ревизионния период 2013 – 2023 година

Година	Размер на годишното ползване		Категории дървесина					Използваема вършина
	Стояща	Лежаща	Едра	Средна	Дребна	Общо стр.	Дърва	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Възобновителни сечи								
2013	19020	16778	3062	3401	161	6624	9973	181
2014	25140	21984	4969	3848	514	9331	12113	540
2015	14150	12247	3266	2047	242	5555	6458	234
2016	9490	7800	656	2784	1198	4638	3162	0
2017	20800	18113	2454	3593	1759	7806	10307	0
2018	16350	13579	2160	1642	512	4314	9080	185
2019	16010	14406	1013	3266	2096	6375	7735	296
2020	9850	8993	1347	1098	187	2632	6065	296
2021	12840	11548	1600	1765	347	3712	7811	25
2022	13150	11610	947	1349	201	2497	9113	0
2023	6940	6266	577	1068	176	1821	4445	0
Общо	163740	143324	22051	25861	7393	55305	86262	1757
%	100.0	87.5	13.5	15.8	4.5	33.8	52.7	1.1
% по ГСП	100.0	88.8	6.8	22.5	4.3	33.6	53.2	2
Отгледни сечи								
2013	20860	16077	1708	5501	527	7736	8133	208
2014	21340	16790	2390	4522	317	7229	9263	298
2015	28840	22590	2501	7835	618	10954	11636	0
2016	34350	27064	3868	6638	489	10995	16069	0
2017	18620	15529	1091	2329	324	3744	11785	0
2018	29460	23821	2090	4133	275	6498	17103	220
2019	25380	21541	1968	4594	158	6720	14611	210
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2020	28670	24858	2214	5493	294	8001	16747	110
2021	24000	20562	3430	4075	194	7699	12759	104
2022	28240	24835	4333	2672	88	7093	17742	0
2023	21020	18816	2381	1889	85	4355	14461	0
Общо	280780	232483	27974	49681	3369	81024	150309	1150
%	100.0	79.2	10.0	17.7	1.2	28.9	53.5	0.4
% по ГСП	100.0	81.3	6.0	28.8	8.0	42.8	38.5	-
Санитарни сечи								
2013	0	0	0	0	0	0	0	0
2014	1120	862	117	186	10	313	549	0
2015	970	741	43	41	0	84	657	0
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	440	274	62	155	28	245	29	0
2019	420	344	31	222	16	269	75	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
2022	0	0	0	0	0	0	0	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0
Общо	2950	2221	253	604	54	911	1310	0
%	100.0	75.3	8.6	20.5	1.8	30.9	44.4	-
% по ГСП	100.0	74.7	11.6	23.0	3.8	38.4	36.3	-

От всички видове сечи								
2013	39880	32855	4770	8902	688	14360	18106	389
2014	47600	39636	7476	8556	841	16873	21925	838
2015	43960	35578	5810	9923	860	16593	18751	234
2016	43840	34864	4524	9422	1687	15633	19231	0
2017	39420	33642	3545	5922	2083	11550	22092	0
2018	46250	37674	4312	5930	815	11057	26212	405
2019	41810	36291	3012	8082	2270	13364	22421	506
2020	38520	33851	3561	6591	481	10633	22812	406
2021	36840	32110	5030	5840	541	11411	20570	129
2022	41390	36445	5280	4021	289	9590	26855	0
2023	27960	25082	2958	2957	261	6176	18906	0
Общо	447470	378028	50278	76146	10816	137240	237881	2907
%	100.0	84.5	11.2	17.0	2.4	30.6	53.3	0.6
% по ГСП	100.0	83.9	6.4	25.7	6.2	38.3	45.6	-

Ползването през ревизионния период се е отразило благоприятно върху състоянието на гората. Запазени са защитните и водоохранните ѝ функции. Там където са изведени отгледни сечи са постигнати добри резултати по отношение подобряването на състава и качеството на дървостойите.

Сечта в стопанството е била изцяло механизизирана. Ръчна сеч се е прилагала много ограничено при някои отгледни сечи, за кастрене на клони и други. Извозът се е извършвал със специализирани трактори и по - рядко с животинска сила. Дейностите по дърводобива се извършват от спечелили търгове фирми под надзора на стопанството. Сечищата са приемани почистени и подготвени за залесяване, където се е налагало.

3.4. ВЪЗБОНОВЯВАНЕ И ЗАЛЕСЯВАНЕ

В таблица № 41 е дадено сравнение на предвиденото по ГСП 2013 г. и реално извършено залесяване през ревизионния период на територията на стопанството.

Таблица № 41
За извършените залесявания през ревизионния период

Година	Вид на залесяването						Подпомагане на възобновяването	Употребени фиданки
	Ново залесяване	В зрели невъзобновени гори	Възстановяване на гори	Попълване на редини	Двуетажни насаждения	Всичко		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2013						0	-	
2014						-	-	
2015						-	-	
2016						-	-	
2017						-	-	
2018						-	-	
2019						-	-	
2020						-	-	
2021		2.1				2.1	-	5.7
2022				1.2		1.2	-	5.0
2023				1.5		1.5	-	200 кг жълд
Общо	-	2.1	-	2.7	-	4.8	-	10.7
Предвидени по ГСП	-	1.3	-	0	-	1.3	-	0.78
в повече		0.8		2.7		3.5		9.92
в по-малко	-					-		-

През ревизионния период са извършени залесявания върху обща площ от 4.8 ха при предвидени по ГСП 1.3 ха или с 3.5 ха повече. Както се вижда от таблицата стопанството е работило по два показателя – в зрели невъзобновени насаждения – 2.1 ха или 161.5 % от предвиденото по проект, попълване на редини – 2.7 ха попълването на редини – не е бил предвиден по проект, но е извършено залесяване.

В таблица № 42 е направено сравнение на предвидените и изпълнени залесявания по дървесни видове.

Таблица № 42

За предвидените по ГСП и изпълнени залесявания, по дървесни видове за ревизионния период

Дървесен вид	Предвидено в ГСП по подотдели	Действително изпълнено по подотдели	% по отношение на предвиденото
	хектари		
1	2	3	4
II. Широколистни			
<u>Цер</u>		2.6	100.0
<u>Топола I-214</u>	1.3	0.8	61.5
<u>Среброл. липа</u>		1.1	100.0
<u>Обикновен явор</u>		0.3	100.0
<u>Всичко:</u>	1.3	4.8	369.2
<u>ОБЩО:</u>	1.3	4.8	369.2

Залесявало се е изцяло с широколистни дървесни видове. Дървесният вид с най – голяма площ при залесяванията е косматия церът – 2.6 ха, следват сребролистната липа – 1.1 ха, I214 – 0.8 ха и обикновен явор 0.3 ха.

Общият брой на употребените фиданки за залесяване през ревизионния период са 10.7 хиляди броя.

Степента на естествено възобновяване в сечно зрелите насаждения е от особено значение за определяне начина на тяхното бъдещо стопанисване. При таксиране на зрелите насаждения бе отчетено и тяхното възобновяване.

Естественото възобновяване в семенните зрели насаждения е слабо. В зрелите издънкови гори за превръщане възобновяването е добро, още повече последните две - три години от ревизионния период бе семеносна за тях. Затруднено е възобновяването в гори с наличие на подлес и храсти, затова изсичането им ще подпомогне в значителна степен появата на надежден подраст.

Почвоподготовката е доброкачествена, а прихващането на културите – сравнително добро. За да се гарантира нужното влагозапасяване, почвоподготовката е извършвана през пролетта и есента. Обичайния сезон за залесяване е пролетта - непосредствено след стопяване на снега и размразяване на почвата.

Културите са създавани чрез садене на фиданки, резници и жълъди, а гъстота на засаждане е според съществуващата Наредба.

Почти всички освободени площи са залесявани. Едногодишните и двугодишните култури са отглеждани по два пъти, а тригодишните по един път. Борбата с издънките се води чрез изсичане с моторни триони, брадви и мотики.

Понастоящем ДГС "Търговище" разполага с един постоянен горски разсадник в с. Баячево с обща площ 22.9 ха.

Семенните бази на територията на стопанството са с обща площ 329.1 хектара и са разположени в подотдели: 12 "е, ж", 17 "о", 34 "д, ж, и", 42 "в", 43 "г", 67 "а", 88 "к, о", 110 "ж, з", 120 "в", 148 "д", 149 "б", 153 "в, д, з, л", 160 "к", 163 "д", 167 "з", 174 "а", 180 "е", 182 "ж", 194 "д, к", 203 "д". Всички са в добро санитарно състояние.

На територията на стопанството има **географски култури** в подотдели: 12 – а; 201 - к, като общата им площ е 2.1 ха.

Семенните бази, географски култури, семепроизводствени градини и дендрариума са одобрени от Изпълнителния директор на ИАГ с Протокол за актуализирането им от 02.05.2024г., съставен от Комисия в пет членен състав.

3.5. НЕДЪРВЕСНИ ГОРСКИ РЕСУРСИ

В ГСП 2013 г. не се били заложили конкретни количества за добив на листников фураж, сено, билки, гъби и горски плодове.

През ревизионния период са реализирани следните добиви и ползвания от горите показани по години в таблица № 43.

Събираните билките за изтеклия ревизионен период са били в размер на 763.2 тона, от които 404.1 тона липов цвят и 359.1 ха други. Според данни на стопанството през ревизионния период са били добити горски плодове в размер на 23,9 тона.

Паша - за горите на територията на ТП ДГС „Търговище“, върху площ от 5313.4 ха ДГТ се е разрешавало пашата на всякакви домашни животни. По данни на стопанството позволителни за паша са издавани всяка години от изтеклия ревизионен период с изключение на 2013 г., като броят на домашните животни по години и категории пашували се вижда в таблицата по долу.

Намаляването на пашата в ДГТ се дължи на негативните процеси в икономическия и социален живот в страната, както и обезлюдяването на района.

Таблица № 43
за добитите и ползвани недървесни горски ресурси за ревизионния период

N по ред	Недървесни горски продукти	Мярка	Години											Общо	Предвидено по ГСП	В повече или по-малко
			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Горски плодове	тона	1.0	4.0	2.5	6.4	1.0	1.0	1.0	0.0	1.0	0.0	6.0	23.9	-	
2.	Билки	тона	89.7	8.6	35.8	65.9	57.1	57.2	67.8	100.3	97.0	108.0	75.8	763.2	-	
	в т.ч. цвят липа	тона	59.0	0.0	21.4	28.0	25.6	31.6	31.8	57.5	55.4	64.5	29.3	404.1	-	
	други	тона	30.7	8.6	14.4	37.9	31.5	25.6	36.0	42.8	41.6	43.5	46.5	359.1	-	
3.	Дрянови клони до 1 м	бр.	100	25	1225	0	29	30	0	30	30	90	140	1699.0	-	

N по ред	Недървесни горски продукти	Мярка	Години											Средно-годишно	Предвидено по ГСП	В повече или по-малко
			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
4	Паша															
4.1	обща площ	ха	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.2	едър добитък	бр	-	26	8	2	4	1	-	-	-	-	20	-	-	-
4.3	дребен добитък	бр	-	1005	158	274	0	260	25	68	145	225	25	-	-	-

3.6. ПОСТРОЕНИ ПРЕЗ РЕВИЗИОННИЯ ПЕРИОД СГРАДИ И ПЪТИЩА

3.6.1. Сгради

В момента стопанството разполага със следните, земи, сгради и конструкции:

1. Ловен дом с.Момино	- 1 брой
2. Парцел „Административна сграда“ Търговище	- 1 брой
3. Трайно покритие на дворно място	- 1 брой
4. Трайно покритие на дворно място парцел 6, кв.144	- 1 брой
5. Трайно покритие на дворно място с.Момино парцел 154	- 1 брой
6. Трайно покритие на дворно място (ловен дом) с.Момино	- 1 брой
7. Административна сграда	- 1 брой
8. Инвалидно място на входа на ДГС	- 1 брой
9. Битова сграда с.Баячево	- 1 брой
10. Авторемонтна работилница с. Баячево	- 1 брой
11.Гаражи бетонови	- 1 брой
12. Административна сграда с.Момино	- 1 брой
13. Стопанска сграда с.Баячево	- 1 брой
14. Стопанска сграда с.Момино	- 1 брой

Сградният фонд не е в добро състояние. През настоящия ревизионен период няма да се налага строеж на нови сгради, но административните сгради, както и всички други ще имат нужда от ремонти.

3.6.2. Пътища

По данни на ДГС "Търговище" същото разполага в момента със следните горски пътища:

1. Горски път /Разсадник/	- 1 брой
2. Горски път с.Руец	- 1 брой
3. Горски път с.Руец	- 1 брой
4. Горски път с.Острец	- 1 брой
5. Горски път с.Кралево	- 1 брой
6. Горски път отд.207	- 1 брой
7. Горски път с.Кралево	- 1 брой
8. Горски път с.Ловец	- 1 брой
9. Горски път отд.245 „е“	- 1 брой
10. Горски път отд.231“д,в“	- 1 брой
11. Горски път отд.98 “в“	- 1 брой
12. Горски път с.Момино отд.163	- 1 брой

За транспорт на дървените материали се използват шосетата от държавната пътна мрежа, с която са свързани населените места.

По време на теренните проучвания за инвентаризация на горските територии, не бе констатирано наличие на ерозионни процеси в горските територии. За това е спомогнало извършените залесявания през различните периоди от време, както и намалената паша в горите, вследствие икономическата криза в страната.

3.6.3. Противоерозионни съоръжения

В района на ТП “ДГС Търговище” ерозионните процеси са овладяни, така че превантивната работа в това отношение не е необходима. Било е предвидено поддръжка на старите такива при необходимост.

3.7. ОПАЗВАНЕ НА ГОРАТА

3.7.1. Противопожарни мероприятия

През изтеклия ревизионен период в ДГТ на ТП „ДГС Омуртаг“ няма регистрирани големи горски пожари. Възникналите пожари са общо 10 на брой, като всички са приземни, а засегнатите площи са 72 дка. Най-голям брой пожари е имало през 2019 г. – 3 броя, през 2020 и 2022 г. – по 2 броя и т.н.

Държавните горски територии в ТП „ДГС Търговище“ са отнесени към I, II, III и IV клас на пожарна опасност. Като най-малката единица за обособяване е приет отдела, затова при определяне класовете на пожарна опасност площта на дяловете е с големината на отдел.

На територията на стопанството съществуват и са били планирани следните противопожарни съоръжения:

– **бариерни прегради** – като такива служат просеки, почистени от растителнос и растителни отпадъци, реки и пътища с обща дължина 15,5 км с минимална ширина 5,5 м. Съществуващите са 162,3 км. Нови не са били планирани.

– **главни и второстепенни лесокултурни прегради** – това са пътища и просеки с ширина 6-15 м. Предвидени са в по-големи комплекси от първи и втори клас на пожарна опасност. Съществуващите са 149,4 км, като в ДГТ са с дължина 104.3 км, а останалите 45.1 км са в гори с недържавна собственост /предимно общинска/.

– **минерализовани ивици** – това са незалесени ивици с ширина 1,5-2 м, където горската покривка е отстранена до минералния почвен слой. Съществуващи са били 6,51 км и е била планирана направата на 4,31 км в отдел 7 н. Към момента на инвентаризацията от стопанството се отчитат направа на 11.16 км минерализовани ивици. При дърводобив пътищата се престъргват, но точна информация за дължината им не е подадена.

Съществуват 7 броя табели с противопожарно съдържание. През десетилетието на територията на ТП ДГС „Търговище“ и съседни на него земи са възникнали горски пожари, поради следните причини и фактори:

- **Причини за възникване на пожари:**

- Умишлени палежи на сухи треви от пастири, с цел да се осигури свежа трева за пашуване на СС животни, които в рядко случаи преминават в горските територии ;
- Палене на огън, извън зоните за отдых, рекреация и туризъм.
- Други подобни причини, породени от невнимание;
- Неустановена;

- **Фактори за опасност:**

- Гръмотевична буря;
- Сухи треви;
- Непочистени просеки в територии нестопанисвани от ДГС;
- Продължителни засушавания през летните месеци;
- Човешка лекомисленост

През изтеклото последните години на ревизионния период са извършени следните противопожарни мероприятия в ТП ДГС „Търговище“ показани в таблица № 43.

Таблица № 43
НА ПРОЕКТИРАНИТЕ И ИЗПЪЛНЕНИ ПРОТИВОПОЖАРНИ МЕРОПРИЯТИЯ/ППМ/ за
периода 2021г. на територията на ТП ДГС „Търговище“

Показател	Мярка	По ГСП от 2013 г.		По Годишен план за 2021 г.			
		Съществу- ващи	Проекти- рани	Натура		Стойност (лв.)	
				разчет	отчет	разчет	отчет
Барьерни прегради	км	15,50					
Лесокултурни прегради	км	149,40					
Минерализ. ивици Съществуващи в ДГТ Изградени от арендатори в ОГТ Изградени от арендатори в ДГТ	км	6,51		4,31	4,31 2,70 16.71	1 500	1 250
Почистване на просеки под електропроводи							
Пожаронаблюдателни кули В проект за изграждане	бр.						
ПП Депа	бр.	2				500	
Защитни облекла В т.ч. налични За дооборудване	бр.	8 8					
Табели и материали	бр./10 г.		130				
Други							
Пожаронаблюдатели	бр.						
Специализирана група	Бр.		5	5			
Общо средства						2 000	1 250

По данни на стопанството за 2021 г. за ППМ са изразходвани – 1250 лв.

Таблица № 44
НА ПРОЕКТИРАНИТЕ И ИЗПЪЛНЕНИ ПРОТИВОПОЖАРНИ МЕРОПРИЯТИЯ/ППМ/ за
периода 2022г. на територията на ТП ДГС „Търговище“

Показател	Мярка	По ГСП от 2013 г.		По Годишен план за 2022 г.			
		Съществу- ващи	Проекти- рани	Натурални показатели		Стойност (лв.)	
				разчет	отчет	разчет	отчет
Барьерни прегради	км	15,50					
Лесокултурни прегради	км	149,40					
Минерализ. ивици Задълж. В ДГТ от ТП ДГС Т-ще Задълж. В ДГТ от арендатори В ДГТ от арендатори В ОГТ от арендатори	км	6,51		4,31	2,6 1,71 4,7 2,15	1500	999
Почистване на просеки под електропроводи							
Пожаронаблюдателни кули В проект за изграждане	бр.						
ПП Депа	бр.	2				1000	
Защитни облекла В т.ч. налични За дооборудване	бр.	8 8				1000	
Табели и материали	бр./10 г.		130				
Други						1000	
Лекарства							
Гориво							89
Храна							
Пожаронаблюдатели	бр.						
Специализирана група	Бр.		5	5			
Общо средства						4500	1088

По данни на стопанството - методите и средствата, които са използвани през изтеклото десетилетие за предотвратяване, наблюдение и борба с пожарите в ТП ДГС „Търговище“ са следните:

1. Оборудване на противопожарните депа – 2 броя, определени със Заповед на директора на стопанството, където се съхраняват противопожарни екипи и др. необходими средства за целта, към които служителите на поделението имат 24 часов достъп, което спомага за навременна реакция към създалата се ситуация
2. Изграждане на специализирана група за гасене на горски пожари;
3. Обучение на специализираната група;
4. Актуален регистър на техниката и водачите която се използва за гасене на пожари. ТП ДГС „Търговище“ поддържа директна връзка с националната система за обслужване спешни повиквания на тел. 112, където получават обаждания за пожари и др. посегателства върху ГТ.
5. Инструктаж на всички лица с достъп до горските територии;
6. Проходимост на всички горски автомобилни пътища за автомобили на службите на ПБЗН;
7. Актуализиране на лицата и средствата за осведомяване в групите за борба с пожарите в горските територии;
8. Огледи на просеките на електропроводите преминаващи през горски и селскостопански територии;
9. Пълна забрана за паленето на открити огньове по време на пожароопасния сезон;
10. Поддържане на автомобилните и тракторни пътища в горски територии от 1 и 2 клас на пожарна опасност до ниво чисти от сухи треви и дървесни отпадъци;
11. Изграждане на водоизточници за осигуряване на пожарогасителни дейности.
12. Автопатрулиране през пожароопасния сезон, като с приоритет се обхождат горските територии с потенциално висока възможност от възникване на пожари;

Стопанството набляга значително на превенцията, по отношение на възникващите пожари. Във връзка с това се реализират информационните кампании, които целят съобщенията по ПП безопасност да достигнат до максимален брой хора. Партньори на ТП са местните електронни издания, кметовете на населени места, радио и телевизия.

Чрез информационната кампания стопанството се опитва да достигне до различните целеви групи от широката общественост в териториалният си обхват на дейност.

Преди обявяване на пожароопасния сезон, стопанството провежда съвещание, на което информира служителите на специализираната група, опреснява методите, начините на взаимодействие между служителите, начините за реакция при подаден сигнал за възникнал пожар, взаимодействието в РД „ПБЗН, РДГ-Шумен, отговорника по защитата на ГТ от пожари при ЦУ на СИДП ДП - Шумен и др.

3.7.2. Констатирани нарушения

В таблица № 45 са показани данни за констатираните нарушения в гората през ревизионния период.

Най - много нарушения общо са констатирани през 2017, 2020 и 2021 година. Най - голям е броят на нарушенията от незаконно транспортиране на дървесина, следван от незаконно съхраняване. Необходима е по - добра охрана и разяснителна работа сред населението за намаляване броя на нарушенията.

Таблица № 45

ИЗВЪРШЕНИ НАРУШЕНИЯ ПРЕЗ РЕВИЗИОННИЯ ПЕРИОД

Години	Незаконна сеч		Лов		по ЗЛОД				транспорт без		съхранение без		Други
	Брой на нарушенията	Общо отсечена маса м ³	Брой на нарушенията	Общо убит дивеч броя	кучета без спънки	Щети на ловно-стопански съоръжения	съхранение на дивеч и разпознаваеми части	съхранение на рога и трофеи	КГМ	документи	КГМ	документи	
1	2	3	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
2013	8	2.25	1	1			1		10	11	28	27	10
2014	8	1.5							9	9	17	17	4
2015	2	1							6	6	3	3	3
2016	11	4.9							15	15	17	17	
2017	20	68							7	7	7	7	
2018	8								7	7	7	7	
2019	10	2.00							4	4	9	9	1
2020	17	5.0	5						6	6			4
2021	16	9.4	1		1		1	1	8	8	19	19	3
2022									2	2	4	4	4
2023	8	42.4	1						4	4	5	5	1
Общо	108	136	8	1	1	0	2	1	78	79	116	115	30

3.7.3. Санитарно състояние

Общото санитарно състояние на горите в ТП “ДГС Търговище” е сравнително добро в резултат на правилната лесовъдска дейност в това отношение. При стопански значимите дървесни видове най-разпространени по площ и очакваеми загуби са повредите от суховършия в дъбовите дървостои и в иглолистните култури. Влияние върху здравословното състояние оказват застаряването на гората и други комплексни причини.

Състоянието на горите в района на ТП “ДГС Търговище” се вижда от таблица № 46, където е показано разпределението на залесената площ по видове насаждения и степени на повреда.

Таблица № 46
Разпределение на залесената площ по видове насаждения
и степени на повреда

Видове насаждения	Степени на повреда					Средна степен	
	Неповредени	I	II	III	Общо		
	хектари						
Бял бор	151.6	132.6	8.7	0.0	292.9	-	0.4
в.т.ч. Култури Чисти	63.8	64.9	8.7	0.0	137.4	-	0.4
в.т.ч. Култ.Смес.Иглолистни	27.4	28.9	0.0	0.0	56.3	-	0.4
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	60.4	38.8	0.0	0.0	99.2	-	0.4
Смърч	0.5	0.0	0.0	0.0	0.5	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
Черен бор	1808.7	32.2	8.8	0.0	1849.7	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	1045.7	31.1	8.8	0.0	1085.6	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Иглолистни	112.4	0.0	0.0	0.0	112.4	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	650.6	1.1	0.0	0.0	651.7	-	-
Бук	1016.3	0.0	0.0	0.0	1016.3	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	182.2	0.0	0.0	0.0	182.2	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	1.2	0.0	0.0	0.0	1.2	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	832.9	0.0	0.0	0.0	832.9	-	-
Червен дъб	252.9	0.0	0.0	0.0	252.9	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	88.2	0.0	0.0	0.0	88.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	8.7	0.0	0.0	0.0	8.7	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	156.0	0.0	0.0	0.0	156.0	-	-
Зимен дъб	561.5	1.3	0.0	0.0	562.8	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	111.0	1.3	0.0	0.0	112.3	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	450.5	0.0	0.0	0.0	450.5	-	-
Летен дъб	14.7	0.0	0.0	0.0	14.7	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	14.7	0.0	0.0	0.0	14.7	-	-

Видове насаждения	Степени на повреда					Средна степен	
	Неповредени	I	II	III	Общо		
Благун	319.0	0.0	0.0	0.0	319.0	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	109.6	0.0	0.0	0.0	109.6	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	202.1	0.0	0.0	0.0	202.1	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	6.8	0.0	0.0	0.0	6.8	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	0.5	0.0	0.0	0.0	0.5	-	-
Цер	1252.6	0.0	0.0	0.0	1252.6	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	576.6	0.0	0.0	0.0	576.6	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	566.2	0.0	0.0	0.0	566.2	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	39.7	0.0	0.0	0.0	39.7	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	70.1	0.0	0.0	0.0	70.1	-	-
Габър	2793.2	0.0	0.0	0.0	2793.2	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	538.1	0.0	0.0	0.0	538.1	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	20.1	0.0	0.0	0.0	20.1	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	2235.0	0.0	0.0	0.0	2235.0	-	-
Трепетлика	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
Явор	18.1	0.0	0.0	0.0	18.1	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	7.2	0.0	0.0	0.0	7.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	10.9	0.0	0.0	0.0	10.9	-	-
Бреза	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
Мъждрян	47.0	0.0	0.0	0.0	47.0	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	1.4	0.0	0.0	0.0	1.4	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	0.7	0.0	0.0	0.0	0.7	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	44.9	0.0	0.0	0.0	44.9	-	-
Орех	57.3	0.0	9.5	0.0	66.8	-	0.2
в.т.ч. Култури Чисти	57.3	0.0	9.5	0.0	66.8	-	0.2
Акация	716.4	0.0	0.0	0.8	717.2	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	623.1	0.0	0.0	0.8	623.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	35.6	0.0	0.0	0.0	35.6	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	50.0	0.0	0.0	0.0	50.0	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	1.1	0.0	0.0	0.0	1.1	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	6.6	0.0	0.0	0.0	6.6	-	-
Космат дъб	95.8	0.0	0.0	0.0	95.8	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.9	0.0	0.0	0.0	0.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	94.9	0.0	0.0	0.0	94.9	-	-

Видове насаждения	Степени на повреда					Средна степен	
	Неповредени	I	II	III	Общо		
Келяв габър	2904.3	0.0	0.0	0.0	2904.3	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	870.2	0.0	0.0	0.0	870.2	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	122.3	0.0	0.0	0.0	122.3	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	1911.8	0.0	0.0	0.0	1911.8	-	-
Зелена дуглазка	9.8	0.0	0.0	0.0	9.8	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	1.5	0.0	0.0	0.0	1.5	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	8.3	0.0	0.0	0.0	8.3	-	-
Полски бряст	0.9	0.0	0.0	0.0	0.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	0.9	0.0	0.0	0.0	0.9	-	-
Гледичия	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
Клен	0.6	0.0	0.0	0.0	0.6	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	0.6	0.0	0.0	0.0	0.6	-	-
Полски клен	13.4	0.0	0.0	0.0	13.4	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	7.0	0.0	0.0	0.0	7.0	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	6.4	0.0	0.0	0.0	6.4	-	-
Леска	5.0	0.0	0.0	0.0	5.0	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	5.0	0.0	0.0	0.0	5.0	-	-
Сребролистна липа	696.8	0.0	0.0	0.0	696.8	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	109.9	0.0	0.0	0.0	109.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	309.4	0.0	0.0	0.0	309.4	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	58.8	0.0	0.0	0.0	58.8	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	218.5	0.0	0.0	0.0	218.5	-	-
Череша	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
Планински ясен	16.3	0.6	0.0	0.0	16.9	-	0.1
в.т.ч. Култури Чисти	9.3	0.6	0.0	0.0	9.9	-	0.1
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	7.0	0.0	0.0	0.0	7.0	-	-
Полски ясен	10.7	0.0	0.0	0.0	10.7	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	3.4	0.0	0.0	0.0	3.4	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	7.3	0.0	0.0	0.0	7.3	-	-
тп Bachelieri	0.7	0.0	0.0	0.0	0.7	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	0.7	0.0	0.0	0.0	0.7	-	-

Видове насаждения	Степени на повреда					Средна степен	
	Неповредени	I	II	III	Общо		
тп I-214	2.8	0.0	0.0	0.0	2.8	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	2.7	0.0	0.0	0.0	2.7	-	-
Цариградски лешник	10.8	0.0	0.0	0.0	10.8	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	4.2	0.0	0.0	0.0	4.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	6.6	0.0	0.0	0.0	6.6	-	-
Без преобладание	1547.9	0.0	0.0	0.0	1547.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	35.5	0.0	0.0	0.0	35.5	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	1403.3	0.0	0.0	0.0	1403.3	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	22.9	0.0	0.0	0.0	22.9	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	2.3	0.0	0.0	0.0	2.3	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	83.9	0.0	0.0	0.0	83.9	-	-
Всичко	14326.6	166.7	27.0	0.8	14521.1	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	3130.6	1.3	0.0	0.8	3132.7	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	179.8	0.0	0.0	0.0	179.8	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	8109.2	0.0	0.0	0.0	8109.2	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	1444.8	96.6	27.0	0.0	1568.4	-	0.1
в.т.ч. Култ.Смес.Иглолистни	139.8	28.9	0.0	0.0	168.7	-	0.2
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	742.5	39.9	0.0	0.0	782.4	-	0.1
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	19.8	0.0	0.0	0.0	19.8	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	560.1	0.0	0.0	0.0	560.1	-	-

Става ясно, че 98,7% от дървостойите не са засегнати или броят на засегнатите дървета е до 10% от общия брой. При засегнатите дървостойи преобладава първа степен на повреда (1,2%), при която е достатъчно да се изведе санитарна сеч с интензивност до 10-15% или санитарно прочистване. Втора степен на повреда е констатирана само на 0,2 % от залесената площ, а трета на 0,8 ха.

3.8. ОРГАНИЗАЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ

При миналото лесоустройство стопанството е било разделено на 2 горскостопански участъка и тринадесет охранителни участъка.

В таблица № 47 са посочени щатните длъжности на персонала на ДГС „Търговище“ към 18.04.2023 година. Според нея щата е запълнен и числеността на хората е оптимална. Като цяло стопанството е обезпечено с квалифицирани специалисти разполагащи с необходимия за заеманите длъжности ценз.

Таблица № 47
съществуващата управленческа структура на персонала към 18.04.2023 година

N	Длъжности	Брой
1.	Директор	1
2.	Заместник Директор	1
3.	Главен счетоводител	1
4.	Ръководител участък ГС	2
5.	Лесничей	2
6.	Специалист лесовъдство	1

7.	Счетоводител-оперативен касиер	1
8.	Техник горско стопанство – отг. разсадник	1
9.	Служител човешки ресурси	1
10.	Горски надзирател	13
11.	Техник горско стопанство - ТРО	1
12.	Шофьор - механик	1
13.	Работници в гор. Разсадник – с. Баячево	3
14.	Чистач - куриер	1
Общо		30

Незаети щатни бройки в момента няма. Всички служители са с достатъчно опит и образование за заеманите длъжности.

ТП „ДГС Търговище“ разполага със следните автомобили към 31.12.2023 година.

НИВА Т 05-25 КТ
НИВА Т 60-00 ТТ
НИВА Т 60-00 АТ
НИВА Т 71-01 АК
Грейт Уол Т 29-67 ВТ
Грейт Уол Т 29-68 ВТ
Тойота „Хайлукс“ Т 25-08 АК
Сузуки „Джимни“ Н 69-46 ВС

4. ХАРАКТЕРИСТИКА НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

4.1. ПЛОЩ НА ДЪРЖАВНИТЕ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕТО ИМ ПО КАТЕГОРИИ, СПОРЕД ОСНОВНИТЕ ИМ ФУНКЦИИ

Общата инвентаризирана площ **държавна собственост** е **15262.3 ха**. Разпределението и по вид на подотдела и група гори е посочено в таблица № 17.

По група на горите тя се разпределя така: най - голяма е площта на издънковите за превръщане – 47.8 % от общата площ на стопанството, следват нискостъблените – 27.8 %, иглолистни – 14.9 % и широколистни високостъблени – 9.5 %.

Общата залесената площ на ДГТ е 14521.7 ха, което е 95.2 % от общата площ на ДГТ. По група на горите тя се разпределя така: най - голяма е площта на издънковите за превръщане – 7 115.1 ха или 46.6 % от общата площ на ДГТ, следват нискостъблените – 3848.7 ха или 25.2 %, иглолистни – 2175.8 ха или 14.3 %, и широколистни високостъблени – 1382.1 ха или 9.1 %.

Площта на насажденията и културите с пълнота (0.4 – 1.0) е 11345.9 ха или 74.3 % от общата площ на ДГТ, а тази на изредените култури и насаждения (с пълнота 0.1 – 0.3) е 75.8 ха или 0.5 %. Горските култури са с площ 3099.4 ха или 20.3 %, като склопените култури са – 3093.7 ха, несклопените са 5.7 ха и изредени 0.0 ха.

Незалесената дървопроизводителна площ е 0.6 ха.

Голите недървопроизводителни площи са с площ от – 740.6 ха или 4.9 % от общата площ на ДГТ, като най - много са поляните – 242.0 ха, следват лесонепригодните голини – 165.2 ха, автомобилни пътища – 47.9 ха, просеки – 68.0 ха, горски разсадник – 22.2 ха, лесонепригодна площ – 16.2 ха и други с минимални площи.

Таблица № 48

Разпределение на ОБЩАТА площ по вид на подотдела и група гори
Държавни горски територии

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широколистни високостъблени	издънкови за превръщане	нискостъблени	Всичко	
естествен произход 0.4-1.0	0.0	526.6	7037.2	3782.1	11345.9	74.3
склопени култури	2175.8	849.2	11.0	57.7	3093.7	20.3
несклопени култури	0.0	5.7	0.0	0.0	5.7	0.0
естествен произход 0.1-0.3	0.0	0.0	66.9	8.9	75.8	0.5
изредени култури	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
всичко насаждения	2175.8	1381.5	7115.1	3848.7	14521.1	95.1
клек	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
всичко залесена площ	2175.8	1381.5	7115.1	3848.7	14521.1	95.1
сечище	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
пожарище	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
голина	0.0	0.6	0.0	0.0	0.6	0.0
всичко незал.дървопр.	0.0	0.6	0.0	0.0	0.6	0.0
поляна	54.2	12.4	62.6	112.8	242.0	1.6
обработваема площ	0.0	0.0	1.5	0.0	1.5	0.0
разсадник	0.0	22.2	0.0	0.0	22.2	0.2
дворно място	2.6	1.8	4.1	1.4	9.9	0.1
просека	11.4	9.9	38.0	8.7	68.0	0.4
лесонепригодна голина	4.7	2.2	1.3	157.0	165.2	1.1
лесонепригодна площ	0.0	0.0	0.0	16.2	16.2	0.1
скали	0.1	8.2	0.9	10.0	19.2	0.1
кариера	0.1	0.0	0.0	63.9	64.0	0.4
гьол	0.0	0.0	0.4	0.1	0.5	0.0
прокар	1.9	0.0	1.6	2.3	5.8	0.0
дивечова нива	16.8	1.6	35.2	4.8	58.4	0.4
дивечова ливада	0.0	0.1	0.0	0.0	0.1	0.0
свлачище	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
канал	0.0	0.5	0.2	1.3	2.0	0.0
парк	0.5	0.0	0.0	0.5	1.0	0.0
каптаж	0.1	0.0	0.3	0.0	0.4	0.0
гровища	0.0	0.0	0.3	0.0	0.3	0.0
паметник	0.0	0.0	0.0	0.5	0.5	0.0
затон	0.0	0.5	14.1	0.0	14.6	0.1
водопад	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0
автомобилен път III категория	1.4	0.2	2.5	4.7	8.8	0.1
автомобилен път IV категория	6.2	0.8	26.4	5.7	39.1	0.3
пчелин	0.0	0.3	0.3	0.1	0.7	0.0
всичко недървопр. площ	100.1	60.7	189.7	390.1	740.6	4.9
всичко инвентаризирана площ	2275.9	1442.8	7304.8	4238.8	15262.3	100.0
в т.ч. дървопр. площ	2175.8	1382.1	7115.1	3848.7	14521.7	95.1

Таблица № 49

Разпределение на ОБЩАТА площ по вид на подотдела и група гори

Държавна собственост, Земеделски територии

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широколистни високостъблени	издънкови за превръщане	нискостъблени	Всичко	
естествен произход 0.4-1.0	0.0	0.0	16.7	3.5	20.2	86.0
склопени култури	2.3	1.0	0.0	0.0	3.3	14.0
несклопени култури	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
естествен произход 0.1-0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
изредени култури	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
всичко насаждения	2.3	1.0	16.7	3.5	23.5	100.0
клек	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
всичко залесена площ	2.3	1.0	16.7	3.5	23.5	100.0
сечище	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
пожарище	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
голина	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
всичко незал.дървопр.	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
всичко недървопр. площ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
всичко инвентаризирана площ	2.3	1.0	16.7	3.5	23.5	100.0
в т.ч. дървопр. площ	2.3	1.0	16.7	3.5	23.5	100.0

Таблица № 49

Разпределение на ОБЩАТА площ по вид на подотдела и група гори

Държавна собственост, Водни територии

Вид на подотдела	Група гори					%
	иглолистни	широколистни високостъблени	издънкови за превръщане	нискостъблени	Всичко	
хектари						
естествен произход 0.4-1.0	0.0	0.0	9.7	0.0	9.7	100.0
всичко насаждения	0.0	0.0	9.7	0.0	9.7	100.0
всичко залесена площ	0.0	0.0	9.7	0.0	9.7	100.0
всичко инвентаризирана площ	0.0	0.0	9.7	0.0	9.7	100.0
в т.ч. дървопр. площ	0.0	0.0	9.7	0.0	9.7	100.0

Незалесената дървопроизводителна площ е 0.6 ха, голина в подотдел 99“4“.

Недървопроизводителната площ на държавните горски територии е 740.6 ха или 4.9% от общата площ. Най- голям е делът на поляните, лесонепригодни голини, просеките и кариерите – 539.2 ха (3.5 %), следвани от дивечови ниви, автомобилни пътища и др.

Една част от недървопроизводителната площ - поляни, просеки, дворни места, може да бъде използвана за реализиране на недървесни горски продукти. Друга част е необходима за провеждане на горскостопанските мероприятия – автомобилни пътища и противопожарни просеки. Неизползваемата за горскостопанска дейност площ е 248,4 ха (1,6%). Това са лесонепригодни площи и голини, скали, кариери, и др.

Горските територии държавна собственост на ТП “ДГС Търговище” при предишната инвентаризация са били разположени на площ **15505,0 ха**, а при сегашната инвентаризация са на площ 15262.3 ха.

Таблица № 50
Сравнение на площта на **ДГТ** в ТП ДГС „Търговище“ при двата последователни
инвентаризации

ПЛОЩ	инвентаризации				
	2013г.	%	2024г.	%	разлика +/-
	площ- ха		площ- ха		
залесена	14764.0	95.2	14521.1	95.1	- 242.9
незалесена	-	-	0.6	0.0	0.6
дървопроизводителна					
недървопроизводителна	738.3	4.8	740.6	4.9	2.3
Обща инвентаризирана площ	15502.3	100.0	15262.3	100.0	- 240.0

За изтеклия ревизионен период площта на горските територии държавна собственост **е намаляла с 240,0 ха**, което представлява 1,6% от общата площ. Причините за тази промяна са следните:

Намаление:

- **със заповед № РД 49-189/15.10.2013 г.** на министъра на земеделието и храните, поради промяна на предназначението, от горския фонд са **изключени 3,2540 ха.** за обект „Обслужващ път към кариерата в с. Кралево“ – **поземлен имот № 000328 - частна държавна собственост** в земл. на с. Кралево (части от подотдели 250 „а“; 251 г-ж, 4; 252-5);

- **на основание писмо № 12-4945/12.12.2018 г.** на министъра на земеделието, храните и горите е **променено предназначението на 0,1 ха** горски територии, попадащи в обхвата на национален обект АМ „Хемус“ – **имоти публична държавна собственост с идентификатори 07154.9.137 и 07154.9.138** в земл. на с. Буховци;

- **На основание писмо № 12-4269/26.10.2018 г.** на министъра на земеделието, храните и горите е **променено предназначението на 5,8024 ха.** горски територии, **собственост на община Търговище**, за изграждане на обект АМ „Хемус – имоти с идентификатори 07154.9.140, 142, 143; 07154.12.82 в земл. на с. Буховци;

- **с решение № 6-1/16.12.2020 г.** на комисията в РДГ Шумен е **променено предназначението на 4,9104 ха** горски територии за обект „Добив на подземни богатства-строителни материали от находище „Кралево“ – **имот с идентификатор 39390.222.19, държавна собственост** в земл. на с. Кралево

През 2013 г. като земеделски територии, придобили характеристика на гора са инвентаризирани 10 ха горскоплодни орехови култури градински тип (схема 10/12), собственост на физически и юридически лица, които не следва да се инвентаризират като такива.

Намаление по документи

- 14.1 ха

Настъпилите промени по документи през ревизионния период са подробно обяснени в Глава I, т. 4.1 на настоящата обяснителна записка.

Таблица № 51

разпределение на горските територии и запаса без клони по категории и функции

Държавни горски територии

Горски територии по категории и функции	Иглолистни			Широколистни			Всичко		
	Обща площ, ха	Зале сена площ, ха	Запас, куб.м	Обща площ, ха	Зале сена площ, ха	Запас, куб.м	Обща площ, ха	Зале сена площ, ха	Запас, куб.м
200 м край язовир	0.0	0.0	0	0.5	0.3	15	0.5	0.3	15
гори около източници на питейни води	21.8	21.8	6020	125.4	124.0	22020	147.2	145.8	28040
санитарно-охранителна зона 1	0.1	0.0	0	0.0	0.0	0	0.1	0.0	0
санитарно-охранителна зона 2	1.8	1.8	440	1.5	0.1	10	3.3	1.9	450
санитарно-охранителна зона 3	606.7	576.2	144025	2939.6	2694.5	355275	3546.3	3270.7	499300
Всичко защита на водите	630.4	599.8	150485	3067.1	2818.9	377320	3697.5	3418.7	527805
Всичко защита на почвите	0.0	0.0	0	24.7	22.8	935	24.7	22.8	935
Всичко защита на урбанизирани територии	1.0	1.0	320	1.2	1.2	160	2.2	2.2	480
защитна ивица шосе	17.4	16.9	4580	28.7	22.3	1150	46.1	39.2	5730
защ. ивица ж.п.линия	13.8	13.5	4050	25.6	25.4	3475	39.4	38.9	7525
Всичко защита на сгради и инфраструктури	31.2	30.4	8630	54.3	47.7	4625	85.5	78.1	13255
Общо защитни функции	662.6	631.2	159435	3147.3	2890.6	383040	3809.9	3521.8	542475
Всичко природни забележителности	0.0	0.0	0	1.1	0.1	0	1.1	0.1	0
Всичко защитени местности	0.0	0.0	0	45.8	32.6	3995	45.8	32.6	3995
защитена зона птици	0.0	0.0	0	36.9	33.3	720	36.9	33.3	720
защитена зона местообитания	1199.0	1161.0	315025	5249.0	5042.3	600155	6448.0	6203.3	915180
Всичко защитени зони Натура 2000	1199.0	1161.0	315025	5285.9	5075.6	600875	6484.9	6236.6	915900
Общо специални функции по т.1	1199.0	1161.0	315025	5332.8	5108.3	604870	6531.8	6269.3	919895
Всичко семепроизводствени насаждения и градини	10.6	10.6	2190	220.8	220.8	49810	231.4	231.4	52000
горски разсадник	0.0	0.0	0	22.8	0.5	45	22.8	0.5	45
Всичко горски разсадници	0.0	0.0	0	22.8	0.5	45	22.8	0.5	45
Всичко опитни и географски култури	1.6	1.6	310	0.0	0.0	0	1.6	1.6	310
Всичко БИСД	0.0	0.0	0	153.3	139.9	25590	153.3	139.9	25590
Общо специални функции по т.2	12.2	12.2	2500	396.9	361.2	75445	409.1	373.4	77945
гори във фаза на старост	0.0	0.0	0	378.8	378.8	41530	378.8	378.8	41530
ГВКС 2	0.0	0.0	0	89.5	89.5	15110	89.5	89.5	15110
ГВКС 3	0.0	0.0	0	173.8	173.8	16470	173.8	173.8	16470
ГВКС 4	0.0	0.0	0	45.9	45.9	3340	45.9	45.9	3340
представителни екосистеми	0.0	0.0	0	3.5	3.5	200	3.5	3.5	200
Всичко гори с висока консервационна стойност	0.0	0.0	0	691.5	691.5	76650	691.5	691.5	76650
Общо специални функции по т.3	0.0	0.0	0	691.5	691.5	76650	691.5	691.5	76650
Общо специални функции по т.1+т.2+т.3	1211.2	1173.2	317525	6421.2	6161.0	756965	7632.4	7334.2	074490
Общо защитни и специални функции	1873.8	1804.4	476960	9568.5	9051.6	1140005	11442.3	10856.0	616965
Всичко стопански функции	402.1	371.4	102250	3417.9	3293.7	536665	3820.0	3665.1	638915
Всичко	2275.9	2175.8	579210	12986.4	12345.3	1676670	15262.3	14521.1	2255880

4.2. ТАКСАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАСАЖДЕНИЯТА

Общата площ на държавните горски територии на ТП „ДГС Търговище“ е 15262.3 ха, разпределена както следва: със защитни и специални функции са 11442.3 ха, а тези със стопански функции са 3820.0 ха. Категориите гори иземи са обособени съгласно нормативните документи, с които са обявени и Закона за горите.

Залесената площ на държавните горски територии е 14521.1 ха. Разпределението и както и това на дървесния запас (без клони), по типове месторастения в границите на обособените условни стопански класове е дадено в таблица № 52.

Таблица № 52

Разпределение на ЗАЛЕСЕНАТА ПЛОЩ и общия дървесен ЗАПАС без клони по типове МЕСТОРАСТЕНИЯ

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	No	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Условен стопански клас Иглол. култури - 3СпФ							
M-I-2 D-2	12	90.0	4.9	23060	4.8	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	225.7	12.5	62780	13.2	0	0.0
M-I-2 C-1	15	169.3	9.4	42840	9.0	0	0.0
T-I-2 C-1	59	206.7	11.5	56600	11.9	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	932.0	51.6	256785	53.8	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	44.3	2.5	8225	1.7	0	0.0
MTЮ-I C-2	121	55.7	3.1	9840	2.1	0	0.0
MTЮ-I AB-1	122	10.1	0.6	650	0.1	0	0.0
M-I-2 B-1	138	70.6	3.9	16180	3.4	0	0.0
Всичко		1804.4	100.0	476960	100.0	0	100.0
Условен стопански клас култури от червен дъб - 3СпФ							
M-I-2 D-2	12	206.2	91.4	40420	90.6	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	18.5	8.2	4200	9.4	0	0.0
M-I-2 C-1	15	1.0	0.4	15	0.0	0	0.0
Всичко		225.7	100.0	44635	100.0	0	100.0
Условен стопански клас липов - 3СпФ							
M-I-2 D-2	12	157.0	28.2	36160	27.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	233.8	42.0	57085	43.1	0	0.0
M-I-2 C-1	15	0.8	0.1	70	0.0	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	155.7	28.0	37890	28.6	0	0.0
MTЮ-I C-2	121	9.4	1.7	1185	0.9	0	0.0
Всичко		556.7	100.0	132390	100.0	0	100.0
Условен стопански клас широколистен високоствъблен - 3СпФ							
M-I-2 D-2	12	35.6	37.5	5775	39.1	20	100.0
M-I-2 CD-2	14	43.4	45.8	6520	44.2	0	0.0
T-I-2 C-1	59	4.0	4.2	110	0.8	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	10.3	10.9	2040	13.8	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	0.4	0.4	35	0.2	0	0.0
MTЮ-I C-2	121	1.1	1.2	280	1.9	0	0.0
Всичко		94.8	100.0	14760	100.0	20	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	No	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Стопански клас Буков високобонитетен за превръщане							
M-I-2 CD-2	14	266.0	35.1	60205	35.1	0	0.0
M-I-2 C-1	15	2.1	0.3	470	0.3	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	488.7	64.6	110660	64.6	0	0.0
Всичко		756.8	100.0	171335	100.0	0	100.0
Стопански клас габъръв високобонитетен за превръщане - ЗСпФ							
M-I-2 CD-2	14	425.4	24.0	82615	23.6	0	0.0
M-I-2 C-1	15	62.4	3.5	10120	2.8	0	0.0
T-I-2 C-1	59	10.8	0.6	1950	0.6	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	1215.9	68.4	244645	69.8	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	62.4	3.5	11280	3.2	0	0.0
Всичко		1776.9	100.0	350610	100.0	0	100.0
Стопански клас габъръв средно нискобонитетен за превръщане - ЗСпФ							
M-I-2 CD-2	14	9.5	7.1	925	5.5	0	0.0
M-I-2 C-1	15	9.8	7.3	1440	8.6	90	100.0
T-I-2 C-1	59	3.8	2.9	530	3.2	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	96.2	72.0	12085	72.2	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	14.3	10.7	1760	10.5	0	0.0
Всичко		133.6	100.0	16740	100.0	90	100.0
Стопански клас дъбов високобонитетен за превръщане - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	27.3	16.7	5740	18.6	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	43.8	26.8	10270	33.2	0	0.0
T-I-2 C-1	59	44.3	27.2	6860	22.2	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	47.7	29.3	8030	26.0	0	0.0
Всичко		163.1	100.0	30900	100.0	0	100.0
Стопански клас дъбов средно нискобонитетен за превръщане - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	164.4	24.9	19030	23.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	88.5	13.4	12800	15.8	0	0.0
M-I-2 C-1	15	45.8	6.9	3890	4.7	0	0.0
T-I-2 C-1	59	41.3	6.2	5435	6.7	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	264.9	40.0	37010	45.6	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	5.3	0.8	300	0.4	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	51.7	7.8	2740	3.4	0	0.0
Всичко		661.9	100.0	81205	100.0	0	100.0
Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане - ЗСпФ							
M-I-2 CD-2	14	107.3	22.5	21150	21.1	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	312.0	65.4	65630	65.7	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	57.7	12.1	13160	13.2	0	0.0
Всичко		477.0	100.0	99940	100.0	0	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	Но	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Стопански клас смесен средно нискобонитетен за превръщане - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	24.8	12.5	1625	8.9	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	25.5	12.9	2215	12.1	0	0.0
M-I-2 C-1	15	69.6	35.2	6430	35.2	0	0.0
T-I-2 C-1	59	0.9	0.4	35	0.2	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	52.6	26.5	5750	31.5	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	14.6	7.4	950	5.2	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	2.5	1.3	260	1.4	0	0.0
M-I-2 B-1	138	7.6	3.8	1000	5.5	0	0.0
Всичко		198.1	100.0	18265	100.0	0	100.0
Стопански клас церов високобонитетен за превръщане - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	199.1	80.9	36750	81.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	40.0	16.3	7450	16.5	0	0.0
M-I-2 C-1	15	6.8	2.8	970	2.1	0	0.0
Всичко		245.9	100.0	45170	100.0	0	100.0
Стопански клас церов за превръщане - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	224.0	69.2	22615	66.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	60.4	18.6	6535	19.2	0	0.0
M-I-2 C-1	15	9.6	3.0	1130	3.3	0	0.0
T-I-2 C-1	59	16.1	5.0	1790	5.2	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	13.4	4.1	1980	5.8	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	0.3	0.1	15	0.1	0	0.0
Всичко		323.8	100.0	34065	100.0	0	100.0
Стопански клас Акациев - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	377.9	82.8	11065	79.9	420	98.8
M-I-2 CD-2	14	39.5	8.6	1010	7.3	5	1.2
M-I-2 C-1	15	11.6	2.6	650	4.7	0	0.0
T-I-2 C-1	59	15.2	3.3	590	4.3	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	11.9	2.6	515	3.7	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	0.3	0.1	10	0.1	0	0.0
Всичко		456.4	100.0	13840	100.0	425	100.0
Стопански клас келявгабър - ЗСпФ							
M-I-2 D-2	12	5.0	0.2	350	0.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	44.1	1.5	1920	2.2	0	0.0
M-I-2 C-1	15	139.4	4.7	4220	4.9	0	0.0
T-I-2 C-1	59	120.4	4.0	4010	4.6	10	100.0
T-I-2 CD-2,3	60	405.0	13.5	15170	17.6	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	1785.0	59.9	51590	59.9	0	0.0
МТЮ-I C-2	121	25.8	0.9	395	0.5	0	0.0
МТЮ-I AB-1	122	285.4	9.6	5745	6.7	0	0.0
M-I-2 B-1	138	170.8	5.7	2750	3.2	0	0.0
Всичко		2980.9	100.0	86150	100.0	10	100.0
Общо ЗСпФ		10856.0		626965		545	

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	№	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Стопански клас: Иглол. култури							
M-I-2 D-2	12	33.0	8.9	10390	10.2	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	86.8	23.4	26530	25.9	0	0.0
M-I-2 C-1	15	79.6	21.4	20980	20.5	0	0.0
T-I-2 C-1	59	102.9	27.7	25570	25.0	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	69.1	18.6	18780	18.4	0	0.0
Всичко		371.4	100.0	102250	100.0	0	100.0
Стопански клас Горскоплоден							
M-I-2 D-2	12	76.8	92.6	5570	96.2	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	6.1	7.4	220	3.8	0	0.0
Всичко		82.9	100.0	5790	100.0	0	100.0
Стопански клас Култури от червен дъб							
M-I-2 D-2	12	130.7	61.6	28370	74.0	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	48.4	22.8	7090	18.5	0	0.0
M-I-2 C-1	15	33.0	15.6	2890	7.5	0	0.0
Всичко		212.1	100.0	38350	100.0	0	100.0
Стопански клас Липов							
M-I-2 D-2	12	128.6	75.6	34870	84.2	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	32.4	19.1	5530	13.4	0	0.0
M-I-2 C-1	15	9.1	5.3	995	2.4	0	0.0
Всичко		170.1	100.0	41395	100.0	0	100.0
Стопански клас Широколистен високоствъблен							
M-I-2 D-2	12	10.6	19.6	1985	18.8	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	41.4	76.3	8290	78.6	0	0.0
M-I-2 C-1	15	2.2	4.1	270	2.6	0	0.0
Всичко		54.2	100.0	10545	100.0	0	100.0
Стопански клас Буков високобонитетен за превръщане							
M-I-2 CD-2	14	210.3	91.7	49905	93.8	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	18.9	8.3	3310	6.2	0	0.0
Всичко		229.2	100.0	53215	100.0	0	100.0
Стопански клас габърво високобонитетен за превръщане							
M-I-2 D-2	12	11.1	1.3	2110	1.1	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	834.3	92.6	172795	93.4	30	100.0
M-I-2 C-1	15	17.4	1.9	2400	1.3	0	0.0
T-I-2 C-1	59	2.0	0.2	295	0.2	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	35.9	4.0	7370	4.0	0	0.0
Всичко		900.7	100.0	184970	100.0	30	100.0
Стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане							
M-I-2 D-2	12	0.3	0.2	50	0.1	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	166.6	87.4	32750	88.9	0	0.0
M-I-2 C-1	15	23.6	12.4	4050	11.0	0	0.0
Всичко		190.5	100.0	36850	100.0	0	100.0

Месторастене		Площ		Запас на основното насаждение		Запас надлесни	
означение	Но	ха	%	куб.м	%	куб.м	%
Стопански клас Дъбов средно нискобонитетен за превръщане							
M-I-2 D-2	12	17.2	14.5	2150	11.7	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	89.8	75.8	14600	79.5	0	0.0
M-I-2 C-1	15	11.5	9.7	1610	8.8	0	0.0
Всичко		118.5	100.0	18360	100.0	0	100.0
Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане							
M-I-2 D-2	12	22.6	8.4	3780	7.3	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	223.4	83.2	45560	87.4	0	0.0
M-I-2 C-1	15	22.6	8.4	2760	5.3	0	0.0
Всичко		268.6	100.0	52100	100.0	0	100.0
Стопански клас Смесен средно нискобонитетен за превръщане							
M-I-2 D-2	12	44.9	36.0	3095	33.2	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	40.4	32.4	3315	35.7	0	0.0
M-I-2 C-1	15	27.9	22.4	2580	27.8	0	0.0
T-I-2 C-1	59	11.4	9.2	305	3.3	0	0.0
Всичко		124.6	100.0	9295	100.0	0	100.0
Стопански клас Церов високобонитетен за превръщане							
M-I-2 D-2	12	145.2	48.8	21770	45.3	80	100.0
M-I-2 CD-2	14	152.1	51.2	26315	54.7	0	0.0
Всичко		297.3	100.0	48085	100.0	80	100.0
Стопански клас Церов за превръщане							
M-I-2 D-2	12	45.5	19.3	5105	23.0	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	99.1	42.1	6240	28.0	0	0.0
M-I-2 C-1	15	81.7	34.7	9375	42.1	0	0.0
T-I-2 C-1	59	9.3	3.9	1540	6.9	0	0.0
Всичко		235.6	100.0	22260	100.0	0	100.0
Стопански клас Акациев							
M-I-2 D-2	12	174.3	66.6	7575	65.8	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	72.9	27.9	3520	30.6	30	100.0
M-I-2 C-1	15	14.3	5.5	410	3.6	0	0.0
Всичко		261.5	100.0	11505	100.0	30	100.0
Стопански клас Келявгабъров							
M-I-2 D-2	12	0.8	0.5	15	0.4	0	0.0
M-I-2 CD-2	14	6.6	4.5	225	5.7	0	0.0
M-I-2 C-1	15	48.9	33.1	2185	55.4	0	0.0
T-I-2 C-1	59	46.9	31.7	830	21.0	0	0.0
T-I-2 CD-2,3	60	5.0	3.4	75	1.9	0	0.0
T-I-2 B-1,2	61	6.1	4.1	90	2.3	0	0.0
M-I-2 B-1	138	33.6	22.7	525	13.3	0	0.0
Всичко		147.9	100.0	3945	100.0	0	100.0
Общо стопански функции		3665.1		638915		140	
Общо		14521.1		2255880		685	

4.2.1. Гори със защитни и специални функции

Залесената площ на държавните горски територии със защитни и специални функции е 10856,0 хектара, което е 74,8% от общата залесена площ на ДГТ. В тази група гори са обособени условни стопански класове по същите критерии, както и в горите със стопански функции.

4.2.1.1. Условен стопански клас Иглолистни култури – ИК (ЗСпФ)

Площта на този условен стопански клас е 1804.4 ха, което представлява 12.4 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 476960 куб.м. Разположени извън естествената зона на разпространение до 600 м н.в. Разпределени са по месторастения както следва: средно богати до богати (67 %), средно богати (23 %), бедни (5.2 %) и богати (4.8 %).

Съставен е от чисти и смесени с преобладание на бял и черен бор култури извън естествения ареал със средна производителност – III (2.9) бонитет. Тук са включени и 0.3 ха. култури от смърч и 9.8 ха. култури от зелена дуглазка. Средната възраст на класа е 48 години. Средният запас е 264 куб.м./ха. Средният прираст е 5.57 куб.м/ха. общият серден годишен прираст е 10049 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са културите в III клас (68,8% от площта), II клас (29,6%), IV клас (18,5%) и I клас (0,6%). Чистите култури са 1007.7,5 ха, смесени иглолистни 126,8 ха и култури смесени иглолистно- широколистни 669,9 ха.

Санитарното им състояние е средно.

От дървесните видове най-голяма площ и запас е черния бор – 74.3 % (1341.3 ха), на второ място е белия бор с 14.3 % (257.7 ха)

4.2.1.2. Условен стопански клас култури от червен дъб – Кчдб (ЗСпФ)

Площта на този условен стопански клас е 225.7 ха, което представлява 1.6 % от залесената площ на ДГТ. Обособен е от чисти насаждения и култури от червен дъб от I до III бонитет. Тук са отнесени и всички чисти насаждения и култури от цер 98.4 ха.

Средната производителност на стопанския клас е – II (1.9) бонитет. Средната възраст на класа е 43 години. Средния запас е 198 куб.м/ха, а средния прираст е 4.70 куб.м/ха.

Насажденията и културите са разположени на средно богати месторастения (0.4%), средно богати до богати месторастения (9.4 %) и богати месторастения (91.4%).

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са културите в III клас (45,9% от площта), II клас (41,6%), I клас (7,3%), IV клас (3.0 %) и VIII клас (2.2 %). Насажденията са чисти от Цер 5.7 ха, смесени широколистни 10,1 ха, чисти култури от червен дъб 45.1 ха, чисти култури от цер 27.2 ха, и култури смесени широколистни 137,8 ха.

Здравословното им състояние е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е червения дъб 41.0% от площта и 52.1% от запаса, цера 34.8% от площта и 28.8%, сребролистната липа 22.0% от площта и 9.9% от запаса и др.

4.2.1.3. Условен стопански клас Широколистен високоствъблен – ШВ (ЗСпФ)

Площта на този условен стопански клас е 94.8 ха, което представлява 0.7 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 14760 куб.м. Надлесните без клони са 20 куб.м. Обособен е от всички смесени с и без преобладание естествени насаждения и култури от явор, габър, планински ясен, бук, бреза, сребролистна липа и други от I - V бонитет. Поради липса на площ, тук са включени и всички семенни насаждения от бук и габър, с площ от 6.3 ха., както и култури и насаждения от тополи с площ 3,5 ха. По-голямата част от насажденията са разположени на среднобогати месторастения 5.1%, среднобогати до богати 53,7% и богати месторастения 37,5%.

Средната възраст на този стопански клас е 52 години, средната производителност е III (2,9) бонитет. Средната пълнота е 0,77. Средният запас е 156 куб.м./ха. Средния прираст е 3,35 куб.м./ха. Общият среден годишен прираст е 318 куб.м./ха.

Санитарното състояние е добро до средно, като се наблюдава суховършия на площ от 1,9 ха.

От дървесните видове с най-голяма площ е явора 28,8 % от площта и 31,5 % от запаса, следван от планинския ясен 11,9 % от площта и 7,9 % от запаса.

4.2.1.4. Условен стопански клас Липов – Л (ЗСпФ)

Площта на този условен стопански клас е 556,7 хектара, което е 3,8%. Запасът на основните насаждения без клони е 132390 куб.м.

Съставен е от чисти и смесени с преобладание и водещо участие на сребролистна липа насаждения и култури (456,4 ха) от I до IV бонитет. Месторастенията са предимно: среднобогати (1,8%), среднобогати до богати (68,0%) и богати (28,2%).

Средната възраст 63 години. Средният бонитет е III (2,7). Средната пълнота е 0,80. Средният запас е 238 куб.м/ха. Средният прираст е 4,02 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 2238 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-голям дял заемат насажденията от IV клас (66,5%), III клас (18,3%) и II клас (11,7%).

Санитарното състояние е добро. От дървесните видове с най-голямо участие са сребролистната липа с 73,2% от площта и букът – 8,2%. По запас съотношението е: сребролистна липа – 76,3% и бук – 8,1%.

4.2.1.5. Условен стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП (ЗСпФ)

Площта на този условен стопански клас е 756,8 ха, което е 5,2% от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 171336 куб.м. Съставен е от издънкови букови насаждения, от които чисти 20,5% и смесени с преобладание на бук 79,5%. Насажденията са с производителност от I и II бонитет. Насажденията са разположени на среднобогати (0,3%) и среднобогати до богати (99,7%) месторастения.

Средната възраст е 80 години. Средният бонитет е I (1,0). Средната пълнота е 0,74. Средният запас е 226 куб.м/ха. Средният прираст е 2,86 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 2165 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XVI клас (28,7% от площта), XVII клас (20,8%) и XIV клас (17,2%).

Санитарното състояние на горите в стопанския клас е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е букът – 76,6% по площ и 76,7% по запас. На второ място е габърът – 18,2% от площта и 18,3% от запаса.

4.2.1.6. Условен стопански клас Габърво високобонитетен за превръщане – ГВП (ЗСпФ)

Площта на условияния стопански клас е 1176,9 ха, което е 12,2% от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 350610 куб.м. Съставен е от издънкови габърви насаждения, от които чисти 15,2% и смесени с преобладание на габър 84,8%. Насажденията са с производителност от I до IV бонитет. Разположени са върху среднобогати до богати (92,4%) и среднобогати (7,6%).

Средната възраст е 74 години. Средният бонитет е II (1,7). Средната пълнота е 0,75. Средният запас е 197 куб.м/ха. Средният прираст е 2,77 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 4929 куб.м.

Площта е разпределена почти равномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XIV клас (23,1% от площта), XVI клас (21,8%) и XIII клас (15,0%).

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е габърът – 70,4% по площ и 70,6% по запас, следван от букът – 14,8% от площта и 16,8% от запаса.

4.2.1.7. Условен стопански клас Габърво средно и нискобонитетен за превръщане – ГСрНП (ЗСпФ)

Площта на условния стопански клас е 133,6 ха, което е 0,8% от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 16740 куб.м. Надлесните са 90 куб.м Съставен е от издънкови габърви насаждения, от които чисти 20,0% и смесени с преобладаване на габър 80,0%, с производителност от III до V бонитет.

Средната възраст е 54 години. Средният бонитет е III (3,1). Средната пълнота е 0,75. Средният запас е 125 куб.м/ха. Средният прираст е 2,51 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 336 куб.м.

Площта е разпределена равномерно по класове на възраст.

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е обикновения габър– 75,2% по площ и 79,2% по запас, следван от мъждрян – 9,7% от площта и 9,7% от запаса.

4.2.1.8. Условен стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП (ЗСпФ)

Този стопански клас е с площ 163,1 ха, което е 1,1% от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 30900 куб.м. Обособен е от високопроизводителни чисти и с преобладаване на зимен дъб и благун издънкови насаждения (II и част от III бонитет). Чистите насаждения заемат 15,5% от площта на стопанския клас, а смесените с преобладаване на зимен дъб и благун 84,5%.

Насажденията са разположени върху среднобогати (27,2%), среднобогати до богати (56,1%) и богати месторастения (16,7%).

Средната възраст е 75 години. Средният бонитет е III (2,6). Средната пълнота е 0,77. Средният запас е 189 куб.м/ха. Средният прираст е 2,58 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 420 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XIV клас (30,9% от площта), XVI клас (25,4%) и XV клас (14,0%).

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е зимният дъб – 58,7% по площ и 57,1% по запас. На второ място е блягунът – 22,4% по площ и 21,8% по запаса.

4.2.1.10. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП (ЗСпФ)

Площта на този условен стопански клас е 661,9 ха, което е 4,6% от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 81205 куб.м. Обособен е от чисти и смесени с преобладаване на зимен дъб, летен дъб, благун и космат дъбови издънкови насаждения с производителност от III до V бонитет. Чистите насаждения заемат 18,4% от площта на стопанския клас, а смесените с преобладаване на зимен дъб или благун 81,6%. Насажденията са разположени върху: бедни месторастения 5,3 ха, среднобогати месторастения (20,9%), среднобогати до богати (53,4%), богати (24,9%).

Средната възраст е 73 години. Средният бонитет е IV (3,7). Средната пълнота е 0,67. Средният запас е 123 куб.м/ха. Средният прираст е 1,72 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 1141 куб.м.

Площта е разпределена почти равномерно по класове на възраст, като най-много попадат насажденията в XIV клас (28,7% от площта) и последователно намалят с увеличаване на възрастта.

Санитарното отношение на насажденията добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е зимният дъб – 38,1% по площ и 41,4% по запас. На второ място е блягуна – 28,4% по площ и 27,7% по запаса.

4.2.1.11. Условен стопански клас Церов за превръщане – ЦП (ЗСпФ)

Площта на този условен стопански клас е 232,8 ха, което е 2,2 % от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 34065 куб.м. Съставен е от издънкови церови насаждения, от които чисти 57,3 % и смесени с преобладание на цер 42,7 %. Насажденията са с производителност от III до V бонитет.

Разположени са на среднобогати (26,0%), среднобогати до богати (22,7%), богати 69,2%.

Средната възраст е 78 години. Средният бонитет е III (3,4). Средната пълнота е 0,56. Средният запас е 105 куб.м/ха. Средният прираст е 1,48 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 479 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XVI клас (21,7% от площта), XXII клас (15,7%) и XV клас (11,3%).

Здравословното състояние на насажденията е добро. От дървесните видове с най-голяма площ и запас е церът – 85,6% по площ и 85,4% по запас. На второ място е благуният – 4,2% по площ и 3,9% по запас. На трето място е габърът - 2,6% по площ и 3,7% по запас.

4.2.1.12. Условен стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП (ЗСпФ)

Площта на този условен стопански клас е 477,0 ха, което е 3,3% от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 99940 куб.м. Обособен е от смесени издънкови широколистни насаждения без. Насажденията са разположени на среднобогати (12,1 %), среднобогати до богати (87,9%). Средната възраст е 80 години. Средният бонитет е II (1,5). Средната пълнота е 0,73. Средният запас е 210 куб.м/ха. Средният прираст е 2,67 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 1274 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XVI клас (34,0% от площта), XVIII клас (23,3%) и XIV клас (22,7%).

Здравословното състояние на насажденията е добро, като върху площ 4,8 ха са установени леки повреди от суховършия.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е габърът – 33,2% по площ и 32,8% по запас. На второ място е букът – 28,4% по площ и 30,7% по запас. На трето място е зимният дъб – 22,5% по площ и 19,4% по запас.

4.2.1.13. Условен стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмНП (ЗСпФ)

Площта на този условен стопански клас е 198,1 ха, което е 1,4% от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 18265 куб.м. Съставен е от чисти и смесени насаждения с преобладание на клен и полски бряст, и смесени издънкови насаждения без преобладание на дървесен вид. Смесени издънкови насаждения, от които смесени широколистно-иглолистни без преобладание – 14,0%; и смесени широколистни – 86,0%, с производителност от III до V бонитет. Насажденията от стопанския клас са разположени на следните месторастения: среднобогати – 36,9%; среднобогати до богати – 39,4%; бедни до среднобогати 7,4%; бедни 3,8% и богати 12,5%.

Средната възраст е 56 години. Средния бонитет е IV (3,8). Средната пълнота е 0,66. Средният запас е 92 куб.м/ха. Средният прираст е 1,80 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 356 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XIII клас (22,0% от площта), XIV клас (14,7%) и XV клас (12,4%).

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е габърът – 22,9% по площ и 28,2% по запас. На второ място е кленът – 13,5% по площ и 9,8% по запас.

4.2.1.14. Условен стопански клас Акациев – СмНП (ЗСпФ)

Площта на условния стопански клас е 456,4 ха, което е 3,1% от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 13840 куб.м. Запасът на надлесните е 425 куб.м. Тук са отнесени всички акациев насаждения и култури. Съставен е от чисти и смесени насаждения и култури от акация. Чистите насаждения са 400,3 ха; смесени широколистни насаждения с преобладаване на акация – 28,3 ха; смесени широколистни насаждения с преобладаване на акация – 0,5 ха; чисти акациев култури с площ 23,8 ха; смесени широколистно-иглолистни култури с преобладаване на акация с площ 3,5 ха; смесени широколистно-иглолистни култури с преобладаване на акация с площ 1,1 ха и смесени широколистни култури без преобладаване 2,4 ха. Те са с производителност от I до V бонитет. Месторастенията са богати (82,8%); среднобогати до богати (11,2%); среднобогати (6,0%).

Средната възраст е 10 години. Средният бонитет е IV (3.7). Средната пълнота е 0,86. Средният запас е 30 куб.м/ха. Средният прираст е 2,82 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 1285 куб.м.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е акацията – 98,1% по площ и 96,4% по запас.

4.2.1.15. Условен стопански клас Келявгабър – Кгбр (ЗСпФ)

Площта на стопанския клас е 2980,9 хектара – 20,5% от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 86495150 куб.м. Запасът на надлесните е 10 куб.м. Съставен е от чисти и смесени издънкови насаждения. Чистите насаждения са с преобладаване на мъждрян и келяв габър – 26,9%. Смесени издънкови насаждения, от които смесени широколистно-иглолистни с преобладаване на мъждрян и келяв габър – 123,0 ха и без преобладаване – 7,7 ха; смесени широколистни с преобладаване на мъждрян и келяв габър – 64,5 % и без преобладаване – 5,2%. Те са с производителност от IV и V бонитет. Насажденията са разположени на бедни месторастения (69,5%); среднобогати (9,6%); среднобогати до богати (15,0%); бедни до среднобогати (5,7%); и богати месторастения (0,2%).

Средната възраст е 63 години. Средният бонитет е V (4.8). Средната пълнота е 0,71. Средният запас е 29 куб.м/ха. Средният прираст е 0,49 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 1446 куб.м.

Санитарното състояние на насажденията е добро.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XIV клас (36,9% от площта), VII клас (12,5%). От дървесните видове с най-голяма площ и запас е келявият габър - 74,4% по площ и 31,8% по запас.

Общо за горите със защитни и специални функции

Средната възраст е 62 години, средната пълнота – 0,74, а средният бонитет – III (3,1).

Общият дървесен запас е 1616965 куб.м (без клони). Средният запас е 149 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 28285 куб.м, а на един хектар – 2,61 куб.м.

4.2.2. Гори със стопански функции

Залесената площ на държавните горски територии със стопански функции е 3665,1 ха или 25,2% от залесената площ. По стопански класове тя се разпределя, както следва:

4.2.2.1. Стопански клас Иглолистни култури – ИК (СтФ)

Площта на този стопански клас е 371,4 ха – 2,6 % от залесената площ. Запасът на основните насаждения без клони е 102250 куб.м. Обособен е от чисти култури от бял бор (4,3%), смърч (0,1%) и чер бор (54,1%), смесени иглолистни култури с преобладаване на бял бор и черен бор (11,3%), смесени иглолистно-широколистни култури с преобладаване и без

преобладание на чер бор (33,0%). Дървостойките са с производителност от I - IV бонитет. Месторастенията са разпределени както следва: среднобогати (49,1%), среднобогати до богати (42,0%), богати (5,0%) и бедни (1,6%) месторастения.

Средната възраст на този стопански клас е 46 години. Средният бонитет е III (2,9). Средната пълнота 0,80. Средният запас е 275 куб.м/ха. Средният прираст е 5,86 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 2178 куб.м.

Санитарното състояние на културите е от добро до лошо - 36,1% от културите са засегнати от повреди – суховършии и върхов корояд.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в III клас (83,1% от площта), II клас (14,0%) и IV клас (2,9%).

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е черният бор –78,1% по площ и 80,8% по запас. На второ място е белият бор – 12,5% по площ и 13,4% по запас.

4.2.2.2. Стопански клас Култури от червен дъб – Кчдб (СтФ)

Площта на този стопански клас е 212.1 ха, което представлява 1.5 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 38350 куб.м. Обособен е от чисти култури от червен дъб от I до IV бонитет(26,2%) и цер(110,3%), насаждения от смесени широколистни с преобладание на цер(11,5%). Култури от смесени широколистни и иглолистни с преобладание на червен дъб(4,1%) Култури от смесени широколистни с преобладание на червен дъб(44,6%), с преобладание на цер (6,9 %) и без преобладание(6,6 %). Дървостойките са с производителност от I - IV бонитет. Месторастенията са разпределени както следва: среднобогати (7,3%), среднобогати до богати (18,2%) и богати (74,5%).

Средната възраст на този стопански клас е 38 години. Средният бонитет е II (1,7). Средната пълнота 0,81. Средният запас е 181 куб.м/ха. Средният прираст е 4,22 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 895 куб.м.

Санитарното състояние на културите е от добро.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в III клас (67,0% от площта), II клас (30,4%) и I клас (2,6%).

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е червения дъб –71,3% по площ и 69,1% по запас. На второ място е цера – 15,2% по площ и 15,8% по запас.

4.2.2.3. Стопански клас Широколистен високоствъблен – ШВ (СтФ)

Площта на този стопански клас е 54.2 ха, което представлява 0.4 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 10545 куб.м. Стопанският клас има сборен характер. Включва всички смесени с преобладание и без преобладание насаждения и култури от полски ясен, планински ясени явор, както и едно насаждение от габър с площ от 0.5 ха., както и едно насаждение от трепетлика с площ от 0,3 ха. Дървостойките са от I до V бонитет в добро здравословно състояние. Насажденията и културите в по-голямата си част попадат върху среднобогати до богати (76,3%), богати (19,6%) и среднобогати (4,1%).

Средната възраст е 69 години. Средният бонитет е III (2,8). Средната пълнота е 0,59. Средният запас е 195 куб.м/ха. Средният прираст е 3,56 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 10545 куб.м.

Санитарното състояние е добро.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Насажденията са разпределени в V клас (48,5% от площта), III клас (34,5%) и II клас (21,9%).

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е бука - 42,5% от площта и 30,7% от запаса, следван от планинския ясен 14,6% от площта и 10,0% от запаса.

4.2.2.4. Стопански клас Горскоплоден – ГПл (СтФ)

Площта на този стопански клас е 82.9 ха., което представлява 0.6% от общата залесена площ на ДГТ. Стопанският клас е съставен от чисти култури от Орех, Леска, Цариградски лешник и череша, със средна производителност IV(4.0) бонитет. Културите в по-голямата си част попадат върху богати (92,6%) и среднобогати (7,4%) месторастения.

Средната възраст е 49 години. Средния бонитет е IV(4.0). Средната пълнота е 0,65. Средният запас е 70 куб.м/ха. Средният прираст е 1,38 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 7660 куб. м.

Санитарното състояние е средно до лошо, като повреди втра степен са 78,5 % от културите.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Насажденията са разпределени в III клас (96,5%), I клас (2,3 %) и IV клас (1,2%).

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е ореха – 80,6 % от площта и 95% от запаса.

4.2.2.5. Стопански клас Липов – Л (СтФ)

Площта на този стопански клас е 170.1 ха, което представлява 1.2 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 41395 куб.м. Съставен е от чисти насаждения от сребролистна липа (16,3 %), смесени насаждения с преобладание на сребролистна липа (5 %), чисти култури от сребролистна липа (9,1 %) и култури от смесени широколистни с преобладание на сребролистна липа (69.6 ха). Насажденията и културите са от I до V бонитет. Разположени са на среднобогати (5,3%), среднобогати до богати (19,1%) и богати (75,6%) месторастения.

Средната възраст 53 години. Средният бонитет е III (2,7). Средната пълнота е 0,78. Средният запас е 243 куб.м/ха. Средният прираст е 4,89 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 832 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-голям дял заемат насажденията от III клас (72,3%) и V клас (13,7%).

Санитарното състояние е добро. От дървесните видове с най-голямо участие са сребролистната липа с 74,5% от площта и церът – 9,6%. По запас съотношението е: сребролистна липа – 70,3% и цер – 7,9%.

4.2.2.6. Стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП (СтФ)

Площта на този стопански клас е 229.2 ха, което представлява 1.6 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 53215 куб.м. Обособен е от високопроизводителни чисти и с преобладание на бук издънкови насаждения (I и II бонитет). Чистите насаждения заемат 10,8% от площта на стопанския клас, а смесените с преобладание на бук 89,2%. Насажденията са разположени върху среднобогати до богати месторастения (100,0%).

Средната възраст е 80 години. Средния бонитет е I (1,0). Средната пълнота е 0,74. Средният запас е 232 куб.м/ха. Средният прираст е 2,94 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 674 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XVI клас (27,5% от площта), XVIII клас (25,1%), XIV (24.2%) и XV клас (16,2%).

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е букът – 69,1% по площ и 69,9% по запас. На второ място е габъра – 20,3% по площ и 19,2% по запаса.

4.2.2.7. Стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП (СтФ)

Площта на този стопански клас е 900.7 ха, което представлява 6.2 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 184970 куб.м. Надлесните са 30 куб.м. Съставен е от издънкови габърски насаждения, от които чисти 26,5% и смесени с преобладание на габър 73,5%. Насажденията са с производителност от I до V бонитет. Разположени са върху среднобогати до богати (96,6%), среднобогати (2,1%) и богати месторастения (1,3%).

Средната възраст е 69 години. Средният бонитет е I (1,2). Средната пълнота е 0,75. Средният запас е 205 куб.м/ха. Средният прираст е 3,07 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 2765 куб.м.

Площта е разпределена почти равномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XIV клас (32,7% от площта), XVI клас (24,1%) и XV клас (13,9%).

Здравословното състояние на насажденията е добро. От дървесните видове с най-голяма площ и запас е габърът – 75,3% по площ и 75,7% по запас, следван от бука – 17,1% от площта и 10,4% от запаса.

4.2.2.8. Стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП (СтФ)

Площта на този стопански клас е 190.5 ха, което представлява 1.3% от общата залесена площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 36850 куб.м. Обособен е от високопроизводителни чисти и с преобладание на зимен дъб и благуни издънкови насаждения (I, II и част от III бонитет). Чистите насаждения заемат 29,9% от площта на стопанския клас, а смесените с преобладание на зимен дъб и благуни 70,1%. Насажденията са разположени върху среднобогати до богати (87,4%), среднобогати (12,4%) и богати (0,2%) месторастения.

Средната възраст е 80 години. Средния бонитет е III (2,5). Средната пълнота е 0,72. Средният запас е 193 куб.м/ха. Средният прираст е 2,41 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 459 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XVI клас (48,6% от площта), XVII клас (34,9%) и XV клас (7,3%).

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е зимния дъб – 49,1% по площ и 48,7% по запас. На второ място е благуна – 28,0% по площ и 25,8% по запаса.

4.2.2.9. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП (СтФ)

Площта на този стопански клас е 118.5 ха, което представлява 0.8 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 18360 куб.м. Обособен е от чисти и смесени с преобладание на зимен дъб и благуни издънкови насаждения с производителност от III и IV бонитет. Чистите насаждения заемат 14,9% от площта на стопанския клас, а смесените с преобладание на зимен дъб или благуни, както и без преобладание са 85,1%. Насажденията са разположени върху: среднобогати до богати (75,8%), , богати (14,5%) и среднобогати (9,7%).

Средната възраст е 73 години. Средния бонитет е III (3,2). Средната пълнота е 0,70. Средният запас е 155 куб.м/ха. Средният прираст е 2,13 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 252 куб.м.

Площта е разпределена почти равномерно по класове на възраст, като най-много попадат насажденията в XIV клас (44,0% от площта) и последователно намалят с увеличаване на възрастта.

Санитарното отношение на насажденията е средно до добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е зимния дъб – 46,6% по площ и 43,9% по запас. На второ място е благуна – 34,9% по площ и 34,2% по запаса.

4.2.2.10. Стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП (СтФ)

Площта на този стопански клас е 297.3 ха, което представлява 2.0 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 48085 куб.м. Обособен е от чисти и смесени с преобладание или водещо участие на цер издънкови насаждения с производителност от I, II и част от III бонитет. Чистите насаждения заемат 46,9 % от площта на стопанския клас, а смесените с преобладание на цер са 53,1 %. Насажденията са разположени върху среднобогати до богати (51,2%) и богати (48,8%) месторастения.

Средната възраст е 59 години. Средният бонитет е II (1,9). Средната пълнота е 0,72. Средният запас е 162 куб.м/ха. Средният прираст е 3,10 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 923 куб.м.

Площта е разпределена почти равномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XIII клас (19,4% от площта), XVI клас (14,7%) и XV клас (14,5%).

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е церът – 82,7% по площ и 83,1% по запас.

4.2.2.11. Стопански клас Церов за превръщане – ЦП (СтФ)

Площта на този стопански клас е 235.6 ха, което представлява 1.6 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 22260 куб.м. Съставен е от издънкови церови насаждения, от които чисти 49,7% и смесени с преобладание на цер 50,3%. Насажденията са с производителност от III, IV и V бонитет. Разположени са на среднобогати до богати (42,1%), среднобогати (38,6%) и богати (19,3%).

Средната възраст е 55 години. Средният бонитет е IV (3,6). Средната пълнота е 0,69. Средният запас е 95 куб.м/ха. Средният прираст е 1,68 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 395 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XVI клас (28,4% от площта), XV клас (21,7%) и XIV клас (16,5%).

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е церът – 80,9% по площ и 80,4 % по запас. На второ място е благуът – 8,3 % по площ и 8,0 % по запас. На трето място е косматия дъб - 2,6 % по площ и 1,5 % по запас.

4.2.2.12. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СМВП (СтФ)

Площта на този стопански клас е 268.6 ха, което представлява 1.6 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 52100 куб.м. Обособен е от смесени високобонитетни издънкови насаждения без преобладание на дървесен вид с производителност от I, II и част от III бонитет от зимен дъб, благу, цер, бук, габър и други. Съставен е от смесени издънкови насаждения без преобладание – 100,0% Насажденията са разположени на среднобогати (8,4%), среднобогати до богати(83,2%) и богати(8,4%) месторастения.

Средната възраст е 69 години. Средният бонитет е II (1,9). Средната пълнота е 0,71. Средният запас е 194 куб.м/ха. Средният прираст е 2,92 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 783 куб.м. Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в XV клас (23,6% от площта), XIII клас (19,3%) и IX клас (12,2%).

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е габъра – 26,2% по площ и 28,7% по запас. На второ място е зимният дъб – 21,4% по площ и 20,1% по запас. На трето място е цера – 15,4% по площ и 11,9% по запас.

4.2.2.13. Стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СМНП (СтФ)

Площта на този стопански клас е 124.6 ха, което представлява 0.9 % от залесената площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 9295 куб.м. Съставен е от смесени с преобладание на полски клен 5,6 % и без преобладание 94,4 % издънкови насаждения от зимен дъб, цер, габър, клен и издънкови насаждения средно и нискобонитетни от част от III, IV и V. Насажденията от стопанския клас са разположени на следните месторастения: богати 36,4%, среднобогати до богати – 32,4%; среднобогати – 31,6%.

Средната възраст е 41 години. Средния бонитет е IV (4,0). Средната пълнота е 0,69. Средният запас е 75 куб.м/ха. Средният прираст е 1,88 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 234 куб.м.

Площта е разпределена неравномерно по класове на възраст. Най-много са насажденията в VII клас (37,6% от площта), X клас (21,0%) и IX клас (11,3%).

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е габъра – 24,2% по площ и 29,0% по запас. На второ място е церът – 15,6% по площ и 16,9% по запаса.

4.2.2.14. Стопански клас Акациев – А (СтФ)

Площта на този стопански клас в горите със стопански функции е 261.5 ха, което представлява 1.8 % от общата залесена площ на ДГТ. Запасът на основните насаждения без клони е 11505 куб.м. Запасът на надлесните е 30 куб.м. Тук са отнесени всички акациеви и гледичиеви насаждения и култури. Съставен е от чисти и смесени насаждения и култури от акация и гледичия. Чистите насаждения са 223,6 ха; смесени широколистни насаждения с преобладание на акация са 7,3 ха; чисти акациеви култури 26,2 ха; смесени широколистни култури с преобладание на акация 4,2 ха. Те са с производителност от II до V бонитет. Стопанският клас е разположен на богати (66,6%); среднобогати до богати месторастения (27,9%) и среднобогати месторастения (5,5%).

Средната възраст е 12 години. Средният бонитет е IV (3,5). Средната пълнота е 0.89. Средният запас е 44 куб.м/ха. Средният прираст е 3,72 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 974 куб.м.

Санитарното състояние на насажденията е добро до средно, като върху площ 0,8 ха са установени леки до средни повреди от суховършия.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е акацията – 98,9% по площ и 97,9% по запас.

4.2.2.14. Стопански клас Келявгабър – Кгбр (СтФ)

Площта на този стопански клас в горите със стопански функции е 147.9 ха, което представлява 1.0 % от общата залесена площ на ДГТ.

Запасът на основните насаждения без клони е 3945 куб.м. Съставен е от чисти и смесени издънкови насаждения. Чистите насаждения са с преобладание на келяв габър – 47,5%. Смесени издънкови насаждения, от които смесени широколистни с преобладание на келяв габър – 41,9 % и без преобладание – 10,6%. Те са с производителност от IV до V бонитет. Насажденията са разположени на бедни месторастения (33,6%); бедни до среднобогати (84,1), среднобогати до богати (6,6%); и богати (0,5%).

Средната възраст е 65 години. Средният бонитет е V (4,5). Средната пълнота е 0,64.

Средният запас е 27 куб.м/ха. Средният прираст е 0,43 куб.м/ха. Общият среден годишен прираст е 64 куб.м.

Здравословното състояние на насажденията е добро.

От дървесните видове с най-голяма площ и запас е келявият габър - 78,8% по площ и 41,3% по запас.

Общо за горите със стопански функции

Средната възраст е 58 години, средната пълнота – 0,75, а средният бонитет – II (2,3).

Общият дървесен запас е 638915 куб.м (без клони). Средният запас е 174 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 11735 куб.м, а на един хектар – 3,20 куб.м.

Общо за държавните горски територии

Средната възраст е 61 години, средната пълнота е 0,74, а средният бонитет е III (2,9).

Общият дървесен запас е 2255880 куб.м (без клони). Средният запас е 155 куб.м/ха.

Общият среден годишен прираст е 40021 куб.м, а на един хектар – 2,76 куб.м.

Таблица № 53

Средни таксационни показатели при двете последователни инвентаризации**Държавни горски територии**

показатели	мярка	Година на инвентаризация		Разлика
		2013	2024	+/-
1. Обща площ	ха	15505	15262.3	-242.7
2. Залесена площ	ха	14520.8	14521.1	0.3
3. Средна възраст	год.	56	61	5
4. Среден бонитет	-	III (3.0)	III (2.9)	-
5. Средна пълнота	-		0.74	0.74
6. Запас				
- на 1 ха (без клони)	куб.м.	140	155	15
- на цялата площ (без клони)	куб.м.	2036560	2255880	219320
7. Среден годишен прираст				
- на 1 ха (без клони)	куб.м.		2.76	2.76
- на цялата площ (без клони)	куб.м.	45514	40023	-5491
8. Ползване				0
- % от прираста	%	77.4	94.3	16.9
- % от запаса	%	1.73	1.67	-0.06
- на 1 ха	куб.м.	2.43	2.59	0.16

Наблюдава се както увеличение, така и намаление на средните таксационни показатели. Намалява общата площ поради това, че при настоящата инвентаризация са прецизирани горските територии и тези, които нямат характеристиката на гора са отпаднали. Запазва се залесената площ.

Средната възраст се увеличава с 5 години. Увеличава се общия запас. Увеличава се запаса на 1 ха с 15 куб.м.

Намалява прираста на насажденията в стопанството, което се дължи на застаряването на горите, както и на по-лошите таксационни показатели на новоустроените гори, провеждането на санитарни сечи.

В таблица № 54 са дадени таксационните показатели на отделните условни стопански класове и общо.

Таблица № 54

Средни таксационни показатели по функции, условни стопански класове и общо за гората

Държавни горски територии

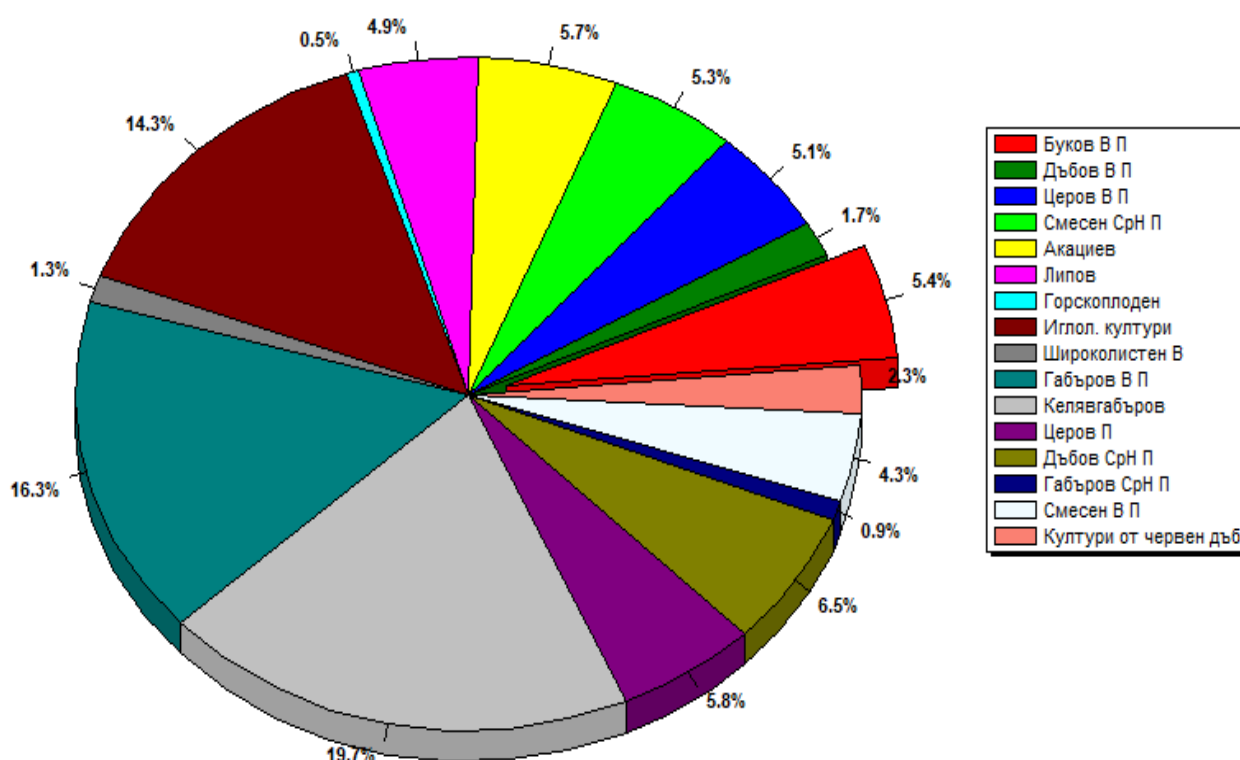
Стопански класове	Залесена площ		Средна възраст	Среден бонитет	Средна пълнота	Среден запас на 1 ха	Среден прираст на 1 ха	Общ среден прираст	Общ дървесен запас		Надлесни запас	
	ха	%							без клони	с клони	без клони	с клони
			години			куб.м/ха	куб.м/ха	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м	куб.м
А. Горски територии със Защитни и специални функции												
Иглол. култури	1804.4	12.4	48	III (2.9)	0.77	264	5.57	10049	476960	582370	0	0
Култури от ЧДБ	225.7	1.6	43	II (1.9)	0.83	198	4.70	1060	44635	58950	0	0
Липов	556.7	3.8	63	III (2.7)	0.80	238	4.02	2239	132390	150645	0	0
Широколистен В	94.8	0.7	52	III (2.9)	0.77	156	3.35	318	14760	18190	20	20
Буков В П	756.8	5.2	80	I (1.1)	0.74	226	2.86	2164	171335	196445	0	0
Габъров В П	1776.9	12.2	74	II (1.5)	0.75	197	2.77	4929	350610	408815	0	0
Габъров СрНП	133.6	0.9	54	III (3.1)	0.75	125	2.51	336	16740	20750	90	100
Дъбов В П	163.1	1.1	75	III (2.6)	0.77	190	2.57	419	30900	34220	0	0
Дъбов СрН П	661.9	4.6	73	IV (3.7)	0.67	123	1.72	1141	81205	90165	0	0
Церов В П	245.9	1.7	64	II (1.9)	0.67	184	3.22	791	45170	49950	0	0
Церов П	323.8	2.2	78	III (3.4)	0.55	105	1.48	479	34065	37615	0	0
Смесен В П	477.0	3.3	80	II (1.5)	0.73	210	2.67	1274	99940	113220	0	0
Смесен СрН П	198.1	1.4	56	IV (3.8)	0.66	92	1.80	356	18265	21105	0	0
Акациев	456.4	3.1	10	IV (3.7)	0.86	30	2.82	1285	13840	14500	425	445
Келявгабъров	2980.9	20.5	63	V (4.8)	0.71	29	0.49	1446	86150	96850	10	10
Всичко ГТ със ЗСпФ	10856.0	74.7	63	III (3.1)	0.74	149	2.61	28286	1616965	1893790	545	575
Б. Горски територии със стопански функции												
Иглол. култури	371.4	2.6	46	III (2.9)	0.80	275	5.86	2178	102250	124825	0	0
Култури от червен дъб	212.1	1.5	38	II (1.7)	0.81	181	4.22	895	38350	50165	0	0
Горскоплоден	82.9	0.6	49	IV (4.0)	0.65	70	1.38	114	5790	7660	0	0
Липов	170.1	1.2	53	III (2.7)	0.78	243	4.89	832	41395	48350	0	0
Широколистен В	54.2	0.4	69	III (2.8)	0.59	195	3.56	193	10545	12495	0	0
Буков В П	229.2	1.6	80	I (1.0)	0.74	232	2.94	674	53215	60855	0	0
Габъров В П	900.7	6.2	69	I (1.2)	0.75	205	3.07	2765	184970	216705	30	40
Дъбов В П	190.5	1.3	80	III (2.5)	0.72	193	2.41	459	36850	40730	0	0
Дъбов СрН П	118.5	0.8	73	III (3.2)	0.70	155	2.13	252	18360	20390	0	0
Церов В П	297.3	2.0	59	II (1.9)	0.72	162	3.10	923	48085	53595	80	90
Церов П	235.6	1.6	55	IV (3.6)	0.69	95	1.68	395	22260	24540	0	0
Смесен В П	268.6	1.8	69	II (1.9)	0.71	194	2.92	783	52100	59690	0	0
Смесен СрН П	124.6	0.9	41	IV (4.0)	0.69	75	1.88	234	9295	10840	0	0
Акациев	261.5	1.8	12	IV (3.5)	0.89	44	3.72	974	11505	12080	30	30
Келявгабъров	147.9	1.0	65	V (4.5)	0.64	27	0.43	64	3945	4385	0	0
Всичко ГТ със СтФ	3665.1	25.3	58	II (2.3)	0.75	174	3.20	11735	638915	747305	140	160
ОБЩО	14521.1	100.0	61	III (2.9)	0.74	155	2.76	40021	2255880	2641095	685	735

За онагледяване са изготвени и десет диаграми:

1. За разпределение на залесената площ по стопански класове в проценти.
2. За разпределение на залесената площ по класове на възраст във високостъблените гори.
3. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст във високостъблените гори.
4. За разпределение на залесената площ по класове на възраст в издънковите гори за превръщане.
5. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст в издънковите гори за превръщане.
6. За разпределение на залесената площ по класове на възраст в нискостъблените гори.
7. За разпределение на дървесния запас по класове на възраст в нискостъблените гори.
8. За разпределение на залесената площ по дървесни видове.
9. За разпределение на дървесния запас по дървесни видове.
10. За разпределение на залесената площ по видове гори в проценти.

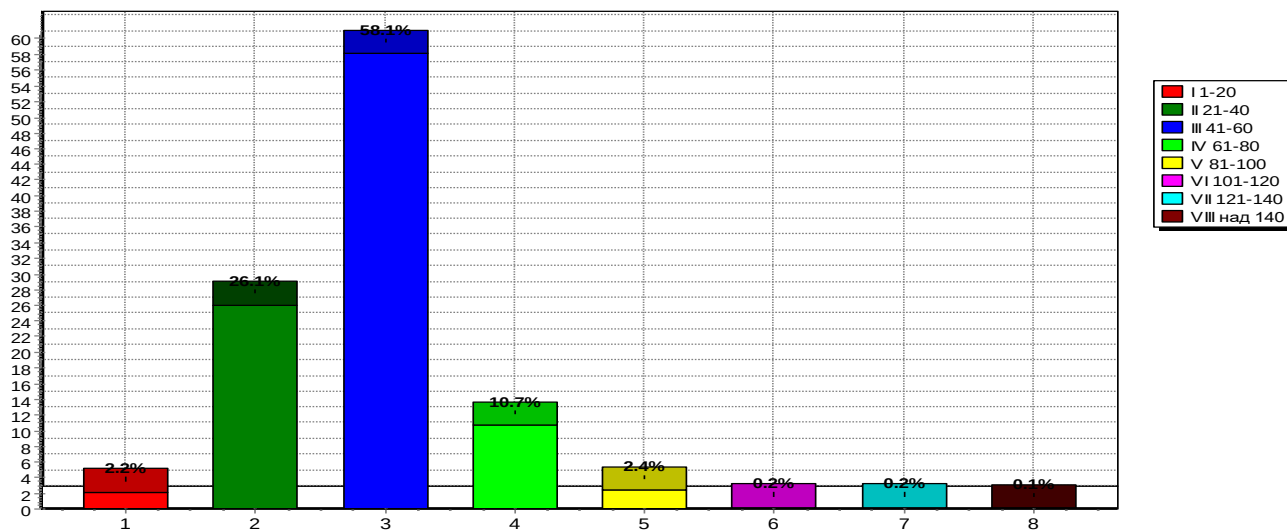
Диаграма № 1

Разпределение на залесената площ на ТП "ДГС Търговище" 2023 г. по стопански класове, изразено в проценти от залесената площ
Държавни горски територии

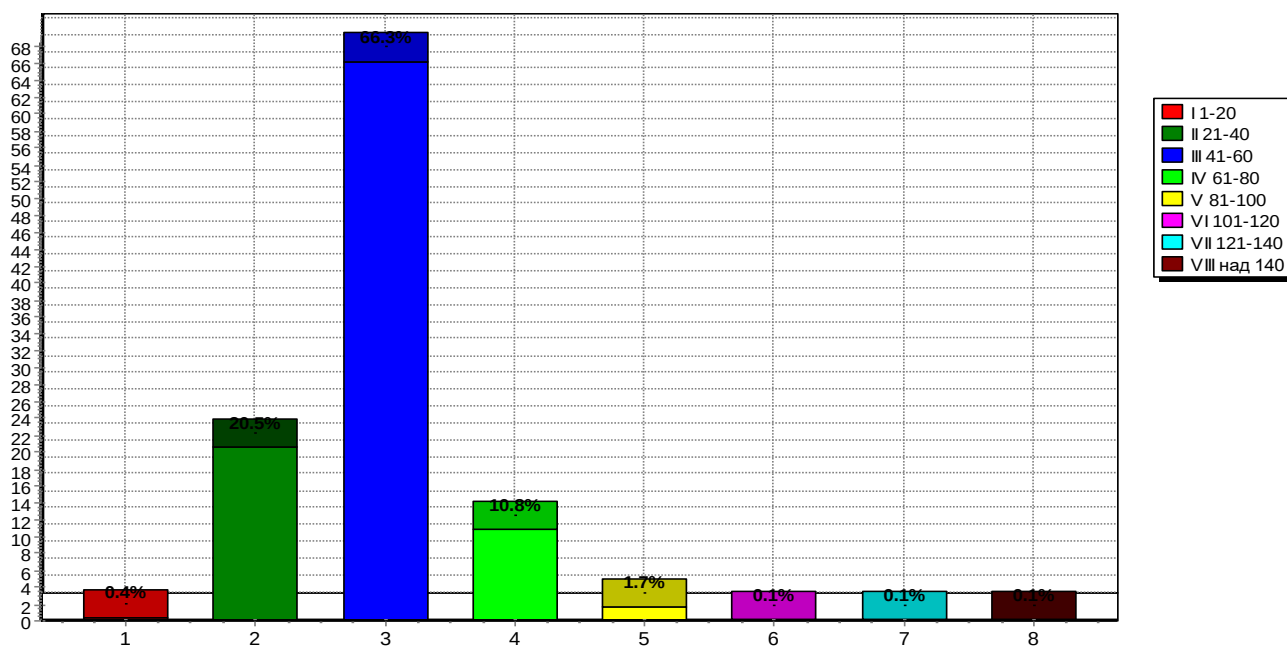
Диаграма № 2

Разпределение на залесената площ на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.
по класове на възраст във високостъблените гори
Държавни горски територии

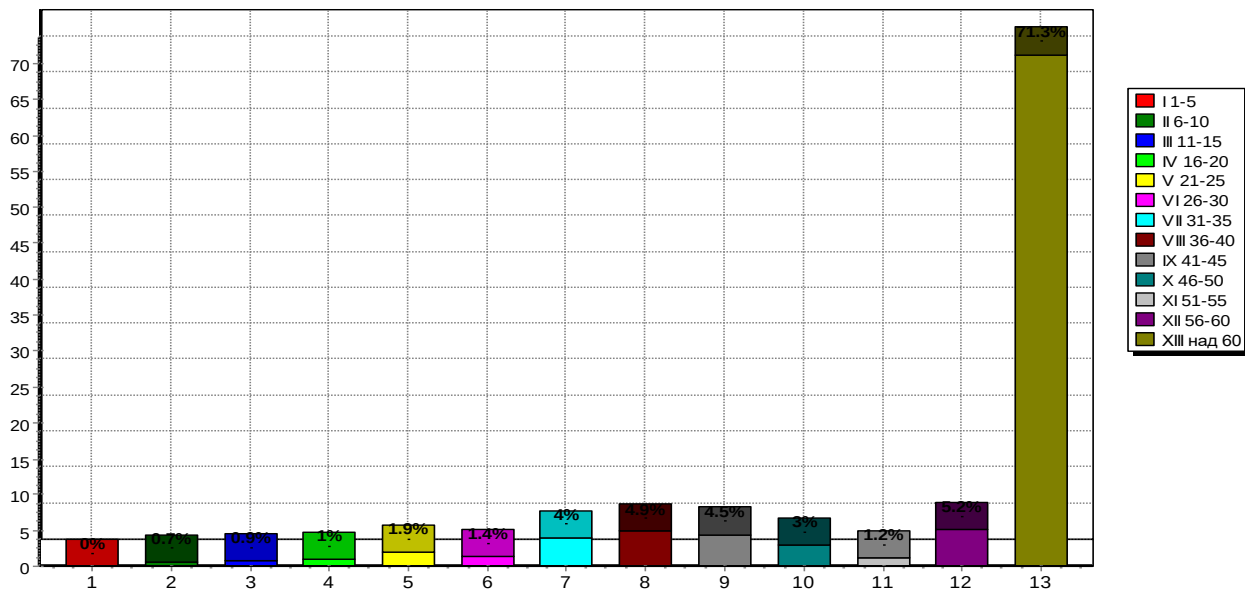
Диаграма № 3

Разпределение на дървесния запас на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.
по класове на възраст във високостъблените гориДържавни горски територии

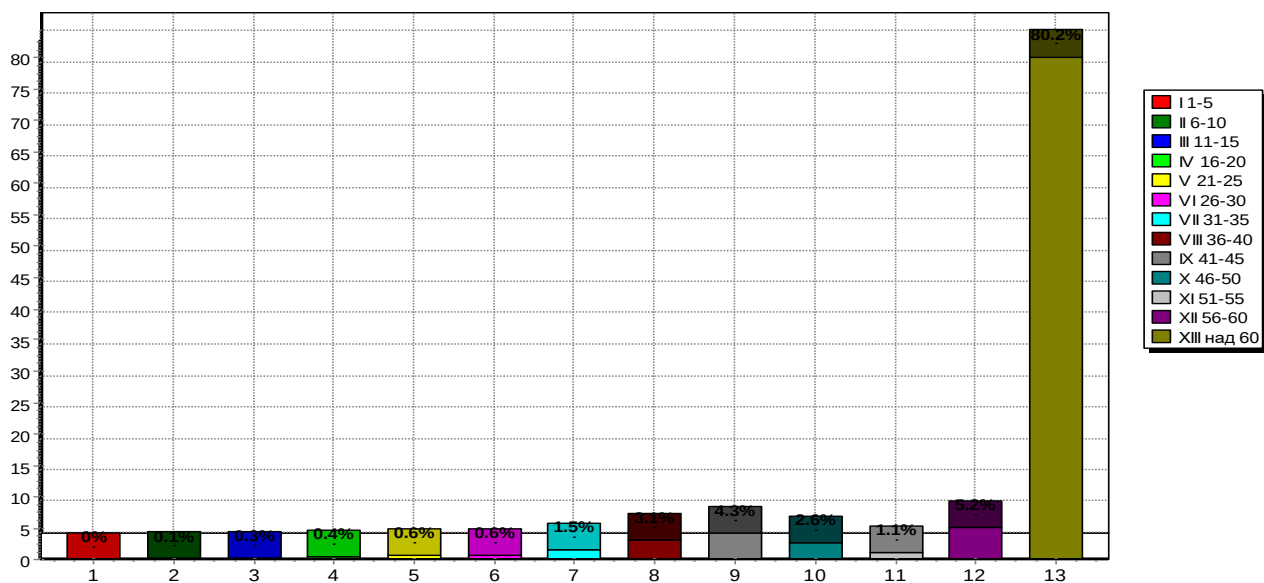
Диаграма № 4

Разпределение на залесената площ на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.
по класове на възраст в издънковите гори за
превръщане – Държавни горски територии

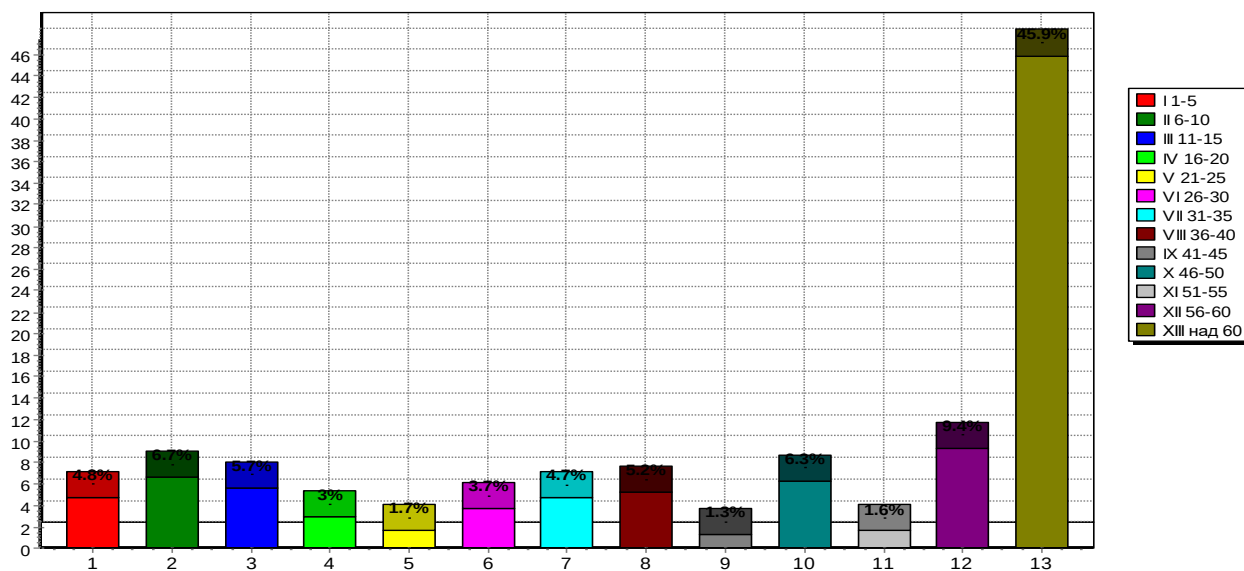
Диаграма № 5

Разпределение на дървесния запас на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.
по класове на възраст в издънковите гори за превръщане
Държавни горски територии

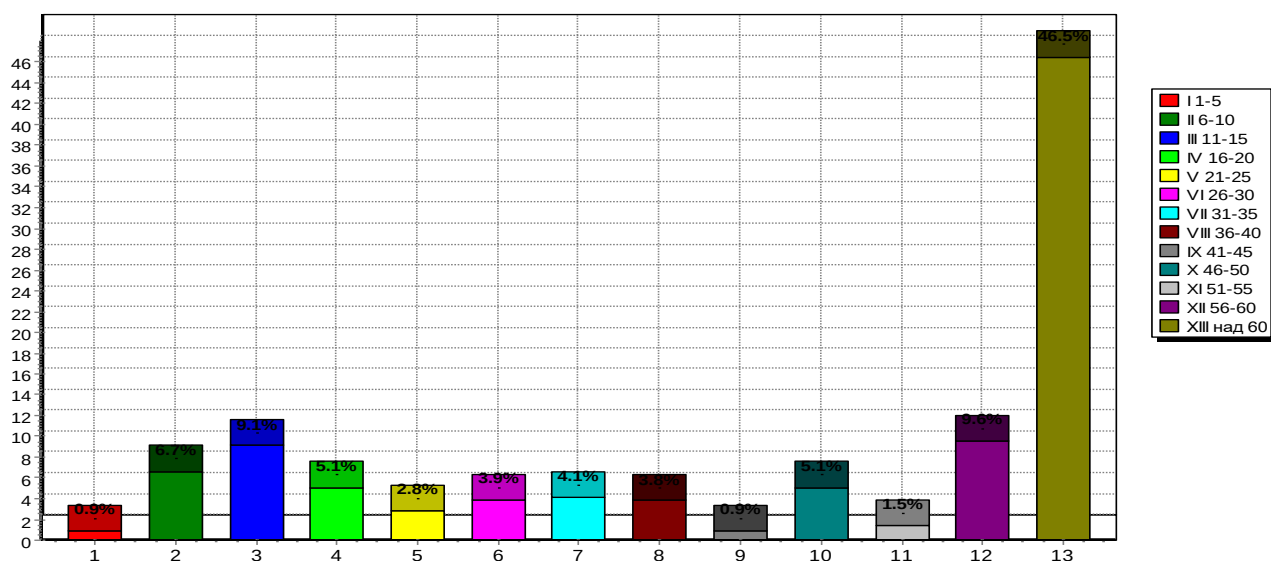
Диаграма № 6

Разпределение на залесената площ на ТП “ДГС Търговище” 2023г.
по класове на възраст в нискоствъблените гори
Държавни горски територии

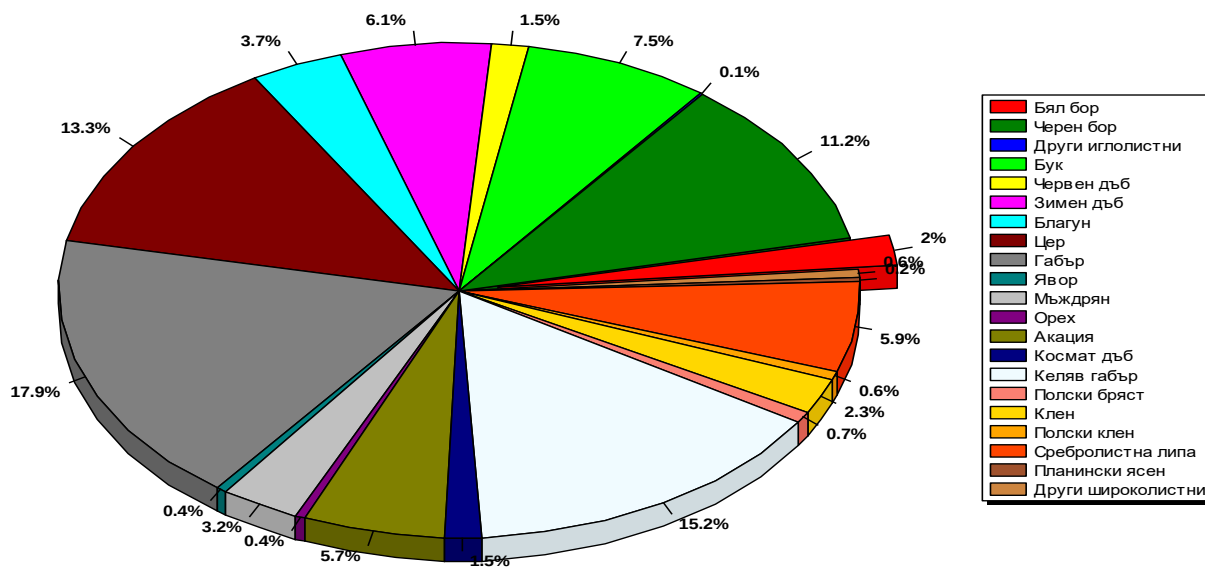
Диаграма № 7

Разпределение на дървесния запас на ТП “ДГС Търговище” 2023 г.
по класове на възраст в нискоствъблените гори
Държавни горски територии

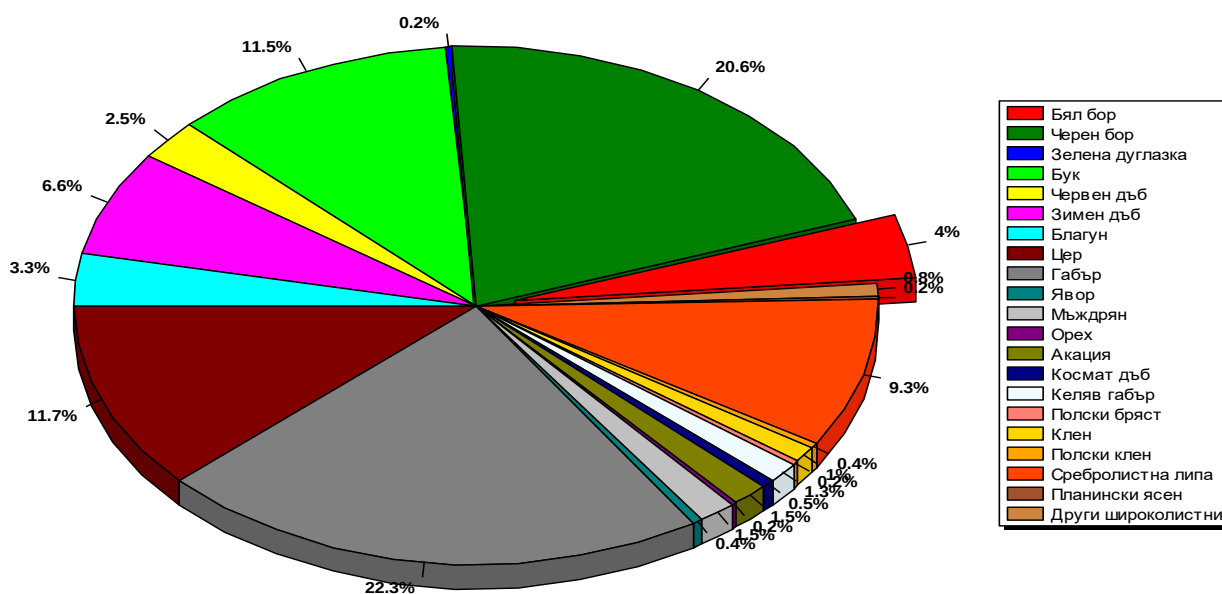
Диаграма № 8

Разпределение на залесената площ на ТП "ДГС Търговище" 2023 г.
по дървесни видове
Държавни горски територии

Диаграма № 9

Разпределение на дървесния запас на ТП "ДГС Търговище" 2023 г.
по дървесни видовеДържавни горски територии

Разпределение на залесената площ на ТП "ДГС Търговище" 2023 г.
по видове гори в проценти
Държавни горски територии

Стопанисването на горите представлява провеждане на система от лесовъдски и горскостопански мероприятия за формирането на горските насаждения и увеличаване на тяхната продуктивност. Много важни са и други функции на горите и горските екосистеми –

От една страна горското богатство трябва да се използва рационално с цел максимално

производство на строителна дървесина от единица площ, съчетано с усвояване на потенциалното плодородие на почвата в съществуващите месторастения и увеличаване

С оглед на това са планирани мероприятия съобразени със сегашното състояние на насажденията, от които по-важните са:

- 213

От друга страна съчетаването на различните лесовъдски дейности винаги трябва да се съобразява със статута на тези гори като защитени и ще имат за цел запазване и повишаване на определените им специални функции. Дървопроизводството остава като основна дейност, но то трябва да заема подходящо място, а мероприятията ще се провеждат диференцирано за всяко насаждение, съобразно функциите му.

Насоките са както следва:

- В рекреационни гори и земи – охрана и поддържане на техния статус, повишаване на рекреационното им значение и влияние

- В защитените природни обекти – запазване на естествената първична горска обстановка и формираната биосфера

- В семепроизводствените насаждения – осигуряване на максимално производство на семена с високо качество и запазване на генетичния фонд

- В горите с ВКС - извършват се горскостопански дейности само съгласно Плановите за

управление на защитените територии. Да се определи режима на мониторинг на стандартните процедури и индикаторите, с цел предотвратяване на отрицателните въздействия на дейностите в горскостопанската единица върху ВКС на защитените територии.

Ползването на природните ресурси ще става в зависимост от настъпилите изисквания за устойчиво и природосъобразно стопанисване и ползване на горите. Освен това в горите на горското стопанство трябва да се създават и условия за развъждане и подходяща жизнена среда за дивеча, за да се достигнат допустимите му запаси. Това ще осигури по добри условия за развитие на лова в района.

5.2. РАЗДЕЛЯНЕ НА ТП “ДГС ТЪРГОВИЩЕ” НА ГОРСКОСТОПАНСКИ УЧАСТЪЦИ

Със Заповед № 11 / 19.01.2024 г. на Директора на ТП ДГС „Търговище“ на основание на чл. 174, ал.2 от ЗГ във връзка с подобряване на организацията на работа при изпълнение на дейностите в ДГТ в района на ТП ДГС „Търговище“ са обособени два горскостопански участъка както следва:

- I Горскостопански участък „Момино“

- II Горскостопански участък „Баячево“

Участъците са обособени съобразно съществуващата пътна мрежа, особеностите на релефа, гравитацията на материалите, с оглед улесняване работата на ръководството по организацията и контрола на различните дейности.

2.1. I ГСУ „Момино“

I-ви ГСУ „Момино“ е с обща площ от 8834.3 ха, от която 8420.8 ха залесена или 95.4 % от общата площ на участъка и незалесена 413.5 ха – 4.6 % . Запасът на основните насаждения и култури (без клони общо за участъка) е 1256015 куб.м, на надлесните дървета 1200 куб.м, а средния прираст на 1 ха е 2.76 куб.м. Горите на този участък образуват два големи комплекса и други по-малки сред селскостопанския фонд, разположени западно, северно и североизточно от гр. Търговище.

Територията на участъка попада в границите на част от община Търговище и обхваща части от землищата на: Алваново, Александрово, Бистра, Божура, Братово, Буйново, Буховци, Гол. Соколово, Гор.Кабда, Давидово, Здравец, Лиляк, Макариопол, Мировец, Момино, Пайдушко, Подгорица, Пресиян, Пресяк, Пролаз, Ралица, Съединение, Твърдинци, Търговище и Цветница. Седалището на участъка е в гр. Търговище, в административната сграда на стопанството. Участъка включва следните отделни: 1 - 17; 19 - 33; 71 -126; 134 -175. Общия брой на отделите е 130. Номерацията на отделите, е както при предходната инвентаризация

В таблица № 55 е дадено разпределение на общата площ по собственост и видове територии за I ГСУ.

Таблица № 55
Разпределение на ОБЩАТА ПЛОЩ по СОБСТВЕНОСТ и ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ - I ГСУ

Общо					в т.ч. Горски територии		в т.ч. Земеделски територии		в т.ч. Урбанизиран и територии		в т.ч. Водни територии		в т.ч. Територии за транспорт	
вид собственост	обща площ	%	в т.ч. залес. площ	%	обща площ	%	обща площ	%	обща площ	%	обща площ	%	обща площ	%
	ха		ха		ха		ха		ха		ха		ха	
Държ. частна собственост	6748.0	76.4	6371.6	75.7	6734.6	83.5	10.3	1.4	-	-	3.1	44.9	-	-
Държ. публ. собственост	18.3	0.2	11.2	0.1	18.3	0.2	-	-	-	-	-	-	-	-
Държавна собственост	6766.3	76.6	6382.8	75.8	6752.9	83.7	10.3	1.4	-	-	3.1	44.9	-	-
Общ. частна собственост	1071.0	12.1	1043.7	12.4	800.5	9.9	270.0	35.9	0.5	100.0	-	-	-	-
Общ. публ. собственост	41.5	0.5	41.5	0.5	1.6	-	39.9	5.3	-	-	-	-	-	-
Общинска собственост	1112.5	12.6	1085.2	12.9	802.1	9.9	309.9	41.2	0.5	100.0	-	-	-	-
Временно стопанисвана от общината	356.1	4.0	356.1	4.2	-	-	352.3	46.8	-	-	3.8	55.1	-	-
Частна	599.4	6.8	596.7	7.1	518.9	6.4	79.4	10.6	-	-	-	-	1.1	100.0
в т.ч. физ.лица	397.3	4.5	395.4	4.7	335.9	4.1	61.4	8.2	-	-	-	-	-	-
в т.ч. юридически лица	202.1	2.3	201.3	2.4	183.0	2.3	18.0	2.4	-	-	-	-	1.1	100.0
Всичко	8834.3	100.0	8420.8	100	8073.9	100.0	751.9	100.0	0.5	100.0	6.9	100.0	1.1	100.0

На територията на участъка с най – голяма площ е държавната собственост – 76.6 % от общата площ, следва общинска собственост – 12.6 %, собственост на физически лица – 4.5%, на юридически лица – 2.3 %. От ГТ с най – голяма площ са ДГТ – 83.7%, следват ОБГТ - 9.9 % и т.н.

На територията на участъка няма гори по чл.83 от ЗГ.

Основните дървесни видове за участъка са габър, цер, бук, келяв габър, зимен дъб и др. Създадените култури са основно от черен бор, акация, червен дъб и малко бял бор.

На територията на участъка се намират част от Защитена зона BG0000589 "Марина дупка".

Горскостопанските карти в мащаб 1:10000, отнасящи се за ГСУ „Момино“ са 12 броя (№№ 1 - 12), а в мащаб 1:25000 - 3 бр. (№ 1-3).

2.2 II ГСУ „Баячево“

II - ри ГСУ „Баячево“ е с обща площ от 10278.8 ха, от която 9868.7 ха залесена или 96.1 % от общата площ на участъка и незалесена 409.5 ха – 3.9 % .

Запасът на основните насаждения и култури (без клони общо за участъка) е 1448980 куб.м, на надлесните дървета 250 куб.м, а средния прираст на 1 ха е 2.67 куб.м. Горите на този горскостопански участък включват един голям горскостопански комплекс на юг и югоизток от град Търговище и няколко по-малки източно от града.

Територията на участъка попада в границите на част от община Търговище и обхваща землищата на: Алваново, Баячево, Буховци, Вардун, Васил Левски, Драгановец, Дългач, Копрец, Кралево, Ловец, Надарево, Овчарово, Осен, Острец, Пайдушко, Певец, Преселец, Пробуда, Пролаз, Руец, Стража, Търговище, Търновца и Черковна. Седалището на участъка е в административната сграда на стопанството в гр. Търговище.

В участъка са включени следните отделни: 18; 34 – 70; 176 -281. Общия брой на отделите е 144. Запазена е номерацията от предходната инвентаризация.

Тук са разположени части от две Защитени зони по НАТУРА 2000:

- Защитена зона BG0000421 Преславска планина за местообитанията и
- Защитена зона BG0002093 Овчарово за птиците.

В таблица № 61 е дадено разпределение на общата площ по собственост и видове територии за II ГСУ.

Таблица № 56
Разпределение на ОБЩАТА ПЛОЩ по СОБСТВЕНОСТ и ВИДОВЕ ТЕРИТОРИИ - II ГСУ

Общо					в т.ч. Горски територии		в т.ч. Земеделски територии		в т.ч. Урбанизиран и територии		в т.ч. Водни територии		в т.ч. Територии за транспорт	
вид собственост	обща площ	%	в т.ч. залес. площ	%	обща площ	%	обща площ	%	обща площ	%	обща площ	%	обща площ	%
	ха		ха		ха		ха		ха		ха		ха	
Държ. частна собственост	8441.9	82.3	8091.9	82.0	8423.5	88.1	11.8	1.6	-	-	6.6	100.0	-	-
Държ. публ. собственост	55.9	0.5	48.8	0.5	54.4	0.6	1.5	0.2	-	-	-	-	-	-
Държавна собственост	8497.8	82.8	8140.7	82.5	8477.9	88.7	13.3	1.8	-	-	6.6	100.0	-	-
Общ. частна собственост	1289.7	12.5	1244.6	12.6	915.2	9.6	374.1	52.1	0.4	100.0	-	-	-	-
Общ. публ. собственост	11.8	0.1	11.8	0.1	-	-	11.8	1.6	-	-	-	-	-	-
Общинска собственост	1301.5	12.6	1256.4	12.7	915.2	9.6	385.9	53.7	0.4	100.0	-	-	-	-
Временно стопанисвана от общината	75.8	0.7	75.8	0.8	-	-	75.8	10.6	-	-	-	-	-	-
Частна	403.1	3.9	395.8	4.0	160.3	1.7	242.8	33.9	-	-	-	-	-	-
в т.ч. физ.лица	253.0	2.4	251.2	2.5	59.4	0.6	193.6	27.0	-	-	-	-	-	-
в т.ч. юридически лица	150.1	1.5	144.6	1.5	100.9	1.1	49.2	6.9	-	-	-	-	-	-
Всичко	10278.2	100.0	9868.7	100	9553.4	100.0	717.8	100.0	0.4	100.0	6.6	100.0	-	-

На територията на участъка с най – голяма площ е държавната собственост – 82.8 % от общата площ, следва общинска собственост – 12.6 %, собственост на физически лица – 2.4 %, на юридически лица – 1.5 %. От ГТ с най – голяма площ са ДГТ – 88.7 %, ОБГТ - 9.60 % и т.н..

На територията на участъка няма гори по чл.83 от ЗГ.

Основните дървесни видове за участъка са цер, габър, бук,сребролистна липа, зимен дъб, акация и др. Създадените култури са основно от черен и бял бор.

Горскостопанските карти в мащаб 1:10000, отнасящи се за ГСУ " Баячево" са 14 броя (№№13 - 26), а в мащаб 1:25000 - 3 бр. (№ 4-6).

5.3. СТОПАНСКИ КЛАСОВЕ

При настоящия ГСП са обособени 15 стопански класа в горите със стопански функции и 14 условни класа в териториите със защитни и специални функции.

Функционални групи гори, стопански и условни стопански класове:

I. Гори със стопански функции/СтФ/

1. Стопански клас Иглолистни култури - ИК
2. Стопански клас Култури от Червен дъб - Кчд
3. Стопански клас Липов - Л
4. Стопански клас Широколистен високоствъблен – ШВ
5. Горскоплоден стопански клас – ГПл
6. Стопански клас Буков високобонитетен за превръщане - БВП
7. Стопански клас Габърров високобонитетен за превръщане – ГВП
8. Стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП
9. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане - ДСрНП
10. Стопански клас Церров високобонитетен за превръщане – ЦВП
11. Стопански клас Церров за превръщане – ЦП
12. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СМВП
13. Стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СМСрНП
14. Стопански клас Акациев – А
15. Келявгабърров Стопански клас – Кгбр

II. Защитни и специални функции/ЗСФ/

1. Условен стопански клас Иглолистни култури - ИК
2. Условен стопански клас Култури от Червен дъб - Кчд
3. Условен стопански клас Широколистен високоствъблен – ШВ
4. Липов условен стопански клас – Л

5. Условен стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП
6. Условен стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП
7. Условен стопански клас Габъров средно и нискобонитетен за превръщане – ГСрНП
8. Условен стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане - ДВП
9. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП
10. Условен стопански клас Церов за превръщане – ЦП
11. Условен стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП
12. Условен стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП
13. Акациев условен стопански клас – А
14. Келявгабъров условен стопански клас – Кгбр

Организацията на стопанството по стопански класове и видове гори при двата последователни ГСП е посочено в следващата таблица № 57.

Таблица № 57
Организация на стопанските класове при двата последователни ГСП – ДГТ

Функционални групи горски територии и стопански класове	ЛУП 2013г.		ГСП 2024г.	Разлика	
	ха	%	ха	%	+/-
Гори със стопански функции	6845.6	47.1	3665.1	25.2	-3180.5
Бялборови култури – ББК	102.9	0.7			-102.9
Черборови култури – ЧБК	840.3	5.8			-840.3
Иглолистни култури – ИК			371.4	2.6	371.4
Дъбов средно и нискобонитетен – ДСрН	311.3	2.1			-311.3
Култури от Червен дъб			212.1	1.5	212.1
Смесен Широколистен – СмШ	124.4	0.9			-124.4
Широколистен Високостъблен – ШВ			54.2	0.4	54.2
Горскоплоден – ГПЛ	85.3	0.6	82.9	0.6	-2.4
Липов високобонитетен – ЛВ	184.4	1.3			-184.4
Липов средно и нискобонитетен – ЛСрН	233	1.6			-233
Липов – Л			170.1	1.2	170.1
Буков високобонитетен за превръщане – БВП	52.6	0.4	229.2	1.6	229.2
Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП	1292.2	8.9	900.7	6.2	-391.5
Зимендъбов високобонитетен за превръщане – ЗдВП	177.1	1.2			-177.1
Благунов високобонитетен за превръщане – БлВП	168.3	1.2			-168.3
Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП			190.5	1.3	190.5
Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП			118.5	0.8	118.5
Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП	528.4	3.6	297.3	2.0	-231.1
Церов за превръщане – ЦП	423.7	2.9	235.6	1.6	-188.1
Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП	813.1	5.6	268.6	1.9	-544.5
Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмНП			124.6	0.9	124.6
Акациев – А	702.2	4.8	261.5	1.8	-440.7
Келявгабъров – Кгбр	604.4	4.1	147.9	1.0	-456.5
Нискостъблен – Н	202	1.4			-202
Гори със защитни и специални функции	7675.2	52.9	10856.0	55.4	3180.8
1.Иглолистни	1275.1	8.8	1804.4	12.4	529.3
Бялборови култури – ББК	230	1.6			-230
Черборови култури – ЧБК	1045.1	7.2			-1045.1
Иглолистни култури – ИК			1804.4	12.4	1804.4
2.Широколистни високостъблени	349.3	2.2	877.2	6.0	877.2
Култури от Червен дъб			225.7	1.6	225.7
Дъбов средно и нискобонитетен – ДСрН	39.8	0.3			-39.8
Смесен Широколистен – СмШ	33.3	0.2			-33.3
Широколистен Високостъблен			94.8	0.7	94.8
Липов високобонитетен – ЛВ	242.2	1.7			-242.2
Липов средно и нискобонитетен – ЛСрН	34	0.2			-34
Липов – Л	0	0	556.7	3.8	556.7
3.За превръщане	3415.7	23.5	4737.1	30.8	1321.4
Буков високобонитетен за превръщане – БВП	601.4	4.1	756.8	5.2	155.4
Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП	1654.2	11.4	1776.9	12.2	122.7

Габъров средно и нискобонитетен за превръщане – ГСрНП		0	133.6	0.9	133.6
Зимендъбов високобонитетен за превръщане – ЗдВП	235	1.6		0.0	-235
Благунов високобонитетен за превръщане – БлВП	65.9	0.5		0.0	-65.9
Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП			163.1	1.1	163.1
Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП			661.9	4.6	661.9
Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП	17.1	0.1	245.9	1.6	228.8
Церов за превръщане – ЦП	67.2	0.5	323.8	2.2	276.7
Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП	774.9	5.3	477.0	3.3	-297.9
Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмНП			198.1	1.1	198.1
4.Нискостъблени	2635.1	18.2	3437.3	23.7	802.2
Акациев – А	41.6	0.3	456.4	3.1	173
Келявгабъров – Кгбр	2593.5	17.9	2980.9	20.5	387.4
Общо	14520.8	100	14521.1	100.0	0.3

При предишния ГСП са били обособени 17 стопански класа и 15 условни стопански класа. Съгласно Заданието и действащите нормативни актове и документи, променените условия следствие досегашното стопанисване, при настоящето планиране са обособени 15 стопански класа в горите със стопански функции и 15 условни класа в териториите със защитни и специални функции.

Отпада Нискостъбленият стопански клас. Стопанският клас Смесен широколистен (СмШ) става Широколистен високоствъблен (ШВ), стопанските класове ББК и ЧБК се обединяват в ИК, Липов високобонитетен и Липов средно и нискобонитетен се преобразуват в Липов, ЗдВП и БлВП стават ДВП. Създават се стопански класове Култури от Червен дъб и Келяв габъров.

Около 38.0 % от площта на стопанството попада в границите на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) – Натура 2000 – общо три на брой.

Обособяването на групата гори със защитни и специални функции е направено въз основа на документи, подробно описани в Приложението на ГСП за категоризация на горите в ТП ДГС "Търговище".

Залесена площ на ДГТ в групата гори със ЗСПФ е 12879.5 ха или 70.4 % от общата залесена площта на ДГТ. Увеличението на горите със защитни и специални функции се дължи основно на добавените площи по Заповед РД-209/09.03.2012 г. на МОСВ, касаеща отдели:15,16,19-68,71-83,87-93,103,104,109,111-118,149-152,154,158-162,167,168,174,175, 177-193, 202,209-256,263-279 и които не са били описани при предходната инвентаризация.

Таблица № 58
разпределение на залесената площ по условни стопански класове
и групи гори съобразно техните функции

Стопански класове	Защитни функции	Специални функции	Общо защитни и специални	Стопански функции	Всичко функции	%
хектари						
Иглол. култури	631.2	1173.2	1804.4	371.4	2175.8	15.0
Култури от червен дъб	198.2	27.5	225.7	212.1	437.8	3.0
Горскоплоден	-	-	-	82.9	82.9	0.6
Липов	310.4	246.3	556.7	170.1	726.8	5.0
Широколистен В	63.9	30.9	94.8	54.2	149.0	1.0
Буков В П	237.7	519.1	756.8	229.2	986.0	6.8
Габъров В П	367.6	1409.3	1776.9	900.7	2677.6	18.4
Габъров СрН П	0.5	133.1	133.6	0.0	133.6	0.9
Дъбов В П	0.0	163.1	163.1	190.5	353.6	2.4
Дъбов СрН П	277.9	384.0	661.9	118.5	780.4	5.4
Церов В П	225.8	20.1	245.9	297.3	543.2	3.8
Церов П	202.5	121.3	323.8	235.6	559.4	3.8
Смесен В П	72.4	404.6	477.0	268.6	745.6	5.1
Смесен СрН П	66.1	132.0	198.1	124.6	322.7	2.2
Акациев	420.6	35.8	456.4	261.5	717.9	5.0
Келявгабъров	447.5	2533.4	2980.9	147.9	3128.8	21.6
всичко	3522.3	7333.7	10856.0	3665.1	14521.1	100.0

5.4. ТУРНУСИ НА СЕЧ

За постигане на поставените пред ТП "ДГС Омуртаг" цели, за всеки условен стопански клас са възприети турнуси на сеч съгласно действащата Наредба № 18, указан. на ИАГ за стопанисване на горите в НАТУРА 2000 и Заданието за проектиране.

Така обособените стопански класове и възприети турнуси на сеч, са приети на Екпертен съвет при ИАГ към МЗХ с Протокол от 18.04.2025 г.

5.4.1 Група гори със защитни и специални функции

5.4.1.1. Условен стопански клас Иглолистни култури - ИК

Обособен е от чистти и смесени с преобладание на бял и черен бор култури извън естествената зона на разпространението им (до 600 м н.в.)

Горските територии със защитни функции са 751.1 ха, а останалите са със специални функции: защитени зони по Натура 2000 – 64.2 %, семепроизводствени насаждения – 10.6 ха, географски култури – 1,6 ха.

Средна производителност – III (2.9) бонитет. Тук са включени и 0.3 ха. култури от смърч и 9.8 ха. култури от зелена дугласка. Средната възраст на класа е 49 години. Културите са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно.

Цел на стопанисване - поддържане и подобряване на защитните и специални функции на културите, трансформирането им в естествени гори от местни видове, производство и добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см и средна строителна дървесина за тези с влошено състояние при ориентировъчен турнус на сеч 60 години, съобразно състоянието. Културите в добро санитарно състояние на богати месторастения - Турнус 80 години и цел на производство и добив на едра строителна дървесина с дебелина на тънкия край 18 см, съобразно Указанията за стопанисване на иглолистните култури извън естествения им район на разпространение и решенията на националното съвещание "Перспективи и насоки на стопанисване на изкуствено създадените иглолистни гори", проведено на 28 и 29.01.2016г. в района на гр.Кюстендил.

5.4.1.2. Условен стопански клас култури от червен дъб–Кчдб(ЗСпФ)

Обособен е от от чисти насаждения и култури от червен дъб от I до III бонитет. Тук са отнесени и всички чисти насаждения и култури от цер - 104.9 ха. Горските територии със защитни функции са 204.6 ха, което е 86.0 %. Семепроизводствените насаждения са 20.3 ха. ГВКС са на площ 5.7 ха. Средната производителност на стопанския клас е – II (1.9) бонитет. Средната възраст на класа е 43 години.

Цел на стопанисване - поддържане и подобряване на защитните и специалните им функции, производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18см.

5.4.1.3. Условен стопански клас Широколистен високостъблен–ШВ (ЗСпФ)

Обособен е от всички смесени с и без преобладание естествени насаждения и култури от явор, габър, планински ясен, бук, бреза, сребролистна липа и други от I - V бонитет. Поради липса на площ, тук са включени и всички семенни насаждения от бук и габър, както и култури и насаждения от тополи. Горските територии със защитни функции са 86.9 ха – 67 %. Защитени зони по Натура 2000 – 24.7 ха, семепроизводствени насаждения – 6.8 ха, ГВКС – 10.8 ха.

Насажденията и културите са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото санитарно състояние на условия клас е сравнително добро.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията и културите. Целта на производство и турнусите на сеч са диференцирани в зависимост от дървесните видове както следва:

- За насажденията с преобладание на бук - турнус на сеч 120 години и цел поддържане и подобряване на защитните и специалните им функции, производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 30 см.

За насаждението от зимен дъб и културите от блаgun – турнус на сеч 120 годи и цел поддържане и подобряване на защитните функции, производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 30 см.

- За културите от бреза турнус на сеч 60 години.

- за културите от хибридни тополи добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 8 см при турнус на сеч 12 години за нетипичните тополови месторастения.

5.4.1.4. Условен стопански клас Липов – Л – 662.1 ха

Обособен е от чисти и смесени с и без преобладание $\geq 5/10$ на липа насаждения и култури, със средна производителност – III (2.7) бонитет. Средната възраст на класа е 63 години. Горските територии със защитни функции са 413,4 ха – 62.4 %. Защитени зони по Натура 2000 са 163.1 ха, семепроизводствени насаждения – 30.0 ха, БИСД – 26.4 ха, ГВКС – 29.2 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията и културите. Целта на производство е едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

5.4.1.5. Условен стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на бук високобонитетни издънкови насаждения от I и II бонитет. Средната производителност на класа е I (1.1) бонитет. Средната възраст е 80 години. Насажденията са разположени на средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е много добро. Горските територии със защитни функции са

241.5ха – 31.5%. Защитени зони по Натура 2000 са 471.8 ха, семепроизводствени насаждения – 19.5 ха, БИСД – 109 ха, ГВКС – 24,2 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, целта на производство е добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18см.

5.4.1.6. Условен стопански клас Габърв високобонитетен за превръщане – ГВП

Обособен е от чисти и смесени издънкови насаждения с преобладание на габър с висока производителност II (1.5) бонитет. В този стопански клас са включени и три насаждения, в които габъра е с участие 5 десети. Средната възраст е 74 години. Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Горските територии със защитни функции са 464.8ха – 24.5%. Защитени зони по Натура 2000 са 1211.0 ха, семепроизводствени насаждения – 26.9 ха, БИСД – 42.7 ха, ГВКС – 151,7 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е едра строителна дървесина с диаметър над 18 см. на тънкия край.

5.4.1.7. Условен стопански клас Габърв средно и нискобонитетен за превръщане – ГСрНП

Обособен е от чисти и смесени издънкови насаждения с преобладание на габър със средна производителност III (3.1) бонитет. Средната възраст е 54 години. Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Горските територии със защитни функции са 4.6 ха – 2.8%. Защитени зони по Натура 2000 са 137.7 ха, БИСД – 0.7 ха, ГВКС – 18,6 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина.

5.4.1.8. Условен стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП

Обособен е от чисти и смесени с и без преобладание на зимен дъб и благун високобонитетни издънкови насаждения от II и част от III бонитет със средна производителност III (2.6) бонитет. Средната възраст е 75 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро. В този условен стопански клас няма горските територии със защитни функции. Защитени зони по Натура 2000 са 92.0 ха, БИСД – 8.2 ха, ГВКС – 7,9 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

5.4.1.9. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на зимен дъб, благун, космат дъб и летен дъб, както и смесени без преобладание от четирите дървесни вида средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III, IV, V бонитет. Средната производителност на класа е IV (3.7) бонитет. Средната възраст е 73 години.

Насажденията са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно до добро. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 487.3 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 318.6 ха, БИСД – 27.1 ха, ГВКС – 75,2 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина.

5.4.1.10. Условен стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на цер средно и нискобонитетни издънкови насаждения от I, II, и част от III бонитет. Средната производителност на класа е II (1.9) бонитет. Средната възраст е 64 години. Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро до средно. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 306.3 ха. Няба защитени зони по Натура 2000, а семеипроизводствените насаждения са с площ 20,1 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

5.4.1.11. Условен стопански клас Церов за превръщане – ЦП – 500.7 ха

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на цер средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III, IV, V бонитет. Средната производителност на класа е III (3.4) бонитет. Средната възраст е 78 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно до добро. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 357.0 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 35.8 ха, БИСД – 1.6 ха, ГВКС – 106.3 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина.

5.4.1.12. Условен стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП

Обособен е от смесени без преобладание високобонитетни издънкови насаждения от I, II и част от III бонитет от зимен дъб, благун, бук, цер, габър и други със средна производителност II (1.5) бонитет, а средната възраст е 80 години.

Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е добро. В този условен стопански клас горските

територии със защитни функции са с площ 72.6 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 288.6 ха, семеипроизводствени насаждения – 17.9 ха, БИСД – 10.9 ха, ГВКС – 76.4 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

5.4.1.13. Условен стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП

Обособен е от смесени издънкови средно и нискобонитетни насаждения без преобладание от зимен дъб, благуи, цер, бук, габър, клен и други, част от III, IV и V бонитет. Средната производителност на класа е IV (3.8) бонитет, а средната възраст е 56 години.

Насажденията са разположени на бедни, средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно до добро. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 405.2 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 39.5 ха, семеипроизводствени насаждения – 2.7 ха, ГВКС – 111.6 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина.

5.4.1.14. Условен стопански клас Акациев – А

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с и без преобладание ≤ 5 на акация със средна производителност IV (3.7) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 10 години.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 547.7 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 29.6 ха, БИСД – 9.2 ха.

Целта на стопанисване е поддържане и подобряване на защитните и специални функции на насажденията, превръщането на издънковите насаждения в семенни. Целта на производство е средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 8 см. при турнус на сеч 20 години.

5.4.1.15. Келявгабъргов условен стопански клас – Кгбр

Обособен е от чисти и смесени с и без преобладание $\geq 5/10$ на келяв габър насаждения със средна производителност - V (4.8) бонитет. Тук са включени и всички издънкови насаждения от мъждрян – 17.9ха, както всички и смесени издънкови насаждения без преобладание от келяв габър и мъждрян. Средната възраст на стопанския клас е 63 години.

Насажденията са разположени на много бедни до бедни, бедни, средно богати, средно богати до богати месторастения и богати. Общото санитарно състояние на стопанския клас е средно. В този условен стопански клас горските територии със защитни функции са с площ 543.2 ха. Защитени зони по Натура 2000 са 2644.3 ха, ГВКС – 145.2 ха.

Целта на стопанисване е запазване и поддържане жизнеността на насажденията, както на техните екологични и защитни функции. Целта на производство дърва за огрев при турнус на сеч 40 години.

5.4.2. Група гори със стопански функции

5.4.2.1. Стопански клас Иглолистни култури – ИК

Обособен е от чисти и смесени култури с и без преобладание на бял и черен бор, както и 0.2 ха култури от смърч, всички извън естествения ареал на разпространение от I до IV бонитет, със средна производителност – III (2.9) бонитет. Средната възраст на класа е 46 години.

Културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото им санитарно състояние е средно. Всички култури се намират във височинен диапазон до 500 м.н.в..

Целта на стопанисване е трансформация на иглолистните култури в естествени гори от местни видове и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край

над 18 см и средна строителна дървесина за културите с влошено здравословно състояние, при ориентировъчен турнус на сеч 60 години, за културите в добро състояние и на богати месторастения 80 години.

5.4.2.2. Стопански клас Култури от червен дъб – Кчдб

Обособен е от чисти култури от червен дъб от I до IV бонитет, както и такива без преобладание на червения дъб – 14,1 ха. Тук са отнесени и всички чисти и смесени насаждения и култури от цер 51.6 ха. Средната производителност на стопанския клас е – II (1.7) бонитет. Средната възраст на класа е 38 години. Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото им санитарно състояние е добро.

Целта на стопанисване е производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 100 години.

5.4.2.3. Стопански клас Широколистен високоствъблен – ШВ

Стопанския клас има сборен характер.

Обособен е от всички смесени с преобладание и без преобладание насаждения и култури от полски ясен, планински ясен и явор от I до V бонитет. Поради малката си площ тук са включени и 28.1 ха естествени насаждения от бук от III и IV бонитет, също така е включено и едно насаждение от габър с площ от 0.5 ха., както и едно насаждение от трепетлика с площ от 0,3 ха. Средната производителност на класа е III (2.8) бонитет, а средната възраст на класа е 69 години. Общото санитарно състояние на стопанския клас е сравнително добро.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Целта на стопанисване и турнусите на сеч са диференцирани в зависимост от дървесните видове, както следва:

- 120 години за буквите среднобонитетни насаждения и цел производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край 30 см.
- 40 години за насажденията от трепетлика, с цел добив на средна строителна дървесина.
- 100 години турнус на сеч за всички останали чисти и смесени насаждения и култури, с цел производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см.

5.4.2.4. Горскоплоден стопански клас - ГПл

Обособен е от чисти култури от Орех, Леска, Цариградски лешник и череша, със средна производителност IV(4.0) бонитет. Средната възраст на културите е 49 години. Разположени са на средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е сравнително добро, с оглед на което те могат да изпълняват функциите си.

Стопанският клас ще се стопанисва с цел производство на плодове, без турнус за сеч съгласно ЗГ.

5.4.2.5. Липов стопански клас – Л

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание на липа от I до V бонитет, със средна производителност III (2.7) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 53 години. Общото санитарно състояние на стопанския клас е добро.

Насажденията и културите са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Стопанския клас ще се стопанисва с цел производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см. при турнус на сеч 90 години.

5.4.2.6. Стопански клас Бук високобонитетен за превръщане – БВП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на бук високобонитетни издънкови насаждения от I и II бонитет. Средната производителност на класа е I (1.0) бонитет. Средната възраст е 80 години. Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати месторастения. Санитарното им състояние е добро.

Стопанския клас ще се стопанисва с цел производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см. при турнус на сеч 90 години.

5.4.2.7. Стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП

Обособен е от чисти и смесени издънкови насаждения с преобладание на габър от I, II и част от III бонитет с висока производителност II (1.2) бонитет. Освен това тук са причислени и всички средно и нискобонитетни издънкови габърви насаждения част от III, IV и V бонитет, с обща площ 37.0 ха. Средната възраст е 69 години. Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Ще се стопанисва с диференциран турнус:

- за високобонитетните турнус на сеч 90 години и цел превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см..

- за средно и нискобонитетните турнус на сеч 55 години, при цел превръщането на издънковите насаждения в семенни и производство на средна строителна дървесина.

5.4.2.8. Стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП

Обособен е от чисти и смесени издънкови високобонитетни насаждения с преобладание на зимен дъб или благуи, както и смесени насаждения без преобладание от зимен дъб и благуи от II и част от III бонитет. Средна производителност на стопанския клас е III (2.5) бонитет.

Насажденията са разположени на средно богати и средно богати до богати и богати месторастения.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см. при турнус на сеч 90 години.

5.4.2.9. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на зимен дъб и благуи, както и смесени без преобладание от четирите дървесни вида, средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III и IV бонитет. Средната производителност на класа е III (3.2) бонитет. Средната възраст е 73 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е средно.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 55 години.

5.4.2.10. Стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на цер високобонитетни издънкови насаждения от I, II и част от III бонитет със средна производителност II (1.9) бонитет. Средната възраст е 59 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е сравнително добро.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 60 години.

5.4.2.11. Стопански клас Церов за превръщане – ЦП

Обособен е от чисти и смесени с преобладание на цер средно и нискобонитетни издънкови насаждения част от III, IV и V бонитет. Средната производителност на класа е III (3.4) бонитет. Средната възраст е 54 години. Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро до средно.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина при турнус на сеч 55 години.

5.4.2.12. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП

Обособен е от от смесени без преобладание високобонитетни издънкови насаждения от I, II и част от III бонитет от зимен дъб, благуна, цер, бук, габър и други със средна производителност II (1.8) бонитет, а средната възраст е 69 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения. Санитарното им състояние е добро.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край над 18 см при турнус на сеч 80 години.

5.4.2.13. Стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмСрНП

Обособен е от смесени без преобладание издънкови насаждения от зимен дъб, цер, габър, клен и издънкови насаждения средно и нискобонитетни от част от III, IV и V със средна производителност IV (4.0) бонитет, а средната възраст е 41 години.

Насажденията са разположени на средно богати, средно богати до богати и богати месторастения.

Ще се стопанисва с цел - превръщането им в семенни и цел на производство добив на средна строителна дървесина при турнус на сеч 55 години.

5.4.2.14. Стопански клас Акациев – А

Обособен е от чисти и смесени насаждения и култури с преобладание на акация със средна производителност IV (3.5) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 12 години. Насажденията и културите са разположени на среднобо богати, средно богати до богати и богати месторастения. Общото санитарно състояние на стопанския клас е средно до добро.

Ще се стопанисва с диференциран турнус:

- за акацията 20 години и цел на производство средна строителна дървесина с диаметър на тънкия край 8 см.
- за гледичията 40 години и цел на производство едра строителна дървесина с диаметър на тънкия край 18 см.

5.4.2.15. Келявгабъров Стопански клас – Кгбр

Обособен е от чисти и смесени с и без преобладание на келяв габър и мъждрян $\geq 5/10$, или смесени помежду им издънкови насаждения със средна производителност - V (4.5) бонитет. Средната възраст на стопанския клас е 65 години.

5.5. ВИДОВЕ ГОРИ

За всички залесени площи е определен вида гора съгласно Приложение № 5 от Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии. В Таблица № 59 е посочено разпределението на залесената площ по видове гора и условни стопански класове.

В таблица № 60 са дадени средните таксационни показатели на отделните видове гори и общо за гората.

Таблица № 59

Разпределение на залесената площ по вид на горите и по условни стопански класове
Държавни горски територии

Видове гори	Стопански класове															Общо	%
	Иглол. култури	Култури от червен дъб	Липов	Широко Листен В	Буков В П	Габъров В П	Габъров СрН П	Дъбов В П	Дъбов СрН П	Церов В П	Церов П	Смесен В П	Смесен СрН П	Акациев	Келяв габъров		
	хектари																
1. Гори от бял бор	253.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	253.8	2.3
1.3 - Култури от бял бор – извън естеств. зона на разпростр.	253.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	253.8	2.3
2. Гори от черен бор	1540.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1540.5	14.2
2.3 - Култури от черен бор – извън естеств. зона на разпростр.	1540.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1540.5	14.2
3. Гори от смърч	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0
3.3 - Култури от смърч – извън естеств. зона на разпростр.	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0
9. Култури от чужди иглолистни видове	9.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	9.8	0.1
11. Термофилни букови гори	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0
11.1 - Семенни термофилни букови гори	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.2	0.0
12. Гори от зимен дъб	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0
13. Смесени дъбови гори (здб, бл, цр)	0.0	127.3	0.0	6.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	134.1	1.2
13.2 - Култури от дъбове	0.0	127.3	0.0	6.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	134.1	1.2
14. Гори от цер	0.0	98.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	98.4	0.9
14.1 - Семенни гори от цер	0.0	98.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	98.4	0.9
16. Крайречни гори	0.0	0.0	0.0	3.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.5	0.0

16.2 - Култури от хибридни тополи и др. бързораст. видове	0.0	0.0	0.0	3.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.5	0.0
19. Гори от обикновен габър	0.0	0.0	0.0	6.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.6	0.1
19.1 - Семенни гори от обикновен габър	0.0	0.0	0.0	6.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.6	0.1
20. Гори от липи	0.0	0.0	556.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	556.7	5.1
20.1 - Естествени липови гори	0.0	0.0	413.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	413.0	3.8
20.2 - Култури от липа	0.0	0.0	143.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	143.7	1.3
21. Смесени широколистни гори (пляс, яв, лп) - естествени	0.0	0.0	0.0	72.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	31.0	0.0	0.0	103.2	1.0
22. Гори от бреза	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0
22.2 - Култури от бреза	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0
23. Група издънкови за превръщане	0.0	0.0	0.0	0.0	756.8	1776.9	133.6	163.1	661.9	245.9	323.8	477.0	167.1	0.0	0.0	4706.1	43.4
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	0.0	0.0	0.0	0.0	734.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.8	0.0	0.0	0.0	739.7	6.8
23.2 - Издънкови букови гори	0.0	0.0	0.0	0.0	21.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	137.9	0.0	0.0	0.0	159.8	1.5
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	126.7	299.9	0.0	0.0	47.4	0.0	0.0	0.0	474.0	4.4
23.4 - Издънкови смесени дъбови гори	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	36.4	362.0	0.0	0.0	118.4	130.3	0.0	0.0	647.1	6.0
23.5 - Издънкови церови гори	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	245.9	323.8	0.0	1.3	0.0	0.0	571.0	5.3
23.6 - Издънкови гори от обикновен габър	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1776.9	133.6	0.0	0.0	0.0	0.0	168.5	35.5	0.0	0.0	2114.5	19.4
24. Гори от акация	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	456.4	0.0	456.4	4.2
25. Гори от келяв габър	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2980.9	2980.9	27.5
ВСИЧКО	1804.4	225.7	556.7	94.8	756.8	1776.9	133.6	163.1	661.9	245.9	323.8	477.0	198.1	456.4	2980.9	10856.0	100.0

Таблица № 60

Разпределение на залесената площ и дървесният запас по стопански класове и средни таксационни показатели за горските територии
Държавни горски територии

Вид гора	Залесена площ		Средна възраст	Среден бонитет	Средна пълнота	Среден запас на 1 ха	Среден прираст на 1 ха	Общ среден прираст	Общ дървесен запас		Надлесни запас	
	ха	%	години			куб.м/ха	куб.м/ха	куб.м	без клони	с клони	без клони	с клони
									куб.м	куб.м	куб.м	куб.м
1.3 - Култури от бял бор – извън естеств. зона на разпростр.	301.9	2.1	53	III (2.7)	0.73	295	5.57	1682	89160	107360	0	0
2.3 - Култури от черен бор – извън естеств. зона на разпростр.	1863.6	12.8	47	III (3.0)	0.78	261	5.61	10462	485385	594150	0	0
3.3 - Култури от смърч – извън естеств. зона на разпростр.	0.5	0.0	54	I (1.0)	0.58	250	4.00	2	125	155	0	0
9 - Култури от чужди иглолистни видове	9.8	0.1	56	I (1.0)	0.74	463	8.27	81	4540	5530	0	0
11.1 - Семенни термофилни букови гори	32.3	0.2	95	III (3.1)	0.42	217	2.82	91	7020	8180	0	0
12.1 - Семенни гори от зимен дъб	1.3	0.0	70	III (3.0)	0.80	223	3.08	4	290	360	0	0
13.2 - Култури от дъбове	295.1	2.0	41	II (1.5)	0.81	222	5.17	1527	65360	85970	0	0
14.1 - Семенни гори от цер	150.0	1.0	40	II (2.3)	0.84	129	3.10	465	19385	25500	0	0
16.2 - Култури от хибридни тополи и др. бързораст. видове	3.5	0.0	31	III (3.0)	0.63	147	4.57	16	515	590	0	0
19.1 - Семенни гори от обикновен габър	7.1	0.0	107	IV (4.1)	0.46	124	1.13	8	880	980	0	0
20.1 - Естествени липови гори	449.3	3.1	71	III (2.5)	0.77	244	3.59	1615	109540	123310	0	0
20.2 - Култури от липа	277.5	1.9	43	III (3.0)	0.83	232	5.24	1455	64245	75685	0	0
21 - Смесени широколистни гори (пляс, яв, лп) - естеств.	201.0	1.4	41	IV (3.6)	0.75	109	2.69	540	21905	26470	20	20
22.2 - Култури от бреза	0.2	0.0	60	III (3.0)	0.70	150	5.00	1	30	30	0	0
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	955.4	6.6	80	I (1.1)	0.74	227	2.87	2746	216500	248210	0	0
23.2 - Издънкови букови гори	180.2	1.2	82	I (1.0)	0.73	224	2.77	500	40320	45780	0	0
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	628.7	4.3	76	III (3.0)	0.71	165	2.20	1380	103405	115075	0	0
23.4 - Издънкови смесени дъбови гори	959.3	6.6	71	III (3.2)	0.68	143	2.03	1946	137430	153460	0	0
23.5 - Издънкови церови гори	1157.4	8.0	64	III (2.7)	0.65	136	2.38	2749	156930	174190	80	90
23.6 - Издънкови гори от обикновен габър	3117.1	21.7	71	II (1.5)	0.75	196	2.84	8867	611615	714555	120	140
23.7 - Естествени гори от трепетлика	0.3	0.0	60	II (2.0)	0.80	233	3.33	1	70	80	0	0
24 - Гори от акация	717.9	4.9	11	IV (3.6)	0.87	35	3.15	2259	25345	26580	455	475
25 - Гори от келяв габър	3128.8	21.5	63	V (4.8)	0.71	29	0.48	1511	90095	101235	10	10
27 - Орехови култури	82.9	0.6	49	IV (4.0)	0.65	70	1.38	114	5790	7660	0	0
ОБЩО	14521.1	100.0	61	III (2.9)	0.74	156	2.75	40022	2255880	2641095	685	735

. ПЛАНИРАНИ МЕРОПРИЯТИЯ

6.1. ОПРЕДЕЛЯНЕ РАЗМЕРА НА ГОДИШНОТО ПОЛЗВАНЕ ОТ ВЪЗОБНОВИТЕЛНИ СЕЧИ (ДЪРЖАВНИ ГОРИ)

Всички мероприятия, предвидени в настоящата глава (сечи, залесявания и т.н.) са планирани само за държавните горски територии, стопанисвани от ТП “ДГС Търговище”, (без държавните в земеделски територии).

Планирането на сечите е извършено съгласно чл.101, 102, 103 и 104 от ЗГ и според изискванията на Наредба № 8 на МЗХ за сечите в Република България. Те са съобразени и със специфичните изисквания посочени в “Доклад за определяне на горите с висока консервационна стойност на ТП “ДГС Търговище”, одобрен от СИДП .

Таблица № 60

Стопанск и класове	Залесена		Средна	Среден	Средна	Среден	Среден	Общ	Общ дървесен	
	площ		възраст	бонитет	пълнота	запас	прираст	среден	запас	
						на 1 ха	на 1 ха	годишен		
								прираст	без	с
	ха	%	години			куб.м/ха	куб.м/ха	куб.м	клони	клони
А. Горски територии със Защитни и специални функции										
Иглол. култури	1804.4	16.6	48	III (3.0)	0.77	264	5.57	10049	476960	582370
Култури от червен дъб	225.7	2.1	43	II (2.1)	0.83	198	4.7	1060	44635	58950
Липов	556.7	5.1	63	III (2.5)	0.8	238	4.02	2239	132390	150645
Широколи стен В	94.8	0.9	52	III (2.9)	0.77	156	3.35	318	14760	18190
Буков В П	756.8	7	80	I (1.3)	0.74	226	2.86	2164	171335	196445
Габъров В П	1776.9	16.4	74	II (1.7)	0.75	197	2.77	4929	350610	408815
Габъров СрН П	133.6	1.2	54	III (3.4)	0.75	125	2.51	336	16740	20750
Дъбов В П	163.1	1.5	75	III (2.6)	0.77	190	2.57	419	30900	34220
Дъбов СрН П	661.9	6.1	73	IV (3.6)	0.67	123	1.72	1141	81205	90165
Церов В П	245.9	2.3	64	II (2.0)	0.67	184	3.22	791	45170	49950
Церов П	323.8	3	78	III (3.4)	0.55	105	1.48	479	34065	37615
Смесен В П	477	4.4	80	II (1.8)	0.73	210	2.67	1274	99940	113220
Смесен СрН П	198.1	1.8	56	IV (4.0)	0.66	92	1.8	356	18265	21105
Акациев	456.4	4.2	10	IV (3.7)	0.86	30	2.82	1285	13840	14500
Келявгаб ъров	2980.9	27.4	63	V (4.7)	0.71	29	0.49	1446	86150	96850
Всичко горски територии със ЗСпФ	10856	100	63	III (3.1)	0.74	149	2.61	28286	1616965	1893790
ОБЩО	10856	100	62	III (3.1)	0.74	149	2.61	28286	1616965	1893790

В защитените територии на ТП ДГС „Търговище“ обявени съгласно ЗЗТ и не попадащи в границите на зоните по натура – 2000 няма планирани лесовъдски, противопожарни и ловни мероприятия.

На територията на 33 по Натура – 2000 за местообитанията е забранена пашата, на територията на природните местообитания.

Площта на ГФС на територията на стопанството възлиза на 955.6 ха или 6.6 % от залесената площ на ДГТ.

Списък на ГФС по подотдели: 6 «и», 12 «б», 18 «л, п», 32 «м», 34 «б, в, о», 40 «а, з», 42 «г», 44 «г, д, е», 45 «г», 50 «е, л», 51 «а», 53 «в», 58 «а, б, в, г, д, е, п», 64 «в, г, е, ж, з, и, л, о», 68 «а, г», 70 «г», 71 «г», 72 «б, в», 74 «д», 75 «д», 76 «в», 77 «ж», 85 «з», 94 «е», 105 «з», 111 «ж, з», 112 «е, з, к, л», 118 «а, б», 119 «в», 124 «а», 125 «б», 126 «а, г», 135 «м, н», 156 «а», 157 «б», 160 «б», 161 «з, л», 176 «г», 208 «л», 214 «е», 217 «б», 220 «а, и, л, о», 221 «г», 222 «а, б, в, г, е», 223 «г», 229 «а», 231 «а», 232 «е, л», 236 «е», 243 «и», 244 «а», 245 «а», 250 «г», 252 «т, у, х, ч», 253 «а, в, д, з», 254 «а, б, г, д, е, з, и, к, л, н», 257 «ж», 258 «д», 259 «в», 261 «б», 281 «з»

6.1.1. Гори със защитни и специални функции

74,7% от залесените държавните горски територии са със защитни и специални функции. Сечите в насажденията и културите в защитни и специални горски територии са предвидени съобразно техните специфични функции, както и според “Режими за устойчиво стопанисване на горите в Натура 2000” (ИАГ, 2011 год.). Същите са съобразени и със специфичните изисквания залежали в “Доклад за определяне на горите с висока консервационна стойност” от 2019 г. На ТП “ДГС Търговище”, одобрен от ДП СИДП гр.Шумен. При изчисляване **нормата на ползване** за всеки условен стопански клас **не са включени** насажденията определени по сертификационен доклад като **представителните образци на основните екосистеми** и насажденията от категорията “**гори във фаза на старост**”, както и тези от заповедта на министъра на МЗХ.

Същото важи и за горите във **СОЗ пояс 1** и тези на **ерозирани земи** и на **скални и урвисти терени**. Те са изключени от изчисленията при определяне нормата на ползване и не присъстват в коментара за площта, запаса и прираста на тези условни стопански класове. По тази причина в следващия коментар за ползването има разлика между тези цифри и посочените по-горе за съответния условен стопански клас. В Таблица №73 са посочени данни за средните таксационни показатели по условни стопански класове за всички държавни гори без гореизброените.

6.1.1.1 Условен стопански клас Иглолистни култури – ИК

Този условен стопански клас е с площ 1804,4 ха и запас 476960 куб.м.

Всички култури са извън естествената зона на разпространение на черния и белия бор, като планираните сечи са при насока на стопанисване Трансформация на горите чрез система от отгледни и възобновителни сечи. Възобновителните сечи могат да започнат след преминаване на количествената им зрелост, която за района на стопанството е около 45 годишна възраст. За зрели гори условно са приети тези надхвърлили 45 години, но в случаите когато те са в добро състояние и ниска механична устойчивост са планирани отгледни сечи и в по-възрастни култури.

Планираните възобновителни сечи с насока трансформация в условния стопански клас са с площ от 621.8ха. при което се очаква да се добият 42505 куб.м.

Така полученото годишно ползване при насока на стопанисване трансформация от възобновителни сечи е 62.2ха по площ и по запас 4250куб.м.

6.1.1.2. Условен стопански клас Култури от червен дъб - Чдб

Тук няма планирана възобновителна насока, поради липса на зрели насаждения. Отгледна насока е планирана на площ от 177.6 ха. и очакван добив от 6220 куб.м. или средно годишно по 622 куб.м. Планирана е също така и селекционна насока на площ от 20.3 ха и очакван добив в размер на 750 куб.м. или средногодишно по 75 куб.м.

6.1.1.3. Условен стопански клас Широколистен високоствъблен - ШВ

Планираната възобновителна насока е на площ от 3.1 ха и очакван добив в размер на 395 куб.м. или средно годишно по 40 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 41.4 ха. и очакван добив от 1450 куб.м. или средно годишно по 145 куб.м. Планирана е също така и селекционна насока на площ от 6.8 ха и очакван добив в размер на 170 куб.м. или средногодишно по 17 куб.м.

6.1.1.4 Условен Липов стопански клас - Л

Планираната възобновителна насока е на площ от 12.2 ха и очакван добив в размер на 510 куб.м. или средно годишно по 51 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 348.6 ха. и очакван добив от 14475 куб.м. или средно годишно по 1448 куб.м.

Планирана е също така и селекционна насока на площ от 56.7 ха и очакван добив в размер на 2100 куб.м. или средногодишно по 210 куб.м.

6.1.1.5. Условен стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП

Планираната възобновителна насока е на площ от 243.7 ха и очакван добив в размер на 14940 куб.м. или средно годишно по 1495 куб.м. Площта на зрелите насаждения които са ГФС е 3.3 ха. Отгледна насока е планирана на площ от 282.6 ха. и очакван добив от 10225 куб.м. или средно годишно по 1023 куб.м. Планирана е също така и селекционна насока на площ от 31.9 ха и очакван добив в размер на 1210 куб.м. или средногодишно по 121 куб.м

6.1.1.6. Условен стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП

Планираната възобновителна насока е на площ от 270.4 ха и очакван добив в размер на 12210 куб.м. или средно годишно по 1221 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 785.5 ха. и очакван добив от 25780 куб.м. или средно годишно по 2578 куб.м. Планирана е също така и селекционна насока на площ от 26.9 ха и очакван добив в размер на 1195 куб.м. или средногодишно по 120 куб.м

6.1.1.7. Условен стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП

Планираната възобновителна насока е на площ от 36.9 ха и очакван добив в размер на 1720 куб.м. или средно годишно по 172 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 7.5 ха. и очакван добив от 260 куб.м. или средно годишно по 26 куб.м.

Планирана е също така и селекционна насока на площ от 55.0 ха. и очакван добив в размер на 1910 куб.м. или средногодишно по 191 куб.м.

Разликата в площта на планираните с възобновителна насока насаждения и площта на зрелите в таблицата се дължи на това, че 5.5 ха насаждение е със функция семепроизводствено насаждение и в него е планирана селекционна насока, поради факта, че все още не е зряло спрямо предназначението си.

6.1.1.8. Условен стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП

Планираната възобновителна насока е на площ от 255.1 ха и очакван добив в размер на 12410 куб.м. или средно годишно по 1241 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 28.9 ха. и очакван добив от 985 куб.м. или средно годишно по 99 куб.м.

Планирана е също така и селекционна насока на площ от 62.6 ха. и очакван добив в размер на 2010 куб.м. или средногодишно по 201 куб.м.

6.1.1.9. Условен стопански клас Габъров средно и нискобонитетен за превръщане – ГСрНП

Планираната възобновителна насока е на площ от 28.1 ха и очакван добив в размер на 870 куб.м. или средно годишно по 87 куб.м., планираните възобновителни сечи са в насажденията, в които възобновяването позволява. Отгледна насока е планирана на площ от 47.2 ха. и очакван добив от 1255 куб.м. или средно годишно по 123 куб.м.

6.1.1.10. Условен стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП

Планираната възобновителна насока е на площ от 546.2 ха и очакван добив в размер на 19760 куб.м. или средно годишно по 1976 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 8.9 ха. и очакван добив от 155 куб.м. или средно годишно по 16 куб.м.

Планирана е също така и селекционна насока на площ от 21.6 ха. и очакван добив в размер на 190 куб.м. или средногодишно по 19 куб.м.

6.1.1.11. Условен стопански клас Церов за превръщане – ЦП

Планираната възобновителна насока е на площ от 184.7 ха и очакван добив в размер на 8575 куб.м. или средно годишно по 858 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 13.8 ха. и очакван добив от 315 куб.м. или средно годишно по 32 куб.м.

6.1.1.12. Условен стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СсНП

Планираната възобновителна насока е на площ от 20.1 ха и очакван добив в размер на 730 куб.м. или средно годишно по 73 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 16.2 ха. и очакван добив от 485 куб.м. или средно годишно по 49 куб.м. Планирана е също така и селекционна насока на площ от 2.7 ха. и очакван добив в размер на 25 куб.м. или средногодишно по 5 куб.м.

6.1.1.13. В Акациевия условен стопански клас

Насажденията и културите тук ще се стопанисват нискостъблено и от голи сечи ще се добиват годишно по 1109 куб.м.

6.1.1.14. В Келявгабъровия условен стопански клас

В стопанския клас се предвижда ползване от възобновителни сечи – гола на площ до 20 дка, на площ от 1,1 ха. и средногодишно ползване в размер на 1 куб.м.

От така направените разчети общият размер на годишното ползване от възобновителни сечи **в горите със ЗСпФ** през следващото десетилетие се предвижда да бъде 17350 куб.м. с клони. Годишният размер на ползване от отгледни сечи в горите със ЗСпФ се предвижда да бъде 11870 куб.м. с клони и от селекционна насока средно годишно добив в размер на 107 куб.м. с клони.

6.1.2. Гори със стопански функции

6.1.2.1. В стопански клас Иглолистни култури - ИК

Площта на стопанския клас е 371,4 ха.

Поради това, че се предлага 60 и 80 годишен турнус (пояснено по-горе стр. 52, трети абзац) площта на зрелите и презрели насаждения е 299.1 ха със запас 88440 м³., а средногодишния прираст е 2178 м³. Зрелите насаждения заемат 13.7 % от площта. Средния експлоатационен запас е 296 м³/ха. Планираните възобновителни сечи с насока трансформация в стопанския клас са с площ от 144.6 ха. при което се очаква да се добият 13435 куб.м.

Предлага се сечище по състояние, което е по площ 4,5 ха и по ползване 1344 м³.

Отгледни сечи са планирани на площ от 212.4 ха. И очакван добив от 10875 куб.м. или средногодишно по 1088 куб.м.

6.1.2.2. Стопански клас култури от червен дъб - Кчдб

Тук няма планирана възобновителна насока, поради липса на зрели насаждения. Отгледна насока е планирана на площ от 178.1ха. и очакван добив от 7205 куб.м. или средно годишно по 720 куб.м.

6.1.2.3. Широколистен високоствъблен стопански клас - ШВ

Общия запас на зрелите и презрели насаждения без клони е 3930 м³ Общата площ на зрелите и презрели насаждения възлиза на 54.2 ха.,което представлява 52.8 % от общата площ на стопанския клас. Предлагаме да се приеме сечище по състояние, равно на сечище по възраст 40 години от формулните методи, което по площ е 1.1 ха, а по запас – 155 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 14.0 ха. и очакван добив от 800 куб.м. или средно годишно по 80 куб.м.

6.1.2.4. Липов стопански клас - Л

В този стопански клас има едно зряло насаждение с площ 23,3 ха. Планирана е възобновителна насока на площ от 23,3 ха и очакван добив 1180 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 134.8 ха. и очакван добив от 6915 куб.м. или средно годишно по 692 куб.м.

6.1.2.5. Стопански клас горскоплоден – ГПЛ

Този стопански клас не са предвиждани сечи и не подлежи на контрол по формулните методи

6.1.2.6. Стопански клас Буков високобонитетен за превръщане – БВП

Планираната възобновителна насока в този стопански клас е на площ от 75.6 ха. и очакван добив в размер на 510 куб.м. или средно годишно по 51 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 99.4 ха и очакван добив от 4280 куб.м. или средно годишно по 428 куб.м.

6.1.2.7. Стопански клас Дъбов високобонитетен за превръщане – ДВП

Планираната възобновителна насока в този стопански клас е на площ от 89.0 ха. и очакван добив в размер на 5910 куб.м. или средно годишно по 591 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 39.5ха и очакван добив от 1330 куб.м. или средно годишно по 133 куб.м.

6.1.2.8. Стопански клас Габъров високобонитетен за превръщане – ГВП

Планираната възобновителна насока в този стопански клас е на площ от 37.5ха. и очакван добив в размер на 2150 куб.м. или средно годишно по 215 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 473.7 ха и очакван добив от 18180 куб.м. или средно годишно по 1818 куб.м. Планирана е и техническа насока на площ от 39.8 ха и очакван добив 4380 куб.м.

6.1.2.9. Стопански клас Смесен високобонитетен за превръщане – СмВП

Планираната възобновителна насока в този стопански клас е на площ от 132.8 ха. и очакван добив в размер на 7840 куб.м. или средно годишно по 784 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 99.8 ха и очакван добив от 3780 куб.м. или средно годишно по 378 куб.м.

6.1.2.10. Стопански клас Церов високобонитетен за превръщане – ЦВП

Планираната възобновителна насока в този стопански клас е на площ от 196.3 ха. и очакван добив в размер на 13140 куб.м. или средно годишно по 1314 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 87.4 ха и очакван добив от 1985 куб.м. или средно годишно по 199 куб.м.

6.1.2.11. Стопански клас Дъбов средно и нискобонитетен за превръщане – ДСрНП

Планираната възобновителна насока в този стопански клас е на площ от 118.5 ха. и очакван добив в размер на 6135 куб.м. или средно годишно по 614 куб.м. Отгледна насока не е планирана в този стопански клас.

6.1.2.12. Стопански клас Церов за превръщане – ЦП

Планираната възобновителна насока в този стопански клас е на площ от 143.4 ха. и очакван добив в размер на 6140 куб.м. или средно годишно по 614 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 26.6 ха и очакван добив от 650 куб.м. или средно годишно по 65 куб.м.

6.1.2.13. Стопански клас Смесен средно и нискобонитетен за превръщане – СмНП

Планираната възобновителна насока в този стопански клас е на площ от 13.9 ха. и очакван добив в размер на 270 куб.м. или средно годишно по 27 куб.м. Отгледна насока е планирана на площ от 44.0 ха и очакван добив от 1020 куб.м. или средно годишно по 102 куб.м.

6.1.2.14. В Акациевия стопански клас

Насажденията и културите тук ще се стопанисват нискостъблено и от голи сечи ще се добиват годишно 1168 куб.м.

6.1.2.15. В Келявгабървия стопански клас

В стопанския клас се предвижда ползване от възобновителни сечи – гола на площ до 20 дка, на площ от 25,3 ха. и средногодишно ползване в размер на 57 куб.м.

От планираните съобразно тяхното състояние и специфични изисквания насаждения и култури в горите със СтФ, ще се добият средногодишно по 7374 куб.м от възобновителни сечи. От отгледни се очаква средногодишен добив в размер на 5705 куб.м., и от технически планирани мероприятия добив в размер на 438 куб.м. средно годишно.

6.2. ПЛАНИРАНИ СЕЧИ В ДЪРЖАВНИТЕ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Всички мероприятия в настоящия горскостопански план са съобразени със: Закон за горите от 2011 г, Наредба № 18 за инвентаризация и планиране в горските територии от 2015 година; Наредба № 8 за сечите в горите от 2011 г, “Система от режими и мерки за стопанисване на горските типове местообитания от Приложение №1 от ЗБР”, утвърдена на основание чл.4, ал.1, т.2 от Наредба № 8 / 05.08.2011 г. за сечите в горите от ИД на ИАГ. При изработването на ГСП на ТП “ДГС Търговище” стриктно са спазени всички условия, които са предвидени в **Решение № 19 - ОС/2024 г. на МОСВ**, с цел предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите отрицателни въздействия.

Съгласно нормативната уредба в РБългария - Наредба № 8 / 05.08.2011 г. за сечите в горите – чл.65, ал.2 и 3, сертификационния доклад, Решение № 19 - ОС/2024 г. на МОСВ и одобрени протоколи, касаещи изготвянето на ГСП на ТП “ДГС Омуртаг”, при маркиране и извеждане на планираните сечи да се спазват следните изисквания:

1. При маркиране в природните местообитания да се оставят при наличност от 8 да 10 куб.м мъртва и/или гниеца дървесина от запаса на насажденията.
2. При маркиране да се оставят при наличност от 3 до 5 броя биотопни дървета на хектар, които да бъдат обозначени на терена с траен знак.
3. При маркиране да се оставят дървета с храсти и единични и групи стари дървета, с цел опазване местообитанията на дивите птици.

6.2.1. Възобновителни сечи

Таблица № 61

Разпределение на ПЛОЩТА на насажденията за ВЪЗОБНОВИТЕЛНА СЕЧ през десетилетието по ВИД НА СЕЧТА и ВИДОВЕ ГОРИ

Вид на възобновителната сеч и видове гори												
Видове гори	ПФ1	ПФ2	П ОФ	постепенно котловинна	групово постепенна	Неравно мерно постепенна	гола за топола	гола за акация	гола за изд. възобн.	общо гола	ОБЩО	%
1.3 - Култури от бял бор	0.0	0.0	0.0	168.7	123.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	291.8	7.5
2.3 - Култури от черен бор	2.7	0.2	0.0	657.2	28.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	688.4	17.6
3.3 - Култури от смърч	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0
9 - Култури от чужди игл видове	0.0	0.0	0.0	0.0	8.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	8.3	0.2
11.1 - Семенни термофилни букови гори	0.0	0.0	0.0	0.0	2.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.4	0.1
16.2 - Култури от хибридни тополи	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	2.5	0.0	0.0	2.5	2.5	0.1
19.1 - Семенни гори от габър	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0
20.1 - Естествени липови гори	0.0	0.0	0.0	12.2	0.0	23.3	0.0	0.0	0.0	0.0	35.5	0.9
21 - Смесени широколистни гори (пляс, яв, лп) - естеств.	0.0	0.0	0.0	3.5	3.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	6.9	0.2
23.1 - Издънкови термофилни букови гори	0.0	26.1	0.0	0.0	235.7	23.4	0.0	0.0	0.0	0.0	285.2	7.3
23.2 - Издънкови букови гори	0.0	0.0	0.0	13.1	92.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	105.6	2.7
23.3 - Издънкови гори от зимен дъб	1.3	1.7	0.0	413.8	0.0	28.0	0.0	0.0	0.0	0.0	444.8	11.4
23.4 - Издънкови смесени дъбови гори	0.5	3.1	0.0	493.5	11.9	19.8	0.0	0.0	0.0	0.0	528.8	13.5
23.5 - Издънкови церови гори	6.6	69.0	51.2	513.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	639.9	16.4
23.6 - Издънкови гори от обикновен габър	0.0	0.0	0.0	9.7	320.1	163.6	0.0	0.0	0.0	0.0	493.4	12.6
23.7 - Естествени гори от трепетлика	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.3	0.3	0.0
24 - Гори от акация	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	341.7	0.0	341.7	341.7	8.8
25 - Гори от келяв габър	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	26.4	26.4	26.4	0.7
ОБЩО	11.1	100.1	51.2	2284.8	826.4	258.1	2.5	341.7	26.7	370.9	3902.6	100.0
ПОЛЗВАНЕ (БЕЗ КЛОНИ)	815	7160	4180	126910	43365	12240	375	22215	590	23180	217850	-
ПОЛЗВАНЕ (С КЛОНИ)	915	7935	4610	145965	49645	13780	435	23280	660	24375	247225	-

Таблица № 62

Разпределение на залесената площ и предвидено ползване (без клони) с планирана насока на стопанисване по стопански класове – ДГТ

Стопански класове	Мерни единици	Насока на стопанисване						
		Възобновяване	Отглеждане	Селекционна	Трансформация	Техническа	ВСИЧКО НАСОКИ	%
Иглолистни								
Иглол. култури ЗСпФ	ха	12.0	72.4	1.6	1035.8	-	1121.8	33.3
	куб.м	725	2575	30	58590	-	61920	43.2
Иглол. култури СтФ	ха	18.7	46.2	-	824.5	-	889.4	18.9
	куб.м	1330	1515	-	48290	-	51135	23.9
Всичко иглолистни ЗСпФ	ха	12.0	72.4	1.6	1035.8	-	1121.8	33.3
	куб.м	725	2575	30	58590	-	61920	43.2
Всичко иглолистни СтФ	ха	18.7	46.2	-	824.5	-	889.4	18.9
	куб.м	1330	1515	-	48290	-	51135	23.9
Широколистни високоствъблени								
Липов ЗСпФ	ха	12.2	102.8	56.7	-	-	171.7	5.1
	куб.м	510	3705	2100	-	-	6315	4.4
Липов СтФ	ха	-	391.3	-	-	-	391.3	8.3
	куб.м	-	16350	-	-	-	16350	7.6
Широколистен В ЗСпФ	ха	-	4.5	6.8	-	-	11.3	0.3
	куб.м	-	155	170	-	-	325	0.2
Широколистен В СтФ	ха	5.9	82.0	-	-	-	87.9	1.9
	куб.м	565	1910	-	-	-	2475	1.2
Култури от червен дъб ЗСпФ	ха	-	2.5	20.3	-	-	22.8	0.7
	куб.м	-	130	700	-	-	830	0.6
Култури от червен дъб СтФ	ха	-	284.7	-	-	-	284.7	6.1
	куб.м	-	9605	-	-	-	9605	4.5
Всичко широколистни високоствъблени ЗСпФ	ха	12.2	109.8	83.8	-	-	205.8	6.1
	куб.м	510	3990	2970	-	-	7470	5.2
Всичко широколистни високоствъблени СтФ	ха	5.9	758.0	-	-	-	763.9	16.3
	куб.м	565	27865	-	-	-	28430	13.3
Издънкови за превръщане								
Буков В П ЗСпФ	ха	13.0	277.7	31.9	-	-	322.6	9.6
	куб.м	680	10250	1210	-	-	12140	8.5
Буков В П СтФ	ха	95.8	187.5	-	-	-	283.3	6.0
	куб.м	6050	6780	-	-	-	12830	6.0
Дъбов В П ЗСпФ	ха	9.3	4.8	55.0	-	-	69.1	2.1
	куб.м	500	170	1910	-	-	2580	1.8
Дъбов В П СтФ	ха	68.2	63.4	-	-	-	131.6	2.8
	куб.м	4230	1960	-	-	-	6190	2.9
Церов В П СтФ	ха	313.4	186.4	-	-	-	499.8	10.6
	куб.м	20010	4860	-	-	-	24870	11.6
Смесен СрН П ЗСпФ	ха	2.7	13.0	2.7	-	-	18.4	0.5
	куб.м	110	390	25	-	-	525	0.4
Смесен СрН П СтФ	ха	35.8	49.2	-	-	-	85.0	1.8
	куб.м	1110	870	-	-	-	1980	0.9
Широколистен В СтФ	ха	-	11.0	-	-	-	11.0	0.2
	куб.м	-	270	-	-	-	270	0.1
Габъров В П ЗСпФ	ха	167.4	645.0	26.9	-	-	839.3	24.9

	куб.м	7080	20750	1195	-	-	29025	20.2
Габъров В П СтФ	ха	82.3	582.0	-	-	39.8	704.1	15.1
	куб.м	4165	19765	-	-	3070	27000	12.7
Церов П ЗСпФ	ха	44.3	-	-	-	-	44.3	1.3
	куб.м	1980	-	-	-	-	1980	1.4
Церов П СтФ	ха	253.3	88.8	-	-	-	342.1	7.3
	куб.м	11645	1145	-	-	-	12790	6.0
Дъбов СрН П ЗСпФ	ха	318.6	9.9	21.6	-	-	350.1	10.4
	куб.м	11100	190	170	-	-	11460	8.0
Дъбов СрН П СтФ	ха	367.6	4.9	-	-	-	372.5	7.9
	куб.м	14565	85	-	-	-	14650	6.8
Габъров СрН П ЗСпФ	ха	28.6	47.2	-	-	-	75.8	2.3
	куб.м	890	1090	-	-	-	1980	1.4
Смесен В П ЗСпФ	ха	203.4	28.2	62.6	-	-	294.2	8.7
	куб.м	9840	960	1770	-	-	12570	8.8
Смесен В П СтФ	ха	176.1	100.5	-	-	-	276.6	5.9
	куб.м	9510	3280	-	-	-	12790	6.0
Всичко издънкови превръщане ЗСпФ	ха	787.3	1025.8	200.7	-	-	2013.8	59.8
	куб.м	32180	33800	6280	-	-	72260	50.5
Всичко издънкови превръщане СтФ	ха	1392.5	1273.7	-	-	39.8	2706.0	57.6
	куб.м	71285	39015	-	-	3070	113370	53.0
Нискостъблени								
Акациев ЗСпФ	ха	26.7	-	-	-	-	26.7	0.8
	куб.м	1585	-	-	-	-	1585	1.1
Акациев СтФ	ха	310.3	-	-	-	-	310.3	6.6
	куб.м	20535	-	-	-	-	20535	9.5
Келявгабъров СтФ	ха	26.4	-	-	-	-	26.4	0.6
	куб.м	545	-	-	-	-	545	0.3
Всичко нискостъблени ЗСпФ	ха	26.7	-	-	-	-	26.7	0.8
	куб.м	1585	-	-	-	-	1585	1.1
Всичко нискостъблени СтФ	ха	336.7	-	-	-	-	336.7	7.2
	куб.м	21080	-	-	-	-	21080	9.8
ОБЩО								
ОБЩО НАСОКИ ЗСпФ	ха	838.2	1208.0	286.1	1035.8	-	3368.1	100.0
	куб.м	35000	40365	9280	58590	-	143235	100.0
ОБЩО НАСОКИ СтФ	ха	1753.8	2077.9	-	824.5	39.8	4696.0	100.0
	куб.м	94260	68395	-	48290	3070	214015	100.0
ВСИЧКО НАСОКИ ЗСпФ+СтФ	ха	2592.0	3285.9	286.1	1860.3	39.8	8064.1	-
	куб.м	129260	108760	9280	106880	3070	357250	-

През десетилетието в ДГТ са предвидени следните насоки на стопанисване - на обща площ 8064.1 ха и вероятен добив 357250 куб.м без клони и се разпределят така:

- **Възобновяване** - с обща площ 2592.0 ха и добив 129260 куб.м.
- **Отглеждане** - с обща площ 3285.9 ха и добив 108760 куб.м.
- **Селекционна** - с обща площ 286.1 ха и добив 9280 куб.м.
- **Трансформация** - с обща площ 1860.3 ха и добив 106880 куб.м.
- **Техническа** – с обща площ 39.8 ха и добив 3070 куб.м.

Сравнение на размера на ползването при двете последователни устройства общо и по видове сечи за ДГТ е направено в таблица № 63.

Таблица № 63
за сравнение на предвиденото годишно ползване
при двата последни ГСП / без клони/ - ДГТ

Година на ГСП	Залес. площ /ха/	Запас		Среден Прираст	РАЗМЕР НА ГОДИШНОТО ПОЛЗВАНЕ							
		На 1ха	На цялата площ		Възоб. сечи	Отгл., сечи	Селекц сечи	Техн. сечи	Всичко	На 1ха	% от прираст та	% от запаса
2013	14520.8	140	2036560	45514	17100	17345	800	-	35245	2.43	77.4	1.73
2024	14490.2	155	2251220	39889	20000	14485	930	310	35725	2.46	89.5	1.59
Разлика+/-	-30.6	15	214660	-5625	2900	-2860	70	310	480	0.03	12.1	-0.14

6.3. ДОБИВИ И СОРТИМЕНТИ ОТ ЛЕСОСЕЧНИЯ ФОНД

Разпределението на предвидената за отсичане през десетилетието стояща маса (без клони и с клони) по дървесни видове, видове сечи и основни групи сортименти общо за ДГТ в ТП ДГС „Търговище“ е дадено в таблица № 64.

Таблица № 64

Разпределение на предвидената за отсичане през десетилетието стояща маса по видове СЕЧИ, дървесни ВИДОВЕ и основни групи СОРТИМЕНТИ - плътни куб.м - общо за ДГТ

вид на сечта и дървесен вид	предвидена за отсичане стояща маса		отпад	лежаща дървесна маса	вероятен добив сортименти					
	без клони	с клони			строителна дървесина				дърва за огрев	използв. вършина
					едра	средна	дребна	общо		
Възобновителна в иглолистни										
Бял бор	17900	21525	3880	17645	8540	3445	1535	13520	3880	245
Смърч	220	255	40	215	155	5	5	165	45	5
Черен бор	46410	55585	10535	45050	22195	5565	3895	31655	12820	575
Зелена дуглазка	810	1000	145	855	645	20	10	675	160	20
иглолистни	65340	78365	14600	63765	31535	9035	5445	46015	16905	845
проценти	83.4	100.0	18.6	81.4	40.3	11.5	6.9	58.7	21.6	1.1
Бук	90	110	15	95	30	5	5	40	55	0
Зимен дъб	40	40	5	35	15	0	0	15	20	0
Благун	50	60	10	50	15	5	0	20	30	0
Цер	140	180	30	150	45	10	5	60	90	0
Габър	1855	2315	395	1920	345	70	30	445	1475	0
Трепетлика	80	90	10	80	20	15	5	40	35	5
Явор	580	710	110	600	190	35	10	235	365	0
Бреза	135	145	20	125	40	5	5	50	75	0
Мъждрян	110	110	15	95	0	0	0	0	95	0
Клен	15	15	0	15	5	0	0	5	10	0
Полски клен	20	20	5	15	5	0	0	5	10	0
Сребролистна липа	560	630	100	530	170	125	10	305	225	0
Череша	20	30	5	25	10	0	0	10	15	0
Планински ясен	30	30	5	25	10	0	0	10	15	0
широколистни	3725	4485	725	3760	900	270	70	1240	2515	5
проценти	83.1	100.0	16.2	83.8	20.1	6.0	1.6	27.7	56.0	0.1

Общо възобновителна в иглолистни	69065	82850	15325	67525	32435	9305	5515	47255	19420	850
проценти	83.4	100.0	18.5	81.5	39.2	11.2	6.7	57.1	23.4	1.0
Възобновителна в широколистни високостъблени										
Бук	295	335	45	290	95	20	5	120	170	0
Зимен дъб	50	60	10	50	15	5	0	20	30	0
Габър	30	35	5	30	5	0	0	5	25	0
Трепетлика	70	80	10	70	20	15	5	40	30	0
Акация	20	20	5	15	0	5	0	5	10	0
Полски клен	10	10	0	10	5	0	0	5	5	0
Сребролистна липа	1290	1440	215	1225	360	285	30	675	520	30
широколистни	1765	1980	290	1690	500	330	40	870	790	30
проценти	89.1	100.0	14.7	85.3	25.2	16.7	2.0	43.9	39.9	1.5
Общо възобновителна в широколистни високостъблени										
Общо възобновителна в широколистни високостъблени	1765	1980	290	1690	500	330	40	870	790	30
проценти	89.1	100.0	14.7	85.3	25.2	16.7	2.0	43.9	39.9	1.5
Възобновителна в издънкови за превръщане										
Бук	22530	25390	4050	21340	2525	5090	580	8195	12650	495
Зимен дъб	21795	24065	2660	21405	190	4590	570	5350	15595	460
Летен дъб	520	570	60	510	5	105	15	125	375	10
Благун	11855	13030	1410	11620	95	2490	330	2915	8470	235
Цер	37450	41235	4525	36710	1350	7445	395	9190	26750	770
Габър	24685	28185	5120	23065	270	3975	1185	5430	17075	560
Мъждряк	730	810	115	695	0	20	55	75	620	0
Космат дъб	180	200	25	175	0	0	0	0	175	0
Полски бряст	20	20	0	20	0	5	0	5	15	0
Клен	415	445	45	400	0	95	10	105	295	0
Полски клен	530	590	60	530	0	115	30	145	385	0
Сребролистна липа	2940	3280	550	2730	655	825	110	1590	1085	55
Планински ясен	210	230	25	205	30	65	10	105	100	0
Полски ясен	70	70	10	60	10	20	0	30	30	0
широколистни	123930	138120	18655	119465	5130	24840	3290	33260	83620	2585
проценти	89.7	100.0	13.5	86.5	3.7	18.0	2.4	24.1	60.5	1.9
Общо възобновителна в издънкови за превръщане										
Общо възобновителна в издънкови за превръщане	123930	138120	18655	119465	5130	24840	3290	33260	83620	2585
проценти	89.7	100.0	13.5	86.5	3.7	18.0	2.4	24.1	60.5	1.9
Възобновителна в нискостъблени										
Мъждряк	5	5	0	5	0	0	0	0	5	0
Акация	22155	23220	2580	20640	0	5845	1805	7650	12750	240
Келяв габър	515	575	230	345	0	0	0	0	315	30
Гледичия	30	30	5	25	0	10	0	10	15	0
Джанка	10	10	5	5	0	0	0	0	5	0
широколистни	22715	23840	2820	21020	0	5855	1805	7660	13090	270
проценти	95.3	100.0	11.8	88.2	0.0	24.6	7.6	32.2	54.9	1.1

Общо възобновителна в нискостъблени	22715	23840	2820	21020	0	5855	1805	7660	13090	270
проценти	95.3	100.0	11.8	88.2	0.0	24.6	7.6	32.2	54.9	1.1
Възобновителна в топовови										
тп Bachelieri	25	30	5	25	10	5	0	15	10	0
тп I-214	350	405	45	360	155	45	15	215	130	15
широколистни	375	435	50	385	165	50	15	230	140	15
проценти	86.2	100.0	11.5	88.5	37.9	11.5	3.5	52.9	32.2	3.4
Общо възобновителна в топовови	375	435	50	385	165	50	15	230	140	15
проценти	86.2	100.0	11.5	88.5	37.9	11.5	3.5	52.9	32.2	3.4
ВСИЧКО ВЪЗОБНОВИТЕЛНИ СЕЧИ	217850	247225	37140	210085	38230	40380	10665	89275	117060	3750
проценти	88.1	100.0	15.0	85.0	15.5	16.3	4.3	36.1	47.4	1.5
Прочистка в нискостъблени										
Акация	30	30	5	25	0	5	5	10	15	0
Гледичия	5	5	0	5	0	0	0	0	5	0
широколистни	35	35	5	30	0	5	5	10	20	0
проценти	100.0	100.0	14.3	85.7	0.0	14.3	14.3	28.6	57.1	0.0
Общо прочистка в нискостъблени	35	35	5	30	0	5	5	10	20	0
проценти	100.0	100.0	14.3	85.7	0.0	14.3	14.3	28.6	57.1	0.0
Прореждане в иглолистни										
Бял бор	160	190	55	135	0	85	15	100	25	10
Черен бор	17295	22010	6120	15890	200	9450	1575	11225	3565	1100
иглолистни	17455	22200	6175	16025	200	9535	1590	11325	3590	1110
проценти	78.6	100.0	27.8	72.2	0.9	42.9	7.2	51.0	16.2	5.0
Бук	10	10	0	10	0	5	0	5	5	0
Цер	75	75	10	65	0	15	5	20	45	0
Габър	475	635	140	495	0	55	25	80	405	10
Бреза	30	30	5	25	0	10	0	10	15	0
Мъждряк	135	145	20	125	0	0	0	0	125	0
Космат дъб	10	10	0	10	0	0	0	0	10	0
Клен	20	20	0	20	0	5	0	5	15	0
Полски клен	60	70	10	60	0	10	5	15	45	0
Сребролистна липа	345	395	65	330	15	160	25	200	130	0
широколистни	1160	1390	250	1140	15	260	60	335	795	10
проценти	83.5	100.0	18.0	82.0	1.1	18.7	4.3	24.1	57.2	0.7
Общо прореждане в иглолистни	18615	23590	6425	17165	215	9795	1650	11660	4385	1120
проценти	78.9	100.0	27.2	72.8	0.9	41.5	7.0	49.4	18.6	4.8
Прореждане в широколистни високостъблени										
Зелена дуглазка	10	15	5	10	0	5	5	10	0	0

иглолистни	10	15	5	10	0	5	5	10	0	0
проценти	66.7	100.0	33.4	66.6	0.0	33.3	33.3	66.6	0.0	0.0
Червен дъб	2760	3855	460	3395	45	510	220	775	2495	125
Зимен дъб	130	180	20	160	0	30	10	40	115	5
Благун	30	30	0	30	0	10	0	10	20	0
Цер	1380	1795	230	1565	20	230	80	330	1210	25
Габър	45	55	15	40	0	0	0	0	40	0
Явор	425	610	110	500	5	125	30	160	325	15
Мъждряк	15	15	0	15	0	0	0	0	15	0
Орех	40	60	5	55	0	10	5	15	40	0
Полски бряст	20	20	0	20	0	5	0	5	15	0
Полски клен	120	130	15	115	0	20	5	25	85	5
Сребролистна липа	3870	4335	870	3465	65	1740	335	2140	1295	30
Планински ясен	80	90	10	80	0	20	5	25	55	0
широколистни	8915	11175	1735	9440	135	2700	690	3525	5710	205
проценти	79.8	100.0	15.5	84.5	1.2	24.2	6.2	31.6	51.1	1.8
Общо прореждане в широколистни високостъблени	8925	11190	1740	9450	135	2705	695	3535	5710	205
проценти	79.8	100.0	15.6	84.4	1.2	24.2	6.2	31.6	51.0	1.8
Прореждане в издънкови за превръщане										
Черен бор	30	40	10	30	0	15	5	20	5	5
иглолистни	30	40	10	30	0	15	5	20	5	5
проценти	75.0	100.0	25.0	75.0	0.0	37.5	12.5	50.0	12.5	12.5
Бук	390	530	95	435	0	80	50	130	290	15
Червен дъб	190	270	30	240	0	35	15	50	180	10
Зимен дъб	180	200	20	180	0	40	10	50	130	0
Благун	145	155	20	135	0	30	5	35	100	0
Цер	1295	1425	190	1235	0	205	70	275	935	25
Габър	2605	3585	645	2940	0	325	220	545	2320	75
Мъждряк	170	180	30	150	0	0	0	0	150	0
Акация	35	35	5	30	0	5	5	10	20	0
Полски бряст	30	30	0	30	0	5	0	5	25	0
Клен	10	10	0	10	0	0	0	0	10	0
Полски клен	200	220	25	195	0	35	15	50	140	5
Сребролистна липа	410	460	80	380	0	195	35	230	150	0
Планински ясен	5	5	0	5	0	0	0	0	5	0
широколистни	5665	7105	1140	5965	0	955	425	1380	4455	130
проценти	79.7	100.0	16.1	83.9	0.0	13.4	6.0	19.4	62.7	1.8
Общо прореждане в издънкови за превръщане	5695	7145	1150	5995	0	970	430	1400	4460	135
проценти	79.7	100.0	16.1	83.9	0.0	13.6	6.0	19.6	62.4	1.9
Пробирка в иглолистни										
Бял бор	1720	2100	465	1635	310	845	115	1270	310	55
Смърч	5	5	0	5	0	5	0	5	0	0
Черен бор	21530	26285	6060	20225	5235	9180	830	15245	4215	765

Зелена дуглазка	140	170	35	135	60	40	5	105	25	5
иглолистни	23395	28560	6560	22000	5605	10070	950	16625	4550	825
проценти	81.9	100.0	23.0	77.0	19.6	35.3	3.3	58.2	15.9	2.9
Зимен дъб	10	10	0	10	0	5	0	5	5	0
Габър	270	350	75	275	0	40	5	45	230	0
Явор	140	170	25	145	15	15	5	35	110	0
Бреза	60	60	10	50	0	15	0	15	35	0
Мъждрян	40	40	0	40	0	0	0	0	40	0
Клен	20	20	0	20	0	10	0	10	10	0
Полски клен	40	50	5	45	5	10	0	15	30	0
Сребролистна липа	510	585	95	490	50	240	25	315	170	5
широколистни	1090	1285	210	1075	70	335	35	440	630	5
проценти	84.8	100.0	16.4	83.6	5.4	26.1	2.7	34.2	49.0	0.4
Общо пробирка в иглолистни	24485	29845	6770	23075	5675	10405	985	17065	5180	830
проценти	82.0	100.0	22.6	77.4	19.0	34.9	3.3	57.2	17.4	2.8
Пробирка в широколистни високостъблени										
Бял бор	15	15	5	10	0	10	0	10	0	0
Черен бор	205	245	55	190	50	90	5	145	40	5
иглолистни	220	260	60	200	50	100	5	155	40	5
проценти	84.6	100.0	23.1	76.9	19.2	38.5	1.9	59.6	15.4	1.9
Бук	1015	1175	180	995	85	110	45	240	740	15
Червен дъб	4970	6660	875	5785	215	890	135	1240	4425	120
Зимен дъб	610	780	95	685	35	100	20	155	515	15
Летен дъб	10	10	0	10	0	5	0	5	5	0
Благуи	255	305	40	265	10	45	5	60	200	5
Цер	2920	3740	525	3215	235	455	0	690	2450	75
Габър	365	415	65	350	0	55	10	65	280	5
Трепетлика	60	70	10	60	20	5	0	25	35	0
Явор	620	760	120	640	55	70	15	140	485	15
Мъждрян	20	20	5	15	0	0	0	0	15	0
Орех	30	40	5	35	0	10	0	10	25	0
Полски бряст	10	10	0	10	0	5	0	5	5	0
Гледичия	10	10	5	5	0	0	0	0	5	0
Полски клен	10	10	0	10	0	5	0	5	5	0
Сребролистна липа	13495	15265	2610	12655	1210	6270	450	7930	4430	295
Череша	60	65	10	55	5	10	0	15	40	0
Планински ясен	215	235	20	215	45	10	5	60	155	0
Полски ясен	135	155	15	140	30	15	0	45	95	0
широколистни	24810	29725	4580	25145	1945	8060	685	10690	13910	545
проценти	83.5	100.0	15.4	84.6	6.6	27.1	2.3	36.0	46.8	1.8
Общо пробирка в широколистни високостъблени	25030	29985	4640	25345	1995	8160	690	10845	13950	550
проценти	83.5	100.0	15.5	84.5	6.6	27.2	2.3	36.1	46.5	1.9
Пробирка в издънкови за превръщане										

Бял бор	10	10	5	5	0	5	0	5	0	0
Черен бор	270	320	70	250	65	115	5	185	60	5
иглолистни	280	330	75	255	65	120	5	190	60	5
проценти	84.8	100.0	22.7	77.3	19.7	36.4	1.5	57.6	18.2	1.5
Бук	17445	20370	3330	17040	730	2410	370	3510	13180	350
Червен дъб	190	260	30	230	0	45	10	55	165	10
Зимен дъб	3350	3700	415	3285	0	665	165	830	2420	35
Летен дъб	80	90	10	80	0	15	5	20	60	0
Благун	1055	1145	120	1025	0	205	50	255	755	15
Цер	3865	4225	495	3730	0	775	35	810	2825	95
Габър	33680	39920	6040	33880	0	5185	2030	7215	25865	800
Трепетлика	40	40	5	35	10	5	0	15	20	0
Мъждряк	350	370	45	325	0	0	0	0	325	0
Акация	80	80	10	70	0	10	10	20	50	0
Клен	580	620	65	555	0	130	25	155	395	5
Полски клен	345	365	45	320	0	65	10	75	240	5
Сребролистна липа	2145	2415	460	1955	145	830	120	1095	815	45
Шестил	20	20	5	15	0	0	0	0	15	0
Планински ясен	50	50	5	45	10	0	0	10	35	0
широколистни	63275	73670	11080	62590	895	10340	2830	14065	47165	1360
проценти	85.9	100.0	15.1	84.9	1.2	14.0	3.9	19.1	64.0	1.8
Общо пробирка в издънкови за превръщане	63555	74000	11155	62845	960	10460	2835	14255	47225	1365
проценти	85.9	100.0	15.1	84.9	1.3	14.1	3.8	19.2	63.8	1.9
Селекционна в иглолистни										
Черен бор	30	40	10	30	10	15	0	25	5	0
иглолистни	30	40	10	30	10	15	0	25	5	0
проценти	75.0	100.0	25.0	75.0	25.0	37.5	0.0	62.5	12.5	0.0
Общо селекционна в иглолистни	30	40	10	30	10	15	0	25	5	0
проценти	75.0	100.0	25.0	75.0	25.0	37.5	0.0	62.5	12.5	0.0
Селекционна в широколистни високоствъблени										
Бук	210	240	35	205	15	25	10	50	150	5
Червен дъб	670	880	110	770	35	110	20	165	590	15
Благун	170	230	30	200	5	30	5	40	155	5
Цер	40	40	10	30	0	5	0	5	25	0
Едролистна липа	260	290	50	240	25	115	10	150	85	5
Сребролистна липа	1670	1870	320	1550	155	765	50	970	545	35
широколистни	3020	3550	555	2995	235	1050	95	1380	1550	65
проценти	85.1	100.0	15.6	84.4	6.6	29.6	2.7	38.9	43.7	1.8
Общо селекционна в широколистни високоствъблени	3020	3550	555	2995	235	1050	95	1380	1550	65
проценти	85.1	100.0	15.6	84.4	6.6	29.6	2.7	38.9	43.7	1.8

Селекционна в издънкови за превръщане										
Бук	1820	2080	330	1750	65	245	45	355	1350	45
Зимен дъб	1840	2040	245	1795	0	360	50	410	1345	40
Благун	500	550	65	485	0	95	10	105	370	10
Цер	410	460	50	410	0	85	0	85	305	20
Габър	1515	1740	260	1480	0	235	100	335	1115	30
Космат дъб	105	115	15	100	0	0	0	0	100	0
Клен	90	100	10	90	0	20	5	25	65	0
широколистни	6280	7085	975	6110	65	1040	210	1315	4650	145
проценти	88.6	100.0	13.8	86.2	0.9	14.7	3.0	18.6	65.6	2.0
Общо селекционна в издънкови за превръщане	6280	7085	975	6110	65	1040	210	1315	4650	145
проценти	88.6	100.0	13.8	86.2	0.9	14.7	3.0	18.6	65.6	2.0
ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ СЕЧИ	155670	186465	33425	153040	9290	44605	7595	61490	87135	4415
проценти	83.5	100.0	17.9	82.1	5.0	23.9	4.1	33.0	46.7	2.4
Техническа в издънкови за превръщане										
Габър	2990	4300	770	3530	0	390	260	650	2795	85
Мъждрян	60	60	10	50	0	0	0	0	50	0
Полски клен	20	20	0	20	0	5	0	5	15	0
широколистни	3070	4380	780	3600	0	395	260	655	2860	85
проценти	70.1	100.0	17.8	82.2	0.0	9.0	5.9	14.9	65.3	2.0
Общо техническа в издънкови за превръщане	3070	4380	780	3600	0	395	260	655	2860	85
проценти	70.1	100.0	17.8	82.2	0.0	9.0	5.9	14.9	65.3	2.0
ВСИЧКО ТЕХНИЧЕСКИ СЕЧИ	3070	4380	780	3600	0	395	260	655	2860	85
проценти	70.1	100.0	17.8	82.2	0.0	9.0	5.9	14.9	65.3	2.0
ОБЩО от всички сечи										
Бял бор	19805	23840	4410	19430	8850	4390	1665	14905	4215	310
Смърч	225	260	40	220	155	10	5	170	45	5
Черен бор	85770	104525	22860	81665	27755	24430	6315	58500	20710	2455
Зелена дуглазка	960	1185	185	1000	705	65	20	790	185	25
иглолистни	106760	129810	27495	102315	37465	28895	8005	74365	25155	2795
проценти	82.2	100.0	21.1	78.9	28.9	22.3	6.2	57.4	19.4	2.1
Бук	43805	50240	8080	42160	3545	7990	1110	12645	28590	925
Червен дъб	8780	11925	1505	10420	295	1590	400	2285	7855	280
Зимен дъб	28005	31075	3470	27605	255	5795	825	6875	20175	555
Летен дъб	610	670	70	600	5	125	20	150	440	10
Благун	14060	15505	1695	13810	125	2910	405	3440	10100	270
Цер	47575	53175	6065	47110	1650	9225	590	11465	34635	1010
Габър	68515	81535	13530	68005	620	10330	3865	14815	51625	1565
Трепетлика	250	280	35	245	70	40	10	120	120	5
Явор	1765	2250	365	1885	265	245	60	570	1285	30
Бреза	225	235	35	200	40	30	5	75	125	0
Мъждрян	1635	1755	240	1515	0	20	55	75	1440	0

Орех	70	100	10	90	0	20	5	25	65	0
Акация	22320	23385	2605	20780	0	5870	1825	7695	12845	240
Космат дъб	295	325	40	285	0	0	0	0	285	0
Келяв габър	515	575	230	345	0	0	0	0	315	30
Полски бряст	80	80	0	80	0	20	0	20	60	0
Гледичия	45	45	10	35	0	10	0	10	25	0
Джанка	10	10	5	5	0	0	0	0	5	0
Клен	1150	1230	120	1110	5	260	40	305	800	5
Полски клен	1355	1485	165	1320	15	265	65	345	960	15
Едрolistна липа	260	290	50	240	25	115	10	150	85	5
Сребролистна липа	27235	30675	5365	25310	2825	11435	1190	15450	9365	495
Череша	80	95	15	80	15	10	0	25	55	0
Шестил	20	20	5	15	0	0	0	0	15	0
Планински ясен	590	640	65	575	95	95	20	210	365	0
Полски ясен	205	225	25	200	40	35	0	75	125	0
тп Vachelieri	25	30	5	25	10	5	0	15	10	0
тп I-214	350	405	45	360	155	45	15	215	130	15
широколистни	269830	308260	43850	264410	10055	56485	10515	77055	181900	5455
проценти	87.5	100.0	14.2	85.8	3.3	18.3	3.4	25.0	59.0	1.8
ВСИЧКО	376590	438070	71345	366725	47520	85380	18520	151420	207055	8250
проценти	86.0	100.0	16.3	83.7	10.8	19.5	4.2	34.5	47.3	1.9

От предвидената за отсичане стояща маса – 438070 куб.м (с клони) през десетилетието ще се добият следните основни групи сортименти:

- едра строителна дървесина - 47520 куб.м (10.8 %),
- средна строителна дървесина - 85380 куб.м (19.5 %),
- дребна строителна дървесина - 18520 куб.м (4.2 %),
- дърва за огрев - 207055 куб.м (47.3 %),
- отпад - 8250 куб.м (1.9%).

Посочените сортиментни проценти са приблизителни, общи са за десетилетието, но не и за годишните добиви, при които сортиментното съотношение ще се променя в зависимост от вида на сечта и това в какви насаждения ще се извежда сечта през съответната година.

Разпределението на очакваемите добиви по сортименти е извършено въз основа на възприетите проценти за сортиментиране върху стоящата маса с клони (таблица №75). Начисляването на клоните е направено конкретно за всяко насаждение.

Размера на процентите за съответните сортименти са получени, като са използвани данните за процентното съотношение на добитите сортименти през изтеклия ревизионен период, на процентите за сортиментиране на маркирания лесосечен фонд през последните години и от общото състояние на насажденията и културите и утвърдените от ИАГ сортиментни таблици.

Таблица № 65

Възприетите проценти за сортиментиране върху стоящата маса с клони

вид на сечта	дървесен вид	ред	едра	средна	дребна	дърва	вършина	отпад
ВЪЗООБНОВИТЕЛНА В ИГЛОЛИСТНИ	ББ	1	40	16	7	18	1	18
	СМ	2	64	3	2	15	2	14
	ЧБ	3	40	10	7	23	1	19
	БК	4	27	4	1	52	1	15
	ЗДБ	5	25	4	1	54	1	15
	БЛ	6	25	4	1	54	1	15
	ЦР	7	27	3	1	52	1	16

	ГБР	8	15	3	1	64	1	16
	ТРП	9	25	18	5	37	2	13
	ЯВ	10	27	4	1	52	1	15
	БРЗ	11	28	8	2	48	1	13
	МЖД	12	0	5	5	75	1	14
	ЗДГЛ	13	65	2	1	16	2	14
	КЛ	14	25	4	1	54	1	15
	ПКЛ	15	25	4	1	54	1	15
	СРЛП	16	25	20	2	36	2	15
	ЧРШ	17	25	4	1	54	1	15
	ПЛЯС	18	35	10	2	41	1	11
ВЪЗОБНОВИТЕЛНА В ШИРОКОЛИСТНИ ВИСОКОСТЪБЛЕНИ	БК	19	27	4	1	52	1	15
	ЗДБ	20	25	4	1	54	1	15
	ГБР	21	15	3	1	64	1	16
	ТРП	22	25	18	5	37	2	13
	АК	23	0	25	8	55	1	11
	ПКЛ	24	25	4	1	54	1	15
	СРЛП	25	25	20	2	36	2	15
ВЪЗОБНОВИТЕЛНА В ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ	БК	26	10	20	2	50	2	16
	ЗДБ	27	1	19	2	65	2	11
	ЛДБ	28	1	19	2	65	2	11
	БЛ	29	1	19	2	65	2	11
	ЦР	30	3	18	1	65	2	11
	ГБР	31	1	14	4	61	2	18
	МЖД	32	0	3	7	75	1	14
	КДБ	33	0	0	0	87	1	12
	ПБРС	34	1	19	2	65	2	11
	КЛ	35	1	19	2	65	2	11
	ПКЛ	36	1	19	2	65	2	11
	СРЛП	37	20	25	3	33	2	17
	ПЛЯС	38	11	28	4	46	1	10
	ПЯС	39	11	28	4	46	1	10
ВЪЗОБНОВИТЕЛНА В НИСКОСТЪБЛЕНИ	МЖД	40	0	0	0	83	1	16
	АК	41	0	25	8	55	1	11
	КГБР	42	0	0	0	55	5	40
	ГЛД	43	0	25	8	55	1	11
	ДЖ	44	0	10	8	68	2	12
ВЪЗОБНОВИТЕЛНА В ТОПОЛОВИ	БАХ	45	40	11	4	31	2	12
	И214	46	40	11	4	31	2	12
ПРОЧИСТКА В НИСКОСТЪБЛЕНИ	АК	47	0	10	10	65	2	13
	ГЛД	48	0	10	10	65	2	13
ПРОРЕЖДАНЕ В ИГЛОЛИСТНИ	ББ	49	0	44	8	14	6	28
	ЧБ	50	1	43	7	16	5	28
	БК	51	1	21	5	52	3	18
	ЦР	52	1	13	4	67	2	13

	ГБР	53	0	10	5	65	1	19
	БРЗ	54	3	22	2	60	1	12
	МЖД	55	0	0	0	85	1	14
	КДБ	56	0	0	0	85	1	14
	КЛ	57	1	13	6	65	3	12
	ПКЛ	58	1	13	6	65	3	12
	СРЛП	59	1	40	8	30	1	20
ПРОРЕЖДАНЕ В ВИСОКОСТЪБЛЕНИ	ЧДБ	60	1	13	6	65	3	12
	ЗДБ	61	1	13	6	65	3	12
	БЛ	62	1	13	6	65	3	12
	ЦР	63	1	13	4	67	2	13
	ГБР	64	0	10	5	65	1	19
	ЯВ	65	1	21	5	52	3	18
	МЖД	66	0	0	0	85	1	14
	ОР	67	1	13	6	65	3	12
	ЗДГЛ	68	0	43	12	9	6	30
	ПБРС	69	1	13	6	65	3	12
	ПКЛ	70	1	13	6	65	3	12
	СРЛП	71	1	40	8	30	1	20
	ПЛЯС	72	0	20	5	60	2	13
ПРОРЕЖДАНЕ В ИЗДЪНКОВИ ПРЕВРЪЩАНЕ	ЧБ	73	1	43	7	16	5	28
	БК	74	0	15	10	55	2	18
	ЧДБ	75	0	13	7	65	3	12
	ЗДБ	76	0	13	7	65	3	12
	БЛ	77	0	13	7	65	3	12
	ЦР	78	0	13	5	67	2	13
	ГБР	79	0	9	6	65	2	18
	МЖД	80	0	0	0	85	1	14
	АК	81	0	10	10	65	2	13
	ПБРС	82	0	13	7	65	3	12
	КЛ	83	0	13	7	65	3	12
	ПКЛ	84	0	13	7	65	3	12
	СРЛП	85	1	40	8	30	1	20
	ПЛЯС	86	0	20	5	60	2	13
ПРОБИРКА В ИГЛОЛИСТНИ	ББ	87	15	40	5	15	3	22
	СМ	88	25	31	4	14	4	22
	ЧБ	89	20	35	3	16	3	23
	ЗДБ	90	3	13	2	67	2	13
	ГБР	91	0	13	3	68	1	15
	ЯВ	92	7	10	2	64	2	15
	БРЗ	93	3	22	2	60	1	12
	МЖД	94	0	0	0	85	1	14
	ЗДГЛ	95	31	25	3	15	4	22
	КЛ	96	3	13	2	67	2	13
	ПКЛ	97	3	13	2	67	2	13
	СРЛП	98	8	41	3	29	2	17
	ББ	99	15	40	5	15	3	22

ПРОБИРКА В ВИСОКОСТЪБЛЕНИ	ШИРОКОЛИСТНИ	ЧБ	100	20	35	3	16	3	23
		БК	101	7	10	2	64	2	15
		ЧДБ	102	3	13	2	67	2	13
		ЗДБ	103	3	13	2	67	2	13
		ЛДБ	104	3	13	2	67	2	13
		БЛ	105	3	13	2	67	2	13
		ЦР	106	6	12	0	66	2	14
		ГБР	107	0	13	3	68	1	15
		ТРП	108	28	5	1	48	2	16
		ЯВ	109	7	10	2	64	2	15
		МЖД	110	0	0	0	85	1	14
		ОР	111	3	13	2	67	2	13
		ПБРС	112	3	13	2	67	2	13
		ГЛД	113	0	10	10	65	2	13
		ПКЛ	114	3	13	2	67	2	13
		СРЛП	115	8	41	3	29	2	17
		ЧРШ	116	3	13	2	67	2	13
		ПЛЯС	117	15	6	1	65	1	12
		ПЯС	118	15	6	1	65	1	12
ПРОБИРКА В ПРЕВРЪЩАНЕ	ИЗДЪНКОВИ ЗА	ББ	119	15	40	5	15	3	22
		ЧБ	120	20	35	3	16	3	23
		БК	121	3	12	2	65	2	16
		ЧДБ	122	0	17	2	67	2	12
		ЗДБ	123	0	17	2	67	2	12
		ЛДБ	124	0	17	2	67	2	12
		БЛ	125	0	17	2	67	2	12
		ЦР	126	0	18	1	67	2	12
		ГБР	127	0	13	5	65	2	15
		ТРП	128	28	5	1	48	2	16
		МЖД	129	0	0	0	85	1	14
		АК	130	0	10	10	65	2	13
		КЛ	131	0	17	2	67	2	12
		ПКЛ	132	0	17	2	67	2	12
		СРЛП	133	5	35	5	34	2	19
		ШС	134	3	12	2	65	2	16
		ПЛЯС	135	15	6	1	65	1	12
СЕЛЕКЦИОННА В ИГЛОЛИСТНИ		ЧБ	136	20	35	3	16	3	23
СЕЛЕКЦИОННА В ВИСОКОСТЪБЛЕНИ	ШИРОКОЛИСТНИ	БК	137	7	10	2	64	2	15
		ЧДБ	138	3	13	2	67	2	13
		БЛ	139	3	13	2	67	2	13
		ЦР	140	6	12	0	66	2	14
		ЕДЛП	141	8	41	3	29	2	17
		СРЛП	142	8	41	3	29	2	17
СЕЛЕКЦИОННА В ПРЕВРЪЩАНЕ	ИЗДЪНКОВИ ЗА	БК	143	3	12	2	65	2	16
		ЗДБ	144	0	17	2	67	2	12
		БЛ	145	0	17	2	67	2	12
		ЦР	146	0	18	1	67	2	12

	ГБР	147	0	13	5	65	2	15
	КДБ	148	0	0	0	86	1	13
	КЛ	149	0	17	2	67	2	12
ТЕХНИЧЕСКА В ИЗДЪНКОВИ ЗА ПРЕВРЪЩАНЕ	ГБР	150	0	9	6	65	2	18
	МЖД	151	0	0	0	85	1	14
	ПКЛ	152	0	13	7	65	3	12

6.5. ВЪЗОБНОВЯВАНЕ И ПЛАНИРАНО ЗАЛЕСЯВАНЕ В ДЪРЖАВНИТЕ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ

Условията в района на стопанството са сравнително благоприятни за естественото възобновяване на цера, габъра, бука, зимния дъб и благуна. Еднотипните почвено – климатични условия и микрорайони, са предпоставка за естественото възобновяване, което протича с нееднакъв успех. В резултат на правилното извеждане на възобновителните, отгледните, принудителните и санитарни сечи, са създадени условия за успешно развитие на възобновителния процес и резултатите са налице.

Важно условие за естественото възобновяване на насажденията е поддържане на оптимален склоп при извеждането на сечите с предварително естествено възобновяване, своевременно осветление на подраства, изсичането на подлеса и почистване на насажденията от отпадъците от сечите веднага след сечта и опазването им от паша.

Залесяванията са предвидени съгласно Наредба № 2 от 07.02.2013 г. за условията и реда за залесяване на горски територии и земеделски земи, използвани за създаване на специални, защитни и стопански гори и на гори в защитени територии, инвентаризация на създадените култури, тяхното отчитане и регистриране.

На територията на ТП ДГС „Търговище“ са предвидени следните залесителни мероприятия: Общата площ предвидена за залесяване през десетилетието е 1.1 ха или годишно 0.1 ха. Планираното залесяване е представено в таблица № 50 и ще се извърши в следните насоки: с най – голяма площ е ново залесяване 0.6 ха или 54.6 % от предвидената за залесяване площ, следва залесяване след гола сеч в топовини – 0.5 ха или 45.4 % .

За извършване на предвиденото залесяване през десетилетието ще се използват следните дървесни видове: С най – голямо участие е залесяването с благун – 0.6 ха или 54.6 % от общата площ за залесяване, следва тополя клон I214 – 0.5 ха или 45.4 %.

Таблица №66

Разпределение на предвидената за залесяване площ през десетилетието по насоки на залесяване и на необходимия посадъчен материал по дървесни видове – ДГТ

Дървесен вид	Насока							Посадъчен материал	
	след гола сеч	ново залесяване	възтановяване на гори	попълване на редини	в зрели гори	Всичко	%	фиданки на 1 ха	фиданки всичко
	хектари							хиляди броя	
Благун	-	0.6	-	-	-	0.6	54.6	6.7	4.0
тп I-214	0.5	-	-	-	-	0.5	45.4	0.5	0.3
всичко	0.5	0.6	-	-	-	1.1	100.0	-	4.3

За извършване на предвиденото залесяване ще бъдат необходими 4.3 хил. бр. фиданки. Изборът на дървесните видове за залесяване е направен съобразно определения за всеки подотдел тип месторастение, подходящ бъдещ състав, в зависимост от наклона, дълбочината на почвата и нейната структура.

В таблица № 67 е дадено разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване по вид на почвоподготовката и ГСУ.

Таблица № 67
Разпределение на предвидената през десетилетието площ за залесяване по вид на почвоподготовка и ГСУ – ДГТ

Почвоподготовка	1 участък		Общо	
	ха	%	ха	%
общо РЪЧНА	-	-	-	-
орни пояси тракторна тяга	0.5	45.5	0.5	45.5
пълна оран тракторна тяга	0.5	45.4	0.5	45.4
дупки моторен свредел	0.1	9.1	0.1	9.1
общо МЕХАНИЗИРАНА	1.1	100.0	1.1	100.0
общо РЪЧНА+МЕХАНИЗИРАНА	1.1	100.0	1.1	100.0

Предвидената почвоподготовка за извършване на залесяването е 1.1 ха. Механизираната почвоподготовка – пълна оран, възлиза на 1.0 ха или 90.9 % от общата площ. Освен това е предвидена и втори вид почвоподготовка – извършва се след като е направена основната почвоподготовка и е в това число – като например – дупки с моторен свредел на площ от 0.1 ха.

Като възобновителни мероприятия при извеждане на възобновителните сечи са планирани: **Отглеждане на подраства** се извършва след възобновителна сеч, през ревизионния период е планирано отглеждане на подраства на обща редуцирана площ от 740.6ха.

С цел подпомагане на естественото възобновяване и подпомагане развитието на подраства при извеждане на възобновителните сечи е планирано **изсичане на подлеса** с обща редуцирана площ от 625.4 ха.

6.6. ЗДРАВΟΣЛОВНО СЪСТОЯНИЕ НА ГОРАТА

Успешното развитие на горското стопанство е в зависимост от повишаването на производителността на горите, която е пряко свързана с опазването им от вредители и болести. В района на ТП ДГС „Търговище“ въздействията върху горскодървесната растителност имат фактори с абиотичен и биотичен произход. Вредните абиотични въздействия се предизвикват главно от екстремалните отклонения в климата. Вредите от биотичен произход се дължат на различни патогенни микроорганизми и животински организми.

В таблица № 68 е дадено разпределението на залесената площ по вид на насажденията и степени на повреда установени при теренните работи през 2023 година в ДГТ на ТП ДГС „Търговище“.

Санитарното състояние на горите в ДГТ е сравнително добро. Повреди, предимно леки са установени на 1.2 % от залесената площ на ДГТ на ТП ДГС „Търговище“, като най-засегнати са иглолистните култури.

Таблица № 68
Разпределение на залесената площ по вид на насаждението и степен на повредата за ТП ДГС “Търговище” – ДГТ

Видове насаждения	Степени на повреда					Средна степен	
	Неповредени	I	II	III	Общо		
	хектари						
Бял бор	151.6	132.6	8.7	0.0	292.9	-	0.4
в.т.ч. Култури Чисти	63.8	64.9	8.7	0.0	137.4	-	0.4
в.т.ч. Култ.Смес.Иглолистни	27.4	28.9	0.0	0.0	56.3	-	0.4
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	60.4	38.8	0.0	0.0	99.2	-	0.4
Смърч	0.5	0.0	0.0	0.0	0.5	-	-

в.т.ч. Култури Чисти	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
Черен бор	1808.7	32.2	8.8	0.0	1849.7	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	1045.7	31.1	8.8	0.0	1085.6	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Иглолистни	112.4	0.0	0.0	0.0	112.4	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	650.6	1.1	0.0	0.0	651.7	-	-
Бук	1016.3	0.0	0.0	0.0	1016.3	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	182.2	0.0	0.0	0.0	182.2	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	1.2	0.0	0.0	0.0	1.2	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	832.9	0.0	0.0	0.0	832.9	-	-
Червен дъб	252.9	0.0	0.0	0.0	252.9	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	88.2	0.0	0.0	0.0	88.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	8.7	0.0	0.0	0.0	8.7	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	156.0	0.0	0.0	0.0	156.0	-	-
Зимен дъб	561.5	1.3	0.0	0.0	562.8	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	111.0	1.3	0.0	0.0	112.3	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	450.5	0.0	0.0	0.0	450.5	-	-
Летен дъб	14.7	0.0	0.0	0.0	14.7	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	14.7	0.0	0.0	0.0	14.7	-	-
Благун	319.0	0.0	0.0	0.0	319.0	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	109.6	0.0	0.0	0.0	109.6	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	202.1	0.0	0.0	0.0	202.1	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	6.8	0.0	0.0	0.0	6.8	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	0.5	0.0	0.0	0.0	0.5	-	-
Цер	1252.6	0.0	0.0	0.0	1252.6	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	576.6	0.0	0.0	0.0	576.6	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	566.2	0.0	0.0	0.0	566.2	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	39.7	0.0	0.0	0.0	39.7	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	70.1	0.0	0.0	0.0	70.1	-	-
Габър	2793.2	0.0	0.0	0.0	2793.2	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	538.1	0.0	0.0	0.0	538.1	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	20.1	0.0	0.0	0.0	20.1	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	2235.0	0.0	0.0	0.0	2235.0	-	-
Трепетлика	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
Явор	18.1	0.0	0.0	0.0	18.1	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	7.2	0.0	0.0	0.0	7.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	10.9	0.0	0.0	0.0	10.9	-	-
Бреза	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-

Мъждрян	47.0	0.0	0.0	0.0	47.0	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	1.4	0.0	0.0	0.0	1.4	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	0.7	0.0	0.0	0.0	0.7	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	44.9	0.0	0.0	0.0	44.9	-	-
Орех	57.3	0.0	9.5	0.0	66.8	-	0.2
в.т.ч. Култури Чисти	57.3	0.0	9.5	0.0	66.8	-	0.2
Акация	716.4	0.0	0.0	0.8	717.2	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	623.1	0.0	0.0	0.8	623.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	35.6	0.0	0.0	0.0	35.6	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	50.0	0.0	0.0	0.0	50.0	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	1.1	0.0	0.0	0.0	1.1	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	6.6	0.0	0.0	0.0	6.6	-	-
Космат дъб	95.8	0.0	0.0	0.0	95.8	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.9	0.0	0.0	0.0	0.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	94.9	0.0	0.0	0.0	94.9	-	-
Келяв габър	2904.3	0.0	0.0	0.0	2904.3	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	870.2	0.0	0.0	0.0	870.2	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	122.3	0.0	0.0	0.0	122.3	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	1911.8	0.0	0.0	0.0	1911.8	-	-
Зелена дуглазка	9.8	0.0	0.0	0.0	9.8	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	1.5	0.0	0.0	0.0	1.5	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	8.3	0.0	0.0	0.0	8.3	-	-
Полски бряст	0.9	0.0	0.0	0.0	0.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	0.9	0.0	0.0	0.0	0.9	-	-
Гледичия	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
Клен	0.6	0.0	0.0	0.0	0.6	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	0.6	0.0	0.0	0.0	0.6	-	-
Полски клен	13.4	0.0	0.0	0.0	13.4	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	7.0	0.0	0.0	0.0	7.0	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	6.4	0.0	0.0	0.0	6.4	-	-
Леска	5.0	0.0	0.0	0.0	5.0	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	5.0	0.0	0.0	0.0	5.0	-	-
Сребролистна липа	696.8	0.0	0.0	0.0	696.8	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	109.9	0.0	0.0	0.0	109.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	309.4	0.0	0.0	0.0	309.4	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	58.8	0.0	0.0	0.0	58.8	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	0.2	0.0	0.0	0.0	0.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	218.5	0.0	0.0	0.0	218.5	-	-

Череша	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	-	-
Планински ясен	16.3	0.6	0.0	0.0	16.9	-	0.1
в.т.ч. Култури Чисти	9.3	0.6	0.0	0.0	9.9	-	0.1
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	7.0	0.0	0.0	0.0	7.0	-	-
Полски ясен	10.7	0.0	0.0	0.0	10.7	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	3.4	0.0	0.0	0.0	3.4	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	7.3	0.0	0.0	0.0	7.3	-	-
тп Bachelieri	0.7	0.0	0.0	0.0	0.7	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	0.7	0.0	0.0	0.0	0.7	-	-
тп I-214	2.8	0.0	0.0	0.0	2.8	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	2.7	0.0	0.0	0.0	2.7	-	-
Цариградски лешник	10.8	0.0	0.0	0.0	10.8	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	4.2	0.0	0.0	0.0	4.2	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	6.6	0.0	0.0	0.0	6.6	-	-
Без преобладание	1547.9	0.0	0.0	0.0	1547.9	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	35.5	0.0	0.0	0.0	35.5	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	1403.3	0.0	0.0	0.0	1403.3	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	22.9	0.0	0.0	0.0	22.9	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	2.3	0.0	0.0	0.0	2.3	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	83.9	0.0	0.0	0.0	83.9	-	-
Всичко	14326.6	166.7	27.0	0.8	14521.1	-	-
в.т.ч. Насаждения Чисти	3130.6	1.3	0.0	0.8	3132.7	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Шир-Игл.	179.8	0.0	0.0	0.0	179.8	-	-
в.т.ч. Насажд.Смес.Широкол.	8109.2	0.0	0.0	0.0	8109.2	-	-
в.т.ч. Култури Чисти	1444.8	96.6	27.0	0.0	1568.4	-	0.1
в.т.ч. Култ.Смес.Иглолистни	139.8	28.9	0.0	0.0	168.7	-	0.2
в.т.ч. Култ.Смес.Игл-Шир.	742.5	39.9	0.0	0.0	782.4	-	0.1
в.т.ч. Култ.Смес.Шир-Игл.	19.8	0.0	0.0	0.0	19.8	-	-
в.т.ч. Култ.Смес.Широкол.	560.1	0.0	0.0	0.0	560.1	-	-

Анализирайки таблицата, стигаме до извода, че по - често боледуват чистите иглолистни култури, както и смесените иглолистни и иглолисто – широколистни култури. Смесените дървостои са по - устойчиви и при тях повредите са малко са предимно от I степен, макар и да има засегнати насаждения от II и III степен. Явно е, че ако определен дървесен вид боледува, в смесените насаждения другите видове го изолират и ограничават разпространението на заболяването, докато в чистите култури има по - благоприятни условия за заразяване.

В Таблица № 69 е направен преглед на видовете повреди срещащи се в ДГТ на ТП ДГС „Търговище“ по площ.

Таблица № 69

Разпределение на залесената площ по вид и степен на повредата ТП ДГС „Търговище“ - ДГТ

Вид на повреда	Степени на повреда				
	неповредени	I	II	III	общо
	хектари				
некрози по листата	0.0	0.0	0.3	0.0	0.3
в т.ч. Иглолистни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
в т.ч. Широколистни	0.0	0.0	0.3	0.0	0.3
снеголом	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
в т.ч. Иглолистни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
в т.ч. Широколистни	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
суховършия	591.2	153.6	11.0	0.8	756.6
в т.ч. Иглолистни	572.0	151.7	1.5	0.0	725.2
в т.ч. Широколистни	19.2	1.9	9.5	0.8	31.4
корояди	41.8	0.9	15.8	0.0	58.5
в т.ч. Иглолистни	41.8	0.9	15.8	0.0	58.5
в т.ч. Широколистни	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ВСИЧКО	633.1	154.5	27.1	0.8	815.5
%	77.6	19.0	3.3	0.1	100.0
в т.ч. Иглолистни	613.8	152.6	17.3	0.0	783.7
в т.ч. Широколистни	19.3	1.9	9.8	0.8	31.8

Най - голяма е площта на засегнатите култури и малка част насаждения от суховършия и е върху 754.1 ха или 5.2 % от залесената площ на ДГТ, следвани от повреди в следствие на нападение от корояди върху 58.5 ха или 0.4 %.

6.6. ПАША

Паша на селскостопански животни в ДГТ се извършва след заплащане на позволително за паша за календарна година. Забранената за паша площ в ДГТ на ТП ДГС „Търговище“ е 7065.8 ха или 46.4 % от общата площ на ДГТ - таблица № 70.

Таблица № 70

Разпределение на общата площ забранена за паша по ГСУ – ДГТ

	Обща площ ха	Забранена площ за паша ха	% от общата площ
ГСУ 1	6752.9	2865.3	18.8
ГСУ 2	8477.9	4200.5	27.6
всичко	15230.8	7065.8	46.4

6.7. ПОЛЗВАНЕ НА НЕДЪРВЕСНИ ГОРСКИ ПРОДУКТИ

В района на ТП ДГС „Търговище“ съществуват добри условия за събиране на гъби, билки и горски плодове. Предвид това, че ежегодните им количества са твърде променлива величина, настоящият план предвижда ориентировъчни количества. Средногодишно може да се очаква добив на около:

БИЛКИ:

- цвят от липа - 8 тона
- лист бръшлян - 0.5 тона
- цвят глог – 0.5 тон
- цвят от бърз - 0.5 тона

- жълт кантарион - 0.2 тона
- коприва - 5 тона
- глухарче - 0.1 тон
- левруда - 1.0 тона
- мащерка - 0.1 тон
- маточина - 0.1 тон
- риган - 0.1 тон
- черен оман - 0.1 тон

ГОРСКИ ПЛОДОВЕ:

- малини, шипка, глог и др. - около 0.5 тона

ДИВОРАСТЯЩИ ГЪБИ

- манатарка, сърнела, печурка, пачи крак и др. - около 0.3 тона
- Планира се и добив на трюфели, но тъй като до този момент не е било планирано ползване на такъв вид гъби и нямаме данни за вероятни добиви, съвсем ориентировъчно прогнозираме средно годишно по около 0.3 тона.

Осъществяването на ползванията недървесни горски ресурси е източник на допълнителни доходи за стопанството и е икономически оправдано, но трябва да става при достатъчен и ефективен контрол.

6.8. СТРОЕЖНА СГРАДИ И СЪОРЪЖЕНИЯ, СВЪРЗАНИ С УПРАВЛЕНИЕТО, ВЪЗПРОИЗВОДСТВОТО, ПОЛЗВАНЕТО И ОПАЗВАНЕТО НА ГОРИТЕ.

6.8.1. Техничко – укрепителни съоръжения

Стопанството е извършило целесъобразна залесителна дейност през различните етапи на развитие и няма сериозни налични ерозионни процеси.

6.8.2. Строителство на сгради и пътища

6.8.2.1. Сгради

През десетилетието 2024 – 2034 год. не се предвижда провеждането на ремонт на сгради на ТП ДГС „Търговище“, а само поддръжката им, за което се предвиждат – 200000 лв.

През десетилетието за поддръжки на сгради ще са необходими общо 200000 лв.

6.8.2.2. Пътища

През ревизионния период в ДГТ на ТП ДГС „Търговище“ не е предвидено проектиране и направата на нови автомобилни горски пътища, предвижда се ремонт и рехабилитация на съществуващите горски автомобилни пътища /ГАП/ и съоръженията по тях в лошо състоянието, поради прекомерна експлоатация или различни атмосферни въздействия.

Ремонт и рехабилитация:

- ГАП с начало подотдел 37/е и край подотдел 38/е с обща дължина 1.7 км. на обща стойност 80 000лв.
- ГАП с начало подотдел 146/м и край при ДН „Трупчи торла“, с обща дължина 0.9км. на обща стойност 40 000лв.
- ГАП с начало гранично око при 141/138 отдели и край ДН „Папаз тарла“, с обща дължина 1.2км. на стойност 70 000лв
- ГАП с начало ловен дом и край границата с ДЛС „Черни лом“ при подотдел 170/а с обща дължина 2.2 км. на обща стойност от 180 000лв.
- ГАП с начало гранично око при отдели 185/190 и край при местността „Дългата поляна“, с обща дължина от 1.5км. на обща стойност от 120 000лв.

6.9. ОПАЗВАНЕ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Със Заповеди № РД – 11/19.01.2024г. на Директора на стопанството са определени 13 охранителни участъка, като не са променени границите на съществуващите ГСУ, като те са два на брой, а именно: I ГСУ „Момино“ и II ГСУ „Баячево“.

За по - ефективна охрана и опазване ръководството на стопанството разполага с различни комуникационни средства. Всички служители разполагат с GSM-ми с покритието на някой от трите мобилни оператора. Само на малка част от площта на стопанството липсва покритие.

Наличието на съответната комуникационна и транспортна техника осигурява възможност за по - голяма оперативност и засилва възможностите за охрана и противодействие на евентуалните бъдещи нарушители в горите.

За да се поддържа доброто санитарно състояние, ограничаване на вредното влияние на някои климатични фактори, насекоми и гъбни болести, следва да се спазват някои условия и да се провеждат мероприятията:

- Редовно да се събира сухата и паднала маса от културите и насажденията. Своевременно да се извеждат принудителните и санитарни сечи.

- Опазване на новосъздадените култури от незаконна паша и събиране на сено.

- Осигуряване на редовно наблюдение през пожароопасния сезон, за поява на пожари и своевременното им оповестяване и съответното им потушаване.

- Да се засилят мерките и да се води системна борба за ограничаване и намаляване нарушенията от незаконна сеч, паша, лов и други, за извършването, на които има потенциални условия

6.10. ЕКОЛОГО - ИКОНОМИЧЕСКИ ЕФЕКТ ОТ ГОРСКОСТОПАНСКОТО ПЛАНИРАНЕ

Мероприятията предвидени в този план имат за цел да подобряват състоянието и повишат продуктивността, устойчивостта и другите полезни функции на гората. Разработването на плана на типологична основа и установяването на площите на отделните месторастения, дават възможност съобразно целевия състав на месторастенията, най-ефективно да се използва потенциалното почвено плодородие. Това ще се постигне чрез изпълнение на предвидените в насажденията и културите възобновителни, отгледни, селекционни и технически сечи, както и мероприятията за залесяването, по подпомагане развитието на подрастта и неговото отглеждане.

В таблица № 71 са посочени еколого - икономически показатели, характеризиращи ефективността на горскостопанското планиране.

Таблица № 71
Еколого - икономически показатели, характеризиращи ефективността на горскостопанското планиране

№ пред	Показатели	мярка	В началото на ГСП	В края на ГСП	Разлика	
					Абс. стойност	%
1.	Обща стойност на дървесните ресурси	млн. лв.	158.0	206.2	48.3	13.1
1.2.	Средна стойност на дърв. ресурси	хил. лв/ха	11.4	14.8	3.5	13.1
2.	Обща стойност на стран. горски ресурси	млн. лв.	30.3	51.3	21.0	16.9
2.1.	Средна стойност на стран. горски ресурси	хил. лв/ха	2.2	3.7	1.5	16.9
3.	Обща стойност на нематер. горс. ресурси	млн. лв.	90.9	154.0	63.1	16.9
3.1.	Средна стойност на нематер. гор. ресурси	хил. лв/ха	6.5	11.1	4.5	16.9
4.	Обща стойност на компл. от горс. ресурси	млн. лв.	279.2	411.6	132.4	14.7
4.1.	Средна стойност на компл. от горс. ресурси	хил. лв/ха	20.1	29.6	9.5	14.7

6.10.1. СТОЙНОСТ НА ПЛАНИРАНИТЕ ЛЕСОКУЛТУРНИ И ТЕХНИЧЕСКИ МЕРОПРИЯТИЯ

Средствата необходими за изпълнението на планираните лесокултурни и технически мероприятия през десетилетието в ТП ДГС „Търговище“:

МЕРОПРИЯТИЯ

СТОЙНОСТ – ЛВ.

- За залесителни и възобновителни мероприятия 150000
- За поддръжка и ремонт на сгради 200000
- За ремонт и рехабилитация на съществуващи горски пътища 490000
- За противопожарни мероприятия 1796400

ВСИЧКО

2636400

6.11. ДЕЙНОСТИ ПО ОПАЗВАНЕ НА ДЪРЖАВНИТЕ ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ ОТ ПОЖАРИ

6.11.1. АНАЛИЗ НА ПРОТОВОПОЖАРНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ЗА РЕВИЗИОННИЯ ПЕРИОД

През изтеклото десетилетие на ревизионния период на територията на ТП ДГС „Търговище“ през годините са възниквали различен брой пожари, чийто опожарени площи и причините за тях са показани в таблица № 72.

Таблица № 72

Видове пожари, опожарени площи и причините за тях периода 2013 - 2023 г.

Година	Пожари - бр.			Опожарени площи - дка.			Причини за пожарите - бр.				Естест. причини
	Приземни	Върхови	Общо	Приземни	Върхови	Общо	Неспазв. ППП	Небрежност	Умишлени	Неизвестни	
2013	1	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0
2014	1	0	1	2	0	2	0	1	0	0	0
2015	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	3	0	3	44	0	44	0	3	0	0	0
2020	2	0	2	13	0	13	0	1	0	1	0
2021	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
2022	2	0	2	12	0	12	0	0	0	2	0
2023	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Всичко:	10	0	10	72	0	72	0	6	0	4	0

От възникналите пожари общо 10 броя за десетилетието, всички са приземни, като засегнатите територии са с обща площ от 72 дка. Най – голям брой пожари е имало през 2019г. – 3 броя, през 2020г. и 2022г. – по 2 броя и т.н.

През десетилетието на територията на ТП ДГС „Търговище“ и съседни на него земи са възникнали горски пожари, поради следните причини и фактори:

• Причини за възникване на пожари:

- Умишлени палежи на сухи треви от пастири, с цел да се осигури свежа трева за пашуване на СС животни, които в рядко случаи преминават в горските територии ;
- Палене на огън, извън зоните за отдих, рекреация и туризъм.
- Други подобни причини, породени от невнимание;
- Неустановена;

• **Фактори за опасност:**

- Гръмотевична буря;
- Сухи треви;
- Непочистени просеки в територии нестопанисвани от ДГС;
- Продължителни засушавания през летните месеци;

Човешка лекомисленост

През изтеклото последните години на ревизионния период са извършени следните противопожарни мероприятия в ТП ДГС „Търговище“ показани в таблица № 73.

Таблица № 73
НА ПРОЕКТИРАНИТЕ И ИЗПЪЛНЕНИ ПРОТИВОПОЖАРНИ МЕРОПРИЯТИЯ/ППМ/ за
периода 2021г. на територията на ТП ДГС „Търговище“

Показател	Мярка	По ГСП от 2013 г.		По Годишен план за 2021 г.		Стойност (лв.)	
		Съществуващи	Проектирани	Натура разчет	отчет	разчет	отчет
Барьерни прегради	км	15,50					
Лесокултурни прегради	км	149,40					
Минерализ. ивици Съществуващи в ДГТ Изградени от арендатори в ОГТ Изградени от арендатори в ДГТ	км	6,51		4,31	4,31 2,70 16,71	1 500	1 250
Почистване на просеки под електропроводи							
Пожаронаблюдателни кули В проект за изграждане	бр.						
ПП Депа	бр.	2				500	
Защитни облека В т.ч. налични За дооборудване	бр.	8 8					
Табели и материали	бр./10 г.		130				
Други							
Пожаронаблюдатели	бр.						
Специализирана група	Бр.		5	5			
Общо средства						2 000	1 250

По данни на стопанството за 2021 г. за ППМ са изразходвани – 1250 лв.

Показател	Мярка	По ГСП от 2013 г.		По Годишен план за 2022 г.		Стойност (лв.)	
		Съществуващи	Проектирани	Натурални показатели разчет	отчет	разчет	отчет
Барьерни прегради	км	15,50					
Лесокултурни прегради	км	149,40					
Минерализ. ивици Задълж. В ДГТ от ТП ДГС Т-ще Задълж. В ДГТ от арендатори В ДГТ от арендатори В ОГТ от арендатори	км	6,51		4,31	2,6 1,71 4,7 2,15	1500	999
Почистване на просеки под електропроводи							
Пожаронаблюдателни кули В проект за изграждане	бр.						
ПП Депа	бр.	2				1000	
Защитни облека В т.ч. налични За дооборудване	бр.	8 8				1000	
Табели и материали	бр./10 г.		130				
Други						1000	
Лекарства							
Гориво							89
Храна							
Пожаронаблюдатели	бр.						
Специализирана група	Бр.		5	5			
Общо средства						4500	1088

По данни на стопанството за 2022 г. за ППМ са изразходвани – 1088 лв.

По данни на стопанството - методите и средствата, които са използвани през изтеклото десетилетие за предотвратяване, наблюдение и борба с пожарите в ТП ДГС „Търговище“ са следните:

1. Оборудване на противопожарните депа – 2 броя, определени със Заповед на директора на стопанството, където се съхраняват противопожарни екипи и др. необходими средства за целта, към които служителите на поделението имат 24 часов достъп, което спомага за навременна реакция към създалата се ситуация

2. Изграждане на специализирана група за гасене на горски пожари;

3. Обучение на специализираната група;

4. Актуален регистър на техниката и водачите която се използва за гасене на пожари. ТП ДГС „Шумен“ поддържа директна връзка с националната система за обслужване спешни повиквания на тел. 112, където получават обаждания за пожари и др. посегателства върху ГТ.

5. Инструктаж на всички лица с достъп до горските територии;

6. Проходимост на всички горски автомобилни пътища за автомобили на службите на ПБЗН;

7. Актуализиране на лицата и средствата за осведомяване в групите за борба с пожарите в горските територии;

8. Огледи на просеките на електропроводите преминаващи през горски и селскостопански територии;

9. Пълна забрана за паленето на открити огньове по време на пожароопасния сезон;

10. Поддържане на автомобилните и тракторни пътища в горски територии от 1 и 2 клас на пожарна опасност до ниво чисти от сухи треви и дървесни отпадъци;

11. Изграждане на водоизточници за осигуряване на пожарогасителни дейности.

12. Автопатрулиране през пожароопасния сезон, като с приоритет се обхождат горските територии с потенциално висока възможност от възникване на пожари;

Стопанството набляга значително на превенцията, по отношение на възникващите пожари. Във връзка с това се реализират информационните кампании, които целят съобщенията по ПП безопасност да достигнат до максимален брой хора. Партньори на ТП са местните електронни издания, кметовете на населени места, радио и телевизия.

Чрез информационната кампания стопанството се опитва да достигне до различните целеви групи от широката общественост в териториалния си обхват на дейност.

Преди обявяване на пожароопасния сезон, стопанството провежда съвещание, на което информира служителите на специализираната група, опреснява методите, начините на взаимодействие между служителите, начините за реакция при подаден сигнал за възникнал пожар, взаимодействието в РД „ПБЗН, РДГ-Шумен, отговорника по защитата на ГТ от пожари при ЦУ на СИДП ДП - Шумен и др.

6.11.2. ПРОТИВОПОЖАРНО УСТРОЙСТВО

Горските територии на ТП ДГС „Търговище“ се разпределят по класове на пожарна опасност и участват общо за стопанството, както следва в таблица № 74.

Таблица № 74
Разпределение на площта /ха/ на стопанството по класове на пожарна опасност и ГСУ –
общо за стопанството

Териториален обхват		Класове на пожарна опасност			Всичко
		I клас висока	II клас средна	III клас ниска	
		хектари			
ГСУ 1	площ	353.8	1752.2	4661.0	6767.0
	процент	2.3	11.5	30.5	44.3
ГСУ 2	площ	394.6	2523.1	5577.6	8495.3
	процент	2.6	16.5	36.6	55.7
ВСИЧКО	площ	748.4	4275.3	10238.6	15262.3
	процент	4.9	28.0	67.1	100.0

Ведомостта за описанието на пожарните дялове е дадена в Приложенията на кратките записки за отделните горскостопански участъци.

Разпределението на площта на стопанството по класове на пожарна опасност е: III клас на ниска пожарна опасност с най – голямо участие - 67.1 %, II клас на средна пожарна опасност – 28.0 % и в I клас на висока пожарна опасност – 4.9 %.

За предотвратяване появата на пожари в гората, както и за ограничаване на разпространението им и бързото им потушаване, се предвижда направа на противопожарни съоръжения и провеждане на мероприятия, които заедно със съществуващите естествени и изкуствени прегради на огъня ще намалят щетите от евентуалното възникване на пожари. Планираните съоръжения и наличните изкуствени и естествени такива, са нанесени на картите на противопожарните мероприятия в М 1:25000 6 (шест) броя с условни знаци – наличните са обозначени с черен цвят, а тези в план в син.

Предвидено е провеждането на следните мероприятия:

6.11.2.1. Барьерни прегради

2.1.1. Съществуващи - с обща дължина 15.5 км, като за такива са използвани съществуващите просеки и реки с ширина 20 – 30 м.

1.1.2. Проектирани – не се предвижда направата на нови.

6.11.2.2. Лесокултурни прегради

2.2.1. Съществуващи - с обща дължина 149.4 км, като за такива са използвани съществуващите дерета с течаща вода, автомобилни, тракторни пътища и просеки, като в ДГТ са с дължина 104.3 км, а останалите 45.1 км са в горите недържавна собственост /предимно общинска собственост/.

2.2.2. Проектирани - нови не се предвиждат. Предвижда се да се разширят и прочистят някои тракторни пътища, пътеки и била, с цел да се използват и при бъдещите сечи. Особено внимание да се обърне на по – големите иглолистни масиви граничещи с регулацията на населените места.

За поддържане на наличните лесокултурни прегради през десетилетието ще са необходими 353 000 лева (в ДГТ 307400 лв. и 45600 лв. за недържавните горски територии).

За лесокултурни прегради ще се използват и новопроектираните горски автомобилни пътища на територията на I и II ГСУ

6.11.2.3. Минерализовани ивици

2.3.1. Съществуващи - с обща дължина 4.3 км. направени в отдели с №№ 7 н; 23 и (общинска собственост); 16 г; 24 п; 60 и, к, л, н; 159 г; 270 к. През пожароопасния сезон минерализованите ивици следва да се поддържат във вид отговарящ на тяхното предназначение, като се дискуват или разорават веднага след избуяване на тревната растителност, двукратно или трикратно през сезона, според необходимостта. Там където клони и храсти пречат за качественото извършване на мероприятията, същите да бъдат почистени своевременно. **Преди жътвената кампания се уведомят собствениците на житни култури граничещи с горските територии за задълженията им да направят орни пояси** за предотвратяването на евентуални пожари, съгласно наредба № 8 от 11.05.2012г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

За поддържане на наличните ивици през десетилетието ще са необходими 50 000 лева, (в ДГТ 40000 лв. и 10000 лв. за недържавните горски територии).

. Подробно минерализованите ивици са описани в кратките записки на проекта.

2.3.2. Планирани – направата на нови не се предвижда.

6.11.2.4. Противопожарни депа

С цел ефикасната борба при евентуални горски пожари в ТП ДГС „Търговище“ са обособени две противопожарни депа, като инвентара, съгласно Приложението на Наредба № 8/11.05.2012 г. се съхранява в създадените депа в адм. сграда на стопанството и горски расадник с. Баячево

Списък

на налични противопожарни средства за гасене на пожар, налични в съществуващите противопожарни депа на територията на ТП ДГС „Търговище“ за 2023 година

№ по ред	Машини и инструменти	Изискуем ПП инвентар по Наредба №8 от 11.05.2012г.	Наличен ПП инвентар в двете депа, броя
1	Моторни триони	2	4
2	Гръбни пръскачки	4	13
3	Кофи за вода	4	8
4	Лопати	10	20
5	Брадви	3	6
6	Кирки	3	6
7	Тупалки	15	30
8	Мотики	5	10
9	Съд с 200л. вода	1	2
10	Железни гребла	5	10
11	Съдове с питейна вода	5 x 10 литра	10
12	Моторна помпа	1	1
13	Електрически фенери	5	10
14	Радиостанции	4	-

През десетилетието в ДГТ се предвижда:

- Доокомплектоване и подмяна на амортизирания инвентар за противопожарните депа.

За дооборудване на депата съгласно нормативната уредба, подмяната на амортизираните инструменти и закупуването на изброените по – горе необходими през десетилетието се предвиждат 20000 лв.

ТП ДГС „ТЪРГОВИЩЕ“ РАЗПОЛАГА СЪС:

- **СПЕЦИАЛИЗИРАНА ГРУПА ЗА ГАСЕНЕ НА ВЪЗНИКНАЛИ ПОЖАРИ В ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ НА ТП ДГС „Търговище“** /чл.40, т.2 от Наредба 8 от 11 май 2012г./ от десет човека, осигурени с лични предпазни средства и защитни облекла – каска,

защитни очила, защитна връхна дреха и панталон от трудно горими естествени материали, защитни обувки и ръкавици.

На разположение на групата са и следните автомобили със регистрационни

номера:

НИВА Т 05-25 КТ

НИВА Т 60-00 ТТ

НИВА Т 60-00

НИВА Т 71-01

Грейт Уол Т 29-67 ВТ

Грейт Уол Т 29-68 ВТ

Тойота „Хайлюкс“ Т 25-08 АК

Сузуки „Джимни“ Н 69-46 ВС

6.11.2.5. Противопожарни кули

На територията на ТП ДГС „Търговище“ няма съществуваща противопожарна кула.

2.5.1. Планирани – предвижда се изграждането на една противопожарна кула в землището на с. Пресиян с координати: 43.25043467 N и 26.39087546 E на обща стойност 1 200 000 лв.

6.11.2.6. Площадки за кацане на авиационна техника

За такива могат да се използват:

<i>Местност</i>	<i>Координати</i>
Поляната на границата на отдели 232/ 235/ 262 в местност Яйлата	4780461.237, 591250.263
Поляната между отдели 89 и 90 в местност Ичме	4786182.747, 576647.601
Ливадата – отд. 63 “1”	4783198.953, 584654.199

6.11.2.7. Подстъпи към водоеми

- с. Буйново – язовир до селото;
- с. Макариополско – язовир в селото и над него;
- с. Буховци – язовир “Фисека”;
- с. Съединение – язовир “Съединение”;
- с. Бистра – язовир “Съединение”;
- с. Голямо Соколово – язовир “Съединение”;
- с. Ралица – язовир “Ралица”;
- с. Подгорица – язовир под селото в посока с. Г. Соколово;
- с. Момино – язовир в посока с. Кошничари;
- с. Лиляк – язовир над селото;
- с. Цветница – язовир под селото;
- с. Братово – язовир под селото;
- с. Пролаз – река “Врана”;
- с. Вардун – язовир в посока с. Пр. Козма, водоема под селото;
- с. Черковна – язовир под селото;
- с. Копрец – язовир под селото;
- с. Търновца – язовир под селото;
- с. Драгановец – река под селото;
- с. Кралево – язовир “Кралево” и язовир “Имренчево”;
- с. Овчарово – язовир над селото;
- с. Руец – язовир над селото;
- с. Стража – язовир под селото;
- с. Баячево – язовир под селото и водоем над него;
- с. Певец – река “Калайджи дере”;
- с. Дългач – река “Калайджи дере”;
- с. Надарево – язовир под селото
- с. Острец – река “Врана” и язовир под селото;
- с. Ловец – река “Врана” и язовир под селото;
- с. Васил Левски – река “Врана” и язовир под стопанския двор;

- кв. "Бряг" – река "Врана";
- кв. Въбел – водоем в селото.

Общата сума необходима през десетилетието за поддръжка на състествуващите стари постъпи е 20000 лева.

6.11.2.8. През пожароопасния сезон ежегодно да се назначават двама пожаронаблюдатели за всеки ГСУ за ДГТ, които ще извършват наблюдение чрез патрулиране, съоръжени с транспортна и съобщителна техника. Необходимите средства за назначаване на пожаронаблюдатели през десетилетието ще бъдат около 160000 лв. Пожаронаблюдателите е необходимо да бъдат съоръжени с мотор, радиостанция с пълен обхват за цялото стопанство и бинокъл.

За да се избегне опасността от възникване на пожари е необходимо да се проведат следните мероприятия:

- Покрай пътищата минаващи през горите с висока пожарна опасност за да се избегне опасността от пожари ежегодно да се извършва окосяване на тревата и изнасянето и. Редовно да се извършва събиране на сухата и паднала маса и другите леснозапалими материали да са на 10 - 20 м от двете страни на пътя. За тези мероприятия през десетилетието ще са необходими 9000 лв.

- Паленето на огън през пожароопасния сезон да се забрани. Да се забрани паленето на стърнища в близост до горските комплекси.

6.11.2.9. Табели и билбордове с противопожарно съдържание да се поставят и поддържат в добър вид на подходящи места край населените места, вилни зони и курортни местности, по пътищата за основните горски територии, туристическите пътеки, местата за къмпингване и палене на огън и др. Предвижда се годишно да се подновяват и опресняват 30 броя противопожарни табели по утвърден образец (25 бр. в ДГТ и 5 бр. в недържавни гори), като за това ще са необходими 16500 лв. за десетилетието.

6.11.2.10. Местата за почивка и паркиране да се ограничават с минерализовани ивици, които напълно да ги изолират от околните насаждения и да се обозначат съгласно БДС. Тези места са нанесени на Противопожарните карти.

6.11.2.11. Местата за палене на огън - на територията на ТП ДГС „Търговище“ са определени следните места за палене на огън при всеки от ловните заслони, както и при всички обособени кътове за почивка и отдих, местата определени за такива, които са посочени и на Противопожарните карти.

6.11.2.12. Местата за обръщане на противопожарни автоцистерни, както и местата за тяхното разминаване в ТП ДГС „Търговище“ са нанесени на Противопожарните карти.

6.11.2.13. Пътищата, по които ще се придвижва противопожарна техника е необходимо да се поддържат в добро състояние и да се извърши тяхното уширение за безпроблемно предвижване по тях, както и просветляването им двустранно.

Гъстотата на пътната мрежа общо за стопанството е 1.0 км/100ха. За I ГСУ – 0.9 км/100 ха, а за II ГСУ 1.0 км/100 ха.

- Предвид зачестилите пожари през последните години ще са необходими средства за пожарогасене, които ще се използват при извънредни ситуации и за десетилетието се предвиждат 30000 лв. (за ДГТ – 25000 лв. и за недържавни гори – 5000 лв.).

Стопанството да провежда ежегодно разяснителна и агитационна работа на лицата извършващи определена дейност в горите, като се подписват и съответните противопожарни декларации по образец от всички пребиваващи в гората – ползватели, горски работници, пастири, почиващи, а също туристи, билкари, гъбари, ловци и др.

Временните обекти в горите по дърводобивна и залесителна дейност да се оборудват с противопожарни средства съгласно изискванията.

За изпълнението на набелязаните противопожарни мероприятия са предвидени общо за десетилетието 1 857 000 лева (за ДГТ - 1 796 400 лв., за недържавните гори - 60 600 лв., като цените са приблизителни и са към 31.03.2024г.), които ще се изразходват по годишните предвиждания за борба с горските пожари. Необходимо е набелязаните противопожарни мероприятия да се изпълнят в първите пет години от влизането в сила на плана.

ГЛАВА IV

ОЧАКВАНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПЛАНИРАНИТЕ МЕРОПРИЯТИЯ ВЪРХУ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

Увод

Тази глава представлява извадка от Горскостопанския план на ТП “ДГС Търговище” и е изработена за да представи необходимите данни за извършване на “Оценка за съвместимост на горскостопанските планове с предмета и целите на защитените територии, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие”.

Главата е разработена в съответствие, както с Писмо № 33-05-08/18.04.2008 г. на ДАГ относно: Оценка за съвместимост на горскостопанските планове (ГСП) с предмета и целите на защитените зони по чл.3, ал.1, т.1 от Закона за биологичното разнообразие (защитени зони по Натура 2000), така и със **”Система от режими и мерки за стопанисване на горските типове местообитания”** от Приложение № 1 от Закона за биологичното разнообразие, утвърдена на основание чл.4, ал.1, т.2 от Наредба № 8 от 05.05.2011 г. за сечите в горите от Изпълнителният директор на ИАГ и с **Постановление № 93 от 10.05.2012 г.** за изменение и допълнение на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, приета с Постановление № 139 на МС от 2004 г. Тази разработка ще бъде цитирана по-долу в текста като “Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000”.

Защитените територии, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие, попадащи на територията на ТП “ДГС Търговище” са категоризирани като **”гори в защитени територии”**, съгласно чл. 5, ал. 3 от Закона за горите от 08.03.2011 година(изм. и доп., бр. 72 от 18.09.2015 г). В границите на защитените зони са включени всички горски територии, независимо от вида на собствеността им.

Планирането на лесовъдските мероприятия е съобразено, както с предмета и целите на защитената зона и ограничителните режими на защитените зони по Закона за биологичното разнообразие, описани в стандартния формуляр или в заповедта за обявяването на всяка зона, така и с “Режимите за устойчиво управление на горите в Натура 2000”.

Целите, които трябва да се имат предвид при стопанисването и при планиране на лесовъдските мероприятия в Защитените зони, обявени по Директива 92/43/ЕЕС от 21 май 1992., за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна, които ще бъдат наричани за кратко **защитени зони за местообитанията** (Директива за местообитанията), както и в защитените зони, обявени по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици, които ще бъдат наричани за кратко **защитени зони за птиците**, са следните:

- запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Всяка защитена зона в Натура 2000 (както за *местообитанията*, така и за *птиците*), попадаща на територията на ТП „ДГС Омуртаг“ е разработена поотделно, представена е информация за наименованието на защитената зона, код, по коя от директивите е обявена, обща площ, таксационни показатели, планирани лесовъдски мероприятия и др. В **защитените зони за местообитанията** подробно са показани и планираните възобновителни сечи за всяко отделно местообитание и общо, докато в *защитените зони за птиците* са показани предвидените сечи общо за зоната.

1. ОБЩА ИНВЕНТАРИЗАЦИЯ НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ПОПАДАТ В ГРАНИЦИТЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗБР (ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ПО НАТУРА 2000)

Защитените зони по НАТУРА 2000 за територията на ТП ДГС „Търговище“ са идентифицирани съгласно информация за координати на границите им от официалната интернет страница на МОСВ. Използвани са също НАТУРА 2000 Стандартен формуляр за установените защитени зони на територията на горското стопанство. При проучването на местоположението на зоните по НАТУРА 2000 се установи, че територията на горското стопанство заема части от териториалните обхвати на следните защитени територии:

- Защитена зона BG0000421 „Преславска планина“.
- Защитена зона BG0000589 „Марина дупка“.
- Защитена зона BG0002093 „Овчарово“.

Във връзка с предмета и целите на опазване(съгласно чл. 8, ал. 1, т.2 на ЗБР) и трите защитени зони имат еднакви цели за опазване, а именно:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За определяне на типовете природни местообитания и тяхната площ в обхвата ТП ДГС „Търговище“ е ползвано Ръководство на определяне на местообитания от европейска значимост в България” от 2005 г.

При теренните работи за изработване на горскостопанския план на ТП ДГС „Търговище“ бяха картирани горските природни местообитания попадащи в границите на горското стопанство от съответните защитени зони.

I.НАИМЕНОВАНИЕ, ПЛОЩ И РЕЖИМ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА (33)

1.1. Защитена зона BG0000421 „Преславска планина“

Със Заповед № РД – 293 от 31 март 2021 г. на Министъра на Околната среда и водите, на основание чл. 12, ал. 6 във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за биологичното разнообразие и т. 1 от Решение на Министерския съвет № 661 от 16.10.2007 г. (ДВ, бр. 85 от 2007 г.), изменено с решения на Министерския съвет № 52 от 5.02.2008 г. (ДВ, бр. 14 от 2008 г.) и № 615 от 2.09.2020 г. (ДВ, бр. 79 от 2020 г.), предвид Решение на Комисията 2009/93/ЕО от 12 декември 2008 г. за приемане съгласно Директива 92/43/ ЕИО на Съвета на втори актуализиран списък на териториите от значение за Общността в Континенталния биогеографски регион (нотифицирано под номер С (2008) 8039) е обявявана **Защитена зона BG0000421 „Преславска планина“ – за местообитанията.**

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на типовете природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитанията на посочените в т. 2.2 видове, техните популации и разпространение в границите на зоната, за постигане и поддържане на благоприятното им природозащитно състояние в Континенталния биогеографски регион;
2. Увеличаване на приноса на защитената зона по отношение на площта на природно местообитание с код 6110* и 9180*;
3. Подобряване на структурата и функциите на природни местообитания с кодове 6110*, 6210 (*важни местообитания на орхидеи), 6240*, 6430, 6510, 8210, 8310, 9170, 9180*;
4. Подобряване на местообитанията на видовете Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*);
5. При необходимост подобряване на състоянието или възстановяване на типове природни местообитания, посочени в т. 2.1, местообитания на посочените в т. 2.2 видове и техните популации.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. Чл. 6, ал. 1, т. 1 от ЗБР: 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*; 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco-Brometalia*) (*важни местообитания на орхидеи); 6240* Субпанонски степни тревни съобщества; 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс; 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове; 8310 Неблагоустроени пещери; 9170 Термофилни букови гори (*Cephalantho-Fagion*); 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове;
2. Съгл. Чл. 6, ал. 1, т. 2 от ЗБР: 2.2.1. бозайници – Голям нощник (*Myotis myotis*), Дългопръст нощник (*Myotis caraccinii*), Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългоух нощник (*Myotis bechsteinii*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*), Лалугер (*Spermophilus citellus*), Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*), Видра (*Lutra lutra*), Пъстър пор (*Vormela peregusna*), Степен пор (*Mustela eversmanii*); 2.2.2. земноводни и влечуги – Червенкоремна бумка (*Bombina bombina*), Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*), Пъстър смок (*Elaphe sauromates*), Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*), Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*); 2.2.3. риби – Приморска мряна (*Barbus bergii*), Обикновен щипок (*Cobitis taenia*); 2.2.4. безгръбначни – Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*), Буков сечко (*Morimus funereus*), Бръмбар рогац (*Lucanus cervus*), *Алпийска розалия (*Rosalia alpina*), *Четириточкова меча пеперуда (*Euplagia (Callimorpha) quadripunctaria*); 2.2.5. растения – Обикновена пърчовка (*Himantoglossum caprinum*), Янкева кутявка (*Moehringia janakae*), Янкева метличина (*Centaurea janakae*). Предмет на опазване на защитената зона са 16 броя типове местообитания от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС. **Името на защитената зона е „Преславска планина” с код: BG0000421. Общата площ на зоната е 14060.1 ха.** Предмет на опазване на защитената зона са 11 броя типове местообитания от Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС. От тези хабитати 4 броя са приоритетни природни местообитания.

В Защитена зона BG0000421 Преславска планина' попада част от площта на ТП ДГС „Търговище” отдели и подотдели: 18 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, ц, ш, 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14», 34 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8», 35 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1», 36 «а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2», 37 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, н, 1, 2, 3, 4», 38 «а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9», 39 «а, б, ж, з, и, к, л, м, н, о, ц, ч, 1, 2, 3, 4, 5», 40 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3», 41 «а, б, в, г, д», 42 «а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3», 43 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9», 44 «а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7», 45 «а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8», 46 «а, б, в, г, д, з, и, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12», 47 «е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 6, 8», 48 «в, д, ж, з, и, к, л, м, 7», 49 «в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, щ, ю,

я, 3, 4, 5», 50 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22», 51 «а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5», 52 «а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3», 53 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и», 54 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1», 55 «а, б, в, г, д, е, ж, з», 56 «а, б, в, г, д, е, ж, з, 1», 57 «а, б, в, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 12», 58 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12», 59 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, с, т, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28», 60 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, р, с, т, у, 1, 2, 3, 4», 61 «а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3», 62 «а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4», 63 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6», 64 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4», 65 «а, б, в, г, д, 1, 2», 66 «а, б, в, г, д, е, ж, 1», 67 «а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4», 68 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9», 209 «б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, р, с, т, 1, 2, 4, 5», 210 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3, 4, 5, 6», 211 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2», 212 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1», 213 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4», 214 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, 1, 2, 3, 4», 215 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1», 216 «а, б, в, г, д, е, ж», 217 «а, б, в, г, д, е, ж», 218 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3», 219 «а, б, в, г, 1», 220 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2», 221 «а, б, в, г, д, е, 1», 222 «а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4, 5», 223 «а, б, в, г, д, е, 1, 2, 3, 4», 224 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2», 225 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, 1», 226 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7», 227 «а, б, в, г», 228 «а, б, в, г, д, е, ж, з, 1», 229 «д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 11», 230 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с», 231 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4, 5», 232 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3, 4», 233 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, 1, 2», 234 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3», 235 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4», 236 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1», 237 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3», 238 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6», 239 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1», 240 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2, 3, 4», 241 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3», 242 «а, б, в, г, д, е, ж, и, 1, 2, 3, 4», 243 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11», 244 «а, б, в, г, д, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8», 245 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, 1, 2, 3, 4», 246 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3», 247 «а, б, в, г, д, е, ж, з», 248 «а, б, в, г, д, е, ж, з, 1», 249 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л», 250 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10», 251 «в, д, е, ж, з, и, к, л, м, ф, х, ц, ч, 1, 2, 3, 4», 252 «е, ж, з, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1, м1, 1», 253 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, 1, 2», 254 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2», 255 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2», 256 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8», 257 «а, б, в, г, д, е, ж, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8», 258 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, п, р, с, 1, 2, 3, 4, 5, 6», 259 «а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2», 260 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, ш, щ, ю, я, 1, 2, 3, 4, 5, 6», 261 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11», 262 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9», 263 «а, б, в, г, д, е, ж, н, о, п, р, с, т, у, 1, 2, 4, 5, 6», 264 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12», 265 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, х, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15», 266 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9», 267 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1», 268 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, 1, 2, 3, 4», 269 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, р, 1, 2, 3, 4, 5, 6», 270 «а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22», 271 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8», 272 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м», 273 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, п, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13», 274 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, 1, 2», 275 «а, б, в, г, д, е, ж, з, 1, 2, 3, 4», 276 «а, б, в, г, д, е, ж, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10», 277 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, 1, 2, 3», 278 «а, б, в, г, д, е, ж, 1», 279 «а, б, в, г, д, е, ж, з, и, к, л, м, н, о, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11: с обща площ 7141.8 ха, от която залесена 6864.7 ха и незалесена 277.1 ха.

Следва да се отбележи, че горите и горските територии на ТП ДГС „Търговище“, попадащи в тази 33 заемат 50.8 % от общата площ на Защитена зона BG0000421 "Преславска планина".

За определяне на типовете природни местообитания и тяхната площ в обхвата на ТП ДГС „Търговище“ е ползвано Ръководство на определяне на местообитания от европейска значимост в България от 2005 г.

При теренните работи за изработване на горскостопанския план на ТП ДГС „Търговище“ бяха картирани горските природни местообитания попадащи в границите на горското стопанство от Защитена зона BG0000421.

В таблица № 75 са представени установените в района на стопанството горски природни местообитания от 33 с код BG0000421.

Таблица № 75

Разпределение на площите на природните местообитания в ТП ДГС „Търговище“ принадлежащи към Защитена зона BG0000421 „Преславска планина“

Природно местообитание	Код	% на покритие спрямо площта на ЗЗ	Площ на хабитата в ТП ДГС „Търговище“ /ха/
1.Термофилни букови гори	9150	4.2	586.5
2.Смесени гори от съюза Tillio-Acerion на стръм.склонове	9180	-	0.6
3. Панонски гори с <i>Quercus pubescens</i>	91H0	0.2	34.8
4.Панонски гори с <i>Quercus petraea</i> и <i>Carpinus betulus</i>	91G0	13.1	1839.0
5.Балкано – панонски церово – горунови гори	91M0	0.5	75.9
6.Мизийски гори от сребролистна липа	91Z0	1.4	197.7
7.Дъбово-габъррови гори от типа <i>Galio Carpinetum</i>	9170	0.2	32.9
Всичко		19.6	2767.4

Установени са седем типа природни местообитания. От таблицата се вижда, че с най-голяма площ -1839.0 ха е представено природно местообитание с код 91G0, следвано от 9150 – 586.5 ха, 91Z0 – 197,7 ха, 91M0 – 75.9 ха и т.н. Общата площ на местообитанията на територията на Защитена зона BG0000421 „Преславска планина“ в териториалния обхват на ТП ДГС Търговище е 2767.4 ха.

Разпределение на общата площ по местообитания и списък подотдели в Зона Натура 2000 – BG0000421 „Преславска планина“

Местообитания	Списък подотдели	площ ха
9150	18: б; 34: д, ж; 35: а, д, е, з; 36: б, в; 37: д, е, ж, з; 38: д, е; 39: з; 45: г; 50: а; 54: ж; 55: в; 63: к; 209: б; 210: ж; 213: б, м; 214: г, е; 215: г; 218: б; 220: ж; 224: а; 228: а, г; 229: д; 231: б, в, е; 233: а, н; 234: л; 237: к; 238: е; 239: г; 240: а, в; 241: г, д, ж, з; 242: а, б; 243: е, и, о; 247: г; 248: е; 249: б; 250: ж; 251: е, ж; 252: к, м, п, с, х; 256: а, о, п; 258: в; 267: и; 279: д, и	586.5
9170	245: п, р; 259: б; 273: а	32.9
9180	215: б	0.6
91G0	18: е, ж, к; 34: б, в, е, з, и, к, л, о, п; 35: б, в; 36: а, г, е; 37: а, в; 40: в, е, ж, з; 41: а, б, в; 44: д; 46: и; 47: ж, з, к, л, м, о; 48: д, з, к, л; 49: д; 50: в; 51: б, в, г, д, е; 52: б, г; 53: д, е, з; 54: а, в, д; 55: б, г, е; 56: а, б, д, е, ж; 57: т; 60: з; 61: б, в; 62: б; 63: а, г; 64: б, д, ж, и, к, л, о, р; 65: б, г, д; 66: а, б, в, г, д, е; 67: а, б, в, г; 209: с; 210: в, г, и; 211: в, г; 212: ж, з; 213: а, г; 214: и, п; 215: е; 216: б, в; 217: а, г, е, ж; 218: е, з; 219: а, в; 220: м; 221: г; 222: г, д; 223: б, в, д; 224: б, в, г; 225: а, в, г, д, о; 226: г, з; 227: а, б, в; 228: д; 229: л, н; 230: а, в, г; 231: а, д; 232: а, в, л; 233: о, п, р; 234: д, и; 235: б, г, д, е; 236: д, е, и; 237: б, м, н, о; 239: ж, з; 240: г, д, з; 242: и; 243: л, с, т; 245: а, б, о, с; 246: б, в, д, е, з, и; 248: ж; 250: к, н; 253: л; 254: д, е, ж, и; 255: а, б, з, и, к; 256: д, ж, з, н; 257: в, о; 261: в, г; 264: н; 266: г; 269: и, к, п; 272: б, в, и; 274: в, е, ж; 277: з; 278: ж; 279: г, ж	1839.0
91H0	18: л, о, у; 42: д; 276: в	34.8
91M0	18: в, г, д, з, и, м, н, п, ц; 60: г, м; 233: т, у; 234: б, в; 246: а	75.9
91Z0	39: и, л, н; 42: в, г, е; 43: г, е, ж, и, м; 45: в; 46: д; 47: и; 220: а, в, д; 221: а, д	197.7
ВСИЧКО		2767.4

На територията на Защитена зона BG0000421 „Преславска планина“ има ГФС с обща площ 142.3 ха, от които 99.7 ха са върху природни местообитания.

Разпределението на площта на ГФС по местообитания в 33 BG0000421 „Преславска планина” е следното:

Местообитания	Обща площ Ха.	%	в ГФС ха.	т.ч. %
общо 9150	586.5	21.2	35.1	6.0
общо 9170	32.9	1.2	-	-
общо 9180	0.6	-	-	-
общо 91G0	1839.0	66.4	126.5	6.9
общо 91H0	34.8	1.3	0.9	2.6
общо 91M0	75.9	2.8	4.8	6.3
общо 91Z0	197.7	7.1	19.9	10.1
ВСИЧКО	2767.4	100.0	187.2	6.8

Списък на подотделите ГФС на територията на 33 BG0000421 „Преславска планина”: 18 „л, п“, 34 „б, в, о“, 40 „а, з“, 42 „г“, 44 „г, д, е“, 45 „г“, 50 „е, л“, 51 „а“, 53 „в“, 58 „а, б, в, г, д, е, п“, 64 „в, г, е, ж, з, и, л, о“, 68 „а, г“, 214 „е“, 217 „б“, 220 „а, и, л, о“, 221 „г“, 222 „а, б, в, г, е“, 223 „г“, 231 „а“, 232 „е, л“, 236 „е“, 243 „и“, 244 „а“, 245 „а“, 250 „г“, 252 „т, у, х, ч“, 253 „а, в, д, з“, 254 „а, б, г, д, е, з, и, к, л, н“, 257 „ж“, 258 „д“, 259 „в“, 261 „б“ с обща площ 641.7 ха.

В защитена зона BG0000421 „Преславска планина” има две защитени местности и една природна забележителност обявени съгласно ЗЗТ.

Защитена местност “Игликина поляна” Заповед № РД-955/25.07.2003г. на МОСВ
Обявена като Природна забележителност е със Заповед №448/25.04.1984г. на КОПС с площ 9.2 ха. Със Заповед № РД-955/25.07.2003г. на МОСВ е прекатегоризирана в Защитена местност. Целта за обявяване е защита на естественото находище на лечебна иглика, растителен вид с ограничителен режим на ползване с цел запазване като генетичен фонд на вида и осигуряване естественото му възпроизвеждане. Целогодишно е обект на неорганизиран туризъм, поради красивата природа, съчетание на защитения обект с ограждаща го смесена широколистна гора и близостта на гр. Търговище. Стопанисва се и се охранява от ДГС „Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен. Попада в следните подотдели: 44 „а, ж, з“ с обща площ 9.2 ха.

Защитена местност “Божур поляна” Заповед № РД-315/30.05.2006г. на МОСВ
Защитената местност е обявена със Заповед № РД-315/30.05.2006г. на МОСВ в землищата на с. Вардун и с. Стража, община Търговище с цел опазване находище на червен божур, лечебна иглика. Стопанисва се и се охранява от ДГС „Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен. Попада в следните подотдели 34 „б, в, о, 2, 3, 4, 5 с обща площ 18.0 ха.

Природна забележителност „Дервентска пещера”- Заповед №534/25.09.1978 г.
Намира се на склоновете на Преславската планина, дял от Източна Стара планина в Пролазкия пролом с площ 0.5 ха в землището на с. Пролаз, Община Търговище – подотдели – 50 л, 7. Пещерата е една от малкото в този край, известна освен с големината си и с богатството на ексцентричните образувания на хелектитите и дендритите, змиевидните извивки на преградите на синтровите езерца с пещерни бисери в тях и масивните сталактити, осеяни с червеникавокафяви до розови и млечнобели кристали. Прилепите са основните видове в пещерната фауна, достигащи десетки броя. Пещерата е местообитание на особен вид малък бръмбър, родственик на вида Светломразец. Дервентската пещера е недостатъчно проучена. Стопанисва се и се охранява от ДГС „Търговище”, под контрола на РИОСВ-Шумен.

1.2. Защитена зона BG0000589 „Марина дупка”

Със Заповед № РД – 100 от 9 февруари 2015 г. на Министъра на Околната среда и водите, на основание чл. 12, ал. 6 във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за биологичното разнообразие и и т. 2 от Решение № 122 от 2.03.2007 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 21 от

2007 г.), изменено с Решение № 52 от 5.02.2008 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 14 от 2008 г.). е обявявана **Защитена зона BG0000589 „Марина дупка” – за местообитанията.**

Цели на обявяване:

1. Предмет на опазване са природните местообитания: 8310 Неблагоустроени пещери и бозайници
2. местообитанията на следните видове бозайници по чл. 6, ал. 1, т. 2 от Закона за биологичното разнообразие: Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*), Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*), Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*), Остроух нощник (*Myotis blythii*), Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), Голям нощник (*Myotis myotis*).

Името на защитената зона е „Марина дупка” плато с код: BG0000589. Общата площ на зоната е 2.7 ха. и е изцяло на територията на ДГС „Търговище“. Защитената зона попада в подотдели - 81 „л, 14, 15“ с обща площ 0.9 ха, от която залесена 0.4 ха и незалесена 0.5 ха. Следва да се отбележи, че горите и горските територии на ТП ДГС „Търговище“, попадащи в тази ЗЗ заемат 33.3 % от общата площ на Защитена зона BG0000589 „Марина дупка“. На територията из ЗЗ „Марина дупка“ няма установени площи ГФС, единственият залесен подотдел (81/л) е с предназначение представителна еко система.

На територията на защитената зона „Марина дупка“ не се намират територии по смисъла на ЗЗТ.

1.3. Защитена зона BG0002093 „Овчарово”

Името на защитената зона е „Овчарово“ с код: BG0002093. Общата площ на зоната е 1478.0 ха. Предмет на опазване са птиците и техните местообитания включени в Приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие (Приложение на Дир.79/409/ЕЕС).

Със Заповед № РД – 844 от 17 ноември 2008 г. на издадена на основание чл. 12, ал. 6 във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 3 и 4 от Закона за биологичното разнообразие и т. 1 от Решение № 122 от 2.03.2007 г. На Министерския съвет (ДВ, бр. 21 от 2007 г.).

ЦЕЛИ НА ОБЯВЯВАНЕ:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

В Защитена зона BG0002093 'Овчарово' попада част от площта на ТП ДГС „Търговище“ със следните отдели и подотдели: 198 „л, м, н, о, р“, 215 „б“, 216 „ж“, 221 „ж, 1“, 229 „а, б, в, г, п, р, с, т, у, ф, х, ц, ч, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15“, 234 „а, б, в“, 237 „б, м, н, о, п, р, с, т, у, ф, ч, ш, щ, ю, я, а1, б1, в1, г1, д1, е1, ж1, з1, и1, к1, л1“, 251 „а, б, г, н, о, п, р, с, т, у, ф, х“, 252 „я“ с обща площ 92.4 ха, от която залесена 88.2 ха и незалесена 4.2 ха

Горите и земите на горското стопанство заемат 6.3 % от територията на Защитена зона BG0002093 Овчарово.

На територията на защитената зона „Овчарово“ разположена в ДГС „Търговище“ не се намират територии по смисъла на ЗЗТ.

ИЗВЪН ЗЗ ПО НАТУРА 2000 НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП ДГС „Търговище“ СЕ НАМИРАТ И СЛЕДНИТЕ ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ И ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ:

ЗМ „Урумово лале“

Обявена като природна забележителност със заповед № 448/25.04.1984 г. На КОПС и прекатегоризирана в ЗМ със заповед № РД-955/25.07.2003 г. На МОСВ.

Цели на обявяване:

Опазване на естествено находище на растителния вид урумово лале (*Tulipa urumoffii*)

Науек), български ендемит, застрашен от изчезване вид, представен в трите му форми – жълта, червена и пъстра, включен в Червената книга на България.

Защитената местност обхваща следните подотдели – 82 „б, 5, 6, 7“, 83 „в, и, 9, 11

Стопанисва се и се охранява от ДГС „Търговище“, под контрола на РИОСВ-Шумен.

ЗМ „Петка Балкан“

Обявена като Природна забележителност със заповед № 215/05.04.1979 г. На КОПС и прекатегоризирана в Защитена местност със заповед № РД-959/25.07.2003 г. На МОСВ.

Цели на обявяване:

„Петка балкан“ е защитена местност, разположена в землището на село Братово, Търговишка област. Тя е обявена за защитена територия, за съхранение на вековна церова гора, в местността „Бабаконду“. Представлява вековна смесена гора от видовете, цер, благун, зимен дъб, на възраст около 150 години.

Защитената местност обхваща следните подотдели: 94 „е, 1, 2, 3, 4, 5“

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ

Коня”, “Водопада”- Заповед №97/13.03.1978 г.

Природните забележителности са обявени със Заповед №97/13.03.1978 г. Намират се в живописната м. “Боаза”, образувана от коритото на р. Врана, живописно прорязваща склоновете на Преславската планина, дял от Източна Ст. Планина.

ПЗ “Коня” е скално образувание – голина, наподобяващо изображение с форма на кон, намиращо се в близост до гл. Път Варна-София, на площ от 0,5 ха в ДГТ на ДГС “Търговище”, землище гр. Търговище – подотдел 84 – 1.

ПЗ “Водопада” също се намира в близост до гл.път Варна-София и е малък водопад, образуващ се от излизаш на скалната повърхност малък подземен приток на р. Врана, с площ от 0,1 ха подотдел 81 – 5 в ДГТ на ДГС “Търговище”, землище с. Пайдушко, Община Търговище. Стопанисват се и се охраняват от ДГС „Търговище“, под контрола на РИОСВ-Шумен.

Вековни дървета

В обхвата на дейност на ТП ДГС „Търговище“ попадат следните обявени вековни дървета:

В земеделска територия, м. Бакаджик, земл. На с. Александрово, попада Вековно дърво– летен дъб на 350 г., височина 18 м., обиколка на стъблото 4,30 м.

II.ПЛАНИРАНИ ГОРСКОСТОПАНСКИ ДЕЙНОСТИ

Планираните горскостопански дейности се отнасят само за ДГТ, като са разгледани и представени за всяка зона отделно.

2.1.Дейности в Защитена зона BG0000421 Преславска планина

2.1.1.Сечи

Разпределение на площта по вид на възобновителните сечи по природни местообитания в 33 BG0000421 „Преславска планина“ е дадено в Таблица № 76.

Таблица № 76

Разпределение по площ /ха/ и вид на възобновителните сечи по природни местообитания в 33 BG0000421 „Преславска планина“

Вид на възобновителната сеч					
Местообитания	постепенно котловинна	групово постепенна	неравномерно постепенна	ОБЩО	%
всичко 9150	13.1	16.0	-	29.1	5.3
всичко 91G0	252.4	128.9	83.9	465.2	83.9
всичко 91M0	38.0	-	-	38.0	6.8
всичко 91Z0	7.6	14.6	-	22.2	4.0
ОБЩО	311.1	159.5	83.9	554.5	100.0

Общата площ на възобновителните сечи на територията на природните местообитания в 33 BG0000421 „Преславска планина“ е 554.5 ха. Всички планирани възобновителни сечи в природните местообитания са с удължен възобновителен период. Основният вид възобновителна сеч планиран в Защитена зона BG0000421 „Преславска планина“ е постепенно - котловинната сеч с обща площ 311.1 ха или 56.1 % от общата площ на възобновителните сечи. Проектирана е в четири местообитания, като най – голяма площ има постепенно – котловинна сеч на местообитание 91G0 – 252.4 ха, 91M0 – 38.0 ха, 9150 – 13.1 ха. и в 91Z0 – 7.6 ха. Втория вид сеч е групово – постепенната с площ 159.5 ха или 28.8 % от общата площ на възобновителните сечи и е планирана във три от местообитания, като с най – голяма площ е на местообитание 91G0 – 128.9 ха, следвано от 9150 – 16.0 ха. и т.н. Неравномерно – постепенната сеч е третия вид възобновителна сеч и е планирана на площ от 83.9 ха или 15.1% от площта им. Тя е проектирана изцяло в местообитание 91G0.

Разпределението на площта и вида на възобновителните сечи и стопански класове в тази 33 е дадено в Таблица № 77.

Таблица № 77

Разпределение на ПЛОЩТА/ха/ на насажденията за възобновителна сеч по ВИД НА СЕЧТА и стопански класове в 33 BG0000421 „Преславска планина“

Вид на възобновителната сеч							
Стопански класове	постепенно котловинна	групово постепенна	неравномерно постепенна	гола в акациев усл. Стопански клас	общо гола	ОБЩО	%
Гори със ЗСпФ							
Иглол. Култури	455.5	143.3	-	-	-	598.8	47.8
Липов	7.6	-	-	-	-	7.6	0.6
Буков В П	-	13.0	-	-	-	13.0	1.1
Дъбов В П	1.1	-	-	-	-	1.1	0.1
Смесен СрН П	2.7	-	-	-	-	2.7	0.2
Габъров В П	-	62.2	83.9	-	-	146.1	11.6
Церов П	8.7	-	-	-	-	8.7	0.7
Дъбов СрН П	267.4	-	-	-	-	267.4	21.3
Габъров СрН П	-	28.6	-	-	-	28.6	2.3
Смесен В П	59.7	98.0	-	-	-	157.7	12.6
Акациев	-	-	-	22.0	22.0	22.0	1.7
Всичко ЗСпФ	802.7	345.1	83.9	22.0	22.0	1253.7	100.0

Общата площ на възобновителните сечи в тази 33 възлиза на 1253.7 ха. Освен планираните постепенно – котловинна - 802.7 ха, групово – постепенна – 345.1 ха и неравномерно –

постепенна сеч – 83.9 ха в 33 BG0000421 „Преславска планина” е предвидена и гола сеч в Акациевия условен стопански клас на площ от 22.0 ха.

В таблица № 78 е дадено разпределението на площта за сеч по видове сечи и добив по природни местообитания общо за ДГТ.

В защитената зона през десетилетието се предвижда върху природни местообитания да се изведат сечи на площ от 1687.0 ха и добият общо 59695 куб.м, които се разпределят така:

местообитания	ха	куб.м
9150	361.1	13590
9170	11.5	320
91G0	1126.1	38225
91M0	43.9	1600
91Z0	144.4	5960
ОБЩО	1687.0	59695

В Таблица № 79 е дадено разпределението на площта за сеч по видове сечи и добив за Защитена зона BG0000421 „Преславска планина”- за местообитанията общо за ДГТ.

Таблица № 78
Размер на ползуването по ПЛОЩ, ЗАПАС без клони и вид на СЕЧТА по природни местообитания за
33 BG0000421 „Преславска планина” - ДГТ

ВИДОВЕ СЕЧИ											
Местообитания	мерни единици	ВЪЗОБН. СЕЧИ	прочистка	прореждане	Пробирка	Селекционна	ВСИЧКО ОТГЛЕДНИ	ОБЩО	%	ОТГЛЕЖ ДАНЕ НА ПОДРАСТА	ИЗСИ ЧАНЕ НА ПОДЛЕСА
широколистни високоствъблени											
91G0	ха	-	-	-	1.3	-	1.3	1.3	0.1	-	-
	куб.м	-	-	-	45	-	45	45	0.1	-	-
91Z0	ха	7.6	-	0.9	94.6	26.7	122.2	129.8	7.7	7.6	7.6
	куб.м	300	-	30	3490	1280	4800	5100	8.5	-	-
Всичко широколистни високоствъблени	ха	7.6	-	0.9	95.9	26.7	123.5	131.1	7.8	7.6	7.6
	куб.м	300	-	30	3535	1280	4845	5145	8.6	-	-
издънкови за превръщане											
9150	ха	29.1	-	-	294.7	37.3	332.0	361.1	21.4	29.1	16.1
	куб.м	1410	-	-	10770	1410	12180	13590	22.8	-	-
9170	ха	-	-	9.3	2.2	-	11.5	11.5	0.7	-	-
	куб.м	-	-	250	70	-	320	320	0.5	-	-
91G0	ха	465.2	2.0	32.7	591.2	33.7	659.6	1124.8	66.7	282.7	224.9
	куб.м	17660	-	760	18990	770	20520	38180	64.0	-	-
91M0	ха	38.0	-	-	5.9	-	5.9	43.9	2.6	36.3	19.4
	куб.м	1480	-	-	120	-	120	1600	2.7	-	-
91Z0	ха	14.6	-	-	-	-	-	14.6	0.9	14.6	-
	куб.м	860	-	-	-	-	-	860	1.4	-	-
Всичко издънкови за превръщане	ха	546.9	2.0	42.0	894.0	71.0	1009.0	1555.9	92.2	362.7	260.4
	куб.м	21410	-	1010	29950	2180	33140	54550	91.4	-	-
ОБЩО											
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	ха	554.5	2.0	42.9	989.9	97.7	1132.5	1687.0	100.0	370.3	268.0
	куб.м	21710	-	1040	33485	3460	37985	59695	100.0	-	-

Таблица № 79

Размер на ползуването по ПЛОЩ, ЗАПАС без клони и вид на СЕЧТА общо за ЗЗ
BG0000421 „Преславска планина” – ДГТ

ВИДОВЕ СЕЧИ											
Стопански класове	мерни единици	Възобн. сечи	Прочи-стка	Прореж-дане	пробирка	Селек-ционна	Всичко отгледни	Общо	%	Отглед-Ждане на подра-ста	Изсичене на подлеса
иглолистни											
Иглол. Култури ЗСпФ	ха	598.8	-	267.8	200.1	-	467.9	1066.7	37.2	-	105.9
	куб.м	41310	-	10080	7945	-	18025	59335	47.8	-	-
Всичко иглолистни ЗСпФ	ха	598.8	-	267.8	200.1	-	467.9	1066.7	37.2	-	105.9
	куб.м	41310	-	10080	7945	-	18025	59335	47.8	-	-
Всичко иглолистни	ха	598.8	-	267.8	200.1	-	467.9	1066.7	37.2	-	105.9
	куб.м	41310	-	10080	7945	-	18025	59335	47.8	-	-
широколистни високоствъблени											
Липов ЗСпФ	ха	7.6	-	2.7	94.6	26.7	124.0	131.6	4.6	7.6	7.6
	куб.м	300	-	60	3490	1280	4830	5130	4.1	-	-
Широколистен В ЗСпФ	ха	-	-	0.3	4.2	-	4.5	4.5	0.2	-	-
	куб.м	-	-	5	150	-	155	155	0.1	-	-
Всичко широколистни високоствъблени ЗСпФ	ха	7.6	-	3.0	98.8	26.7	128.5	136.1	4.8	7.6	7.6
	куб.м	300	-	65	3640	1280	4985	5285	4.3	-	-
Всичко широколистни високоствъблени	ха	7.6	-	3.0	98.8	26.7	128.5	136.1	4.8	7.6	7.6
	куб.м	300	-	65	3640	1280	4985	5285	4.3	-	-
издънкови за превръщане											
Буков В П ЗСпФ	ха	13.0	-	-	266.5	12.4	278.9	291.9	10.2	13.0	-
	куб.м	680	-	-	9810	540	10350	11030	8.9	-	-
Дъбов В П ЗСпФ	ха	1.1	-	-	4.8	-	4.8	5.9	0.2	-	-
	куб.м	80	-	-	170	-	170	250	0.2	-	-
Смесен СрН П ЗСпФ	ха	2.7	2.0	1.8	9.2	-	13.0	15.7	0.5	-	0.2
	куб.м	110	-	60	330	-	390	500	0.4	-	-
Габъров В П ЗСпФ	ха	146.1	-	10.2	567.2	-	577.4	723.5	25.3	125.9	34.4
	куб.м	6090	-	300	18250	-	18550	24640	19.9	-	-
Церов П ЗСпФ	ха	8.7	-	-	-	-	-	8.7	0.3	8.7	8.7
	куб.м	280	-	-	-	-	-	280	0.2	-	-
Дъбов СрН П ЗСпФ	ха	267.4	-	-	5.9	-	5.9	273.3	9.5	159.9	196.4
	куб.м	9395	-	-	120	-	120	9515	7.7	-	-
Габъров СрН П ЗСпФ	ха	28.6	-	31.8	15.4	-	47.2	75.8	2.6	-	12.8
	куб.м	890	-	710	380	-	1090	1980	1.6	-	-
Смесен В П ЗСпФ	ха	157.7	-	-	28.2	58.6	86.8	244.5	8.5	107.6	83.8
	куб.м	7430	-	-	960	1640	2600	10030	8.1	-	-
Всичко издънкови за превръщане ЗСпФ	ха	625.3	2.0	43.8	897.2	71.0	1014.0	1639.3	57.2	415.1	336.3
	куб.м	24955	-	1070	30020	2180	33270	58225	46.9	-	-
Всичко издънкови за превръщане	ха	625.3	2.0	43.8	897.2	71.0	1014.0	1639.3	57.2	415.1	336.3
	куб.м	24955	-	1070	30020	2180	33270	58225	46.9	-	-
нискоствъблени											
Акациев ЗСпФ	ха	22.0	-	-	-	-	-	22.0	0.8	-	-

	куб.м	1240	-	-	-	-	-	1240	1.0	-	-
Всичко нискоствъблени ЗСпФ	ха	22.0	-	-	-	-	-	22.0	0.8	-	-
	куб.м	1240	-	-	-	-	-	1240	1.0	-	-
Всичко нискоствъблени	ха	22.0	-	-	-	-	-	22.0	0.8	-	-
	куб.м	1240	-	-	-	-	-	1240	1.0	-	-
ОБЩО											
ВСИЧКО ПОЛЗВАНЕ	ха	1253.7	2.0	314.6	1196.1	97.7	1610.4	2864.1	100.0	422.7	449.8
	куб.м	67805	-	11215	41605	3460	56280	124085	100.0	-	-

В защитената зона се предвижда да се изведат сечи на площ от 2864.1 ха и добият общо 124085 куб.м, които се разпределят така:

вид сеч	ха	куб.м
ВЪЗБН. СЕЧИ	1253.7	67805
ОТГЛЕДНИ СЕЧИ	1610.4	56280
- прочистка	2.0	-
- прореждане	314.6	11215
- пробирка	1196.1	41605
- селекционна	97.7	3460
ОБЩО	2864.1	124085

2.1.2. Залесяване

В Защитена зона BG0000421 „Преславска планина” няма предвидено залесяване.

2.2. Дейности в защитена зона BG0000589 „Марина дупка”

На територията на защитената зона няма планирани лесовъдски мероприятия.

2.3. Дейности в Защитена зона BG0002093 „Овчарово”

На територията на защитената зона няма планирани лесовъдски мероприятия.

Информация за проектирани в горскостопанския план (ГСП) дейности водещи до намаляване на площите на природните местообитания

В ГСП на ТП ДГС „Търговище“ не се предвижда направата на нови горски автомобилни пътища, дивечови сечища и дивечови просеки, както и нови бариерни и лесокulturни прегради, минерализовани ивици, авиционни площадки и водоеми за зареждане на ПП автоцистерни. Ще бъдат използвани предимно съществуващи естествени терени за авиционни площадки и естествени водоеми за зареждане на ПП – автоцистерни.

В предвидените за ремонт автомобилни горски пътища няма да бъдат увредени площи от природните местообитания.

Към Горскостопанския план на ТП ДГС „Търговище“ са приложени карти в М 1:10000 и М 1:25000 с нанесени граници на защитените зони, природни местообитания, предвидени сечи, бариерни и лесокulturни прегради и съществуващите горски пътища.

Навсякъде, където ще се извеждат сечи, както и в границите на природните местообитания в Защитените зони е предвидено опазването на биотопни дървета и мъртва дървесина.

В защитените територии на ТП ДГС „Търговище“ обявени съгласно ЗЗТ и не попадащи в границите на зоните по натура – 2000 няма планирани лесовъдски, противопожарни и ловни мероприятия.

На територията на 33 по Натура – 2000 за местообитанията е забранена пашата, на територията на природните местообитания.

Площта на ГФС на територията на стопанството възлиза на 955.6 ха или 6.6 % от залесената площ на ДГТ.

Списък на ГФС по подотдели: 6 «и», 12 «б», 18 «л, п», 32 «м», 34 «б, в, о», 40 «а, з», 42 «г», 44 «г, д, е», 45 «г», 50 «е, л», 51 «а», 53 «в», 58 «а, б, в, г, д, е, п», 64 «в, г, е, ж, з, и, л, о», 68 «а, г», 70 «г», 71 «г», 72 «б, в», 74 «д», 75 «д», 76 «в», 77 «ж», 85 «з», 94 «е», 105 «з», 111 «ж, з», 112 «е, з, к, л», 118 «а, б», 119 «в», 124 «а», 125 «б», 126 «а, г», 135 «м, н», 156 «а», 157 «б», 160 «б», 161 «з, л», 176 «г», 208 «л», 214 «е», 217 «б», 220 «а, и, л, о», 221 «г», 222 «а, б, в, г, е», 223 «г», 229 «а», 231 «а», 232 «е, л», 236 «е», 243 «и», 244 «а», 245 «а», 250 «г», 252 «т, у, х, ч», 253 «а, в, д, з», 254 «а, б, г, д, е, з, и, к, л, н», 257 «ж», 258 «д», 259 «в», 261 «б», 281 «з»

ГЛАВА V

ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ ЗА ЗАЩИТА НА ВОДИТЕ

1. МЕСТОНАХОЖДЕНИЕ И ПРИРОДНИ УСЛОВИЯ

Предмет на настоящата разработка са залесените и незалесени горски площи, включени във вододайните зони (санитарно-охранителните зони) на територията на ТП „Държавно горско стопанство Търговище“, които представляват защитни горски територии за защита на водите, обявени съгласно чл.5, ал.2 от Закона за горите.

Защитните горски територии за защита на водите са обявени със заповеди и приведени в съответствие с Наредба № 3/16.10.2000 год. на Министерство на околната среда и водите, Министерство на земеделието и храните и Министерство на регионалното развитие и благоустройството за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за

питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

Целта на стопанисването е чрез поредица от мероприятия да се подобрят защитните и водоохранните функции на насажденията, както и да се запазят от замърсяване водоизточниците и водоемите, които снабдяват населените места с питейна вода.

Вододайни зони – определени както следва:

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
БАСЕЙНОВА ДИРЕКЦИЯ ЗА ЧЕРНОМОРСКИ РАЙОН С ЦЕНТЪР ВАРНА

ЗАПОВЕД

№ 10
Варна, 19-08-2009

На основание чл.119, ал.3, т.2 от Закона за водите и чл. 37, т.1 от Наредба №3 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди

УЧРЕДЯВАМ:

Санитарно-охранителна зона около водовземно съоръжение от малм-валанжинския водоносен хоризонт с код на водното тяло BG2G000J3K1041, в землището на гр. Търговище, каптиран извор "Соколите" и охранителен режим на защитен воден обект в санитарно-охранителните зони, както следва:

1. Санитарно-охранителна зона – пояс I^{ви}.

I^{ви} пояс на водовземно съоръжение каптиран извор "Соколите" е изграден, като квадрат с площ 625 м², географски координати СШ43°11'12.0" и ИД26°31'45.5" и координати на полигоновите точки, отразени в приложение 1, което е неразделна част от настоящата заповед.

1.1. В пояс I^{ви} на санитарно-охранителната зона се забраняват:

- 1.1.1. Всички дейности, с изключение на тези, свързани с добива на вода за питейно-битово водоснабдяване на хижа "Соколите" край гр. Търговище и експлоатацията на охранителните зони.
- 1.1.2. Средногодишния добив на използваната вода да бъде по-голям от утвърдените локални експлоатационни ресурси.
- 1.1.3. Достъп на лица, с изключение на тези, свързани с експлоатацията на водовземното съоръжение и на охранителната зона, както и на представителите на контролните органи.

2. Санитарно-охранителна зона – пояс II^{ри}.

II^{ри} пояс на водовземно съоръжение каптиран извор "Соколите" е изграден с възприети конфигурация, размери и площ от 1126 м², като координатите на точките са отразени в приложение 1, неразделна част от настоящата заповед.

2.1. В пояс II^{ри} на санитарно-охранителната зона се забраняват:

- 2.1.1. Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в подземния воден обект.
- 2.1.2. Добив на подземни богатства.
- 2.1.3. Дейности, нарушаващи целостта на водонепропускливия пласт над подземния воден обект.

2.2. В пояс II^{ри} на санитарно-охранителната зона се ограничават:

- 2.2.1. Изграждане на геоложки, хидрогеоложки и инженерногеоложки проучвателни съоръжения, в това число и водовземни съоръжения за подземни води в подземния воден обект.

3. Санитарно-охранителна зона – пояс III^{ти}.

III^{ти} пояс на водовземното съоръжение каптиран извор "Соколите" е представен с възприети конфигурация, размери и площ от 12547 м², като координатите на точките са отразени в приложение 1, неразделна част от настоящата заповед.

3.1. В пояс III^{ти} на санитарно-охранителната зона се **забраняват:**

3.1.1. Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в подземния воден обект.

3.2. В пояс III^{ти} на санитарно-охранителната зона се **ограничават:**

3.2.1. Дейности, нарушаващи целостта на водонепропускливия пласт над подземния воден обект.

3.3. В пояс III^{ти} на санитарно-охранителната зона се **ограничават при доказана необходимост:**

3.3.1. Добив на подземни богатства.

3.3.2. Изграждане на геоложки, хидрогеоложки и инженерногеоложки проучвателни съоръжения, в това число и водовземни съоръжения за подземни води в подземния воден обект.

4. В срок до 3 месеца ползвателя на водовземното съоръжение да проведе процедура по актуване на площта за пояс I^{ви}, спазвайки разпоредбите на чл. 35, ал. 1 и 3 от Наредба 3.

5. Приемането на санитарно-охранителната зона на каптиран извор "Соколите" да се извърши, съгласно изискванията на чл. 43 от Наредба 3.

6. За горските площи, попадащи в пояси I, II и III на водовземното съоръжение, да се спазят изискванията на чл. 53, ал. 2 от Наредба 3.

7. При поставяне на обозначителните табели за поясите на санитарно-охранителната зона на водовземното съоръжение да бъде уведомена Регионалната дирекция по горите – гр. Шумен.

8. В едномесечен срок от получаването на настоящата заповед границите на поясите на водовземното съоръжение да се обозначат върху кадастралните карти и планове за земеразделяне. В срок от една година от учредяването на СОЗ да се извърши актуализация на териториално-устройствения план, в който попадат съответните пояси.

9. Заповедта да се доведе до знанието на управителя на ЕТ "9-ти юни 72 – Зорница Спасова" – гр. Търговище, кмета на община гр. Търговище, директора на областна дирекция "Земеделие и гори" – гр. Търговище, директора на ДГС – гр. Търговище и директора на РИОКОЗ – гр. Търговище за изпълнение и контрол.

10. Контролът за изпълнение на заповедта възлагам на началник отдел "Контрол, връзки с други институции и информиране на обществеността" към БДЧР – Варна.

инж. ВЕНЦИСЛАВ НИКОЛОВ

Директор на Басейнова дирекция за Черноморски район

28	4688774.99	9540172.17
29	4689034.68	9540272.97
30	4689081.89	9540495.03
31	4689081.89	9540813.17
32	4689007.92	9541071.46

Площта на пояс III е **266 858 м²** (редуцирана със заеманите площи от пояси I и II), съгласно схема – приложение 1, която е неразделна част от настоящата заповед.

3.2. В пояс III^{ти} на санитарно-охранителната зона се **забраняват**:

3.2.1. Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в подземния воден обект.

3.2.2. Преработка и съхранение на радиоактивни вещества и отпадъци.

3.4. В пояс III^{ти} на санитарно-охранителната зона се **ограничават**:

3.4.1. Дейности, нарушаващи целостта на водонепропускливия пласт над подземния воден обект.

3.5. В пояс III^{ти} на санитарно-охранителната зона се **ограничават** при доказана необходимост:

3.5.1. Добив на подземни богатства.

3.5.2. Изграждане на геоложки, хидрогеоложки и инженерногеоложки проучвателни съоръжения, в това число и водовземни съоръжения за подземни води в подземния воден обект.

4. Във връзка с чл. 19, ал. 1, т. 5 от Закона за водите, ползвателят на водовземното съоръжение, в срок до 3 месеца да проведе процедура по актуване на земята за пояс I^{ви} на санитарно-охранителната зона /СОЗ/.

5. Съгласно чл. 41, ал. 2 от Наредба 3 на МОСВ, МЗ и МРРБ, регионалните органи МЗХ или МРРБ в едномесечен срок от получаването на настоящата заповед, следва да обозначат границите на поясите на СОЗ върху картата на възстановената собственост на с. Осен, общ. Търговище.

6. Във връзка с чл. 41, ал. 3 от същата наредба, в срок до една година от учредяването на СОЗ, кмета на община Търговище, следва да възложи актуализация на териториално-устройствения план, обхващащ територията на СОЗ.

7. След изграждане и маркиране на СОЗ да се извърши приемане на санитарно-охранителните зони, съгласно изискванията на чл. 43 от Наредба 3, след писмено уведомление от водоползвателя.

8. Собствениците на имоти, попадащи в границите на санитарно-охранителните зони, са длъжни при искане за ползване на земята за дейности, които са ограничени или ограничени при доказана необходимост, съгласно Приложение 2 към чл. 10, ал. 1 от същата наредба, да декларират, че имотът им е обременен с тежести по реда на същата.

9. Управителя на "В и К – Търговище"ООД – гр. Търговище, да изпълни проекта за СОЗ, съгласно заложения календарен план-график.

10. Заповедта да се доведе до знанието на управителя на "В и К Търговище"ООД - гр. Търговище, кмета на община Търговище, директора на областна дирекция "Земеделие" - гр. Търговище и директора на РЗИ - гр. Търговище за сведение, изпълнение и контрол.

11. Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на началник отдел "Контрол" към БДЧР.

инж. **ВЕНЦИСЛАВ НИКОЛОВ**

Директор на Басейнова дирекция за Черноморски район

Списък на вододайните зони по землища:

- **Землище Търговище** - 51 д,е; 202 ю; 52 2; - обща площ - 2.0 ха.
- **Землище Баячево** - 202 щ, б1, ж1 - обща площ – 2.6 ха.

Общата площ на вододайните зони възлиза на 4.6ха, от която залесена 4.5 ха и незалесена 0.1 ха.. Вододайните зони попадат в следните подотдели:

- ВЗ „Соколите“ - 51 /д – пояс В, 51/е – пояс Б и 52/2 – пояс А с обща площ 1.5 ха цялата държавни горски територии.
- ВЗ „Осен -1“ - 202 щ, ю, б1, ж1 – 3.1 ха гори върху земеделски земи – изцяло в пояс Б.

На територията на вододайните зони, най – голям е процент имат горите недържавна собственост 3.1 ха или 67.4% от общата им площ, останалите 1.5 ха или 32.6 % са държавна собственост.

2.ДОСЕГАШНО СТОПАНИСВАНЕ

В горите на вододайните зони държавна собственост през десетилетието не са провеждани лесовъдски мероприятия. За другите гори няма информация за провеждани лесовъдски мероприятия

3.НАСОКИ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СТОПАНСТВОТО

Целта на стопанството на горите във вододайните зони е запазване и увеличаване на техните защитно – водоохранни функции. На тази основна цел са подчинени всички проектирани мероприятия.

Насажденията ще се стопанисват съобразно тяхното санитарно състояние.

4.ПРОЕКТИРАНИ МЕРОПРИЯТИЯ.

През десетилетието във вододайните зони не се предвижда провеждането на лесовъдски мероприятия.

5.ПЪТНА МРЕЖА, СГРАДИ, ВРЕМЕННИ СКЛАДОВЕ И СТРАНИЧНИ ПОЛЗВАНИЯ

През територията на вододайните зони не преминават автомобилни пътища, които да се използват при стопанисването на горите.

През десетилетието на територията на вододайните зони не се предвижда ремонт и направата на нови горски пътища.

Проекта не предвижда изграждането на нови сгради и временни складове.

Ползвания във вододайните зони на недървесни горски продукти не се предвиждат.

ОБЩИ БЕЛЕЖКИ

Този горскостопански план е изготвен от проектантска група на "Център флорс" ЕООД - гр.Бургас, с ръководител инж.Александър Атанасов.

Теренните работи са започнали на 22.06.2023г. и са приключили на 22.11.2023 година. Картният материал е изработен на графична система LESOKAD, а горскостопанския план е изработен със софтуер "FAP".

За картна основа са използвани топографски карти в М 1:10000 покриващи 100% от територия на ДГС"Търговище", както и ортофото карти от 2021г. и 2022г. в М 1:10000 предоставени от ИАГ.

За определяне на типовете месторастения е използвана "Класификационна схема на типовете горски месторастения в Република България" – 2011г.

Запасът на зрелите насаждения е установен чрез пълно клупиране, по метода на Битерлих и с пробни ленти, съобразно конкретните условия – списъците са в Приложението на проекта.

Запасът на останалите насаждения и култури е определен по растежни таблици както следва:

• култури от бял бор	- Кръстанов, Беляков, Шиков
• култури от черен бор, ела и дуглазка	- Цаков
• черен бор, смърч, трепетлика и ест. бял бор	- Тюрин
• високостъблен бук и габър	- Недялков
• високостъблен дъб	- Вименауер
• издънков бук	- Недялков, Кръстанов, Беляков
• издънков дъб	- Шустов
• келяв габър	- Георгиев

Запасите са изчислени по средната височина на насажденията за всички с височина по-голяма от 3 метра включително. Запасът на 1 ха е закръглен до 1 куб.м, а запасът на цялата площ на 5 и 10 куб.м. Навсякъде в работния проект запасът е изчислен с и без клони. Възстановени и измерени са съществуващите две Постоянни пробни площи.

Настоящият Горскостопански план влиза в сила от 01.01.2024 година, след утвърждаването му от ИАГ към МЗХ. Продължителността на ревизионния период е 10 години до 2033 година включително.

Р-л проектантска група:.....
/инж.Александър Атанасов/

